THE SECRET FILES OF SHERLOCK HOLMES
ශර්ලොක් හෝම්ස්ගේ රහස්‍ය ගිනිකොනු 7

හිඟණයක් !

ශර්ලොක් හෝම්ස් කථා

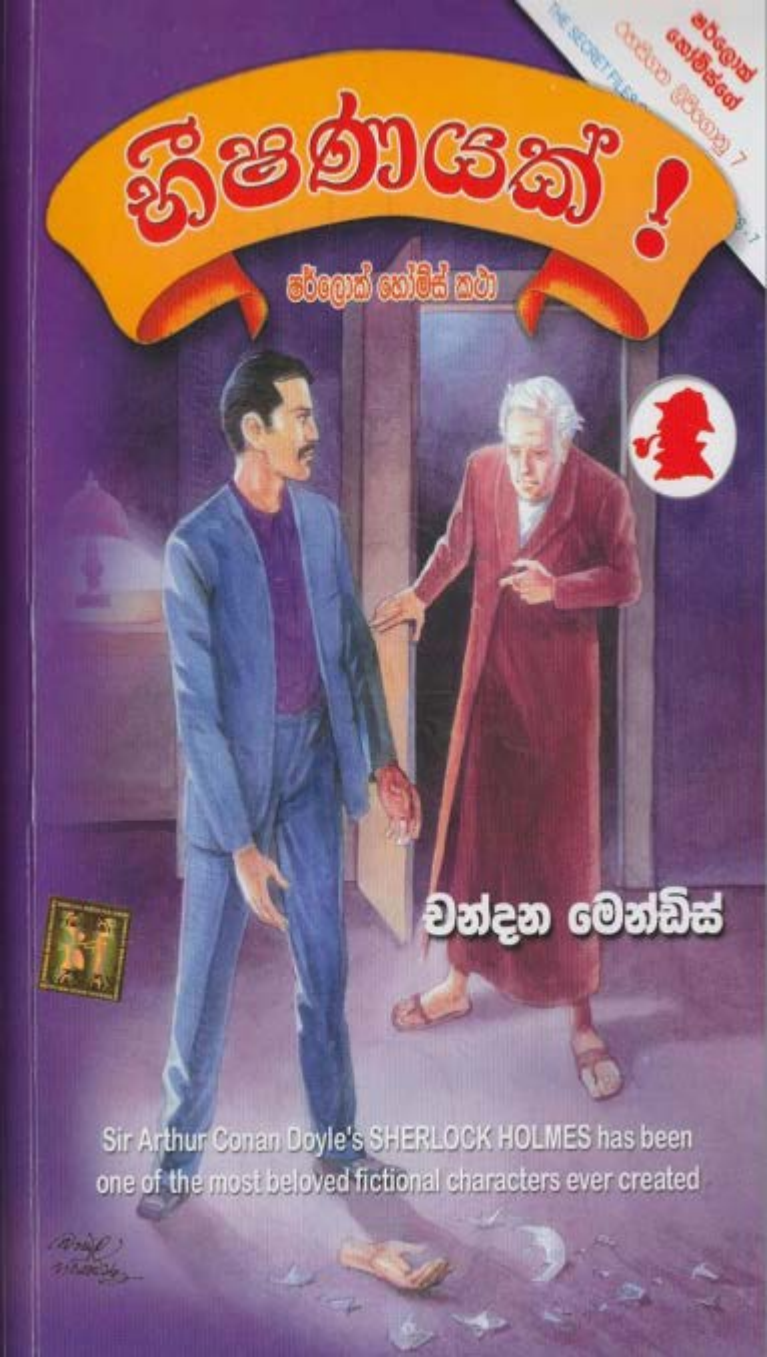

චන්දන මෙන්ඩිස්

Sir Arthur Conan Doyle's SHERLOCK HOLMES has been one of the most beloved fictional characters ever created

Reading Purpuse Only,Not For Commercial Use.

හීෂණයක් !

සහ

තවත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

අසංක්ෂිප්ත පරිවර්තනය

චන්දන මෙන්ඩිස්

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන

හිමිකම් ඇවිරිණි
© චන්දන මෙන්ඩිස්

ISBN 978-955-1262-13-6

පළමු මුද්‍රණය
2010 සැප්තැම්බර්

මෙම නිවේදනය වංචනික පොත් මුද්‍රණකරුවන් තම
හොර පොත් බෙදා හරින්නන්, අලෙවිකරන්නන් වෙනය.

වංචනික ලෙස පොත් මුද්‍රණය කිරීම හා ඒවා අලෙවි කිරීම දැඩි දඬුවම් ලැබෙන නීතිවිරෝධී කටයුතු බව ඇතුම් දීමට කැමැත්තෙමි.

2003 වර්ෂයේ අංක 360 F දරණ ගේජට් හිමිකම් පනත අනුව වසර පොහක් මුද්‍රණය කිරීම, විකිණීම, වෙළඳසලක තබාගැනීම රුපියල් පන් ලක්ෂයක (රු: 500,000) දඩයක් හෝ මාස හයක සිර දඬුවමක් හෝ ඒ දෙකම දඬුවම් ලෙස ලැබිය හැකි වරදක් වන්නේය.

වෙළඳ මෙහෙයුම්, ඩිජිටලීකරණ එරෙහිව වේලොක් හෝමස්, හයානක මිනිසා, සිහිනයක රැඳී රහසක් ආදී පොත් වංචනික මුද්‍රණය කළ සමහරු පොලීසියේ අපරාධ විමර්ශන අංශයට අසුවී හමාරය. හොර පොත් විකිණීම සඳහා ලොකු වටිනම දෙන වංචනිකයන්ගේ හොර පොත් උකුලේ තිර නොවන්න.

**Any person who does any unauthorised act
in relation to this publication may be liable to criminal
prosecution and civil claims for damages,
in accordance with the provisions
of the Copyright Act 2003 (as amended)**

පිටකවරයේ චිත්‍රය
ඛන්ධුල හරිශ්චන්ද්‍ර

පිටකවරය නිමැවුම
හා අක්ෂර සංයෝජනය
ප්‍රසාද් සමරසේකර

මුද්‍රණය
සමයවර්ධන ප්‍රින්ටර්ස්
53 මාළිගාකන්ද පාර
කොළඹ 10

ප්‍රකාශනය

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන
141/2, දැව පාර
බැද්දගාන, කෝට්ටේ

එක් ජවනිකාවක්

(කාලය - සවස් කාලය.
ස්ථානය - දොක්තර ජෝන් වොට්සන්ගේ ලන්ඩනයේ පිහිටි නිවස. ඔහුගේ වීරිඳු මේරි වීසිත්තකාමිරය තුළ සිට වූල්වලින් ගෙතුමක් තරමින් සිටින්නිය. ඒ අතර ඇය යම් යම් දේ තමාටම කියාගනියි.)

මේරි : මගේ වැඩේම වූල්වලින් මෝල්ර් ගොතන එක. කාලය මොන තරමක් නාස්ති වෙන වැඩක්ද මේ. අනේ දෙවියනේ මට ලැබෙන්න තිබුණු අග්‍රා නිධානය! අර පිස්සො දෙන්නාට බැරිවුණානේ ඒකවත් බේරගන්න. ඒකෙ තිබුණු මැණික් ටික ලැබුණා නම් ලස්සන මාල මොන තරමක් හදවාගන්න තිබුණද? එහෙම නම් ගෙදර වැඩට හොඳ සේවිකාවো දෙන්නෙක් ගන්න තිබුණා; මේරි ජේන් වගේ නොසැලකිල්ලෙන් වැඩකරන මළ ඉලව්වක් ගන්නෙ නැතුව.

වොට්සන් : (පිටත සිට අමතන හඬ ඇසේ) මේරි! මං ගෙදර ආවා.

මේරි : හලෝ! මං ඔයාව ආදරයෙන් මතක් කළා විතරයි. (වොට්සන් නිවසට ඇතුළු වෙයි)

මේරි : ඒක නෙමෙයි ජේම්ස්..... අද අපි යමුද.....?"

වොට්සන් : ජෝන්..... මගේ නම ජෝන්. කොච්චර කිව්වත් ඔයාට අමතකයි.

මේරි : මට අමතක වුණා අනේ.

වොට්සන් : කසාද බැඳල අවුරුදු තුනක් වුණා. මගේ නම මතක නෑ. ජේම්ස් කෙනෙක් ගැනමයි දොඩවන්නෙ.

මේරි : මං මොනව කරන්නද? ඔයත් ගෙදර ඇවිත් දොඩවන්නෙ ජේම්ස්ල ගැනම නේ. ඔයාගෙයි යාළුවගෙයි ඔක්කොම ගනුදෙනු ජේම්ස්ල එක්ක නේ..... ජේම්ස් මෝටිමර්, ජේම්ස් ලැන්කැස්ටර්, ජේම්ස් ෆිලිමෝ, ජේම්ස් මොරියාටි.....

වොට්සන් : (කලබල වී වටපිට බලමින්) මොරියාටි? කෝ කෝ? කෝ ඒ මිනිහ? මේ පැත්තෙ එහෙම ආවද?

මේරි : මෙහේ ආව එකක් නෑ අනේ. මොකද ඔච්චර බය වෙන්නෙ? ඒ අසරණ මිනිහගේ නම මතක් කරනකොට ෂර්ලොක් හෝම්සුයි ඔයයි දෙන්නම පණ බයේ වෙව්ලනවා. හොඳයි නැද්ද?

වොට්සන් : අසරණ මිනිහා? මොරියාටි? මහාචාර්ය මොරියාටි තමා අපරාධ ලෝකයේ අධිරාජ්‍යයා. එයාගෙ බලය නැපෝලියන්ට සමානයි. ලන්ඩනයේ ඉන්න භයානකම මිනිහා. පාතාල ලෝකයේ කෙරෙන අපරාධවලින් සියේට අනූවක් මොරියාටිගෙ වැඩ; එයාගෙ ව්‍යාපාර. ඔයා දන්නවද මේරි. එයාගෙ කාමරේ තියෙනවා ෂෝන් බැප්ටිස් ග්‍රරූස්ගෙ තෙල් සායම් සිතුවමක්..... රන් පවුම් ලක්ෂ ගණනක් වටිනවා..... අසරණ මොරියාටි! ඔයා දන්න මළ ඉලව්ව. ඒක නෙමෙයි. මොනවද අද රෑට කෑම?

මේරි : හබන්කුකුළු මස්

වොට්සන් : ෂෑ මට හබන්කුකුළු මස් කාල එපා වෙලා. අද දවාලටත් කෑවෙ රෝස් කරපු හබන්කුකුළු මස්.

මේරි : ඕකනේ කියන්නෙ. ලෙඩ්ඩු බලන්න ගිහිං එන ගමන් ෂර්ලොක් හෝම්ස් බලන්න බේකර් වීදියට යනවා. අර හඩසන් ගෑනිත් ලාබෙට කන්න දෙනවා ඔය මොනවා හරි ජරාවක්.

වොට්සන් : ඔයා කොහොමද දන්නෙ?

මේරි : ඒක ඉතාම සරලයි මගේ හිතවත් වොට්සන්. ඔබේ මිත්‍රයා කැමතිම ආහාරය ඒකනේ.

වොට්සන් : මොන බොරු කතාවක්ද ඒ. ගිය සැරේ නත්තලට අපි පාත්ත මස් කෑවා. මතක නැද්ද පීටර්සන් ගෙනාව තේ කවුද දාල ගිය පාත්තයෙක්.

මේරි : මට මතකයි. හෙන්රි බේකර් කියල දුප්පතෙක් පාත්තයව දාල පැනල දිව්ව නිසා ඔයාලට පුළුවන් වුණා පාත්ත මස් කන්න. කොහොම වුණත් තමුසෙ මිත්‍රයා එක්ක ඉතාලි අවන්හල්වලට ගිහිං ඉතාලි කෑම කාල එනවා. එයින් ටිකක් මට ගෙනාවෙ කවදද?

වොට්සන් : ඔයාට පිස්සුද මේරි? හෝම්ස් නේ මාව එක්ක යන්නෙ කෑමට. මං කොහොමද ඒ මනුස්සයට කියන්නෙ ඔයාටත් කෑම ටිකක් ගෙනියන්න ඕන කියලා? බිල ගෙවන්නෙ එයානේ.

මේරි : අපොයි! අපූරු මිත්‍රයා.

වොට්සන් : ඇයි මොකක්ද ඒ මනුස්සයගෙ තියෙන වැරැද්ද? මං ජීවිතේටම දැකල තියෙන බුද්ධිමත්ම මිනිහා. අපි දෙන්න මුනගැහුණෙත් එයා හින්ද නේද? ඔයාට දැනටමත් ඒක අමතකද?

මේරි : (ඇඟුමක් හරිමින්) මට නං දැන් මේ ජීවිතේ එපාවෙලයි ඉන්නෙ.

වොට්සන් : හැබැට? එහෙනම් ඔයාටත් තියෙන්නෙ රස්සාවක් ගොයොගන්න. අන්න කොපර් බීචස්වල ළමයි බලාගන්න ඇබෑර්තුවක් තියෙනවලු.

මේරි : අපෝ මට බෑ. එතන හේද අර මහ භයානක බල්ලො ඉන්නෙ? ඒ ගෙදර කොල්ල හේද මහ නපුරු පෝරිසාදයෙක් කිව්වෙ?

වොට්සන් : කොපර් බීචස් බැරි නම් හෙලන් ස්ටෝන්ර්ගෙ ගෙදර හවසින්න යන්න පුළුවන්. එයාගෙ අක්ක මැරුණට පස්සෙ ඒ ගෑනු ළමය ඉන්නෙ හරි පාළුවෙන්ලු.

මේරි : දෙවියනේ! අර තිත් වැටුණු පටිය හම්බවුණු තැනද? ඒක නෙමෙයි. උපදේශක රහස් පරීක්ෂකයා මේ දවස්වල මොකද කරන්නෙ? දොඩම් ඇට ගණන් කරනවද?

වොට්සන් : නෑ. නැට්ටුවන්ගේ පෙරහැරක් බලනවා.

මේරි : ඔය! මං කිව්වෙ නැද්ද? ලෙඩ්ඩු බලන්න යනව කියල ඔයත් ගියාද නැට්ටුවො බලන්න?

වොට්සන් : නෑ නෑ මේරි. මේක එහෙම පෙරහැරක් නෙමෙයි. නැට්ටුවන්ගේ චිත්‍ර තියෙන රහස් ලියවිල්ලක්. මට නම් ඒකෙ කිසිදෙයක් තේරුම්ගන්න බෑ. ඒක නෙමෙයි මේරි. නරකද ඔයා ගිහින් ඔයාගෙ අම්ම බලල ආවොත්?

මේරි : මගේ අම්ම මැරිල කොච්චර කල්ද? මේ මිනිහට ඒක මතක නෑ නේ. කතා ලියන්න ගියාම වගේ තමයි. හැමදෙයක්ම අමතකයි. මගේ අම්ම ජීවත්ව හිටිය නම් මට ඔහේව කසාද බඳින්න වෙන්නෙ නෑ.

වොට්සන් : ෂර්ලොක් හෝම්ස්ට තරම් මොළයක් මට නෑ. කාරණා මොන තරමක් තියෙනවද? ඉතින් සුළු සුළු දේවල් අමතක වෙනවා තමයි. (අඩු ශබ්දයකින්) ඔහේගේ අම්මා ජීවතුන් අතර නොහිටි එක මගේ වාසනාවක්.....

මේරි : මොකක්ද කිව්වෙ? මට ඇහුණෙ නෑ

වොට්සන් : නෑ මං කිව්වෙ තේම්ස් ගඟ පැත්තෙ අහස කළු කරලා. කොයි වෙලේ මහ වැස්සක් කඩා වැටෙවිද දන්නෙ නෑ කිව්වා.

මේරි : ෂර්ලොක් හෝම්ස් එක්ක රටපුරා රවුම් ගහනවා මිසක් තමන්ගේ ශල්‍යාගාරය දියුණු කරගන්න කිසිම උවමනාවක් නෑ. ඉතින් අත මට හිඟ එක පුදුමයක් ද? ඔයාට එන ලෙඩ්ඩු ඇන්ස්ට්‍රෑන්ජර්ට හරවලා යවනවා. ඒ මිනිහා හොඳට සල්ලි හම්බකරනවා.

වොට්සන් : ඔයා කොහොමද ඒක දන්නෙ?

මේරි : ඇන්ස්ටරුදර්ගෙ ගෑනි එළියට යනොත් අඳින්නෙ අලුත්ම ඇඳුම්..... ඔක්කොම පැරිසියෙන් ගෙනාපුවා. බෙල්ල වටේ මුතු පොටවල්, දියමන්ති මුදු. කොහේද ඔහේලට අතට ලැබිච්ච අලුත් නිධානෙ වත් පරෙස්සම් කරගන්න බැරිවුණා..... මගේ අවාසනාවක හැටි!

වොට්සන් : ඇති ඇති ඔය කතාව. ඔක අහල මට එපාවෙලා. ගෑනුන්ට ඉතිං මිනිපෙට්ටියට යන්න ලෑස්ති වෙලත් උවමනා අලුත් ඇඳුම් අලුත් ආභරණ නේ.

මේරි : හෝම්ස්ට හම්බවෙන සල්ලිවලින් කොටසක් ඇයි එයා ඔයාට දෙන්නෙ නැත්තෙ? එයාගෙ පරීක්ෂණ වලදි ඔයත් උදව් වෙනව නේ.

වොට්සන් : ගෑනුන්ට නම් තියෙන්නෙ පුදුමාකාර තණ්හාවක්. මං හෝම්ස්ට උදව්වෙන්නෙ සල්ලි බලාගෙන නෙමෙයි. අනික මට මුදල් දීලා අපහාස කරන්න ඒ මනුස්සයා කැමති නෑ. ඔය සල්ලිවලට වඩා අපේ යාළුකම ලොකුයි. එක සැරයක් රජමාලිගයෙන් හම්බවුණු රත්තරන් දුම්කූඩු හෙප්පුවක් හෝම්ස් මට තෑගි කළා..... අර රතුකැටයක් අල්ලපු එක. මතක නැද්ද? මං පොහොසතෙක් නොවෙන බව ඔයා බඳින කොට දැනගෙන හිටියෙ නැද්ද?

මේරි : ඒකෙන් කමක් නෑ. අන්න ගෑස් කොම්පැනියෙ බිලයි, නිවාසණය ගෙවන්න බැංකු ලියුමයි ආවා. අදම චෙක් එකක් ලියල.....

වොට්සන් : මගේ චෙක් පොත ඇත්තෙ හෝම්ස්ගෙ ලාච්චුවේ. ඒක ඉල්ලගන්න ඕන. මේ වෙලාවෙ අතෙත් සල්ලි නෑ. වෛද්‍යවරයෙක් අවංක වෙලා, රෝගීන්ට කාරුණික වුණොත් තවදාවත් පොහොසතෙක් වෙන්න බෑ. මං දුප්පත් ඒ නිසා, (දොරට තට්ටු කරන හඬක් ඇසේ. දොර ඇරගෙන පිටතට යන වොට්සන් ලියුම් කැබැල්ලක් රැගෙන යළි නිවසට පිවිසෙයි)

වොට්සන් : මගේ මිත්‍රයා පණිවුඩයක් එවල. වහාම එන්නලු. කෝ මගේ හමුදා රිවෝල්වරය?

මේරි : කවුරු දන්නවද? ඒක අමතක වෙලා බේකර් වීදියෙ දාල එන්න ඇති. ඒ පාර මොකා අල්ලන්නද යන්න හදන්නෙ? කියන්න එපා මැරිච්ච බැස්කවිල් බල්ලට ආයෙ පණ ඇවිත් කියල. මාව කසාද බැඳල සති කියද වුණේ? මාව අමතක කරල දාල යාළුවත් එක්ක ඩෙවොන් ගිය හැටි මතකද, බැස්කවිල් බල්ල දඩයම් කරන්න? අනේ දෙවියනේ මෙහෙමත් මිනිස්සු!

(වොට්සන් නිවසෙන් පිටවීමත් සමඟ තිරය වැසී යයි)

පටුන

1. බිලැක් මෝගල් මංකොල්ලය 11
The Adventure with the Black Moghul

2. ඇබර්ගැවනි බේදවාචකය 70
Abergaveny Murders

3. මංජුසාවේ අභිරහස 103
The Mystery of the Brown Box

4. බිෂොප්ස්ගේට් මැණික් හොරකම 131
Bishopsgate Jewel Robbery

5. භීෂණයක් ! 159
The Horrible Host of Surrey

6. අද්භූත ආගන්තුකයා 205
The Adventure of the Mysterious Visitor

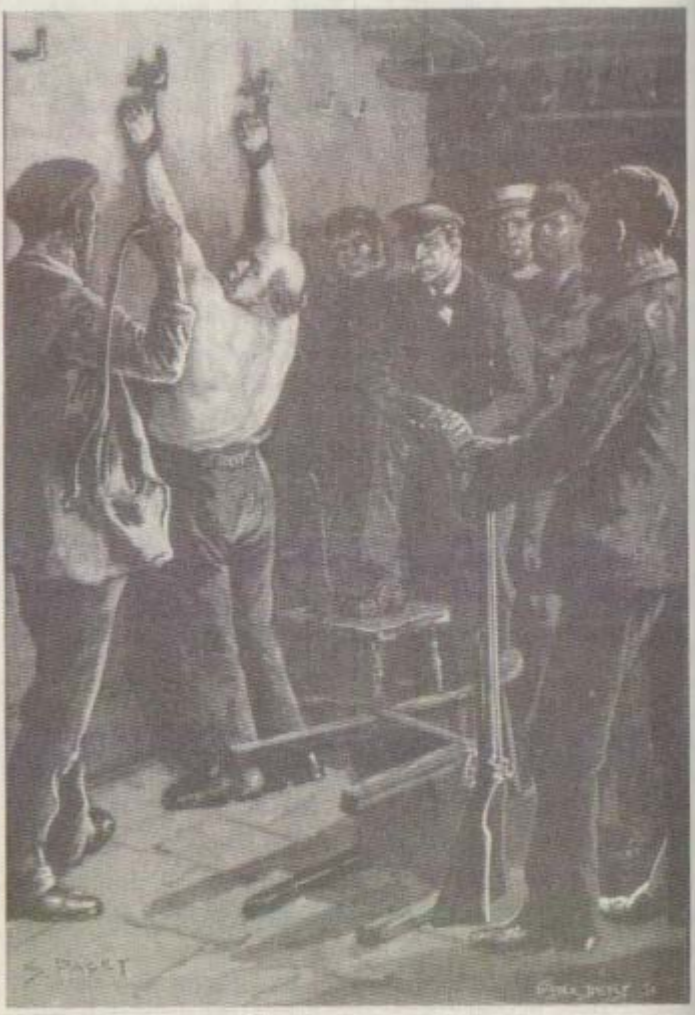

"ජිම්. ඔකට යකඩ ගාංචුව තියන කෙළවරෙන් කසපාර දීපං !"

×

බ්ලැක් මෝගල් මංකොල්ලය

එම වර්ෂය 1907 ලෙස මගේ සටහන් පොතේ සඳහන්ව ඇත. අප්‍රේල් මාසය අවසන දකුණේ සිට උතුරු දෙසට වේගවත් සුළඟක් හමන්නට පටන් ගත්තේ, බලාපොරොත්තු නොවූ අයුරිනි. සුළඟ සමග ඇදී ආ කළු පැහැති වලාකුළුවලින් දකුණු දිග එංගලන්තයම වැසී ගියේය. ධාරානිපාත වර්ෂාවක් ඇද හැළුණේ එක් දිනකට පැය කිහිපයක් පමණි. එහෙත් විෂුවිය කුණාටුවක් ලෙසින් හැඳින්වුණු මෙම සුළඟ, ටෝන්ටෙඩෝ වර්ගයේ ප්‍රචණ්ඩ එකක් බැව් පුවත්පත්වල පළ විය. අකුණු ගැසීම් හා හෙණ පිපුරුම් නිසා ලන්ඩන් නගරයේ ජීවිතහානි පවා සිදුවිය. එබැවින් මහජනතාවගේ එදිනෙදා කටයුතු ද අඩාල විණි. අපි බේකර් වීදියේ අපේ නිවහන තුළටම වී කාලය ගත කළෙමු.

මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා රහස් පරීක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයට අදාළ හා අදාළ නොවන, තවත් උප විෂයයන් ගණනාවකට ද විශාරදයෙකු බැව්, මම මීට පෙර සඳහන් කර ඇත්තෙමි. ඒවා බොහොමයක් ගැන, ඔහු කුඩා පොතක් බැගින් ලියා ඇති බව ද තිබේ යුතුය. මෙයින් සමහරක් පොත් මගේ කුඩා පුස්තකාලයේ ඇත. අනෙක් පොත් ද එකතුකර ගැනීමට මගේ සිතේ දැඩි ආශාවක් තිබිණි. එදා මම ඔහුට ඒ ගැන මතක් කළෙමි.

"හෝම්ස් ඔබ විෂයයන් ගණනාවක් ගැන කුඩා පොත බැගින් ලියල තියෙන බව මං දන්නවා. නමුත් ඒ පොත් හැම එකක්ම මා ළඟ නෑ"

"මොනවද වොට්සන් ඔබ ළඟ තියෙන පොත්? මොනවද ඔබ ළඟ නැත්තෙ?"

"අපරාධ පරීක්ෂණයේදී පා සටහන් පරීක්ෂා කළ යුතු ආකාරය ගැන ඔබ ලියූ පොත මා ළඟ තියෙනවා." මම කීවෙමි. "ඊළඟට සිරුරේ කළ පච්ච කෙටීම් මගින් එම පුද්ගලයා ගමන් කර ඇති රටවල්; යතුරු ලියනය කළ ලිපි අපරාධ සඳහා යොදා ගැනීම, කෙනෙකුගේ අත්වල පිහිටි සලකුණු මගින් ඔහු යෙදෙන රැකියාව හඳුනාගැනීම, ආදිය. ඇයි මා ළඟ තවත් තියෙනවා දුම්කොළ අළු

මගින්, එය අයත්වන්නේ කුමන දුම්වැටියට ද, ලෝකයේ භාවිත වන දුම්වැටි වර්ග ගැන සඳහන් ලියවිල්ලක්. අනෙක් කිසිවක් මා ළඟ නෑ"

"මේ දිනවල මං මේ යෙදී ඉන්න රසායන විද්‍යා පරීක්ෂණය අවසන් කරන තුරු මට කල් දෙන්න මිත්‍රයා" ඔහු කීවේ රත් කරමින් සිටි පරීක්ෂණ නළයට රසායන ද්‍රව්‍යයක් එකතු කරමිනි.

"මොකක්ද ඔය පරීක්ෂණය?"

"රසායනාගාරයේදී බෙන්සීන් වලින් ෆීනෝල් නිෂ්පාදනය කරන්න පුළුවන් සරල ක්‍රමයක් තියෙනවද කියලයි මං හොයන්නෙ"

"ෆීනෝල් නිෂ්පාදනය ගැන හැම දෙයක්ම මට අමතකයි හෝම්ස්. ඔක ටිකක් මුල ඉඳලම ඔබට කියන්න පුළුවන් නම්....."

"වොට්සන්! වොට්සන්! කාබනික රසායන විද්‍යාව ඔබට මේ තරම් ඉක්මනට අමතක වුණාද? පුදුමයි!

සාමාන්‍යයෙන් ෆීනෝල් ලබාගන්නේ ගල්අඟුරු තාර ආසවනය කිරීමට සම්බන්ධ ක්‍රියාවලියකින් නේ. ඒක ඉතා සංකීර්ණ දීර්ඝ ක්‍රමයක්....."

".....ඒ හරිය මට පැහැදිලියි"

"හොඳයි. ඔබ දන්නවා ෆීනෝල් කියන්නේ C_6H_5OH. මං උත්සාහ කරන්නේ C_6H_6 වන බෙන්සීන් වල H පරමාණුවක් ඉවත්කර, OH අණුවක් රසායනිකව ආදේශ කිරීමට පහසු ක්‍රමයක්....."

ඔහුගේ කථාවට බාධා කරමින් කවුදෝ අපේ උඩුමහලට නැග එන ශබ්දයක් පියගැට පෙළ දෙසින් ඇසිණ.

"..... මහ වැස්ස හා අකුණු ගැසීම් නොතකා, කවුරු හරි දෙදෙනෙක් එනවා"

"ඇතුළට එන්න" හෝම්ස් කීවේ දොරට තට්ටු කළ හඬ ඇසුණු විගසය.

"සුභ උදෑසනක් හෝම්ස් මහත්මයා" හිස්වැස්ම හා වැහිකබාය ඉවත් කරමින් කීවේ, අපේ හිතවත් පොලිස් නිලධරයකු වූ ලෙස්ට්‍රේඩ්ය. ඔහු සමග තවත් තරුණයෙකු ද විය.

"ඔබේ කුඩ, වැහිකබා ආදිය රාක්කයට දමා මේ ගිනි උදුන ළඟින්ම අසුන් ගන්න මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීවේ තම හාන්සි පුටුව ද එතැනට ළංකරගනිමිනි. මිළඟට ඔහු තම චෙරිවුඩ් පයිප්පයේ කෝවට දුම්කොළ පිරවීමට පටන්ගත්තේය.

"වොට්සන් ඔය බ්‍රැන්ඩි ඩිකැන්ටරය මෙහාට ගන්න." ඔහු කීය. "මේ තරුණ මහත්මයා ඇවිත් තියෙන්නේ දැඩි වෙහෙසකට පත්වෙලා. ඔහුට ඊයේ රාත්‍රි හරිහැටි නිදාගන්න ලැබිලත් නැහැ. මුහුණත් සුදුමැලියි. ඔහුට උදෑසන ආහාරය පිළියෙල කරන්න කියල අපි හඩිසන් මහත්මියට කියමු. ඇය ඒ කටයුත්තේ යෙදෙන අතරේ මේ මහත්මයාට බීමට බ්‍රැන්ඩි ස්වල්පයක් දෙමු. ලෙස්ට්‍රේඩ් ඔබට?"

"ඔබට ස්තුතියි හෝම්ස් මහත්මයා." ලෙස්ට්‍රේඩ් කීවේ මා ළං කළ වීදුරුව අතට ගනිමිනි.

හෝම්ස් ගේ සීනු සංඥාව අනුව හඩිසන් මහත්මිය උඩුමහලට ආවාය. අමුත්තා වෙනුවෙන් පිළියෙල කළයුතු උදේ ආහාරය ගැන, හෝම්ස් ඇයට උපදෙස් දුන්නේය. ඒ අතරේ මම තරුණයාට බීමට බ්‍රැන්ඩි ස්වල්පයක් දුන්නෙමි. මඳ වේලාවක් ගතවෙද්දී ඔහුගේ සුදුමැලි මුහුණ ක්‍රමයෙන් රෝස පැහැයට හැරෙන්නට පටන්ගත්තේය.

"මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ තරුණයා අමතමිනි. "ඔබේ කරාව අපට කීමට ඔබ ඉන්නේ නොඉවසිල්ලෙන් බව මට පෙනෙනවා. ඒ වුණත් ඔබට ආහාරය පිළියෙල කරන තුරු මඳක් ඉන්න. තේ පානය අවසන් කරලාම අපේ කතාබහ පටන්ගමු."

".....ඒ තරම් වේලාවක් වත් ප්‍රමාද වෙන්න මං කැමති නෑ මහත්මයා." තරුණයා කීය. "අපරාධකාරයන් රටෙන් පැන යාමට පෙර, ඔවුන් නීතියේ රැහැණට හසුකර දෙන්නයි මට උවමනා. උන් මේ රටෙන් පනිනවා. ඒක නම් ඉරහඳ වගේ විශ්වාසයි. කළ හැකි සෑම දෙයක්ම ඊට කලින් කළ යුතුයි. මගේ කතාව මං කොතැනින්ද පටන්ගත යුත්තේ?"

ඔහුගේ පෙනුම ගැන මගේ සැලකිල්ල විශේෂයෙන් යොමු වූයේ මේ මොහොතේය. අඩි හයකට කිට්ටු උසක් තිබූ ඔහු, වයස අවුරුදු තිහක පමණ, හැඩිදැඩි සිරුරක් තිබූ තරුණයෙකු විය. දෙනෙත් වල නිල් පැහැයත්, සෘජු නාසයත් නිසා ඔහුගේ මුහුණේ යම් කඩවසම් බවක්ද විය. රැවුළ සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකර සිටි ඔහුගේ, ඇඳුම් කට්ටලය නම් පරණ ගෙවී ගිය, අබලන් එකක් බැව් මම නිරීක්ෂණය කළෙමි.

"හොඳයි. ඔබට උවමනා ඒ පිළිවෙළටද?" හෝම්ස් ඇසීය. "එහෙම නම් මං සූදානම් ඔබේ කතාවට සවන්දෙන්න. මුලින්ම අපට කියන්න, ඔබ කවුද, ඊළඟට ඔබ මේ අපරාධකාරයන් සමග පැටළුණේ

කොහොමද කියලා. කාරණා හරිහැටි තේරුම් අරගෙන, ඒවා විශ්ලේෂණය කරලා මිසක්, අපට නිශ්චිත තීරණයකට එන්න බෑ. එහෙම නිගමනයකට නෑවිත් අපට ක්‍රියාත්මක වෙන්නත් බෑ."

"හොඳයි. මං හැමදෙයක්ම පිළිවෙළින් කියන්නම්" තරුණයා කිවේ විදුරුවේ ඉතිරි වී තිබූ බ්‍රැන්ඩි ස්වල්පය ගිල දමා, ලේන්සුවෙන් මුහුණ පිසදමා ගනිමිනි.

"මගේ නම ජෝන් මේපල්. මගේ පදිංචිය බ්‍රික්ස්ටන්හි රෙඩ්ෆඩ් මාවතේ. පාසලෙන් අස්වීමෙන් පසු මගේ අරමුණ වුණේ, ඉංජිනේරු අංශයේ රැකියාවක් ලබාගැනීම. ඒ සඳහා මං පුහුණුවකුත් ලැබුවා. නමුත් තවමත් මට රැකියාවක් ලැබුණේ නෑ. මගේ පියා ඔලිවර් මේපල් මීට අවුරුදු කිහිපයකට පෙර මියගියේ පෙණහැල්ලේ ඇතිවූ අසනීපයකින්. ඔහු රසායන ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කරන කම්හලක රැකියාවක් කළා. මගේ මවට රැකියාවක් නෑ. ඒ නිසා අපි ජීවිතය ගෙවන්නේ අමාරුවෙන්. ඒ බව ඔබට හංගන්න මට උවමනා නෑ.

දින කිහිපයකට කලින් මං උදේ තේ මේසයට එද්දී, අම්මා ඇය නමට ලැබුණු ලියුමක් කියවමින් සිටියා. ඇය එය කියවා අවසන් කරන තුරු, මං තේ කෝප්පයක් පිළියෙල කරගත්තා.

"ඔන්න ඔබේ බාප්පා ලියුමක් එවල තියෙනවා" ඇය කිවේ ලියුම මා දිහාට දිගුකරමින්. "මොකද දන්නෙ නෑ එයාට අපිව මතක්වුණේ?"

මගේ තාත්තාගේ පවුලේ සහෝදරයන් දෙදෙනයි. මගේ තාත්තා වැඩිමහල්. ඔහුගේ මල්ලී ස්ටෙෆාන් තරුණ කාලයේදීම දකුණු අප්‍රිකාවේ පදිංචියට ගිය බව, මා කුඩා කාලයේදීම අහන්න ලැබුණා.

බාප්පා දීර්ඝ කාලයක් දකුණු අප්‍රිකාවේ ගතකරලා, හදිසියේම ආපහු එංගලන්තයට ආවා. ඒකට හේතුවුණේ දකුණු අප්‍රිකාවේ ඇරඹුණු බෝවර් යුද්ධයයි.

එහි සිටි ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ඔය කාලේ ඒ රට අත ඇරලා ආපහු එංගලන්තයට ආවා. නමුත් ඔවුන් වැඩිදෙනෙකුම ආවේ, යුද්ධයෙන් අවතැන් වුණු දුප්පත් සරණාගතයන් ලෙස. නමුත් මගේ බාප්පාගේ තත්ත්වය නම් ඊට වෙනස්. ඔහු සෑහෙන ධනවතෙකු වී ආපසු පැමිණි බවයි, අම්මලාට අසන්නට ලැබී තිබුණේ. ඔහු ලන්ඩනයේ නිවසක් මිලට ගත්තා. එහි පදිංචි වී තම වෘත්තියේ යෙදෙන්න පටන්ගත්තා."

"මොකක්ද ඔහුගේ වෘත්තිය?"

"මට මතකයි ඒ කාලයේ ඔහු ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරන වෙළඳසලක් පවත්වාගෙන ගියා. ඔහු හුඟක්ම ගනුදෙනු කළේ නාවිකයන් සමග. ඔහුගේ වෙළඳසලෙන් නෞකාවලට, වියළි හා වීන් කළ ආහාර ද්‍රව්‍ය සැපයීමත් කෙරුණු බව අහන්න ලැබුණා. එංගලන්තයට ආපසු ඔහුගේ බිරිඳ රෝගී වී ඉක්මනින් මියගියාලු. ඔවුනට දරුවන් නැහැ. ඔහු සුළු පරිමාණයේ උකස් බඩු වෙළඳ සලකුත් පවත්වාගෙන ගියා. බාප්පාගේ ව්‍යාපාර අවංකව නොකෙරුණු බවට කටකතා පැතිරී තිබුණා. නාවිකයන් සමග ගනුදෙනු කිරීම බොහොම භයානක කටයුත්තක්.

මගේ තාත්තා බරපතළ ලෙස අසනීප වුණේ මේ කාලයේදී තමයි. ඔහුගේ ප්‍රතිකාර වෙනුවෙන් අප සතුව තිබූ සියලුම මුදල් වියදම් වුණා. බාප්පා කොයිතරම් ධනවතෙකු වුණත්, මේ වෙලාවේ ඔහුගෙන් පිහිටක් නොලැබුණු බවයි අම්මා කිව්වේ.

මේ අතරේ ව්‍යාපාරික ආරවුලක් නිසා දාමරිකයෙක් බාප්පාට පහරදී තිබුණා. රාත්‍රී කාලයේ ඔහුගේ වෙළඳසලට කඩාවැදුණු අපරාධකාරයා, යකඩ පොල්ලකින් බාප්පාට දරුණු ලෙස පහරදී තියෙනවා. අන්තිමේදී බාප්පා සිහිවිසඳුවී ඇදවැටුණාලු. එවිට අපරාධකාරයා පැන ගිහින් තියෙන්නේ, බාප්පා මියගියා කියල හිතලයි. ඒ පහරදීමෙන්, බාප්පාගේ ඉළ ඇට තුනක් සහ පාදයක් බිඳී තවත් දරුණු තුවාල සිදුවී තිබුණා. අනෙක් තුවාල සුවවුණත් කකුලට සිදුවුණු තුවාලය නම් සෑහෙන කලක් යනතුරු සුවවුණේ නැහැ. අන්තිමේදී එය සුවවුණේ, තුවාල වුණු කකුල අනික් කකුලට වඩා අඟල් තුනක් කෙටියට හිටින්න. ඒ නිසාම ඇවිදීම පවා ඔහුට ඉතා අපහසුවුණා.

මේ අවාසනාවන්ත සිදුවීම නිසා, වෙළඳ ව්‍යාපාර කිරීම ගැනත් ලන්ඩනය ගැනත් බාප්පා කලකිරුණා. ඔහු අගනුවරින් බොහොම ඈත, උතුරු එංගලන්තයේ ඉඩමක් මිලට ගෙන එහි පදිංචියට ගියා. ඊට පසු සෑහෙන කාලයක් ගතවන තුරු, අපට ඔහු ගැන අහන්න ලැබුණේ නෑ. මගේ තාත්තාගේ මරණයට වත්, ඔහු ලන්ඩනයට ඇවිත් ගියේ නෑ. එහෙම නිහඬව සිටි ඔහුගෙන් තමා මේ ලියුම ලැබී තිබුණේ. මගේ අම්මා ඒ ලියුම මට ඇහෙන්න ශබ්ද නගා කියෙව්වා.

"..... එලන්. අන්තිමවරට මට ඔබෙන් අහන්න ලැබුණේ, ඔබේ පුතා දැන් ශක්තිමත් තරුණයෙකු බව; ඔහු රැකියාවක් හොයන බව. ඔහුට තවමත් රැකියාවක් ලැබුණේ නැද්ද? ඔහු තවමත් ඉන්නේ ඔබ ළඟද? එහෙම නම් මේ පළාතට එන පළමුවැනි දුම්රියෙන්ම එයා මා ළඟට එවන්න. එයාගෙ හිතේ තියෙන්නේ ඉංජිනේරුවෙකු වීමට බව, ඔබ කියා තිබුණා මට මතකයි. නමුත් මා ළඟට ආවොත් ඉංජිනේරුවෙකු වෙනවාට වඩා කොයිතරම් හොඳද කියා ඔබට පෙනේවි. මට පුළුවනි ඔහුට සෑහෙන වැටුපක් ගෙවන්න. මං මැරුණු දවසක (දෙයියනේ කියල, මට කියන්න තරම් ලොකු අසනිපයක් නම් තවමත් නෑ.) මගේ අයියාගේ පුත්‍රයාව අමතක කර නොමැති බව ඔහුට පෙනේවි.

ඔහු මෙහේට දුම්රියෙන් ආවාම බහින්න ඕන, කොංගල්ටන් දුම්රිය පළෙන්. මං පදිංචිව ඉන්න "ශ්‍රේටා හවුස්" නිවස තියෙන්නේ, එතැනට හැතැක්ම 4ක් දුරින්. එයා ඇවිත් දුම්රියෙන් බහිද්දී, රැ හත වෙනවා. ජෝන්ට කොහොමටත් එන්න වෙන්නේ ඒ දුම්රියෙන්මයි. ඒ මොකද කොංගල්ටන් වල නවත්වන්නේ ඒ දුම්රිය පමණක් නිසා.

ඔහු මා ළඟට එවිය යුතු බව, හොඳට හිතට ගන්න එලන්. මං ඔබට එහෙම කියන්නේ වැදගත් කාරණා රාශියක් නිසයි. පහුගිය කාලේ අපි දෙගොල්ල අතරේ සුළු සුළු අමනාපකම් තියෙන්න ඇති. ගියදේ ගියාවෙ. ඒව ඔක්කොම අමතක කර දමන්න. පුතාව මා ළඟට එවිය යුතු බව හොඳට හිතට ගන්න. පුතාව මා ළඟට නොඑව්වොත්, මුළු ජීවිත කාලය පුරාම ඔබට පසුතැවිලි වෙන්න සිදුවේවි"

අම්මා ලියුම කියවලා අවසන් වුණාම, මං නිශ්ශබ්දව ඇය දිහා බලාගෙන හිටියා. ඇයත් මා දිහා බලාගෙන හිටියේ වචනයක් හෝ නොකියා. ස්ටෙෆාන් බාප්පා මෙහෙම ලියුමක් එවන්න හේතුව මොකක්ද? ඒක තේරුම් ගැනීමට අපි දෙදෙනාටම හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ.

ඔන්න එතකොටම සීනුවක් නාදවෙන ශබ්දයක් ඇහුණා. අපේ සේවිකාව අප තේ බොමින් හිටි තැනට ආවේ විදුලිපුවතකුත් අරගෙන. ඒ විදුලිපුවත එවා තිබුණේ බාප්පා.

"ජෝන් කොහොමටවත් කොංගල්ටන් දුම්රිය පොළේ බහින්න එපා. ඔය එන දුම්රියේම තවත් ඉදිරියට යන්න. ඊළඟ දුම්රියපොළ

"සේවිකාව අප හිටි තැනට ආවේ විදුලිපුවතකුත් අරගෙන"

ස්ටෙඩිං බ්‍රිජ්. එතැනදී දුම්රියෙන් බහින්න. මං අශ්වකරත්තය එවන්නේ එතැනටයි. එතැන ඉඳලා හැතැක්ම හයක් ගිය තැන "ගාත් ෆාම්" නම් ගොවිපොළක් තියෙනවා. ඊළඟට කළ යුත්තේ කුමක්ද යන්නට උපදෙස් එතැනදී ලැබේවි. නැවිත් ඉන්න එපා. මං ඉන්නේ ජෝන් ගැන සම්පූර්ණ බලාපොරොත්තු තබලා"

"ඒක නම් ඇත්ත වෙන්න ඇති" අම්මා කිව්වා. "ඔයාගෙ බාප්පට යාළුවෙක් කියල හඳුන්වන්න පුළුවන් එක මනුස්සයෙක් නෑ, මං දන්න තරමින්. හොඳ යහළුවෙක් හිටින්න තරම්, එයා ගුණ යහපත් මිනිහෙක් නෙමෙයි. ඔහු බොහොම තද හිතක් තිබෙන අකරුණාවත්ත මිනිහෙක්. තාත්තගෙ අසනීපය අසාධ්‍ය අතට හැරුණු වෙලාව මට කවදාවත් අමතක නෑ. ඒ වෙලාවෙ අපට සුළු මුදලක් ණයට දෙන්න වත් ඔය මිනිහා කැමැතිවුණාද? ඔහු එදා අපට පිහිට වුණා නම්, අදත් ඔයාලගෙ තාත්තා ජීවතුන් අතර. ඉතින් මං මොන උවමනාවකටද මගේ එකම පුතා ඔය මිනිහ ළඟට යවන්නෙ?"

අම්මා එහෙම කිව්වත් මට උවමනා වුණේ මේ ගමන යන්න. වික්‍රමාන්විත යමක් කරන්න, එවැනි දේකට මුහුණ දෙන්න, මගේ හිතේ ආසාවක් ඇතිවුණා.

"මං හිතන්නෙ අම්මෙ මට පුළුවනි බාප්පාගෙ හිත දිනාගෙන යාළුවෙන්න. එහෙම වුණොත් ඉංජිනේරුවෙක් වීමට මට එයාගෙන් උදව්ගන්න පුළුවනි"

"එයා කිසිදාක, කිසිකෙනෙකුට උදව් කරපු බවක් මං අහල නෑ" අම්මා කිව්වෙ තරහෙන්. "අනික මෙතැන මොකක් හරි රහසක් තියෙනවා. නියම දුම්රියපළෙන් නොබැහැ, ඇතින් තියෙන වෙනත් එකකට යන්න කියන්නෙ ඇයි? එහෙම ගිහින් යන්නෙත් එයාගෙ ගෙදරට නෙමෙයි. වෙනත් තැනකට. ඔය මිනිහා මොකක් හරි ලොකු කරදරයක වැටිලා. එයාට උවමනා කරන්නේ, අපි එහේට ගිහින් ඒ කරදරෙන් එයාව ගොඩට ඇදල ගන්නයි. අපෙන් කෙරෙන්න තියෙන වැඩ ටික කෙරිල ඉවරවුණාම, අපිව දාවි අහකට, හරියට කලින් කළා වගේ."

අම්මා එක්ක බොහොම වාද විවාද කරන්න මට සිදුවුණා. මගේ තර්කය වුණේ මං නොගිහිං හිටියොත්, අපට කිසිම වාසියක් අත්නොවන බව. "ඔහු කරදරයක වැටිලා නම්, එහෙම වෙලාවට අපි මොනව හරි උදව්වක් කළොත් ඒක ඔහුට මතක හිටිවි. ඔහු

පහුවෙලා මොනවා හරි උදව්වක් කරන්න ඉඩ තියෙනවා. අපි දුප්පත් මිනිස්සු තේ අම්මෙ. ඒ නිසා අපේ පොහොසත් ඥාතීන් තරහ කරගැනීම කොහොමට වත් හොඳ නෑ"

අන්තිමේදී අම්මා මං කියූ දේට එකඟවුණා. මගේ ඇඳුම් බෑගයත් ලෑස්ති කරගෙන, මං ගේ ළඟට කුලීරියක් ගෙන්වා ගත්තා. ඒ ඉක්මනින් දුම්රියපොළට යාමේ අරමුණෙන්. ඔන්න එතකොටම තවත් විදුලිපුවතක් ආවා.

"මෙහේ දඩයම් කිරීමට ඔනෑ තරම් සතුන් ඉන්නවා. ඔහුගේ තුවක්කුව අරගෙන එන මෙන් ජෝන්ට කියන්න. මතක තියාගන්න. දුම්රියෙන් බැසිය යුතු තැන ස්ටෙඩිංබ්‍රිජ්. කොංගල්ටන් නෙමෙයි"

ඉතින් මගේ ගමන් බඩු අතරට මගේ ගිනිඅවියත් මං එකතුකර ගත්තා. මෙහෙම දේකුත් ගෙන එන්න කියලා බාප්පා කිව්වෙ ඇයි? මට පුදුමත් හිතුණා. අන්තිමේදී මං මගේ ගමන පිටත්වුණා.

මගේ ගමන්මග වුණේ උතුරු දුම්රිය මාර්ගය. ඒ පාරේ සෑහෙන දුරක් ගමන් කළාම හමුවෙනවා කාන්ෆීල්ඩ් දුම්රියපොළ. එතැනදී මං ගමන් කළ එකෙන් බැහැලා, අතුරු මාර්ගයක යන වෙනත් දුම්රියක නගින්න මට සිදුවුණා. ඒ මාර්ගය කඳු හා බෑවුම් සහිත දුෂ්කර මාර්ගයක්. ඒකෙ ගමනට තවත් සෑහෙන වෙලාවක් ගතවුණා. අන්තිමේදී දුම්රිය ස්ටෙඩිංබ්‍රිජ් දුම්රියපොළට ළඟාවුණා.

එතැන තවත්වා තිබුණේ එකම අශ්වකරත්තයක් පමණයි. ඒක පැදවීමට හිටියේ බොහොම ගම්බද පෙනුමක් තිබුණු තරුණයෙක්.

"මේ ස්ටෙෆාන් මේපල් මහත්තයා එවූ කරත්තෙද?" මං ඇහුවා.

ඒ මිනිහා මා දිහා බැලුවේ බොහොම සැක සහිත ආකාරයට. "මොකක්ද ඔබගේ නම?" ඔහු විමසුවා.

"ජෝන් මේපල්"

"ඒ බව ඔප්පු කරන ලියවිල්ලක් මොකුත් තියෙනවද?"

ඒ කතාවට මට ටිකක් තරහත් ගියා. නමුත් මේ මිනිහා මේ විදියට කරනවා ඇත්තේ, බාප්පා ඔහුට දුන්නු නියෝග නිසා වෙන්න ඇති. ඉතින් මං ඔහුට මගේ තුවක්කුව දැමූ පෙට්ටිය පෙන්නුවා. එහි පිටත මගේ නම තීන්තෙන් ලියා තිබුණා.

"හරි නේන්නම්" නම කියැවූ ඔහු කිව්වා. "නගින්න මහත්තයා කරත්තෙට. අපට යෑමට සෑහෙන දුරක් තියෙනවා"

අප ගමන් කළේ කළුගල් තලා සකස් කළ පාරක නෙමෙයි. ඒක බොරලු පාරක්. හුණුගල් සහිත ප්‍රදේශවල, මාර්ගයන්හි දකින්නට

ලැබෙන ආකාරයේ සුදු පැහැයක් පාරේ තිබුණා. තැනිතලා බිමක් කිවාට, මේකෙ තැනින් තැන උස්බිම් හා පාරේ ලොකු වංගු තිබුණා. ගස්කොළත් නොමැති හරියකදී මට මහ මුහුද දකින්න ලැබුණා. ඒ ඒතරම් ඈතකින් නොවෙයි.

අපට කවදාවත් හිතවත් කමක් නොදැක්වූ බාප්පාගෙන්, මෙහෙම එක්වරම ලිපියක් ලැබීම ගැනයි, මං කල්පනා කර කර ගියේ. ඔහුට කවදාවත් මා දකින්න ලැබෙන්න ඇති කියා මං හිතන්නේ නෑ. ඊළඟට මා සවිශක්තිය ඇති තරුණයෙක් කියන කරුණ ඔහු මතක් කර තිබුණා. අන්තිමට ආ විදුලිපුවතේ ගිනි අවිය ද අරගෙන එන්න කීම, මගේ හිතේ ඇතිකළේ ලොකු සැකයක්. ලන්ඩනය අවට කවදාවත් සිදුනොවෙන දේවල්, මේ වගේ ඈත කඳුකර පළාත්වල සිදුවෙන්න පුළුවනි. මේ අශ්වකරත්ත රියැදුරා සමහර විට බාප්පා ගැන දන්නවා ඇති. මේ විදියට හදිසියේ මා කැඳවූයේ ඇයිද කියාත් ඔහු දන්නවා ඇති. මට හිතුණා ඔහුගෙන් විමසන්න.

නමුත් ඔහුගේ මුහුණේ දිගින්දිගටම තිබූ හැඟීම් දුටුවාම, මං ඒ අදහස වෙනස් කර ගත්තා. ඔහුගේ දෙනෙත් යොමුවී තිබුණේ අප ගමන්ගත් පාර දෙසටවත් මා දිහාටවත් නොවෙයි. මුහුණේ තිබුණේ කැලඹීම මෙන්ම කුතුහලය. ගමන වේගවත් කිරීම සඳහා අශ්වයාට තැලීමට ඔහු එක්වරක් කසය අතට ගත්තා. නමුත් පසුව ඒක අත්හැර දැම්මා. අන්තිමේදී ඔහුගේ සිතේ තිබූ කැලඹීමට හේතුව තරමක් දුරට හෝ මට වැටහුණා. ඒ ඔහුගේ බැල්ම යොමුවී තිබූ පැත්ත බැලීමෙන්.

ගස් කොළත් නොමැති මුඩුබිමේ ඈත සිට, අප ගමන් කළ පැත්තට මිනිහෙක් දුවගෙන ආවා. අපේ පාර වංගු සහිත එකක් වුණු නිසා, අප අල්ලා ගැනීම ඔහුට අපහසු වෙන්නේ නැති බව මං දැනගිටියා. ගල්ගොඩකටත් උඩින් පැනගෙන, ඔහු පාර අයිනට ළඟාවුණේ අප එතැනට එන්න කලින්.

රැවුළ සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකර සිටි ඔහුගේ, සම අව්වට පිලිස්සීම නිසා, දුඹුරු පැහැ ගැන්වී තිබුණා. සිරුර තරමක් තරබාරු වුණු අතර ඔහු කන්පෙතිවල රන් ආභරණ දමා තිබුණු බව මා දුටුවා.

"යාළුවා මට කියන්න, ඔහේල යන්නෙ කොහේටද කියල" ඔහු විමසුවේ සුහද අයුරෙන්. ඔහුට තිබුණේ රළු කටහඬක්.

"අපි යන්නේ ගාන් ගොවිපොළට; එහි අයිතිකාර පර්සෙල් මහත්මයාගේ ගෙදරට"

"යාළුවා. මට කියන්න ඔහේල යන්නෙ කොහේටද කියල....."

"එහෙමද?" ඔහු පිළිතුරු දුන්නා. "ඔබ නැවැත්වීමට සිදුවීම ගැන මට කණගාටුයි මිත්‍රයා. ඔබේ කරත්තෙ මටත් යාගන්න පුළුවන්ද කියල දැනගන්නයි ඇහුවෙ. මං හිතුවා ඔහේල යනව ඇත්තෙ, මට යන්න උවමනා පැත්තට කියල"

එහෙම කියූ ඔහු පාරෙන් ඉවත් වෙලා අපට ඉඩ දුන්නා.

ඔහුගේ ඒ කතාව මහ විකාර එකක් බව මට ඒ වෙලාවෙම හිතුණා. ඒ මොකද ඒ පුංචි කරත්තයේ මමත් රියැදුරාත් හිඳගත්තට පස්සෙ, තවත් කෙනෙකුට ඉඩක් තිබුණෙ නෑ. ඒක ඕනෑම කෙනෙකුට බැලූ බැල්මට පෙනුණු දෙයක්. ඒ වුණත් රියැදුරා ඒ කාරණාව අමුත්තාට කියන්න උත්සාහ කළේ නෑ. ඔහු නිහඬවම කරත්තය ඉදිරියට පැදෙව්වා. මං ආපහු හැරිල බැලුවා. අමුත්තා පාර අයිනේ ගලක් උඩ වාඩිවෙලා, තමන්ගෙ පයිප්පයට දුම්කොළ පුරවන අයුරු මට දකින්න ලැබුණා.

"එයා නාවිකයෙක් වගෙයි" මං කිව්වා.

"ඔව් මහත්තයා" රියැදුරා පිළිතුරු දුන්නා. "අපි ඉන්නේ මුහුදට බොහොම ළඟින්. මෝකැම්බ් බොක්කට තියෙන්නේ හැතැක්ම කිහිපයයි."

"මට තම් පෙනෙන්නේ ඔබ ඒ මිනිහට භයවෙලා වගෙයි" මං කිව්වා.

"හැබෑට? ඔබට පෙනෙන්නේ එහෙමද?" උදාසීන අයුරින් කියූ ඔහු මඳවේලාවක් නිහඬව සිටියා. ඊට පස්සේ තමයි කථා කළේ.

"බාගවෙලාවට මගේ හිතේ භයක් ඇතිවුණා වෙන්නත් පුළුවනි."

ඔහු එහෙම කියුවා මිසක්, භයට හේතුව මොකක්ද කියලා මට කියුවේ නැහැ. මං ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න ගණනාවක් ඇහුවා. ඒ සමහරක් ප්‍රශ්න බාප්පා ගැන. අනික් ප්‍රශ්න බාප්පා මුහුණදී ඇති යම් තත්ත්වයක් වෙතොත්, එය දැනගන්නා අරමුණෙන්. නමුත් මේ රියැදුරා එක්කෝ පල් මෝඩයෙක්; නැත්නම් හරි කපටියෙක්. මං කොයිතරමක් ප්‍රශ්න ඔහුට ඉදිරිපත් කළාද, ඒත් මට දැනගන්න උවමනා වුණු කිසිම දෙයක් මට දැනගන්න ලැබුණේ නැහැ. කොහොම වුණත් මං එක්තරා දෙයක් නිරීක්ෂණය කළා. මේ රියැදුරා පාර දෙපැත්තේ තිබුණු අති විශාල විල්ලුව දෙස, ඉතාම සුපරික්ෂාවෙන් නෙත් යොමු කළා. එහෙත් මේ දුඹුරු පැහැති කෙළවරක් නොපෙනෙන විල්ලුවේ, අපට මනුස්සයෙක් නම් දැකගන්න ලැබුණේ නැහැ. අන්තිමේදී මට

ඇතින් දිගු ගොඩනැගිල්ලක් දැකගන්න ලැබුණා. ඇතින් පිහිටි කඳු දෙකක් අතර පහත් බිමක තිබූ එය, ගොවිපොළක් බව හඳුනාගැනීම අපහසු වුණේ නෑ. වටේටම තිබූ කඳු බෑවුම්වල, බැටළුවන් හා ගවයන් රාශියක් තණකොළ කමින් සිටියා.

"අර තියෙන්නේ ගාත් ගොවිපළ" රියැදුරා කිව්වා. "ඔය අපේ ඉස්සරහට එන්නෙ පර්සෙල් මහත්මයාම" ඔහු කීවේ ඉදිරි දොරටුවෙන් පාරට බැස, අප සිටි දෙසට ආ කෙනෙකු පෙන්වමින්.

කරත්තය තවත් ළං වෙද්දී ඔහුගේ පෙනුම මා වඩාත් හොඳින් දුටුවා. ඔහුගේ මුහුණ වැසී තිබුණේ සුදු පැහැති රැවුළකින්. කටුක දේශගුණයට මුහුණදී එයින් පදම් වී ඇති පෙනුමක් ඔහු වෙතින් දිස්වුණා. හිසකෙස් පවා සම්පූර්ණයෙන්ම සුදුවී තිබුණේ නියඟයට අසුවුණු තණකොළ වගේ. එහෙත් ලා නිල් පැහැති දෙනෙත්වල ප්‍රාණවත් බවක් තිබුණා.

කොහොම වුණත් පර්සෙල් මා දිහා බැලුවේ, ඒ තරම් ප්‍රියමනාප සුහද බවකින් හෝ සන්තෝෂයකින් නොවෙයි. රියැදුරා මට පෙන්නුවේත් හිතවත් මිත්‍රශීලී බවක් නොවෙයි, මොහුගේ තිබුණේත් ඒ හැඟීම්මයි. ඒත් ඔවුන්ගේ ඒ අප්‍රසාදයට හේතුව මා වෙන්න බෑ. ඒ මොකද මා, ඔවුන් කලින් නොහඳුනන අමුත්තෙක්. මට හිතුණේ මේකට හේතුව ඔවුන් මගේ බාප්පා සමග තිබූ තරහක් හෝ අප්‍රසාදයක් වෙන්න ඇති. ලන්ඩනයේ මිනිස්සු බාප්පා කෙරෙහි තිබුණු අකමැත්ත, උතුරු එංගලන්තයේත් අඩු නැහැ වගෙයි.

"අද කළුවර වැටී රෑ වෙනතුරුම ඔහේ අපේ ගෙදර රැඳී ඉන්න ඕන" පර්සෙල් කිව්වා. "ස්ටෙෆාන් මේපල් මහත්මයාට උවමනා කරන පිළිවෙළ ඒකයි. ඔබට කැමති නම් බේකන් එක්ක මොනවා හරි කාලා තේ ටිකක් බොන්න පුළුවනි. ඒක තමයි ඔබ සඳහා අපට දෙන්න පුළුවන් ඉහළම සංග්‍රහය"

ඒ සංග්‍රහය භුක්තිවිඳීමට මගේ තිබූ කැමැත්ත, මං හිස නමා ආචාර කොට පෙන්නුවා. ඒ මොකද මං හිටියේ හරි බඩගින්නකින්. සංග්‍රහය ගැන මට දැනුම් දුන්නේ එතරම් ප්‍රසන්න ආකාරයට නොවූ බව ඇත්තයි. මට සංග්‍රහ කිරීම තම බිරිඳට භාරදී, පර්සෙල් මහත්මයා එළියට ගියේ කුමක් හෝ කටයුත්තක් සඳහා.

පියා එළියට ගිය බව දුටුවාම පර්සෙල්ගේ දියණියන් දෙදෙනාත් විසිත්ත කාමරයට ආවා. මට සංග්‍රහ කිරීමට ඔවුන් දෙදෙනා අතර

තිබුණේ ඇඩ් උනන්දුවක්. මේ පළාතේ ඔවුනට දකින්නවත් තරුණයෙක් නැද්ද කියා මට හිතුණා.

පර්සෙල් මහත්මිය තේ පිළියෙල කිරීමට කුස්සියට ගිය අතරේ ගැහැනු ළමයි දෙදෙනා මා සමග බොහොම කුළුපග වුණා. ඔවුන් මා වෙත ප්‍රශ්න නොකඩවා එල්ල කළා. ලින්ඩා නම් වැඩිමහල් දියණියට වයස අවුරුදු විසිපහක් පමණ ඇති. බාල දියණිය නැන්සිට අවුරුදු විස්සකට වැඩිවෙන්න බෑ.

නිල් පැහැ දෙනෙත් තිබූ දෙදෙනාම ඉතාම රූමත්. ඒ වගේම ඔවුන්ගේ කටහඬවල් ඉතා මීයුරු ලෙසයි මට තේරුණේ. ඒ දේවල් ඔවුනට ලැබෙන්න ඇත්තේ, ඔවුන්ගේ මව වූ මොලී පර්සෙල් මහත්මියගෙන් වෙන්න ඇති. අවුරුදු හතළිස්පහක් පමණ වයස් වුණු ඇය, තරුණ කාලයේ රූමතියක් වන්නට ඇති කියා මට හිතුණා.

"මොන උවමනාවකට ද ඔබ මේපල් මහත්මයාගේ නිවසට යන්නෙ?" නැන්සි විමසුවා.

"බාප්පා මට එන්න කියා දන්වා තිබුණා"

"ඔබ මොකක්ද කරන රක්ෂාව?"

"මට තවමත් රක්ෂාවක් හම්බවුණේ නෑ. මගේ කැමැත්ත තියෙන්නේ ඉංජිනේරු ක්ෂේත්‍රයට"

"අපේ තාත්තට කිව්වොත්, ඔබට මේ ගොවිපළේ රැකියාවක් ලබාගන්න පුළුවන් වේවි" ලින්ඩා කීවා.

"ඔබේ තාත්තා ඒකට කැමැති වෙන එකක් නැහැ"

"මොකද කැමති නොවෙන්නෙ? තාත්තා ගොවිපළේ රාජකාරි භාරදෙන්න තරුණයෙකු හොයමින් ඉන්නේ"

"මේ කාලයේ ලන්ඩන් නගරයේ පැවැත්වෙන උත්සව මොනවාද?" නැන්සි විමසුවා.

"ලන්ඩනයේ හැම කාලයටම මොකක් හරි උත්සවයක් පැවැත්වෙනවා"

"හරි ලස්සනයිලු නේද? ඒවා බලන්න අපට මෙහෙන් යන්න හැටියක් නැති හැටි"

මේ ආදී වශයෙන් ඔවුන් මගෙන් තොයෙක් දේ විමසුවා. මමත් හැකිතරමින් ඔවුනට පිළිතුරු දුන්නා. අම්මා තේ පිළියෙල කරගෙන එතැනට ආවත්, ලින්ඩා සහ නැන්සි ඔවුන්ගේ කතාබහ මඳකටවත් අඩුකළේ නැහැ.

මොලී පර්සෙල් මහත්මියත් හරි කරුණාවන්ත කෙනෙක්. ඇය මගේ දෙමව්පියන් ගැන විස්තර විමසුවා. ගෙහිමියාගේ නොතිබුණු සුහදශීලී බවක්, මට දකින්න ලැබුණේ මේ තුන්දෙනාගෙන්. තේ පානය අවසන් කළත් අඳුරු වැටෙන තුරුම, ඔවුන් නොනවත්වා මා සමග කතාබහ කළා.

"කළුවරත් වැටුණා. මං හිතන්නේ ග්‍රේටා නිවස වෙත යන්න මට වෙලාව හරි" මං කිව්වේ අසුනෙන් නැගිටිමින්.

"එහෙනම් ඉතින් එහේට යන්න ඔබ හිත හදාගත්තද?" පර්සෙල් මහත්මිය ඇසුවා.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. මං ලන්ඩනයේ ඉඳල විශේෂයෙන්ම ආවේ ඒ රාජකාරියට නේ"

"ඒ වුණත් ග්‍රේටා නිවස වෙත ඔබ යා යුතුයි කියා බලකරන්න කිසි කෙනෙක් නෑ" ලින්ඩා කිව්වා.

"ඔනෑ නම් ඔබට ආපහු ලන්ඩන් නගරයට යන්න කාගෙන්වත් බාධාවක් නෑ. ලන්ඩන් යන ශීඝ්‍රගාමී දුම්රියක් උදේ අටට ස්ට්‍රෙඩිංබ්‍රිජ් දුම්රියපළට එනවා" නැන්සි කිව්වා.

"ඒ වුණත් මං එහේ ඉඳලම ආවෙ මගේ බාප්පගේ ඉල්ලීමට එහේ යන්න නේ"

"ආ ඔව්. ඔබට එහේ යන්න උවමනාම නං, ඒක නවත්වන්න කාටවත් බෑ" කිව් පර්සෙල් මහත්මිය තවත් යමක් කියන්න සූදානම් වුණා. නමුත් එතකොටම ඇගේ සැමියා ගෙට ආව නිසා ඇය කතාව නැවැත්තුවා.

සෑම අලුත් සිදුවීමකින්ම මට පෙනුණේ, මගේ බාප්පා වටා ගොණුවුණු කුමක්දෝ අභිරහසක් ඇතිබව. මා ගැන පැහැදීමක් ඇතිවුණු අය, මා බාප්පාගෙන් ඈත් කිරීමට උත්සාහ දැරුවා. නමුත් අවධානම තියෙන්නේ කොහේද, ඒ කුමක්ද කියා මට වැටහුණේ නැහැ. මෙතැන සැඟවුණු රහස කුමක්ද කියා, මට පර්සෙල් මහත්මියගෙන් අසා දැනගැනීමට හැකියාව තිබුණා. නමුත් මා ගැන ඇගේ සිතේ ඇතිවූ කරුණාව, ඇගේ සැමියාට තේරෙන්න ඇති. ඒ නිසා ඉන්පසු මොහොතකටවත් ඔහු ගෙයින් එළියට බැස්සේ නැහැ.

"ඉලන්දාරියා. ඔහේට යන්න වෙලාවත් හරි" ඔහු කිව්වේ, ඔහුගේ බිරිඳ පහනක් දල්වා මේසය උඩ තබද්දී.

"අග්ව කරත්තය සූදානම්ද?" මං ඇසුවා.

"කරත්තයක් උවමනා නැහැ. ඔබට යන්න තිබෙන්නේ පයින් යන දුරකට."

"ඒ වුණත් මං කොහොමද යා යුතු පාර හොයාගන්නේ?"

"විලියම් ඒවි ඔබට පාර පෙන්වන්න"

විලියම් තමයි මා දුම්රියපොළේ ඉඳල මෙහේට කැඳවාගෙන ආව රියැදුරා. ඔහු නිවසෙන් එළියේ බලාගෙන හිටියේ මාව කැඳවාගෙන යන්න. මගේ ඇඳුම් බෑගයත්, තුවක්කුව දැමූ පෙට්ටියත් ඔසවාගෙන, ඔහු ඒවා තමන්ගේ කර උඩින් තබාගත්තා. මං මඳකට නැවතී ඔහුගේ ආගන්තුක සත්කාරය ගැන ගෙහිමියාට ස්තූති කළා. නමුත් ඒ ස්තූතිය භාරගන්නවත් පර්සෙල් මහත්මයා කැමැතිවුණේ නෑ.

"මට ස්ටෙෆාන් මේපල් මහත්තයාගෙ ස්තූතියක් ඕනෙත් නෑ. එයාගෙ යාළු මිත්‍රයන්ගේ ස්තූතියක් ඕනෙත් නෑ." ඔහු කිව්වා. "මං මේ දේ කරන්නෙ, මට මේ කටයුත්තට මුදල් ගෙව්ව නිසා. මට මුදලක් නොලැබුණා නම්, මං මේ වැඩේ කොහොමටවත් කරන්නෙ නෑ. ඉලන්දාරියා. දැන් ඉතින් ඔහේ යා යුතු ගමන පිටත්වෙන්න. ඉස්තූති එපා!" රළු විදියට කියූ ඔහු, වහාම ආපසු හැරී ගෙට ගිහින් "දඩාස්" ගා දොර වසා දැම්මා.

එළියේ තිබුණේ සෑහෙන තරම් අඳුරක්. ඒ මදිවාට වැහිබර කළුපාට වලාකුළු අහසේ වේගයෙන් පාවී ගියා. මට හිතුණේ කොයි මොහොතක හරි ධාරානිපාත වැස්සක් කඩා වැටේවි කියලයි. අහස නොනැවතී ගුගුරන ශබ්දය ඇතින් ඇසුණා.

ගොවිපොළේ මායිමෙන් එළියට ගියාට පස්සෙ අපි පිවිසුණේ විල්ලුවට. පාර පෙන්වන්න කෙනෙකු මට ලැබුණේ හොඳ වෙලාවට. ඔහු නොහිටියා නම්, මං ඒකෙ සම්පූර්ණයෙන්ම අතරමං වෙන්න ඉඩ තිබුණා. බැටළුවන් ගමන් කළ සලකුණු මට නම් දකින්න ලැබුණේ නෑ. නමුත් විලියම් ඉදිරියෙන් ගමන් කළේ ඒ සලකුණු ඔස්සේ. අපට නිතරම වගේ අන්ධකාරය දෙසින් නොයෙකුත් ශබ්ද අහන්න ලැබුණා. මේ, විල්ලුවේ ගැවසුණු ලොකු කුඩා සතුන් නැඟූ ශබ්ද වෙන්න ඇති. නමුත් අපට කිසිම දෙයක් දකින්න ලැබුණේ නෑ. විලියම් මුලදී ඉදිරියට ගියේ බොහොම වේගයෙන්. ඒ වගේම ඔහු ගමන් කළේ නොසැලකිල්ලෙන් කියලයි මට හිතුණේ. නමුත් ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඔහුගේ වේගය අඩුවුණා. අන්තිමේදී ඔහු ගියේ ඉතාම

හෙමින්; පා තැබුවේ බොහොම පරෙස්සමෙන්; කරදරයක් කොයිමොහොතේ හරි ඉදිරියෙන් මතුවේවි කියන විශ්වාසයෙන් වගේ.

ඒ කාලයට පාළු විල්ලුවේ ගමන් කරද්දී, කොහොමටත් හිතට දැනෙන්නේ භයක්. නමුත් ඔබේ මඟපෙන්වන්නාත් ගීතියට පත්වී ඇති බවක් පෙනුණාම? එතකොට හිතේ ඇතිවෙන කැලඹීම කොහොම කියන්නද? ඔහු මේ විදියට හැසිරෙන්නේ ඇයි කියල, මං කිහිප වාරයක් විලියම්ගෙන් ඇහුවා. නමුත් ඔහු ඊට කිසිම පිළිතුරක් දුන්නේ නෑ. අපි හෙමින් හෙමින් ඉදිරියට ඇදුණේ ඝන කළුවරේ. එක්වරම නැවතුණු ඔහු, මගේ කඩා අතෙන් ඇද්දේ තිගැස්සෙමින්. ඒ අප ගිය මාර්ගයෙන් මා ඉවතට ගැනීමට. පාරට මඳක් ඇතින් තිබූ පඳුරු කිහිපයක් ළඟ වකුටුවී අපි සැඟවුණා. එතැන කොපමණ කළුවරද කිව්වොත්, මා අසලින් සිටි ඔහුවත් මට පෙනුණේ නෑ.

එදා උණුසුම් රාත්‍රියක්. හමා ආ සුළඟේ තිබුණෙත් උණුසුම් ගතියක්. මේ සුළඟේ හුරු පුරුදු සුවඳක් එක්වරම මට දැනුණා. ඒ පයිප්පයක දුම්කොළ දැවෙන සුවඳ. ඊළඟට මා දුටුවේ අන්ධකාරයේ ඉදිරියට එන ආලෝකය ස්වල්පයක්. ඒ දැල්වෙන පයිප්පයක කෝවෙන් ඇතිවුණු එළිය. පයිප්පය ඉරු තැනැත්තාගේ මුහුණත් එයින් එළියවුණා.

ඝන අන්ධකාරයේ මා දුටුවේ මුහුණ පමණයි. නමුත් ඒක ගිජුබවෙන්, නපුරුකමෙන් පිරුණු කෙට්ටු සුදුමැලි මුහුණක් බව මා දුටුවා. කම්මුල් දෙකේම දුඹුරු පැහැති තිත් හෝ තුවාල කැළැල් රාශියක් තිබුණා. නාවිකයන් පළඳින වර්ගයේ කැප් තොප්පිය හා හොඳින් නොවැවුණු උඩුරුවුළක් ද මට පෙනුණා. ඔහු අප ඉදිරියෙන්ම ගමන් කළේ අපට විරුද්ධ දිශාවට. ඔහුගේ අඩි ශබ්දය ක්‍රමක්‍රමයෙන් අපට නොඇසී ගියා.

"ඒ කවුද?" මා ඇසුවේ සැඟවී සිටි තැනින් නැගිටිමින්.

"මං දන්නෙ නෑ"

මොහු මේ ආකාරයට දිගින් දිගටම තමන් කිසිවක් නොදන්නා බව ඇඟවීම ගැන මට තරහා ගියා.

"කවුද කියල දන්නෙ නැත්නම් තමුසෙ මොකද හැංගුණේ?"

"ඔබේ බාප්පා මට උපදෙස් දීල තියෙන්නේ ඒ විධියට. ඔබ අරගෙන එද්දී, කිසිම කෙනෙකුට නොපෙනෙන විධියට ගෙන ආයුතු බව ඔහු තදින්ම කිව්වා"

"අපි කරත්තෙන් එද්දී මගදි කථා කළ නාවිකයාට හයවුණෙත් ඒ නිසාද?"

"ඔව්. මං හිතන්නේ එයත් මේ කල්ලියේ එක්කෙනෙක්"

"මොන කල්ලියේද?"

"උන් කවුද කියල මං දන්නෙ නෑ. නමුත් ටික දවසක ඉඳල උන් රංචුවක් මේ පළාතේ ගැවසෙන්න පටන් අරගෙන. උන් ශ්‍රේටා නිවස ගැන සෙවිසියෙන් ඉන්නේ. ඒ නිසා තමයි උන්ට අහුනොවෙන විධියට ඔබ කැඳවාගෙන එන්න කියල, මේපල් මහත්තයා මට නියම කළේ. කෙනෙක් ඉස්සරහට එන බව තේරුණාම මං හැංගුණේ ඒ නිසයි."

අන්තිමේදී යම් යම් කාරණා කිහිපයක් මට ඒ විදියට දැනගන්න ලැබුණා. කවුරුන් හෝ සතුරන් කල්ලියකින් බාප්පාට තර්ජනයක් එල්ල වෙලා. දැනට දකින්න ලැබුණු දෙදෙනාම නාවිකයන් ලෙසයි මට පෙනුණේ. මට එක්වරම මතක්වුණේ බාප්පාට ලන්ඩනයේදී එල්ලවුණු බිහිසුණු ප්‍රහාරය. එතකොටත් ඔහු ගනුදෙනු කළේ නාවිකයන් සමග. මේත් ඒ කල්ලියේ අයමද? දැන් මට කාරණා ටිකෙන් ටික පැහැදිලි වෙන්න පටන්ගත්තා.

"අර තියෙන්නේ ශ්‍රේටා නිවස" විලියම් කිව්වා.

ඒක තිබුණේ විල්ලුවේ මඳක් පහතින් තිබුණු බිම් කඩක. අපි ඉදිරි දොර අසලටම ගියා.

ගේ ඇතුළේ එළියක් දැල්වුණු බව මා දුටුවා. එය පෙනුණේ ජනේලයකට උඩින් ලැටිස් ගසා තිබුණු තැනකින්. ගෙදර ඇතුළෙ ඉඳපු අය, අමුත්තන් ගැන දැඩි අවධානයකින් සිටි බව තේරුම්ගැනීම අපහසු වුණේ නෑ. ඒ මොකද අඩි ශබ්දය ඇහිලා ඔවුන් කෑගැහුවා. ඒ අපි ඉස්සරහ දොරට ළංවෙන්නත් කලින්.

"ඔය කවුද?" කෑගැසුවේ රළු තියුණු කටහඬකින්. "මං ඇහුවෙ ඔය කවුද කියලයි. කියනවා ඉක්මනට!"

"මේපල් මහත්තයා මං විලියම්. මං ඔබේ ඥාති මහත්තයාව එක්ක ආවා."

දොරේ මැද හරියට වෙන්නට ඇතුළෙන් තිබුණු කුඩා කවුළුවක් ඇරුණේ "ක්ලික්" හඬක් නංවමින්. ඒකට ළංකළ ලන්තෑරුමක එළිය අප වෙත වැටුණා. ලන්තෑරුම තත්පර කිහිපයක් එතැනම තිබුණා. ඊළඟට ඒ කුඩා කවුළුව ඇතුළෙන් වසාදැමුණා. ඊළඟට දොර ඇරීම සඳහා යතුරු කරකැවෙන, අගුල් විවෘත වෙන ශබ්ද

කිහිපයක් අහන්න ලැබුණා. දොර හිරවෙන සේ දමා තිබූ යකඩ පොල්ලක් ද ගළවා ඉවතට දමන ශබ්දය ඇහුණා. දොර විවෘත වුණේ ඊට පස්සෙ. ඝන අන්ධකාරය මැද්දේ ආලෝකය තිබූ හතරැස් කොටුවට මැදිවී සිටි මගේ බාප්පා, මට මුල්වරට දකින්න ලැබුණේ එලෙසයි.

ඔහු උසින් අඩු තරබාරු පුද්ගලයෙක්. රවුම් තට්ට හිසක් තිබුණත්, හිස වටේට අක්බමරු කෙස් ටිකක් කැරලි ගැසී තිබුණා. ඔහුට තිබුණේ පුළුල් නළලක්; බොහොම ගැඹුරට කල්පනා කරන, බුද්ධිමතෙකුට උරුම නළලක්. සුදුමැලි විශාල මුහුණ සමග ඉතා කුඩා ඇස් කැපී පෙනුණා. ඔහුගේ ඇස් පිහාටු චලනය වුණේ ඉතා වේගයෙන්.

"එහෙනම් පුතා උඹ ආවද?" ඔහු ඇසුවේ තම දකුණු අත මා දිහාවට දිගු කරමින්. "ඉක්මන් කරන්න. ඉක්මන් කරන්න. මේ දොර වැඩි වෙලාවක් ඇරල තියන්න බෑ. අම්මා කිව්වේ උඹ උස් මහත් වෙලා දැන් හැඩිදැඩි තරුණයෙක් කියලයි. ඒ කතාව නම් ඇත්ත. විලියම්. මෙන්න තමුසෙගෙ ගාස්තුව ක්‍රවුන් භාගයක්. දැන් තමුසෙ ආපහු ගියාට කමක් නෑ. පුංචි මහත්තයාගෙ බඩු ටික ගේ ඇතුළෙන් දානවා..... අන්න හරි. දැන් තමුසෙට යන්න පුළුවනි. මේ..... එතොක්. ජෝන් පුංචි මහත්තයාගෙ රෑ කෑම මේසයට අරින්න"

බාප්පා දොර වසා යතුරු දැම්මා. ඊළඟට අගුළු සහ යකඩ දොර පොල්ලත් දැම්මා. අනතුරුව ඔහු මාව කැඳවාගෙන ගියේ විසිත්ත කාමරයට. ඔහුගේ තිබුණු සුවිශේෂම ලක්ෂණය මට දකින්න ලැබුණෙ ඒ වෙලාවෙ.

ඔහුට ලන්ඩනයේදී එල්ලවුණු ප්‍රහාරය නිසා කකුලක් කෙටි වී තිබූ බව මං ඔබට කිව්වා. ඒ අඩුපාඩුවට හරියන විධියට ඔහු විශේෂ සපත්තුවක් පැළඳ සිටියා. ඒක සාමාන්‍යයෙන් ශල්‍ය වෛද්‍යවරු මෙහෙම අයට නියම කරන, ගනකම් ලී අඩියක් සහිත සපත්තුවක්. කකුල කෙටිවීමෙන් අඩුවුණු උස, මෙ ලී අඩියෙන් පිරිමැසුණා. නමුත් ඔහු ඇවිද යද්දී අහන්න ලැබුණේ "ක්ලැක් - ක්ලික්, ක්ලැක්-ක්ලික්" වැනි අසාමාන්‍ය ශබ්දයක්. ඒ සම් අඩිය හා ලී අඩිය මාරුවෙන් මාරුවට බිම වදිද්දී නැඟුණු හඬ.

මාව කුස්සියට කැඳවාගෙන යනු ලැබුවා. එයත් ඉතා විශාල එකක්. ගිනි උදුන් පවා ප්‍රමාණයෙන් විශාලයි. මේ නිවස කාලයකට පෙර තිබූ ගොවිපොළක ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල බව මට වැටහුණා.

විසිත්ත කාමරයේ එක් පැත්තක, බිත්තියක් දිගට ගොඩගසා තිබුණේ පෙට්ටි රාශියක්. ලණුවලින් ගැටගසා ඒවා ප්‍රවාහණයට සූදානමින් තිබුණා. මේ ගෙදර ලීබඩු තිබුණේ ඉතා ස්වල්පයක් පමණයි.

විසිත්ත කාමරයේ මැද මේසය උඩ මට රාත්‍රී ආහාරය සූදානම් කර තිබුණා. ඒ පාන් සහ මස් සමග කීර ජෝගුවක්. ගෙදර සේවකයා වුණේ බාප්පාටත් වඩා ටිකක් වයස්ගත එනොක් නම් කෙනෙක්. මං කෑම ගන්නා අතරේ බාප්පා කාමරයේ මුල්ලක හිඳගත්තා. ඊළඟට ඔහු මා සහ අම්මා ගැන මගෙන් නොයෙකුත් ප්‍රශ්න ඇහැව්වා. මං කෑම ගැනීම අවසන් කළාම, පෙට්ටියේ තිබූ මගේ තුවක්කුව ගැනීමට ඔහු නියම කළා. ජනේලය අසල බිත්තියට හේත්තුකොට තවත් ගිනි අවි දෙකක් තිබුණු බව මං දුටුවා.

"මගේ භය තියෙන්නේ මේ ජනේලය ගැනයි" බාප්පා කිව්වා. "ඩයිනමයිට් දමා පිපිරෙව්වොත් මිස, මේ දොර නම් යකෙකුටවත් කඩන්න බෑ. ඒ වුණත් ජනේලයේ සවි ශක්තිය අඩුයි. ඒයි! ඒයි!" ඔහු කෑගැහුවා. "ජනේලය ඉස්සරහින් ඇවිදගෙන යන්න එපා. එළියෙන් බලන කෙනෙකුට ලැට්ස් එක හරහා ගේ ඇතුළ පෙනෙනවා. ඔතැනින් යද්දි හුඟක් පහත්වෙලා යන්න"

"කාටවත් අපව පෙනෙයි කියල බාප්පා හයෙන්ද ඉන්නෙ?" මං ඇහුවා.

"භය තියෙන්නේ පෙනෙයි කියලා නෙමෙයි කොල්ලෝ" බාප්පා කිව්වා. "භය තියෙන්නේ වෙඩි පාරකින් මැරුම් කන්න වේවි කියලා. උඹ කෑම කාල ඉවරයි නේ. ඇවිත් මා ළඟින් වාඩිවෙයං. මට පෙනෙනවා, මට උඹ ගැන විශ්වාසය තියන්න පුළුවන් බව. මං උඹට හැම දෙයක්ම කියන්නම්"

ඔහු බොහොම චාටු කතාවක් කතා කළේ, මාව රවටා ගැනීමේ අදහසින් බව මට තේරුණා. මං ඔහු අසලින්ම හිඳගත්තා. ඔහු සාක්කුවෙන් ඇදල ගත්තේ තුනට හතරට නැමූ පුවත්පතක්. එය "වෙස්ටන් මෝනිං නිවුස්" පුවත්පත බව මා දුටුවා. ඔහු තමන්ගේ අපිරිසිදු ඇඟිල්ල යොමු කළේ එහි සඳහන්ව තිබූ පුවතකට.

"ව්‍යාපාරිකයාට මිනීමරු ප්‍රහාරයක් එල්ල වෙයි.

බ්‍රිස්ටල් නගරයේ සුප්‍රකට ව්‍යාපාරිකයෙකු වූ මෙරිල් ස්ටිල් මහතාට, සතුරන් විසින් එල්ල කරන ලද අමානුෂික ප්‍රහාරයකින් ඊයේ ඔහු ජීවිතක්ෂයට පත්විය.

"ඌ මගේ කකුල කැඩුවා. මේ බලපං"

ස්ටිල් මහතා මීට අවුරුදු කිහිපයකට පෙර දකුණු අප්‍රිකාවේ සිට එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වූවෙකි. ඊට පසු නාවිකයනට ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවි කිරීමේ වෙළඳසලක් ඔහු බ්‍රිස්ටල් නගරයේ පවත්වාගෙන ගියේය. මෙයට අමතරව ඔහු සතුව ආහරණ වෙළඳසලක් ද ඇත. මේ ව්‍යාපාර වලින් ලැබුණු ලාභය, ඔහු පළාතේ පුණ්‍යායතනවලට හා ආරෝග්‍යශාලාවලට නොමසුරුව පරිත්‍යාග කළේය. කාටවත් හිරිහැරයක් නොකළ මේ දානපතියාට අමානුෂික ලෙස පහරදී, ඔහු ඝාතනය කරන ලද්දේ කවුරුන් විසින්ද යන්න, පොලීසියට ද මහත් ගැටලුවක් වී ඇත. බ්‍රිස්ටල් පොලීසිය මේ පිළිබඳව වැඩිදුර පරීක්ෂණ පවත්වයි."

"මෙන්න මේක නිසා තමයි උඹව මෙහේට එවන්න කියලා මං එලන්ට දන්වලා යැව්වෙ. මේ අපරාධකාරයන් මගේ තැනටත් කඩාවදිව් කියල මගේ හිතේ බයක් ඇතිවුණා. දැන් ඒක ඔප්පුවෙලයි තියෙන්නේ"

"ඒ මිනිස්සු මෙහාටත් ඒව් කියල බාප්ප සැක කළේ ඇයි?"

"මේ මැරිච්ච මෙරිල් ස්ටිල් මගේ හොඳ යාළුවෙක්. අපි දෙන්නා දකුණු අප්‍රිකාවෙ හිටියෙත් එකට. අපි යෙදුණෙත් එක වගේ ව්‍යාපාරවල. ඉතින් උන් ඊළඟට මෙහේට ඒව් කියල නොහිතා පුළුවන්ද?"

"එහෙනම් උන් බාප්පාව අඳුනනව ඇති?"

"මොකද අඳුනන්නෙ නැත්තෙ? එයින් එකෙක් තමා මට මරණාසන්න වෙනතුරු පහරදුන්නේ. ඌ මගේ කකුල කැඩුවා. අන්තිමට දැන් මට ලී අඩියක් එක්ක සපත්තුවක් දාන්න සිදුවුණා. මේ බලපං" ඔහු තමන්ගේ ආබාධය පෙන්නුවා.

"උන් මොකටද බාප්පාවම හොයාගෙන එන්නෙ?"

"උන්ට ඕන මාව මරාදමන්න. ඒ යක්ෂයින්ට උවමනා මගෙන් පළිගන්න. ඒක කරන කං උන් මේ වැඩේ අත් අරින්නෙ නෑ. උඹට මේව හංගන්න උවමනාවක් නෑ. මං ඇත්තම කියන්නම්. උන් හිතන්නේ මායි ස්ටීලුයි දෙන්නා උන්ට වංචාවක් කළා කියල. එහෙම කළා හරි, නොකළ හරි, උන් අපේ පස්සෙන් එළවනවා. ස්ටිල් අහුවුණා. මං පුළුවන් ඉක්මනට උන්ගෙන් බේරිලා පැනගන්න ඕන. ඒකට මට උඹේ උදව් ඕන.

දවස් දෙකකට කලින් ජනේලයෙන් බලද්දී මං දැක්කා, දැකල නුපුරුදු මිනිස්සු තුන්දෙනෙක්, මේ ගෙදරට ටිකක් ඈතින් හිටගෙන,

ගේ දිහා බලාගෙන හිටියා. සැකයක් නෑ. උන් මේ සූදානම් වෙනවා ඇත්තෙ ගේ ඇතුළට කඩාවදින්න. ලන්ඩනයේ ඉන්න එක පරෙස්සම් නැති නිසා තමයි, මං මේ කවුරුත් නොදන්න පාළු පළාතකට ආවෙ. ඒත් මුං කොහොම හරි මං හැංගිලා ඉන්න තැනත් හොයාගෙන.

"ඉතින් බාප්පට තියෙන්නේ පොලීසියට දන්වන්න නේ"

බාප්පා මගේ දෙනෙත් දිහා නොබලා අහක බලාගත්තා.

"පොලීසියෙන් වැඩක් නෑ. මට උදව් කරන්න පුළුවන් උඹට විතරයි"

"මොනවද මං කරන්න ඕන?"

"ඒ ගැන මං කියන්නම්. මං මේ සූදානම් වෙන්නේ මේ ගෙදරත් පළාතත් අත්ඇරලා යන්න. ඔය පෙට්ටිවලට දමලා ගැටගහලා තියෙන්නේ මගේ බඩුමුට්ටු. මෙච්චරවෙලා අහුරගන්න බැරිවුණු ඉතුරු බඩු ටිකත්, අද රෑට පෙට්ටිවලට අහුර ගන්නවා. ලීඩස් පැත්තේ මගේ යාළුවො ඉන්නවා. කවුරුවත් නොදන්නා ගමකට වෙලා හැංගෙන එක වඩාත් පරෙස්සම්. මං මෙහෙන් පිටත්වෙන්නේ හෙට රෑ කෝච්චියේ. උඹට තියෙන්නේ එතෙක් මගේ පරෙස්සමට උදව්වීම පමණයි. ඒ විදියට මගේ ආරක්ෂාව සැලසුවොත්, පුතේ උඹට නම් පාඩුවක් වෙන්නෙ නෑ. මං ඒ ගැන සහතික වෙන්නම්.

හැමදෙයක්ම කරන්න ඉන්නේ එනොක් සහ මං පමණයි. ඒ වුණත් හෙට හැන්දෑව වෙනකොට, අපි පුළුවන් තරමක් සූදානම් කර ගන්නවා. අශ්වකරත්තය මෙහේට ඒවි ඇඳිරිවැටුණට පස්සෙ. ඒක දක්කාගෙන එන්නෙ විලියම්. අපි යන්නේ කොංගල්ටන් වලට. ඒ දක්වා හැමදෙයක්ම ආරක්ෂා කරගමු. විලියමුත් එක්ක අපි හතරදෙනෙක් ඉන්නවා නෙ. මෙහේට එන අතරෙදි උඹට උන් කවුරු හරි දකින්න ලැබුණද?"

"ඔව්. එකෙක් අපේ කරත්තය අතරමගදි නැවැත්තුවා. මට හිතෙන හැටියට ඌ නාවිකයෙක්"

"හරි හරි. මං දන්නවා උන් අපි ගැන සෝදිසියෙන් ඉන්නා බව. අන්න ඒ හින්දා තමයි මං උඹට කිව්වේ වැරදි ස්ටේශමෙන් බහින්න කියලා. කෙළින්ම මෙහේ එන්නෙ නැතුව, පර්සෙල්ගේ ගෙදරට ගිහිං එහේ ඉඳලා, ඇඳිරි වැටුණාම මෙහේ එන්න කිව්වෙත් ඒකයි. උන් හැම පැත්තෙන්ම අපිව වටකරලා වගෙයි මට පෙනෙන්නෙ. කළුවර වැටුණු වෙලාවෙ තමයි අපි මෙහෙන් පැනගන්න ඕන"

"අන්ධකාරයේ විල්ලුව මැදින් එද්දිත් මං තවත් එකෙක් දැක්කා"

"ඒ මොන වගේ එකෙක්ද?"

"මුහුණ පුරාම දුඹුරු පාට ලප කැළැල් තිබුණු, නාවික තොප්පියක් පැළඳගෙන හිටි කෙනෙක්..... සුදුමැලි කෙටටු මුහුණක් ඔහුට තිබුණේ....."

මගේ බාප්පාට යටිගිරියෙන් කෑගැසුණා.

"දෙයියෝ සාක්කි! අන්න ඌ තමයි! ඌ තමයි මිනීමරු එකා. ඌ තමයි මැරවරයා. දෙවියනේ! ඌත් ඇවිත්ද? ඌට අහුවුණොත් මං ඉවරයි. දෙවියන් වහන්ස. මේ පව්කාරයාට කමා කළ මැනව! මේ පව්කාරයාගේ ජීවිතය බේරාගත මැනව!"

ඒ විදියට දෙවියන්ට යාච්ඤා කළ බාප්පා, පිස්සෙක් වගේ හැසිරෙන්න පටන් ගත්තා. ඔහු කාමරය පුරා ඇවිදින්න වුණේ "ක්ලැක්-ක්ලික්" හඬ නංවමින්. කොයි තරම් කපටියෙක් නපුරෙක් වුණත්, ඔහු කියගුල්ලෙකු බවයි මට නම් පෙනුණේ. ඒ වගේම පොඩි ළමයෙකු වගේ බොළඳ ස්වභාවයකුත් ඔහු වෙතින් මා දුටුවා. පළමු වතාවට මට ඔහු ගැන අනුකම්පාවකුත් ඇතිවුණා.

"බාප්පේ හිත ධෛර්යමත් කරගන්න" මං කිව්වා. "මේ රට නීතිය ගරුකරන ශීලාචාර රටක්. අපරාධකාරයන් උසාවි ඉදිරියට ගෙනියන්න නීතිරීති තියෙනවා. හෙට උදේ පාන්දරම පොලීසියට යන්න මට ඉඩදෙන්න. ළඟම තියෙන පොලීසියට ගිහිං මං පැමිණිල්ලක් කරන්නම්. එවිට කළ යුතු දේවල් ඔවුන් කරාවි."

බාප්පා හිස සෙලෙව්වේ මා කියන දේට එකඟ නොවන බව හඟවමින්.

"ඌ මහා නපුරු කපටි එකෙක්" ඔහු කිව්වා. "මං හුස්ම ගන්නා හැම වාරයක් පාසාම මට ඌ මතක් වෙනවා. මගේ ඉළ ඇට තුනක් කඩා දැම්මා. කකුලේ ඇටකටු පොඩිකළා. තව ටිකෙත් දොස්තරලා මගේ කකුල කපනවා. ඒ ඔක්කොම කළේ ඌ තමයි. මේ සැරේ ඌට අහුවුණොත් නම් ඕකා මාව මරාවි. ඒකෙ ආයෙ දෙකක් නෑ. දැන් ඉතින් කරන්න තියෙන්නේ එක දෙයයි. පෙට්ටිවලට අහුරගන්න බැරිවුණු දේවල් අපි අත්ඇර දමලා යමු. ලෑස්තිකර තිබෙන පෙට්ටි ටික විතරක් කරත්තෙට පටවාගෙන, හෙට උදේ පාන්දරම, එළිය වැටෙන්න කලින් අපි පිටත්වෙමු..... දෙයි හාමුදුරුවනේ! මොකක්ද ඒ ශබ්දෙ?"

කවුදෝ දොරට එල්ල කළ පහරක ශබ්දයෙන් මුළු ගෙදරම දෙදරා ගියා. ඊළඟට දොරට පහරවල් එල්ල වෙන්න පටන්ගත්තේ එකක් පිටිපස එකක්. එවැනි පහර එල්ල කරන්න ඇත්තේ යකඩයකින් මිස, මිට මොළවාපු මිනිස් අතකින් වෙන්න බෑ. මගේ බාප්පා ක්ලාන්ත වෙලා පුටුවක් මතට ඇදවැටුණා. මං තුවක්කුව අතට අරගෙන ඉස්සරහ දොර වෙත දිව ගියා.

"ඔය කවුද?" මං කෑගැහුවා. නමුත් ඊට පිළිතුරක් ලැබුණෙ නෑ. දොරේ තිබූ කුඩා කවුළුව විවෘත කර මං බැලුවා. කිසිකෙනෙකු පෙනෙන්න හිටියේ නෑ.

ඊළඟට මට දකින්න ලැබුණු දෙයින් මං හරි පුදුමයකට පත්වුණා. දොරට යටින් තිබූ පුංචි හිඩැසෙන් කඩදාසියක් ගේ ඇතුළට දමා තිබුණා. මං එය පහතේ ආලෝකයට අල්ලා බැලුවා. රළු අත්අකුරින් එහි ලියා තිබුණේ මෙහෙම දෙයක්.

> "උඹේ පණ බේරාගන්න උඹට උවමනා නම්, ඒවා ඉස්සරහ දොර ළඟ පඩිය මත තබාපන්"

"මොනවද උන්ට උවමනා වෙලා තියෙන්නේ?" මං බාප්පාගෙන් විමසුවා.

"උවමනා වෙලා තියෙන්නෙද?" බාප්පා ඇහුවේ කෝපයෙන් වෙවුළමින්. "උන්ට කවදාවත් නොලැබෙන ඒවා. දෙයියම්පා! දෙන්නෙ නැහැ නැහැමයි. උන්ට ඒවා මං කවදාවත් දෙන්නෙ නෑ! එතොක්, එතොක් මෙහේ එනවා"

වයසක සේවකයා එතැනට දුවගෙන ආවා.

"එතොක්. මං මගේ ජීවිත කාලයෙම උඹට හොඳට සැලකුවා. උඹට හොඳ ස්වාමියෙක් වුණා. එහෙම නේද? දැන් ඉතින් උඹේ වාරය. මා වෙනුවෙන් අවදානම් කටයුත්තක යෙදෙන්න උඹට පුළුවන්ද?"

සේවකයා ඊට කැමැතිවුණේ කිසිම පැකිළීමක් නැතුව. බාප්පා මං හිතූ තරම් නරක මිනිහෙක් නෙමෙයි කියලයි මට හිතුණේ. ඔහු කාට වැරැදි කර තිබුණත්, ඔහුට කැමැති එක මනුස්සයෙක් හරි ඉන්නවා.

"එතොක්, ඉස්සරවෙලා උඹේ කළුපාට ලොකු ලෝගුව ඇඳ ගනිං. ඒක ඔළුවෙ ඉඳන් වැහෙන්න දමාගනිං. ඊළඟට උඹ හෙමින් සැරේ ගෙදර පස්සා දොරෙන් එළියට බහින්න ඕන. උඹ දන්නවා

නේ විල්ලුව මැදින් පර්සෙල්ගේ ගෙදරට යන පාර? හෙට උදේ පාන්දරින්ම එයාලගේ අශ්වකරත්තය මට උවමනා බව කියාපං. ඒකට මං පවුම් දහයක ගාස්තුවක් ගෙවන බවත් පර්සෙල්ට කියපං. කරත්තය එනකොට පර්සෙල්, විලියම් විතරක් නෙමෙයි; ගොවිපොළේ වැඩකරන එඬේරත් ආ යුතුයි. හෙට උදේ එළිය වැටෙන්න කලින් අපි මෙහෙන් පිටත්වෙලා ගියොත් හරි. නැත්නං අපි ඉවරයි. මතක තියාගනිං එනොක්. කරත්තය උවමනා හෙට පාන්දරට. ලෝගුව දමාගනිං ඔළුවත් එක්ක වැහෙන්න. ඊළඟට අඩි ශබ්ද නැහෙන විදියට බොහොම හෙමින් හෙමින් පලයං. එතකොට මේ අන්ධකාරයේ උන්ට උඹව දකින්න ලැබෙන්නෙ නෑ. උඹ ආපහු එනතුරු අපි මෙතැන ආරක්ෂා කරගන්නම්"

තමන්ට මුහුණපාන්න තියෙන අන්තරායන් මොනවද කියල නොදැන, මේ ගන අන්ධකාරයට පා තැබීම ලෙහෙසි පහසු වැඩක්ද? යළිත් විදුලි කොටන හැටි ජනේලයේ ලැට්ස් හරහා පෙනුණා. ඒ එක්කම අහස ගොරවමින් හෙණ පුපුරණ හඬ. මහා ධාරානිපාත වර්ෂාවක් අතළඟ බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා වුණේ නෑ. හොඳටම නිර්භය කෙනෙකුට මිස, සාමාන්‍ය කෙනෙකුට ඒ වැඩේ කරන්න බැහැ. නමුත් මේ වයස්ගත සේවකයා ඒ කටයුත්ත භාරගත්තේ, සාමාන්‍ය පණිවුඩයක් ගෙන යන තරම් සැහැල්ලුවෙන්. තමන්ගේ හිසට දමන ෆෙල්ට් තොප්පියත් කළු පාට ලෝගුවත් අරගෙන, ගමනට සූදානම් වෙන්න ඔහුට ගතවුණේ එක මොහොතයි.

පිටුපස දොර ළඟ තිබුණු පහන අපි නිවා දැම්මා. ඊළඟට ශබ්දයක් නොනැඟෙන විදියට, පිටිපස දොරේ අගුල් ඇරියා. ඔහුට යාමට ඉඩ සලසා දොර යළිත් හොඳින් වසා දැම්මා. මං ටික වේලාවක් ජනේලයෙන් බලා හිටියේ, එනොක්ට ප්‍රශ්නයක් වුණාද කියල දැනගන්නයි. නමුත් කළු ලෝගුව නිසා ඔහු ඉක්මනින් නොපෙනී ගියා.

"ජෝන්. හෙටට එළිවෙන්න තියෙන්නේ තවත් පැය කීපයයි." බාප්පා කිව්වේ දොරවල් වලට දමා තිබුණු අගුල් හරියට වැටී ඇත්ද කියා සෝදිසිකර බලමින්. "රැයක් නිදිමරාගෙන මෙහෙම වැඩවල යෙදෙන්න සිදුවීම ගැන, උඹට කවදාවත් පසුතැවෙන්න වෙන්නෙ නෑ. මේ මර උගුලෙන් පණ බේරාගන්න පුළුවන් වුණොත්, එතැනින් එහාට උඹේ ජීවිතේ අලුත් පිටුවක් පෙරළෙනවා. හෙට උදේ

වෙනතුරු මාව බලාගනිං. ඊට පස්සේ මගේ පණ තියෙන තුරු මං උඹව බලාගන්නවා. උදේ පහ වෙද්දි කරත්තෙ මෙහේට ඒවි. සූදානම් කරගන්න බැරිවුණු බඩු හැමදෙයක්ම අපි මෙහේ දාල යමු. අපට කරන්න තියෙන්නේ එක දෙයයි. ඒ, උදේම කෝච්චිය අල්ලාගන්න කොංගල්ටන් වලට යන එක."

"උන් අපට යන්න ඉඩ දේවිද?"

"සෙනගට පෙනි පෙනි අපට අවහිර කරන්න උන් බයයි. උන් ඉස්සරහට ආවත් අපි හයදෙනෙක් ඉන්නවා. තුවක්කු තුනක් තියෙනවා. අපට පුළුවනි වෙඩි තියලා උන්ගෙන් බේරිලා යන්න. මේ සාමාන්‍ය නාවිකයන්ට කොයිත්ද රයිෆල්? වැඩිම උණෙත් උන් ළඟ පිස්තෝලයක් නැත්නම් දෙකක් තියේවි. පැය කීපයක් උන්ට ගේ ඇතුළට එන්න ඉඩ නොදී හිටියොත් හරි. මේ වෙනකොට එනොක්, සෑහෙන දුරක් ගිහිං ඇති.

"මොනවද ඒ මිනිස්සුන්ට උවමනා වෙලා තියෙන්නෙ?" මං ඇහුවා. "බාප්පම නේ කිව්වෙ, බාප්පා අතින් උන්ට වැරැද්දක් සිද්ධවෙන්න ඇති කියලා"

ඔහුගේ මුහුණට නැඟුණේ මුරණ්ඩු නොරිස්සුම් බැල්මක්.

"මේ අහනවා ජෝන්. උඹ මගෙන් එක එක ප්‍රශ්න අහන්න ලෑස්ති වෙන්න එපා. මං උඹට වැඩක් කිව්වාම ඒක කීකරුව ඉටු කරපං. එනොක් මේ වෙලාවෙ ආපහු එත්තෙ නෑ. එයා හෙට උදේ වෙනතුරු එහේ ඉඳීවි. උදේට කරත්තෙ එනකොට ඒකට නැගිලා ඒවි. දෙවියනේ! මොකක්ද ඒ ශබ්දෙ?"

බොහෝ ඇතින් අපට අහන්න ලැබුණේ කිසිවෙකු කෑගහන ශබ්දයක්.

"අනේ දෙවියනේ! ඒ කෑගැහුවේ අසරණ එනොක්" බාප්පා කීවේ මගේ අතකින් අල්ලා ගනිමින්. "උන් අර අසරණයාව මරාදමනවද දන්නෙ නෑ"

මීළඟට කෑ ගසන හඬ යළි යළිත් ඇසුණේ, අපේ නිවස දෙසට වඩ වඩාත් ළංවෙමින්. ඉන්පසු අපේ නිවස දෙසට දුව එන්නෙකුගේ අඩි ශබ්දයත්, උදව් ඉල්ලා කෑගසන හඬත් අහන්න ලැබුණා.

"උන් එනොක් පස්සෙන් එළවාගෙන එනවා වගෙයි" බාප්පට කෑගැහුණා. ඉදිරි දොරේ කුඩා කවුළුව විවෘත කළ බාප්පා එතැනට ලන්තෑරුම ළං කළා.

පිටතට විහිදුණු ආලෝකයෙන් අපි දුටුවේ ලෝගුවක් හැඳගත් අයෙක් ඔළුව පහතට නමාගෙන, ගේ දිහාවට වේගයෙන් දුව එන ආකාරය. ඔහු ලුහුබඳින්නන් තවමත් සිටියේ තරමක් දුරින් විය යුතු බව අපි අනුමාන කළා.

"අගුල් ඇදලා ඉක්මනට දොර ඇරපං" බාප්පා කෑගැහුවා. ඒ සමගම ඔහු යතුර කරකවා දොර විවෘත කළා. ඇතුළට දුවගෙන ආ අසරණයා ගේ ඇතුළට අරගෙන, වහාම අපි දොර වසා දැම්මා.

ගේ ඇතුළට වැදුණු ඔහු ආපහු හැරී කෑගැහුවේ ජයග්‍රාහී හඬකින්. "කොල්ලනේ. ඇතුළට වරෙව්! උඹල දෙන්නා වහාම දෑත් ඔසවපල්ලා!"

එතකොටයි අපට තේරුණේ. අපි උන්ගේ කපටි ප්‍රයෝගයකට රැවටී, උගුළක අසුවී ඇති බව. ඔවුන් එය බොහොම සැලසුම් සහගතව සූක්ෂ්මවයි කර තිබුණේ. ඇතුළට ගත් එකා දොර ඇරියාම, නාවිකයන් රාශියක් ගේ ඇතුළට කඩා වැදුණා.

මාව අල්ලාගත් එකාගේ ග්‍රහණයෙන් ගැළවී මම මගේ ගිනිඅවිය ගැනීමට දිව ගියා. එතකොට උන් දෙදෙනෙක් මා වෙත කඩා පැනලා, මාව තදින් අල්ලා ගත්තා. ඊළඟට මගේ අත්දෙක එකට තියා බැඳලා, මාව මුල්ලකට ඇදගෙන ගියා. බාප්පාව බැඳ දමන්නවත් උන්ට උවමනාවක් තිබුණේ නෑ. ඔහුව පුටුවක් මතට තල්ලුකර දැමූ ඔවුන්, අපේ තුවක්කු උදුරාගත්තා. බාප්පා කිසිවක් කරකියා ගත නොහැකිව සිටියේ සුදුමැලි වුණු මුහුණෙන්.

උන් ඔක්කොම හයදෙනෙක් හිටියා. අපි අග්වකරත්තයෙන් එද්දී, මගදී අප නැවැත්වූ, කන්වල රන්මුදු දැමූ මිනිහාත් එතැන හිටියා. ඔහුගේ නම හාන්ස් බව පසුව කෙරුණු කතාබහේදී මට තේරුණා. උන් හැම එකෙක්ම හැඩිදැඩි එවුන්. අව්වට පිලිස්සීමෙන් දුඹුරු පැහැ ගැන්වුණු උන් හුඟ දෙනෙකුගේ, මුහුණු කෙටි රැවුළු වලින් බාගෙට වැහිලා. හොඳට රැවුළ බාපු එකා හිටියේ එතැන මැදින්ම. ඒ එදා රෑ මා විල්ලුවේ එද්දී පයිප්පයක් බොමින් ඇවිද ගිය, මුහුණේ දුඹුරු ලප කැළැල් සහිත මිනිහා. උන්ගේ නායකයා මොහු බවයි අපට පෙනුණේ. ඔහු අනික් හැමදෙනෙකුටම වඩා භයානක කපටි එකෙක් බවයි මං තේරුම් ගත්තේ. අසරණ එතොක්ගෙන් කොල්ලකා ගත් ලෝගුව, තවමත් ඔහුගේ කරේ තිබුණා. ඔහු එක්වරම මා දිහාවට හැරී ප්‍රශ්න කළා.

"උඹ කවුද? වහාම කියපං. නැත්නම් උඹෙන් ඒක අහගන්න ඔන පිළිවෙළ අපි දන්නවා?"

"..... නාවිකයන් රාශියක් ගේ ඇතුළට කඩා වැදුණා"

"මං ස්ටෙෆාන් මේපල් මහත්තයාගේ ඥාති පුත්‍රයා. මං ආවේ මගේ බාප්පාව බලල යන්න"

"හැබෑට? එහෙනං උඹේ බාප්පාව හොඳට බලාගනිං. මං ප්‍රාර්ථනා කරනවා දෙදෙනාට සන්තෝසෙන් කාලය ගතකරන්න ලැබෙව් කියලා" ඔහු කිව්වේ අවඥා සහගත ආකාරයට හිනාවෙමින්. ඒකට අනික් ඇයො මහ ශබ්දෙට හිනාවුණා.

"කොල්ලනේ!" ඔහු කෑගැහුවා. "ඉක්මත් කරපල්ලා. හෙට පාන්දරට එළිවෙන්න කලින්, අපි අපේ නැවට නගින්න ඕන. වැහි කුණාටු වලට අහුවෙලා අපේ ගමන පරක්කු කරගන්න බැහැ. මේ නාකියාට දෙන්න සුදුසු දඬුවම මොකද්ද?"

"ඌව එල්ලමු ඇමරිකන් විධියට. එහෙම නේද ලොක්කා" එකෙක් කිවේ කලින් කතාකළ උන්ගේ නායකයාට.

"ඊළඟට ඌට කසපාර දුසිම් හයක් දෙමු"

"හොර තක්කඩියා" නායකයා කිව්වේ බාප්පා අමතමින්. "ඇහුණද උඹට ඒ කිව්ව ඒව? මේ සැරේ නම් උඹට අපෙන් ගැළවීමක් නෑ. අපෙන් වංචා කරගත්තු දේවල් ආපහු අපට නුදුන්නොත්, අපි උඹට මැරෙන තුරු කසපාර දෙනවා. මං දන්නවා, උඹ ඒවා කාටවත් විකිණුවෙත් නෑ. නිකම් දුන්නෙත් නෑ. කියපං! කෝ ඒවා?"

මගේ බාප්පා දෙතොල් තදකරගෙන හිස දෙපැත්තට සෙලෙව්වේ මුරණ්ඩු ආකාරයෙන්.

"උඹ කැමති නැද්ද ඒක අපට කියන්න? ජීම් ඌව ලැහැස්ති කරපං"

ඒ විධානයට කීකරු වුණේ කලින් බාප්පා එල්ලමු කියලා යෝජනා කළ එකා. ඔහු බාප්පාගේ කබායත් කමිසයත් ගළවා දැම්මා. බාප්පා වෙවුළන්න පටන් ගත්තේ ශීතලෙන් වගේම භයෙන්.

"ඌව එල්ලාපියව් අර කොකු වල"

දුම් ගැසූ මස් වියලෙන්න එල්ලා තබන යකඩ කොකු පේළියක් බිත්තියේ ඉහළින් සවිකර තිබුණා. බාප්පාගේ අත්වලින් ගැට ගැසූ ඔවුන්, ඔහුව එයින් කොකු දෙකක එල්ලුවා. ඊළඟට ජීම් කියන එකා ඔහුගේ ඉණේ බැඳ තිබූ හම්පටිය ගළවා අතට ගත්තා.

"ජීම්. ඕකට යකඩ ගාංචුව තියන කෙළවරෙන් දීපන්" නායකයා කිව්වා. "ගාංචුව කෙළවරෙන්"

"අසරණ නාකි මිනිහෙකුගේ දෑත් බැඳලා පහර දෙන උඹලා මහ බයගුල්ලෝ" මං කෑගහලා කිව්වා.

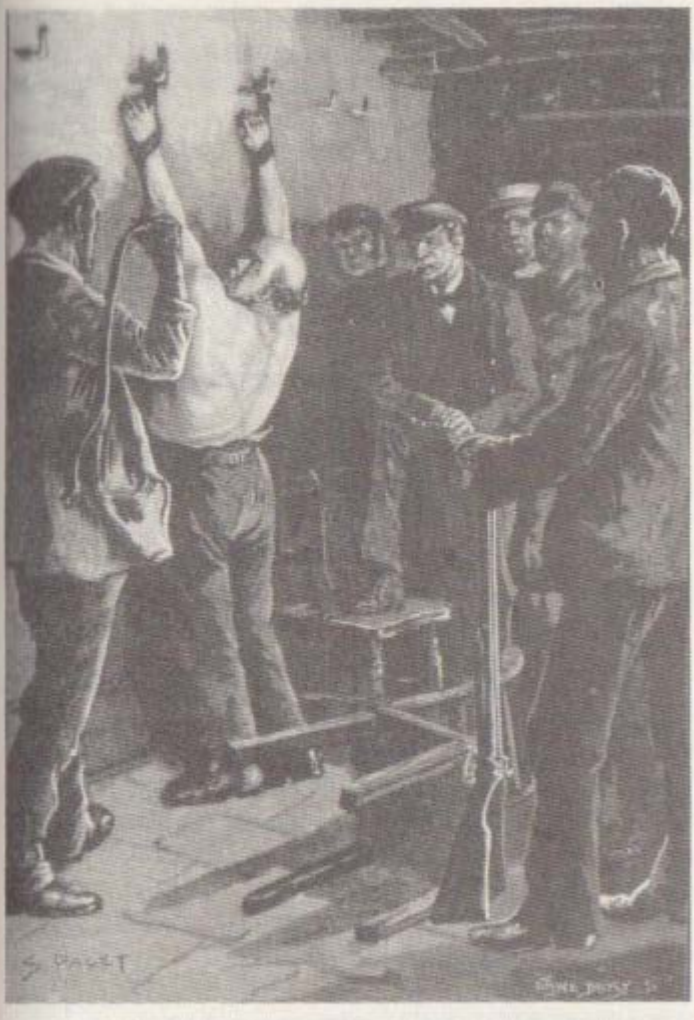

"ජම්. ඔකට යකඩ ගාංවුව තියන කෙළවරෙන් කසපාර දීපං !"

"හැබැට?" නායකයා කිව්වේ මා දෙස ඔරවා බලමින්. "ඉස්සර වෙලා නාකි මිනිහා තෝරා ගැනීම ගැන කණගාටුයි. ඊළඟට ඉක්මනින්ම අපි තරුණයාට මේ විදියට සලකනවා. ජිම් දැන් ඉතින් මුගේ පිටේ හම ගළවපං!"

"හංගාගත්තු ඒවා ගැන කියන්න, අපි ඌට තවත් එක අවස්ථාවක් දෙමු" හාන්ස් කිව්වා.

"ඔව් නාකියාට තවත් අවස්ථාවක් දෙමු කපිතාන්" තව එකෙක් කිව්වා. "නැත්නම් ඌ ඕකෙන්ම මැරේවි"

"උඹලගෙ පපු ඔය විදියට උණු වෙන්න ගත්තොත්, අපට කවදාවත් මේක විසඳාගන්න ලැබෙන්නෙ නෑ" නායකයා කිව්වා. "අපට අයිති දේ ලබාගන්න, අපි මොන තරම් මහන්සියක් දැරුවද? මොන තරම් කාලයක් කැප කළාද? ඒක ලැබුණොත් මුළු ජීවිත කාලයම, උඹලට මහත්වරු වගේ ජීවත්වෙන්න පුළුවනි. මොකද කියන්නේ?"

"මූට දෙන්න ඕන කසපාර තමයි" තවෙකෙක් කියනවා ඇහුණා.

"එහෙනම් එහාට වෙයල්ලා" කිව් ජිම් සූදානම් වුණේ බාප්පාට තලන්නයි.

නමුත් ඊට කලින් බාප්පා කෑගැහුවා.

"මාව නිදහස් කරපල්ලා"

"ඊට කලින් කියපං. කොහේද උඹ ඒවා හැංගුවේ?"

"මං උඹලට ඒක පෙන්වල දෙන්නම්. ඊට කලින් මාව පහළට ගනිල්ලා"

ඔහු පහළට අරගෙන ඔවුන් බාප්පාට කබාය ඇන්දුවා. ඊළඟට උන් ටික බාප්පා වටේ එකතු වුණේ ලොකු උනන්දුවකින්.

"අපිව රවටන්න හදන්න එපා" නායකයා කිව්වා. "එහෙම කළොත් උඹගෙ හන්දි එකක් ගණනෙ කඩනවා. උඹ මැරුණාම නෙමෙයි. උඹ පණපිටිං ඉඳිද්දී තමයි හන්දි කඩන්නෙ. කෝ ඒවා? දැන් වහාම කියපං"

"මගේ නිදන කාමරේ"

"ඒ කොහේද?"

"උඩ තට්ටුවේ"

"කොයි හරියෙද?"

"මගේ ඇඳ ළඟ ඔක් ලීයෙන් හැදූ පෙට්ටියක් තියෙනවා. ඒකෙ අඩියෙ මුල්ලක ඇත්තේ"

නායකයා ඇර අනික් මිනිස්සු ඔක්කොම උඩ තට්ටුවට දිව්වා.

"මෝඩ බූරුවෝ" නායකයා කෑගැහුවේ අනික් අයට. "උඹල හදන්නේ මේ කපටි හිවලා මෙතැන ආලා උඩට යන්නද?

හා! ඒක ඇහුණාම උඹේ කට ඇදවුණා නේද? උඹ හදන්නේ අපට දිරවිච ලණුවක් දීලා පැනගන්න නේද? කොල්ලනේ මූවත් උඩට ඇදගෙන පලයල්ලා"

ආපහු පහළට ආව උන්, බාප්පාවත් ඇදගෙන යළිත් උඩතට්ටුවට නැගුණා. මඳවේලාවක් මං පහළ හිටියෙ තනියම. මගේ දෑත් බැඳ තිබුණත්, දෙකකුල් බැඳ තිබුණෙ නෑ. අන්ධකාර විල්ලුව මැදට මං දිව ගියා නම්, උන්ට මාව හොයාගන්න හැකිවෙන්නෙ නෑ. ළඟම තියෙන පොලීසියට යාගන්න හැකිවුණොත් මට පුළුවනි මොවුන් ගැන දැනුම් දෙන්න. එතකොට උන් නැව් නැගලා යන්න කලින් පොලීසියට හැකිවේවි උන් අල්ලා ගන්න. නමුත් මං ආයෙමත් කල්පනා කළා. මේ වගේ වෙලාවක බාප්පා තනිකර දමා යෑමත් වැරදියි.

මට එක්වරම ඇහුණා උඩුමහල දෙසින් කීප දෙනෙකු කෑගහන ශබ්දය. එක් සැණෙකින් යම්කිසි බරදෙයක් උඩුමහලෙන් පහළට ඇදවැටුණේ අමුතු හඬක් නගමින්. ඒ අතරේ උඩ සිටි නාවිකයන් කෑගහන හඬ දිගටම ඇහුණා.

ඒ ඇදවැටුණේ කුමක්ද යන්න මට දකින්න ලැබුණා. ඒ මගේ අසරණ බාප්පා! ඔහු බිම සිටියේ ඔළුව අනෙක් පැත්තට කැරකිලා. ඒ දර්ශනය මට ජීවිතේටම අමතක වෙන එකක් නැහැ. නාවිකයන් උඩ තට්ටුවේ සිට පහළට දුව ආවා. උන් බාප්පාගේ ගෙල සිරකර පහතට දැමුවාද කියන්නත් බැහැ. එහෙමත් නැත්නම් උන්ගෙන් බේරීයාමේ අරමුණෙන්, බාප්පා උඩ තට්ටුවේ සිට බිමට පැන්නා වෙන්නත් පුළුවනි. කොහොම වුණත් ඔහු මියගොස් ඇති බව බැලූ බැල්මටම පෙනුණා.

"යාළුවා මේක අපි කරපු වැඩක් නෙමෙයි" එකෙක් කීවෙ මා අමතමින්. "එයා උත්සාහ කළේ අපෙන් බේරිලා පනින්නයි. මේකෙ වැරැද්ද අපේ පිටට දමන්න එපා"

"මූ හිතුවේ බිමට පැනලා අන්ධකාර විල්ලුවට දිව ගියාම, අපෙන් ගැළවෙන්න පුළුවන් වේවි කියලයි" තවෙකෙක් කිව්වා. උගේ නොදන්න කමට ඌ පැනල තියෙන්නේ ඔළුව පහළට හිටින්න. ඔළුව වැදුණු පාරට බෙල්ල ළඟින් කැඩිලා"

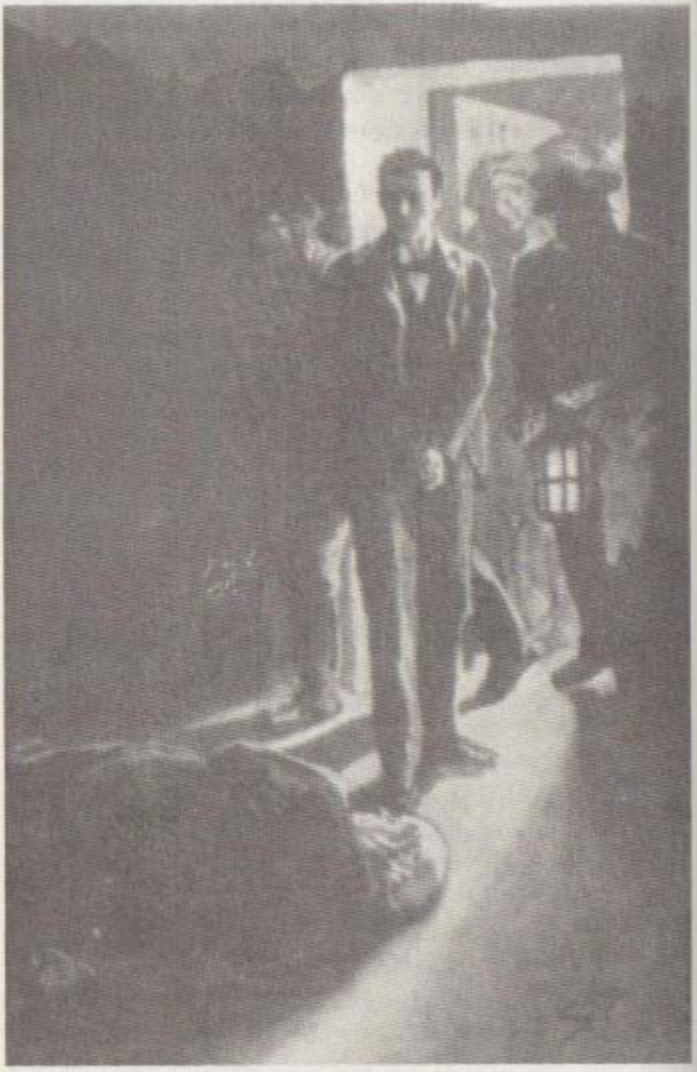

"යාළුවා මේක අපි කරපු වැඩක් නෙමෙයි"

"ඒ වැඩේ ඌ නියමෙට කරගෙන තියෙනවා" නායකයා කිව්වේ අනුකම්පා විරහිත හඬෙන්. "ඌ ඒක කර නොගත්තා නම්, මටයි ඒක කරන්න වෙන්නේ. කොල්ලනේ, උඹලා හිතන්න එපා හැමදෙයක්ම ලේසියෙන් විසඳුණා කියල. මුව මැරුව කියල චෝදනාව එන්නෙ අපිටයි. අපි හැමෝටම එල්ලුම් ගහේ ඔංචිලි පදින්න වේවි. හැබැයි අපට විරුද්ධව සාක්ෂි දෙන්න ඉන්නේ එකම එක සාක්ෂි කාරයෙක් විතරයි. පේනවා නේද? ඌව....."

ඔහු මා දිහා හෙළුවේ කුරිරු බැල්මක්. මං හිතන්නේ ඔහුගේ කබායේ රිවෝල්වරයක් හරි උල් පිහියක් හරි තිබුණා කියලයි. ඔහු මා දෙසට ළංවුණා. එතකොටම හාන්ස් සහ තවත් එකෙක් අපි අතරට ආවෙ නායකයාට අවහිර කරමින්.

"කපිතාන්, අපි ටිකක් ඉවසමු. මේ නාකියාගේ ජීවිතේ නැතිවුණේ අපේ වැරැද්දෙන් නෙමෙයි. අපි ඌට දඬුවම් කරන්න හැදූ බව ඇත්තයි. වැඩිම උණොත් අපි උගේ පිටේ හම ගළවන්න ඉඩ තිබුණා. එච්චරයි. මේ ඉලන්දාරියත් එක්ක අපේ තරහක් නැහැනේ....."

"මෝඩයෝ.....!" නායකයා කෑගැහුවා. "ඌ එක්ක තරහක් උඹලගෙ හිත්වල නැතිබව ඇත්ත. ඒ වුණාට ඌ ඉන්නෙ අපි හැමෝම එක්ක තරහෙන්. අපි හැමෝටම විරුද්ධව ඌ උසාවියක සාක්කි දෙවි. ඊට කලින් ඌව නිශ්ශබ්ද නොකොළාත් අපි ඔක්කොම කපෝතියි. එක්කෝ උගේ ජීවිතේ; නැත්නම් අපි ඔක්කොගෙම ජීවිත"

"ලොක්කා කියන කතාව ඇත්ත" ජිම් කිව්වා. "අපි ඔක්කොටම වඩා හොඳ මොළයක් ලොක්කට තියෙනවා. එයාගෙ අණට කීකරු වෙනවා මිස....."

ඔහුගේ කතාව සම්පූර්ණ කරන්න කලින්, උන්ගේ නායකයා කෑගැහුවේ ජයග්‍රාහී හඬකින්.

"කොල්ලනේ! මේ බලාප්ල්ලා. නාකියා අන්තිම ගමන ගියේ අපි හෙව්ව බඩු අපට භාරදීලා"

උන් හැමදෙනෙකුම එතැනට දුවලා දණගසා ගත්තා. මාත් මගේ දෙනෙත් ඒ පැත්තට යොමු කළා.

බාප්පා ඇදවැටෙද්දී, ඔහුගේ කෙටි කකුල දැමූ ලී අඩිය සහිත සපත්තුව තදින් බිම වැදිලා. සපත්තුවේ අඩිය පුපුරා කැබලිවලට බිඳී ගොස් තිබුණා. ඒ අසලම පොළොවේ විසිරී තිබුණේ අලංකාරව බැබළුණු කුඩා ගල් රාශියක්. උන්ගේ නායකයා ලන්තෑරුම ගළවා

එතැනට ළං කළා. කහපාට එළියෙන් බැබළුණු ඒවා දියමන්ති හෝ වටිනා මැණික් වෙන්න ඇති කියලයි මට හිතෙන්නේ. අසාමාන්‍ය ලෙස විශාල ඒවා තුන හතරක් සහ කුඩා ගල් තිහ හතළිහකට වඩා එතැන තිබුණා. බාප්පා ඔහුගේ වටිනා නිධානය සඟවා ගෙන සිටියේ කොහේද කියලා දැන් පැහැදිලියි. නාවිකයන් බාප්පාගෙන් ඉල්ලා හිටියේ මොනවද කියලත්, මට තේරුම් ගැනීමට හැකිවුණා.

උන් හැමදෙනෙක්ම බිම දණගාමින්, දසත විසිරී තිබුණු ඒවා එකතුකරන්නට පටන්ගත්තා. එකෙක් කුස්සියට ගිහින් එහි තිබුණු අනෙක් ලන්තෑරුම අරගෙන ආවා. බාප්පා ඇදවැටුණු පාරට මැණික්ගල් සෑහෙන තරම් දුරට විසිවෙලා. මාත් ඒ දිහා බලාගෙන හිටියේ පුදුමයෙන්. එක්වරම කවුදෝ මගේ පිටට තට්ටු කළා. ඒ මා වෙනුවෙන්, මා බේරාගැනීමට කතා කළ නාවිකයා – හාන්ස්.

"යාළුවා" ඔහු කිව්වේ මගේ කනට කර කොඳුරමින්. "පණ බේරාගන්න ඕන නම්, මේක තමයි තමුසෙට ලැබෙන අවසාන වාරය. පුළුවන් ඉක්මනින් පැන ගනිං"

ඔහු මට ඒ උපදෙස දුන්නේ හොඳ වෙලාවට. උන්ට නොපෙනෙන, නොඇසෙන විදියට, මං අඩි කිහිපයක් පිටිපස්සට අරගෙන, හෙමින්ම දොර ළඟට ගිහින් එළියට පැනලා දිව්වා. දැන් එකට බැඳ තිබියදී දිවීම මේ තරම් අමාරු දෙයක් කියලා මං දැනගෙන හිටියේ නෑ. ඒත් බිම ඇදවැටෙමින් යළි නැගිටිමින් මං දිව්වා. අන්ධකාරය නිසා කිසිම පාරක්, පල්ලමක්, ගල්මුල් කිසිවක් පෙනුණේ නෑ. මං ඔළුව හැරුණු අතේ දිව්වා..... දිව්වා.

සෑහෙන දුරක් දුවලා, මං හති අරින්න නැවතුණා. ඊට පස්සෙයි මං ආපහු හැරිලා බැලුවෙ. මේ වෙලාව වෙනකොට තරමක වැස්සත් තිබුණා. හිතේ තිබුණු බයට, 'පණ බේරාගන්න දුවද්දී වැස්සකට තෙමෙන බව මතක්වුණේ වත් නෑ. ආපහු හැරී බැලූ මට අන්ධකාරය මැද පුංචි එළියක් බොහොම ඈතින් පෙනුණා.

අත්දෙක බැඳ තිබූ බැම්ම ගළවා ගැනීමට, මං උත්සාහ දැරුවේ එතකොටයි. ඒ වැඩේට මට පැය භාගයකට වඩා ගතවෙන්න ඇති. ඒකට ගිහිං මගේ දතකුත් කැඩුණා. මගේ අරමුණ වුණේ පර්සෙල්ගේ ගොවිපොළට යෑමයි. ඒ වුණත් ගන අඳුරේ උතුර දකුණ මොකක්ද කියා තේරුම් ගැනීමට මට හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ. අන්තිමේදී නැගෙනහිරින් ඉර පායාගෙන එද්දී ආලෝකය බිඳක් වැටුණා. ඒකෙන් මං දුටුවා ඈත කොහේ හරි ගොඩනැගිල්ලක්. මං ඒ දෙසට ගමන්කළා.

අමාරුවෙන් ඉදිරියට ගමන් කළ ඔහු හඳුනාගැනීමට
මට හැකිවුණා.

එළිය තවත් ටිකක් වැටෙද්දී මට දකින්න ලැබුණේ, මට යාර සියයක් පමණ ඉදිරියෙන් තවත් කෙනෙකු ගමන් කරන හැටි. ඔහු ගමන් කළෙත් මා ගමන් කළ දිශාවටමයි. මගේ හිතේ තරමක චකිතයකුත් ඇතිවුණා. නමුත් කොන්ද ඉදිරියට නමාගෙන, අමාරුවෙන් ඉදිරියට ගමන් කළ ඔහු හඳුනාගැනීමට මට හැකිවුණා. ඒ බාප්පාගේ හිතවත් සේවක එනොක්. ඔහු පණබේරාගෙන ඇති බවට දැකීමත් මට සතුටක් වුණා.

"ජෝන් පුංචි මහත්තයා. උන් ගේ වටේටම වටවෙලා, අපි ගැන සෝදිසියෙන් ඉඳල තියෙන්නේ." එනොක් කීවා. "මට යාර සීයක දුරක්වත් යන්න ලැබුණේ නෑ. උන් මාව අල්ලා ගත්තා. මගේ තොප්පියයි ලෝගුවයි උදුරාගෙන, මාව බිම දමාගෙන මට පහර දුන්නා. අන්තිමේදී මං වේදනාව ඉවසාගෙන මැරිල වගේ නොසෙල්වී සිටියා. එතකොටයි උන් මාව ගල යන්න ගියේ. ඊට පස්සේ මං අමාරුවෙන් නැගිටලා ආවෙ, මනුස්සයින් ඉන්නා කොහේ හරි තැනකට යන්නයි. මේ විල්ලුවේ කළුවරේ කොහොමද පාරක් වත් හොයාගන්නේ? සෑහෙන දුරක් ඉබාගාතේ ගිහින්, දැන් නම් හරි පාරට වැටුණා. අර ඇතින් පෙනෙන්නේ පර්සෙල් මහත්තයාගේ ගොවිපොළ. ඉතින් ඔබ කොහොමද බේරුණේ? කෝ අපේ මේපල් මහත්තයා?"

බාප්පාට අත්වුණු ඉරණම මං එනොක්ට කිව්වා. ඒ ඇසූ ඔහු හඬා වැලපුණේ ඉකිගසමින්.

"කවුද ඒ මිනිස්සු?" මං ඇහුවා.

"උන් "බලැක් මෝගල්" නෞකාවේ අය. මේ එනොක් ඇරෙන්න වෙන කවුරුවත් ඔය විස්තරේ දන්නේ නෑ. ඒක හරි දිග කතාවක් පුංචි මහත්තයා. මේපල් මහත්තයා මට නියම කරලා තියෙන්නේ ඒ ගැන එක වචනයක් වත් කාටවත් කියන්න එපා කියලයි.

මේපල් මහත්තයා සහ ඔහුගේ යාළුවා ස්ටිල් මහත්තයා දෙන්නා දකුණු අප්‍රිකාවෙ ව්‍යාපාර කළේ එකට. මං තමයි ඔවුන්ගේ කීකරු සේවකයා. බෝවර් යුද්ධය ඇවිළිලා කලබල පටන් ගනිද්දී අපි දකුණු අප්‍රිකාවෙන් පැනල ආවා. ස්ටිල් මහත්තයා බ්‍රිස්ටල්වල තමන්ගේම ව්‍යාපාර පටන්ගත්තා. අපේ මහත්තයා ලන්ඩන්වල පදිංචිවුණා....."

මේ වෙලාව වෙනකොට අපි පර්සෙල් නිවසට ළඟාවී හිටියා. වැස්සට තෙම් අප දෙදෙනාම විඩාපත්වී සිටි බව දුටු පර්සෙල්

මහත්මිය, උදේ කෑම පිළියෙල කර බීමට කෝපි දුන්නා. පර්සෙල් මහත්මයා මාව ස්ටෙඩිං ක්‍රීජ් පොලිස් ස්ථානයට ගෙනාවා. එතැනදී මගෙන් ප්‍රකාශයක් අරගෙන, ඔවුන් මාත් කැඳවාගෙන ග්‍රේටා හවුස් නිවසට ආවා. ලන්ඩනයට ගිහිං ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියට වාර්තා කිරීමේ පොරොන්දුව පිට, මට ආපසු ලන්ඩනයට එන්න ඉඩ ලැබුණා. එතැනදියි මේ ලෙස්ට්‍රේඩ් මහත්මයා, මාව මෙහේට කැඳවාගෙන ආවෙ" කී තරුණයා තම කතාව අවසන් කළේය.

මෙපල් තරුණයාගේ දීර්ඝ කතාව අවසන් වනවිට සෑහෙන වේලාවක් ගතවී තිබිණ. තම හාන්සිපුටුවේ වැතිරී දෙතෙත් පියාගෙන සිටි හෝම්ස්, තවත් මිනිත්තු කිහිපයක් එම ඉරියව්වෙන්ම සිටියේය. අනතුරුව ඔහු හිස ඔසවද්දී පළමුවෙන් කතාකළේ ලෙස්ට්‍රේඩ්ය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. අපි ප්‍රමාද වෙන්න හොඳ නෑ. යන්න පුළුවන් පළමුවෙනි දුම්රියේම පිටත්වී යමු. මේ වෙනකොටත් ප්‍රාදේශීය පොලීසිය අපරාධකාරයින් ලුහුබැඳ ගිහින් ඇති බවට සැකයක් නෑ"

එම යෝජනාවට සවන් දුන් හෝම්ස් මෙසේ කීය.

"ඒකෙන් ඒ හැටි ප්‍රයෝජනයක් වේවි කියල මං හිතන්නෙ නෑ ලෙස්ට්‍රේඩ්. උන් මේ වෙනකොටත්, උන්ගෙ නැවට නැගලා මේ රටෙන් පනින්න සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදනවා ඇති. බ්‍රිතාන්‍ය මුහුදු සීමාවෙත් පිටතට ගියොත් තම්, අපට තනිවම කිසිම දෙයක් කරගන්න බැරිවෙනවා. එහෙම වුණොත් අපට වෙනත් රටවල පොලීසි හා නාවික හමුදාවල ආධාර ලබාගන්න වේවි."

"දැන් ඉතින් අපි මොකද කරන්නේ?" ලෙස්ට්‍රේඩ් ඇසීය.

"මේ දරුණු කුණාටු ගතියයි සුළිසුළං තත්ත්වයයි නිසා ඔවුන්ගේ ගමන හුඟක් දුෂ්කර වෙනවා" හෝම්ස් කීය. "මේ වගේ රළු කාලගුණික තත්ත්වයක නැවක් දියඹට යාත්‍රා කරනවා කියන්නේ සියදිවි නසාගන්නවා වගේ වැඩක්. පළපුරුදු කපිතාන්වරු ඒ කාරණාව හොඳින් දන්නවා.

ඒක නෙමෙයි මෙපල් මහත්මයා. ඔවුන්ගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයේ මොකක් හරි අවුත්තක් ඔබට වැටහුණාද? ඔවුන් කතාකළේ ලන්ඩනයේ අහන්න ලැබෙන ඉංග්‍රීසි භාෂාවද?"

"ඒ ගැන කලින් ඔබට කීම මට අමතක වුණා මහත්මයා" තරුණයා කීය. "ඔවුන්ගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණය පැහැදිලිවම වෙනස්. ඒ නිසා ඔවුන් කී සමහර වචන මට තේරුණේම නෑ. උන් මොන රටේ අයද

මං දන්නෙ නෑ. නමුත් ඔවුන් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් නොවන බව මට සියේට සියක් විශ්වාසයි"

"මට දැනගන්න උවමනා වුණු ප්‍රධානම කරුණ අන්න ඒකයි" හෝම්ස් කීය. "මේ අපරාධකාරයන් දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයන් බවට කිසිම සැකයක් නෑ. ඔබේ බාප්පා මේ සතුරන් පිරිස ඇතිකරගෙන තියෙන්නේ දකුණු අප්‍රිකාවෙදි බව දැන් පැහැදිලියි. බෝවර් යුද්ධය පැවතුණේ 1899 සහ 1902 අතර කාලයේදී. ඔබේ බාප්පා එංගලන්තයේ පදිංචියට ආවෙ මොන අවුරුද්දෙද කියලා, ඔබට හරියටම කිව හැකිද?"

"ඒ 1900 විය යුතුයි. ඒ මොකද ඒ අවුරුද්දේ තමා පැරිසියේ ලෝක මහා වෙළඳ ප්‍රදර්ශනය පැවැත්වුණේ. ඒත් එක්කම පැරිසියේ තිබුණා කුබර්ටන් සාමිගේ ඔලිම්පික් ක්‍රීඩා තරග. ඒවා නරඹන්න මගේ හිතෙත් ආශාවක් ඇතිවුණා. නමුත් ඒකට යාමට මා ළඟ මුදල් තිබුණේ නැහැ. අම්මා කිව්වේ බාප්පාගෙන් මුදලක් ඉල්ලා ගත්තොත් යා හැකි නේද කියලා. ඔහුගෙන් මුදල් ඉල්ලීමට, මා ඔහුගේ වෙළඳ සලට යනවට, තාත්තා කැමැතිවුණේ නෑ. ඒ නිසා මගේ පැරිස් ගමන අත්හැරදැම්මා."

"හරි. ඒ කියන්නේ දැන් අවුරුදු හතක කාලයක් ගතවෙලා. මේපල් කවුරු හරි නාවිකයන් පිරිසකට මේ ලොකු වංචාව කර තිබෙනවා. ඊට පස්සේ යුද්ධය ඇවිළෙද්දී ඔහු රටෙන් පැන්නා. මේ තරම් දිගු කලක් ගතවෙලා, මේ තරම් ඈත ඉඳන් සතුරන් ඔහු හොයාගෙන ආවා. ඒකෙන් පෙනෙනවා ඔහු වංචාකරගෙන ආව නිධානයේ වටිනාකම. නිසැකවම ඒවා දියමන්ති වියයුතුයි. ඔහු ලන්ඩනයේ ඉඳිද්දී අර දාමරිකයාගෙන් අර විදියට පහර කෑවෙ ඇයි කියන එකත් පැහැදිලියි."

"බෝවර් යුද්ධය අවසන් වුණේ 1902 අවුරුද්දේ" මම කීවෙමි. "එහි ඉංග්‍රීසීන් යුද්ධ කරද්දී දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයන් සමග තිබූ එදිරිවාදිකම්, යුද්ධය සමාදාන වුණාට පස්සෙ නැතිවුණා. ඇයි උන් මේපල් හොයාගෙන එන්න මෙච්චර කාලයක් බලාගෙන හිටියේ?"

"උන්ගේ නායකයා මීටත් අවුරුදු හතරකට කලින් තමයි ලන්ඩනයේදී මේපල්ට ප්‍රහාරයක් එල්ල කළේ" හෝම්ස් කීය. "ඔහුටත් එංගලන්තයට එන්න අවුරුදු එක හමාරක් ගතවුණා. මට හිතෙනවා

ඔවුන් කණ්ඩායම ඉන්න ඇත්තෙ හිරහාරයේ. කවුද දන්නෙ? මේ දියමන්ති උන් කාගෙන් හරි හොරකම් කළා වෙන්න පුළුවනි"

"හෝම්ස් මහත්තයා මොකක්ද ඔබ මීළඟට ගන්නා පියවර?" ලෙස්ට්‍රේඩ් විමසීය.

"ඒ ගැන මං ගැඹුරට කල්පනා කර බලන්න ඕන. අපට තිබෙන එකම සහනය මේ කුණාටු තත්ත්වය. බටහිර වෙරළ තීරයේ හා අත්ලන්තික් සාගරයේ කුණාටු තත්ත්වය අඩු වුණොත්, උන් වෙඩිල්ලක වේගයෙන් මෙහෙන් පැන යනවා. ජෝන් මේපල් මහත්මයා කරුණාකර ඔබේ ලිපිනය අපට ලබාදෙන්න. අවශ්‍ය වන වෙලාවට අපි ඔබට දැනුම් දෙන්නම්. මේ අධික වර්ෂා ගතිය හවස් වෙන කොට අඩුවුණොත්, මං ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එක පැත්තෙ එන්නම් ලෙස්ට්‍රේඩ්"

ජෝන් මේපල්ගේ ලිපිනය මා ලියාගත් පසු දෙදෙනාම පිටවී ගියහ.

"වොට්සන්. මේ පැටළුණු නූල් බෝලය ලිහන්න පටන්ගන්න ඕන කොතනින්ද කියලයි මට හිතාගන්න අමාරු. පයිප්ප තුනක් ඕලවත් මේකෙ මුල කොන හොයාගන්න හැකිවේවිද කියල මං දන්නෙ නෑ" මගේ මිත්‍රයා කීවේ ඔහුගේ චෙරිවුඩ් පයිප්පයේ කෙළවට දුම්කොළ පුරවමිනි. මා එහි රැඳී සිටීම ඔහුගේ කල්පනාවට බාධාවක් විය හැකි නිසා, මම පුවත්පතක් රැගෙන නිදන කාමරයට ගියෙමි. ඇඳේ වැතිරුණු මට නින්ද යන්නට ඇත.

දහවල් කෑම වේලට මා අවදි වූයේ සවස දෙකට පමණය. ඒ වන විට අහසේ ගෙරවීම් හඬ ඇසුණත් වර්ෂාව නැවතී තිබිණ. කෑම මේසයට ගිය මට දැනගන්නට ලැබුණේ, දහවල් ආහාරය කල් තබා ගත් මගේ මිත්‍රයා නිවසෙන් පිටවී ගොස් ඇති බවයි. සිරිත්පරිදි ඔහු ගියේ කොහිද යන්න සඳහන් සටහනක් නොතිබිණි. මම තනිවම කෑම මේසයට හිඳගත්තෙමි.

මේපල් තරුණයා මුහුණ දුන් අත්දැකීම යළි යළිත් මගේ සිහියට නැගිණ. හෝම්ස් මෙය විසඳීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ කුමන ආකාරයටද? ඔහු කී අයුරින් මේ පැටළුණු ගැටලුවේ අල්ලා ගැනීමට ඇත්තේ එක් නූල් කොනක් පමණි. ඒ මේ අපරාධකාරයන් යාත්‍රා කරන නෞකාවයි. ඔවුනට අවශ්‍යව තිබූ දේ දැන් ඔවුනට ලැබී ඇත. ඊට අමතරව මිනිමැරීමේ චෝදනාවක් ද තමන්ට එල්ල වෙන

බැව් ඔවුන් නොදන්නවා නොවේ. දැන් ඉතින් ඔවුන්ගේ එකම ඉලක්කය වන්නේ හැකි ඉක්මනින් රටින් පැන යාමයි.

වැසි අධික වීමේ සලකුණු යළිත් වරක් පහළ විය. මම විසිත්ත කාමරයේ ජනේලයක් විවෘත කොට, බේකර් විදිය දෙසට නෙත් යොමු කළෙමි. දින කිහිපයක් තිස්සේ ඇතිවී නැතිවී ගිය කුණාටුව, යළිත් මතුවෙන ලකුණු පෙනිණ. ඇතින් හමා ආ සුළිසුළඟ සමග වියළුණු කොළ රොඩු බේකර් විදිය දිගේ ඇදී ගොස් අන්තිමේදී විසිරී ගියේය. විදුලි කෙටීමත්, කන් බිහිරි කරවන හඬින් අකුණු ගැසීමත් තිසා, ජනේලය වසා දමා මම යළිත් වරක් නිදන කාමරයට ගියෙමි.

බොහෝ කාලයකට පෙර ඇෆ්ගනිස්ථාන යුද පෙරමුණේදී, ජසායිල් උණ්ඩයක් වැදීමෙන් මගේ කකුලක බරපතළ තුවාලයක් ඇතිවිය. එයින් මම සම්පූර්ණ සුවයක් ලැබීමි. එහෙත් වර්ෂාව සහිත සීතල දිනවලදී එයින් වරින්වර වේදනා නැඟිණ. අද ද එවැනි දිනයක් බැව් මම වටහා ගත්තෙමි.

හෝම්ස් ආපසු එනවිට රාත්‍රී අටට ද ළංවී තිබිණ. ඔහු සෑහෙන තරම් විඩාපත්වී, වැස්සට ද තෙමී සිටි අයුරු මම දුටුවෙමි.

"මං ඉක්මනට එන්නම් වොට්සන්" කියා නානකාමරයට වැදුණු ඔහු ආපසු ආවේ සෑහෙන වේලාවකට පසුවය.

"නොහිතූ විදියට මාව වැහි ගණනාවකට අහුවුණා" ඔහු කීවේ තම හාන්සිපුටුවේ හිඳගෙන පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "වැඩකටයුතු නම් හුඟක් සාර්ථකයි කියල කියන්න අමාරුයි. ඒ වුණත් යම් යම් කරුණු කාරණා හොයා ගන්නත් මට හැකිවුණා."

"ඒ මොනවද?"

"මං මුලින්ම ගියේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකට. මගේ සොයාබැලීම් වලට ලෙස්ට්‍රේඩ් හරියට උදව් කළා. ඔහු තමන්ගේ අනික් කටයුතු සම්පූර්ණයෙන්ම නවත්වලා ඇවිත්, පැරණි අපරාධ වාර්තා ලේඛන අදිමින් සැලකිය යුතු වැඩ කොටසක් කළා"

"ඒකෙ පුදුමයක් නෑ හෝම්ස්. ඔබ ගැටලුව විසඳලා ඒකෙ ගෞරවය දෙන්නෙ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකට නේ" මම කීවෙමි. "රටේ මිනිස්සු හිතන්නේ සියලුම හපන්කම් ලෙස්ට්‍රේඩ්ලගෙ, හොප්කින්ස්ලගෙ ඒව කියල."

"ඔබේ කතාවෙත් ඇත්තක් තියෙනවා තමයි" කී හෝම්ස්, දුම්රැල්ලක් සුළඟේ පාකර යවා කථාව යළි ඇරඹුවේය.

"1903 අවුරුද්දේ ජූලි 17 වැනි දා තමයි දිනය. ඒ කියන්නේ එදා තමයි ස්ටෙෆාන් මේපල් මැරවරයෙකුගේ බිහිසුණු ප්‍රහාරයකට ලක්වෙලා මරණාසන්න වුණේ. ඒ හැමදෙයක්ම විස්තර සහිතව පොලිස් වාර්තාවල සටහන් වෙලා තිබුණා. ඔහුට සිදුවී තිබූ තුවාල බොහොම බරපතළයි. වික්ටෝරියා රෝහලේ ශල්‍ය වෛද්‍යවරු මේපල් ජීවත්වේවි කියා විශ්වාසයක් තියල නැහැ. බිඳී ගිය එක් ඉල ඇටයකින් පෙණහැල්ලක් සිදුරුවෙලා.

කොහොම නමුත් අපරාධකාරයා පැන දුවද්දී, ඔහු ඉතා අවාසනාවන්ත ඉරණමකට මුහුණපාලා තියෙනවා. ඔහු මේපල්ට පහරදීල කඩයෙන් එළියට පැන, වැඩිදුර දුවන්න හම්බවෙලා නැහැ. අන්ධකාරයේ ඔහු ගිහින් හැපිල තියෙන්නේ, තැබෑරුමකින් පිටවී යන බේබද්දන් තිදෙනෙකුගෙ ඇඟේ. එකෙකු පෙරළාගෙන ඔහු මීම ඇද වැටිල තියෙනවා. නමුත් නැගිටිද්දී අනෙක් දෙදෙනා ඔහුව අල්ලාගෙන මහ හඬ නඟා කෑගහල තියෙනවා. ඒ කෑගැහිල්ලට වටවුණු මිනිස්සු පොලිස්භටයෙකු කැඳවලා. සැකකාරයගේ ඇඟේ තිබූ ලේ දුටුවාම පොලිස් භටයාටත් සැක හිතිලා. ගැළැවී යාමට කිසිම පිළිවෙළක් නැති බව දුටුවාම, ඔහු යටත් වුණාලු. පොලීසියෙන් අරගෙන ගිහින් අපරාධකාරයව කූඩුවට දාල තියෙනවා. මං හිතන්නේ එහිදී පොලීසියෙන් ඔහුට පහරදීලා – අන්තිමේදී ඔහු පාපෝච්චාරණයක් කර තිබෙනවා.

අපරාධකාරයා දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයෙක්. නම පර්සි ත්‍රොක්ස්කේ. ඔහුට ඒ තරම් පැහැදිලිව ඉංග්‍රීසි කථාකරන්න හැකියාවක් තිබිල නැහැ. වෘත්තියෙන් ඔහු නාවිකයෙක්ලු. නැවට ආහාර සැපයීම සම්බන්ධ කටයුත්තකදී මේපල් විශාල වංචාවක් කළාලු. ඒකට බහින් බස්වීමක් වෙලා. මේපල් තමාට රිවෝල්වරයකින් වෙඩිතැබීමට උත්සාහ කළ නිසා, එතැන තිබූ යකඩ පොල්ලකින් ආත්මාරක්ෂාවට පහර දුන් බවයි අපරාධකරු කියා තිබෙන්නේ. නමුත් රිවෝල්වරයේ කථාව නඩු විභාගයේදී, මේපල් ප්‍රතික්ෂේප කරල තියෙනවා. කොහොම නමුත් අපරාධකාරයා අවුරුදු අටකට සිරගෙට නියමවුණාලු.

ඔහු ඉඳල තියෙන්නේ ප්‍රින්ස්ටවුන් බන්ධනාගාරයේ. අවුරුද්දක් යන්න කලින් ඔහු හිරෙන් පැන ගිහින්. ඔහුගේ පෙනුම ගැන ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකේ විස්තර තියෙනවා. ඒවා අර තරුණයා විස්තර කළ කපිතාන් හෙවත් නායකයාගේ විස්තරවලට හැම අතින්ම

සමානයි. ඔහු ස්වභාවයෙන්ම ඉතාම දරුණු, කපටි පුද්ගලයෙකු බවයි, බන්ධනාගාර නිලධරයන් ඔවුන්ගේ වාර්තාවෙ සඳහන් කරල තියෙන්නේ.

ඔහු හිරෙන් පැනගිහින් තියෙන්නේ 1904 මාර්තු 31 වැනි දා. එතකොට අවුරුද්දකට වැඩි කාලයක් ඔහු එංගලන්තයට වෙලා හැංගිලා හිටියද? බාගවෙලාවට ඔහු වෙස්වළාගෙන පළිගැනීමේ අරමුණෙන් මේපල්ව හෙව්වාද දන්නෙත් නෑ. අනික් අතට ඔහු වහාම හොරෙන් නැවකට රිංගලා එංගලන්තයෙන් පැන යන්න ඇති. ඒ ගිහින් තමයි කල්ලියේ අනෙක් අයත් අරගෙන එංගලන්තයට ආවේ. ඔවුන් ඇවිත් මේපල් හොයන්න ඇති."

"එතකොට ඔහුගේ කණ්ඩායමේ අනික් අය කවුද?" මම ඇසීමි.

"ඒ ගැන කිසිම තොරතුරක් මට හොයාගන්න බැරිවුණා වොට්සන්. ඊළඟට මං ගියේ ලොයිඩ්ස් ආයතනයට. ඔවුන් ළඟ නාවික තොරතුරු හැමදෙයක්ම තියෙනවානෙ. බ්ලැක් මෝගල් කියල නැවක් මීට මාස හතරකට කලින් ලන්ඩන් වරායේ නැංගුරම් දාල තියෙනවා. ඒක දකුණු අප්‍රිකානු නැවක්. කුඩා ප්‍රමාණයේ එනම් ටොන් 236 ප්‍රමාණයේ කුඹ ගස් දෙකේ රුවල් නැවක්. පොත්වල සටහන් වෙලා තියෙන්නේ මෙහෙමයි" කී හෝම්ස් කුඩා සටහන් පොතක් ගෙන දිග හැරියේය.

බ්ලැක් මෝගල් – කපිතාන්ගේ නම පෝල් වැන්ට්වෙස්ට්. ගමනාන්තය කැනඩාව. ඔවුන් ප්‍රවාහණය කරන්නේ දකුණු අප්‍රිකානු ඇපල්, මිදි සහ දොඩම් කියලයි සටහන්. කැනඩාවේ සිට ආපසු යද්දී තිරිඟු සහ ටින් කළ හරක් මස් ගෙනියන බව කියා තිබුණා. මේක පට්ටපල් බොරුවක්. පලතුරු, තිරිඟු ආදිය ප්‍රවාහණය කරන්න, ඔය තරම් කුඩා රුවල් නැවක් යොදා ගන්නෙ කවුද මේ කාලෙ? එංගලන්තයට ගොඩබැසීමට හේතුව දක්වා තිබුණා – ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ ජලය ලබා ගැනීම, අත්ලාන්තික් සාගරය ප්‍රදේශයේ තිබූ කුණාටුව, සුළිසුළඟ සහ මුහුදේ රළු බව. ඒ කාරණා නම් සත්‍යද අසත්‍යද කියලා අපට කියන්න බෑ. මේ දවස්වල තවමත් තිබෙන කුණාටු හා අධික වැසි, ඒ දවස්වලත් අත්ලාන්තික් සාගරයේ තිබුණද නැද්ද කියල අපි දන්නේ කොහොමද? මීට සති දෙකකට කලින් නැව ලන්ඩන් වරායෙන් පිටත් වී ගිහින් තියෙනවා. ඊට දවස් තුනකට පස්සේ තමා බ්‍රිස්ටල් නගරයේ මෙරිල් ස්ටීල් නම් ව්‍යාපාරිකයා

ඝාතනයට ලක්වුණේ. ඔබ හිතන්නේ වොට්සන් මොවුන් ක්‍රිස්ටල් වරායේ නැංගුරම් දමාගෙන ඇති කියලද?"

"ඇයි ඔබ එහෙම ඇහුවෙ? මට මොකුත් හිතාගන්න අමාරුයි" මම කීවෙමි.

"මට නම් හොඳටම විශ්වාසයි, මොවුන් අප්‍රසිද්ධ කුඩා වරායක නැංගුරම් දමාගෙන, නැව හංගාගෙන ඉන්නවා."

"නමුත් හෝම්ස් කොහොමද ඔවුන් වෙරළාරක්ෂක සේවයට අහුනොවී හැංගිලා ඉන්නේ?"

"ඒක එච්චර අමාරු වැඩක් කියලා මං හිතන්නෙ නෑ." හෝම්ස් කීය. "වෙරළාරක්ෂක සේවයේ කාටහරි අල්ලසක් දුන්නා වෙන්නත් පුළුවනි.

කොහොම වුණත් ඊළඟට මං ගියා කාලගුණ විද්‍යා අංශයට. ඔවුන් කියනවා මේ සුළිසුළං, කුණාටු තත්ත්වය නිසා, පසුගිය දින හතරක සිට, එංගලන්තය අවට සියලුම ඔරු පාරු නෞකාවල ගමන් අත්හිටවලාලු. මේක තවත් දින තුන හතරක් පවතිවි කියලයි ඔවුන් කියන්නේ. මුහුදේ රළු බව එන්න එන්නම වැඩියිලු. ඒ නිසා සියලුම මුහුදු ගමන් වලින් වළකින්න කියලා, පොලීසිය හරහා රටපුරා සියලුම වරාය වලට සහ ධීවරයන්ට දැනුම්දීලා. මේ අවවාද නොතකා ෆැල්මත් හා පෝට්ස්මත් වලින් මුහුදු ගිය කුඩා යාත්‍රා දෙකක්, නියමිත කාලය තුළ ආපහු ඇවිත් නෑ. ඔවුන් කුමන ඉරණමකට මුහුණ දුන්නාද කියල කවුරුවත් දන්නෙ නෑ. මේ හේතු නිසා අපට යම් වාසිදායක තත්ත්වයක් තියෙනවා කියලයි මට හිතෙන්නෙ."

"ඒ කොහොමද?"

"බිලැක් මෝගල් එංගලන්තයේ බටහිර හෝ වයඹ වෙරළේ තිබෙන කුමක් හෝ අප්‍රසිද්ධ කුඩා වරායක නැංගුරම් දමාගෙන ඇති. කාටත් සැක සිතෙන නිසා ඔවුන් ගොඩබිම කොහේ හරි ගෙදරක සැඟවිලා වෙන්නත් පුළුවනි."

"මට හිතෙනවා හෝම්ස් මෙහෙම දෙයක්" මම කීවෙමි. "තමන්ගේ ආරක්ෂාව ගැන හිතලා ඔවුන් නැව අත්හැර දමා, ගොඩබිමින් වෙනත් කොහේ හරි නගරයකට ආවා වෙන්න බැරිද? කාලගුණය යහපත් අතට හැරුණු ගමන් පිටත්වෙන නැවක නැගිලා, රටෙන් පැනීම වඩාත් ආරක්ෂා සහිතයි නේද?"

"ඔබේ අදහසත් කදිමයි වොට්සන්. මං ඔය පැත්තත් කල්පනා කළා. ඔවුන්ගේ නායකයා කලින් එංගලන්තයට ඇවිත් සිටි, මේ රටේ නීතිරීති හා සෝදිසිය ගැන හොඳින් දන්නා කෙනෙක්. ස්ටෙෆාන් මේපල්ගේ මරණය හෙළිවුණු වහාම, තමන් වෙත සැකය එල්ල වෙන බව ඔවුන් දන්නවා. මේ මරණය පමණක් නෙමෙයි; බ්‍රිස්ටල්වල මෙරිල් ස්ටීල්ගේ මිනීමැරුමත් තමන්ගේ ගිනුමට බැර වෙන බව තේරුම් ගැනීම ඔවුනට අපහසු නෑ. එනොක් සහ මේපල්ගේ ඥාති පුත්‍රයාගෙන් මැරකල්ලියේ සාමාජිකයන් ගැන පොලීසියට තොරතුරු ලැබෙනවා. රට පුරාම පොලීසි හා වරාය ඔවුන් ගැන දැඩි අවධානයකින් ඉන්නේ. ඔය වගේ තත්ත්වයකට මුහුණ දෙන්න නම් මං මොනවද කරන්නෙ?

කුණාටු අවදානම යන්තමින් හරි අඩුවුණු වහාම, තමන්ගේම යාත්‍රාවකින් රටෙන් පැනීම පරෙස්සම්, අනෙක් ක්‍රියාමාර්ග වලට වඩා. ගොඩබිමින් ලන්ඩනයට ඇවිත්, කැලේ හරහා ප්‍රංශයට පැනීම තමයි ඉතාමත් අවදානම්. කල්ලියේ ඉන්න හය හත්දෙනා තනි තනි පුද්ගලයන් වශයෙන් බෙදිලා, වෙස්වළාගෙන, තැන් තැන් වලින් රටෙන් පනින්න උත්සාහයක් දරන්නත් ඉඩ තියෙනවා. නමුත් මං හිතන්නේ නෑ ඔවුන් ඒ ක්‍රමයත් උත්සාහ කරාවි කියල"

"ඒ මොකද?"

"ඔවුන්ගේ ගමනාගමන ලියවිලි සියයට සීයක් සම්පූර්ණයි කියල අපට හිතන්න බෑ. ඒ මොකද තමන්ගේම යාත්‍රාවකින් ඇවිත්, ඒකෙන්ම පිටවී යන්න හිතාගෙන, එන අය ඔය අවශ්‍ය විධියට ලියකියවිලි සකස් කරගෙන එන්නෙ නෑ. ඉංග්‍රීසි උච්චාරණය වෙනස් නිසා ඔවුන් විදේශිකයන් බව හඳුනාගන්නවා සහතිකයි. ඔය ඔක්කොටම වඩා, කපිතාන් පර්සි කොක්ස්ගේ එංගලන්තයේ හිරෙන් පැන ගිය අපරාධ කාරයෙක්. මේ වෙලාවෙ බලධරයන්ට අහුවෙන විදියට ඔහු නම් එළියට එන්නෙ නෑ. කොහේ හරි හැංගිලා ඇති. අන්න එහෙම තැනකින් ඔවුන් හොයාගැනීම තමයි ඉතාම දුෂ්කර වෙන්නෙ."

"දැන් මොකක්ද ඔබේ සැලසුම?"

"එංගලන්තයේ බටහිර හෝ වයඹ දිග වෙරළේ කොහේ හරි අප්‍රසිද්ධ ධීවර වරායක, ඔවුන්ගේ නෞකාව හංගලා ඇති. ඒකෙ නම හා බාහිර පෙනුම අනිවාර්යයෙන්ම වෙනස් කරල ඇති. ඒ

හින්දා හැමතැනක්ම පීරා බලන එක ඉතාම අමාරු කාර්යයක්. රාජකීය නාවික හමුදාවේ සහ වෙරළාරක්ෂක සේවයේ නිලධරයන් හතළිහක් පමණ මගේ උදව්වට ලබාගන්න මට හැකිවුණා."

"ඒ කොහොමද?"

"මගේ අයියා මයික්‍රොෆ්ට්ගෙන් මේ වෙලාවේ විශේෂ උදව්වක් ලැබුණා." හෝම්ස් කීය. "අග්‍රාමාත්‍යතුමා හරහා නාවික අද්මිරාල්වරයාට මයික්‍රොෆ්ට් කතා කළා. නාවික හමුදාවට අයත් ප්‍රමාණයෙන් කුඩා අධිවේගී යාත්‍රා ගණනාවක් ඔවුන් ලබා දුන්නා. අද රාත්‍රියේම ඔවුන් සැක සහිත ප්‍රදේශවලට යවනවා."

"ඒත් මේ පවතින කාලගුණ තත්ත්වය යටතේ, යාත්‍රා ලන්ඩනයේ සිට මුහුදට දැමීම අනතුරුදායක නැද්ද?"

"අනතුරුදායකයි. ඒ හින්දා අපට යාත්‍රා ලැබෙන්නේ ඒ ඒ පළාත්වල නාවික මූලස්ථාන වලින්. ඒ අයට උදව් වීමට වෙරළාරක්ෂක සේවයේ අය, අද රාත්‍රියේම දුම්රියෙන් යනවා. ඔවුන්ගෙන් කොටසක් බටහිර වෙරළ තීරය දිගටම සෝදිසියෙන් ඉඳිවි. අනෙක් අය හැම කුඩා වරායක්, ධීවර තොටුපොළක් ගණනෙම ගිහින්, නවත්වා ඇති යාත්‍රා සෝදිසි කර බලනවා."

"මේක හරියට විදේශික සතුරු හමුදාවක් අපේ රට අල්ලගන්න ආව වෙලාවක කරන, සෝදිසි මෙහෙයුමක් වගෙයි. එහෙම නේද හෝම්ස්?"

"හරියට හරි වොට්සන්. මං බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ හෙට උදේම මෝකෑම්බ වෙත පිටත්වෙන්න. ඔබත් එනවද?"

"සහතිකෙන්ම එනවා"

"එතකොට ඔබේ රෝගීන්?"

"ඔවුන් ගැන බැලීම මං විස්ට්වයික්ට පවරලා යනවා. රෝගීන් කිහිපදෙනයිනෙ ඉන්නේ. හෙට උදේ දුම්රිය පොළේදී ඔහුට විදුලි පුවතක් යවන්න මට හැකි වේවි."

විසිවැනි සියවස ළඟාවීමත් සමගම, මගෙන් ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමට උනන්දුවක් දැක්වූ රෝගීන් සංඛ්‍යාව ශීඝ්‍රයෙන් අඩුවිය. නව පරපුරේ අය ප්‍රිය කළේ තරුණ වෛද්‍යවරු නිර්දේශ කළ පෙති, කරල් සහ නික්ෂේපණ ආදියයි. අපට සුපුරුදු කුඩුමුල් දියර බෙහෙත්, පිටතින් දැමූ පැලැස්තර හා ආලේපන කෙරෙහි විශ්වාසයක් තැබුවේ වයස්ගත රෝගීන් පමණි. කාලයක් හමුදාවේ වෛද්‍ය සේවයේ යෙදී, මට පසුව විශ්‍රාම ගත් වෛද්‍ය හෙන්රි විස්ට්වයික්ට ද මුහුණදීමට සිදුවී

තිබුණේ, මා මුහුණදුන් එම ඉරණමටය. එබැවින් මගේ රෝගීන් ගැන බැලීම ඔහුට ප්‍රශ්නයක් නොවිය.

පසුවදා උදැසනින්ම අපි ගමන් ඇරඹීමු. උතුරු දිග දුම්රිය මාර්ගයෙන් මෙම ප්‍රදේශයට මීට පෙර දෙතුන් වතාවක් පරීක්ෂණ සඳහා අප පැමිණි බැව් මට සිහිවිය. එයින් එකක් "රතු වත හැඳි කත" නමින් මා ඔබට ඉදිරිපත් කළ පරීක්ෂණයයි. මෙම වෙරළ තීරයේ සිතියම් කිහිපයක් ගෙනැවිත් තිබූ මගේ මිත්‍රයා දිගින් දිගටම කළේ, ඒවා සියුම් ලෙස නිරීක්ෂණය කිරීමයි. දුම්රියේදී මා දිගහැරි පුවත්පතේ ස්ටෙෆාන් මේපල්ගේ මරණය ගැන පුවතක් පළවී තිබිණ. එහෙත් හෝම්ස්ට බාධා නොකොට මම නිහඬව පුවත්පත කියවූයෙමි.

"අප පරීක්ෂා කළ යුතු ප්‍රදේශය කොටු කොටු වලින් වෙන්කරලා, තමන් අවධානය යොමු කළ යුතු කොටස, මං එක් එක් අයට භාර දුන්නා වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ එක් සිතියමක් කාචයෙන්ද පරීක්ෂා කරමිනි. "මෙන්න මේ කොටුවෙන් වෙන් කළ ප්‍රදේශයට තමයි, මම දැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නෙ. මගේ සැකය වඩාත්ම එල්ල වී තියෙන්නේ ඒ හරියට නිසයි, මං ඒ පෙදෙස තෝරාගත්තෙ.

ලොකුම ප්‍රශ්නය අපි මේ හැම දෙයක්ම කළ යුත්තේ ඉතාම කෙටි කාලයක් ඇතුළත. කාලගුණය යහපත් පැත්තට හැරුණු වහාම ඔවුන් පැන යන බවට සිතුරුයි."

කාන්ෆෝත් දුම්රිය මංසන්ධියේදී අපි ගමන් ගත් දුම්රියෙන් බැස්සෙමු. අපගේ ගමනාන්තය වූ ෆොක්ස්ෆීල්ඩ් දක්වා යාමට වෙනත් දුම්රියකට නැගීමට අපට සිදුවිය.

"හෝම්ස් මහත්මයා, අපේ පොලීසිය භාරයේ ඔබේ නමට විදුලිපුවත් රාශියක් ලැබිල තියෙනවා" අප සාදරයෙන් පිළිගනිමින් ෆොක්ස්ෆීල්ඩහි පොලිස් ස්ථානාධිපතිවර හැරි ස්මිත් පැවසුවේය. හෝම්ස් ඒ හැම විදුලිපුවතක්ම විවෘත කර කියවා බැලීය.

"ඊයේ රාත්‍රී අපි එවූ හැමදෙනෙක්ම ඔවුනට නියමිත ස්ථානවලට ඇවිත් වැඩ පටන්අරගෙන." හෝම්ස් කීය. "ස්මිත් මහත්මයා. ලන්ඩන් පැත්තටත් අත්ලන්තික් සාගරයටත් බලපාන සුළි සුළං කුණාටුව සහ අධික වර්ෂාව, මේ පළාතටත් තදින්ම තියෙනවද?"

"ඔය ඔක්කොම කුණාටු සුළි සුළං ගැන අපට අහන්න ලැබුණා" ස්මිත් කීය. "මෙහේ නම් වෙරළ අයින දිගට සුළි සුළං තත්ත්වයක් ඒ තරම් තදින්ම නෑ. ඔක හුඟක්ම බලපානවා ඇත්තේ දියඹට - ගැඹුරු මුහුදට. මුහුදු ගිය ධීවර යාත්‍රාවලින් එකක් අනතුරට පත්වෙලා.

ධාරානිපාත වර්ෂාව නම් මෙහේට තියෙන්නේ කඩින් කඩ. ඔබට විශේෂයෙන් සොයා බලන්න උවමනා වරායවල් නේද?"

"අප සොයන අපරාධකාරයන් විදේශිකයන් පිරිසක්. ඔවුන් අත්ලන්තික් සාගරයට පැනගත්තොත් අල්ලාගැනීම බොරු. ඔවුන් මෙහේ ඇවිත් තියෙන්නේ තමන්ගේම යාත්‍රාවකින්. ඒක ප්‍රමාණයෙන් කුඩා රුවල් නැවක් විය යුතුයි. ඔවුන් කොහේ හරි හැංගිලා ඉන්නවා නම් ඒ, දැනට පවතින අයහපත් කාලගුණ තත්ත්වය නිසා. ඔවුන් ඉන්න ඉඩතියෙන තැන අනුමාන කරන්න, මං කාරණා හුගක් සැලකිල්ලට ගත්තා. මගේ අවධානය යොමුවෙලා තියෙන්නේ ඩඩින් සෑන්ඩ්ස් බොක්කේ වෙරළ තීරයට. එය පරීක්ෂා කර බලන්න මට ඔබේ උදව් උවමනායි"

"ඔබ ඉල්ලන ඕනෑම උදව්වක් දෙන්නම් මහත්මයා." ස්මිත් කීය. "අප ළඟ තියෙනවා අධිවේගී පොලිස් බෝට්ටු දෙකක්. ඔබට ආයුධ සන්නද්ධ පොලිස්භටයන් දොළොස්දෙනෙක් ලැබුණොත් ඇතිද? මාත් එනවා ඔබ සමග."

"මං හිතන්නේ ඒ ඇතිවේවි."

ඒ අනුව පොලිස් කණ්ඩායම සමග අධිවේගී බෝට්ටුවකට නැගී අපි සෝදිසිය ඇරඹුවෙමු.

අහස කළු වලාකුළින් බරවී තිබිණ. කොයි මොහොතේ හෝ මහවැහි කඩාවැටීමට ඉඩ ඇති බැව් පැහැදිලිය. ඩඩින් සෑන්ඩ්ස් රට ඇතුළට නෙරා ගිය කුඩා මුදු බොක්කක් නිසා කුණාටු අවදානමක් නොවීය, එහෙත් මුහුදේ රළු බව මෙහිද තරමක් දුරට පැවතිණ.

ෆොක්ස්ෆීල්ඩ් සිට වෙරළ දිගට පැය තුනක් තිස්සේ යාත්‍රා කරමින් සොයා බැලුවෙමු. එහෙත් සැක කටයුතු රුවල් නැවක සලකුණක්වත් දක්නට නොලැබිණ. වෙරළ දිගටම නවතා තිබුණේ ධීවරයන් මුහුදු යාමට භාවිත කළ කුඩා යාත්‍රා පමණි. මෙම පෙදෙසට ආගන්තුක යාත්‍රාවක් දක්නට ලැබුණේදැයි, අපි ඔවුන් හමුවී දිගින් දිගටම විපරම කළෙමු.

"ඔය කියන විදියේ පිට පළාතක යාත්‍රාවක් ඇහැට දැක්කෙ නෑ. එහෙම එකක් ආව නම් අපට කොහොමටවත් මඟ ඇරෙන්නෙ නෑ මහත්මයා."

සෑම දෙසකින්ම අසන්නට ලැබුණේ එම පිළිතුරමය. මෙවර නම් හෝම්ස්ට වැරැදී ඇතැයි මම සිතීමි. අපේ උත්සාහය අත්හැර දැමිය යුතු යයි මම අන්තිමේදී යෝජනා කළෙමි.

"තවත් හැතැක්ම තුන හතරක් ඉදිරියට ගිහිං බලමු වොට්සන්"

අප අතිශය සන්තෝෂයට පත්වන ආරංචියක් ලැබුණේ ඒ අන්තිම පියවරේදීය. එය ලැබුණේ වයස්ගත ධීවරයෙකුගෙනි.

"ඔය කියන්නේ කුඩා රුවල් නැවක් ගැන නේද? මං හිතන්නේ ඔබ ඔය කියන්නේ ඒක ගැන තමා. උංගෙ වැඩ ඔක්කොම කරන්නේ බොහොම රහසිගතව හැංගි හොරා. කළුවර වැටුණට පස්සෙ තමා ගෙයින් එළියට බහින්නේ. විදේශික නාවිකයන් පිරිසක් බව මට හොඳටම තේරුණා. ඒත් මුන් මොකාට එන්නද මේ සූදානම් වෙන්නෙ කියලයි මං කල්පනා කළේ. මොකක් හරි නීති විරෝධී වැඩකට ආව අය නෙමෙයි නං, ඇයි ඔච්චර හැංගි හොරා වැඩකරන්නෙ?"

"දැන් ඒ නැව කෝ?" හෝම්ස් විමසුවේ නොඉවසිල්ලෙනි. එහෙත් වැඩිහිටියා තමාට කීමට තිබූ දේ කීය.

".....දැන් මෙහේ ඇවිත් සති තුනක් ගතවෙන්න ඇති මගෙ හිතේ. අපි එක්ක කිසි කතාබහක් නෑ. මාළු ඇල්ලීමක් කරන්නෙත් නෑ. තැබෑරුමට එන්නෙත් නෑ"

"කෝ ඒ නැව දැන්?"

"මෙතැනට හැතැක්ම කාලක් ඉහළින් බටහිර ඉවුරේම තියනවා මෝය කටක්. මෙරිඩේල් ගංගාවේ අත්තක් මුහුදට වැටෙන්නේ එතැනින්. රුවල් ඔක්කොම බාලා, නැව නැංගුරම් දාලා තියෙන්නෙ එතන."

හෝම්ස්ගේ අතින් සිතියම ගත් වයස්ගත තැනැත්තා, අප යා යුතු තැන හරියටම පෙන්වා දුන්නේය. එතැනට ගොඩබිමින් ළඟාවිය හැකි ආකාරය ගැන ද ඔහුගෙන් උපදෙස් ලැබිණ.

මේ වන විට සවස්වී තිබිණ. මෙතෙක් වේලා ගිගුරුම් දුන් අහසින් වැසි කඩා හැළෙන්නට පටන්ගත්තේය. අපි අපේ රාජකාරිය සඳහා පිටත්වී ආවෙමු.

නියමිත ස්ථානයට ළඟාවීමට පෙර, බෝට්ටුවෙන් බැස ගොඩබිමින් එහි යෑමට හෝම්ස් තීරණය කළේය. ආයුධ සන්නද්ධ පොලිස් භටයන් පස් දෙනෙකු රැගත් බෝට්ටුව පමණක්, සඟවා තිබූ යාත්‍රාව වෙත ගොස්, එහි ගමන්මඟ අවහිර කළ යුතු බවට ඔහු උපදෙස් දුන්නේය. එතැනට ළංවූ අපට දැකගන්නට ලැබුණේ රුවල් පහත දමා තිබූ නැවේ කිසිවෙකු නොමැති බවයි.

"කලින් තිබුණු නම වෙනස් කරල අලුත් නමක් දමාගෙන තියෙන්නේ" හෝම්ස් කීවේය. "වයිට් ඩොල්ෆින්" ලෙස එහි නම පින්තාරු කර තිබුණේ තවමත් තීන්ත ගඳ විහිදුණු අලුත් තීන්තවලිනි. නැවේ පැමිණි පිරිසට සිදුවූයේ කුමක්ද යන්න අපි අසල්වැසියෙකුගෙන් විමසුවෙමු. "එයාල රුවල් නැවකින් එංගලන්තය වටේ වෙරළ තීරය නරඹන්න යාත්‍රා කරන විදේශිකයන් පිරිසක්ලු. නැවේ අඩියේ වතුර කාන්දු වීමක් තියෙනවලු. දැන් සති තුනක් තිස්සේ නැව මෙහේ නැංගුරම් දාලා අලුත්වැඩියා කරනවා.

කාලයක් තිස්සේ වහලදාල තිබුණු පාළු වලව්වක් තියෙනවා මේ ළඟ. ඒක අයිතිකාරයන්ගෙන් කුලියට අරගෙන. ඉංග්‍රීසි බැරි නිසා අපි කිසිකෙනෙක් එක්ක ආශ්‍රයක් නෑ."

"එයාල තවමත් ඒ ගෙදර ඉන්න බවට ඔහේට හොඳටම විශ්වාසද?" පොලිස් නිලධරයා විමසුවේය.

"අද උදේ බේකරියට ඇවිත් පාන් තොගයක් අරගෙන යනවා මං දැක්කා. අද දවාලේ කෝන්බීෆ් ටින් දුසිම් දෙකක් ගන්න එකෙක් ආව කියල මට කිව්වේ අපේ කඩකාරයා"

අසල්වැසියා මැර කල්ලිය පදිංචි නිවසට යන ආකාරය අපට පෙන්වා දුන්නේය. රයිෆල් තුවක්කු අතැතිව නිල ඇඳුමෙන් සිටි පොලිස් භටයන් දුටු ඔහු කරුණු වටහා ගන්නට ඇත.

"මහත්මයා දැන් අපට කරන්න තියෙන්නේ එකම දෙයයි." හෝම්ස් කීවේ පොලිස් නිලධරයා අමතමිනි. "අපි ඔවුන් හැංගිලා ඉන්න ගේ වටකරමු. ආරංචියේ හැටියට ඔතන ඉන්නේ හය දෙනයි; වැඩිම උණොත් හත් දෙනයි. සතුරාගේ බලය අවතක්සේරු කිරීම වැරැදියි. ඒ නිසා අපි ප්‍රහාරය එල්ල කිරීම තවත් පැය දෙකකින් විතර කල් දාමු. එතකොට අන්ධකාරයේ වාසිය ලැබෙන්නේ අපට. රයිෆල් තුවක්කු තිබෙන හත්දෙනෙක් මෙතැන ඉන්නවානේ. ඊට අමතරව අපි තුන්දෙනා ළඟ රිවෝල්වර තිබෙනවා"

තවත් පැයක් පමණ ගතවෙද්දී වැසි නැවතිණ. එහෙත් අහස වැසී තිබූ කළු වලාකුළු, නිරිතදිගින් හැමූ වේගවත් සුළඟ සමග වේගයෙන් ගසාගෙන යන්නට පටන්ගත්තේය. මේ වනවිටත් අන්ධකාරය දැඩිවූ නිසා, තවත් බලාසිටීම අනවශ්‍ය බැව් හෝම්ස් කීය.

සෑම පැත්තකින්ම අපි නිවස වට කළෙමු. කලින් සැලසුම් කරගත් පරිදි මිනිත්තු දෙකෙන් දෙකට වෙඩි ප්‍රහාර කිහිපයක්ම නිවසේ

දොරවල් හා ජනෙල් වෙත එල්ල කරන ලදි. බලාපොරොත්තු නොවූ මොහොතක එල්ල වූ මෙම ප්‍රහාරයෙන්, මැරකල්ලිය අන්දමන්ද වන්නට ඇත. වෙඩි තැබීම නැවැත්වූ පසු පොලිස් නිලධරයා කැගසා කළ දැනුම්දීම අනුව, ඔවුහු සියලු දෙනාම දැත් ඔසවාගෙන නිවසෙන් පිටතට පැමිණ යටත්වූහ. ඔවුන් හයදෙනෙකු පොලිස් අත්අඩංගුවට පත්විණි. විලංගු දැමූ සිරකරුවන් පොලිස් ආරක්ෂාව යටතේ ලන්ඩනයට රැගෙන එන ලදී.

කෝපයෙන් වෙවුළමින් සිටි ඔවුන්ගේ නායකයා, අප සමග කතාකිරීමත් ප්‍රතික්ෂේප කළේය. තම කණ්ඩායමට බේරීයාමට මඟක් නොමැති බැව් ඔවුන් සෑම දෙනෙකුටම වැටහෙන්නට ඇත. එහෙත් අන්තිමේදී අප සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කළේ එක් පුද්ගලයෙකු පමණි. ඒ, ජෝන් මේපල් තරුණයාට ජීවිතය ගළවා ගැනීමට ඉඩ සැලසූ හාන්ස් මාර්ටිනස්ය. ඔහු කළ පාපෝච්චාරණයෙන් සියල්ල හෙළිවිණි.

"මේ හැම කරදරයක්ම පටන්ගත්තේ, කිම්බර්ලි නගරයේ ඔරේන්ජ් ගංගාව අසලින් දියමන්ති හම්බවීමෙන්. අපි අපේ පාඩුවේ ගොවිතැන් කරගෙන ජීවත්වුණු අහිංසක මිනිස්සු. දකුණු අප්‍රිකාවට ගොඩබැහැලා අපේ කේප්කොලනිය වණ්ඩිකමෙන් අයිතිකරගත්තු ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන්, එයින් සෑහීමට පත්වුණේ නෑ. කිම්බර්ලිවල දියමන්ති හමුවුණාම, ඉංග්‍රීසිකාරයන්ට ට්‍රාන්ස්වාල් ප්‍රාන්තය උවමනා වුණා. ජෝන් රෝඩස්ගේ ඩිකියර්ස් සමාගම, කිම්බර්ලි පතල්වලින් ගැරීම පටන් ගත්තා. එතකොට මුලින්ම රැකියාවට ගිය මිනිස්සු අපි. අපට තිබුණේ කළු මිනිස්සුන්ගේ වැඩ පරීක්ෂා කිරීම. අපේ රටේ අපට අයිති දියමන්ති, ඉංග්‍රීසිකාරයා අපෙන් කොල්ල කෑවා. ඒ වුණාට අපට සැලකුවේ වහලුන්ටත් අන්ත විදියට. ඒ නිසා පතල්වල වැඩකළ සුදු-කළු හැම එකෙක්ම හොරකම් කළා. ස්වාසිලන්තයෙන් ගෙනාපු නීග්‍රෝ කම්කරුවන්ට ලැබුණේ කෑම බීම විතරයි. ඒ නිසා උන් තමයි වැඩියෙන්ම හොරකම් කළේ.

හැබැයි බ්ලොම් ෆොන්ටේන් නගරයේ, හොර බඩු මිලට ගත්තු ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් දෙන්නෙක් හිටියා. එකෙක් ස්ටෙෆාන් මේපල්, අනිකා මෙරිල් ස්ටිල්. ස්ටිල් මුලින් ඒ රස්සාව කළේ පෝට් එලිසබෙත් වල. නමුත් ගනුදෙනු කාරයො වැඩි වෙනකොට මේපල් ඔහුගේ යාළුවා ස්ටිල්ව, බ්ලොම්ෆොන්ටේන් වලට ගෙන්වා ගත්තා.

අපි අරගෙන ගිය දියමන්ති අපට ලැබුණෙ කොහොමද, ඒවල නියම අයිතිකාරයො කවුද වගේ අනංමනං ප්‍රශ්න, මේපල් සහ ස්ටිල් ඇහුවේ නෑ. දියමන්තිය කිරල බලලා ඒ බාර ක්‍රාත් කියද කියල සටහන් කරලා උන් රිසිට් එකක් දුන්නා. මුදල් ගෙව්වේ සති අන්තයේ ඉරිදාට. එදාට ඔවුන් රන්කාසි වලින් නොවැරදීම මුදල් ගෙව්වා. සමහර කාලවල එක සතියට, දියමන්ති පහක් හෝ හයක් මං මේපල්ට ගෙන ගිය අවස්ථා තිබුණා. නමුත් ඒ ඔක්කොටම ඔහු සති අන්තයේදී නූලටම ගණන් බේරුවා.

අපේ කණ්ඩායමට පස් දෙනෙක් හිටියා. ඒ ඩර්බන්වලින් ආව ලාන්ග්වෙල්ඩ්, ඊස්ට් ලන්ඩන් වලින් ආව ජිම් වැන්ඩවාල් සහ ජොහැන්නස්බර්ග් වලින් ආව අපි තුන්දෙනෙක්; කොක්, බෝතා සහ මම. කාලයක් තිස්සේ කුඩා නැව් වල කපිතාන් වරයෙකු ලෙස සේවය කළ කපිතාන් පර්සි ක්‍රොඋස්කේ, ඩිබියර්ස් සමාගමට ආවෙ සුපවයිසර් තනතුරට. ඔහුත් අපේ කල්ලියට එකතු වුණා. ස්වාසිලන්ත නීග්‍රෝකාරයන් හංගා ගත්තු හොඳම දියමන්ති උදුරාගන්න පුළුවන් වුණේ ඔහුට. ඔහුට ඒ සඳහා තියුණු බැල්මක් හා තීක්ෂණ බුද්ධියක් තිබුණා.

ට්‍රාන්ස්වාල් වලින් රත්තරන් හමුවුණාම ඉංග්‍රීසි කාරයින්ගේ තණ්හාව තවත් වැඩිවුණා. එතකොට උන්ගේ අමානුෂික කමත් වැඩිවුණා. ඔබ දන්නවා අපේ පාලකයාව සිටියේ පෝල් ක්‍රෑගර්. ඔහුව එළවා දමලා, ඔහේලා 1899 දී අපට විරුද්ධ යුද්ධය පටන්ගත්තා.

සෙනසුරාදා හවසට පතලෙ වැඩ ඉවරකරාම, අපට දෙව්මැඳුරට යෑමට ඉරිදට නිවාඩු ලැබෙනවා. නමුත් ඉරිදාට අපි යන්නෙ දෙව්මැඳුරට නෙමෙයි. සතියක් තිස්සේ අපි ගෙනියපු දියමන්තිවල සල්ලි ගන්න, මේපල් හා ස්ටිල් සමාගමට.

1899 පටන්ගත්තු යුද්ධය 1900 වනතුරුත් ඇදි ඇදි ඇවිළි ඇවිළී ගියා. කිච්නර්ගේ හමුදාවලට විරුද්ධව අපේ බෝවර් වරු අභීතව සටන් කළා. එක් සේනාංකයක නායකයා වෙලා හිටි ජනරාල් පීටර් ක්‍රොඋස්කේ, අපේ නායක පර්සිගෙ නෑදෑයෙක්. මේ සැරේ නම් යුද්ධය බොහොම සැරට රට පුරා පැතිරිගෙන යන බව අපි කාටත් තේරුණා. කොයි මොහොතක හරි ඩිබියර්ස් පතල් සමාගමෙත් වැඩ නවත්වාවි කියල ආරංචියකුත් ගියා. ඒ නිසා අපට නියමිත මුදල කල් ඇතුව ලබා ගැනීම හොඳ බවයි කවුරුත් කතාවුණේ.

ඉතින් සෙනසුරාදා හවස අපි මෙපල් හම්බවෙන්න බ්ලොම් ෆොන්ටේන් ගියා. අපට ගෙවීමට නියමිත මුදල් අපි ඉල්ලා හිටියා. නමුත් ඔහු එය කෙළින්ම ප්‍රතික්ෂේප කළා.

"මං හැමදාමත් උඹලට මුදල් ගෙවීවේ ඉරිදා. අද මගේ ළඟ කිසිම මුදලක් නෑ. මගේ අතට කාසි ලැබෙන්නේ හෙට පාන්දරට. මුදල් ඔනෙ නම් හෙට උදේ නවය වෙනකොට වරෙල්ලා. මං හැමකෙනාගෙම මුදල් අන්තිම රෑන්ඩ් එකටම ගෙවනවා."

මෙච්චර කාලෙකට කවදාවත් ඔහු අපට වංචාවක් කර තිබුණෙ නෑ. ක්‍රෑගර් රෑන්ඩ් දස දහස් ගණනක ගනුදෙනු අපි අතරෙ කෙරෙන්න ඇති. ඒ නිසා ඒ ගැන විශ්වාසය තියලා අපි පසුවදා උදේ යළිත් මෙපල් වෙත ගියා.

අපි ඔහුගේ සාප්පුවට ඇතුළුවුණා විතරයි; සාප්පුවේ දොරවල් වසා දැමුණා. අපව වටකරගත්තෙ හමුදා ඇඳුමින් සැරසුණු ඉංග්‍රීසි යුද භටයන්. ඔවුන් ආයුධ එල්ල කරලා අපව හිරභාරයට ගත්තා. මෙපල් හා ස්ටිල් මෙව බලාගෙන හිටියේ හිනා වෙවි. ඔහු හමුදාවට ඔත්තුව දීල තියෙන්නේ, අපි ඉංග්‍රීසින්ට විරුද්ධව සටන් කරන කැරලිකාරයන් ලෙස. අපේ නිර්දෝෂී බව වෙනුවෙන් එක වචනයක් කතාකරන්න අපට ඉඩක් ලැබුණේ නෑ. අපේ දෑත්, දෑස් බැඳලා අපව ගෙනිච්චේ කේප්ටවුන් නගරයට. එහිදී අපව හිරගෙදරකට කොටුකළේ කිසිම ප්‍රශ්න ඇසීමකින් තොරව. මේ වෙනකොට ඔරෙන්ජ් ෆ්‍රී ප්‍රාන්තයේදී ජනරාල් ක්‍රොඤ්ජේගේ හමුදා ඉංග්‍රීසින්ට යටත්වුණු බව අපට අහන්න ලැබුණා.

ඉංග්‍රීසීන් අපට කළ හිරිහැර මං විස්තර කරන්න යන්නේ නෑ. ඔවුන් බෝවර් හිරකරුවන් දකුණු අප්‍රිකාවෙ රඳවා ගත්තෙ නෑ. පිටරට වල තිබුණු ඔවුන්ගේ හිර කඳවුරු වලට යැවූ බව ඔබ දන්නවා. මේ විදියට ඔවුන් හිරකරුවන් යැව්වේ, ඔවුන්ගේ යටත් විජිතවුණු බර්මියුඩාවට, සාන්ත හෙලේනා දූපතට, ඉන්දියාවට සහ ලංකාව නම් දූපතට.

පර්සි ක්‍රොඤ්ජේ සහ අපි පස්දෙනා රඳවලා හිටියේ කේප්ටවුන් වල තිබුණු ග්‍රීන්පොයින්ට් හිර කඳවුරේ. සති ගණනක් අපි ඒකෙ හිටියා. අපි කීපදෙනෙක් එකතුවෙලා බොහොම රහසිගතව හිර ගෙදරින් එළියට පැනගත හැකි උමගක් හෑරුවා. නමුත් අන්තිම මොහොතේ හිරකඳවුර මුරකළ බල්ලෙකු බුරන්න පටන්ගැනීම නිසා,

උමගේ රහස හෙළිවුණා. උමග හෑරුවේ අප බව ඔවුන් සොයාගත්තේ නෑ.

හිරකරුවන් තවදුරටත් ග්‍රීන්පොයින්ට් හිරකඳවුරේ තබාගන්න බලධරයන් හයවුණා. සිරකරුවන් නැව් දෙකකින් වහාම විදේශවලට යවන්න ඔවුන් තීරණය කළා. මේ සඳහා ඔවුන් යොදා ගත්තේ කැටලෝනියා සහ මොහෝක් නම් නෞකා දෙක.

අපි හයදෙනා දමනු ලැබුවේ ලංකාව බලා යාත්‍රා කිරීමට නියමිතව තිබූ කැටලෝනියා නෞකාවට. මීළඟට නැව ඉන්දියන් සාගරයේ යාත්‍රා කරන අතරේ, කැරලි ගහලා නැව අල්ලා ගැනීමට අපි සැලසුම් කළා. අපේ නායකයා වුණු කපිතාන් ක්‍රොක්ස්ස්ේ අවුරුදු දහයකට වැඩි කාලයක් සත්සමුදුර තරණය කොට පළපුරුද්ද තිබුණු නැව් කපිතාන්වරයෙක්. ඔහු තමයි අපට කිව්වේ ඉන්දියන් සාගරය මැද තිබෙන මැඩගස්කර් දූපත ගැන. මෙය ඉංග්‍රීසීන්ට විරුද්ධ ප්‍රංශ ජාතිකයන්ගේ යටත් විජිතයක්. ඒ නිසා කැරැල්ලකින් නැව මැඩගස්කරයට ගෙනිච්චොත්, අපට නිදහසක් ලබාගත හැකි බවයි නායකයා කිව්වෙ. නමුත් එයත් අසාර්ථක වුණා. අන්තිමේදී අපේ නැව කොළඹ වරායට සේන්දු වුණා.

වරායේ නැංගුරම් දැමූ නැවෙන් සිරකරුවන් පහළට බැස්සුවේ දැන් බැඳලා. අපව අශ්වකරත්තවලට පැටෙව්වේ හිරගෙදරට ගෙන යාමට. ඒ කලබල අතරේ බෝවර් හිරකාරයන් හතර දෙනෙක් අත් අඩංගුවෙන් පැන්නා. එයින් එක්කෙනෙක් අපේ නායකයා පර්සි ක්‍රොක්ස්ස්ේ. ඊළඟට සෑහෙන කාලයක් යනතුරු අපට ඔහු ගැන අහන්න ලැබුණේ නැහැ.

අපව වැඩි දවසක් කොළඹ තියාගත්තේ නෑ. අපව යැවුණේ කොළඹින් බොහොම ඈත දියතලාව නම් කඳුකර පළාතක අලුතෙන් ඉදිකළ හිරකඳවුරකට. එය තිබුණේ බ්‍රිතාන්‍යයන් තේ වගා කළ විශාල තේ වතු යායක් මැද්දේ. අපේ ඩරැකන්ස්බර්ග් කඳු තරම් උස නැති වුණත් මේ පළාතෙ තිබුණෙත් ඉතා සෞම්‍ය සීතල දේශගුණයක්.

අපව ලංකාව කියන රටට ගෙන ගියේ 1900 අවුරුද්දේ දෙසැම්බර් මාසයේ. එදා ඉඳල අපි හැමදාමත් සැලසුම් කළේ මේ හිර කඳවුරෙන් පැනගැනීමට ක්‍රමයක්. ඒත් අපට කොහොමට වත් තේරුම් ගන්න බැරි භාෂාවක් කතාකළ, අපි නොදන්නා ආගමක් ඇදහූ මිනිස්සු

අතරේ අපි අතරමං වුණා. අපේ එකම අරමුණ වුණේ අපට වංචාකළ මේපල් හා ස්ටීල්ගෙන් පළිගැනීමයි.

බෝවර්වරු යටත් වෙලා 1902 දී යුද්ධය අවසන්වුණු බව අපට අහන්න ලැබුණා. හිරකඳවුරේ නිලධරයන් ඒ බව සඳහන් පුවත්පත් අපට පෙන්නුවා. ඒ නිසා අපව ඉක්මනින් නිදහස් කරාවි යයි අපි බලාගෙන හිටියේ නොඉවසිල්ලෙන්. නමුත් එය සිදුවුණේ නැහැ. ඊට හේතුව වුණේ ඔවුන්, අප යුද අපරාධකාරයන් ලෙස සැලකීම. පාඩිබර්ග් හා ඔරේන්ජ් ෆ්‍රී ප්‍රාන්ත සටන්වලදී ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් විශාල ගණනක් බෝවර් හමුදා අතින් මැරුම් කෑවා.

කොහොම වුණත් ඉංග්‍රීසි නිලධරයන් සහ ස්වදේශික සේවකයන් සමග අපි මිත්‍රශීලීව කාලය ගත කළා. ඒ එක අරමුණක් හිතේ ඇතිව. එනම් හිරෙන් පැනයාම. දියතලාව නම් මෙම ප්‍රදේශයේ රේල්පාර සහ දුම්රිය ස්ථානයේ අලුත් වැඩියා සහ ඉදිකිරීම් කටයුතු වලට යොදා ගැනුණෙත් හිරකාරයන්. ඒකට අපි පස්දෙනා අනිවාර්යයෙන් ඇතුළත් වුණා. අපේ ගැළවීම තියෙන්නේ දුම්රියෙන් කොළඹට යාගත්තොත් පමණක් බව, මේ වෙනකොට අපි තේරුම් අරගෙනයි තිබුණේ. ඒකට හොඳම ක්‍රමය වුණේ දුම්රියපොළේ සේවය කළ ස්වදේශික සේවකයෙකු සමග මිත්‍රවී ඔහුගේ උදව් ලබා ගැනීමයි.

දිග කතාවක් මං කෙටියෙන් කියන්නම්. 1905 දෙසැම්බර් 25 වැනිදා – නත්තල් දා මධ්‍යම රාත්‍රියේ හිරෙන් පනින්න අපි තීරණය කළා. කොළඹ වරායට තේ පෙට්ටි ගෙනියන විශේෂ ප්‍රවාහණ දුම්රියක්, හැමදාම රාත්‍රි එකහමාරට, දියතලාව දුම්රිය ස්ථානයට ළඟාවෙනවා. නත්තල් දා රෑ දොළහට හිරකඳවුරේ දෙව් මැඳුරේ නත්තල් දේව මෙහෙය පැවැත්වීමට නියමිතව තිබුණා. නත්තල් කැරොල් ඇරඹීමට නියමිතව තිබුණේ ඊට පසුව.

පෙරදිග රටවල සිට යුරෝපයට මිශ්‍ර නොකළ තේ අපනයනය සඳහා යොදාගන්නා, ලී පෙට්ටි ඔබ දැක තිබෙනවද මම දන්නෙ නෑ. ඒව එක් පැත්තක් අඩි හතරක් පමණ පළල, අඩි පහක් පමණ දිග අඩි හතරක් පමණ උස ඝනකාභ ලෙස හඳුන්වන්න පුළුවනි. මේ වර්ගයේ එක පෙට්ටියක් ඇතුළත එක් අයෙකුට, බොහොම අමාරුවෙන් වකුටුවී හැංගෙන්න පුළුවනි. ඒත් දිගටම ඉන්න නොමෙයි; ටික වෙලාවකට පමණයි. අපේ මිත්‍රයා මාර්ගයෙන් මෙයින් හිස්පෙට්ටි පහක් දුම්රිය පොළේ හිස් බඩු ගබඩාවක රඳවා තබන්න අපට හැකි

වුණා. මේ පෙට්ටි ඇතුළට වාතාශ්‍රය ලැබෙන්න, ලෑලි වල සිදුරු අපේ උපදෙස් අනුව සෑදුවෙත් ඔහුමයි. මේවාට ගාස්තුව ලෙස අපි ඔහුට ගෙව්වේ අප සතුව අන්තිම වන තුරු ඉතිරිව තිබූ වටිනා දේවල්. ඒ තමයි දියමන්ති ඇල්ලූ රන්මුදු සහ රන් දම්වැල් සහිත ඔරලෝසු. නමුත් නිදහස කියන දේ අනික් හැමදේටම වඩා වටිනවා.

දෙව්මැදුරේ මධ්‍යම රාත්‍රී යාච්ඤාව පැවැත්වෙන අතරේ, අපි හොරෙන්ම හිරකඳවුරෙන් පැනගත්තා. අපේ භය තිබුණේ දුම්රියේ ප්‍රමාදයක් වේද කියලයි. නමුත් එය නියම වෙලාවට ආවා. අපේ උදව්කාරයා ඔහුගේ තව යහළුවෙකු සමග අප පස්දෙනා සිටි "තේ පෙට්ටි" මුළුමනින්ම හිස්ව තිබූ ප්‍රවාහණ මැදිරියකට පැටෙව්වා. ඒක පිටතින් වහනවා වෙනුවට ඔහු කළේ ලණු පොටවල් කිහිපයක් අඟුලට ගැටගසා ලණු කෙළවරවල් ඇතුළට අපි අතට දුන්නා. ඒ මගින් අපට හැකියාව තිබුණා, දුම්රිය ගමන් කරන වෙලාවට දොරවල් බාගෙට ඇරගන්න.

පැය තුනහමාරක් හෝ හතරක් ගතවෙද්දී අපේ දුම්රිය, කොළඹ යයි අප සිතූ නාගරික ප්‍රදේශයකට ළඟාවුණා. වරායේ බඩු ගබඩා වෙත ගිය දුම්රිය, සංඥා ලැබෙන තුරු මිනිත්තු කිහිපයකට හෝ නවත්වාවි කියල අපි බලාපොරොත්තුවුණා. ඒ නිසා කොයිමොහොතේ හෝ දුම්රියෙන් පැනගන්න, අපි සූදානම් වෙලයි හිටියේ. අපේ වාසනාවකට වගේ දුම්රිය නැවැත්තුවා. ඒ ඔරලෝසු කණුවක් පවා තිබූ, සෑම අතටම පාරවල් තිබුණු නගරය මධ්‍යයේ. නමුත් අපේ වාසනාවට මේ අඩවිය හොඳටම පාළුයි. පාරවල මුරකාරයින් තබා හිඟන්නෙකු වත් හිටියෙ නෑ. අපි අන්ධකාරයේම පැන ගියා.

අප පැනගිය බව පුවත්පත්වල පළවුණා. අප ගැන සොයා බලා තිබුණේ ඒ පළාත්වල පමණයි. නමුත් අපි දිගට වැවී තිබුණු රැවුල් කපා දමා වෙස් වළාගෙන, දින කිහිපයක් වරාය කිට්ටුව පැල්පතක කාලය ගතකළා. දින කිහිපයකින් අපට හැකිවුණා රුසියානු නැවක කම්කරුවන් ලෙස බැඳෙන්න. ඒ මගින් අන්තිමේදී අපි දකුණු අප්‍රිකාවේ පෝට් එලිසබෙත් වෙත ආවා.

ගතවී තිබුණේ අවුරුදු හයක් පමණක් වුණත්, යුද්ධය අවසානයේ දකුණු අප්‍රිකාව වෙනස් වී තිබුණා. මෙපල් හා ස්ටීල් ඒ දිනවල රටින් පැනගිය බැව් ආරංචිවුණා. කොළඹ වරායේදී කැටලෝනියා

නැවෙන් පැනගත් කපිතාන් ක්‍රොස්ස්කේ කොහේ කුමක් කරනවා ඇත්ද? ඔහු ජීවතුන් අතරද මියගිහින්ද? ඔහු නාවිකයෙකු නිසා අපි ඔහු ගැන හොයා බැලුවේ ඒ අංශයෙන්. දකුණු අප්‍රිකානු නැව් සමාගමකට අයත් කුඩා රුවල් නැවක කපිතාන් ලෙස ඔහු සේවය කළ බව, අපි සොයාගත්තේ බොහොම අමාරුවෙන්. ඒ නැව කළේ දකුණු අප්‍රිකාවේ සිට ඉතාලියට ගල් අඟුරු ප්‍රවාහණයයි. සති කිහිපයක් පෝට් එලිසබෙත් වල රස්තියාදු වෙලා අපට හැකිවුණා ඔහුව අල්ලාගන්න. අපි හයදෙනා යළිත් එකට එකතුවුණා.

නැවෙන් පැන ආ තමන් 1903 දී එංගලන්තයට ඇවිත් මේපල් තක්කඩියා හොයාගත් හැටි, අපේ නායකයා අපට විස්තර කළා. ඇටකටු කැඩෙන තුරු පහරදුන්නත්, ඔහු දියමන්ති හැංගූ තැන් මේපල් හෙළිකර තිබුණේ නැහැ. ඔහුගේ මරළතෝනිය ඇසී මිනිසුන් එද්දී ක්‍රොස්ස්කේ පලා ගිහින්. ඒ, යළිත් ඇවිත් හැමතැනම හොයා බලා දියමන්ති ලබා ගැනීමේ අරමුණෙන්. නමුත් ඔහු හිරේ වැටුණු නිසා ඒ ටික කරන්න හැකිවී නැහැ. ඔහු යළිත් වරක් මේපල් හොයාගෙන ලන්ඩනයට යද්දී තක්කඩියා එතැනිනුත් පැනගිහින්.

යළිත් වරක් මේපල් හොයා ගෙන එංගලන්තයට යා යුතු බවට කපිතාන් යෝජනා කළා. අපි හැමදෙනෙකුම ඊට එකඟවුණේ එක පයින්. මේපල් අපට අහිමිකළ දියමන්ති ටික හොයා ගත්තොත්, ජීවිතයේ ඉතුරු කාලයම මහත්වරුන් වගේ ජීවත්විය හැකි බවයි, අපේ නායකයා අපට නිතරම කිව්වේ. මහත්වරුනි කතාවේ ඉතිරි හරිය ඔබ දන්නවා. හැමදාමත් අසාධාරණයට ලක්වූ අපි, ජීවිතයේ හොඳම කාලය දුක්ඛිතව ගෙව්වේ හිරගෙවල්වල, නැත්නම් පතල්වල. අප ගැන සානුකම්පිතව සලකා බලලා, දැඩි දඬුවම් අපට නොදෙන ලෙස අපි ආයාචනා කරනවා."

"බලැක් මෝගල් මංකොල්ලය" නමින් ප්‍රවත්පත්වල පිටු පිරවූ මෙම නඩු විභාගය ඔබට මතක ඇතැයි විශ්වාස කරමි. එය දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඔල්ඩ් බෙලි අධිකරණයේ විභාගයට ගැනිණ. විත්තිය වෙනුවෙන් පෙනී සිටි ශ්‍රීමත් ට්‍රෙවර්ස් රොබින්සන් හා රාජනීතිඥ මාෂල් හේස්ටිංස් ඇතුළු අධිනීතිඥයන්ගේ තර්ක සමහරක් බිඳ හෙළීමට, පැමිණිල්ල අපොහොසත් විය. විත්තිකරුවන්ගෙන් පස් දෙනෙකු බ්‍රිතාන්‍ය යුද සිරකරුවන් ලෙස අවුරුදු පහක කාලයක් ගතකර තිබීමද සැලකිල්ලට ගැනිණ. මෙරිල් ස්ටීල් ඝාතනය ගැන

ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොතිබූ නිසා එය මුලින්ම නිෂ්ප්‍රභ විය. ස්ටෙෆාන් මේපල්ගේ මරණය අනියම් මිනීමැරුමක් බවට තීරණය කෙරිණි. මේ අනුව කලින් වතාවක් සිරභාරයෙන් පලාගිය කපිතාන් පර්සි ක්‍රොක්ස්ස්ටේට් බරපතල වැඩ ඇතිව සත් අවුරුදු සිරදඬුවමක් නියම විය. අනෙක් පස් දෙනාගෙන් තිදෙනෙකුට සිව් අවුරුදු සිර දඬුවම් නියම විය. පැමිණිල්ලේ ප්‍රධාන සාක්ෂිකරු වූ ජෝන් මේපල් තරුණයාගේ සාක්ෂියට දැඩි අවධානයක් යොමු කරන මෙන්, විනිශ්චයකාරතුමා ජූරි සභිකයනට නියෝග කළේය. මරණය පෙනි පෙනී සිටි තමාගේ ජීවිතය බේරාදුන්නේ, හාන්ස් මාටිනස් සහ ඇලන් ලාන්ග්වෙල්ඩ් නම් විත්තිකරුවන් බැව් ජෝන් මේපල් තම සාක්ෂියේදී අවධාරණය කර තිබිණි. ඒ අනුව එම විත්තිකරුවන් දෙදෙනා වෙත ලැබුණේ, එක් අවුරුදු අත්හිටවූ සිරදඬුවම් පමණි.

මෙම දුක්මුසු කතන්දරය අවසානයේ එක්තරා දීප්තිමත් රිදී රේඛාවක් පසුව මතුවූ බැව් සඳහන් කළ යුතුය.

ස්ටෙෆාන් මේපල් මිලට ගෙන තිබූ "ග්‍රේටා හෞස්" නිවසේ අයිතිය, ජෝන් මේපල් තරුණයාට උරුම විය. ඔහුගේ සහ ලින්ඩා පර්සෙල් මෙනෙවියගේ විවාහය දෙමාපියන්ගේ ආශීර්වාද මැද කොංගල්ටන්හි ශාන්ත ලුසියා දෙවිමැඳුරේදී සිදුකෙරිණි.

"ස්ටෙෆාන් මේපල්, ජෝන්ගේ අම්මාට එවා තිබූ ලියුමේ සඳහන් කර තිබූ කාරණයක් අන්තිමේදී හරි ගියා" හෝම්ස් කීවේ ජෝන්-ලින්ඩා දෙදෙනාගේ මංගල්‍යයේ ඇරයුම්පත මා අතට දෙමිනි.

"ඒ මොන කාරණයද?"

"ඔබට අමතකද චොට්සන්? "මගේ අයියාගේ පුත්‍රයාව මං අමතක කර නැති බව, මං මැරුණු දවසක ඔබට දකින්න ලැබේවි" බාප්පා නිසා ඔහුට ගම්බද මනාලියකුත් ලැබුණා. ගොවිපොළකට සුදුසු විශාල ඉඩමකුත් ලැබුණා."

ඇබර්ගැවනි බේදවාචකය

ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ අපරාධ පරීක්ෂණ පිළිබඳව මා සතුව තිබූ කථාන්තර රැසක්ම, දැනටමත් පාඨක ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කර අවසන්ය. මින් පෙර නොකියූ කථාවක් ඔබ වෙත ගෙන ඒම සඳහා, මම මගේ අසම්පූර්ණ සූචිය පෙරළා බැලීමි.

Abbas Parva (අද්භූත නේවාසිකයා), Abbey Grange (මහ රැ ආ මාරයා), Abernetty Family (ඇබර්නෙටි පවුලේ අවුල), Abernetty Tragedy (විම්බල්ඩන් බේදවාචකය) ළඟට එහි සඳහන්ව ඇත්තේ Abergaveny Murders නම් පරීක්ෂණයයි.

දකුණු වේල්සයේ එතරම් ජනාකීර්ණ නොවන මෙම ඇබර්ගැවනි පෙදෙසේ බොහෝ දුරට දක්නට ලැබෙන්නේ ගව, බැටළු ආදී සතුන් ඇතිකරන ගොවිපොළ සමූහයකි. බ්ලැක් මවුන්ටන්ස් කඳු වැටි පේළියේ, හේ බ්ලන් සහ ෂුගර් ලෝෆ් අතර පිහිටි ඇබර්ගැවනි, සරුසාර තණබිම්, ජලාශ, ළඳු කැලෑ හා කඩොලාන ආදියෙන් සමන්විතය. 1899 දී මෙම ප්‍රදේශයේ ඇතිවූ සිදුවීමකින් මුළු එංගලන්තයම කැලඹීමට පත්වූ අයුරු ඔබට මතක ඇතුවා නොඅනුමානය. එහෙත් තරුණ පාඨකයන්ගේ පහසුව සඳහා සිද්ධිය මුල සිටම විස්තර කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය යයි මම සිතමි.

ඒ ඔක්තෝබර් මාසයේ වැසි සහිත දිනයකි. රාත්‍රිය පුරා වර්ෂාව වරින් වර ඇද හැළුණත්, උදේ අට පමණ වන විට වැසි නැවතී තිබිණ. බේකර් වීදිය පුරා තැනින් තැන වතුර එකතු වී තිබූ අතර අශ්වකරත්ත ගමන්කරද්දී පාරේ තිබූ මඩ අවට විසිරී ගියේය. මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් උදැසන පුවත්පත් අපේක්ෂාවෙන්, නොඉවසිල්ලෙන් මඟ බලමින් සිටියේය.

"අදත් පුවත්පත් ප්‍රමාදයි වොට්සන්"

"ඊයේ රැ තිස්සේ මහ වැස්සක් නෙ ඇදහැළුණේ" මම කීවෙමි. "අකුණු ගැසීම් සහ වර්ෂාව නිසා මුදුණ කටයුතුවලට බාධා සිදුවෙන්න ඇති"

වේගයෙන් ආ කුලීරියක් අපේ නිවහන ඉදිරිපස නවත්වන හඬ ඇසිණ. නොඉවසිල්ලෙන් සිටි මගේ මිත්‍රයා ජනේලය වෙත ගොස්

එය විවෘත කළේය. මීළඟට ඔහු තම දෙතෙත් එළියට යොමුකරගෙන සිටියේ කුතුහලයෙනි. නිසැකවම ඒ අප වෙත එන අනුග්‍රාහකයෙකු විය යුතුය. මගේ මිත්‍රයා ආපසු තම අසුනට නැවිත් බලාසිටියේ ඇයි දැයි මම කල්පනා කළෙමි. මොහොතකින් තරප්පුව නැග උඩුමහලට එන්නෙකුගේ පාගැටෙන හඬ අපට අසන්නට ලැබිණි. දොර විවෘත කරගෙන ඇතුළුවූයේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් රහස් පොලීසියේ පරීක්ෂක අපේ හිතවත් ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන් ය.

"සුභ උදෑසනක් මහත්වරුනි" කී ඔහු වැහිකබාය හා හිස්වැස්ම ඉවත්කොට රාක්කයේ එල්ලුවේය.

"ග්‍රෙග්සන්. මා හිතුවේ ඔබ නිව්යෝක් නගරයේ කියලා" හෝම්ස් කීවේ තම පයිප්පය ද, දුම්කොළ පසුම්බිය ද අතට ගෙන ගිනිඋදුන සම්පයෙන් හිඳගනිමිනි.

"මං නිව්යෝක් යන නෞකාවක ගිය බව ඇත්තයි හෝම්ස් මහත්මයා" ග්‍රෙග්සන් කීය. "අපරාධකාරයෙක් ලුහුබැඳ ඒ ගිය ගමන සම්පූර්ණයෙන්ම අසාර්ථක වුණා. ඌ වෙස්වළාගෙන, කොහොම හරි ක්‍රමයකින් නැවෙන් පැනලා"

"නමුත් ඔබ දැන් මා හමුවෙන්න ආවෙ ඒ සම්බන්ධයෙන් නොවෙයි?" හෝම්ස් විමසීය.

"නැහැ." ග්‍රෙග්සන් කීය. "ඊයෙ හවස වේල්සයට ගිහිං අද පාන්දර තුනට කිල්පෙක් වලින් ආ ශීඝ්‍රගාමී දුම්රියෙන් මා ආවෙ. එහේ සිදුවුණු අපරාධය ගැන තොරතුරු ඔබට දැනගන්න ලැබුණා කියල මං හිතන්නෙ නෑ?"

"ඔබ නිවැරදියි. අද පුවත්පත් කිසිවක් අපට තවමත් ලැබුණෙ නෑ. මං කැමතියි පුවත්පතේ තොරතුරු කියවනවාට වඩා ඔබේ කතන්දරයට කන්දෙන්න"

"ඔබට ස්තූතියි හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඒ හැම දෙයක්ම ඔබට කියන්නම්" ග්‍රෙග්සන් පැවසුවේ කෝපි පෝච්චියෙන් වත්කරදුන් කෝපි කෝප්පය තොල ගාමිනි.

"සිද්ධිය වෙලා තියෙන්නේ වික්ටර් ඩේවිස් හා බාබරා ඩේවිස් නම් මැදිවියත් ඉක්මවූ ගොවි යුවළක් සම්බන්ධයෙන්. ඔවුනට ඉඳලා තියෙන්නේ දරුවන් දෙදෙනෙකු පමණයි. පුතා යුද්ධහමුදාවේ සාජන්මේජර් වරයෙක්. ඔහු මේ දිනවල අපේ හමුදා සමග දකුණු අප්‍රිකාවේ. ඉතාලි ජාතික නාවිකයෙකු සමග විවාහවුණු දියණිය

ඉතාලියේ පදිංචියට ගිහින්. ඩේවිස් යුවළ අමාරුවෙන් ජීවත්වුණේ, ගෙදර වත්තේ පවත්වාගෙන ගිය කිරි ගොවිපළෙන් ලැබුණු ආදායමෙන්. දවස පුරාම මහන්සිවෙලා ලැබුණු ලාභය අඩුවුණත්, දෙදෙනා සමගියෙන් ජීවත්වුණු බවයි අසල්වාසීන් කියන්නේ.

ඉරිදා – ඒ කියන්නේ ඔක්තෝබර් 15 වැනිදා තමයි හැමදෙයක්ම සිදුවුණේ. කාරණාව හරිහැටි තේරුම් ගැනීමට, ගෙදර වටාපිටාව ගැනත් ඔවුන්ගේ දිනචර්යාව ගැනත්, ඔබ යමක් දැනගෙන ඉන්න ඕන.

ඔවුන්ගේ ගවපට්ටියේ එළදෙනුන් ගණන තිහක් පමණලු. ඔවුනට සේවක සේවිකාවන් කවුරුවත් නෑ. ඔවුන් කිරිදෙවීම පටන්ගන්නේ උදේ පහට හෝ ඊටත් පෙර. මේක පැය තුනක පමණ කාලයක් ගතවෙන කටයුත්තක්. කලින් දවසේ දොවා තිබුණු කිරි වලින් රාත්‍රී කාලයේදී යොදය වෙන්ච් ඇති නිසා, ඔවුන් එය ලෝහ කෑන් වලට පුරවනවාලු. කිරි දෙවීම අවසන් කළ වහාම, ඔහු යොදය පිරවූ කෑන් මහපාර ළඟට අරගෙන යනවා. ඇබර්ගැවනි හි උකුකිරි කර්මාන්ත ශාලාවෙන් කිරි කෑන් ගෙන යාමට අශ්වකරත්නයක් එනවා. ඔහු ඒවා තබන්නේ පාර අයිනේ තිබෙන පස් කණ්ඩිය මත. ඒ, රියැදුරාට කෑන් සියල්ල පහසුවෙන් දමාගැනීමට හැකිවන ලෙස.

එතැන් සිට මේ දෙදෙනාගේ දවස ගතවෙන්නේ ගොවිපොළේ නොයෙක් වැඩ කටයුතු වෙනුවෙන්. හවස තේ පානය කර ඔවුන් ඊළඟට පටන්ගන්නවා හැන්දෑවරුවේ කිරි දෙවීම. එය භාගයක් පමණ කරද්දී බාබරා ඩේවිස් මහත්මිය කිරි දැමීමට තිබෙන බඳුන් පිරිසිදු කර අවශ්‍ය තැන්වල තබලා, රෑ කෑම පිළියෙල කරන්න යනවා. රෑ කෑම තමා ඔවුන්ගේ දවසේ ප්‍රධානම ආහාර වේල. හවස 4 පමණ වෙද්දී ඩේවිස් මහත්මයා මේ කිරි දෙවීම අවසන් කර, එළදෙනුන් ගවගාල තුළට දමා වැට කඩුලු වසා දමනවා.

ඩේවිස්ලාගේ වත්තේ එක් පැත්තකින් ඉන්නා අසල්වැසියන් තමා කොලින්ස් යුවළ – ඉයන් සහ ඇනී කොලින්ස්. සෙනසුරාදා හැන්දෑවේ හතරට ඩේවිස් මහත්මයා හරකුන් ගාල්කිරීම අවසන් කර, තමන්ගේ ගෙදරට ගිය හැටි ඇනී කොලින්ස් මහත්මිය දැක තිබෙනවා.

ඩේවිස්ල වගේම උදේම අවදි වී තම එළදෙනුන්ගෙන් කිරි දෙවීම කොලින්ස්ලගෙත් පුරුද්දක්. ඉරිදා උදෙත් ඔවුන් ඒ කටයුත්තේ

යෙදුණා. නමුත් ඩේවිස්ලාගේ එළදෙනුන් තවමත් ගාල් තුළ බව කොලින්ස් යුවළ දුටුවා. නමුත් ඔවුන් ඒ ගැන වැඩි යමක් හිතුවේ නෑ. නමුත් උදේ 8.15 වෙන කොටත් එළදෙනුන් තවමත් ගාල්වල. එතකොට නම් කොලින්ස්ලාට තේරුණා, ඩේවිස්ලගෙ ගෙදර මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් බව. ඉයන් කොලින්ස් එතකොටයි තීරණය කළේ, ඩේවිස්ලාගේ වත්තට ගිහින් මේ ගැන හොයා බලන්න.

ඔහු මුලින් බැලුවේ, අනික් පැත්තෙන් ඩේවිස්ලාගේ වත්තට යාබද වත්තේ අසල්වැසියන් වන, පෝල් ටේලර්ගේ නිවස දෙස ඔවුන් අවදි වී හිටි බවක් කොලින්ස් දුටුවේ නැහැ. ඒ නිසා ඔහු ඒ අසලම පදිංචි හෙන්රි චැප්ලින්ට කතාකර ගත්තා. ඩේවිස්ගේ වත්තට ඇතුළුවුණු ඔවුන් දුටුවේ, ඩේවිස් යුවළ ගවගාල පැත්තටවත් ඇවිත් නැති බව. කොලින්ස් හා චැප්ලින්, ඩේවිස් නිවස ළඟට ගිහිං ඔවුන්ගේ නම් කියා ශබ්ද නගා කෑගැහුවා. නමුත් කිසිම පිළිතුරක් ලැබුණේ නැහැ. ඔවුන් මිළඟට කළේ ඩේවිස් නිවසට ඇතුළුවීම.

වික්ටර්වත් බාබරාවත් නිවස තුළ නොසිටි බව දැක, අසල්වාසීන් දෙදෙනා පුදුමයට පත්වුණා. ගෙදර අයිතිකාරයන් රාත්‍රියේ එහි නිදාගත් බවට වත් කිසිම සලකුණක් තිබුණේ නැහැ. කලින්දා හැන්දෑවේ ඔවුන් තේ පානය කළ බවට සලකුණු මේසය උඩ තවමත් තිබුණා. එය තමයි ඔවුන් ගත් අවසන් ආහාරය විය යුත්තේ. ඒ මොකද රාත්‍රි භෝජනය සඳහා ඩේවිස් මහත්මිය පිසූ කෑම, සාස්පාන් වල එලෙසම තිබුණා. ඉවූ කෑම කිසිවක් රාත්‍රියේදී ඉඳුල් කර තිබුණේ නෑ. ශීතලට දල්වන ගිනිඋදුන දල්වා නොතිබීමෙන් පෙනුණේ, ඩේවිස් යුවළ මේ නිවසේ රාත්‍රිය ගතකර නොමැති බව. මොකක් හරි බරපතළ දෙයක් සිදුවී ඇති බව අසල්වැසියන් දෙන්නා තේරුම් ගත්තේ එවිටයි. ළඟම තිබූ දුරකථනය වෙත ගිය චැප්ලින් පොලීසියට ඇමතුමක් දුන්නා. ඊළඟට ආපහු ගිය ඔහු කොලින්ස් සමග එකතු වී ඩේවිස් සතු දෙනුන්ගේ කිරි දොවන්නට පටන්ගත්තා.

ඩේවිස් යුවළ ආගිය තැනක් නැති ආරංචිය පැතිරී යන්න වැඩිවෙලාවක් ගතවුණේ නෑ. ගම්වාසීන් හත් අට දෙනෙකුත් එතැනට එකතුවුණා. පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකුත් එතැනට ළඟාවුණා. ඩේවිස් යුවළ ගැන ඔවුන්ගේ වත්තේම සොයා බලන්න තීරණය වුණේ පොලිස්භටයෙකුගේ උපදෙස් පිට.

එතරම් වෙලාවක් ගතවුණේ නෑ. නිවසට නුදුරින් තාරාවුන් ඇති කළ පොකුණ අසලින් කෙනෙකු කෑගැසුවා. කවුරුත් එතැනට දිව

ගියා. පොකුණ අයිනේ සිට එය මැදට හිස් ගෝනි රැසක් ගොඩගසා තිබුණා. පෝර සහ සත්ත්වාහාර ඇසිරීමට යොදා ගන්නා ගෝනි වලින් වසා තිබුණේ මළ සිරුරක්. එහි කකුල් දෙක වතුරෙන් එළියට සිටින සේ පොකුණ අයිනේ තිබුණා. එහි හිස කෙළවර තිබුණේ වතුරේ ගිලී. එසේ හමුවුණේ බාබරා ඩේවිස් මහත්මියගේ මළසිරුර.

මේ මළසිරුර ගොඩට ගැනුණේ පොලිස් නිලධරයන්ගේ උපදෙස් පිට. මේ අවාසනාවන්ත කාන්තාවගේ මළසිරුර දරදඬුව් තිබුණා. ඇය මියගොස් පැය කිහිපයක් ගතවී ඇති බව තේරුණේ එවිටයි. මේ අනුව මෙහි සිදුවී තිබෙන්නේ, හදිසි අනතුරක්වත් සිය දිවිනසා ගැනීමක් වත් නොවන බව පැහැදිලිව පෙනුණා. ඒ නිසා යළිත් වරක් පොලිස් ස්ථානයට පණිවුඩයක් යැවුණු අතර, ඇබර්ගැවනි හි පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා ද එතැනට කැඳවනු ලැබුවා. මෙතැන තිබුණු සංකීර්ණ බව දුටු වහාම කිල්පෙක් පොලීසියේ ප්‍රධානියා – හැරී චෝන්, ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියට දැනුම්දුන්නා. මං එහි ගියේ ඒ දැනුම්දීම නිසා.

ඩේවිස් මහත්මියගේ නිකටේ, දකුණු වැලමිටේ සහ වම් ඇහැට යටින් තුවාල තිබුණා. වෛද්‍යවරයා නිගමනය කළේ නිකටට එල්ල කළ පහරින් ඇය සිහිවිසඳ වූ විට, ඇගේ හිස පහළට සිටින සේ වතුරට ඔබා ඇති බව. ඇය මියගොස් තිබුණේ දියේ ගිලීම නිසා හුස්ම හිරවීමෙන්. මේකෙන් ප්‍රශ්න හුඟක් මතුවෙනවා. ඩේවිස් මහත්මිය ඝාතනය කළේ කවුද? ඒ මොන හේතුවක් නිසාද? ඊළඟට වික්ටර් ඩේවිස් – ඇගේ සැමියා කෝ?"

මෙම ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කළ ග්‍රෙග්සන් පුටුවේ මඳක් පිටුපසට වී තම පයිප්පය දල්වාගත්තේය. දුම්ගුළි පිටකරමින් ඔහු හෝම්ස් දෙස බලාසිටියේ, මේ ප්‍රශ්නවලට ක්ෂණික පිළිතුරු හෝම්ස් සතුව ඇතැයි පවසන්නාක් මෙනි.

"දැන් මොනවද ඔබ හෝ කිල්පෙක් පොලීසිය මේ ගැන අරගෙන තියෙන පියවර?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"මුලින්ම, ඔවුන්ගේ අවධානය යොමුවෙලා තියෙන්නේ ඩේවිස්ව සොයාගැනීමට. දෙවනුව ඔවුන් කටඋත්තර සටහන් කරගැනීම අරඹා තිබෙනවා. ඒ ඩේවිස්ලාගේ අසල්වාසීන් සහ ඔවුන් සමග කුමන හෝ කටයුත්තක් නිසා සම්බන්ධවුණු අය සමග. තුන්වනුව ඔවුන් ඒ පළාතම–නිවස, වත්ත හැමතැනක්ම සෝදිසි කරනවා, අලුතෙන් යමක් සොයාගැනීමට හැකිවේද කියන විශ්වාසයෙන්."

"සාක්ෂි සහ කට උත්තර සටහන් කර ගැනීම නම් හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "ඩේවිස් ගැන හොයා බලන එකත් හොඳයි. නමුත් හෝඩුවාවන් සොයා, නිවස, වත්ත පිටිය සෝදිසිකිරීම තමා ඉතාම තරක. ඔවුන් තිබෙන හෝඩුවාවල් හැම එකක්ම දැනටමත් විනාශකරල ඇති. ඇයි ග්‍රෙග්සන් ඔබට වත් මතක් වුණේ නැද්ද, මේ කටයුත්ත කල් තබා නවත්වන්න?" හෝම්ස් විමසුවේ කෝපයට පත් හඬෙනි.

"මං එහේට යනකොටත් හැමතැනක්ම අවුස්සලා, පහුරුගාලා ඉවරයි හෝම්ස් මහත්මයා" ග්‍රෙග්සන් කීය. "කිල්පෙක් පොලිසියේ මේ අංශය භාරව ඉන්නේ චෝන් කියා තරුණයෙක්. ඔබ අපරාධ පරීක්ෂණයට යොදා ගන්නා ක්‍රම සහ විධි ගැන ඔහුට කිසිම වැටහීමක් නෑ. තවදුරටත් සෝදිසි කිරීම නවත්වන්න මං අණ කළා. ඉතින් පාන්දර දුම්රියෙන් මං මේ ආවේ ඔබව එහි කැඳවාගෙන යාමට."

තවත් පැය භාගයක් පමණ ගතවෙද්දී, අපි කාඩිෆ් බලායන ශීඝ්‍රගාමී දුම්රියක පළමුවැනි පංතියේ මැදිරියක අසුන්ගෙන සිටියෙමු. දුම්රිය ස්ථානයේදී හෝම්ස් පුවත්පත් රාශියක් මිලට ගත්තේය. සෑම පුවත්පතකම පාහේ මුල් පිටුවේ සිරස්තලය වී තිබුණේ, මෙම අභිරහස් මිනීමැරුම ය. එහෙත් ග්‍රෙග්සන් අපට පැවසූ තොරතුරුවලට වැඩි යමක්, පුවත්පත් වාර්තාවල දක්නට නොලැබිණ. මෙය සිදුවී ඇති ආකාරය ගැන ග්‍රෙග්සන් දිගින් දිගටම තම අදහස් ඉදිරිපත් කළේ ය. කුමක් හෝ හේතුවක් නිසා තම බිරිඳ ඝාතනය කළ වික්ටර් ඩේවිස්, මේ වනවිටත් කාඩිෆ් හෝ බ්‍රිස්ටල් වෙත ගොස්, රටින් පැනයන්නට ඇතැයි ග්‍රෙග්සන් අනුමාන කළේය.

"එතැනට ඇවිත් හිටි අසල්වැසියන් නොයෙක් මත ඉදිරිපත් කළා" ග්‍රෙග්සන් කීය. "ඩේවිස්ලගෙ වත්තට අල්ලපු වත්තෙ පදිංචි, ඒ කියන්නෙ කොලින්ස්ලගෙ පැත්තට අනික් පැත්තෙ පදිංචි පෝල් ටේලර් තරුණ වයසේ, අවුරුදු තිහක පමණ අයෙක්. එයා කියනවා බාබරා ඩේවිස් මහත්මිය දිගු කලක ඉඳන්, මීමැස්මෝර රෝගයෙන් පෙළුණු තැනැත්තියක්ලු. කිසියම් කටයුත්තකට තාරා පොකුණ ළඟට ගිය ඇය, එහි ඇදවැටී මියයන්න ඇතිලු. ඇයව ඝාතනය කළා කියන චෝදනාව තමාගේ හිසමතට එන්න ඉඩ ඇතිය සිතලා ඩේවිස් පැනයන්න ඇතිලු. ඔහු මළසිරුර ගෝනි වලින් වසාදමන්න ඇත්තේ, එය සොයා ගැනීම දවසකින් දෙකකින් ප්‍රමාද කිරීමේ අරමුණෙන් විය හැකියි කියලයි ටේලර් කිව්වේ."

"ඔබේ මතය මොකක්ද ග්‍රෙග්සන්?" හෝම්ස් විමසීය.

"මටත් හිතෙනවා ටේලර්ගේ උපකල්පනය ඉතා හොඳ එකක් කියල" ග්‍රෙග්සන් කීය.

"ඩේවිස් මහත්මිය ඉතාම තදින් කෝපයට පත්වුණු තැනැත්තියක බව කීපදෙනෙකුම කිව්වා. එහෙම වෙලාවට ඇගේ කට ඇවිස්සුණොත් ඇය බැණ වැදුණේ, කෙනෙකුට කොහොමටවත් අහගෙන ඉන්න පුළුවන් ආකාරයට නෙමෙයිලු. බාබරා ඩේවිස් මහත්මිය තරුණ කාලයේ ඉතාම රූමත්ව සිටි තැනැත්තියක්ලු. එහෙම අය බොහොම උඩඟු සිත් ඇති අය බව අපි දන්නවානේ. සැමියා තදින්ම කෝපාවිෂ්ඨ වෙන විදියේ යමක් ඇගේ කටින් කියවෙන්න ඇති. ඩේවිස් ඇය මරාදමා පැනගියා කියලයි මට නං හිතෙන්නේ. හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබට හිතෙන හැටියට මෙතැන සිද්ධවෙලා තියෙන්නෙ මොකක්ද?"

"ප්‍රමාණවත් තරම් දත්ත නොමැතිව මට කිසිම නිගමනයකට එන්න බෑ ග්‍රෙග්සන්" හෝම්ස් කීය. "ගැඹුරටම පරීක්ෂා කර බලා, නිරීක්ෂණය කර ලබාගත් දත්ත අවශ්‍යයි. ඒවා නොමැතිව නිගමනයකට ඒම, සම්පූර්ණයෙන්ම වැරැදියි. ඒක නෙමෙයි. අපට නවාතැන් ගන්න සුදුසු තැනක් තියේවිද ඔය කිට්ටුව?"

"සිද්ධිය වුණු තැනට සැතපුම් තුනක් පමණ දුරින් නම් අලුත් තානායමක් තියෙනවා. ඒකෙ නම "කිං එඩ්වඩ්." ඒක කිල්පෙක් දුම්රියපොළටත් සමීපයි. එතැන සැපපහසුකම් නම් හොඳයි, ඒ වුණත් කෑම බීම නම් ඉතාම අයහපත්; කිසිම වැඩකට නෑ."

"කමක් නෑ අපි එතැන නවාතැන් ගමු" හෝම්ස් කීය. "කෑම පිටින් ගමු."

මේ වනවිට අපි අපේ ගමනාන්තයට ළඟාවෙමින් සිටියෙමු. දුම්රිය භෝජනාගාරයෙන් ආහාර ස්වල්පයක් ගෙන කෝපි බීව්වත්, මට දැඩි බඩගින්නක් දැනිණ. හෝම්ස්ට කෙසේ වෙතත් ග්‍රෙග්සන් ද බඩගින්නේ සිටි බැව් මම තේරුම් ගතිමි. මගේ මිත්‍රයා සිටියේ අපරාධය සිදුවූ තැනට යාමට නොඉවසිල්ලෙනි. එහෙත් අපේ අවශ්‍යතාවයට ප්‍රමුඛත්වය දී, කිල්පෙක් නගරයෙන් කෑමවේලක් ගැනීමට හෝම්ස් එකඟ විය.

අපරාධය සිදුවූ හට්න් පෙදෙසට අප ළඟාවන විට හිරු අවරට හැරී තිබිණි. එහි පැමිණ සිටි කිල්පෙක් පොලීසියේ පරීක්ෂක හැරී

වෝන් අප සාදරයෙන් පිළිගත්තේය. මගේ මිත්‍රයා මුලින්ම කළේ පොලීසිය මගින් සටහන් කරගෙන තිබූ කට උත්තර කියවා බැලීමයි.

"සෙනසුරාදා හවස 4ට විතර ඩේවිස් තමන්ගේ එළදෙනුන් ගවමඩුවට දැමූ හැටි, කොලින්ස් මහත්මිය දැක තිබුණා. එහෙම නේද?" හෝම්ස් විමසීය. "ඊට පස්සේ ඔහුගේ කිරිඳ හෝ ඔහු, පණ පිටින් දුටු කිසිවෙක් නෑ?"

"නැහැ" වෝන් කීය.

"ඉරිදා උදේ පහට ඔවුන්ගේ ගවයන් සිටියේ ගවගාල තුළ. කලින්දා රාත්‍රී භෝජනයට පිසූ කෑමත් කෑමට නොගෙන සාස්පාන්වලම තිබුණා. නමුත් වෙන්වූ යොදය දැමූ ලෝහ කෑන්, කර්මාන්ත ශාලාවට යැවීම සඳහා පාර අයිනේ ගොඩගසා තිබුණා?"

"ඒ බවයි අපට අහන්න ලැබුණේ"

"එය ඒ විදියට සිදුවුණේ කොහොමද කියල මට හිතාගන්න අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "වෝහාරික වෛද්‍ය මතය අනුව බාබරා ඩේවිස් මියගිහින් තිබෙන්නේ කීයට විතරද?"

"සෙනසුරාදා රාත්‍රී එකොළහත් ඉරිදාට එළිවෙන පාන්දර තුනත් අතරේ"

"එතකොට අපට හිතාගන්න වෙන්නේ මෙහෙම" හෝම්ස් කීය. "සමහරු අනුමාන කරන විධියට, ඔය කියන වෙලාවේ ඩේවිස් තම කිරිඳ ඝාතනය කළා නම්, ඔහු පාන්දර හතර සහ පහ අතර යොදය සහිත කෑන් පාර අයිනේ ගොඩගසා මෙහෙත් පැන ගියාද? මට මේක ටිකක් විශ්වාස කරන්න අමාරුයි. අපරාධයක් කර පැන යන්න හදන මිනිහෙක්, උකු කිරි කම්හල වෙනුවෙන් කළ යුතු රාජකාරිය ඉටුකරන්න ප්‍රමාද වේවිද? කෝ ඒ කිරි එකතු කරන කරත්තයේ රියැදුරා?"

"ඔහු මෙහේ ඇවිත් ඉන්නවා" කී වෝන් රැවුළක් වවාගත් මැදිවියේ පුද්ගලයෙකු ඉදිරිපත් කළේ ය.

"ඔබේ නම?"

"ලෝරන්ස් ස්මිත්"

"ඉරිදා උදේ ඩේවිස් කෑන් කීයක් ඔබ වෙනුවෙන් තබා තිබුණද?"

"ඔහු හැමදාමත් තබන්නේ කෑන් හතරයි. ඉරිදා උදෙත් ඒ ගණනමයි."

"ඒ කෑන් ඩේවිස්ගේ ඒවා කියල ඔබට හොඳටම විශ්වාසද?" හෝම්ස් විමසීය.

"ඔව්. V. R. D. යන අකුරු කළු පැහැති තීන්තෙන් කෑන්වල පිටත ඇඳ තිබෙනවා. ඔහුගේ නම වික්ටර් රේමන්ඩ් ඩේවිස්."

"කෑන්වල අඩංගුව තිබූ කිරි ප්‍රමාණය හෝ වෙනත් අමුත්තක් ඔබට දකින්න ලැබුණෙත් නෑ?"

"කිරි ප්‍රමාණයේ නම් අඩුවක් මට තේරුණේ නෑ" ස්මිත් කීය. "නමුත් ඒවා තබා තිබුණේ, වෙනදා තබන තැන නෙමෙයි..... ඒ නිසා කෑන් කරත්තයට පටවා ගැනීම මට ටිකක් අපහසුවුණා."

"බොහොම හොඳයි ස්මිත්" හෝම්ස් කීය. "ඒක ඉතාම වැදගත් කරුණක්. මං කැමතියි ඒ වෙනස මගේ ඇස් දෙකෙන්ම දකින්න. අපි වහාම ගිහින් ඒක බලමු."

පොලිස් පරීක්ෂක වෝන් සහ අසල සිටි අය සූදානම් වූයේ එතැනට යාමටයි. එහෙත් හෝම්ස් එයට විරුද්ධ විය.

"මහත්වරුනි. ඔබ කවුරුවත් එතැනට එන්න උවමනා නෑ. මේ ස්මිත් සහ මම එතැනට ගියාම ඇති. මං ඉක්මනින් එන්නම්"

හෝම්ස් ආපසු ආවේ මිනිත්තු විස්සකට පමණ පසුවය. මීළඟට ඔහුට උවමනා වූයේ ඩේවිස් නිවස ඇතුළත පරීක්ෂා කිරීමටයි.

"මේ ගෙවත්තේ සහ ගවමඩු අවට නම් සියගණනක් දෙනා ඇවිදලා. මට අවශ්‍ය පා සටහන් හැම එකක්ම මැකිලා ඇති."

නිවස තුළට ගිය හෝම්ස් එහි සෑම තැනක්ම, සෑම දෙයක්ම සූක්ෂම පරීක්ෂාවට ලක් කළේය. ඩේවිස් යුවළගේ පාවහන්, ඇඳුම්, හිස්වැසුම් ආදිය පරීක්ෂාවෙන් පසු, පෞද්ගලික ලියකියවිලි තැන්පත් කර තිබූ අල්මාරි ලාච්චු ද හෝම්ස් සෝදිසි කළේය. එහි තිබූ සමහර ලියවිලි හෝම්ස් තමා භාරයට ගත්තේ පොලීසියේ අවසරය ඇතිව, ඒ බැව් පොලිස් පරීක්ෂකගේ පොතක සටහනක් තබමිනි. හෝම්ස් සන්තකයට ගත් එක් ලියවිල්ලක් වූයේ, ඩේවිස් සහ අසල්වාසීන් මෙම ඉඩම් මිලට ගත් අවස්ථාවේ, මිනින්දෝරුවරයා බෙදා වෙන්කළ ඉඩමේ පිඹුරු පතකි. කථාන්තරය පැහැදිලිව තේරුම් කිරීම සඳහා ඉඩමේ පසු කාලවල කෙරුණු ඉදිකිරීම් සහිත කටුසටහනක් මම මේ සමග ඔබට ඉදිරිපත් කරමි.

අසල්වාසීන්ගෙන් කරුණු විමසීම මීළඟට කළ යුතු බැව්, හෝම්ස් පොලිස් නිලධරයාට දැනුම් දුන්නේය. වරකට එක් අයෙකු බැගින් ඔවුන් නිවස තුළට කැඳවනු ලැබිණ. ග්‍රෙග්සන් සහ වෝන් කරුණු විමසන අතරේ, හෝම්ස් තමාට අවශ්‍ය දේ සටහන් කරගත්තේය. ඔහුගෙන් ප්‍රශ්නයක් එල්ල වූයේ ඉඳහිටය.

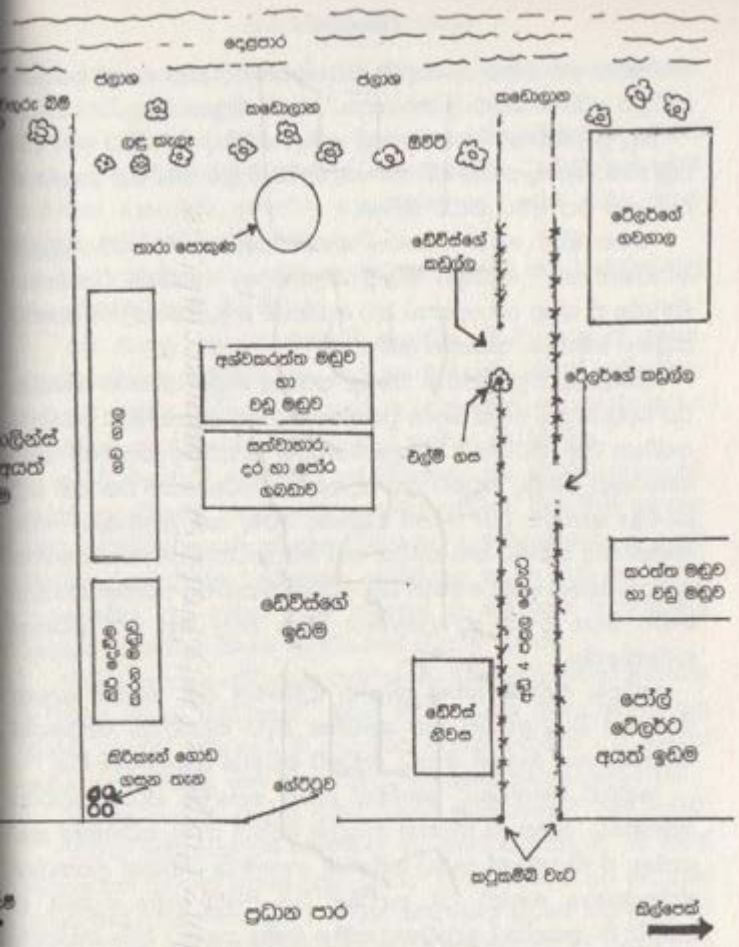

ජෝන් ගොන්ඩාගේ ඉඩම

වික්ටර් ඩේවිස්ගේ ඉඩම සහ අසල්වාසීන් පදිංචි ඉඩම්වල සැලැස්ම දක්වෙන දළ සටහන (පරිමාණයට නොවේ)

"හවස ඉර එළිය තියෙද්දීම මං කැමතියි, වත්ත පහළ ප්‍රදේශය වැඩිදුර පරීක්ෂාවකට ලක්කරන්න." මගේ මිත්‍රයා කීය.

ඔහු මුලින්ම අවධානය යොමු කළේ, ඩේවිස් මහත්මිය මරා දමා තිබූ තාරා පොකුණටයි. අඩි සටහන් කිසිවක් දැක ගැනීමට නොහැකි වන සේ එය අවට මඩවී තිබිණ.

"මෙතැනින් හරක් ගොඩක් ගමන් කළත් මේ තරම් අවුලක් වෙන්නෙ නෑ" හෝම්ස් කීවේ කලකිරුණු හඬකිනි. "සාමාන්‍ය මිනිස්සු ඒ ගැන නොදන්නා බව ඇත්තයි. නමුත් පොලිස්හටයන්ට තිබුණා මෙතැන ආරක්ෂා කරන්න"

අනතුරුව ඔහු තරමක් විශාල කරත්ත මඩුව පරීක්ෂා කළේය. එය වැඩකටයුතු රැසක් සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගත් තැනක් බැව් පෙනිණ. අශ්වයා සහ කරත්තය වෙනුවෙන් එහි වෙන්කර තිබුණේ කුඩා කොටසක් පමණි. මඩුවේ එක් තැනක අත්කරත්තයක් විය. එහි බඩු පටවන කොටස දිරා ගොස් තිබුණද රෝද සහ අලවංගුව හොඳ තත්ත්වයේ තිබිණි. තම කාචය සහ ටේප්පටිය අතට ගත් හෝම්ස් අත්කරත්තයේ රෝද මෙන්ම බඩු පටවන කොටසද පරීක්ෂා කළේය. රෝද දෙක අතර දුර ප්‍රමාණය මැන බැලූ ඔහු එය සටහන් කරගත්තේය.

කරත්ත මඩුවේ තවත් තැනක භූමිතෙල් දැමූ තරමක් ලොකු පීප්පයක් විය. ඩේවිස් තම කාර්මික වැඩ සිදුකිරීමට යොදාගත් මේසයක් සහ ඔහුගේ ආයුධ, මඩුවේ වෙනත් කෙළවරක විය.

"වෝන් මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ පොලිස් පරීක්ෂකවරයා අමතමිනි. "මෙතැන තිබෙන සියලුම දේවල් ගැන සටහනක් කර ගන්න. ඒ කියන්නේ ආයුධ පමණක් නෙමෙයි; අනිකුත් උපකරණ අත්කරත්තය, ගෝනි, දර, කැඩිබිඳී ගිය ලීබඩු ආදිය ගැනත්. ඒ අතරේ මං දොස්තර වොට්සන් සමග වත්ත පහළට ගිහිං එන්නම්. තවත් ටිකක් වෙලා යද්දි අඳුරු වැටෙනවා. අපට කිසිම දෙයක් බලාගන්න ලැබෙන්නෙ නෑ."

ඩේවිස් මහතාගේ ඉඩම මෙන්ම අනික් අයගේ ඉඩම් ද තිබුණේ, ඉඩම පිටිපසට යන විට වූ මඳ බෑවුමක් නිසා ඇතිවූ පහත් ඉඩම් විලසිනි. මෙම පහත් බිම් වලින් කොටසක් දිය වළවල් හා මඩවගුරු වලින් සමන්විත විය. තවත් පහළට ඇතට ගියහොත්, මෑතින් ගලා නොබසින ජලය රැඳුණු තරමක් විශාල ජලාශ ද, ඇතින් ජලය ගලා

බස්නා දිය පාරක් ද දිස්විය. ඒ අවට වූයේ ළඳු කැලෑ සහ කඩොලාන පරිසරයයි.

"තද වැහි වහින කොට ඔය දියපාර උතුරා ගිහින්, මේ හරියට එනතුරු වතුරෙන් පිරෙනවා ඇති" හෝම්ස් කීය. "ඩේවිස්ගේ ඉඩම පමණක් නෙමෙයි; ටේලර්ල කොලින්ස්ලගෙ ඉඩම් පවා, එකම මඩවගුරක් බවට පත්වෙනවා ඇති."

දිය වළවල් හා ජලාශවල මතුපිට, පෙඳ පාසි සහ පාවෙන වල් පැළෑටිවලින් වැසී තිබිණි.

"අපි ආපහු යමු වොට්සන්." හෝම්ස් කීවේ සටහන් පොත සාක්කුවේ දමා ගනිමිනි." මං කරුණු රාශියක් සටහන් කරගත්තා. අද රෑට මේවා විශ්ලේෂණය කර බලන්න ඕන. මං හෙට කරන පරීක්ෂණ පදනම් වෙන්නෙ අද රෑට ගන්නා තීරණ මත."

ඇඳිරි වැටෙද්දී අපි අපේ නවාතැන වූ, කිං එඩ්වඩ් තානායම වෙත ළඟාවූයෙමු. අපට රාත්‍රී ආහාරය තමාගේ වියදමින් සපයන බැව්, ටෝකියස් ග්‍රෙග්සන් තානායම්කරුට දැනුම්දුන්නේය. ඒ අනුව කිල්පෙක් පොලිසියේ පරීක්ෂක වෝන් අප සඳහා රාත්‍රී භෝජනය සැපයුවේය. අප සමග එයට සහභාගි වූ ග්‍රෙග්සන් පොලිසියේ නවාතැන් ගැනීම සඳහා කුලීරියකින් පිටත්වී ගියේය.

"මේක ඉතාම සංකීර්ණ ගැටලුවක් බව ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා රාත්‍රී ආහාරයෙන් පසු කීවේ, හාන්සි පුටුවකට වී පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "ඒ වුණත් මේකෙ බොහොම සිත් ඇදගන්නා කාරණත් නැතුව නෙමෙයි"

"මොන කාරණා හින්දද ඔබට එහෙම හිතෙන්නෙ?" මම ඇසීමි.

"එයින් කිහිපයක් පමණක් දැන් මං ඔබට කියන්නම්" කී මගේ මිත්‍රයා තම සටහන් පොත දිගහැරියේය. "දැන් බලන්න අර කිරිකෑන් හතර පාර අයිනේ ගොඩගසා තිබීම. ඩේවිස්ගේ ඉඩමේ මේ කෙළවර තියෙන්නේ, පාරේ මට්ටමට අඩිහතරක් පමණ ඉහළින්. පාර හදලා තියෙන්නේ ඔහුගේ ඉඩමේ පස් කපා ඉවත්කිරීමෙන්. ඒ නිසා කිරි සහිත කෑන් ඒ අයිනට වෙන්න තැබීමෙන්, ඒවා ප්‍රවාහණය කරන අශ්වකරත්තයේ රියැදුරාට පහසුයි. ඔහු කරත්තය ඩේවිස්ගේ ඉඩමට හොඳටම ළංකරලා නවත්වලා, අශ්වකරත්තයේ ඉදගෙනම කෑන් ටික කරත්තයට පටවාගන්නවා."

"නමුත් අන්තිම දවසෙ ඒවා තබා තිබූ පිළිවෙළ ගැන මොකක් හෝ වෙනසක් රියැදුරා කිව්වා නේද?"

"ඔව්. ඉරිදා පාන්දර ඒවා තියල තියෙන්නේ, සාමාන්‍ය තැනට අඩි හයක් පමණ වත්ත ඇතුළෙන්. ඒ නිසා රියැදුරාට ඒවා පටවාගන්න කරත්තයෙන් බැහැලා එන්න වුණාලු"

"පැන යන්න කලබලයෙන් හිටි ඩේවිස් එහෙම තියන්න ඇති" මම කීවෙමි.

"මං කලිනුත් කිව්වා වගේ, තමන්ගේ කිරිඳගේ මරණය ගැන සැකය තමාට එල්ල වේවි කියල පැනල යන්න හදන මිනිහෙක්, ඔහොම කටයුත්තකට ගෙදරදී ප්‍රමාද වේවිද?"

"හොඳයි. මොකක්ද හෝම්ස් ඔබගේ මතය?"

"කිරිකෑන් එතැනට ගෙනිහිං තියෙන්නේ ඩේවිස් නෙමෙයි"

"ඔබ කොහොමද ඒක දැනගත්තේ?"

"මගේ වාසනාවකට වගේ පොලීසිය වත් ගමේ මිනිස්සු වත් එතැනට ගිහින් නෑ" හෝම්ස් කීය. "එතැන තිබුණු අඩි සටහන් මං සෝදිසි කළා. මතුපිටින්ම තිබුණේ අශ්වකරත්තයේ රියැදුරු ස්මිත්ගේ අඩිසටහන්. ඊට යටින් තිබුණේ අඟල් අට ප්‍රමාණයේ ඔල්සොප් වර්ගයේ බූට්සපත්තුවක සලකුණු. ඒ කියන්නේ ප්‍රමාණයෙන් කුඩා දෙපා ඇති කෙනෙක්. ඊළඟට මං ගේ ඇතුළ සෝදිසි කළා නේ. මට හමුවුණා ඩේවිස්ගේ අලුත් සහ පරණ බූට් සපත්තු ජෝඩු තුනක්. ඒවා ඔක්කොම අඟල් එකොළහ – ලොකු ප්‍රමාණයේ දෙපා ඇති කෙනෙකුගේ. හැමදාමත් 11 ප්‍රමාණයේ පාවහන් අඳින කෙනෙක්, දුර ගමනක් යන්න සූදානම් වෙලා කකුල්වලට හිර 8 ප්‍රමාණයේ පාවහන් දැම්මා කියල හිතන්න පුළුවන්ද?"

"ඔව් ඔබේ ඒ සොයා ගැනීම විශිෂ්ටයි"

"ඔව් වොට්සන්. එහෙම විය යුතුයි. ඩේවිස් හැමදාමත් පාවිච්චි කරලා තියෙන්නේ ශක්තිමත් බවෙන් වැඩි, මිලෙනුත් වැඩි ජෝන් වයිට් පාවහන්. ඔහුගේ ගෙවී ගිය බූට්වලත් අලුත් ඒවලත් JW ලකුණු එකම ආකාරයට තිබෙනවා."

"ඒක මට පැහැදිලියි"

"ඊළඟට මට තවත් කාරණයක් දැනගන්න ලැබුණා" හෝම්ස් කීය. "ඩේවිස්ලාගේ හිතවත්ම මිත්‍රයෙක් හට්න් වල ඉන්නවලු ජැක් නිකොල්සන් කියලා. ඔහුත් කිරි ගොවිපොළක් පවත්වාගෙන යන්නෙක්. එයාගේ ගොවිපොළ තියෙන්නේ ප්‍රධාන පාරෙන් ඈත අතුරු පාරක. ඒක ගල් දමා සැකසූ පාරක් නොවෙයි. යන්තම්

වැස්සත් මඩ ගොහොරුවක් වෙන පාරක්ලු. නිකොල්සන්ට තමන්ගේ අශ්වකරත්තයකුත් නැහැ. ඒ නිසා කිල්පෙක් වෙත යන්න උවමනා වුණාම ඔහු යන්නේ, මගීන් ගෙනියන අශ්ව කෝච්චියේ. ඒ සඳහා ගෙදර සිට මඩගොහොරුව හරහා ඇවිද එද්දී බූට් සපත්තු මඩෙන් වැහෙන නිසා, ඔහු ඒකට වැඩ පිළිවෙළක් යොදා තිබුණලු. නිකොල්සන්ගේ හොඳ තත්ත්වයේ අලුත් බූට් සපත්තු ජෝඩුව, ඩේවිස්ගේ ගෙදර තබල තියෙනවලු. නිකොල්සන් ගෙදරින් එන්නේ පරණ බූට්ස් දමාගෙන. ඒව ඩේවිස්ගේ ගෙදර ගළවා තියල, අලුත් ඒවා දමාගෙන නිකොල්සන් නගරයට යනවාලු. ආපහු එද්දී මාරුව ඇරගන්නවාලු. මේක මට කිව්වේ ඒ දෙදෙනාගෙම මිත්‍රයෙකු වන හෙන්රි චැප්ලින්."

"ඒ කාරණය කොහොමද මෙතැනට වැදගත් වෙන්නේ?"

"ඒ මෙහෙමයි. ගේ සෝදිසි කරන්න මං ගේ ඇතුළට කැඳවා ගත්තේ කොලින්ස් සහ චැප්ලින් දෙන්නා. මං ඔවුනට මේ කාරණය අවධාරණය කළා. ඩේවිස් ගෙදරින් පලාගියා නම්..... රටින් පිටවීමේ හෝ වෙනත් පළාතකට යාමේ අරමුණෙන්, ඔහුගේ හොඳ ඇඳුම් කට්ටලයක් සහ හොඳ බූට් සපත්තු, හොඳ හිස්වැස්මක් ගෙදර ඉතිරි වී තියෙන්න බෑ. මං කිව්වා ඒවා ගෙදර තියෙනවාද බලන්න කියල.

ඩේවිස් නගරයට හෝ වැදගත් ගමනකට ඇන්දේ, දුඹුරු පාට කොටු සහිත ඇඳුම් කට්ටලයක්ලු. ඒක තමයි ඔහුගේ හොඳම ඇඳුම. ඒක ඔහුගේ කාමරයේ තිබුණේ නෑ. නමුත් ඔහු එවැනි ගමනකට පැළැඳි හොඳ බූට් සපත්තු කුට්ටම ගිනිඋදුන අසල ඉතිරිවී තිබුණා. තවත් පරණ බූට් සපත්තු කුට්ටම් දෙකකුත් තිබුණා. නිකොල්සන් මෙහි තබා යන ඔහුගේ දුඹුරු පැහැති බූට්ස් සපත්තු යුගල එතැන නැති බව සනිටුහන් වුණේ චැප්ලින්ට. මං ඇහුවා ඩේවිස් කලබලේට නිකොල්සන්ගේ පාවහන් දමාගෙන ගියා වෙන්න බැරිද කියලා. පාවහන් නොමැතිව යන්න සිදු වුණත්, ඩේවිස් කවදාවත් අනුන්ගේ පාවහන් හෝ ඇඳුම් පළඳින කෙනෙක් නෙමෙයිලු."

"ඒ කියන්නේ ඩේවිස් ගෙදරින් පිටවෙලා කොහේවත් ගිහින් නෑ. එහෙමද?" මම ඇසීමි.

"හරියට හරි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඩේවිස් ගිහින් නැතුව විතරක් නෙමෙයි. අපිව නොමග යවන්න කවුරු හරි උත්සාහයකුත් දරල තියෙනවා"

"කවුද ඒ පුද්ගලයා?"

"අන්න ඒක තමා අපි දන්නෙ නැත්තේ; අපි සොයාගත යුත්තේ. ඊළඟට මං තවත් කාරණයක් අසා දැනගත්තා."

"ඒ මොකක්ද?"

"මේ පළාතේ හැමදෙනෙකු ළඟම ගිනිඅවි තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "කැලෑබද ප්‍රදේශයේ වලිකුකුළන්, හාවුන් ආදී සතුන් විශාල ලෙස ඉන්න නිසා ඒකෙ පුදුමයක් නෑ. ඩේවිස්ගේ ගිනිඅවි ගැන මං විමසා බැලුවා. ඔහු ළඟ ගිනිඅවි හතරක් තිබුණු බවයි චැප්ලින් සහ ටේලර් කියන්නේ. කොලින්ස්ට මතක ඒ ගණන පහක් ලෙසයි. කොහොම වුණත් ඩේවිස් වඩාත්ම ප්‍රිය කරන ගිනිඅවි දෙක ගෙදර නොමැති බවට කවුරුත් එකඟයි. ඒ කාණු දෙකේ පතරොම් තුවක්කුවක් සහ .22 විත්චෙස්ටර් රයිෆලයක්. අවි දෙකට මොකද වුණේ කියන එක තවත් ප්‍රශ්නයක්"

මඳකට නිහඬ වූ හෝම්ස් තම සටහන් පොතේ පිටු දෙකක් පෙරළීය.

"ඊළඟට..... ඔබ දුටුවාද චොට්සන් අර කරත්ත මඩුවේ තිබූ තරමක් දිරාගිය අත්කරත්තය? මං එය පරීක්ෂා කළ හැටි ඔබ දකින්න ඇති?"

"අත්කරත්තය මං දුටුවා. නමුත් ඔබ එය පරීක්ෂා කළ හැටි, මට දකින්න ලැබුණේ නෑ. ග්‍රෙග්සන් කියූ යමකට කන්දීමට, මං ඒ පැත්තට ගියා"

"ඒ අත්කරත්තය පාවිච්චියට නොගෙන මඩුවට දමා තිබෙන්නේ දීර්ඝ කාලයක සිට" හෝම්ස් කීය. "එය එම කාලය තිස්සේම තිබුණු තැනත් මා දුටුවා. රෝද දෙකේ ලාංඡන පොළොවට තදින්ම වැදී තිබුණා. කරත්තයේ දිරා ගිය කොටසින් වැටුණු ලී කුඩු සහ පතුරු එතැන වැටී තිබුණා. ඊට අමතරව පොළොව ආවරණය වුණු හරියේ පැළෑටි හෝ තණකොළ වැවී තිබුණේ නෑ.

නමුත් දින දෙක තුනකට පෙර කරත්තය එතැනින් ඉවතට අරගෙන, බර යමක් ගෙනයන්න එය භාවිත කර තියෙනවා. මං එහෙම කියන්නේ, කරත්තයේ දිරාගිය තට්ටුව මත තිබිය යුතු ලී කුඩු හොඳින් සෝදා ඇති නිසා. අනෙක ඒ කරත්තය යම් දුරක් – යාර 50 කට මඳක් වැඩි දුරක්, පොළොවේ ගමන්කර ඇති බවට සලකුණු වී තිබුණා. එය ගෙනගොස් තිබුණේ අර විශාල එල්ම් ගහ අසලට. ඉන්පසු එය ආපසු ආ සලකුණුත් පොළොවේ තිබුණා"

"කරත්තය ගෙන ගිය සලකුණු හා ආපසු ආ සලකුණු කියල ඔබ කොහොමද හඳුනාගත්තේ?"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්. මේව මූලිකම සරලම කාරණා නේ" හෝම්ස් කීවේ මගේ මෝඩ ප්‍රශ්නය ගැන සිනා නංවමිනි. "ලීකුඩු වැටී තිබුණු තැන සිට එල්ම් ගහ ළඟට ගිය සලකුණු වඩාත් පැහැදිලිව තිබුණා. පටවාගෙන ගිය බර නිසා, කරත්ත රෝද සලකුණු වැඩිපුර අඟල් කාලක් පමණ පොළොවට වැදී තිබුණා කිව්වොත් නිවැරදියි"

"එහෙනම් ඔබ කරත්තය තල්ලු කරගෙන ගිය පුද්ගලයාගේ පා සටහනුත් දකින්න ඇති?"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්. ඔබට එය අමතක වුණේ නැහැ නේද? පොළොව මෘදු නිසා පා සටහන් වැදී තිබුණා. නමුත් ඒ හරියේ පොළොවේ තිබූ බොරලු ගතිය නිසා, පා සටහන් වල ප්‍රමාණය සහ අඩියේ සලකුණු හඳුනාගන්න බෑ"

"එතකොට මොනවද මේ කරත්තයෙන් ප්‍රවාහණය කරන්න ඇත්තේ?"

"ඒක තවත් ප්‍රශ්නයක්. නමුත් මගේ හිතේ යම් අදහසක් නැතුවා නොවෙයි" හෝම්ස් කීය. "වඩාත් හොඳින් පරීක්ෂා කිරීමේදී මා දුටුවා, කරත්ත රෝදවල තැන් තැන් මුවහත් ආයුධයකින් කපා ඉවත් කර ඇති හැටි. ඕක ලීය අලුතෙන් මතුවී තිබූ තැන් පැහැදිලිව පෙනුණා. මමත් සමහර තැන් මගේ දුනුපිහියෙන් කපා කවර තුළට දමාගත්තා" ඔහු කීවේ තම සටහන් පොත දෙසට අත දිගු කරමිනි."

"හෝම්ස් මට මෙහෙම දෙයක් හිතෙනවා" මම කීවෙමි. "ඔබ කියුවා අත් කරත්තයෙන් යම් දෙයක් ප්‍රවාහණය කරල තියෙනවා කියලා?"

"ඔව්"

"අපරාධකාරයා අත් කරත්තයෙන් ගෙන ගියේ ඩේවිස් මහත්මියගේ මළසිරුර වෙන්න බැරිද?"

"මං එහෙම හිතන්නෙ නෑ වොට්සන්"

"ඒ ඇයි?"

"ඒක බොහොම සරලයි. අත් කරත්තය මෑත කාලයක තාරා පොකුණ දිහාට ගමන්කරලා නෑ. රෝද වල සලකුණු වැටී තිබුණේ එල්ම් ගස දක්වා පමණයි"

"හෝම්ස් මොකක්ද ඔබේ මීළඟ පියවර?"

"ඒක මට තවමත් කියන්න බෑ මිත්‍රයා. ඒක තීරණය වෙන්නේ හෙට උදේ මා නිරීක්ෂණය කරන දේ මත; මට අහන්න ලැබෙන අලුත් සාක්ෂි මත. ඒ හැම දෙයක්ම ප්‍රයෝජනයට අරගෙන මං ගන්නා නිගමන මත. ඔබට ශුභ රාත්‍රියක්" කී මගේ මිත්‍රයා තම නිදන කාමරය වෙත ගියේය.

* * *

පසුවදා උදෑසනින්ම අපි යළිත් සිද්ධිය වූ හවින් ප්‍රදේශය වෙත ළඟාවූයෙමු. හෝම්ස් තම අවධානය මුලින්ම යොමු කළේ වත්ත පහළ වූ ජලාශ පරීක්ෂා කිරීම සඳහායි. පොලිස් පරීක්ෂක වෝන් වෙත කලින් දිනයේ ඒ ගැන දැනුම් දී තිබීම නිසා, ඔහු කම්කරුවන් සිව්දෙනෙකු, ඔවුන්ගේ ආම්පන්න සමග කැඳවාගෙන විත් තිබිණි. අතුරුදන් වූවායි සිතූ වික්ටර් ඩේවිස්ගේ මළසිරුර, කොහේ හෝ සඟවා ඇතැයි හෝම්ස් සැක කළේය. එම ස්ථානය ජලාශයක පතුල යයි හරියටම කීම අපහසු වුවත්, කිසිදු තැනක් නොසලකා හැරීම මගේ මිත්‍රයාගේ සිරිත නොවීය.

පැය තුනකට අධික කාලයක් මේ සෝදිසිය සිදුකෙරුණේ පොලිස් පරීක්ෂක වෝන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේයි. ගම්වාසීහු සියලුදෙනාම පාහේ එතැනට රැස්වූහ. ඩේවිස්ගේ මළසිරුර ජලාශයක සඟවා ඇතැයි යන ආරංචිය ගමේ පැතිරගොස් තිබිණ. සියලුදෙනාම මේ කටයුතු නරඹන අතරේ, හෝම්ස් තමාට මෙතෙක් සෝදිසි කිරීමට අවකාශයක් නොලැබුණු ඩේවිස්ගේ නිවස අවට, කරත්ත මඩුව පිටුපස හා ඩේවිස්-ටේලර් ඉඩම් දෙක අතරවූ දෙවැට - එනම් පළලින් අඩි හතරක් පමණ වූ පටුමග පරීක්ෂණයට ලක් කළේය.

දහවල් දොළහ පමණ වෙද්දී ජලාශ සෝදිසි කළ තැනින් අප වෙත පණිවුඩයක් ලැබිණි. වහා අපි එතැනට ගියෙමු. තරමක් ගැඹුරු ජලය පිරුණු වළක් තුළ තිබී ගිනිඅවි දෙකක් හමුවී තිබිණ. ඒ වික්ටර් ඩේවිස්ගේ ප්‍රියතම ආයුධ වූ කාණු දෙකේ පතරොම් තුවක්කුව සහ .22 විත්චෙස්ටර් රයිෆලයයි. ඒවා පොලීසිය භාරයට ගන්නා ලදී.

හෝම්ස්ගේ දැනුම් දීම අනුව ඩේවිස්ගේ අසල්වාසීන් වූ, කොලින්ස්, හෙන්රි චැප්ලින්, පෝල් ටේලර් සහ ජෝන් ෆොන්ඩා සාකච්ඡාවක් සඳහා ඩේවිස් නිවස තුළට කැඳවන ලදී.

"මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීවේ කතාව අරඹමිනි. "ඔබ සියලු දෙනා ඒ කටයුත්තේ යෙදෙන අතරේ, මම මේ වත්ත පුරා සෝදිසි කළා.

මට කණගාටුයි කියන්න, ඔබේ අසල්වැසි මිත්‍රයා වන වික්ටර් ඩේවිස් ඝාතනයට ලක්වී ඇතිබවට මට සාක්ෂි හමුවුණා. ඒවා මොනවාද කිව්වොත්, ඔහුගේ ශරීරයේ කොටස්..... දකුණු අතේ ඇඟිලි දෙකක්, වම් අතේ මහපටැඟිල්ල, දකුණු කන, දකුණ හෝ වම යයි හඳුනාගත නොහැකි විළුඹක්. මීට අමතරව මිනිමස් කැබලි කිහිපයකුත් හමුවුණා. මට හොඳටම විශ්වාසයි, මිනිමරුවා වික්ටර් ඩේවිස්ගේ සිරුර කැබලිවලට කපලා කොහේ හරි සඟවලා. නමුත් දඩාවතේ යන බල්ලන්, හෝ වෙනත් වල් සතුන් ලේ හෝ කුණු ගඳට මේවා සොයාගෙන අරගෙන යනවා. උන් සමහරවිට තවත් ඒවගේ කැබලි ඔබේ වතුවලටත් දමා ගොස් ඇති. ඒ නිසා මට උවමනායි ඔබේ වතුත් තියුණු පරීක්ෂාවකට ලක් කරන්න. නමුත් සාමාන්‍යයෙන් නම් මෙවැනි දෙයක් කළ හැක්කේ, මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකුගෙන් ලබාගන්නා සෝදිසි වරෙන්තුවකින් පමණයි. ඒ හින්දා මගේ ඉල්ලීමට ඔබ කවුරු හරි කැමැති නැත්නම් මට කියන්න. එවැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා පොලිස් නිලධරයා නගරයට යැවීම මට අපහසු නෑ. නමුත් ඔබේ කැමැත්ත ලබාදෙනවා නම් මට ඒ කටයුත්ත වහාම අරඹන්න පුළුවනි."

"අපේ කිසිම විරුද්ධත්වයක් නෑ මහත්මයා" වැප්ලින් කීය.

"මගෙත් නෑ" කොලින්ස් කීය.

"ඔබ කැමති ඕනෑම තැනක් සෝදිසි කරන්න මහත්මයා..... අපේ ගෙවල් ඇතුළ වුණත් කමක් නෑ" වයස්ගත ජෝන් ෆොන්ඩා කීය.

"ඔව්. ඔව්. මගෙනුත් ප්‍රශ්නයක් නෑ" පෝල් ටේලර් කීය.

"බොහොම හොඳයි මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීවේ පොලිස් නිලධරයා අතේ තිබූ ලියවිල්ලක් අතට ගනිමිනි. "මේ ලියවිල්ල ඔබේ ඒ එකඟත්වය ගැන. මේකෙ පහතින් අත්සන් කළ හැකි නම් වැඩ කටයුතු බොහොම පහසුවෙනවා."

සියලුම දෙනා ලියවිල්ල කියවීමටවත් උනන්දු නොවී පහතින් තම අත්සන් යෙදූහ.

තවත් කිසිවක් සොයාගැනීමට නොහැකි වූ නිසා, ජලාශ හා මඩවගුරු සෝදිසිය නවත්වන ලදී. ගම්වැසියෝ තම නිවාස වෙත ගියහ.

දහවල් ආහාරයෙන් පසු හෝම්ස් තමාගේ අවධානය මුලින්ම යොමු කළේ පෝල් ටේලර්ගේ ඉඩමටය. තමා, විඩාපත්වී සිටි බැව්

කී ටේලර් තම නිවස වෙත ගියේය. පොලිස් නිලධරයෝද ඩේවිස්ගේ නිවස තුළට වී විවේක ගත්හ. හෝම්ස්ට සහයවීමට සිටියේ මා පමණි.

"වොට්සන් ඔබ දුටුවා නේද, අර අත් කරත්තයේ රෝද පාර.....එල්ම් ගස දක්වා වැටී ඇති හැටි. ඊළඟට අන්න අර හරිය හොඳට බලන්න..... ඔය දෙවැටෙන් එහා පැත්ත..... ටේලර්ගේ ඉඩම"

"මේකෙත් මොකක් හරි කුඩා අත් කරත්තයක රෝද සලකුණු තියෙනවා නේද?" මම ඇසීමි.

"බොහොම හොඳයි වොට්සන්. ඔබේ නිරීක්ෂණ හැකියාව, දැස්වල පෙනීම, වෙනදා වගේම තියුණුයි." හෝම්ස් කීවේ තම සාක්කුවෙන් ටේප් පටියක් එළියට ගනිමිනි.

"මේ බලන්න. ඩේවිස්ගේ කරත්තයේ ඉදිරි රෝද දෙක අතර දුර අඩි තුනයි අඟල් අටයි. ටේලර්ගේ වත්තේ තිබෙන සලකුණු දෙකක් අතර දුර අඩි තුනයි අඟල් බාගයක් පමණ. තවත් කරත්තයක් දෙවැට දිගේ එල්ම් ගස ළඟට ඒමේ අදහස මොකක් කියා ද ඔබට හිතෙන්නේ?"

"ඩේවිස්ගේ අත් කරත්තය පළලින් වැඩි නිසා, එය දෙවැට තුළ ඉදිරියට ගෙනියන්න බැහැ" මම කීවෙමි. "ඒකෙ පටවාගෙන ආ දේ කුමක් වුවත්, එය එල්ම් ගහ ළඟදී කුඩා අත් කරත්තයට පටවාගෙන තියෙනවා."

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්. ඔබේ නිගමන හරියටම හරි. ඔබ මේ දේවල් කියන්නෙ බලාගෙන හිටියා වගේ.

ඊළඟට අපි රෝද සලකුණු දිගේ ඉදිරියට යමු..... හො හෝ..... අපේ ගමනාන්තය වෙන්නේ ටේලර්ගේ කරත්ත මඩුව හා වඩුමඩුව වගෙයි. මේ තියෙන්නෙ අපට පාර පෙන්වූ අත්කරත්තය."

කරත්ත මඩුවේ මඳක් ඇතුළට වන්නට තබා තිබූ අත් කරත්තය හෝම්ස් එළියට ගත්තේය. එය පළලින් අඩුකොට, දිගින් වැඩි කොට සාදන ලද්දක් නිසා, එහි අසාමාන්‍ය බවක් අපි දුටුවෙමු. ටේලර්ගේ විශේෂ ඉල්ලීමකට අනුව, එය කම්හල්කරුවෙකු විසින් සාදා දෙන්නට ඇත. අඩි හතරක් පළල පටුමගේ පහසුවෙන් එහා මෙහා ගෙනයාමට ටේලර්ට මෙම කරත්තය අවශ්‍ය වන්නට ඇත.

"වොට්සන්. ඔබ මේක දුටුවද? ඩේවිස්ගේ කරත්තයේ රෝද වල තැන් තැන් මුවහත් පිහියකින් කපා තිබුණා නේ. මේ කරත්තෙන්

එහෙමයි" මගේ මිත්‍රයා කීවේ තම දුනු පිහියෙන් රෝදයේ ගරාදියක වූ කළු පැහැති පැල්ලමක් කපා ගනිමිනි. ඔහු එය කවරයකට දමා ගත්තේය.

"මං ගෙනැත් තිබෙන ලියුම් කවර ප්‍රමාණය මදිවෙයි වගේ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ ටෙලර්ගේ මඩුවේ කෙළවරක හේත්තු කර තිබූ සවලක් අතට ගනිමිනි. එහි තලයේ ඉදිරි දාරයේ අළු වැනි යමක් ඇලී තිබිණි.

"අළු ඉවත් කරන්න සවල පාවිච්චි කරලද?"

"හරියටම මොකක්ද කියන්න අමාරුයි" කී හෝම්ස් එහි ඇලී තිබූ අළු සෑහෙන ප්‍රමාණයක් දුනුපිහි තලයෙන් සූරා කවරයට දමාගත්තේය. "මේවා විශ්ලේෂණය කරල තමයි හරියටම කීමට හැකිවෙන්නේ

මට මෙහෙම දෙයක් හිතෙනවා වොට්සන්. ඩේවිස්ගේ අසල්වාසීන් කාරණා හුඟක් දන්නවා. නමුත් ඒවා කිසිම දෙයක් හෙළිකරන්න ඔවුන් කැමති නෑ" හෝම්ස් කීය.

"ඒක හරි පුදුම වැඩක් නේ" මම කීවෙමි. "යම්කිසි පුද්ගලයෙක් තවත් මනුස්සයෙකුව මරා දමනවා. අපරාධකාරයා ගැන දැන දැන ඒ ගැන කිසිවක් හෙළි නොකර සිටීමත්, අපරාධයට හවුල්වීමක් නේ. අනෙක සෑම ශිෂ්ට පුරවැසියෙකුගෙම වගකීම වගේම යුතුකම, තමන් දන්නා දේවල් පොලීසියට හෙළි කිරීම"

"ඔබ කියන කතාව සම්පූර්ණ ඇත්ත" හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඔවුන් කිසිකෙනෙක් කිසිම දෙයක්, ඇස්දෙකෙන් දැක්කෙ නැතුවා වෙන්න පුළුවනි"

"ඉතින්?"

"නමුත් ඔවුන්ගේ හිත් දන්නවා මේ අපරාධය කරන්න ඇත්තෙ අසවලා විය යුතුයි කියල. මේ අසරණ වයස්ගත ගැහැනිය සහ බොහෝ විට ඇගේ සැමියත් මරාදැමීමේ, දරුණු අපරාධකාරයෙක් කියල හිතමු. ඔහු එය කළේ මොකක් හරි කෝන්තරයක් නිසා; මුදල් පැහැරගැනීමට නෙමෙයි. ඒ පුද්ගලයා බොහෝ විට මේ ගමේ කෙනෙක් විය යුතුයි. ඒ මොකද ඩේවිස් ගමනක් යනකොට අඳින හොඳම ඇඳුම් කට්ටලය ගැන දන්නේ ගමේ අය පමණක් නිසා. එහෙම කෙනෙකුට විරුද්ධව සාක්ෂි දෙන්න, ඔහුගේ අසල්වාසීන් නිර්භයව ඉදිරිපත් වෙන්නෙ නෑ. අපරාධකාරයා අල්ලා ගැනීමේ කටයුත්ත පොලීසියේ වගකීමක් කියලා ඔවුන් නිශ්ශබ්ද වෙනවා."

මීළඟට හෝම්ස් බිම තිබූ යම් යම් සලකුණු වෙත තම අවධානය යොමු කිරීමට පටන්ගත්තේය. ඒ සලකුණු යොමුවී තිබුණේ වත්තේ ඈත කෙළවර පිහිටි, වටෙන්ම ගස්වලින් ආවරණය වූ මුල්ලක් වෙතය. එහි තිබුණේ රසායන ද්‍රව්‍යයක් වන බෙන්සීන් ඇසිරීමට යොදාගන්නා ගැලුම් 40 ක ධාරිතාව ඇති පීප්පයකි. එහි මැද හරියෙන් ලොකු සිදුරක් සාදා තිබිණි. එහි පිටත දුර්වර්ණ වී තිබූ ආකාරය අනුව, එය ගිනිදැල්වීමකට යොදා ගෙන තිබූ බැව් සිතාගත හැකිවිය. පීප්පය තබා තිබුණේ එහි කට පොළොව මතටත්, පතුල ඉහළටත් සිටින අයුරෙනි. හෝම්ස් එය පැත්තට සිටින සේ බිමට පෙරළුවේය. පීප්පය තුළින් එළියට ආවේ, සවලේ දක්නට ලැබුණු ආකාරයේ අළු ගොඩකි. ඒ අතර අස්ථි වලට සමාන සුන්බුන් ද විය. එවැනි කැබලි කිහිපයක් සමග අළු ස්වල්පයක් හෝම්ස් තම හාරයට ගත්තේය.

"මං හිතන්නේ මට උවමනා කරන දේවල් බොහොමයක් මං හොයාගත්තා" හෝම්ස් කීවේ එතැනින් පිටත්වී යාමට සූදානමෙනි.

"දැන් අපි අනෙක් අයගේ වතුවලටත් ගිහින් පරීක්ෂා කර බලමු."

කොලින්ස්, චැප්ලින් සහ ෆොන්ඩා තිදෙනාගේ වතුවලින්, ඩේවිස් අහිරහසට අදාළ කිසිවක් හමුනොවිණි. එහෙත් තමාට යම් ප්‍රකාශයක් රහසිගතව කිරීමට අවශ්‍ය බැව් ෆොන්ඩා මහතා දැනුම් දුන්නේය.

"සෙනසුරාදා රෑ ටේලර්ගේ වත්තේ පහළ කෙළවරේ මට දකින්න ලැබුණා මහ ගින්නක්. කළු දුම් විශාල ප්‍රමාණයකුත් ඒකෙන් පිටවුණා. ඒක ඔබේ සොයා බැලීමට අදාළද නැද්ද කියන එක මං දන්නෙ නෑ. මං ඒක කිව්වේ මීට පෙර කවදාවත් ඔය වත්තෙ, එහෙම ගින්නක් මට දකින්න ලැබිල නැති නිසා."

ඔහුට කීමට තවත් යමක් නොතිබූ නිසා අපි ඒමට පිටත්වූයෙමු.

"අහන්න, දකින්න, ලැබුණු ඒවායින් දැන් ඔබේ හිතේ කවුරුන් හෝ ගැන සැකයක් ඇතිවෙනවද වොට්සන්?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේ අප මඳ විවේකයකට ඩේවිස්ගේ නිවස වෙත පැමිණි පසුවය.

"ඒකෙ ආයෙ කිසිම සැකයක් නෑ. මම නම් හිතන්නෙ ටේලර් තමයි අපරාධකාරයා"

"ඔබේ නිගමනය නිවැරදි වෙන්න පුළුවනි" හෝම්ස් එකඟ විය. "නමුත් ප්‍රශ්නය වෙලා තියෙන්නේ අපට ලැබී ඇති සෘජු සාක්ෂි ඔහු අත්අඩංගුවට ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නෑ. මගේ බය තියෙන්නේ,

ඔහුට විරුද්ධව සාක්ෂි එකින් එක හමුවෙද්දී, අපරාධකාරයා මෙහෙන් පැන යන්නත් ඉඩතියෙනවා. ඒ හින්දා මං වෝන්ට උපදෙසක් දුන්නා, සිවිල් ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් භටයන් සෑහෙන ගණනක් මේ අවට රඳවා තබන්න. ඊට අමතරව නිල ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් භටයන් හත් අට දෙනෙකුත් ටේලර්ගේ වත්ත වටේට යොදවා සෝදිසියෙන් ඉඳීමට"

"ඔබ මොනවද මීළඟට කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ?"

"පළමුවැනි දවසෙම පොලීසියට ලැබිල තිබුණු කටදත්තර සියල්ලක්ම මං කියවා බැලුව තේ. නමුත් ඒ කිසි එකකින් ඩේවිස්ල සහ ටේලර්ල අතර තිබුණු මනාප-අමනාප බවක් හෙළිවෙන්නෙ නෑ. ඩේවිස්ල තමන්ගෙ පාඩුවේ ජීවත්වුණා මිසක් කවුරුවත් එක්ක ළඟ ආශ්‍රයකට ගිහින් නෑ. නමුත් එකම තැනක සඳහන් වෙනවා බාබරා ඩේවිස් මහත්මියගේ දුර ඥාති කාන්තාවක් ගැන. ඇය ජීවත්වෙන්නේ මොන්හැම් ගමේ – ඒ කියන්නේ අපි කිල්පෙක් යන අතරමගදි හමුවෙන දෙවැනි ගම්මානය. මං බලාපොරොත්තු වෙනවා අද හැන්දෑවෙ අපි ආපහු යද්දී, ඇය හමුවෙලා කතා බහකර බලන්න."

පොලීසියට මඟ හැරුණු මෙම වයස්ගත කාන්තාවගෙන් අපට අලුත් ආරංචියක් අසන්නට ලැබිණ. ග්ලෝරියා මිලර් නම් වූ ඇය අවුරුදු හැත්තෑ පහක් පමණ වයස්ගත තැනැත්තියකි.

"මිලර් මහත්මිය" හෝම්ස් කීවේ කාරුණික ස්වරයෙනි. "මට ආරංචියක් ලැබුණා ඩේවිස් මහත්මියට ඔබේ ඥාති සබඳකමක් තිබෙනවා කියා.....?"

"ඔව්. බොහොම දුර නෑකමකින් බාබරා මගේ ඥාති දියණියක වුණා."

"එහෙම නම් ඔබ මේ ගෙදරට නිතර යන්න එන්න ඇති?"

ඇයගෙන් ඊට පිළිතුරක් නොලැබිණි.

"එහෙම නම් ඔබ හිටියේ ඇය සමඟ අමනාපයකින් වත්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඇය එක්ක මගේ කිසි අමනාපයක් නෑ" වයස්ගත කාන්තාව කීවාය. "ඒ වුණත් මං එහේ ගිහින් කතා කරකර ඉන්නවට, වික්ටර් එච්චර කැමැතිවුණේ නෑ. ඒ ගොල්ලන්ට කිසි විවේකයක් නැනේ. කිරි ගොවිපොළේ රාජකාරි හරියට. ඉතින් මං ඇවිත් කතා කරකර තේ බීබී ඉන්න කොට, වික්ටර්ගෙ මුහුණ හොඳ නෑ"

"ඉතින් ඔබ ඒ පැත්තෙ යන්නෙ නැතුවම අත්හැරියද?"

"එහෙම කළෙත් නෑ මහත්තයා" ඇය කීවාය. "වික්ටර් සති දෙකකට වරක් සඳුදා දවස් වල කිල්පෙක් වලට යනවා. ඒ යන්නෙ උදේ දහයමාරට විතර. ආයෙ එන්නෙ හවස හතරට. ඒ අතර වෙලාවෙදි මං ඇවිත් බාබරා එක්ක කතාබහ කරලා, දවල්ට කෑම ටිකකුත් කාල හවසට තේ බීල යනවා."

"ඩේවිස් මහත්මයා නගරයට යන්නෙ මොකකටද?"

"ඇයි මහත්මයා කිරි කම්හලෙන් ඔහුට ලැබිය යුතු මුදල් ලබාගන්න, ගෙදරට උවමනා කෑම ද්‍රව්‍ය, බේත්හේත් සතුන්ගෙ කෑම, ආදිය අරගෙන එන්න, බිල් ගෙවන්න"

"ඒ වෙලාවට ඔබ ඒ ගෙදරට යනවට ඔහුගෙ අමනාපයක් නැද්ද?"

"නැහැ. එකක් ඒ වෙලාව බාබරා විවේක ගන්නා වෙලාව නිසා. අනික ඇයට ගෙදර තනියම ඉන්න සිදුවෙන නිසා"

"හොඳයි. ඔහොම ඇය සමග කතාබහ කරමින් ඉන්න අතරේ, ගමේ අනික් අයට නොකියන කාරණා, ඩේවිස් මහත්මිය ඔබ සමග කියන්න ඇති?"

"කියනවා නේන්නම්. හුඟක් දේවල් අපි කතා කළා" ඇය කීවාය.

"ඇය මේ ආකාරයට මරණයට පත්වුණේ ඇයි?" හෝම්ස් විමසීය. "ඩේවිස් පවුලට තරහකාරයින් හිටියද? මේ ගමේ නැත්නම් ළඟ ගම්වල?"

"ඔවට උත්තර දෙන්න ගියොත් මටත් මැරුම් කන්නයි වෙන්නේ" ඇය කීවේ මඳ නිහඬතාවයකින් පසුවය.

"කාගෙන්ද? ඩේවිස් මහත්මයාගෙන්ද?"

"නැහැ. වික්ටර් නෙමෙයි. වෙනත් කෙනෙක්..... අපි නම් සඳහන් නොකර ඉඳිමු"

"මිලර් මහත්මිය." හෝම්ස් කීවේ කිසිදු කැලඹීමකින් තොරවය. "ඔබ අකමැති නම්, නම කියන්න එපා. ඩේවිස් මහත්මියගෙන් ඔබට අහන්න ලැබුණෙ මොනවද කියල අපට කියන්න. ඔබට හිතෙමි ඔබේ ඥාතිවරිය, කෙනෙක් කුරිරු ලෙස ඝාතනය කරලා. ඒ මොන හේතුවක් නිසාද? අපි එය දැනගත යුතුයි."

හෝම්ස්ගේ ඉල්ලීමට ඇයගෙන් පිළිතුරක් නොලැබිණ. අපරාධකරු කවුද යන්න ගැන ඇගේ හිතේ සැකයක් ඇතුවා විය යුතුය. ඔහුට එරෙහිව උසාවියක සාක්ෂි දීමට සිදුවුවහොත්, තමා අමාරුවක වැටෙනැයි ඇය සිතනවා විය යුතුය.

"මිලර් මහත්මිය. මං කියන දේ අහන්න" හෝම්ස් අවසානයේ කිවේ අවධාරණාත්මක හඬකිනි. "ඔබ අපට හෙළි කළත් නැතත්, අපි ඒ අපරාධකාරයා කවුද කියල හොයාගන්නවා. ඒක සහතිකයි. ඔහු ගැන සාක්ෂි රැසක් දැනටමත් අපට ලැබිල තියෙනවා. නමුත් ඒ කතන්දරය සම්පූර්ණ නැහැ. එහි අසම්පූර්ණ බව නිසා ඔහු දඬුවම් නොලබා ගැළවුණොත්? එහෙම වුණොත් ඔහු ඊළඟට බිල්ලට ගන්නේ ඔබ විය හැකියි. ඔබට ආරක්ෂාවක් සැලසෙන්නේ අපරාධකාරයාට නිසි දඬුවම් ලැබුණොත් විතරයි."

මගේ මිත්‍රයා මේ අයුරින් තදින් කථාකරනු, මට මීට පෙර දකින්නට ලැබී නැත. මා සෑමවිටම මගේ වාර්තාවල සඳහන් කර ඇත්තේ, හෝම්ස් සෑම කරුණක්ම ඉතා සියුම්ලෙස, කාරුණිකව සාක්ෂිකරුවන්ගෙන් හෙළිකරගැනීමට සමත් වූ බවයි.

"මහත්මයා මං කිසිදෙයක් ඇහින් දුටුවේ නැහැ" මිලර් මහත්මිය අන්තිමේදී බිඳුණු ස්වරයකින් කිවාය. "මං මේ කියන්නේ මට බාබරාගෙන් අහන්න ලැබුණු දේවල්. ඒව ඇත්තද බොරුද කියන්නත් මං දන්නේ නෑ.

අර අල්ලපු ඉඩමේ ඉන්න එකා – පෝල් ටේලර්. එයාලා තමයි ඩේවිස්ලාට ඉන්න එකම තරහකාරයෝ" ඇය කිවාය. "මං මේව කියූ බවක් කාටවත් කියන්නෙ නෑ කියල දිවුරා පොරොන්දු වෙන්න"

"මං පොරොන්දු වෙන්නම්" හෝම්ස් කීය. "ඔබට කියන්න තියෙන හැමදෙයක්ම භය නැතුව කියන්න."

"ඩේවිස්ලයි ටේලර්ලයි ඉස්සර බොහොම හිත හොඳ කමට උන්නු මිනිස්සු" මිලර් මහත්මිය කිවාය. "බාබරාගෙ යුද්දෙට ගිහින් ඉන්න පුතා රොබට් සහ පෝල් ටේලර් දෙන්නම එක වයසේ..... තවම අවුරුදු තිහක් නැතුව ඇති. ප්‍රශ්නය පටන්ගත්තේ මෙහෙමයි.

ටේලර්ගේ බැටළුවන්ට කන්න ඇති තරම් තණකොළ, එයාගෙ වත්තේ වැවුණෙ නැතිලු. ඒ හින්දා ටික දවසකට උන්ට ඩේවිස්ලගෙ වත්ත පහළ තණකොළ කන්න ඉඩ අරින්න කියලා ටේලර් ඉල්ලා හිටියලු. මේකට කිසිදෙයක් නොකියා, ඩේවිස් කැමැත්ත දුන්නලු. ටික දවසකට කියල හිතාගෙන. නමුත් ඒක දිගින් දිගටම සිදුවුණාලු. ටේලර්ගේ බැටළුවො හොඳට කාල මහත්වෙලා මසට විකුණුවා. ඒකෙන් ඩේවිස්ලගෙ හරකුන්ට කෑම මදිවුණා. ඔහුට සිදුවුණා සතුන්ට කෑමට සත්ත්වාහාර, සල්ලි දීලා නගරයෙන් ගේන්න. ඊළඟට ඩේවිස් ටේලර්ට කිව්වලු, බැටළුවන්ට මේ වත්තෙන් තණකොළ කවනවා

නම්, මීට පස්සෙ විකුණන හැම බැටළුවාගෙන්ම ගණනක් ඩේවිස්ට ගෙවන්න කියල. ටේලර් ඒකට එකඟවුණත් කවදාවත් එක පැන්සයක් ගෙව්වේ නෑ.

දෙන්නාගේ වතු දෙක අතර තියෙන්නේ අඩි හතරක් පළල පාරක් විතරයි. මේක අග්වකරත්තයක් ගෙනියන්න පුළුවන් අඩි දොළහක පාරක් කරගන්න ටේලර්ට උවමනා වුණා. ඔහු ඩේවිස්ට කිව්වා, තමන්ගේ වැට අඩි තුනකින් පිටිපස්සට ගන්න කියලා. ඩේවිස් ඒකට එකඟවුණේ නෑ. වික්ටර්ට අහිමි වෙන ඉඩම් ප්‍රමාණයට මුදල් ගෙවන්නම් කියා ටේලර් කීවාලු. වික්ටර් ඒත් කැමැති වෙලා නෑ. පෝල් ටේලර් ඒ ගැන යක්ෂ කේන්තියෙන් හිටියේ. ඔහු බාබරාටත් තොයෙක් විට බැණ වැදිල තියෙනවා.

ටේලර් ඔය ඉඩම මිලට ගෙන, කුඩාරමක් අටවාගෙන පදිංචියට ආවේ තනියම. ඔහු බැටළුවන් ඇතිකරමින් ගේ බාගෙට හදාගත්තා. අග්වකරත්ත අලුත්වැඩියා කරන බේකර්ගේ දුව ඩැල්රීන් සමග, ටේලර්ගේ හාදකමක් ඇතිවුණේ ඔය කාලෙ. ඔහු ඩැල්රීන් බේකර්ව කසාද බඳියි කියල ගමේ කවුරුත් හිතුවා. ඇය ටේලර්ගේ ගෙදරට යන එන කොට, බාබරාගේ ගෙදරටත් ගොඩ වැදිලයි ගියේ. ඩැල්රීන් හිටි හැටියේම අතුරුදන් වුණා. මහා ධාරානිපාත වැස්සක් තිබුණු දවසක, ඇය ටේලර් හමුවීමට එන අදහසින් ගෙදරින් පිටත්වෙලා තිබුණා. නමුත් ඇයට වුණු දෙයක් කිසිකෙනෙක් දන්නෙ නෑ. ටේලර් කිව්වේ ඇය ඔහු හමුවෙන්න ආවෙ නැති බවයි. ඒක සිදුවුණේ මීට අවුරුදු පහ හයකට කලින්. පොලීසිය මාස ගණනක් ඇයව හෙව්වා. නමුත් ඇය ආගිය අතක් නැතිව ගියා. ටේලර් ඔය ක්‍රිස්ටොබල්ව කැන්දාගෙන ආවෙ, ඊට අවුරුද්දකට එකහමාරකට විතර පස්සේ. ඒ ගැනි මේ ගමේ කෙනෙක් නෙමෙයි, ලන්ඩන් වල ගැහැනියක්. දැන් ළමයි දෙන්නෙකුත් ඉන්නවා."

"නමුත් බාබරා හෝ වික්ටර් ඩේවිස්ව මරාදමන්න තරම් තරහක් ටේලර්ගේ හිතේ ඇතිවෙන්න හේතුවක් නැහැනෙ?" හෝම්ස් විමසුවේ තමාට අවශ්‍ය මාර්ගයට මිලර් මහත්මිය පිවිසී ඇති බැව් වැටහුණු නිසාය.

"මොකද නැත්තේ? බාබරා බොහොම සැරට කේන්ති යන ගැහැනියක්" මිලර් මහත්මිය කීවාය. "ටේලර්ගේ බිරිඳ ක්‍රිස්ටොබල්ව ඔබ දකින්න නැතුව ඇති. ඇය ඉතාම ලක්ෂණ ගැහැනියක්. එපමණක්

නොවෙයි. ඇය නවීන තාලෙට මෝස්තර කරන, මහරැජින වගේ ලන්ඩන් පන්නෙට ඉංග්‍රීසි කතා කරන ගැහැනියක්. ඒ ගැනි ගැන බාබරා ගෙ හිතේ හරි ඉරිසියාවයි. ඒකින් තරුණ කාලෙ ලස්සනට ඕපදූ ගැහැනියක් නෙ.

පාර පළල් කරගන්න ඉඩමෙන් කොටසක් නොදීම ගැන, මේ ළඟදී ටේලර් බාබරාට බැණවැදිලා තිබුණා, වික්ටර් ඉදිරිපිටදීම. ඉතින් වික්ටර් කිව්වාලු

"උඹට මගේ ඉඩමෙන් එක අඟලක් දෙන්නෙ නෑ. උඹ මේ වත්තට එක අඩියක් තිව්වොත් වෙඩි තියනවා" කියල

බාබරාත් ටේලර්ට කිව්වලු "උඹ ඩැල්රින් බෙකර්ව මරා දැමූ බව මුළු ගමම දන්නවා. දවසක උඹේ ඔය ලන්ඩන් බෝනික්කිට ලැබෙන්නෙත් ඒ ඉරණම ම තමයි. උඹේ හිතේ තියෙන්නේ අපටත් ඒ දඬුවම දෙන්න පුළුවන් කියලද?" මේ විදියට බැණ වැදුණු බාබරා ටේලර්ට ශාප කළාලු. දිව්‍රමින් ඔහුගේ මුළු පවුලටම ශාප කළාලු.

අන්තිමේදී ඔහු නිශ්ශබ්ද වෙලා තියෙනවා. නමුත් ටේලර් කියන්නෙ කාගෙන්වත් බැණුම් අහල අමතක කරල දාන කෙනෙක් නෙමෙයි. ඒක මුළු ගමම දන්නවා. මේ සණ්ඩුව අන්තිමේදී ටේලර්, ඩේවිස් ජෝඩුවට කියල තියෙන්නෙ මොකක්ද දන්නවද? ටේලර් කිව්වලු "උඹලට මෙදා සැරේ නත්තල ගන්න ලැබේවි කියල හිතන්න එපා!" ඒක මට දැනගන්න ලැබුණෙ බාබරාගෙන්"

ඇයට කිමට තවත් යමක් නොමැති බැව් පෙනුණෙන් අපි ඇයගෙන් සමුගත්තෙමු.

"අපරාධකාරයා කවුද කියන එක ගැන මගේ හිතේ යම් අදහසක් ඇතිවී තිබුණා වොට්සන්. දැන් නම් ඒක හොඳින් තහවුරු වෙනවා. ටේලර් පොලිස් අත්අඩංගුවට ගන්න ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නැහැ කියල, දැන් නම් කාටවත් කියන්න බැහැ. හෙට උදේ අප කළ යුතු පළමුවැනි කටයුත්ත ඒක."

රාත්‍රිය තානායමේ ගතකොට පසුවදාත් උදෑසනින්ම අපි හටින් වෙත ළඟාවූයෙමු. පොලිස් භටයන් කලබල වී එහා මෙහා දිවූ ආකාරය අපට දක්නට ලැබිණි. එයට හේතුව කුමක්දැයි සිතාගැනීමට හෝම්ස්ටවත් නොහැකි විය. එහෙත් එය දැන ගැනීමට අපට එතරම් වේලාවක් බලා සිටීමට සිදු නොවිය.

"හරි වැඩේ හෝම්ස් මහත්මයා" පොලිස් නිලධර වෝන් කීය. "පෝල් ටේලර් ඊයෙ රෑ මෙහෙන් පැනල ගිහින්"

"පැනල ගිහින්?" හෝම්ස් එය ප්‍රතිරාවය කළේය. ඒ අවඥාව සහ කෝපය මුසුවූ හඬකිනි.

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබතුමා දුන් උපදෙස් අනුව අපි ක්‍රියාකළා. සිවිල් ඇඳුමෙන් හා නිල ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් භටයන් පනහකට වඩා, ඊයෙ රාත්‍රි මේ ගමේ ගැවසුණා. ඒත්....."

"ඒත් වැඩක් වෙලා නැහැනේ" හෝම්ස් කීය. "ඔහු පැනගත්තොත් ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකෙන් ඔබට බේරුමක් හිටින්නෙ නෑ"

"මේක කොහොම වුණාද කියල අපට හිතාගන්න බැහැ. මගේ නිලධරයෙක් අද උදේ ටේලර්ගේ නිවසට ගිහින් තියෙනවා. එතකොට ඔහු ඉඳලා නැහැ. බිරිඳ කිව්වලු අද උදේ බලනකොට මේ ලියුම දකින්න ලැබුණ කියල" කී පොලිස් පරීක්ෂකවරයා ලිපියක් හෝම්ස් අතට දුන්නේය.

19/10

මගේ ආදරණීය ක්‍රිසී,

බාබරාගේ මරණය ගැන සහ ඩේවිස්ගේ අතුරුදන්වීම ගැන මට චෝදනා කරලා, පොලීසිය මාව හිරබාරයට ගන්න යනවාලු. ඊයේ හැන්දෑවෙ ඒක මට දැනගන්න ලැබුණෙ විශ්වාස කටයුතු මාර්ගයකින්. මේතරම් දවසක් මහන්සි ගත්තත් ඩේවිස්ව අල්ලා ගන්න ඔවුනට බැරිවුණා. කවුරු හරි පිට වරද පටවලා, කාව හරි අත්අඩංගුවට ගන්නයි එයාලට උවමනා. එහෙම නොකළොත් ඔවුනට, ඉහළින් ඉන්නා ලොක්කන්ගෙන් ගැළවීමක් නෑ. පහසුවෙන්ම අල්ලාගන්න පුළුවන් මිනිහා මාව. ඔය කියන දවසෙ රාත්‍රිය පුරාම මං හිටියෙ ඔයා ළඟ බව ඔයා දන්නවා නේ. උන්ගේ උගුල්වලට අහුවෙලා මේ ලෝකේ ජීවත්වීමෙන් පලක් නෑ. මගේ ආත්මයට සදාකාලිකව සාමය ලැබෙන තැනකට මං යනවා. මේ ගොවිපොළ පවත්වාගෙන ගියොත් ඔබට ජීවත්වෙන්න තරම් ආදායමක් ලැබේවි. මේ ඔබට සහ දරු දෙදෙනාට සදාකල්හිම ආදරය කළ

පෝල්."

"මේ ලියුම තැපෑලෙන් ආව වෙන්න බෑ?" හෝම්ස් ඇසීය.

"නැහැ. ඇය අද උදේ අවදිවෙද්දී මෙසය උඩ තිබුණලු. මෙකෙ හැටියට ඔහු කොහේට හරි ගිහින් සියදිවි හානිකරගන්න ඇති කියලයි මං හිතන්නේ"

"මොන පිස්සුද?" මගේ මිත්‍රයා කිවේ තරහෙනි. "මේක ලියල තියෙන්නේ පොලිසිය නොමඟ යවන්න. නැතුව මේක කිරිඳගෙන් සමුගැනීමේ ලිපිය නොවෙයි. ෂෑ ග්‍රෙග්සන් මේ වෙලාවේ මෙහේ හිටියෙ නැතිව ලන්ඩන් ගියානේ. වෝන් මහත්මයා. වහාම මේ ගැන ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් එකට දැනුම් දෙන්න. අපරාධකාරයා ගැන සම්පූර්ණ විස්තරයක් ඔවුනට යවලා, ඔහු ගැන සෙවීම වහාම අරඹන්න කියන්න. කාඩිෆ් සහ බ්‍රිස්ටල්වලින් පිටත්වෙන නැව්වල මගීන් ගැන, ඔබ විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුයි."

"මං ඒක ඒ හැටියටම ඉටුකරන්නම් හෝම්ස් මහත්මයා" වෝන් කීය. "ඔබ ඊයෙ කළ දැනුම්දීම අනුව, මම කම්කරුවන් සිව්දෙනෙකු යළිත් ගෙන්වාගත්තා. ඔබට පොලිස්භටයන් කී දෙනෙකු උවමනාද?"

"දෙදෙනෙකු හිටියාම ඇති. වැඩකටයුතු වහාම පටන්ගන්නයි මට උවමනා කරන්නේ. ඔවුන් හැමදෙනෙකුම ටෙලර්ගේ ඉඩමට එවන්න" කී හෝම්ස් මා කැඳවාගෙන එහි ගියේ, ඩේවිස්ගේ වත්ත පහළ වූ එල්ම් ගස ළඟ වූ ගේට්ටුවෙනි.

ටෙලර්ගේ කරත්ත මඩුව ළඟ සිට, බිම වූ සලකුණු පරීක්ෂා කරගෙන, මගේ මිත්‍රයා ඉදිරියට ගියේය. ඔහු පිව්සියේ ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වූ – එනම් අඩි 30×50 ප්‍රමාණයේ ගවමඩුවක් වෙතය.

"ඉස්සර වෙලා මේකෙ ඉන්න ගවයන් ටික ගෙනිහිං වෙනත් තැනක ගාල් කරන්න" හෝම්ස් උපදෙස් දුන්නේ කම්කරුවනටය. ඔවුන් එසේ කළ පසු, ගවමඩුවේ පොළොව තැනින් තැන හාරා පස් සාම්පල තමා වෙත ලබාදෙන ලෙස ඔහු ඉල්ලීමක් කළේය. ඒ අනුව වළවල්වලින් හාරන ලද පස් පරීක්ෂා කළ හෝම්ස්, සතුටට පත්වූ ලකුණු පෙනිණ. ගව මඩුවේ පොළොව මත ඔහු කෝටුවකින් කවයක් ඇඳ, එම ප්‍රදේශය ඇතුළටම හාරන මෙන් සේවකයනට උපදෙස් දුන්නේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ අද උදේම බර වැඩක් වගෙයි" පැවසුවේ එතැනට පැමිණි අපේ මිත්‍ර ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන්ය. "ඔබ මට ගේන්න කියූ තොරතුරුත් හොයාගෙන, පාන්දර තුනේ දුම්රියෙන් මං ලන්ඩනයෙන් ආවේ. ඒ එනකොට කුරුල්ලා කුඩුවෙන් ඉගිල ගිහින් බව මට දැනගන්න ලැබුණා. මං ඔබට කලිනුත් කිව්වේ. දක්ෂකම් හා පළපුරුද්ද නොමැති සාජන්වරු, පරීක්ෂක තනතුරකට උසස් කරලා, පොලිසියක ප්‍රධානියා ලෙස පත්කිරීමේ වැරැද්ද තමයි මේ."

"ටේලර් පැනගිය එක ඔබට අපට ලොකු පාඩුවක් වෙනවා ග්‍රෙග්සන්" හෝම්ස් කීය. "මට හොඳටම විශ්වාසයි, මේ වළ ඇතුළේ, ඔහු විසින් නිදන් කළ කෞතුක වස්තූන් හුඟක් ඇති බව."

මෙම වළ හාරා ඇතුළත තිබූ පස්, සුන්බුන් හා අළු ගොඩට ගැනීමට පැය තුනකට කිට්ටු කාලයක් ගතවිණි. ග්‍රීසියේ ඓතිහාසික පුදබිමක, පුරාවස්තු සොයා කැණීම් කරන පුරාවිද්‍යාඥයෙකු පරිද්දෙන්, ඉතා පරෙස්සමෙන් එම කැණීම හෝම්ස් විසින් සිදුකරන ලදී.

අලුත් රතු පැහැති පස් සමග මිශ්‍රව තිබුණේ, අළු විශාල ප්‍රමාණයක් සහ පුලුස්සා දමනු ලැබූ කුණුගොඩක සුන්බුන්ය. මා එය කුණුගොඩක් යයි නම් කළේ, එහි තිබූ සුන්බුන් වල විවිධත්වය අනුව, පුලුස්සා දමන ලද්දේ කුමක්ද යන්න සිතාගැනීමට අපහසු වූ නිසයි. එහි ප්‍රධාන වශයෙන්ම තිබුණේ, ගින්නෙන් නොදැවී ඉතිරිවී තිබූ අස්ථි කැබලි රාශියකි. මේවා සතෙකුගේ අස්ථි ද මිනිස් අස්ථිද යන ප්‍රශ්නය එක්වරම සිතට නැඟිණ. මම ඒ බව සඳහන් කළෙමි.

"ඒ ප්‍රශ්නය විසඳාගන්න එච්චර අමාරු වෙන්නෙ නෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ එහි තිබූ කුඩා අස්ථි දෙකක් අතට ගනිමිනි. "මේ තිබෙන පළමුවැනි ඉළඇටය සහ ස්කැපියුලාව දෙකේ හැඩය හා ප්‍රමාණය අනුව, මේවා මනුෂ්‍යයන්ටම සුවිශේෂ බව අපි දෙන්නාටම සැකයකින් තොරව කියන්න පුළුවනි. විම්පන්සියෙකුට හෝ ඔරංඋටං කෙනෙකුට, මේ හා තරමක් දුරට සමාන අස්ථි තියෙන්න පුළුවනි. නමුත් ටේලර් එහෙම කියන්න ගියොත් ඔහුට සිදුවෙනවා, ලන්ඩන් සත්ත්වෝද්‍යානයෙන් ඔරංඋටං කෙනෙකු මිලදී ගත් බවට සාක්ෂි ඉදිරිපත් කරන්න"

"හෝම්ස් මහත්මයා" ග්‍රෙග්සන් කීය. "ඔහු කියාවි මේවා ඔහු මෙහේ එන්න කලින් වැළලූ මිනියක කොටස් වෙන්න ඇති කියල"

"නමුත් පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා කියාවි, මේ අස්ථි කැබලි බාගෙට දැවුණත් මාසයක්වත් පරණ නැති ඒවා කියල" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය.

අස්ථි කැබැලි සියල්ල එක් තැනකට එකතු කරන ලදී. මීළඟට අපට දත් කිහිපයක් සහිත උඩහනුවක් හමුවිය. ඒ අසලම තිබුණේ ගින්නෙන් උණුවී හැකිළුණු, වල්කනයිට් තල්ලක් සහිත කෘතිම දත් ඇන්දකි.

"ඔරංඋටංලා කෑතිම දත් පළඳින්නේ නැති නිසා, ටෙලර්ට වැඩේ අමාරුවෙනවා" ග්‍රෙග්සන් කීවේ හඬනඟා සිනාසෙමිනි.

"ඔරංඋටං ලා ලයිටර් පාවිච්චි කරන්නෙත් නෑ, ඔරලෝසු වලින් වෙලාව බලන්නෙත් නෑ" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේ පස් සමග තිබූ ලයිටරයක කොටස් සහ ගින්නෙන් දුර්වර්ණ වී අඩක් පිලිස්සුණු සාක්කු ඔරලෝසුවක් පෙන්වමිනි. එහි පිටිපස කෙටූ ඉංග්‍රීසි අකුරු තුනක් තවමත් දැකිය හැකි විය.

"V R D – වික්ටර් රේමන්ඩ් ඩේවිස්. දැන් ඉතින් හැමදෙයක්ම තීන්දුයි" මගේ මිත්‍රයා කීවේය.

"මහත්මයා වළ තවත් යටට භාරන්න උවමනා නැත්ද?" සේවකයෙකු විමසුවේ, මේ වන විටත් ඔවුන් සෑහෙන තරම් විඩාපත් වී සිටි බැවින් විය යුතුය.

"මිත්‍රවරුනි. වළ හෑරීම නම් තවමත් අවසන් කරන්න බෑ" හෝම්ස් කීය. "මේක ඇතුළෙ තවත් මොනවද තියෙන්නෙ කියල දෙයියො තමයි දන්නෙ. නමුත් ඔබ හැමදෙනෙකුටම මහන්සි බව, බඩගිනි බව මට පෙනෙනවා. අපි පැයක විවේකයක් ගමු. කාටවත් ළංවෙන්න නොදී මෙතැන ආරක්ෂා කර ගැනීම පොලීසියට භාරයි."

දහවල් ආහාරයෙන් පසු වළ තුළට හෑරීමේ කටයුතු තවදුරටත් සිදු කෙරිණි. වික්ටර් ඩේවිස්ගේ යයි සිතිය හැකි බඳපටියක ලෝහ ගාංචුවක්, තවමත් මස් රැඳී තිබුණු උෂ්ධවස්ථියක විශාල කොටසක් සහ කශේරුකාවේ අස්ථි ගණනාවක් ද හමුවිය. ඉන්පසු හමුවූයේ අළු ගොඩක් පමණි. කැණීම නැවැත්වීමට කම්කරුවෝ සූදානම් වූහ. එහෙත් පොළොව තවත් යටට කැණිය යුතු බවට හෝම්ස් අවධාරණය කළේය.

මීළඟට මතු වූ පස් ස්ථරයේ තිබුණේ තද බවකි. ඒ නිසා ඇතුළට කැණීම වඩාත් අපහසු විය. එහෙත් අප ධෛර්යයට පත්කරන යමක් හමුවූයේ මේ අවස්ථාවේදීය. ඒ මිනිස් හිස්කබලකි. ඒ සමගම නොබිඳිණු දිරායාම යන්තමින් පටන්ගත් ඇටකටු රාශියක් හමුවිය.

"දෙයියෝ සාක්කි!" ග්‍රෙග්සන්ට කෑගැසිණි. "හෝම්ස් මහත්මයා. මේ නම් ඩේවිස්ගේ ඇටකටු වෙන්න බෑ. මේවා අවුරුදු කිහිපයක් පරණ ඒවා පාටයි."

"ඔව්. අවුරුදු පහක් හයක් පරණ ඒවා. මගේ මතකය නිවැරදි නම්" හෝම්ස් කීය. "ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. දැන් ශ්‍රෝණි අස්ථිය

සම්පූර්ණයෙන්ම ලැබුණා. හිස් කබලත් තියෙනවා. ඔබට පුළුවන්ද මේ අස්ථි හිමිව තිබූ තැනැත්තාගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය කියන්න?"

"නිසැකවම ගැහැනියක්" මම කීවෙමි.

"එහෙනම් මේ ඩේවිස් නෙමෙයි; වෙනත් කෙනෙක්ද?" ග්‍රෙග්සන් විමසුවේ විමතියට පත්වය.

"බොහොම වෙලාවට මේ ඩැල්ටින් බේකර්ගේ ඇටසැකිල්ලේ කොටස් විය හැකියි" හෝම්ස් කීවේය. "අශ්වකරත්ත කම්හල අයිතිකරු බේකර්ගේ දියණිය. ඇය ටේලර් හමුවෙන්න එන අතරේ මහවැසි සහිත රාත්‍රියක, අතරමගදී අතුරුදන් වුණාලු. ඒ මීට අවුරුදු පහකට කලින්"

මීළඟ සවල් පහර සමග ප්‍රයෝජනවත් සාක්ෂි තවත් කිහිපයක් හමුවිය. කාන්තාවන් දෙකන්වල පළඳින කරාබු කුට්ටමක් හා රන් මාලයක්ද, දිරාගිය කාන්තා අත්බෑගයක යකඩ සැකිල්ලක්ද ඊට අයත් විය.

"ග්‍රෙග්සන් මගේ මිත්‍රයා" හෝම්ස් කීවේ වෙනදාටත් වඩා සුහද හඬකිනි. "මෙන්න ලෙස්ට්‍රේඩ් පරදා ඉහළට යන්න ඔබට හොඳ අවස්ථාවක්. කවුරුත් හිතාගෙන හිටියේ මියගිහින් තියෙන්නේ ඩේවිස් මහත්මිය විතරයි කියල. නමුත් ඔබට පුළුවන් වුණා ඝාතනයට ලක්වුණු තවත් දෙදෙනෙකුගේ සුන්බුන් හොයාගන්න"

"හෝම්ස් මහත්මයා. මමයැ ඒව හොයා ගත්තේ? ඔබ නේ?"

"ඒකට කමක් නෑ ග්‍රෙග්සන්. චොට්සන් වත් මංවත් මේව ගැන පුවත්පත්වලට කරුණු දක්වන්න යන්නෙ නෑ. හැබැයි මේ බඩු භාණ්ඩ, සුන්බුන් එකතුකරලා උසාවියට ඉදිරිපත් කරන එක, ඔබට පහසු කටයුත්තක් නම් වෙන්නෙ නෑ"

හටින් ගම්මානයේ අප කළ සෝදිසි කිරීම් එතැනින් අවසන් විය. මගේ මිත්‍රයා කළ අනතුරු ඇඟවීම සැලකිල්ලට ගත් පොලීසිය, පෝල් ටේලර් සොයා දැඩි මෙහෙයුමක් දියත් කළේය. බ්‍රිස්ටල් නගරයේ තුන්වැනි පංතියේ හෝටලයක වේටර්වරයෙකුගෙන් ලැබුණු ඔත්තුවක් අනුව, එහි සැඟවී සිටි ටේලර් හිරභාරයට ගැනීමට පොලීසිය සමත්විය. ටේලර් වෙස්වළාගෙන එහි සැඟවී සිට ඇත්තේ, අවස්ථාවක් ලැබුණු වහාම රටෙන් පැනීමේ අරමුණෙනි.

"අපරාධකාරයා ටේලර් විය යුතුයි කියල සැකයක්, මුල ඉඳලම ඔබේ හිතේ තිබුණද හෝම්ස් මහත්මයා?" පොලිස් පරීක්ෂක ටෝකියස්

ග්‍රෙග්සන් විමසුවේ අප දුම්රියෙන් ආපසු ලන්ඩනය බලා ගමන්ගන්නා අතරය.

"නැහැ. මං හිටියේ විවෘත මනසකින්" හෝම්ස් කීය. "පරීක්ෂණයක් කරගෙන යද්දී යම් යම් අය ගැන සිතේ සැක ඇතිවීම ස්වාභාවිකයි. ඒ වුණත් ඒවාට වහල් වෙලා, ඒ පස්සෙම යන්න ගියොත් අපි මංමුලා වෙනවා.

අර උකුකිරි කම්හලේ රියැදුරා සමග පාර අයිනේ කිරිකෑත් තබන තැනට, මා ගිය සිද්ධිය ඔබට මතකයි නේ. මෙතැන තණකොළ මැරීගිය, වැස්සෙන් පොළොව මඩවුණු තැනක්. මං වොට්සන්ට කලිනුත් කිව්වා වගේ, එතැන පැහැදිලිව දකින්නට තිබුණේ දෙදෙනෙකුගේ පා සටහන් පමණයි. එයින් එක් අයෙක් රියැදුරා. අනිකා 8 ප්‍රමාණයේ ඔල්සොප් වර්ගයේ බූට් සපත්තු දැමූ කෙනෙක්. "හෙරිං බෝන්" මෝස්තරය තියන, මාළුවෙකුගේ කොඳුනාරටියේ කටු සිහිගන්වන කට්ට රටාව, මෙම පාවහන් සමාගමේ සුවිශේෂ ලකුණක්.

පසුව ඩේවිස්ගේ නිවස තුළට ආවමත්, වත්තේ තැන් වලත් එම පාවහන් ලාංඡනය කිහිප විටක් මට දකින්න ලැබුණා. ඩේවිස්ගේ කරත්ත මඩුවේත්, එතැන සිට අර එල්ම් ගහ තිබුණු දෙවැට ළඟත් ටේලර්ගේ ගවමඩුව අසල ගොම මතත්, ඒ සලකුණු මා දුටුවා.

ඊළඟට ඔබට මතකද ඩේවිස්ගේ අත් කරත්තයේ රෝද හා ටේලර්ගේ අත්කරත්තයේ රෝද වල මතුපිට පිහියකින් කපා තිබුණු සලකුණු ගැන මා කිව්වා? ඇයි එහෙම කැපීමක් කවුරු හරි කළේ? පැහැදිලිවම යම් පැල්ලමක් ඉවත් කිරීමට. ඒ පැල්ලම් ලේ පැල්ලම් බව හිතාගැනීම අමාරු නෑ. කාටද උවමනා මේවා ඉවත්කරන්න? පැහැදිලිවම අපරාධකාරයාට. අපි මොහොතකට හිතමු අපරාධකාරයෙක් පිටින් ඇවිත්, ඩේවිස් මරා දමලා, ඔහුගේ සහ ටේලර්ගේ අත්කරත්ත යොදාගෙන මෘතශරීරය ගෙන ගියා කියල. ටේලර්ගේ කරත්තයේ තිබෙන ලේ පැල්ලම් ඉවත් කරන්න, මොකක්ද ඒ අපරාධකාරයාට තිබෙන උවමනාව? මට මගේ උත්තල කාචයෙන් පැහැදිලිව පෙනුණා, ඒ සෑම කැපුමක්ම කර තිබෙන්නේ එකම පිහියකින් බව. ඒ, කියතක වැනි දැති පේළියක් ඇති, නමුත් තැන් දෙකක දැති කැඩී ගිය පිහියක්. ටේලර්ගේ කරත්ත මඩුවේ සඟවා තිබී මට ඒ පිහිය හමුවුණා. ඒක තමා මං ග්‍රෙග්සන්ට භාර දුන්නේ, නඩුවේදී සාක්ෂියක් ලෙස අවශ්‍යවීමට ඉඩ ඇති නිසා.

තවත් වැදගත් සාක්ෂියක් වුණේ ග්ලෝරියා මිලර් මහත්මියගෙන් ලැබුණු සාක්ෂිය. ඒ ගැන ඔබ දැනටමත් හොඳින් දන්නවා.

ඊට අමතරව ඩැල්රින් බේකර් අතුරුදන් වීම ගැන චෝදනාව එල්ලවෙලා තිබුණෙත් ටේලර්ට. පොලීසියේ අදක්ෂකමටත්, තොසැලකිල්ලටත් ස්තුතිවෙන්න, ටේලර් ඒ අපරාධයෙන් බේරුණා. ධාරානිපාත වැස්සේ ටේලර්ගේ නිවසට ආ තරුණිය, ඒ වත්තේ සලකුණු ඕනෑතරම් ඉතිරි කරන්න ඇති. පොලීසිය, ඉතා සූක්ෂමලෙස මුලින්ම සෝදිසි කරන්න තිබුණේ ඔහුගේ වත්ත හා නිවස. ඒ කටයුත්ත එදා හරිහැටි සිදුකෙරුණා නම්, ඩේවිස් යුවළ අදටත් ජීවතුන් අතර."

ඩේවිස් යුවළ ඝාතනය සහ ඩැල්රින් බේකර් ඝාතනය ගැන පෝල් ටේලර්ට එරෙහිව එල්ල වූ චෝදනා වෙන් වෙන්ව විභාගයට ගැනිණ. ඩේවිස් මිනිමැරුම සම්බන්ධයෙන් වූ නඩු විභාගය දින දොළහක් තිස්සේ පැවැත්විණි. විත්තිකරු වරදකරු බව ජූරි සභාවෙන් ඒකමතික තීරණය වූ නිසා, පෝල් ටේලර්ට මරණීය දණ්ඩනය නියම විය.

මංජුසාවේ අභිරහස

"වොට්සන්." හෝම්ස් මගෙන් විමසුවේ එදින උදේ අප දෙදෙනා තේ පානය කරමින් සිටියදීය. "සෑම ආකාරයකින්ම නිරෝගී පෙනුමක් ඇති ශක්තිමත් මිනිහෙක්, හයෙන් ත්‍රස්තවෙලා එක්වරම මැරී වැටෙන්න පුළුවන් කියා ඔබ හිතනවද?"

"ඇයි බැරි?" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "එහෙම දේවල් ඕනෑ තරම් වාර්තා වෙලා තියෙනවා. හැබැයි ඔතැන මෙහෙම දේකුත් ඇති බව අපි මතක තියා ගන්න ඕන. සමහර අය ඉන්නවා; නොයෙකුත් හේතු නිසා ඔවුන්ගේ හෘදයවස්තුවේ දුර්වලතා තියෙනවා. එහෙම කෙනෙකු ක්ෂණිකව මියයන්න තිබෙන ඉඩකඩ වැඩියි. භයානක තිගැස්මක් එක්වරම ඇතිවීමෙන්, ඒක හෘදයට බලපාන්න පුළුවනි. එහෙමත් නැත්නම් ස්නායු-මස්තිෂ්ක කම්පනයක් හටගන්න පුළුවනි. ඒ කොයි එක වුණත් තත්පර කිහිපයක් ඇතුළත මරණය සිදුවීමට බැරිකමක් නෑ. ඔබ මේ කාරණය මගෙන් විමසුවේ, කොහේදි හරි එහෙම සිදුවීමක් සිදුවුණු බවට ඔබට අහන්න ලැබුණද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. බ්ලැක්පූල්හි ඇල්බට් ක්‍රෙසන්ටහි පදිංචිව සිටි වෝල්ටර් මෝගන් මහත්මයා, ගිය අඟහරුවාදා හදිසියේම මියගියේ ඔය ආකාරයට. ඊයේ පුවත්පත්වල ඒ ගැන වාර්තා පළවී තිබුණා."

"මං ඒක දුටුවේ නෑ" මම කීවෙමි. "ඔහු මොනවා හරි බරපතළ ප්‍රශ්නයකට මුහුණදීල තිබුණද?"

"කොහොමටවත් නෑ" හෝම්ස් කීය. "මේ සිදුවීම වෙනකොට ඔහු උදෑසන තේ මේසයට වාඩිවෙලයි හිටියේ; හරියට අපි දෙන්නා මේ ඉන්නවා වගේ. තැම්බූ බිත්තරයක් කෑමට ගන්නවා ද නැද්ද කියා හිත හිතා, ඔහු පෝච්චියෙන් කෝප්පයට තේ වත්කරගන්න ඇති"

"එහෙම වුණේ කොහොමද? එහෙනං පත්තරකාරයො කොහොමද ඔහු හයෙන් තිගැස්සුණා කියල කියන්නේ?"

"පුවත්පත්වල එහෙම දෙයක් වාර්තා වෙලා තිබුණෙ නෑ" හෝම්ස් කීය. "ඔවුන් කියල තිබුණෙ මරණයට හේතුව හදිසි හෘදයාබාධයක් කියල. ඊට අමතරව ඔවුන් කියල තිබුණා වෝල්ටර් මෝගන්ට ඒ

පළාතේ හිමිවී තිබූ කීර්තිය හා පිළිගැනීම ගැන. ඔහු බ්ලැක්පූල්හි පළාත් ආණ්ඩු සභාවේ මන්ත්‍රීවරයෙක්ලු. එමෙන්ම නිල නොලත් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙක්ලු. ඔහුගේ ඥාති දියණිය වන වයලට් රොජර්ස් මෙනෙවියගෙන් මට අද උදේ ලියුමක් ලැබුණා. පහුගිය අවුරුදු එකහමාරක පමණ කාලයක් ඔහුගේ ගෙදර ජීවත්වෙමින්, ඔහුව බලා කියාගත්තේ, ඒ ගෙදර ගෘහ පාලනය කළේ ඇයලු. සිද්ධිය වුණු වෙලාවෙ මෝගන් මහත්මයා උදැසන තේ පානයට වාඩිවෙලා, එදා තැපෑලෙන් ඔහුට ලැබුණු ලියුම් කියවමින් ඉඳල තියෙන්නේ. ඔහු එක්වරම මරළතෝනියක් නැඟුවලු. ඒ වෙලාවෙ ඇය ඉඳලා තියෙන්නේ ගෙදර විසිත්ත කාමරයේ අඩුපාඩු සොයා බලමින්. ඇය එතැනට දුවගෙන එනකොටත්, ඔහු අවසන් හුස්ම හෙළා ඇති බව ඇයට දකින්න ලැබුණලු. ඒ වගේ මරළතෝනි හඬක් ඇගේ ජීවිතේටම අහල නැති බවයි රොජර්ස් මෙනෙවිය කියන්නෙ."

"එහෙම නම් ඔහුගේ හෘදයාබාධය ඇති කළ තිගැස්ම, ඔහුට එන්න ඇත්තේ තැපෑලෙන්. එහෙම නේද හෝම්ස්?"

"ඔබේ ඒ නිගමනයට මටත් එකඟවෙන්න පුළුවනි. ඒක තර්කානුකූලයි. ඔය තරම් බරපතල කම්පනයක් ඇති කළේ, ගෑස් සමාගම එවා තිබූ බිලකින් වෙන්න බෑ. රොජර්ස් මෙනෙවිය බලාපොරොත්තු වෙනවා අද උදේ වරුවේ මෙහේ ඇවිත් මාව හමුවෙන්න. ඇය ඉන්නේ බොහොම ලොකු හදිස්සියකින්. ඒ තියෙන උවමනාවෙ හැටියට ඇය තවත් මිනිත්තු දහහතකින් මෙහි ළඟාවිය යුතුයි" හෝම්ස් කීවේ ඔරලෝසුව වෙත දෙනෙත් යොමුකරමිනි. "වොට්සන්. සීතුව නාදකර සේවිකාව කැඳවන්න. ඇයට කියමු ඉක්මනින් අපේ මේසය පිරිසිදු කර දමන්න කියල"

ඔහුගේ අනුග්‍රාහිකාව නියම කරගත් වෙලාවටම පැමිණියාය. විසිපස් හැවිරිදි වයසේ පමණ පසු වූ ඇයට තිබුණේ සිහින් සිරුරුති පියකරු පෙනුමකි. උසින් මධ්‍යම ප්‍රමාණයටත් මඳක් අඩුවූ ඇයගේ, කෙස්වැටිය හා දෙනෙත් කළු පැහැති විය. ඇය ඉංග්‍රීසි කථා කළේ කෝන්වෝල් ප්‍රාන්තයේ අසන්නට ලැබෙන ගම්බද උච්චාරණයකිනි. ඇය ගිනිදැල සමීපයේ පුටුවක හිඳගත් පසු හෝම්ස් තම කතාව ඇරඹීය.

"ඔබට මා හමුවෙන්න උවමනා වුණේ ඔබේ මාමාගේ හදිසි මරණය සම්බන්ධයෙන්. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"මරණයට හේතුව හෘදයාබාධයක් බව මට පුවත්පත් මගින් දැනගන්න ලැබුණා. ඔබ කියන්නේ ඒ හෘදයාබාධයට හේතුව ක්ෂණිකව ඇතිවූ භීතියක් කියලයි. ඔබ එහෙම කියන්නේ කුමක් හෝ විශේෂ හේතුවක් නිසාද?"

"හෝම්ස් මහත්මයා. මගේ මාමා මියයන්න මොහොතකට කලින්, ඉතාම බිහිසුණු ආකාරයෙන් මරළතෝනි නැඟුවා. එහෙම කළේ භයක් නොවෙයි නම් වෙන මොකක් නිසාද? ඒ ගැන නම් මට කිසිම සැකයක් නෑ"

"ඔබේ වචනය ගැන මට අවිශ්වාසයක් නෑ රොජර්ස් මෙනෙවිය." හෝම්ස් කීය. "නමුත් මේ කෑගැසීම හෘදයාබාධය නිසා ඇතිවුණු දරුණු වේදනාවෙන් සිදුවූ දෙයක් වෙන්න බැරිද?"

රොජර්ස් මෙනෙවිය හිස දෙපසට සෙලවූයේ තමා ඊට එකඟ නොවන බව හඟවමිනි. "කොහොමටවත් වෙන්න බෑ මහත්මයා. ඒක භීතිය නිසා නැඟූ විලාපයක් මිස, වේදනාව නිසා නැඟූ එකක් නොවෙයි. එය අහන්න ලැබුණා නම් ඔතෑම කෙනෙක් එය තේරුම් ගනීවි. එය මේ මොහොතෙත් මගේ දෙකන්වල රැව් පිළිරැව් දෙනවා. ඒක මතක් වෙන කොටත් මගේ මුළු සර්වාංගයම හිරිවැටෙනවා."

"හොඳයි. මං කැමතියි ඔබට කියන්න තිබෙන කාරණාවලට සවන්දෙන්න" හෝම්ස් කීවේ තම හාන්සිපුටුවේ පිටුපසට හේත්තු වී දෙනෙත් පියාගනිමිනි. "ඔබේ මාමාගේ හිත භයට පත්වුණා කියල ඔබ හිතන්නේ ඇයි?"

"මං දන්නා දෙයක් ඔබට කියන්නම් මහත්මයා." ඇය කීවාය. "ප්‍රශ්නය වෙලා තියෙන්නේ, මගේ මාමා ගැනත් ඔහුගේ ගෙදර ගැනත් මට තිබෙන්නේ, අවුරුදු දෙකකටත් අඩු කාලයක දැනුම පමණයි. මං ඉපදුණෙත් හැදුණෙ වැඩුණෙත් කෝන්වෝල් ප්‍රාන්තයේ. මගේ අම්මාත් තාත්තාත් එහි කුඩා අවන්හලක් පවත්වාගෙන ගියා. අවුරුදු දෙකකට කලින් තාත්තා මියගියා. එතකොට අවන්හල විකුණා දමන්න අපට සිදුවුණා. අපේ ජීවිතය ගෙනයන්න, අම්මා රැකබලාගන්න, කුමක් හෝ රැකියාවක අවශ්‍යතාවය මට දැනුණා.

මීට අවුරුදු තුනකට පමණ කලින් කොහෝ හෝ ගමනක් යන වෙලාවක, මේ මාමා අපේ අවන්හලට ගොඩ වැදුණා. ඔහු අපේ සමීප ඥාතියෙක් නෙමෙයි. ඔහු මගේ අම්මාට ඉතාම දුරින් ඥාති

සොහොයුරෙකු වෙනවා. ඒ එදා දුටුවා මිසක්, මට ඊට කලින් මාමා දකින්න ලැබී තිබුණේ නෑ. අපේ පදිංචිය බොහොම ඈත නිසා, ඊට පසුව වුණත් ඔහු මුණගැහෙන්න මට අවස්ථාවක් ලැබුණේ නෑ. ඔහු ඒ පළාතේ වැදගත් තැනක් හිමිවූ ධනවතෙකු බව නම් අපි දැන හිටියා. රැකියාවක අවශ්‍යතාවය දැනුණු නිසා, මම ලියුමක් මගින් මගේ ප්‍රශ්නය මාමාට දැනුම්දුන්නා. ඒකට විසඳීමක් ලෙස ඔහු තමන්ගේ නිවසට පැමිණෙන ලෙස මට දැන්නුවා.

ඒ දවස්වල මේ ගෙදර ඔහුගේ අක්කණ්ඩිය වූ ලෙටීෂියා කොන්රඩ් මහත්මියත් පදිංචිව සිටියා. ඇගේ සැමියා මියගිහින් තිබුණේ අවුරුදු ගණනකට පෙර. ඔවුනට ළමයින් ඉඳලා නැහැ. ඒ කාලයේ මගේ මාමා පදිංචි වී ඉඳල තියෙන්නේ බටහිර ඉන්දීය දූපත්වල. ඉතින් ලෙටීෂියා නැන්දාත් එහේ පදිංචියට ගියාලු. ඔහු එහි සිට ආපසු එංගලන්තයට එද්දී ඇයත් පැමිණියාලු.

මාමාත් නැන්දාත්, පදිංචි ගෙදර බොහොම පිළිවෙළකට තබාගන්න උනන්දු වුණා. වත්තේත්, ගෙදරත් පිරිසිදු කම ගැන ඔවුන් හරියට සොයා බැලුවා. ඒවායේ යම් අඩුපාඩුවක් තිබුණොත් ඒවට හරියට තරහ ගියා. මේ ආකාරයෙන් පිරිසිදුව තබා ගැනීම කොයි තරම් දුර ගියාද කියනවා නම්, ඔවුන් පදිංචියට පැමිණි පසු වත්තේ ගස් කොළන් හුඟක් කපා දැමුණු බව, මට අසල්වාසී කාන්තාවකගෙන් දැනගන්න ලැබුණා. දැන් හරිත වර්ණයට වත්තේ ඉතිරි වී තිබෙන්නේ, කුඩා රෝස පඳුරු කිහිපයක් සහ පොළොවේ වැවුණු තණකොළ පමණයි. බිත්තිවල ඉහළට අතු විහිදුණු විස්ටේරියා වැනි මල්වැල් රාශියක්, එකල ගෙය වටා වවා තිබුණාලු. මාමා මේ නිවස මිලට ගෙන පදිංචියට ආපසු, ඒ සියල්ල කපා ඉවත්කරන්න නියම කළාලු. ඒ නිසා වත්තේ දැන් මල්වැල් කිසිවක් නෑ.

බලැක්පූල්හි ඔවුන්ගේ නිවසේ මං පදිංචියට ගිහින් වැඩිකාලයක් ගතවුණේ නෑ. මාමා සහ ලෙටීෂියා නැන්දා අතර ලොකු ආරවුලක් ඇතිවුණා. නැන්දා බොහොම ඉක්මනින් කෝපයට පත්වෙන, නපුරු වචන කියන කෙනෙක්; නිතර සණ්ඩු සරුවල් කරගන්නා තාලේ, ඒවට පැටළෙන කෙනෙක්. මාමාගේ පිළිවෙළත් ඊට දෙවැනි නෑ. අන්තිමේදී ලෙටීෂියා කොන්රඩ් නැන්දා ගෙදරින් යන්න ගියා. ඇය ගිහින් රයිස්හැම්හි ගෙයක පදිංචිවුණා. ඒ නිසා ගෘහපාලනය කරමින් ගෙදර වැඩකටයුතු බලා කියාගන්න මට පුළුවන්ද කියා මාමා මගෙන්

වීමසුවා. මට රැකියාවක් ලැබෙන සලකුණක් පෙනෙන තෙක් මාතයක නොතිබුණු නිසා, මං ඒ ඉල්ලීමට එකඟවුණා. රයිස්හැම්හි පදිංචියට ගියත්, නැන්දා බ්ලැක්පූල්හි නිවසට කිහිපවාරයක්ම ඇවිත් ගියා. නමුත් ඒ හැම අවස්ථාවකදීම ඇය යන්න ගියේ මාමා සමග සණ්ඩුවක් පටන් ගැනීමෙන් පසු.

මාමාගේ ඇරයුමෙන් බ්ලැක්පූල්හි පදිංචියට ඒමෙන්, මං බලාපොරොත්තු වුණේ මේ වගේ තත්ත්වයක් නොවෙයි. මෙවැනි පරිසරයක මං ජීවත්වුණේ කැමැත්තෙන් බව, අනික් අයට බොරුවට අඟවන්න, මට පුළුවන්කමක් තිබුණේ නෑ. ඔහුගේ අක්කා මාමාගේ කේන්තිය ඇවිස්සුවේ නැතිවුණත් මාමා ස්වභාවයෙන්ම දරුණු, සැරපරුෂ කෙනෙක්. මා සමග වුණත් කතා කළේ වචන කිහිපයක් පමණයි. ඒකත් නිවසේ පරිපාලනයට සම්බන්ධ අත්‍යවශ්‍ය දෙයක් ගැන. ඔහු කාලය ගත කළේ පාර්ලිමේන්තුව හෝ දේශපාලනයට අදාළ යමක් කියවීමට සහ පුවත්පත් කියවීමට පමණයි. වෝල්ටර් මාමාට දේශපාලන කටයුතු නිසා සම්පවුණු අය කිහිපදෙනෙකුම ඒ පළාතේ සිටියා. ඔවුන් වෙනුවෙන් රාත්‍රී භෝජන සංග්‍රහ නිතරම වගේ අපේ නිවසේ පැවැත්වුණා. මාමාගේ ඒ දේශපාලන සගයන් එවැනි වෙලාවට උස් හඬින් වාද විවාද කරගනිමින්, සමහරවිට සණ්ඩුවෙමින්, සැන්දෑකාලයම ගෙවා දැම්මා.

විනෝදාංශයක් ලෙස මාමා කැමැත්තක් දැක්වූයේ එකම එක අංශයක් ගැන පමණයි. ඔහුගේ ස්වභාවයේ හැටියට ඒකත් එක පුදුමයක්. ඒ තමයි ලෝකයේ නොයෙක් නොයෙක් රටවලින් ආ අරුමෝසම් බඩු, ඒවා ගැන මාමාගේ තිබුණේ දැඩි ආශාවක්. ලීවලින් කළ කැටයම් විශාල ප්‍රමාණයක් මාමා එකතුකර තිබුණා. මේවා ගැන ඔහුගේ උනන්දුවක් ඇතිවෙන්න ඇත්තේ, ඔහු බටහිර ඉන්දීය දූපත්වල ගත කළ කාලයේ වෙන්න ඇති. අවුරුදු විස්සක පමණ කාලයක් ඔහු එහේ ගත කළ නිසා, මෙවැනි විනෝදාංශයක් කෙරෙහි සිත යොමුකර තිබීමේ පුදුමයක් නැහැ. ඒ රටෙන් පමණක් නොව ලෝකයේ වෙනත් රටවල් ගණනාවකින් ගෙනා අරුමෝසම් බඩු මාමා ළඟ තිබුණා. එක් සැන්දෑවක ඔහු ඒවා මට පෙන්නුවා.

"වයලට්" ඔහු කිව්වා. "ඔබට නම් මේක පෙනෙනවා ඇත්තේ ලී කැබැල්ලක් මත කළ කැටයමක් ලෙස පමණයි. මේක ඉන්දියානු ලී කැටයමක්. මේක නිර්මාණය කළ තැනැත්තා ලීය මත කැටයමක්

කළා පමණක් නොවෙයි. ඔහු තමන්ගේ මරණයෙන් පසුවත් ජීවත්වීමේ අරමුණෙන්, මේකට තමන්ගේ ආත්මය මුසු කළා. ඔහු එහෙම කළේ ඔහු ජීවත්ව ඉඳිද්දී ඔහුට සතුරුකම් කළ අයගෙන් පළි ගැනීමේ අරමුණෙන්. ලෝකයේ බොහෝ රටවල මේ වගේ දේවල් තියෙනවා; නිර්මාණය කළ තැනැත්තාගෙ හොඳ හෝ නරක මෙලොවට ඉතිරි කොට තබා ගියා ඒවා." එහෙම කියූ ඔහු හිනාවුණේ අප්‍රසන්න අයුරෙන්. "බලන්න මේ අපූරු මැටි බඳුන දිහා." ඔහු කිව්වේ කුඩා කෝපි කෝප්පයක් තරමේ, මැටි වලින් තැනූ බඳුනක් පෙන්වමින්. එහි පියනේ තිබුණේ දිව එළියට දිගු කළ යක්ෂයෙකුගේ රූපයක්. "මේක මධ්‍යම ඇමරිකානු රටක තැනූ මාරක බඳුනක්. ඔබට කරන්න තියෙන්නේ ඔබේ සතුරාට අයත් යම් ශාරීරික දෙයක්..... කෙස් ස්වල්පයක් හෝ නියපොතු කැබැල්ලක් මේ බඳුන තුළට දමා භූමදාන කිරීම පමණයි. ඔවුන් කියන්නේ එවිට ඔබේ සතුරා මාසයක් තුළ මියයනවා කියලයි."

"මහා භයානක දේවල් නේ!" මට කෑගැහුණා. නමුත් මෝගන් මහතා කළේ සාවධ අයුරින් සිනාවීම පමණයි.

"ඔබ තවම තරුණයි. හිතේ තියෙන්නේ සාඩම්බර හැඟුම්" ඔහු කිව්වේ කෝපය මුසු කලකිරුණු හඬකින්. "තමන්ට මේ ලෝකේ සතුරන් හුඟක් ඉන්නා බව වයසට යද්දි ඔබට වැටහේවි. උන් පාගා විනාශ කර දැමීමට, මොනවා හරි ක්‍රමයක් යොදාගත යුතු බව ඔබ තේරුම් ගනිවි"

මේ කතාබහ මගේ සිතේ ඇති කළේ බියජනක හැඟීම්. ඊට පස්සේ මාමාගේ අරුමෝසම් බඩු එකතුව දිහා බලද්දී මගේ හිතේ ඇතිවුණේ චකිතයක්. මේ ගෙදරින් පිටවෙලා කොහේ හරි රැකියාවකට යාමට මං බලාගෙන හිටියේ නොඉවසිල්ලෙන්.

අඟහරුවාදා උදේ වුණු සිදුවීම මම දැන් ඔබට කියන්නම්. එදාත් වෙනදා වගේම සාමාන්‍ය දවසක්. සේවිකාව ඒ වෙලාවෙ නොහිටි නිසා, මාමාගේ උදේ ආහාරය මං කෑම කාමරයට ගෙන ගියා. ඔහු ඒ වෙලාවේ ඔහුට තැපෑලෙන් ලැබුණු ලියුම් විවෘත කරමින් හිටියේ. කෑම දී මං විසිත්ත කාමරයට ගියා."

"ඔහුට එදා තැපෑලෙන් ලැබී තිබුණේ මොනවද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ලියුම් දෙකක් තිබුණා. ඒ අප වෙත සැපයූ සේවාවන් සඳහා ගෙවිය යුතු සාමාන්‍ය බිල් දෙකක්. අනෙක දුඹුරු කඩදාසියකින් එතූ

පාර්සලයක්. මං එතැනින් ආපහු ඇවිත් ගතවෙන්න ඇති මිනිත්තුවක්..... මාමාගේ යටිගිරියෙන් නැඟුණේ මං ජීවිතේටම අහල නැති තාලේ මරළතෝනියක්. අතේ තිබුණු දේ එහෙමම දාලා මං කෑමකාමරයට වහාම දිව ගියා. ඔහු පුටුවේ ගල්ගැසී වගේ බලාගෙන හිටියේ දැස් ලොකුවට ඇරගෙන, කටත් බාගෙට ඇරිලා....."

"මාමේ මොකක්ද වුණේ.....?" කියා මට කෑගැසුණා. මා ඔහු වෙත ළං වුණත්, ඒ වෙනකොටත් ඔහුගේ හිස මේසය මතට කඩා වැටුණා. ඔහු අවසන් හුස්ම හෙළුවේ ඒ සමගයි."

තම යටිතොල සපාගත් තරුණිය එම ශෝකජනක මොහොත සිහි කරද්දී ඇගේ දෙනෙත් අගින් කඳුළු බිඳු දෙකක් කඩා හැළිණි.

"ඔබ කියූ ඒ පාර්සලය ඇතුළත මොකක්ද තිබුණේ?"

"ඒක දැවයෙන් තැනූ කුඩා පෙට්ටියක්" ඇය කීවාය. "එක පැත්තක් අඟල් පහක් පමණ දික්වූ ඝනකයක් ලෙස හඳුන්වන්න පුළුවනි. ලීය තද දුඹුරු පැහැති වනසේ වර්ණක යොදා තිබුණා. පෙට්ටියේ හැම පෘෂ්ඨයකම ඉතාම අලංකාර කැටයමක් දක්නට ලැබුණා. පෙට්ටියේ පියනේ තැන් කිහිපයකම කුඩා සිදුරු විද තිබුණා. අනෙක එහි පියන, පෙට්ටියට සවිකර තිබුණේ ඉතාම කුඩා පිත්තල සරනේරු දෙකක් මගින්."

"පෙට්ටියේ ඇතුළත තිබුණේ මොනවද?"

"කිසිම දෙයක් තිබුණේ නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මාමාගේ විලාප හඬට මා කෑම කාමරයට ඇතුළු වෙද්දී, පෙට්ටියේ පියන විවෘත කොට තිබුණා. මේ මංජුසාවේ ඇතුළත සම්පූර්ණයෙන්ම කළුපාට තීන්ත වර්ගයක් ආලේපකර තිබුණා. කොයිතරම් ගනකමට, කළු පැහැති තීන්ත ආලේපකර තිබුණද කිව්වොත්, පෙට්ටියේ ඇතුළු පැත්ත බලන කෙනෙකුට හිතෙන්නේ, තමන් අපාය දෙස බලනවා කියලයි. නමුත් ඒකෙ ඇතුළත මුළුමනින්ම හිස්. ඒ මංජුසාව නම් මහා අප්‍රසන්න, භයානක දෙයක් බව මට විශ්වාසයි හෝම්ස් මහත්මයා. ඒක මහ විකාර අදහසක් කියල ඔබ කියාවි. නමුත් සැබෑව ඒකයි කියන කරුණ මට හොඳටම විශ්වාසයි!"

ඇගේ මාමාට ලැබී තිබුණු මංජුසාව ගැන, රොජර්ස් මෙනෙවිය කළ විස්තරය අතිශයෝක්තියෙන් කළ එකක් යයි මට සිතිණ. හෝම්ස් ඒ ගැන තම විරුද්ධත්වය පළකරනු ඇතැයි මම බලාපොරොත්තු

වූයෙමි. එහෙත් ඔහු ඇය ඇමතුවේ තමාට සුපුරුදු සන්සුන් ස්වරයෙනි.

"හිතවත් රොජර්ස් මෙනෙවිය." ඔහු කීය. "ඔබේ සිතට නැඟුණු හැඟීම් අවංකව කියන්න බයවෙන්න එපා. ඒ අදහස් විකාර ඒවා කියා මං බැහැර කරාවි කියල හිතන්න එපා. මං බොහෝවිට දැක තිබෙන දෙයක් තමයි; මොනවා හරි සිද්ධියකට ළඟින්ම මුහුණ දුන් කෙනෙකුගේ අදහස්, ඔවුනට ඉවෙන් මෙන් දැනෙන දේවල් ඉතාම වැදගත්. ඒ වගේම ප්‍රයෝජනවත්. ඒවා ගැන අපට විශ්වාසය තියන්න පුළුවනි, පුවත්පත් වාර්තා හෝ පොලිස් වාර්තා ගැන විශ්වාසය තියනවාට වඩා. කොහොම වුණත් මං කැමතියි මේ ගැන වැඩිදුර තොරතුරු දැනගන්න. ඔබේ මාමාට ලැබුණු පෙට්ටිය පිළිකුල් සහගත, භයානක එකක් කියල ඔබට හිතුණේ, මොන මොන හේතුන් නිසාද? එය දුටු වහාම ඉවකින් මෙන් හිතට දැනුණු හැඟීම ඇරෙන්න, මොකක් හරි වෙන හේතුවක් තිබුණද?"

එවැන්නක් නොතිබූ බව ඇය ප්‍රකාශ කරනැයි මම බලාපොරොත්තු වූයෙමි. එහෙත් ඇගෙන් ලැබුණු පිළිතුරෙන් මම වඩාත් පුදුමයට පත්වීමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා. එම භයානක මංජුසාව අපේ ගෙදරට ගෙන ආ අවාසනාව මගේ මාමාගේ මරණය පමණක් නෙමෙයි. ඊයේ තව ටිකෙන් තවත් කෙනෙකුගේ ජීවිතය එයට ගොදුරු වෙනවා."

"හැබෑට? ඒක හරි පුදුමාකාරයි නේ" හෝම්ස් කීය.

"ඔව් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ඊයේ හවස ඔබ හමුවීමේ අරමුණෙන් මං ලියුමක් ලියුවේ ඒ සිදුවීම නිසා, එයට මුහුණදුන් ඉක්මනින්. අනික් අයට අභිරහසක් ලෙස පෙනෙන දෙයක, සත්‍යය සැබෑව අනාවරණය කරන්න පුළුවන් ඔබට විතරලු. ඔබ එවැනි දෙයක් කරන්නේ දිව්‍යමය ශක්තියකින් කියල, ඔබට කීර්තිනාමයක් ලැබිල තියෙනවා. ඉතින් මං ඔබට ආයාචනය කර සිටින්නේ මේ පිළිකුල් සහගත භයානක දෙයින් අප බේරාදෙන්න කියලයි."

"හොඳයි. දෙවැනි සිදුවීම මොකක්ද කියල අපට විස්තර කරන්න"

"මේක වුණේ ඊයෙ උදේ. ලෙටිෂියා නැන්දා මේ ගෙදරට එන බව අපට කලින් දන්වා තිබුණා. ඒ නිසා මම මුළු ගේම අස්පස් කර පිළිවෙළක් කරන්න පටන්ගත්තා. මට ඒතරම් වෙලාවක් වැඩකරන්න

ලැබුණේ නෑ. කවුදෝ දොරට තට්ටු කරන හඬක් ඇසුණා. මං දොර විවෘත කළා.

මට දකින්න ලැබුණේ මීට කලින් දැක නැති නාඳුනන මිනිහෙක්. ඔහු හුඟක් උස මැදි වයසේ කෙනෙක්. පැසුණු රැවුළක් තිබුණු ඔහුට නාවිකයෙකුගේ පෙනුමක් තිබුණා. නාවිකයන් අඳින වර්ගයේ කළුපාට, පිටකබායක් ඇඳ හිටියා. දිගු කලක් අව් වැසිවලට මුහුණදී එහි රළු බවෙන් පදම්වුණු ගතියක් ඔහු වෙතින් මා දුටුවා.

තමන්ගේ නම කපිතාන් ෆ්‍රෙඩ්ක් බෙනට් බව ඔහු මා සමග කිව්වා. මාමලා බටහිර ඉන්දීය කොදෙව්වල පදිංචිව හිටි කාලයේ තමන් ඔවුන්ගේ මිත්‍රයෙකුව හිටි බවත් ඔහු කිව්වා.

"මං එංගලන්තයට ඇවිත් ගතවුණේ සති දෙකයි" ඔහු කීවා. "මේ රටට ආව වෙලාවක මගේ මිත්‍ර වෝල්ටර් මෝගන් මහත්මයා හමුවෙන්න, මං ලොකු ආශාවකින් හිටියේ. නමුත් ඔහු පදිංචි වුණේ කොහේද කියලා මං දැනගෙන හිටියේ නෑ. අද උදේ පුවත්පත කියවද්දී මට අහම්බෙන් දකින්න ලැබුණේ මගේ මිත්‍රයාගේ හදිසි මරණය. එයින් මං කොයිතරම් කම්පාවකට පත්වුණාද කියල ඔබට වචනයෙන් විස්තර කරන්න බෑ"

මම මේ අමුත්තා උඩුමහලට කැඳවාගෙන ගියේ මාමාගේ මිනිය පෙන්වන්න. ඔහු මාමා වෙත තම අවසන් ගෞරවය පුද කළා. ඊළඟට පහළ තට්ටුවට බසිද්දී ඔහු ඇඩ් කම්පාවකට පත්වී සිටි බව මට දකින්න ලැබුණා. මට හිතුණේ ඔහු අපේ ගෙදරින් පිටවී යද්දී මහමඟ ක්ලාන්ත වී ඇද වැටෙවි කියලයි. ඒ නිසා තේ කෝප්පයක් පානය කර යන්න මඳකට නවතින්න යයි මං ඔහුට ඇරයුම් කළා.

ඔහු ඒ ඇරයුම භාරගත්තේ මට ස්තුති කරමින්.

"ඔබ තේ පිළියෙල කරන තුරු මං මඳවේලාවක් හිඳගෙන සිටින්නම්. එතකොට මේ ක්ලාන්ත ගතිය අඩුවේවි. මං කැමතියි ඒක මගේ මිත්‍රයා අවසන් හුස්ම හෙළූ කාමරයේ ඉඳගෙන කරන්න, ඔබගේ විරුද්ධත්වයක් නැත්නම් මං කැමතියි නෝනා, මගේ මිත්‍රයා හිඳගෙන සිටි පුටුවේම හිඳගෙන, අපේ ඒ අතීත මිත්‍රත්වය සිහිකරන්න"

ඉතින් මම කපිතාන් බෙනට්ව කෑම කන කාමරයට කැඳවාගෙන ගිහින්, මාමා හිඳගැනීමට පුරුදුව සිටි තැන පෙන්වා, කේතලය ලිප තැබීමට කුස්සියට ගියා.

තේ පිළියෙල කිරීමට මට මිනිත්තු දහයක් ගතවෙන්න ඇති. තේ පෝච්චිය සහ අනෙක් දේවල් අඩංගු බන්දේසියත් අරගෙන මං කෑම කාමරයට ගියා. එවිට දුටු දර්ශනයෙන් මගේ හිතේ ඇතිවුණු භීතිය ඔබට හිතාගන්න පුළුවන්ද මහත්මයා.....! ගෙදරට පැමිණි අමුත්තා කපිතාන් බෙනට්, සිහි නැතුව බිම ඇදවැටී හිටියා. බන්දේසිය පැත්තකින් තියා, මං ඔහු නැගිට්ටවන්න උත්සාහ කළා.

"කපිතාන් බෙනට්! කපිතාන් බෙනට්!" මං කෑගැසුවා. ඔහුගේ මුහුණට වතුර ටිකක් ඉස්සා. මිනිත්තුවක් දෙකක් ගතවෙද්දී කෙඳිරිගාමින් දැඟළෑ ඔහු දෙනෙත් හැරියා. මඳ වේලාවකින් ඔහුට සිහිය ඇවිත් හිස එසෙව්වා. නමුත් ඔහු සිටියේ අවුල් වුණු සිතකින් බව මට තේරුණා.

"ඔබට මොකද වුණේ?" මං ඇහුවා. "මං දන්නෙ නෑ" ඔහු කීවේ දෙනෙත් පිස දමමින්. "මට ක්ලාන්ත වුණා වෙන්න ඇති. බිම ඇද වැටුණේ කොහොමද කියලා මට දැන් මතක නෑ"

ඔහු එහෙම කතා කරද්දී අර දුඹුරු පාට කිහිසුණු මංජුසාව බිම තිබුණු අයුරු මං දුටුවා. එහි පියන විවෘතව තිබුණු අතර, එය තිබුණේ ඔහුගේ මුහුණට ළඟින්.

"දෙවියනේ! මේ අර පෙට්ටිය!" මට කෑගැසුණා. "ඔබ මේක විවෘත කළාද?" මං ඇහුවා.

"ඔව්. මං ඒක විවෘත කර බැලුවා" ඔහු මා දිහා බලා, යළිත් පෙට්ටිය දිහා බැලුවේ කිසිවක් තේරුම් ගන්න බැරිවුණා වගේ. "එය දකින්න ලැබුණාම මට එක්වරම හිතුණේ එය අපූරු නිර්මාණයක් කියලයි. ඉතින් මම එය අතට අරගෙන පියන ඇරලා, හොඳින් බලන්න පටන් ගත්තා. ඊළඟට සිදුවුණේ මොකක්ද කියලා මට මතක නෑ. ඇයි ඔබ මගෙන් මේක ගැන අහන්නේ?"

"මගේ මාමා මැරෙන්න මොහොතකට කලින්, මේ පෙට්ටිය ඇර බලා තිබුණා. ඊට පස්සේ තමා ඔහු මරළතෝනියක් නඟලා හිඳගෙන සිටි පුටුවේම මියගියේ"

"දෙයියන්ට ඔප්පුවෙච්චාවෙ!" කපිතාන් බෙනට්ට කෑගැසුණා. "එහෙම නම් අපි මේ පෙට්ටිය ඉක්මනට වහල දාමු."

එහෙම කියූ ඔහු ඉක්මනින් පෙට්ටිය අතට අරගෙන පියන වහ දමලා, එය සයිඩ්බෝඩය උඩින් තැබුවා.

හෝම්ස් මහත්මයා. දැන් ඉතින් ඔබට හිතාගන්න පුළුවන් ඇති හැම දෙයක්ම. මං ඒ මංජුසාව අවාසනාව ගෙන ආ, භයානක

එකක් කියල කිව්වෙ ඇයි කියන එක, ඔබට දැන් වැටහෙනවා ඇති. ඒ මොහොතෙ ඉඳල මං ඒක අතින් ඇල්ලුවේ නෑ. කවුරු හරි ඒක හිතාමතාම මගේ මාමා වෙත එව්වේ දුෂ්ඨ චේතනාවකින්. ඒ පෙට්ටියේ මොකක් හරි විනාශකාරී බලයක් තියෙනවා වෙන්න පුළුවනි. එය මාමා වෙත තැපෑලෙන් එවූ පුද්ගලයා කවුරු වුණත්, ඔහුගේ අරමුණ වෙන්න ඇත්තේ මාමාට විනාශයක් ළඟා කිරීම විය යුතුයි"

"ඔබේ මාමාට සතුරන් ඉන්නවාද?"

රොජර්ස් මෙනෙවිය හිස සෙලවූයේ එසේ නොවන බව හඟවමිනි.

"මම දන්නා තරමින් ඔහුට සතුරන් කිසිකෙනෙකු නෑ මහත්මයා. ඔහුට විරුද්ධ දේශපාලන පක්ෂවල අය ඉන්නවා, මාමාට විරුද්ධ මත දරන අය. ඒත් ඒ කවුරුත් උගත් අය. තමන්ගේ සිත්වල තිබෙන දේශපාලන මතය කුමක් වුණත්, ඔවුන් අනෙක් වෙලාවට මිතුරන්. පළාත් ආණ්ඩු සභාවේ හෝ රැස්වීම්වල ඔවුන් වාදවිවාද කරගන්න බව ඇත්තයි. නමුත් ඒවා ඒ වෙලාවට විතරයි. හැන්දෑවට සමාජශාලාවේදී හමුවුණාම මධුවිත තොලගාමින්, ඔවුන් කතාබහ කරන්නේ ඉතාම සුහදව. මාමාව මරාදමන්න තබා ඔහුට එරෙහිව අතක් ඔසවන්න වත් කැමැති කිසිම දේශපාලනඥයෙක් ඇති කියා මං හිතන්නේ නෑ." ඇය කීවාය. "කොහොම නමුත් සති තුනකට පමණ පෙර වුණු සිදුවීමක් දැන් මට මතක් වෙනවා. එදා හවස මාමා ගෙදර ආවෙ හිත කැලඹුණු තත්ත්වයකින්.

"අද මාව හොයාගෙන කවුරුවත් මේ ගෙදරට ආවද?" ඔහු විමසුවා.

"කවුරුවත් ආවෙ නෑ. මාමා ඇයි එහෙම අහන්නෙ?"

"මං මීට පෙර දැක පුරුදු මුහුණක් අද දුම්රිය පොළේදී දුටුවාදෝ කියල, මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණා." මාමා කිව්වා. "කමක් නෑ. මං මේ ප්‍රශ්නය ඇසූ බවත් අමතක කරන්න"

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මඳ වේලාවක් නිශ්ශබ්දව කල්පනා කරමින් සිටියේය. "අර පෙට්ටිය එවා තිබූ පාර්සලයේ ලියුමක් තිබුණෙ නැද්ද?"

"නැහැ. එය එවා තිබුණේ කවුද, කොහෙන්ද කියා දැනගත හැකි තොරතුරක්වත් පිටත ලියා තිබුණේ නැහැ."

"පාර්සලය තැපැල් කළ තැපැල් කාර්යාලයේ මුද්‍රාව මොකක්ද?"

"චාරිංක්‍රොස් තැපැල් කාර්යාලය."

"එයින් පමණක් අපට කිසිවක් දැනගන්න අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "චාරිංක්‍රොස්වලින් පාර්සල් රැසක් දිනපතා තැපැල් කෙරෙන නිසා. මට මෙන්න මේ කාරණය කියන්න රොජර්ස් මෙනෙවිය. මේ පාර්සලය ඔබ අතට ලැබෙද්දී, එහි පිටත මොනවා හරි පළුදුවීම ඔබට දකින්නට ලැබුණද?"

"..... ආ ඔව්" ඇය කීවාය. "ඔබ විමසන කොටයි මට එය මතක්වුණේ. පෙට්ටිය එතීමට යොදාගත් දුඹුරු කඩදාසිය තැන් කිහිපයකින් ඉරී, පළුදුවී තිබුණා. ලියුම් බෙදන්නාට මං මේ කරුණ පෙන්වා දුන්නා. ඔහු එයට කීවේ, පාර්සලය ඔහු අතට ලැබෙද්දීත් ඒ පළුදුවීම එලෙසම තිබුණු බව. මේවා ලියුම් තෝරන අංශයේදී සිදුවෙන්නට ඇති බවයි ඔහු කිව්වේ. පාර්සලයට හානියක් සිදුවුණු බවට වෙනත් සලකුණු තිබුණේ නෑ. ඒ නිසා මං ඒ ගැන වැඩිදුර හිතුවේ නෑ"

"එය ගෙන ආවේ වෙනදාටත් ලියුම් බෙදන, ඔබට සුපුරුදු තැපැල්කරුවාමද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"පාර්සලය භාරගත්තෙත් ඔබමයි?"

"ඔව් මහත්මයා"

හෝම්ස් හිස සෙලවූයේ මේ දක්වා අසන්නට ලැබුණු කරුණුවලින් ඔහු සෑහීමට පත්වූ බවක් හඟවමිනි.

"ඔහු මේ දිනවල නැවතී ඉන්නේ කොහේද කියලා, කපිතාන් බෙනට් ඔබට කිව්වද?"

"ඔව්. ග්‍රිනිච්හි නොක්ස් තානායමේ ඔහු ලැගුම් ගන්නා බව කපිතාන් පැවසුවා. අවශ්‍ය කෙනෙකුට එහිදී තමන් හමුවීමට හැකි බව ඔහු මට කිව්වා"

"හොඳයි මේ ප්‍රශ්නය ගැන සොයා බැලීමට මං භාරගත්තම්" හෝම්ස් කීය. "ඔබ අදම බ්ලැක්පූල්හි නිවසට යනවාද?"

"ඔව් මහත්මයා. ලෙටීෂියා නැන්දා අද එහි එන බව දැනුම්දීලයි තියෙන්නේ. ඇය එද්දී මා එහි සිටිය යුතුයි"

"හොඳයි. ඔබ ආපහු ගෙදර ගියාට කමක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "අද හවස වරුවේ ඔබේ නිවසට ඒමට මං බලාපොරොත්තු වෙනවා. අර මංජුසාව ගැන ඔබේ හිතේ ඇතිවූ සිතිවිලි හැම දෙයක්ම අමතක

කරන්න. ඔබ එය ගැන හොයා බලන්න උත්සාහයක් කරන්නත් එපා. ඇත්තම කියනවා නම්, ඒ පැත්තට යන්නවත් එපා. ඒ කාමරය පාවිච්චියට නොගෙන වසා දමන්න. තේරුණාද?"

"ඔව් මහත්මයා. ඔබේ උපදෙස් අනුව ක්‍රියාකරන්නම්"

වයලට් රොජර්ස් මෙනෙවිය අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියාය.

"හෝම්ස්. බ්ලැක්පූල් වෙත යන ගමන ඇයි ඔබ අද හවස වෙනතුරු කල් දමන්නේ?" මම ඇසීමි.

"ඒ මොකද ඊට කලින් මා තවත් ගමනක් යායුතු නිසා"

"ඒ කොහේද?"

"මං කැමතියි ග්‍රීනිච්චල නොක්ස් තානායමට යන්න. වොට්සනුත් එනවාද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් හෝම්ස්. මේ අවුල ලිහන්න පුළුවන් යමක් කපිතාන් බෙනට්ගෙන් දැනගන්න හැකිවේවි කියල ඔබ හිතනවද?"

"අවුල ලිහාගැනීම කොහොම වෙතත්, මේ මුළු සිදුවීමම කරකැවෙන්නෙ ඔහු වටා කියලයි මට දැනට නම් හිතෙන්නේ" හෝම්ස් කීය. "ඔහු හමුවීමට අපට බැරිවුණොත්, මේ ගැටලුව විසඳාගැනීම එච්චර පහසු වෙන එකක් නෑ"

හෝම්ස්ගේ ඒ කියමන අසා මම ඉමහත් පුදුමයට පත්වීමි. මේ පිළිබඳව තම අදහස් පැහැදිලි කරන මෙන් මම මගේ මිත්‍රයාගෙන් ඉල්ලා සිටියෙමි. ඔහුගේ සිතේ තවමත් මේ ගැන තිබෙන්නේ උපකල්පනයක් පමණක් බැව් පැවසූ හෝම්ස්, වැඩිදුර පැහැදිලි කිරීමක් ප්‍රතික්ෂේප කළේය. කපිතාන් බෙනට් ගැන ඔහු මේ තරම් උනන්දුවක් දක්වන්නේ ඇයිද යන්න තේරුම් ගැනීම මට අපහසු විය. අපි චාරිංක්‍රොස් දුම්රිය පළෙන් ග්‍රීනිච් බලා යන දුම්රියට නැඟුණෙමු. තවත් මිනිත්තු හතළිහක් ගතවෙද්දී අප සිටියේ නොක්ස් තානායමේ කළමනාකරුගේ කාමරයේයි.

"ඔය කපිතාන් බෙනට් මට හොඳට මතකයි" කළමනාකරු කීය. "ඔහු බිල ගෙවල, සඳුදා- ඒ කියන්නේ විසිවැනිදා මෙහෙන් යන්න ගියා."

"ඔහු මීළඟට යන තැනක් ගැන ඔබට දැනුම් දුන්නද?"

"නැහැ. ඔහු අපට ලිපිනයක් දුන්නේ නෑ. ඔහුව හොයාගෙන කවුරු හරි ආවොත්, තමන් කපිතාන් මැක්මිලන්ගේ නිවසේ නවතින්න ගිය බව කියන්න කිව්වා"

"කපිතාන් බෙනට් මෙහෙ ඉඳිව් කියල මං බලාපොරොත්තු වුණේ නැහැ" හෝම්ස් කිවේ අප එතැනින් පිටවී එන අතරය. "කුමන හෝ හේතුවක් නිසා ඔහු මෙහේ සිටියොත් කියන සැකය උඩයි, නොක්ස් තානායම වෙත එන්න මං තීරණය කළේ. දැන් ඉතින් අපි තවත් පමා නොවී බ්ලැක්පූල් වෙත යමු."

බ්ලැක්පූල් මංසන්ධියේ සිට අපට ඉදිරියට යෑමට තිබුණේ මිනිත්තු දහයක ගමනක් පමණි. ඇල්බට් ක්‍රෙසන්ට් මාවත, දෙපස සුවිසල් ගස්වලින් සෙවණ වූ අලංකාර එකක් විය. නිවස පිහිටි අතුරු පාරට හැරුණු වහාම මගේ මිත්‍රයා ගමන නැවැත්විය. පාරේ තරමක් ඉදිරියෙන් පදික වේදිකාව මත කිහිපදෙනෙක් රැස්වී සිටියහ. නිල ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් භටයෙකු ද එතැන සිටිනු අපට දැකගන්නට ලැබිණි.

"හො හෝ!" හෝම්ස්ට කියැවිණි. "මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙලා වගෙයි වොට්සන්. මං ඇයට කොයිතරමක් උපදෙස් දුන්නද. ඒවා ඇය නොසලකා හැරලාවත්ද?"

අපි ඉක්මන් ගමනින් ඉදිරියට ගියෙමු. සෙනග රැස්වී සිටි තැන ඉදිරියෙන්ම වූ නිවසකින්, වැහිකබායක් පැළඳ සිටි හැඩිදැඩි පුද්ගලයෙකු එළියට බැස්සේය. ඒ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ රහස් පරීක්ෂක ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් බැව් අපි හඳුනා ගත්තෙමු.

"හෝම්ස් මහත්තයා!" පුදුමයට පත් පොලිස් නිලධරයාට කෑගැසිණි. "ඔබ කොහොමද මේ තරම් ඉක්මනට මෙතැනට ආවෙ? ඒ වුණාට ඔබේ ගමනෙන් පලක් නෑ."

"ඇයි මොකක්ද සිදුවෙලා තියෙන්නෙ?"

"තවත් හදිසි මරණයක්. ඒකත් හෘදයාබාධයක් වගෙයි පෙනෙන්නෙ. මට ලන්ඩන් ඉඳන් මෙතැනටම එන්න තරම් විශේෂ හේතුවක් තිබුණෙ නෑ. මං වෙනත් උවමනාවකට බ්ලැක්පූල් පොලීසියට ආ වෙලාවෙයි, මට මේක අහන්න ලැබුණෙ. දින තුනක් ඇතුළත එකම ගෙදර හදිසි මරණ දෙකක් සිදුවුණාලු. එතකොට ඉතින් අපේ හිත්වල සැකයක් ඇතිවීම ස්වාභාවිකයි නේ. මං හොඳට කාරණා විමසලා බැලුවා. මෙතැන කිසිම අපරාධයක් සිදුවෙලා නෑ. හෘදයවස්තුවේ උපතින්ම තිබූ දුර්වල කමක් වෙන්න ඇති. මියගිය දෙදෙනා ඥාතීන් වීම නිසා ඒකෙ පුදුමයකුත් නෑ"

"කවුද මේ සැරේ මියගියේ? රොජර්ස් මෙනෙවියද?" එසේ විමසද්දී මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණ කළු වී තිබූ අයුරු මම දුටුවෙමි.

"නෑ ඇයට කරදරයක් නෑ. ඇය හොඳින් ඉන්නවා. මෙවර මියගිහින් තියෙන්නේ වෝල්ටර් මෝගන්ගේ සොයුරිය ලෙටීෂියා කොන්රඩ් නම් තැනැත්තියක්. රොජර්ස් මෙනෙවිය තමා සිදුවුණු දේ ගැන කාරණා මට පැහැදිලි කරමින් හිටියේ. අපි යමු ඇතුළට. මං ඔබට පෙන්වන්නම්"

පොලිස් නිලධරයා පසුපස අපි නිවස තුළට ගියෙමු. හන්ටර් මහත්මිය නම් මැදිවියේ අසල්වැසි කාන්තාවක සමග විසිත්ත කාමරයේ සිටි රොජර්ස් මෙනෙවිය අපට හමුවිය. ඇගේ නිවසේ වූ සිදුවීම ඇය අපට විස්තර කළාය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. මං ආපහු ගෙදර ඇවිත් එච්චර වෙලාවක් ගතවුණේ නෑ. කොන්රඩ් මහත්මිය – ඒ කියන්නේ ලෙටීෂියා නැන්දාත් ගෙදර ආවා. ඇය හිටියේ හරිම කැලඹීමකින් වගෙයි මට පෙනුණේ. කිසිවෙකු නුරුස්සන ස්වභාවයක් ඇගේ කතාබහෙන් මට තේරුණා. ගේ පුරා දූවිලි එකතුවෙලා අපිරිසිදු වී ඇති බව නැන්දා කිව්වා. නමුත් ඒක ඇත්තක් නොවෙයි.

"ඔබේ මාමා මියගිය බව ඇත්ත. ඒ වුණාට මේ ගේ අපිරිසිදු වෙලා විනාශ වෙන්න අරින එක මොන තරම් අපරාදයක්ද. ටිකක් මහන්සිවෙලා හරි, ගෙදර එකතුවී තිබෙන දූවිලි ඉවත් කරන්න ඕන" මෙහෙම කියූ ඇය බුරුසු හා රෙදි කැබලි අරගෙන දූවිලි ගසා දමන්න පටන්ගත්තා.

හන්ටර් මහත්මිය අපේ ගෙදරට ගොඩ වැදුණේ ඊට ටික වෙලාවකට පස්සේ. අපි දෙන්නා මේ විසිත්ත කාමරයට වෙලා ටිකක් කතාබහ කළා. ඔන්න එතකොට මට ඇහුණා, ලෙටීෂියා නැන්දා කෑම කන කාමරයේ දොර විවෘත කරන ශබ්දය. මං එතැනට ගියේ එසේ නොකරන මෙන් ඇයට දැනුම් දෙන්නයි.

"නැන්දේ – මං කියන දේ අහන්න. වෝල්ටර් මාමා මියගියේ මේ කෑම කාමරය ඇතුළේ. මේකෙ දොර වහල තැබුවා නම් හොඳයි"

"මොන පිස්සු කතාවක්ද ඒ?" ඇය සැරෙන් කිව්වා. ඇය කියන කරන දේකට විරුද්ධව කතාකරන්න පුළුවන්කමක් අපි කාටවත් තිබුණෙ නෑ. ඒ හින්දා ඇය ඕනෑ එකක් කරගත්තාවෙ කියල හිතලා මං එතැනින් පිටවී ආවා.

ඇය කෑම කාමරය පුරා ඇවිදින ශබ්දය, අපට මිනිත්තු කිහිපයක් යනතුරු ඇසුණා. ඊළඟට එක්වරම අපට අහන්න ලැබුණේ, ඇය යටිගිරියෙන් නැඟූ මර ළතෝනියක්. ඊළඟට ඇය එක්වරම නිහඬ

වුණා. අපි වහාම එතැනට දිව්වා. ඇය කෑමකාමරයේ බිම ඇද වැටී හිටියේ, හරියටම කපිතාන් බෙනට් ඇදවැටී සිටි ආකාරයට, පොළොව මත මුහුන් අතට. ඇය නැගිට්ටවන්න මං උත්සාහ කළා. නමුත් ඇය මියගිහින් බව තේරුම් ගැනීම මට අපහසු වුණේ නෑ. මං එක්විටම වටපිට බැලුවේ අර භයංකර පෙට්ටිය අසල තිබෙනවාද කියා දැකගන්න. නමුත් එය තිබුණේ මා සිතූ තැන නෙමෙයි. එය තිබුණේ කෑම මේසය උඩ, එහි පියන විවෘතව.

එහි පියන හොඳින් වහලා මං එය කලින් තබා තිබුණේ සයිඩ්බෝඩය උඩ. එය දකින්න ලැබුණාම, ඇගේ හිතේ කුතුහලයක් ඇතිවෙන්න ඇති. එවිට එය අතට අරගෙන ඇය ඒක විවෘත කළ බවට සැකයක් නෑ. මං වහාම වෛද්‍යවරයා කැඳවාගෙන එන්න කියා පණිවුඩකරුවකු යැව්වා. ඇගේ මෘත ශරීරය අපි උඩ තට්ටුවේ අමතර නිදනකාමරය වෙත ගෙනගියා. හෝම්ස් මහත්මයා. අර පෙට්ටිය නම් මං අතින් ඇල්ලුවේ නෑ. කොන්රඩ් මහත්මියගේ මෘතශරීරය ඉවත්කළාට පස්සේ, කෑම කන කාමරයේ දොර අපි තදින් වසා තැබුවා.

"ඔබ ක්‍රියාකර තිබෙන ආකාරය නිවැරදියි රොජර්ස් මෙනෙවිය." හෝම්ස් කීය. "මේ අවාසනාවන්ත සිදුවීම් මාලාව කෙළවරක් කරන්න දැන් වෙලාව හරි. ඔය භයානක මංජුසාව හෙවත් ලී පෙට්ටිය දැමීමට තරම් ප්‍රමාණවත්, කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටියක් ඔබේ නිවසේ තියෙනවද?"

"මා ළඟ සපත්තු පෙට්ටියක් නම් තියෙනවා මහත්මයා. ඒක ප්‍රමාණවත් වේවිද?"

"ආ..... ඒක ඉතාම හොඳයි. ඊළඟට තවත් දේවල් ඔබෙන් ඉල්ලා හිටින්න මට සිදුවෙනවා"

"ඒ මොනවද?"

"කතුරක්, ටිවයින් නූල් බෝලයක්, දිග මීටක් තියෙන කොස්සක්..... දැනට එපමණයි"

රොජර්ස් මෙනෙවිය සමග කාමරයෙන් ඉවතට ගිය හෝම්ස්ට අවශ්‍ය දෑ ලැබී තිබිණ. මිනිත්තුවෙන් ආපසු ආ ඔහු කෑම කාමරයේ දොර විවෘත කළේය. මීළඟට ඔහු, හොප්කින්ස් සහ මම ඒ මාරක කාමරයට පිවිසියෙමු.

එය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ හරි හතරැස් කාමරයක් විය. එහි ජනේලය විවෘත වූයේ නිවස පිටිපස පිහිටි උද්‍යානයටයි. කාමරය මැදින්ම

මේසය සහ ඒ වටා පුටු තිබිණ. මේසයට වම් පැත්තට වන්නට සයිඩ්බෝඩයක් ද ගිනිඋදුන සමීපයේ කුඩා කකුල් සහිත ලොකු ලාච්චු කැබිනෙට්ටුවක් සහ පිඟන් රාක්කයක් විය. කැටයම් සහිත අභිරහස් මංජුසාව මේසය උඩ තිබෙනු දක්නට ලැබිණ.

"මට වැඩ රාජකාරි හුඟක් තියෙනවා හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීය. "මේ වැඩේ වෙනුවෙන් මං තවත් කාලය නාස්ති කිරීමේ තේරුමක් නැහැ නේද? මෙතැන මොකක් හරි අපරාධයක් සිදුවෙලා තියෙනවා කියල, මිළඟ මිනිත්තු දෙක ඇතුළත ඔබ පෙන්නුවොත්, මං තවදුරටත් රැඳී ඉන්නවා. එහෙම බැරිවුණොත්, වටිනා කැටයම් පෙට්ටියට කැමතිදෙයක් කරගන්න කියා, රොජර්ස් මෙනෙවියට කියලා මම යන්න යනවා!"

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "ඔබට පුළුවන්ද දොස්තර වොට්සන් සමග කාමරයේ අන්න අර හරියට වෙලා බලාගෙන ඉන්න? මෙතැන සිද්ධවුණු දේ ගැන මගේ අදහස මං ඔබට පෙන්වා දෙන්නම්."

රොජර්ස් මෙනෙවියගෙන් ඔහුට ලැබුණු දේවල් මේසය මත තැබූ හෝම්ස්, සපත්තු පෙට්ටියේ පියන ඉවත් කළේය. කොස්සේ කෙඳි සහිත පැත්තෙන් අල්ලාගත් ඔහු, මිළඟට බිම හිඳගත්තේ ලාච්චු අල්මාරිය ඉදිරිපසිනි. එහි කුඩා කකුල් සහ සිමෙන්ති පොළොව අතර වූ අඳුරු හිඩැස වෙත හෝම්ස් තම දෙනෙත් යොමුකරගෙන සිටියේය. මිනිත්තු කිහිපයක් ඒ දෙස බලාසිටි ඔහු එක්වරම ඒ හිඩැස තුළට කොස්සේ මිට කෙළවර දමා ඒ මේ අතට ඇඹරීය. තළල රැළි කරගත් පොලිස් නිලධරයා හෝම්ස් දෙස බලා සිට යළි මා දෙස බැලුවේය. ඒ හෝම්ස්ගේ මොළය නරක් වී ඇත්දැයි විමසන්නාක් වැනි උපහාසාත්මක බැල්මකිනි. ඊළඟ මොහොතේ ඔහුගේ මුහුණේ ඒ හැඟීම් සියල්ල වෙනස්විය.

අල්මාරිය යට සිට එළියට ආ සත්ත්වයා දුටු මම භීතියට පත්වූයෙමි. ඉතා වේගයෙන් එළියට ආවේ, මා මේ ජීවිතයටම දැක ඇති බිහිසුණුම පෙනුමක් ඇති, සිතේ භීතියක් ඇති කළ, ප්‍රමාණයෙන් විශාල දිවි මකුළුවෙකි. ප්‍රමාණයෙන් මිනිසෙකුගේ අත්ලක තරම් සිරුරක් තිබූ ඌට අපේ ඇඟිලි තරම් දිග, එහෙත් ඉතා සිහින්, රෝම සහිත පාද තිබිණ. ඒ පාද යොදා ගනිමින් ඌ කොස්සේ මිට දිගේ ඉහළට වේගයෙන් දිව ආවේය. කොහුමිටේ මේ කෙළවර තිබූ හෝම්ස්ගේ

අත සපා කෑම උගේ අරමුණ වන්නට ඇත. ඉතා වේගයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ හෝම්ස් සපත්තු පෙට්ටියේ කොටස් දෙක, කොහුමිටේ කෙළවරට ළංකොට, මකුළුවා එක් ක්ෂණයකින් සපත්තු පෙට්ටිය තුළට පෙරළා, එහි පියන වසා දැමීමේය.

"දෙයි හාමුදුරුවනේ!" පොලිස් නිලධරයාට කෑගැසිණ. "මොකාද ඒ සතා?"

"ඒ සතා තමයි ටැරන්ටියුලා නිග්‍රා – දිවි මකුළු වර්ගයේ විෂ අධිකම මකුළුවා තමයි මූ. මුගේ දෂ්ඨ කිරීම හෙවත් සපා කෑම නිසා ශරීරයට ඇතුළුවන විෂෙන්, මනුස්සයෙක් ජීවිතක්ෂයට පත්වෙන්න පුළුවනි.

චොට්සන් මට ඔබේ උදව් ඕනෑ. මූ එහෙ මෙහේ දුවන්න කලින් පෙට්ටියේ පියන තද කරලා, ටවයින් නූලෙන් බඳින්නයි උවමනා."

ඉතා අපහසුවෙන් ඌ සපත්තු පෙට්ටිය තුළම හිරකොට ටවයින් නූල්වලින් පෙට්ටිය බැඳ දැමුවෙමු. ඒ කටයුත්ත සඳහා හෝම්ස්ට ගතවූයේ ඉතා කෙටි කාලයකි.

"අපි ඌට හුස්ම ටිකක් ගන්න ඉඩ තියමු" කී හෝම්ස් කතුරු තුඩෙන් පෙට්ටි පියන මත සිදුරු කිහිපයක් සෑදීය. මීළඟට ඔහු ගැටගසා තිබූ පෙට්ටිය ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් වෙත දිගු කළේය.

"හොප්කින්ස්. මෙන්න මේක භාරගන්න." හෝම්ස් කීය. "මෙතැන අපරාධයක් සිදුවෙලා තිබෙන බවට සාක්ෂි, මිනිත්තු දෙකක් ඇතුළත පෙන්වන්න කිව්වානේ. කාලය නම් මිනිත්තු හතරක් හෝ පහක් ගතවුණා. ඒ වුණත් මෙන්න සාක්ෂි; අපරාධයක් කර ඇති බවට සාක්ෂි. මේ මිනිමරු දිවි මකුළුවා අලංකාර පෙට්ටියක දමා, කවුරු හරි චෝල්ටර් මෝගන් වෙත එව්වේ, ඔහු මරා දැමීමේ අපේක්ෂාවෙන්. මේකා ඔහුව සපාකෑවද කියන එක අපට හරියටම කියන්න බෑ. මං හිතන්නේ ඒ සඳහා තවත් මරණ පරීක්ෂණයක් කරන්න වේවි. තේ පානය කරමින් සිටි ඔහු පෙට්ටියේ පියන විවෘත කළ වහාම, ඒක ඇතුළේ හිරවී සිටි දිවි මකුළුවා මෝගන්ගේ ඇඟට පනින්න ඇති. නමුත් දිවි මකුළුවා කොන්රඩ් මහත්මිය සපා කෑ බවට සැකයක් නෑ. ඇගේ දකුණු අතේ මැණික් කටුව ප්‍රදේශය මං පරීක්ෂා කර බැලුවා. දිවි මකුළු දත්පාර එහි වැදී තිබුණා."

"වෛද්‍යවරයා නම් ඒ ගැන මොකුත් කිව්වෙ නෑ?" පොලිස් නිලධරයා කීය.

"ඒකෙ පුදුමයක් නෑ. ඒ මොකද මෙහෙම දෙයක් ඔහු දැන නොහිටි නිසා. ඔහු ඇයගේ හැටට අතේ කෙළවර බොත්තම බුරුල් කර පරීක්ෂා කරන්න නැහැ"

"මේ භයානක සත්ත්වයා මේකට වගකිව යුතු බව ඔබ දැනගත්තෙ කොහොමද හෝම්ස් මහත්මයා?" හොප්කින්ස් විමසුවේ පෙට්ටිය මේසය මත තබමිනි.

"රොජර්ස් මෙනෙවියට මංජුසාවේ ඇතුළත හරිහැටි දැකගන්න ලැබුණේ, මෝගන්ගේ මරණයෙන් පස්සේ" හෝම්ස් කීය. "ඇය කිව්වා ඒක ඇතුළෙ කිසිදෙයක් තිබුණෙ නෑ; එය හිස් බව ඇය දුටුවා කියල. මෝගන් ඒ මංජුසාව විවෘත කරන වෙලාවෙ රොජර්ස් මෙනෙවිය එතැන හිටියෙ නෑ. ඒක ඇතුළෙ කුඩා සතෙක් ඉඳල ඌ ඉවතට පැන දිව්වා නම්, ඇයට ඌ දකින්න ලැබෙන්නෙත් නෑ. මංජුසාවේ ප්‍රමාණයේ හැටියට ඌ එතරම් ලොකු සතෙකු වෙන්න බෑ. අප්‍රිකානු මාම්බා වැනි කුඩා සර්පයෙකු මේ තරමේ පෙට්ටියකට දමන්න බැරි කමකුත් නෑ. නමුත් පැය විසිහතරකට වැඩිකාලයක් උරගයෙකු මෙවැනි පෙට්ටියක හිරකර, ජීවත්ව තබන්න අමාරුයි. තැපැල් මගින් ප්‍රවාහණය කිරීමේදී පවා ඌ මියයන්න ඉඩතියෙනවා. නමුත් සන්ධිපාදිකයන් මේ ඔනෑම තත්ත්වයකට ඔරොත්තු දෙනවා. ඒ නිසයි මේ සතා දිවි මකුළුවෙකු හෝ ගරුඬෙකු විය යුතුයි කියා මම නිගමනය කළේ. ගරුඬා නම් විශාල පත්තෑයා අධික විෂ සහිත වුණත්, උගේ විෂෙන් මිනිසෙකු මියයන්නේ නෑ. අනික ආසියානු මහාද්වීපයේ මිස මෙම කලාපයේ ගරුඬන් සුලභ නෑ. මං රොජර්ස් මෙනෙවියගෙන් විමසුවා පාර්සලය එතු කඩදාසිය ඉරී තිබුණාද කියා. එයත් ඇය තහවුරු කළා. මකුළුවාට හුස්ම ගැනීම පහසුවෙන්න පාර්සලය සෑදූ තැනැත්තා සිතාමතාම කඩදාසියේ තැන් තැන් ඉරා තැබුවා.

බිත්තිවලට යන මල් වැල් සියල්ලක්ම, මෝගන් නිවස මිලට ගත් පසු කපා දමා පිරිසිදු කළ බව රොජර්ස් මෙනෙවියට අසන්න ලැබී තිබුණා. මේ එංගලන්තයේ දිවි මකුළුවන් සහ සර්පයන් දුර්ලභ නිසා අපි මේ ආකාරයෙන් මල්වැල් මල් පඳුරු ඉවත් කරන්නේ නෑ. බටහිර ඉන්දීය දූපත්වල අවුරුදු 20ක් පදිංචිව සිට පැමිණි මෝගන්, ඒ රටේ හැටියට හැඩ ගැසී තිබීම පුදුමයක් නොවෙයි. වෝල්ටර් මෝගන් මෙවැනි සතුන් ගැන හීතියක් දක්වන අයෙකු වෙන්නත්

පුළුවනි. එහෙම නම් මේ පාර්සලය ඔහුට එව්වේ, ඒ කාරණය හොඳින් දන්නා, බටහිර ඉන්දීය දූපත්වල මෝගන් සමග දැන හැඳුනුම්කම් තිබූ අයෙක් වෙන්නත් පුළුවනි. කොන්රඩ් මහත්මියත් ඇගේ සොහොයුරා වගේ මෙවැනි සතුන්ට බියක් දැක්වූවාද නැද්ද යන කරුණ අපි හරිහැටි දන්නේ නෑ. කොහොම වුණත් ඇය මියගියේ ටැරන්ටියුලා නිශ්‍රාගේ විෂෙන්. ඇගේ අරමුණ වෙන්න ඇත්තේ ගෙදර කෑම කාමරය හොඳින් පිරිසිදු කිරීම. ඇයත් ලාච්චු අල්මාරිය යටට බුරුසුවක් දමන්න ඇති මා කළ අයුරින්ම. ඌට ප්‍රහාරයක් එල්ල වෙනවා කියල හිතූ දිවි මකුළුවා වහාම ප්‍රතිප්‍රහාර එල්ල කළා. මං උගෙන් බේරුණේ, මං කල්තබා ඌ දුටුව නිසා, උගේ ප්‍රහාරයට සූදානමින් සිටි නිසා. නමුත් දිවිමකුළුවකු එතැන හැංගී සිටි බව ඇය දැන හිටියේ නෑ."

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඒ වුණත් කවුද මෙහෙම දෙයක් කළේ?"

"ඒක කළේ කපිතාන් බෙනට් නම්, ඊයේ මෙහේට ගොඩවැදුණු පුද්ගලයා විය යුතුයි. ඒ බවට මගේ සෑහෙන විශ්වාසයක් තියෙනවා"

"මොනවා? ඊයේ මේ ගෙදරට ඇවිත් භයෙන් ක්ලාන්ත වූ පුද්ගලයා?"

"එයාගෙ ඒ ක්ලාන්තවීම නම් බොරු රඟපෑමක්. අපට ඒක පහසුවෙන්ම බැහැර කරන්න පුළුවන් හොප්කින්ස්" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "රොජර්ස් මෙනෙවිය ඒ රඟපෑමට රැවටුණා. ඒ මොකද මංජුසාව මහ භයංකර ශාපයක් ගෙන ආ එකක් යයි ඇය විශ්වාස කළ නිසා. ඇය තේ කෝප්පයක් පිළියෙල කරන්න ගිය අතරේ ඔහු මොකද කළේ? දිවිමකුළුවා ඉක්මනින් සොයා ගැනීමයි ඔහුගේ අරමුණ වුණේ. ඌ හැංගෙන්න ඉඩ තිබෙන්නේ අල්මාරියක් යට වැනි අඳුරු තැනක බව ඔහු දැනහිටියා. ඒ නිසයි ඔහු බිම පෙරළී එතැන හොයා බැලුවේ. ඔහු ඒ කටයුත්ත සාර්ථක කරගන්න කලින්, නොහිතූ විදියට රොජර්ස් මෙනෙවිය කෑම කාමරය තුළට ආවා. ඔහු මොකද කළේ? වහාම ක්ලාන්ත වී බිම ඇද වැටුණු ආකාරයක් රඟ පා පෙන්නුවා."

"මේ සතා අල්මාරිය යටට ගිය බව ඔහු කොහොමද දන්නේ?" හොප්කින්ස් විමසීය.

"මේ කාමරයේ තිබුණේ ලී බඩු ඉතාම ස්වල්පයයි." හෝම්ස් කීය. "එයිනුත් සතෙකුට හැංගෙන්න සුදුසු අඳුරු මුල්ලක් හැටියට

තිබුණේ, ලාච්චු අල්මාරිය යට පමණයි. සන්ධිපාදිකයෙකුට නෙමෙයි මීයෙකුට වුණත් හැංගෙන්න තිබුණේ එතැන. දිවිමකුළුවා එව්වේ බෙනට් නොවෙයි නම්, එවැනි සතෙකු සිටින බව ඔහු කොහොමද දන්නේ?"

"ඔහු කිසිම භයක් නැති පුද්ගලයෙකු විය යුතුයි. අපරාධයක් කළ තැනට මේ තරම් ඉක්මනට ආවේ ඒ භයනැති කම නිසයි. නමුත් ඔහු ආවේ මොන අරමුණකින්ද?" මම ඇසීමි.

"ඔව්. බුද්ධිමත් මිනිහෙකු හැටියට ඔහුට කරන්න තිබුණේ මේ පළාතටවත් නැවිත් සිටීම" හෝම්ස් කීය. "ඔහු මෙහෙම ආවේ ඇයිද කියන එක මටත් ප්‍රශ්නයක්.

මගේ හිතට මේ වෙලාවෙ ක්ෂණිකව මතක්වෙන්නේ මෙන්න මේ කාරණාව පමණයි. වෝල්ටර් මෝගන් සහ කපිතාන් බෙනට් අතර කුමක් හෝ හේතුවක් නිසා අමනාපයක් තියෙන්න ඇති. බෙනට්ගේ මේ අමනාපය මෝගන් සමග පමණක් නෙමෙයි; ලෙට්ෂියා කොන්රඩ් මහත්මිය සමගත් තියෙන්න ඇති. පළිගැනීමේ පළමු පියවර ලෙස ඔහු මෝගන්ව මරා දැම්මා. ඒ කිසිම සලකුණක් හෝ සැකයක් ඉතිරි නොකර. ඔහුගේ මීළඟ ඉලක්කය වෙන්න ඇත්තේ කොන්රඩ් මහත්මිය. කපිතාන් බෙනට් දිවිමකුළුවාව හොයන්න ඇත්තේ, පරෙස්සමෙන් ඌ පෙට්ටියට දමාගෙන, ගෙදර ගෙනගොස්, සුදුසු දිනයක් වෙලාවක් බලලා කොන්රඩ් මහත්මියටත්, ඇගේ සොහොයුරාට වගේ සලකන්න. බෙනට්ට දිවිමකුළුවා අල්ලා ගැනීමට බැරිවුණා. නමුත් කොන්රඩ් මහත්මිය නොහිතූ මොහොතක ඇය සපා කා දිවිමකුළුවා උගේ රාජකාරිය ඉෂ්ට කළා."

"ඒ ඔක්කොම හරි හෝම්ස් මහත්මයා. දැන් ඉතින් අපි අප්‍රමාදව ඔය අපරාධකාරයා අල්ලා ගත යුතුයි"

"මෙහේ එන්න කලින් දොස්තර වොට්සන් සමග මං ගියා ග්‍රීනිච්හි, ඔහු රැඳී සිටිනවා යයි කියූ හෝටලයට. නමුත් ඔහු එතැනින් පිටවී ගිහින්. ඔහු කියා තිබුණා තමන් කපිතාන් මැක්මිලන් සමග නවතින්න යන බව. නමුත් මගේ හිතේ නම් ඒ කතාව ගැන කිසිම විශ්වාසයක් නෑ. හොප්කින්ස් ඔබට හැකි නම් හොයා බලන්න මේ මැක්මිලන් ඉන්නෙ කොහේද කියලා. මේ කියන නම් ඇත්ත ඒවා කියලා මගේ නම් වැඩි විශ්වාසයක් නැහැ. නම බෙනට් වුණත් නැතත්, ඔහු බොහොම සූක්ෂම ලෙස හැමදෙයක්ම සැලසුම් කරන, ප්‍රයෝගකාරී

දක්ෂ අපරාධකාරයෙක්. ඔහු අල්ලාගන්න ඔබට හැකි වුණොත් ඔබ ඊට වඩා හපනෙක්"

"හොඳයි අපි බලාගමු" හොප්කින්ස් කීය. "ඔය මිනිහා එංගලන්තයේ හිටියොත්, සතියක් යන්න කලින් මං ඔහුව අල්ලා ගන්නවා"

එසේ කියූ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියේය. නිහඬව කල්පනා කරමින් සිටි හෝම්ස් කොයි මොහොතේ හෝ යමක් පවසතැයි මම බලාපොරොත්තු වූයෙමි. අන්තිමේදී ඔහු පැවසුවේ මෙවැන්නකි.

"බෙනට් කියන මිනිහා අන්තිම කෙරොටිකයෙක්. පොලීසියෙන් ඇවිත් තමන්ව අල්ලා ගන්නා තුරු, ඔහු එංගලන්තයේ රැඳී සිටිවිද කියන එකයි ප්‍රශ්නෙ!"

* * *

අපරාධකාරයා සතියක් ඇතුළත අල්ලාගන්නා බවට, හොප්කින්ස් අප සමග වහසි බස් දෙඩුවේය. සති තුනක් ගතවී ගියත් එවැනි අපරාධකරුවෙකු හිරහාරයට ගැනීමක් ගැන අපට අසන්නට නොලැබිණි. ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් අප හමුවීමට පැමිණියේද නැත. කපිතාන් බෙනට්, පොලීසියේ දැලෙන් රිංගා පැන යන්නට ඇතැයි අපි අනුමාන කළෙමු. සතරවැනි සතියේ එක් සවස් යාමයක පොලිස් නිලධරයා අප හමුවීමට බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනට පැමිණියේය.

"මොනවා හොප්කින්ස්? ඔබට හැකිවුණාද ඔහු සොයාගන්න? එහෙම නම් ඒක සුභ ආරංචියක්" හෝම්ස් කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි.

"ඒක ඔබ හිතන විදියේ සුභ ආරංචියක් නෙමෙයි හෝම්ස් මහත්මයා." හෝප්කින්ස් කීවේ බලාපොරොත්තු කඩවූ හඬකිනි. "බොහොම මහන්සියක් දරලා අපි ඔහු ගැන තොරතුරු හොයා ගත්තා. නමුත් කපිතාන් ෆ්‍රැන්ක් බෙනට් මියගිහින්!"

"දෙයියෝ සාක්ෂි! කවදද ඒක වුණේ? ඔහු දිවිනසාගෙන වත්ද?"

"නෑ නෑ හෝම්ස් මහත්මයා. ඔහු අවුරුදු දොළහකට කලින් මැරුම් කාලා!"

"මොනවා?" අප දෙදෙනාටම එක්වරම කෑගැසිණ.

"ඔව්. ඒ තොරතුරු නිවැරදි බවට අපට සහතිකයි. 1874 අවුරුද්දෙදි බටහිර ඉන්දීය දූපත්වලට අයත් සෙන්ට් ඇන්තනි දූපතේදී, ඇන්ඩ්‍රෑ

මැක්මිලන් කියල මිනිහෙක්, කපිතාන් ෆ්‍රැන්ක් බෙනට්ව ඝාතනය කළාලු"

"එතකොට ඇන්ඩ්‍රෑ මැක්මිලන්ට මොකක්ද වුණේ?"

"ඒ නඩු විභාගය ගැන තොරතුරුත් මට ලැබුණා. සාක්ෂිවල තිබූ අඩුපාඩු නිසා මැක්මිලන් එල්ලුම් ගහෙන් බේරුණාලු. ඔහුට දස අවුරුදු සිර දඬුවමක් නියම වෙලා තියෙනවා. ඒ දඬුවම අවසන් කරල ඔහු සිරෙන් නිදහස් වුණාලු. නිදහස් වුණු ඉක්මනින්ම ඔහුත් මියගිහින් තියෙනවා"

කිසිවක් සිතාගත නොහැකිව අපි තිදෙනාම අන්දමන්දව බලා සිටියෙමු.

"ඒක මහ පුදුමාකාර කතාවක් නේ" අන්තිමේදී මම කීවෙමි. එයට අනෙක් දෙදෙනාගෙන් කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් නොලැබිණි.

* * *

මෙම ගැටලුව, හරිහැටි විසඳා ගැනීමට නොහැකි වූ අසාර්ථක එකක් ලෙස සලකා, මගේ "අසම්පූර්ණයි" යනුවෙන් මා සඳහන් කළ ලිපිගොනුවට දැමීමි. මෙම සිදුවීම ඉක්මනින් අපට අමතක වී ගියේය. ඒ වෙනත් පරීක්ෂණ රැසක් අප හමුවට පැමිණි නිසයි. කෙසේ වෙතත් ඊට අවුරුදු දෙකකට පමණ පසු, හෝම්ස් වෙත මුද්‍රා තබන ලද කවරයක් සහිත ලිපියක් ලැබිණි. එය එවා තිබුණේ ග්‍රේස් ඉන් හි හෙක්ටර් සහ සයිරස් නිතිඥ සමාගම විසිනි. අවුරුදු දෙකකට පෙර ඔවුන්ගේ ආයතනයේ එම ලියවිල්ල තැන්පත් කරන ලද්දේ, ඇන්ඩ්‍රෑ මැක්මිලන් නම් මහතෙකු විසින් බවත්, තමාගේ මරණය සිදුවුණු බව වාර්තා වූ පසු, එම ලියවිල්ල ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා වෙත යැවිය යුතු බවට ඇන්ඩ්‍රෑ මැක්මිලන් මහතා විසින් උපදෙස් දී තිබූ බවත්, නිතිඥ සමාගමේ ලිපියේ සඳහන් විය. දැන් මා ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරන්නේ හෝම්ස්ට ලැබුණු එම ලිපියයි.

මා හිතවත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාණනි,

වෝල්ටර් මෝගන් සහ ඔහුගේ සොහොයුරිය වූ ලෙටීෂියා කොන්රඩ් මහත්මිය දෙදෙනාගේ හදිසි මරණ ගැන, ඔබ කළ සොයාගැනීම් මම පුවත්පත් මගින් කියවීමි. අභිරහස් පරීක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ විශිෂ්ට කීර්ති නාමයක් ලැබූ ඔබ වෙත, ඊට අදාළ සත්‍ය කථාන්තරය ඉදිරිපත් කිරීම මගේ යුතුකම මෙන්ම වගකීම යයි මම විශ්වාස කරමි.

වෝල්ටර් මෝගන් මට මුලින්ම හමුවෙන විට ඔහු බටහිර ඉන්දීය කොදෙව්හි සෙන්ට් ඇන්තනි දූපතේ, උක්වතු පාලකයෙකු ලෙස කටයුතු කළේය. දරුණු හිතක් ඇති අනුකම්පා විරහිත පාලකයෙකු ලෙස, ඔහුට අපකීර්ති නාමයක් ලැබී තිබිණි. එවක මම එම දූපත් අතර යාත්‍රා කළ කුඩා ප්‍රවාහණ යාත්‍රාවක කපිතාන්වරයා ලෙස සේවය කළෙමි. විශාල ආදායමක් නොලැබුවත්, මට ලැබුණු ආදායම ගැන මම තෘප්තියට පත්වී සිටියෙමි. සෙන්ට් ඇන්තනි දූපතේ ප්‍රධානම නගරය වූ ට්‍රයනා බේ, අප බොහෝවිට නැංගුරම් දැමූ ස්ථානයක් විය. එවන් වෙලාවලදී ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් හමුවීමට අපට අවස්ථාව සැලසුණේ, එහි සමාජශාලාවේදීය. මේ රටවල ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් ගතකළේ දුෂ්කර ජීවිතයකි. දරුණු ස්වදේශිකයන්ට මිනිමැරීම, මංකොල්ල කෑම අමුතු දෙයක් නොවීය. එවැනි කටුක පරිසරයක දිවි ගෙවූ අය, ඒ දුක් ගැහැට මඳක් සංසිඳවා ගත්තේ සමාජශාලාවේදී කාඩ් හෝ බිලියඩ් ක්‍රීඩා කිරීමෙන් හා මධුවිත පානය කිරීමෙනි.

අප සමග කාඩ් ක්‍රීඩා කිරීමට පැමිණි අය අතර, ෆ්‍රෑන්ක් බෙනට් නම් ඉංග්‍රීසි ජාතික කපිතාන්වරයෙකු ද විය. කුඩා රුවල් නෞකාවක අයිතිකරු වූ ඔහු කළේ, බටහිර ඉන්දීය දූපත් අතර යාත්‍රා කරමින් නොයෙක් භාණ්ඩ වෙළඳාම කිරීමයි. මේ අතර මුතු කිමිදීමේ යෙදෙන ධීවරයන්ගෙන් ඔහු මුතුඇට මිලදී ගැනීමේ ද යෙදුණේය. එම මුතු ඇට ට්‍රයනා බේහි ආභරණ වෙළඳසල්වලට මෙන්ම, පෞද්ගලික ගැනුම්කරුවනටද අලෙවි කෙරිණි. කපිතාන් බෙනට් අලෙවි කළේ ඔහුට ලැබුණු හොඳම මුතුඇට නොවන බවට සමාජශාලාවේ අය අතර මතයක් තිබිණ. බාල මුතුඇට අලෙවි කළ බෙනට්, ඔහුගේ අතර්සම මුතු ආරක්ෂා කොට තැබූ බව තතු දත්තෝ කීහ. ඒ ඔහු මුහුදු රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගත් දවසක ජීවත්වීම සඳහාලු. මෙම කථාන්තරය මම මුලදී විශ්වාස නොකෙළෙමි. එහෙත් මගේ අදහස වෙනස් කරගැනීමට සිදුවූයේ, එම කථාව දිනක් බෙනට් විසින්ම තහවුරු කිරීම නිසයි.

මුතුඇට පිළිබඳ විශේෂඥයෙක් ජැමෙයිකාවේ සිට සෙන්ට් ඇන්තනි වෙත පැමිණ සිටියේය. තමාගේ මුතු එකතුව විශේෂඥයාට පෙන්වූ බවත්, ඒවා ඉතා ඉහළ වටිනාකමකින් යුක්ත බවට ඔහු සහතික කළ බවත්, බෙනට් මට පැවසුවේ අතිශය සතුටෙනි. ඒ

වෙලාවේ අපි වරාය අසල සමාජශාලාවේ වූ බංකුවක හිඳගෙන සිටියෙමු. තම සාක්කුවෙන් ගත් කුඩා මල්ලක වූ මුතුඇට බෙනට් තම අත්ලට හැළුවේය. කිසිදු පළුද්දක් නොමැති එතරම් අලංකාර මුතුඇට, මා ජීවිතයේ කිසි දිනෙක දැක නොතිබිණි. ඒවායේ වටිනාකම කොතෙක් දැයි කීමට මට දැනුමක් නොවීය. එහෙත් එය මිනිසෙකුට ජීවිතකාලයකට ප්‍රමාණවත් ධනයක් බව වටහාගැනීම මට අපහසු නොවීය.

එම මුතුඇට සියල්ල වහා සඟවා ගන්නා මෙන්, මම ඔහුට සංඥා කළෙමි. ඒ සමාජශාලාවේ සිටි තවත් කිහිපදෙනෙකු, ඒ දෙසට තම දෙනෙත් යොමු කළ බැව් මා දුටු නිසයි. මෙයින් සමහර අය කොයිතරම් කෘර යක්ෂයින්ද යන්න මම දැනසිටියෙමි. මුතුඇට පැහැරගැනීමට සිතුණොත්, බෙනට්ගේ ගෙල කපා දැමීමට වුවත් ඔවුන් මොහොතකට හෝ පසුබට නොවෙනු නියතය.

යම්කිසි කටයුත්තක් සඳහා එදා සැන්දෑවේ චෝල්ටර් මෝගන්ගේ නිවසට යෑමට මට සිදුවිය. එය පිහිටා තිබුණේ නගරයේ සිට මිනිත්තු දහයක පමණ දුරින් පාළු ස්ථානයකයි. ගෙදරට ළංවෙද්දී ගේ තුළින් මට අසන්නට ලැබුණේ, උස් හඬින් කෝපයෙන් කරගත් වචන හුවමාරුවකි. ඒ මෝගන්ගේ කටහඬ සහ ඔහුගේ සොහොයුරියගේ කටහඬ බැව් මම හඳුනාගතිමි. තම ස්වාමිපුරුෂයාගේ මරණය නිසා ඇය ඊට කලින් වසරේ සිය සොහොයුරා සමග පදිංචියට බටහිර ඉන්දීය දූපත් වෙත පැමිණ තිබිණි. ඇය ස්වභාවයෙන්ම ඉතාම කෘර, ධනයෙහි ගිජු, ඕනෑම වෙලාවක සණ්ඩුකිරීමට සූදානම් එකියක වූවාය. ඇයගේ පැමිණීම නිසා මෝගන්, වෙනදාටත් වඩා දරුණු පුද්ගලයෙකු බවට පත්ව තිබිණි.

"උඹ මහ මෝඩයෙක්" ඇය කියනු ඇසිණ. "ලැබුණු අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගන්න එකයි කරන්න තියෙන්නෙ. එහෙම නොකොළොත් උඹට වෙන්නෙ, මේ කාලකණ්ණි රටට වෙලා මුළු ජීවිත කාලයම, කාලකණ්ණි වීදියට ගතකරන්නයි"

ඔවුන් කථාකළේ කුමක් ගැනද යන්න මම දැන නොසිටියෙමි. එය දැනගැනීමට මට උවමනාවක් ද නොවීය. මම දොරට තට්ටු කළෙමි. සේවකයෙක් දොර විවෘත කොට මට ඇතුළට ඒමට ඉඩ හළේය.

පසුවදා සැන්දෑවේ යළිත් වරක් මෝගන්ගේ නිවසට පැමිණෙන මෙන් මට ඇරයුමක් ලැබිණි. තවත් පස් හය දෙනෙකු රාත්‍රී

භෝජනයට ඒමට නියමිත බැව් කී මෝගන්, මට ද ඒ සඳහා ඇරයුම් කළේය. ඒ අනුව සැන්දෑවේ මම එහි ගියෙමි. පස් හය දෙනෙකු එහි පැමිණෙන බැව් කීවත්, රාත්‍රී භෝජනය සඳහා මා හැරුණු විට සිටියේ කපිතාන් බෙනට් පමණි. රාත්‍රී ආහාරයෙන් පසු අපි සිව්දෙනා කාඩ් ක්‍රීඩා කිරීමට පටන්ගත්තෙමු. කොන්රඩ් මහත්මියගේ නපුරුකම සහ නින්දිත කරා විලාසය නිසා, ඔවුන් සමග කාඩ් ක්‍රීඩාව මට ඉක්මනින්ම එපා විය. බොරු නිදහසට කරුණක් කියා මම ඔවුන්ගෙන් සමුගත්තෙමි. මා කෙළින්ම ආපසු ආවේ වරායේ නැංගුරම් දමා තිබූ මගේ නෞකාව වෙතයි.

මධ්‍යම රාත්‍රියේ මා අවදිකරන ලදී. ඒ, අසලින් වූ යුදහමුදා කඳවුරකින් එවන ලද හමුදා භට පිරිසක් විසිනි. කපිතාන් බෙනට් ඝාතනය ගැන මා අත්අඩංගුවට ගන්නා බැව් ඔවුහු පැවසූහ. පාර අයිනේ තිබී හිස පොඩි කරන ලද බෙනට්ගේ මළසිරුර හමුවී තිබිණ. මා නිර්දෝෂ බව කීවත් එයින් පළක් වූයේ නැත. බෙනට් ඝාතනය ගැන චෝදනා ලැබ මට එරෙහි නඩු විභාගය ජැමෙයිකාහි මහාධිකරණයේ පැවැත්විණි. එහි සාකච්ඡා කෙරුණු විස්තර සියල්ල ඔබට පැවසීමට මම උත්සාහ නොකරමි. මට එරෙහිව සිටි ප්‍රධානම සාක්ෂිකරුවන් වූයේ වෝල්ටර් මෝගන් සහ ලෙටිෂියා කොන්රඩ් මහත්මියයි. බෙනට්ගේ මරණය සිදුවූ දින රාත්‍රියේ, කපිතාන් බෙනට් සහ මා අතර බහින් බස්වීමක් ඇතිවී, එය විශාල සණ්ඩුවක් බවට හැරවුණු බව ඔවුහු කීහ. මෙය සම්පූර්ණයෙන්ම අසත්‍යයකි. කපිතාන් බෙනට් තම නිවසෙන් පිටවී මඳ වේලාවකින් මරළතෝනි නඟනු ඇසුණු බව ඔවුහු සාක්ෂිදෙමින් කීහ. මේ ගැන විමසීමට නිවසෙන් එළියට ආ ඔවුනට දකින්න ලැබුණේ මා එතැන සිට පැන දුවන ආකාරය යයි ඔවුහු දිවුරා කීහ. මෙය ද සම්පූර්ණ අසත්‍යයකි.

සැබැවින්ම සිදුවූයේ කුමක්ද යන්න මට රහසක් නොවීය. කපිතාන් බෙනට් තම සාක්කුවේ දමාගෙන එහා මෙහා ගෙනගිය වටිනා මුතු ගැන, මෝගන්ට හා ඔහුගේ සොහොයුරියට දැනගන්නට ලැබී ඇත. බෙනට් මරා දමා ඒවා පැහැරගැනීමට ඔවුන් කුමන්ත්‍රණය කර ඇත. එදා මා ඔවුන්ගේ නිවසට යද්දී කොන්රඩ් මහත්මිය සිය සොහොයුරාට බැණ වැදුණු ආකාරය මට සිහිවිණි. ඇය එදා කීවේ කුමක් ගැන ද යන්න තේරුම් ගැනීම දැන් අපහසු නැත. ඔවුන්ගේ සැලැස්ම වූයේ බෙනට් මරා දැමීම පමණක් නොව, එම අපරාධය පිළිබඳ චෝදනාව මගේ හිස මත පැටවීමයි.

මට එරෙහිව සාක්ෂි දුන්නේ ඔවුන් දෙදෙනා පමණක් නම්, මගේ ගැළවීමට සුළු ඉඩකඩක් ලබාගැනීමට හැකියාවක් තිබිණි. එහෙත් මට එරෙහිව සාක්කි දීමට, ඔවුහු "ඇසින් දුටු සාක්ෂිකරුවන්" ගණනාවක් නිර්මාණය කළහ. තම වත්තේ සේවය කළ කිහිපදෙනෙකුම මෙලෙස සාක්ෂි දීමට පොළඹවා ගත්තේ, අල්ලස් දීම් සහ තර්ජන මගින් බැව් මම දැනගතිමි.

අලුගෝසුවාගේ තොණ්ඩුවේ හිර තොව්, මගේ ජීවිතය ගැළවුණේ කෙසේදැයි, ඔබ පුදුමයට පත්වනු නොඅනුමානය. ඒ, බෙනට් සතුව තිබී අතුරුදන්වුණු මුතුඇට කිසිවක් මා සන්තකයෙහි නොතිබීම නිසාය. එපමණක් නොව ඒවා මොනම අයුරකින් වත් සොයාගැනීමට පොලීසිය අපොහොසත් විය. ඔවුන් චෝදනා කළේ මත්පැනින් සිහි විකල් වී සිටි මා සහ බෙනට් අතර සණ්ඩුවක් ඇතිවූ බවත්, එහිදී මා එල්ල කළ පහරකට ඔහු ජීවිතක්ෂයට පත්වූ බවය. විත්තියේ නීතිඥයාගේ තර්කය වූයේ, සණ්ඩුව කෙසේ ඇතිවුණත් පළමුවෙන් පහර එල්ල කර ඇත්තේ බෙනට් විසින් බවයි. ජූරි සභාව මෙය පිළිගත් නිසා, මා අනියම් මිනිමැරුමකට වරදකරු ලෙස තීරණය විය. ඒ අනුව මට බරපතළ වැඩ ඇතිව අවුරුදු දහයක සිරදඬුවමක් නියම විය. මා යවන ලද්දේ හැලිෆැක්ස් දූපතේ එළිමහන් සිරකඳවුරටයි.

කිසිදිනෙක නොකළ වරදකට මගේ ජීවිතයේ හොඳම කාලයේ අවුරුදු දහයක් මම හිරබත් කෑවෙමි. ඒ කාලය තුළ මගේ සිතේ, මා හිරේ යැවූ මිනිසුන් කෙරෙහි ඇතිවූයේ කැකෑරෙන වෛරයකි. මගේ පවුල කඩා ඉහිරිණි. මා අවුරුදු දහයකින් පසු සිරෙන් නිදහස් වූයේ අකාලයේ රෝගී වූ ආත්මය බිඳුණු මිනිසෙකු ලෙසයි. මගේ ජීවිතයේ ඉතිරි කොටස මා ගතකළ යුත්තේ කෙලෙසද? මම එය කල්පනා කර බැලීමි. මගේ ජීවිතය විනාශ කළ මෝගන් සහ ඔහුගේ සොහොයුරිය සොයා ගොස්, ඔවුන්ගෙන් පළිගැනීමට මම තීරණය කළෙමි.

මා සිරෙන් පිටවෙද්දී සිරගෙදර ලිපිකරුවෙකු අතින් එක් අත්වැරදීමක් සිදුවිය. එනම් සිරගෙදරදී මියගිය සිරකරුවකු ලෙස මගේ නම සටහන් කිරීමයි. එය නිවැරදි කිරීමට මම උත්සාහයක් නොදැරුවෙමි. එයින් මට ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද?

චෝල්ටර් මෝගන් හා කොන්රඩ් මහත්මිය ඒ කාලයේම බටහිර ඉන්දීය දූපත් හැර දමා, එංගලන්තයට ආපසු පැමිණි. බැව් මට

දැනගන්නට ලැබිණි. ඔවුන් විසින් මරා දමනු ලැබූ කපිතාන් බෙනට්ගේ නාමයෙන් මම ඔවුන් සොයා පැමිණියෙමි. සිරගෙදරදී මා ඉතිරි කරගෙන තිබූ සුළු මුදල, මගේ නැව් ගාස්තු සහ නවාතැන් ගාස්තු ලෙස යන්තමින් ප්‍රමාණවත් විය.

එංගලන්තයට ආපසු පැමිණි මෝගන්, පළාත් ආණ්ඩුසභා මන්ත්‍රීවරයෙකු ලෙස ඉහළ තනතුරක් දරන බව සොයාගැනීම මට අපහසු වූයේ නැත. ඔහුගේ වාසස්ථානය, ගමන්කිමන් හා දින චර්යාව ගැන මම දැඩි අවධානයක් යොමු කළෙමි. එක් දිනක් බ්ලැක්පූල් දුම්රියපොළේදී ඔහුගේ දෙනෙත් මා වෙත යොමුවිය. එහෙත් මා හඳුනාගැනීමට ඔහුට හැකිවූවා යයි නොසිතමි. මට අමතක නොවූ එක් කරුණක් වූයේ, දිවිමකුළුවන් කෙරෙහි මෝගන් කවදත් දැක්වූ දැඩි භීතියයි. එබැවින් මම ප්‍රමාණයෙන් ලොකු කළු ටැරන්ටියුලාවෙකු එංගලන්තයට එද්දී ගෙන ආවෙමි. ඌ යොදාගෙන ඔහුට දඬුවම් කළ යුත්තේ කුමන ආකාරයෙන්දැයි, මුලින් මගේ සිතේ සැලැසුමක් නොවීය. මම ඒ ගැන කල්පනා කළෙමි. දැව කැටයම් ගැන ඔහු දක්වන ආශාව තේරුම් ගත් පසු මගේ කාර්යය පහසු විය. කැටයම් මංජුසාවක දැමූ දිවිමකුළුවා තැපෑලෙන් එවීම පහසුම ක්‍රියාමාර්ගය බැව් මට අවබෝධ විය.

ඔහුගේ මරණයෙන් පසු, ඔහුගේ නිවසට පැමිණ දිවිමකුළුවා ආපසු අල්ලා ගැනීමට මම උත්සාහයක් දැරිමි. ඒ මෝගන්ගේ ලේලිය හෝ අනෙක් අහිංසක කෙනෙකු උෆට ගොදුරුවීම වැළැක්වීමටයි. නමුත් ඒ උත්සාහය සාර්ථක නොවූ බැව් ඔබ දන්නවා ඇත. මට එක් මොහොතකට අමතක වූ කොන්රඩ් මහත්මියට ද මරණීය දඬුවම දීමට, දිවිමකුළුවා මට අසුනොවී සැඟවුණා යයි දැන් මම සිතමි.

ඔබට මේ ලිපිය කියවීමට ලැබෙන්නේ මගේ මරණයෙන් පසුවය. කපිතාන් බෙනට් ඝාතනය කොට, මා නොමරා මැරූ නියම අපරාධකාරයන්ට, නිසි දඬුවම ලබාදීමට මට හැකිවිණි. ජීවිතයේ මා ලැබූ එකම සැනසීම එය පමණි.

කපිතන් ඇන්ඩ්රූ මැක්මිලන්"

බිෂොප්ස්ගේට් මැණික් හොරකම

1887 වසර ෂර්ලොක් හෝම්ස්ට අතිශයින් කාර්ය බහුල වූ වසරකි. එයින් ප්‍රධාන තැනක් ගන්නේ චාල්ස් ඔගස්ටස් මිල්වටන් පිළිබඳ සිද්ධියයි. කැම්බවෙල්හි වස පෙවීමේ සිද්ධිය, පැරඩොල් කුටියේ වික්‍රමය, ලෞඩර්හි ස්ටුවට් මහත්මියගේ මරණය ආදිය ද එම වසරේ පරීක්ෂණ අතර වේ. මෙම වසරේම අප යෙදුණු තවත් පරීක්ෂණයක් 'බිෂොප්ස්ගේට් හි මැණික් හොරකම' නමින් මා සටහන් කරගෙන ඇත. එය ඔබ වෙත ගෙන ඒමට මෙතෙක් මට අවස්ථාවක් නොලැබිණි.

දිගින්දිගටම කුමක්දෝ රසායනික පරීක්ෂණයක යෙදෙමින් සිටි හෝම්ස්ට, මා සමග කතාබහ කිරීමට වත් කාලයක් නොතිබිණි. බෙන්සයිල් මද්‍යසාරයේ සහ අයඩෆෝම්වල සුවඳ, විසිත්ත කාමරය පුරා පැතිර ගියේය. රෑ කෑම වෙලාවේදීවත් කතාබහ කරමින් කාලය නාස්ති කිරීමට අකමැති වූ ඔහු, වොග්ලර්ගේ ප්‍රායෝගික රසායන විද්‍යා අත්පොත කෑම මේසයේදී ද දිගහැර ගත්තේ ය. දින ගණනක් රාත්‍රියේ හරිහැටි නිදි නොලැබීම නිසා, ඔහුගේ දෙනෙත් නිදිමතෙන් බරවී තිබිණ. එදා රාත්‍රි භෝජනය වෙලාවේ මේ ගැන මම ඔහුට අවවාද කළෙමි.

"මේ ආකාරයට අධික ලෙස මහන්සිවීම ඔබේ ශරීර සෞඛ්‍යයට නම් කොහොමටවත් හිතකර නෑ හෝම්ස්. හරි හැටි ආහාරයක් නොගෙන, දිගින් දිගටම නිදිමරමින් තෙහෙට්ටුවට, විඩාවට පත්වීම හෘදයාබාධයකට අත වැනීමක්."

"හරි හරි මිත්‍රයා." හෝම්ස් කීය. "මං දන්නවා, ඔබ මට මේවා මතක් කර දෙන්නේ, මගේම යහපත ගැන සිතා බව. මට උවමනා කරන්නේ තවත් පැය කිහිපයක් විතරයි. ඊට පස්සේ මේ පරීක්ෂණය ඉවරයි. ඊළඟට මං එක දිගට පැය හත අටක් නැත්නම් දහයක් දොළහක් නිදාගන්නවා. ඒ නිදිමරපුවට හරියන්න. ඊටත් පස්සේ අපි කොහේ හරි ඈත පළාතකට යමු නිවාඩුවක් ගතකරන්න."

එසේ කියූ ඔහු යළිත් වරක් තම රසායන විද්‍යා උපකරණ ඇටවුමට ළංවී, බන්සන් දාහකය දල්වා ගත්තේය.

පසුවදා උදෑසන අවදිවී මම තේ මේසයට පැමිණියෙමි. මට දකින්නට ලැබුණේ හෝම්ස් තවමත් අවදි වී නොමැති බවයි. ඔහු පරීක්ෂණය සඳහා යොදාගත් උපකරණ සියල්ල පැත්තකට තල්ලු කර තිබිණි. පරීක්ෂණය අවසන් කර ඇති බැව් එයින් මම තේරුම් ගත්තෙමි. කිසිවෙකු බාධා නොකොළොත් හෝම්ස් එක දිගට පැය ගණනාවක් නිදියන බැව් නිසැකය. මා කළ යුත්තේ මෙතැනින් ඉවත්ව යාමයි. සමාජශාලාවට ගොස් තර්ස්ටන් සමග බිලියඩ් ක්‍රීඩා වටයක යෙදීමට මම තීරණය කළෙමි. හෝම්ස් අවදිකිරීමට උත්සාහ නොදරන මෙන් හඩිසන් මහත්මියට ද දන්වා මම නිවසෙන් පිටවී ගියෙමි.

දහවල් ආහාරය සඳහා මා නිවසට පැමිණෙන විට දහවල් එක පමණවී තිබිණ. මගේ මිත්‍රයා ඔහුගේ හාන්සි පුටුවට වී "ඩේලි ටෙලිග්රාෆ්" පුවත්පත කියවමින් සිටියේය.

"හලෝ වොට්සන්" ඔහු කීය. "ඔන්න මං ඔබට වුණු පොරොත්දුව ඉටු කළා. රසායන විද්‍යා පරීක්ෂණ මං සෑහෙන කාලයකට අත්හිටෙව්වා. නිවාඩුවක් ගතකරන්න කොහේ හරි යනවා නම්, මං ඊට සූදානම්. අපට යෑමට සුදුසු මොකක් හරි තැනක් ගැන ඔබේ හිතේ තියෙනවද?"

"හුඟක් කාලෙකින් අපිට යන්න බැරිවුණා, තේම්ස් ගං ඉවුරේ තැනක නිවාඩුවක් ගතකරන්න" මම කීවෙමි. "ඔය ගැන කියද්දී දවස් කිපයකට කලින් තර්ස්ටන් මට කිව්වා, නිවාඩුවක් ගතකරන්න අපූරු තැනක් ගැන."

"ඒ කොහේද?"

"තේම්ස් ගං ඉවුරේ තිබෙන සොනිං ගම්මානයේ තිබෙනවලු. ස්වාභාවික පරිසරයේ ලස්සන දකින්න පුළුවන් තැන් කිහිපයක් - බෝට්ටුවක නැඟිලා ගඟේ සංචාරය කරන්න, මාළු බාන්න, නිස්කලංකව කාලය ගතකරන්න, ඒ හරිය අපූරුයිලු"

"ඒක නම් විශිෂ්ට අදහසක් වොට්සන්. පහුගිය විකේ මං මහන්සිවුණු විදියට, උවමනා කරන්නේ ඒ වගේ නිවාඩුවක්. එහෙම නේද?"

අප දෙදෙනාගේම සිත්වල තිබුණේ දැඩි උද්‍යෝගයකි. දෙමව්පියන්ගේ නීතිරීති වලට යටත් නොවී, විනෝද සංචාරයක යෙදීමට සූදානම් වන ගැටවර පාසල් සිසුන් දෙදෙනෙකු මෙන්,

අපි අපමණ සතුටකින් පසුවූයෙමු. අන්තිම මොහොතේ හෝම්ස්ගේ අනුග්‍රාහකයෙකු කඩාවැටී අපේ ගමන වළකිදැයි, මගේ සිතේ කියක්ද නොතිබුණා නොවේ. අල්මාරි වල පතුල් අවුස්සා, බෝට්ටු සංචාරයට සුදුසු ෆ්ලැනල් ඇඳුම් සොයාගත්තෙමු.

පසුවදා උදැසනින්ම ගමන් ඇරඹීමට අපි බලාපොරොත්තු වූයෙමු. උදේ නවය වීමටත් පෙර පැඩිංටන් දුම්රියපොළට ළඟාවීමට අපට හැකිවිය. ගඟබඩ ගම්පියසක් වූ සොනිං ගමට, දුම්රිය පොළක් නොවීය. ළඟම තිබූ දුම්රිය පොළ ටවයිෆර්ඩ් ය. එතැනට නුදුරින් පිහිටි මේඩන්හෙඩ් වෙත දුම්රිය ළඟාවෙද්දී, දුම්රියේ කවුළුවෙන් ඉවත බලාගෙන සිටි හෝම්ස්ට කෑගැසිණි.

"අර බලන්නකො වොට්සන්. අර ඇතල්නි ජෝන්ස් නේද? මේ මිනිහ මොනව කරනවද මෙහේ?" අසුතෙන් එසවුණු හෝම්ස්, තම හිස කවුළුවෙන් එළියට දමා දෑත් වනමින්, වේදිකාවේ සිටි ජෝන්ස්ගේ අවධානය දිනාගැනීමට උත්සාහ කළේය.

ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් රහස් පොලීසියේ පරීක්ෂකවරයකු වූ ඇතල්නි ජෝන්ස්, තම ගැටලු විසඳා ගැනීමට හෝම්ස්ගේ පිහිට පතා බේකර් වීදියට නිතර පැමිණි අයෙකි. අප දුටු වහාම ජෝන්ස් අප සිටි කවුළුව වෙත දිව ආවේය.

"අද අපි අපේ සාමාන්‍ය රාජකාරි වලින් කට්ටි පැන්නා ජෝන්ස්" හෝම්ස් කීය.

"කොහේද මේ යාළුවො දෙන්න යන්නේ?"

"අපි යනවා විනෝද සවාරියක්." හෝම්ස් කීය. "ඒක නෙමෙයි ඔබ මොකක් කරනවද මෙහේ? ඔබේ මුහුණෙ හැටියට මට කියන්න පුළුවනි ජෝන්ස්, ඔබ මොකක් හරි පැටළුණු ගැටලුවකට මුහුණ දීලා. එහෙම නේද?"

"ඔබ ඒක තේරුම් ගත්තේ කොහොමද කියලා, මට නම් හිතාගන්නත් අමාරුයි මහත්මයා. ලොකු රාජකාරියක් තමා මට පැවරිලා තියෙන්නේ. පෙරේදා රෑ සිදුවුණු මුතු මැණික් හොරකමක් ගැන, ඊයේ පුවත්පත් වල ඔබ දකින්න ඇති. විල්ටන් සාමිවරයාගේ ගෙට හොරු ඇතුළුවෙලා. ආර්යාවගේ කනේ කරේ තිබුණු ඒවා ඇරෙන්න, අනික් ඔක්කොම දියමන්ති මුතු මැණික් අරගෙන ගිහිං. ඔවුන් රාත්‍රී භෝජනය ගන්නා අතරෙයි මේ හොරකම කරල තියෙන්නේ. ඉණිමගකින් උඩුමහලට නැගලා, දොරේ අගුළ කඩාගෙන

කෙළින්ම ආර්යාවගේ කාමරයට ඇතුළුවෙලා. ඇතින් දුටු කිසි කෙනෙක්, ඉතිරි කරල ගිය හෝඩුවාවන් මොකුත් නෑ. පහුගිය මාස එකහමාරක කාලය තුළ, මේ වගේම හොරකම් හයක් නැත්නම් හතක් සිදුවුණා..... හරියට සතියට එක ගණනෙ වගේ. මුලින්ම මේ විදියට හොරකමක් වුණේ සරේ ප්‍රාන්තයේ වොකිං වල. ඊළඟට සෙවනෝක්ස්, බිස්ලි, හාපෙන්ඩන්, ඊට පස්සෙ එසර් වලට ඇවිත්. පෙරේදා රෑ තමයි මේඩ්ස්හෙඩ් වලට ඇවිත් තියෙන්නෙ. අපට හොඳටම විශ්වාසයි, මේක එකම කල්ලියක වැඩක් කියලා. එකම තැනකවත් කිසිම සලකුණක් ඉතිරි කරන්නෙ නැතුව, බොහොම පිරිසිදුවටයි වැඩේ කරල තියෙන්නෙ."

"ඔබේ පහසුවට එහෙම සලකුණක් ඉතිරි නොකරපු එක ගැන මට කණගාටුයි ජෝන්ස්" හෝම්ස් කීවේ දුම්රිය පිටත්වන බවට සංඥා කරද්දීය. "ඕක විසඳාගන්න බැරිවුණොත්, ලබන සතියෙ විතර බේකර් වීදියෙ පැත්තෙ ඇවිත් යන්න. බලමු අපි දෙන්නගෙම මොළ යොදවලා මොනවා හරි කරන්න පුළුවන්ද කියලා. ආයුබෝවන්."

අපේ නිවාඩුව ඉවතට දමා හෝම්ස් මේ පරීක්ෂණට පැටළෙනැයි මගේ සිතේ බියක් ඇතිවිය. එහෙත් වාසනාවකට මෙන් ඔහු ඒ කිසිවකින් මොළය අවුල් කරගත්තේ නැත. අපි සොනිංහි සතියකට කිට්ටු කාලයක් සතුටින් ගතකළෙමු. තේම්ස් ගඟේ බෝට්ටු සංචාරයක නොයෙදුණු වෙලාවට, ඔහු පුවත්පත් කියවමින්, ඒවායේ පළවූ ප්‍රහේලිකා විසඳමින් කාලය ගත කළේය.

අප ලන්ඩනය බලා ආපසු යාමට නියමිතව තිබුණේ සඳුදා උදෑසනය. ඉරිදා සැන්දෑවේ අපි එළිමහනේ තැබූ සුවපහසු ඇසුන් දෙකකට වී දුම්පානය කරමින් සිටියෙමු. අප ලැගුම් ගත් වින්ඩසර් හෝටලය පිහිටා තිබුණේ, අවට ප්‍රදේශයම පහසුවෙන් දැකිය හැකි කඳු මුදුනකය. එක් පසෙකින් තේම්ස් නදියේ නිල්වන් ජලකඳ ගලා බැස්සේ කිසිදු ශබ්දයක් නොනගමිනි. අනෙක් පසින් සොනිං ගම්මානය පමණක් නොව තරමක් ඇතින් පිහිටි කඩමණ්ඩි ද අපට දැකගැනීමට හැකිවිය.

"මේඩ්ස්හෙඩ් වල හොර කල්ලිය අල්ලා ගත් බවක් මම නම් පත්තර වල දුටුවේ නෑ වොට්සන්. ඔබටවත් ඒ බවක් දකින්න ලැබුණද?"

"ඇතල්නි ජෝන්ස් ගැනයි හොරු ගැනයි මට සම්පූර්ණයෙන්ම අමතක වුණා" මම කීවෙමි. "ඔබ ගෙන්වූ පුවත්පත්වත් මං ඒ තරම් හොඳින් කියෙව්වෙ නෑ"

"ඒක ඇත්තයි මගේ හිතවත් මිත්‍රයා. ඔබ පුවත්පත අතට අරගෙන, සැප පුටුවට වෙලා, ගඟ දිගේ හමා එන සීතල සුළඟේ පහස විඳිමින් නිදාගත්තා. එහෙම නේද?"

"නිවාඩුවක් ගතකරනවා කියන්නෙ ඒකට නේ." මම කීවෙමි. "මං දැක්කා ඔබ නම් පත්තර පිටු කීපයක් දිගහැරගෙන කොටු ඇඳලා, අකුරු ලියමින් යළි කුරුටු ගාමින් ප්‍රහේලිකා විසඳනවා"

"ඒකත් නිවාඩුවක් ගතකිරීමේ හොඳ ක්‍රමයක්. එහෙම නේද මිත්‍රයා? කොහොම වුණත් මං යෙදුණු කටයුත්ත, ඔබ රහසේම නිරීක්ෂණය කර ඇති බවයි පෙනෙන්නෙ" හෝම්ස් කීවේ හඬනඟා සිනාසෙමිනි.

පසුවදා උදයේ අප ලන්ඩනයට පැමිණි දුම්රිය, පැඩිංටන් දුම්රිය ස්ථානයට ළඟාවිය. ඇතල්නි ජෝන්ස් වෙත වහාම විදුලිපුවතක් යැවීමට මගේ මිත්‍රයාට උවමනා විය.

"මේඩ්ස්හෙඩ් හි ඔබේ මිත්‍රයන් තවමත් හමුවුණේ නැත්නම් බේකර් වීදියට පැමිණ මා හමුවන්න.

ෂර්ලොක් හෝම්ස්"

කුලීරියක නැඟී අපේ නිවහනට යන අතරේ, හෝම්ස් සමග මෙවැනි මංකොල්ල කල්ලි ගැන කතාබහක් ඇරඹීමට මම උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් එය සාර්ථක නොවිය. ගැඹුරු කල්පනාවකට වැටී සිටි ඔහු, මගේ කතාබහ ගැන උනන්දුවක් දැක්වූයේ නැත. කුමක් හෝ ගැටලුවක් විසඳීමට තිබූ විට, ඔහු මේ අයුරින් කල්පනාවට වැටී නිහඬවන ආකාරය, මා දැකපුරුදු දෙයකි.

සඳුදා දවසම මේ අයුරින් ගතවීමට ඉඩ ඇති බැව් මට වැටහිණ.

බොහෝ දිනකින් වෛද්‍ය පුස්තකාලය වෙත යෑමට නොහැකි වූ බැව් මට සිහිවූයේ එවිටය. ක්‍රියාකාරී වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස මේ කාලයේ රෝගීනට ප්‍රතිකාර කිරීමේ මා නොයෙදුණු බව සැබෑය. එහෙත් ජීවිතයේ ඉතිරි කාලය සඳහා මා සතුව තිබූ එකම ධනය, මගේ වෛද්‍ය ඥානය සහ මා ලැබූ පළපුරුද්ද පමණි. එබැවින් නිතිපතා බ්‍රිතාන්‍ය වෛද්‍ය සංගමයේ සඟරා කියවීමටත්, හැකි සෑමවිටකම වෛද්‍ය සම්මන්ත්‍රණවලට සහභාගි වීමටත්, මම අමතක නොකෙළෙමි.

ක්‍රයිටීරියන් අවන්හලට ද ගොඩවැදී මා ආපසු එන විට ඇඳිරි වැටී තිබිණ. හෝම්ස් විසිත්ත කාමරයේ සිටියේ පුවත්පතක් දිගහැරගෙන, කඩදාසියක යමක් සටහන් කරමිනි. මේ ඔහුට සුපුරුදු ප්‍රහේලිකා විසඳීමක් බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"වොට්සන්. ඔබේ මිත්‍රයා ලෙස්ටර් ටවුන්ස්එන්ඩ් මොකද කියන්නේ? ඔහු ඕස්ට්‍රේලියාවේ ස්ථිර පදිංචියට යන්න තීරණය කරලාද?" හෝම්ස් විමසුවේය. එය අසා මම තරමක පුදුමයකට පත්වීමි.

"හෝම්ස්! ඔබ කොහොමද දැනගත්තෙ මට ලෙස්ටර් හමුවුණු බව? ඊළඟට ඔහු ඕස්ට්‍රේලියාවට සංක්‍රමණය වෙන්න තීරණය කර ඇති බව?"

"ඒක ඉතාම සරලයි වොට්සන්. නමුත් මා එය පැහැදිලි කළොත් ඒකෙ අගය සම්පූර්ණයෙන්ම නැතිවී යනවා."

"නෑ නෑ. මට මේක දැනගන්න උවමනායි." මම කීවෙමි.

"හොඳයි මං කියන්නම්. පසුගිය මාසයක කාලයේ සෑම සතියකම සඳුදා දවසට ඔබ වෛද්‍ය පුස්තකාලයට ගියා."

"ඔබ කොහොමද ඒක දැනගත්තේ?"

"ඔබ ආපසු ගෙදර එද්දී "ලැන්සට්" සඟරාවේ පරණ පිටපතක් බැහැර දෙන අංශයෙන් අරගෙන ආවා. ඒ වෛද්‍ය පුස්තකාලයෙන් නෙමෙයි නම් වෙන කොහෙන්ද?"

"ඔව්. ඔබ නිවැරදියි. ඊළඟට?"

"එයින් එක් අවස්ථාවක ඔබ ළඟ තිබුණා පත්‍රිකාවක්. ඒ ඕස්ට්‍රේලියාවේ දේශගුණික තත්ත්ව, ජනතාව හා භූගෝලීය තොරතුරු සඳහන් පත්‍රිකාවක්. එදා ඔබ තමයි කිව්වේ ඔබේ මිත්‍ර වෛද්‍ය ලෙස්ටර් ටවුන්ස්එන්ඩ් ඕස්ට්‍රේලියාවට යමිදෝ නොයමිදෝ කියා කල්පනා කරමින් සිටින බව....."

"හරි. ඒ එදා. නමුත් අද ඔහු හමුවුණු බව?"

"ඔබේ කබා සාක්කුවේ තිබෙනවා දෙකට නැමූ රෝසපාට පත්‍රිකාවක්. එදා මා දුටු පත්‍රිකාවත් ඔය වර්ණය ම යි. ඒ නිසා මේකත් බොහෝ විට ටවුන්ස්එන්ඩ් ඔබට දුන් එකක් විය හැකියි.

මගේ ඒ නිගමනය ස්ථිර කළේ, මගේ නාසයට දැනුණු යම් සුවඳක්. ඔබ ක්‍රයිටීරියන් අවන්හලට ගොස් බීර පානය කොට ඇති බැව් නිගමනය කිරීම මට අපහසුවුණේ නැහැ. නිසැකවම ඔබ එහි යන්න ඇත්තේ ටවුන්ස්එන්ඩ් සමග"

"ඔබ කොහොමද එහෙම කියන්නේ හෝම්ස්? සමහර වෙලාවට මම එහි යන්නේ මගේ මිත්‍රයා තර්ස්ටන් සමග."

"වොට්සන් මගේ මිත්‍රයා. ඔබ තර්ස්ටන් සමග එහි ගියා නම්, ඒ බිලියඩ් තරඟයක යෙදුණාට පස්සේ. එහෙම නම් ඔබේ වම් කබා අතේ කෙළවරේ යට පැත්තේ තැවරුණු රට හුණු මට දකින්න ලැබෙනවා. අද මට එවැන්නක් දකින්න ලැබුණේ නැහැ. අනික අද සවස්වරුවේ ඔබ දුම්පානය කර නොමැති බව මගේ නාසය කියනවා. වෛද්‍ය ටවුන්ස්එන්ඩ් බීර ස්වල්පයක් පානය කළත්, දුම්පානය පිළිකුල් කරන්නෙක්. ඒ නිසා ඔබ කාලය ගතකර තිබෙන්නේ ඔහු සමග"

"ඔබේ නිගමනය සම්පූර්ණයෙන්ම නිවැරදියි හෝම්ස්. ඒක නෙමෙයි. ඔබ ඇතල්නි ජෝන්ස්ට යැවූ විදුලිපුවතට පිළිතුරක් ලැබුණෙ නැද්ද?"

"ඔහු මට විදුලිපුවතක් එවා තිබුණා, අද රාත්‍රියට මෙහේ එන බව කියලා." හෝම්ස් කීය. "ඔහු කීයට ඒවිද කියලා කියන්න අමාරුයි. ඒ නිසා අපි රෑ කෑම අවසන් කර හිටියොත්, ඒක හඩසන් මහත්මියට පහසුවක් වේවි"

මම ඉක්මනින් ඇඳුම් මාරු කරගෙන හෝම්ස් සමග කෑම මේසයට හිඳගත්තෙමි.

"මේ කාරණය ඔබට කලින් කියන්න මට අමතක වුණා වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මේ බදාදා සැන්දෑවරුවට ඔබ මොකක් හරි වැඩක් යොදාගෙනද ඉන්නෙ?"

"ඇයි එහෙම ඇහුවෙ?"

"මට යන්න තියෙනවා ගවේෂණාත්මක චාරිකාවක" ඔහු කීය. "ඒක මොන අන්දමේ එකක් වේවිද කියලා, මේ මොහොතෙ කියන්න අමාරුයි. නමුත් ඒක විනෝදාත්මක එකක් වේවි කියලා මං හිතනවා."

"බදාදාට මං යොදාගත් වැඩ මොකක්වත් නෑ. ඔබ සමග එන්න මට බැරිකමක් නෑ"

රෑ කෑම අවසන් කොට අපි විසිත්ත කාමරයට වී දුම්පානය කරමින් සිටියෙමු. ඇතල්නි ජෝන්ස් පැමිණෙද්දී රාත්‍රි දහයට ළංවී තිබිණි.

"සුභ සන්ධ්‍යාවක් හෝම්ස් මහත්මයා" ජෝන්ස් කීය. "ඔබේ විදුලිපුවත නොලැබුණත් ඔබ හමුවෙන්න එන්නමයි මං හිතාගෙන හිටියේ"

"ඒ කියන්නේ අර හොර කල්ලිය ඔබට මේඩන්හෙඩ් වලදිත් අල්ලාගන්න බැරිවුණාද?"

"ඒක නේ කියන්නෙ හෝම්ස් මහත්මයා" පොලිස් නිලධරයා පැවසුවේ හෝම්ස්ගේ ඉල්ලීම අනුව සුරුට්ටුවක් දල්වා ගනිමිනි. "එදා ඔබ දුම්රියේ; මං දුම්රිය පොළේ හිටියේ, ඒ හොරකල්ලිය ගැන කිසිවක් නොදැන. දැන් සතියක් ගතවුණා. මං තවමත් එතැනමයි. සැක සහිත මිනිස්සු හත් අට දෙනෙක් අල්ලාගෙන අපි ප්‍රශ්න කළා. නමුත් වැඩක් වුණේ නැහැ. උන් නෙමෙයි මිනිස්සු. මේ කොල්ල කල්ලියේ කී දෙනෙක් ඉන්නවාද කියල අපි දන්නෙ නෑ. නමුත් වැඩේ නූලටම කරනවා, කෙස්ගහක ප්‍රමාණයේ සලකුණක් ඉතිරි නොකර. මං ඒක ඔබට කලිනුත් කිව්වා නේ. හොරකම කරද්දී අතටම අල්ලා ගත්තොත් මිසක්, උන් ඇල්ලීම නම් බොරු. උන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ කොහේ ඉඳගෙනද, මොන ආකාරයටද කියලා මට නම් හිතාගන්නවත් බෑ. මට දැන් සිද්ධවෙලා තියෙන්නේ පරාජය භාර අරගෙන පැත්තකට වෙන්නයි."

"ඔය තරම් ඉක්මනට පරාජය භාරගන්න එපා ජෝන්ස්" හෝම්ස් කීවේ මඳ නිහඬතාවයකට පසුවය. "මතක නැද්ද ඔබ ශ්‍රීමත් ජේම්ස් ගාඩිනර් අභිරහස විසඳූ හැටි? එතකොට ට්‍රැවෝල්ටා මිනිමැරුමේ අපරාධකාරයන් අල්ලාගත් හැටි? අපට තිබුණේ හෝඩුවාවල් ඉතා ස්වල්පයක් පමණයි. නමුත් ඔබ ඒවා සාර්ථකව විසඳුවා."

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඒ හැම එකක්ම සාර්ථකව විසඳුවේ ඔබ කියල කීම වඩාත් නිවැරදියි" ජෝන්ස් කීය. "ඒවල කීර්තිනාමය මට දීලා ඔබ ඉවත්වුණා මිසක්....."

"හොඳයි. දැනට ඒව අමතක කරල දාන්න ජෝන්ස්. මං මේ කියන කාරණා හොඳට හිතට ගන්න.

මට විශ්වාස කටයුතු මාර්ගයකින් මේ කාරණය දැනගන්න ලැබුණා. මොකක්ද? මේ ලබන බදාදා රෑ, රන් ආභරණ සහ මුතු මැණික් මංකොල්ලකෑමේ සැලැස්මක් තියෙනවා. ස්ථානය - සන්බරි. ඔබ සමහරවිට දන්නවාත් ඇති, සන්බරි කියන්නේ තේම්ස් ගඟ අසබඩ තියෙන කුඩා ගම්මානයක්.

ඔවුන් බිඳින්න සැලැසුම් කරගෙන ඉන්නේ කාගෙ නිවසද කියන තොරතුරු, අවාසනාවකට වගේ මට ලැබිල නෑ. ඊළඟට ඒකට හොරුන් කීදෙනෙක් සහභාගි වෙනවද කියන කරුණත් මට ලැබිල

නැහැ. මම නම් අනුමාන කරන්නේ හොරුන් තුන්දෙනෙකු විය යුතුයි කියා. මෙතැනදී මට දැනගන්න ලැබිල තියෙන වැදගත්ම කාරණය මේකයි. හොරුන් එකිනෙකා හමුවෙන්නෙ, බදාදා හැන්දෑවෙ හයහමාරට, සන්බරි දුම්රිය පොළේදී. මේඩන්හෙඩ්හි සිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් ඔබ හොයන මහත්වරුම තමා මේ කටයුත්තෙත් යෙදෙන්නෙ"

හෝම්ස් මේ අයුරින් සිදුවීමට යන මංකොල්ලයක් පිළිබඳ විස්තර පවසද්දී පොලිස් නිලධාරියා එය අසා සිටියේ අතිශය පුදුමයට පත්වය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඔබව හොඳින් හඳුනන නිසා ඔබ කියන සෑම වචනයක්ම විශ්වාස කරනවා" ජෝන්ස් කීය. "බලන්න මහත්මයා. පසුගිය සතියම මං ගතකළේ, එංගලන්තයෙන් භාගයක පමණ පොලිස් ස්ථාන එක්ක සම්බන්ධවෙමින්; රහස් පොලිස් සේවයේ නිලධරයන් එක්ක තොරතුරු හුවමාරු කරගනිමින්. ඒ වුණත් ඔබ මේ දෙන තොරතුරු වලින් දහයෙන් පංගුවක්, ඒ අයගෙන් මට ලැබුණෙ නෑ. ඔබ සතියක නිවාඩුවක් ගතකරලා ඇවිත්, මට දෙනවා පැහැදිලි තොරතුරු රාශියක්ම. ඔබට මේ තොරතුරු ලැබුණෙ කොහෙන්ද කියලා මං ඇහුවට කමක් නැද්ද මහත්මයා?"

"මං ඔබට කිව්වෙ, විශ්වාස කටයුතු මාර්ගයකින් කියලා? දැනට ඔබ වෙත හෙළිකරන්න පුළුවන් එපමණයි. මෙතැනදී ඔබ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කුමන ආකාරයකටද? මං කැමතියි ඒ ගැන දැනගන්න. එහෙමත් නැත්නම් ඔබ කැමතිද, පළමුවෙන් මගේ යෝජනාවලට කන්දීල හිටින්න? එතකොට ඔබට පුළුවනි ඔබේ අදහසුත් ඉදිරිපත් කරන්න"

"ඒ ක්‍රමය වඩාත් හොඳයි මහත්මයා"

"වොට්සන්. මං කියන දේ ඔබත් හොඳින් අහගන්න ඕන. ඒ මොකද ඔබත් මා සමග එන නිසා.

මං ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, සන්බරි කියන්නේ හැම්ටන්කෝට් වලටත් හැතැක්ම කිහිපයක් ඇතින් පිහිටි කුඩා ගමක්. සන්බරි දුම්රිය පොළ තියෙන්නේ, තේම්ස් ගං ඉවුරට හැතැක්මක් පමණ දුරින්. නමුත් සන්බරි ගමේ ජනාකීර්ණ කොටස, අවන්හල්, කඩවීදිය හා රජයේ ආයතන තියෙන්නේ තේම්ස් ගඟට සමීපව. එතකොට ඔබට හිතාගන්න පුළුවනි; සන්බරි හි ප්‍රධාන කොටසේ ඉඳලා දුම්රිය

පොළ දක්වා වැටුණු තරමක් පුළුල් පාරක් තියෙනවා. රාත්‍රි කාලයට මේ පාරේ ආලෝක තත්ත්වය නම් ඉතාම අයහපත්. මේක කොයිතරම් සංචාරකයන් ගැවසෙන පළාතක්ද? ඒ වුණත් කැඩිකිඳී ගිය ගෑස්ලාම්පු අලුත්වැඩියාවක් මෑත කාලයක කරල නෑ. දුම්රිය ස්ථානයට ළඟින් රේල්පාර අනෙක් පැත්තේ, ගෙවල් ගණනාවක්ම තියෙනවා. මේවා කුඩා ගෙවල්. ඒ හින්දා අපි ඒවා ගැන වැඩි අවධානයක් යොමුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය නෑ. එදා මේඩින්හෙඩිහි හමුවුණු වෙලාවෙ ඔබ කිව්වා, ගෙවල් බිඳුම් පහක් හෝ හයක් සිදුවී ඇති බව. අනික මේ හැම එකක්ම සිදුවුණේ පවුලේ අය රාත්‍රි භෝජනය ගනිමින් සිටින වෙලාවෙ බව. එහෙම නේද?"

"එකම තැනක ඉතාම සුළු වෙනසක් සිදුවෙලා තියෙනවා කියන්න පුළුවනි"

"ඒ මොකක්ද?"

"එතැනදී හොරු ඇවිත් තිබෙන්නෙ, රෑ කෑම වෙලාවට පස්සෙ කියලයි අපි හිතන්නෙ"

"ඇයි, මොකක්ද එතැන සිදුවූ වෙනස?"

"රාත්‍රි භෝජනයේ අන්තිම කොටසට එළඹුණාට පස්සෙ, සලාද පිළිගන්වද්දි, ගෙහිමි කාන්තාවට විශේෂ දෙයක් මතක්වුණා. ඒ තමයි සලාද වලට දැමීමට විනාකිරි කුළුබඩු මිශ්‍ර සෝස් බෝතලයක්, තමා මෑතදී මිලදී ගත් බව. ඒක තිබුණේ ඇගේ නිදන කාමරයේ. ඉතින් ඇය සේවිකාවට කිව්වා නිදනකාමරයට ගිහිං සෝස් බෝතලය අරගෙන එන මෙන්.

හොරු ටික ඒ වෙලාවෙ ඉන්න ඇත්තෙ කාමරයට බොහොම කිට්ටුවෙන්. ඒ මොකද සෝස් බෝතලය අරගන්න වෙලාවෙ කාමරයෙ කිසිම වෙනසක් තිබුණෙ නෑ. නමුත් ඊට පැයකට පස්සෙ මේ සේවිකාවම එම කාමරය පිරිසිදු කරන්න ගියා. හොරු ඇවිත් ගිහින් බව එතකොට දකින්න ලැබුණා. ඒ හින්දා අපට සලකන්න පුළුවනි, හැම හොරකමක් සිදුවුණේ රාත්‍රි භෝජනය ගන්නා අතරතුර කියල"

"හොඳයි. මේ පුද්ගලයන් සන්බරි වලත් තමන්ගේ රාජකාරියෙ යෙදෙන්නේ මේ සැලැස්මට ම යි කියලා අපි උපකල්පනය කරමු" හෝම්ස් කීය. "මං යෝජනා කරන්නේ මෙකයි. මේ වැඩේට ඔබේ දක්ෂම පොලිස් භටයන් තුන් හතර දෙනෙක් තෝරා ගන්න. ඔවුන් සිවිල් ඇඳුම්වලින් සැරසී සිටිය යුතු බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා

නැහැනේ. හෙට උදේම ඔබ ඔවුන් සමග සන්බරි වෙත යායුතුයි. ගිහින් ඒ අවට හැම නිවසක්ම, අවන්හලක්ම, සියුම්ව විමසීමට ලක්කරන්න. ඔය නිවාස වලත් සංචාරකයන්ට තවාතැන් දෙන බව අමතක කරන්න එපා. ඔබ සොයා බැලිය යුත්තේ, ඒ පැත්තට අලුතෙන්ම ආව අමුත්තන් සිටිනවා නම්, ඒ කවුරුන්ද, කොහේද කියලයි. වයස්ගත අයත්, කුඩා දරුවන් අරගෙන එන අයත්, අපට පහසුවෙන් බැහැර කරන්න පුළුවන් නේ. ඊළඟට හොයල බලන්න, බදාදා හැන්දෑවට කාගෙ හරි ගෙදරක, රාත්‍රී භෝජන සංග්‍රහයක් හෝ බාල් නැටුමක් තියෙනවද කියල. මේක බොහොම කුඩා ගම්මානයක්. කවුරුත් එකිනෙකා ගැන හොඳින් දන්නවා. ඒ නිසා මේ කාරණා හොයා ගැනීම ඔබට එච්චර අපහසු වෙන එකක් නෑ.

ඔබ එහි කැඳවාගෙන යන පොලිස් භටයන් සන්බරි වලම රඳවා එන්න. කාගේවත් හිත්වල සැකයක් ඇති නොවෙන විදියට, ඔවුන් බෝට්ටු පදවන බෝට්ටුකාරයන් හැටියට, ඇඳ පැළඳගෙන සිටියොත් ඉතාම හොඳයි. ඒ අවට ප්‍රදේශය ගැන ඔවුන් හොඳ දැනුමක් ලබාගත්තොත් ඒ තරමට හොඳයි. හෙට හැන්දෑවෙද්දි ඔබ යළිත් මේ ගෙදරට ආ යුතුයි. එතකොට අපට පුළුවනි බදාදාට අපට කරන්න තිබෙන මෙහෙයුමේ සැලසුම සකස් කරන්න. කල් ඇතුව ආපහු එන්න හැකිවුණොත්, කෙළින්ම මෙහේට එන්න. අපිත් එක්ක රෑ කෑම ගන්න පුළුවනි."

තම කතාව අවසන් කළ හෝම්ස් විසිත්ත කාමරයේ ඉහළ පහළ ඇවිදීමට පටන් ගත්තේ, පොලිස් නිලධරයාගේ ප්‍රශ්න ඇතොත් ඒවාට පිළිතුරු දීමට සූදානමෙනි. සන්බරි ගැන විමසීම් කිහිපයක් කළ ඇතල්නි ජෝන්ස් අපෙන් සමුගත්තේය.

"හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "බදාදා අපට යන්න තිබෙන ගමන ගැන මටත් තියෙනවා ප්‍රශ්න කිහිපයක්. මං ඒව ඇහුවට කමක් නැද්ද?"

"අහන්න මිත්‍රයා අහන්න"

"ඔබට මගෙන් උදව් අවශ්‍ය වෙන්නේ බදාදා හවස කියටද? ඒක තමයි පළමුවෙනි ප්‍රශ්නය. ඊළඟ එක, අපි දෙන්න යන්නෙ කොහේටද? තුන්වනුව, එතැනට ගිහින් මොනවද අපට කරන්න තියෙන වැඩ?"

"බොහොම හොඳයි වොට්සන්. මෙන්න ඔබ ඉදිරිපත් කළ ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු. අංක එක - හවස තුනට, අංක දෙක - හැම්ටන් කෝට්. අංක තුන - ඔරු පැදීම. හරිද?

සතියක කාලයක් කලින් නිදාගැනීමත්, හොඳ විවේකයක් ගැනීමත් නිසා, දැන් මට හරි ඉක්මනට නිදිමත වෙනවා. පහුගිය දවස්වල මං මගේ විවේක කාලය ගතකළේ පත්තරවල තිබුණු ප්‍රහේලිකා විසඳීමට. ඒක ඔබ දන්නවානේ. මං විසඳන්න උත්සාහ කළ ගැටලුවක් මෙන්න තියෙනවා. බලන්න ඔබට ඒක විසඳන්න පුළුවන්ද කියලා. ජපානය චීනය වගේ රටවල මිනිස්සු, මේ විදිහේ ගැටලු විසඳන්න හරි කැමතියි. එයාල කියනවා මේවා විසඳීමෙන් මොළයේ ලොකු සැහැල්ලුවක් ඇතිවෙනවාලු. ඔබටත් එහෙම සහනයක් ලැබෙනවාද බලන්න. මම නම් යනවා නිදාගන්න. ඔබට සුභ රාත්‍රියක්"

මෙසේ කී මගේ මිත්‍රයා "ඩේලි ටෙලිග්රාෆ්" පත්‍රය මගේ උකුල උඩට විසිකොට, තම නිදනකාමරයට වැදී දොර වසා ගත්තේය.

ෂර්ලොක් හෝම්ස් සමහරවිට ක්‍රියාකරන ආකාරය, මට කිසිසේත් තේරුම් ගැනීමට අපහසු බැව්, මම මීට පෙර ද සඳහන් කර ඇත්තෙමි. ඉදිරියේදී සිදුකිරීමට බලාපොරොත්තු වන කටයුත්තක් ගැන කල්පනා හෙළිකිරීමට, ඔහු සෑමවිටම අකමැත්තක් දැක්විය. ඔහු මා මඟහැර නිදන්නට ගියේ මගේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමෙන් වැළකීමටද? එසේත් නැත්නම් සැබැවින්ම ඇතිවූ නිදිමතක් නිසාද?

තවමත් එතරම් රෑ බෝ නොවූ නිසා, මා අතට පත් පුවත්පතේ වූ ප්‍රහේලිකාව විසඳීමට මම තීරණය කළෙමි. ඔබගේද විනෝදය සඳහා, එය ඉදිරිපත් කිරීම යෙහෙකැයි සිතමි. පුවත්පතේ ප්‍රහේලිකා සහ කාටූන් පිටුවේ ඉඩමදකම නිසාදෝ, මෙය පළවී තිබුණේ දැන්වීම් සඳහා වූ වෙනත් පිටුවකය.

ZJQM IJTX ENYA DSEN DEWX
ISTS APFL AHNO ITAT SYRU BNUS

මෙම අකුරු ප්‍රහේලිකාව විසඳීමට මම පැය දෙකකට අධික කාලයක් ගත කළෙමි. එහෙත් එය සාර්ථක වූයේ නැත. මෙවැනි ප්‍රහේලිකා විසඳීමෙන් මොළයට විවේක සුවයක් ලැබෙන බව, ජපන් ජාතිකයන් පවසන බැව් හෝම්ස් කීය. එහෙත් මෙය විසඳීමට උත්සාහ කිරීමෙන් මට දැනුණේ, හිස කැක්කුමක් සෑදීගෙන එන බවයි. ප්‍රහේලිකාව ඉවතට දමා මම ඇඳට ගොස් නිදා ගැනීමට උත්සාහ කළෙමි.

පසුවදා සවස් වරුවේ ජෝන්ස් පැමිණෙන තුරු අපි මඟ බලාගෙන සිටියෙමු. තම සැලැස්ම පොලිස් නිලධරයා ඉදිරියේම

හෙළිකිරීමට, මගේ මිත්‍රයා බලාපොරොත්තු වී සිටියේය. ජෝන්ස් අප නිවසට පැමිණියේ රාත්‍රී දහයට පමණය.

සත්බරිහි එදා දවස තුළ ඔහු කළ කටයුතු ජෝන්ස් විස්තර කළේය.

"අපි හැම ගෙදරක්ම අවන්හලක්ම ගානේ ගිහින් විමසීම් කළා. සැක හිතන්න බැරි විදියේ සංචාරකයන් පමණයි හිටියේ. සැක කටයුතු කිසිම කෙනෙකු ගැන අපට ආරංචි ලැබුණේ නෑ."

"ගෙවල් වල පැවැත්වෙන උත්සව ගැන ඔබ විමසා බැලුවද?"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා. බදාදා රාත්‍රී ගෙවල් දෙකක උත්සව දෙකක් පැවැත්වීමට නියමිතයි. මේ ගෙවල් දෙකම තියෙන්නේ සත්බරි සිට හැමිටන් කෝට් දක්වා යන පාරේ. එක ගෙදරක ඉඳන් අනෙක් ගෙදරට දුර පර්ලොං තුනක් පමණ..... යාර වලින් හයසීයක් පමණ. මිනිත්තු පහකින් යන්න පුළුවන් දුරක්."

"මේ ගෙවල් කාගෙ ඒවද? මොනවද පැවැත්වෙන උත්සව? ඒ තියෙ ඉඳන් කියවද? කියලා ඔබ සොයාගත්තද?"

"ඔව් මහත්මයා" ජෝන්ස් කීය. "එක තැනක් කපිතාන් ඕලැන්ඩෝ ජැක්සන්ගේ "ග්‍රීන් ට්‍රී" නිවස. එහි තිබෙන්නේ කපිතාන්ගේ දියණියගේ උපන්දින උත්සවය. ඒකට ඉහළ පෙළේ අමුත්තන් ගණනාවකට ඇරයුම් කර ඇති බව ආරංචියි.

අනෙක් තැන සර් ඩෙනිස් මිඩල්ටන්ගේ බිශොප්ස්ගේට් විලා මන්දිරය. එහි තිබෙන්නේ රාත්‍රී භෝජන සංග්‍රහයක්. ඒක පැවැත්වෙන්නේ සර් ඩෙනිස්ගේ හා මිඩල්ටන් ආර්යාවගේ එකම දියණිය විවාහ ගිවිසගෙන, නිවසට යළි පැමිණීම නිමිත්තෙන්ලු. මේකටත් සම්භාවනීය අමුත්තන් රැසක් පැමිණෙන බවට ආරංචියි. බිශොප්ස්ගේට් වත්න හා මැඳුර, දැනටමත් අලංකාර ලෙස සරසලා. ඔට දැනගැනීමට හැකිවුණේ එපමණයි"

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "දවල් කාලයේ ඔබ එහාමෙහා ඇවිදිමින්, පාරවල් හා මේ තැන් හොඳින් දැක බලාගත්තා නේ. ඒක අපට හුඟක් ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා රාත්‍රී කාලයේ වැඩකටයුතුවල යෙදෙද්දී.

මේ උත්සව පැවැත්වෙන තැන් දෙකේ වටාපිටාව ගැන, ඔබ වැඩි අවධානයක් යොමුකරන්න ඇති?"

"ඔව් මහත්මයා"

"හොඳයි. මගේ සැලැස්මේ මුල කොටස මං කෙටියෙන් කියන්නම්. හෙට හවසට තවත් හටයන් තුන්දෙනෙක් අරගෙන ඔබ සන්බරි වෙත යායුතුයි. හවස හයට කාලක් වෙන කොට ඔවුන් තුන්දෙනා, දුම්රිය පොළෙන් මගීන් එළියට එන ගේට්ටුව අසල සිටිය යුතුයි. එහේ දැනට කීදෙනෙක් ඉන්නවද?"

"තුන්දෙනයි"

"හොඳයි. ඒ තුන්දෙනාට මේ විදියට උපදෙස් දෙන්න." හෝම්ස් කීය. "හවස හයට කාලක් වෙද්දි, ඇඳිරි වැටෙන්න පටන්ගන්නවා. එක්කෙනෙක් "ග්‍රීන් ට්‍රී" මැදුර අසලට වෙලා සෙඩිසියෙන් ඉන්න ඕන. එක්කෙනෙක් බිෂොප්ස්ගේට් මැදුර ළඟ සෙඩිසියෙන් ඉන්න ඕන. තුන්වැනි එක්කෙනා ගෙවල් දෙක අතර පාරෙ ඉහළ පහළ ඇවිදිමින් ඉන්න ඕන. ඒ කියන්නෙ මුර සංචාරයක යෙදෙද්දී කරන ආකාරයට, හොඳ කල්පනාවකින් ඉන්න ඕන.

මොකක් හරි වැදගත් සිදුවීමක් වුණේ නැත්නම්, මේ අය ඇ. එකොළහට සන්බරි දුම්රියපොළට ආ යුතුයි. ගෙවල් දෙකෙන් කොයි එකකට හරි හොරු ආ බව පෙනුණොත් මොකක්ද කළ යුත්තේ? එහෙම බවක් දුටුවොත්, ඒ ගෙදර පරීක්ෂාවට රඳවන එක්කෙනා හෙමින්ම එතැන මඟහැර ගිහින්, අනික් දෙන්නාවත් කැඳවාගෙන, හොරු ආ ගෙදරට යළි පැමිණිය යුතුයි. ඊළඟට හොරුන් අල්ලාගැනීමට ඔවුන් සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදන්න ඕන.

මමත් දොස්තර වොට්සනුත් හෙට යනවා හැම්ප්ටන්කෝට් වෙත. අපි තේම්ස් ගඟේ සංචාරයක යෙදෙනවා. අපි නවතින්නේ සන්බරි හි "ඩියුක්ස් රෙසිඩන්ස්" හෝටලයේ. හවස හය වෙන්න කලින් අපට පුළුවනි එතැනට යන්න. හවස හයට ඔබත් අප හමුවෙන්න එතැනට එන්න ඕන. ඊළඟට අපි තුන්දෙනා වහාම යනවා සන්බරි දුම්රිය ස්ථානයට. අපේ 'මිත්‍රයන්' එතැනදී හමුවෙන්න මං බලාපොරොත්තු වෙනවා. දැන් හැමදෙයක්ම ඔබට පැහැදිලිද ජෝන්ස්?"

"අපරාධකාරයන් දුම්රිය පොළේදිම හඳුනාගන්න අපට හැකිවුණොත් හොඳයි" ජෝන්ස් කීය. "එහෙමත් නැත්නම් ඔවුන් බිඳින්න ඕන, අපි සෙඩිසියෙන් ඉන්න ගෙයක්. අපට දුම්රිය පොළේදි ඔවුන් හඳුනාගන්න බැරිවෙලා, ඔවුන් ගිහින් වෙනත් ගෙයක් බින්දොත්, මොකක්ද ඇතිවෙන තත්ත්වය?"

"ඔබ ඒ කියන කරුණු සම්පූර්ණ ඇත්ත" හෝම්ස් කීය. "මං ඒකට එකඟයි. අපේ සැලැස්මේ තිබෙන දුර්වලම තැන එයයි. නමුත් ප්‍රශ්නය තියෙන්නේ, මේ හොරකම ගැන මට කල්තියා දැනගන්න ලැබුණේ, ඔබට හෙළිකළ තොරතුරු පමණයි. එයින් උපරිම ප්‍රයෝජනය ගන්න අපි උත්සාහ කළ යුතුයි. පොලිස් භටයන් වැඩි ප්‍රමාණයක් සන්බරි වෙත ගෙනියන්න කියලා මං ඔබට කිව්වෙත් ඒ නිසයි. ඒ වුණත් හෙට "ඩියුක්ස් රෙසිඩන්ස්" හෝටලයෙදි හමුවුණාම, අපි උත්සාහයක් දරල බලමු, අපේ ක්‍රියාන්විතය වඩාත් ශක්තිමත් කරගතහැකි ක්‍රමයක්.

ඔවුන් ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරයෙන් මට නම් තේරෙන්නෙ මොවුන්, තමන්ගේ වෘත්තියේ ඉතාම දක්ෂ පළපුරුදු අය බව. අඩුම ගණනේ උන්ගෙන් එකෙකුවත්, ඔබට කලින් හමුවී ඇති අය වෙන්න ඉඩක් තියෙනවා. ඒ හින්දා ඔබත් ඔබේ සගයනුත් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙස් මාරු කරගෙන සිටිය යුතු බව, මං අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැනේ. අපි අල්ලාගන්න සූදානම් වෙද්දිම කුරුල්ලො ඉගිලී ගියොත් ලොකු ප්‍රශ්නයක් වෙනවා"

පසුවදාට කළ යුතු වැඩ සකස් විය යුතු ආකාරය ගැන ජෝන්ස්ගෙන් ප්‍රශ්න ගණනාවක් එල්ල විය. ඒ පිළිබඳ සාකච්ඡා කර අවසන් වෙද්දී මැදියම් රැයටද ළංවී තිබිණ. පොලිස් නිලධරයා අපෙන් සමුගත්තේ එවිටය.

පසුවදා දහවල් ආහාරය කල්තබා අවසන් කොට, අපි හැම්ටන් කෝව් බලා පිටත්ව ගියෙමු. පහසුවෙන් සන්බරි වෙත යාහැකිව තිබියදී, මේ ආකාරයෙන් බෝට්ටු පැදීමක් යොදා ගැනීම ගැන මම විමතියට පත්වූයෙමි. මීට පෙර ද හෝම්ස් මේ ආකාරයෙන් බෝට්ටු කුලියට ගෙන, තේම්ස් ගඟ පහළට පැදගිය අවස්ථාවක් හෝ දෙකක් මට සිහිකළ හැකිවිය. එහෙත් ඒ අපරාධ පරීක්ෂණයක යෙදීමට ඔන්න මෙන්න කියා සිටි වෙලාවක නොවේ. හැම්ටන්කෝව්හි හෝම්ස් කලින් හඳුනන තැනකට අපි ළඟාවූයෙමු. ඒ බෝට්ටුවක් කුලියට ගැනීමටයි. එදින රාත්‍රියේ අප බෝට්ටුව සන්බරිහි නවතා තබන බැව් කී හෝම්ස්, එය පසුවදා උදේ පැමිණ රැගෙන යා හැකි බව කියා, ආයතනයට මුදල් ගෙවිවේය.

"කලබලයක් නැතුව බෝට්ටුව හෙමින් සැරේ පැදගෙන ගියත්, අපට පුළුවනි හැන්දැවේ පහ වෙනකොට සන්බරි වලට

ළඟාවෙන්න" මගේ මිත්‍රයා කීය. "හැතැක්ම තුනක දුරක් තේ තියෙන්නෙ. ඒ නිසා ජෝන්ස් හෝටලයට එන්න කලින් තේ ටිකක් බීලා ඉන්නත් අපට හැකිවෙවි. ඒ ඉතින් අද මහ වැස්සක් කඩා නොවැටුණොත් තමයි"

සත්බරි ප්‍රදේශයේදී තේමස් ගඟ දෙපස ඇති සුන්දරත්වය ගැන අමුතුවෙන් කිම අනවශ්‍යය. සැප්තැම්බර් මාසයේ අන්තිම කාලයේදී එය වඩාත් මනරම් බැව් කිව යුතුය. අපේ බෝට්ටු සංචාරයේ වේගය තවත් අඩුකොට, එම සිරි නැරඹීමට මගේ කැමැත්තක් තිබිණ. එහෙත් අප තවත් පමාවූවොත්, ඇතල්නි ජෝන්ස් පැමිණීමට පෙර තේ පානය කිරීමට ඉඩක් නොලැබෙන බැව් හෝම්ස් මට මතක් කළේය.

හෝටලයට ළඟාවූ වහාම, කෑමට යමක් හා කෝපි ඉක්මනින් ගෙන එන මෙන් හෝම්ස් සේවකයකුට නියම කළේය. අපි කෝපි අහරක් ගෙන කෝපි බී අවසන් කොට, පයිප්ප ද දල්වාගනිමු. බිත්ති ඔරලෝසුවේ සවස හය නාද වෙද්දී ජෝන්ස් අප ඉදිරියට පැමිණියේය. වහාම අපි හෝටලයෙන් පිටත්වීමු.

"ඔන්න ඔබ කියූ විධියට හැම දෙයක්ම සූදානම් හෝම්ස් මහත්මයා" ජෝන්ස් කීවේ අප ප්‍රධාන පාරෙන් බැහැරවී ගම්මානය දෙසට ඇවිද යද්දීය.

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "මං ඔබට කියුවානේ අපේ ක්‍රියාදාමයේ දුර්වලම තැන ශක්තිමත් කරගන්නා අයුරු. පසුව මං ඔබට කියන බව. මං ඒක ඔබට පෙන්වා දෙන්නම්. යමු මේ පැත්තෙන්."

සාමාන්‍ය පාරෙන් කුඩා පටුමගකට පිවිසි හෝම්ස්, කෙටිදුරක් ඉදිරියට ගොස් කුඩා නිවසක දොරට තට්ටු කළේය.

"ඔබ සූදානම්ද ටොම්?" ඔහු විමසුවේය.

"ආ හෝම්ස් මහත්මයා නේද. මං සූදානම්"

දොරක් වසන හඬ ඇසිණ. ඒ සමග හෝම්ස් සමග අමුත්තෙක් ඉදිරියට ආවේය. මේ අමුත්තා ටොම් වෙස්ට් බැව් මම හඳුනාගතිමි. කලකට පෙර ඛෑන්නියෙන් ධීවරයකු වූ ඔහු, විනෝදයට බිලිබෑම සඳහා පැමිණි සංචාරකයන්ගේ උපදේශකයකු වී සිටියේය.

"මේ තමයි මගේ මිත්‍රයෙකු වන ටොම් වෙස්ට්" හෝම්ස් කීවේ අමුත්තා අපට හඳුන්වා දෙමිනි. "ටොම් පරම්පරා ගණනක් මෙහේ පදිංචි පෙළපතක කෙනෙක්, මේ ගමේ මිනිස්සු, ගෑනු, ළමයි හැමකෙනෙකු ගැනම ටොම් දන්නවා. තමන්ගේ අතේ රේඛා ගණනට

ගෙවල්, පාරවල් ඔක්කොමත් දන්නවා. අපි හැන්දෑවෙ හයට එන බව මම ටොම්ට විදුලිපුවතකින් දැනුම්දීලයි තිබුණෙ.

දැන් මහත්වරුනි; මං කියන කාරණා හොඳින් අහගන්න. ඔබ දන්නවා සන්බරිවල තිබෙන්නෙත්, එංගලන්තය පුරාම තියෙන කුඩා දුම්රිය ස්ථානවල සැලැස්මට ඉදිකළ දුම්රියපොළක්. දුම්රියෙන් ඇවිත් වේදිකාවට බහින අයට, ගරාදි වැට කෙළවරේ, පිටවීමේ ගේට්ටුවක් හෙවත් දොරටුවක් තියෙනවා. පෝටර්වරයෙක් එතැන ඉඳගෙන පිටවී යන මගීන්ගේ ටිකට් එකතු කරනවා. ඔබට මතක නේද මට ලැබී තිබුණු ආරංචිය? සන්බරි දුම්රිය පොළේදී මිත්‍රයන් හමුවීමට නියමිත හවස හයයි තිහට, අහම්බෙන් වගේ සිදුවෙන තවත් දෙයක් තියෙනවා. ඒ තමයි ලන්ඩන් නගරයේ සිට එන දුම්රියක් සන්බරි වෙත ළඟාවෙනවා, හවස හයයි විසිහයට. ඔවුන් හමුවෙන වෙලාව හවස හයයි තිහට යොදාගත්තේ මේ දුම්රිය නිසා වෙන්නත් පුළුවනි. එහෙම නම් අපට පුළුවනි එක්තරා උපකල්පනයකට එන්න. ඒ තමයි මේ හොර කල්ලියේ එක්කෙනෙක් නැත්නම් කිපදෙනෙක් එන්නේ මේ දුම්රියෙන්.

හොඳයි දැන් දුම්රිය එන්න සුදානම්; නමුත් තවම ඇවිත් නෑ. ටොම්ට පුළුවනි අපට කියන්න දුම්රිය පොළේ ඉන්න අය අතර, සන්බරි ගමේ අය කවුද, අමුත්තන් කවුද කියලා. අපි ඔවුන්, ඒ කියන්නේ අමුත්තන් ගැන, හොඳ අවධානයකින් සිටිය යුතුයි. දුම්රිය පොළේ සැකසහිත අය කවුරුවත්ම හිටියත් නැතත්, ඊළඟට අපි අවධානය යොමු කරන්නේ ළඟාවූ දුම්රියෙන් බහින අය වෙත.

ජෝන්ස්. මෙන්න මේ කටයුත්ත සඳහා ඔබ ඔබේ හටයන් ගේට්ටුවෙන් පිටත රඳවන්න. ඔවුනට පුළුවන් අඳුරු මුලුවලට වෙලා, අපේ සංඥා ගැන කල්පනාවෙන් ඉන්න. එයාට දැකල පුරුදු නැති අමුත්තෙක් ගේට්ටුවෙන් පිටවෙන්න ළංවෙන කොට, ටොම් එයාගෙ හිස සොලවා සංඥාවක් කරනවා. මමත් ටොම් දිහා බලාගෙන ඉඳලා සංඥාව ඒ විධියටම අනුමත කරනවා. ඔබත් ඒ අනුවම හිස සොලවා එළියේ ඉන්න ඔබේ හටයන්ට සංඥාව කළ යුතුයි. ටොම්ගේ හිස සෙලවීම අනුව මමත් හිස සොලවනවා. ඒ යම් විදියකින් ටොම්ගේ සංඥාව ඔබට මඟහැරුණොත්, ඔබේ පහසුවට. ඔබේ හටයන් මේ සැකසහිත පුද්ගලයන් පිටුපස යා යුතුයි. ඔවුන්ගේ ගමනාන්තය කොහේද කියලා දැනගෙන ඔබට දැනුම් දෙන්න ඕන.

ඒ හැම තොරතුරක්ම දැනගත්තට පස්සේ, ඔබ එන්න "ඩියුක්ස් රෙසිඩන්ස්" හෝටලයට. දොස්තර වොට්සන් සහ මම එතැනට යනවා. ඒ ඔබ ඔබේ රාජකාරි පටන්ගත්තට පස්සේ. හරි තේද ජෝන්ස්? ඔන්න දුම්රිය එන ශබ්දයක් ඇතින් ඇහෙනවා. සංඥාවත් වැටුණා. අපි දැන් යනවා වේදිකාවට."

හෝම්ස් ටොම් සමග ඉදිරියට යද්දී, තරමක් උස් හඬින් කතාබහක් ඇරඹුවේය. ඒ තේම්ස් ගඟේ මාළු අල්ලා ගැනීමට පහසු හා අපහසු කාල ගැනයි. දුම්රිය ඉදිරියට එද්දී එහි ශබ්දයෙන් හෝම්ස්ගේ කතාබහ යටපත් විය. ඔහු ටොම්ගේ කනට කර අමතනු මට ඇසිණ.

"ටොම්. පිටවීමේ ගේට්ටුවෙන් ඉදිරියට යන අය ගැන හොඳ සෝදිසියකින් ඉන්න. නුපුරුදු කෙනෙකු දුටු ගමන් ඔළුව වනලා, ඔබේ සැරයටියේ මිටෙන් මගේ ඇලයට හෙමින් අනින්න. එතකොට මාත් හිස සොලවනවා, අපි දිගටම හිනහ වෙවී කතාකරමු"

දුම්රියෙන් බැස්සේ මගීන් සුළු සංඛ්‍යාවක් පමණි. ඔවුන් පෙළ ගැසී පිටවීමේ ගේට්ටුවට ළංවෙන අයුරු ටොම් තිහඬව බලා සිටියේය. කිහිපදෙනෙකු පිටවී ගිය පසු ටොම් හිස සොලවා හෝම්ස්ගේ කනට කෙඳිරුවේය.

"අර දුඹුරුපාට තොප්පියක් දාපු උස හැඩැඩි මිනිහා..... අර වටපිට බලන්නේ..... එයා මං දැකල තුරුදු නැති කෙනෙක්"

ඔහු දොරටුවෙන් පිටවීමත් සමගම හෝම්ස් තම හිස වේගයෙන් සෙලෙව්වේය.

මම නෙත් කොනින් අමුත්තා දෙස බලාසිටියෙමි. ගේට්ටුවෙන් එළියට යමින් ඔහු වටපිට බැලුවේය. දුම්රියෙන් ආ තවත් පුද්ගලයකු පිටවීමේ ගේට්ටුවට ළංවෙන අයුරු අපි දුටුවෙමු. දුඹුරු තොප්පිකාරයාගේ හිස ඉඩෙම සෙලවුණේ තම මිතුරෙකු දැකගැනීමට හැකිවීම නිසා විය යුතුය.

"අන්න එයත් මේ පැත්තට අමුත්තෙක්" ටොම් කෙඳිරිලි හඬින් කීය.

හිස සොලවමින් යළිත් තම සංඥාව කළ හෝම්ස් ඊළඟට මා ඇමතුවේය. "වොට්සන්. දැන් ඔබ මේ යන සෙනගත් එක්ක, පිටවීමේ තැනින් පිටත්වෙන්න යනවා වගේ, ඉදිරියට යන්න. එතකොට මං ශබ්ද නඟා කෑ ගහනවා "ජිම්" කියලා. එවිට ඔබ හිතෙන් තත්පර පහක් ගණන් කරලා ඊළඟට "ඔව්" කියලා පිළිතුරු දීලා අපි ඉන්න පැත්තට එන්න."

දුම්රියෙන් පැමිණි මගීන්ගෙන් අවසන් කිහිපදෙනා ගේට්ටුවෙන් පිටවෙමින් සිටියහ. මම ඉක්මනින් ඉදිරියට පියවර කිහිපයක් තැබිමි. අවසන් කිහිපදෙනාගේ පිටුපසට එකතුවීමට මට හැකිවිය. අපේ අවධානය යොමුවූ පුද්ගලයන් දෙදෙනා ගේට්ටුවෙන් පිට වූ මොහොතේ, හෝම්ස් ශබ්ද නගා "ජිම්!" යනුවෙන් අමතන හඬ මට පැහැදිලිව ඇසිණි.

මා සිතින් පහට ගණන් කරන අතරේ, ගේට්ටුවෙන් පිටවී සිටි අය අතරින් කෙනෙක් "හලෝ!" යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔව්" යන පිළිතුර මගේ මුවෙන් පිටවූයේ, ඊට තත්පර දෙක තුනකට පසුවය. එක්වරම පුදුමයට පත් මම "හලෝ" යනුවෙන් පිළිතුරක් දුන්නේ කවිද යන්න බැලීමට දෙනෙත් ඒ දෙසට යොමු කළෙමි.

අප කලින් දුටු දෙදෙනාට අමතරව, තවත් පුද්ගලයෙක් ඔවුනට ළංවී සිටියේය. ඔවුන් තිදෙනාගේම මුහුණු යොමුවූයේ හෝම්ස් වෙතයි. ඒ වනවිට මා පිටවීමේ දොරටුවේ ටිකට් එකතු කරන පෝටර්වරයාට හොඳටම සමීපය. මා සඳහන් කළ තිදෙනා සිටියේ මගේ අතින් ඇල්ලිය හැකි තරම් දුරකිනි. මා "ඔව්" කියා ආපසු හැරී යද්දී, එකෙක් අනෙකාට මෘදු හඬකින් මෙසේ කියනු ඇසිණ.

"මං හිතුවේ ජිම්, ඒ මිනිහා අඩගැහුවේ තමුසෙට කියලා"

මේ සියල්ල සිදුවූයේ, ඒවා ඔබට කියවීමට ගතවූ වේලාවටත් අඩු, එනම් තත්පර තිහක පමණ කාලයකදීය. මා හෝම්ස් සිටි තැනට ළංවෙද්දී, ඔවුන් දෙදෙනා සිනාසීමට පටන්ගෙන තිබිණි. ජිම් ඇතුළු පිරිසගේ සිත්වල සැකයක් ඇති නොවීමට හෝම්ස් මෙලෙස සිනාවූ බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි.

"වැඩ කටයුතු ඉතාම සතුටුදායක අන්දමින් සිදුකෙරුණා" හෝම්ස් කීය. "ජිම්ගේ පෙනුම ඔබට හරිහැටි පෙනෙන්න ඇති අපට වඩා. කොහොමද චොට්සන් ඔහුගේ පෙනුම?"

"උසයි. මුහුණ පුරා වැවුණු කළු රැවුළක් තිබුණා. ඇඳුම් වලට උඩින් තද අළු පාට වැහිකබායක් ඇඳගෙන හිටි බව ඔබටත් දකින්න ලැබෙන්න ඇති. අතේ තිබුණා කළු පාට ලොකු ගමන් මල්ලක්. හිසේ තිබුණේ රෙදිවලින් මැසූ සැහැල්ලු තොප්පියක්"

"ඔබේ ඒ නිරීක්ෂණ ඉතාම වැදගත් මගේ මිත්‍රයා. අපි යමු."

අපි දුම්රිය පොළේ සිට අන්ධකාරයේ ඉදිරියට ගියෙමු. අප යාර තිහක් හෝ හතළිහක් ඉදිරියට යද්දී, පාර අයිනේ පඳුරකට මුවාවී සිටි කිසිවෙක් පාරට පැන්නේය.

"කලබල වෙන්න එපා මහත්වරුනි. මම ජෝන්ස්." ඔහු කීය. "හෝම්ස් මහත්මයා. මේ සැරේ ඔබෙන් ලැබුණු ආරංචිය ඉතාම නිවැරදි එකක් වගෙයි පෙනෙන්නෙ. ඒ ගැන කිසිම සැකයක් නෑ. මට පුළුවන් වුණා උන්ගෙන් එකෙක් අඳුනාගන්න..... අර රෙදි තොප්පිය දාගෙන උන්නු එකා හොර තක්කඩියෙක්. ඔබ දැන් යන්නෙ හෝටලයටද?"

"ඔව්"

"මං යන්න ඕන මගේ මිනිස්සුන්ගෙන්, වැඩේ හරියට කෙරෙනවාද බලන්න. ඒව පිළිවෙළක් වුණු වහාම මං ඔබේ හෝටලයට එන්නම්"

මෙසේ කී ජෝන්ස් ඉක්මන් ගමනින් පිටත්වී ගියේය. අපි ආපසු හෝටලය දෙසට ඇවිද ආවෙමු.

"ටොම්. අපිත් එක්ක හෝටලයට යමු. මොනව හරි කාල බීල එමු" හෝම්ස් කීවේ ටොම් වෙස්ට්ටය. මුලදී එම ඇරයුම ප්‍රතික්ෂේප කළත් හෝම්ස්ගේ පෙරැත්තය නිසා, මඳ වේලාවකට හෝටලයට ඒමට ටොම් එකඟවිය. කල්තබා හෝම්ස් දී තිබූ උපදෙස් අනුව ටොම් වෙත සංග්‍රහය ඉක්මනින් කෙරිණි. ජෝන්ස්ට ආපසු පැමිණීමට තවත් පැයක පමණ කාලයක් ගතවිය. ඒ අතරතුර කාලය හෝම්ස් ගතකළේ තේම්ස් ගඟෙන් අල්ලා ගත හැකි ලොකු කුඩා මත්ස්‍යයින් පිළිබඳව, ටොම් වෙස්ට් කළ විස්තරයකට සවන්දෙමිනි. ඇතල්නි ජෝන්ස් හෝටලයට පැමිණි පසු ටොම් අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. උන් කිසිම භයක් සැකක් නැතුව ඒ පාරෙ ඉදිරියටම ඇවිදගෙන ගියාලු. උන් ගිහින් තියෙන්නෙ අර බිෂොප්ස්ගේට් මැදුර ළඟට. පාරේ ගිය සෙනග ටිකක් අඩුවෙන තුරු, උං කළුවරට වෙලා හැංගිලා බලාගෙන ඉඳල තියෙනවා. සෙනග අඩුවුණු ගමන් උන් තුන්දෙනා තාප්පය උඩින් ඒ වත්තට පැනල තියෙනවා. මිනිත්තු දහයක් බලාගෙන ඉඳලා මගේ මිනිහෙකුත් වෙනත් තැනකින්, තාප්පෙ උඩින් වත්ත ඇතුළට පැන්නලු. මිනිහා බොහොම පරෙස්සමෙන් කළුවරේම ඇවිදලා බලල තියෙනවා. වත්ත පහළ ඈත කෙළවරේ තියෙනවලු ගිම්හාන මණ්ඩපයක්. උන් තුන්දෙනා ගිහින් හැංගිලා තියෙන්නෙ එතැනලු. ඒක බලාගෙන මගේ මිනිහා ආපහු ඇවිත්. එයා මට විස්තරේ කිව්වා. අපේ තවත් දෙන්නෙක් මං යැව්වා තාප්පෙට උඩින්. එයාල ගිහින් ගේ කිට්ටුවම

තියෙන මල් පඳුරු අතර හැංගේවි. කලින් ගිහින් ආව මිනිහා මං ආපහු යැව්වා. එයාට බාර කටයුත්ත අර තුන්දෙනා හැංගුණු ගිම්හාන මණ්ඩපය ගැන සෝදිසියෙන් ඉඳීම."

"ජෝන්ස්. අපේ රාජකාරි කියට විතර පටන්ගත්තොත් හොඳයි කියලද ඔබට හිතෙන්නේ?"

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ හොඳයි කියන වෙලාවකට මං කැමතියි. රාත්‍රී භෝජන සංග්‍රහය පටන් ගැනීමට නියමිත යි අටට. දැන් අටට ළඟයි. ඒ කියන්නේ අපට පිටත්වෙන්න වෙලාව හරි."

"වොට්සන් ඔබත් සූදානම් වෙන්න." හෝම්ස් කිවේ අසුනෙන් නැගී සිටිමිනි. "ඔබේ රිවෝල්වරය කබා සාක්කුවේ දමාගන්න. ඒක අමතක කරන්න එපා"

"මහත්වරුනි. මං කැමතියි ඔබට අනතුරු අඟවන්න" ජෝන්ස් කීය. "මට අඳුනාගත්ත පුළුවන් වුණේ එක මිනිහයි. මිනිහා බොහොම භයානක ගනුදෙනු කාරයෙක්. රිවෝල්වරය පාවිච්චි කරන්න ඔහු මොහොතක්වත් ප්‍රමාද වෙන කෙනෙක් නෙමෙයි"

හෝම්ස් කළ සංඥාව අනුව අපි එතැනින් පිටත්වීමු.

එදා රාත්‍රිය දැඩි අන්ධකාර එකක් විය. අහස කළු පැහැති වැසි වලාකුළු වලින් බරවී තිබිණ. තේම්ස් ගංගාව දෙසින් හමා ආ වේගවත් සුළඟේ තිබුණේ දැඩි ශීතල ගතියකි. පාරේ තිබූ පාළු අන්ධකාර බව ඉදිරියට යද්දී ක්‍රමයෙන් වැඩිවිය. අපේ ගමනාන්තය වෙත ළඟාවීමට පෙර හෝම්ස් අපේ ගමන මඳකට අත්හිටෙව්වේය.

"ජෝන්ස්. මුලින්ම ඔබ එතැනට යායුතුයි. ගිහින් බලාගෙන එන්න හැමදෙයක්ම අපි හිතූ විදියටම සිදුවෙනවද කියල."

මිනිත්තු දහයකින් ආපසු පැමිණි ඔහු සියල්ල සතුටුදායක බැව් අපට දැනුම් දුන්නේය. ඉන්පසු අපි ඉදිරියට ගියෙමු.

නිවස සහිත ඉඩම වටා වූ තාප්පය පිළිබඳව හරි වැටහීමක් අපට ලැබුණේ, එය හරිහැටි දැකගත් පසුය. උසින් අඩි හතරකට අඩුවූ තාප්පය උඩින් අනෙක් පැත්තට පැනගැනීම, වැඩිහිටියෙකුට දුෂ්කර නොවිය. අපි තිදෙනාම අඳුරු තැනකින් තාප්පය මතින් අනෙක් පැත්තට පිවිසියෙමු. අනෙක් පොලිස් නිලධරයන් දෙදෙනා සැඟවී සිටි පඳුරු වෙත, ජෝන්ස් අප කැඳවාගෙන ගියේය. අපි දෙදෙනා ද ඒ කිට්ටුවෙන් සැඟවුණෙමු.

බිෂොප්ස්ගේට් මන්දිරය සෑහෙන තරම් විශාල, තට්ටු දෙකකින් සමන්විත වාසභවනක් විය. පහළ තට්ටුවේ විශාල ඉස්තෝප්පුව,

විසිත්ත කාමරය හා අනෙක් කාමර සියල්ල. දීප්තිමත් ආලෝකයකින් ඒකාලෝක වී තිබිණි. එහෙත් උඩතට්ටුවේ හොඳින් ආලෝකමත් කර තිබුණේ කාමර දෙකක් පමණි. අනෙක් ඒවායේ තිබුණේ කණමැදිරි ආලෝකයකි.

නුදුරින් වූ දෙව්මැඳුරක රාත්‍රී අට නාදවෙද්දී, අප අසලින් වූ මල් පඳුරු පිටුපස සැඟවුණා පමණි.

කාලය ගතවූයේ ඉතාමත් සෙමෙන් යයි අපට හැඟිණ. එහෙත් තවත් පැය භාගයක් පමණ ගතවෙද්දී කිසිවෙකුගේ පා ගැටෙන හඬ නුදුරින්ම ඇසිණ. ඉතා පරෙස්සමෙන් අඩි තබමින් පැමිණි සිදෙනෙකු, ගේ අසලට ළංවූ ආකාරය, අන්ධකාරයේ සෙවණැලි අතරින් යන්තමින් දැකගත හැකිවිය.

"බිල්. හොඳට බලපං පෙනෙන තෙක් මානයක කවුරුවත් ඉන්නවද කියල" එකෙක් කොඳුරනු ඇසිණ.

"කවුරුවත් පේන්න නෑ" අනිකා පිළිතුරු දුන්නේය.

"එහෙනම් මට තල්ලුවක් දීපං"

එකෙක් හොඳටම පහත් වී බිම ඇන තබා ගත්තේය. අනෙකා තම දෙපා පළමුවැන්නාගේ උරහිස් මත තබා කරට නැඟුණේ ඉස්තෝප්පුවේ වූ කණුවක ආධාරය ද ලබාගනිමිනි. ඇන තබාගත් එකා දැන් ඉහළට එසවුණේය. ඒ සමගම ඔහුගේ කරමත සිටි එකා උඩුමහලේ සඳළුතලයේ ආරුක්කුවක් අල්ලාගත්තේය. එතැනින් ඔහු ඉතා පහසුවෙන් උඩුමහලට පිවිසුණේය. මේ ආකාරයෙන්ම තුන්වැන්නෙක්ද උඩුමහලට නැඟුණේය.

"හරි. දැන් ඉහින් මල්ල දීපං."

උඩට නැඟුණු එකෙක් කොඳුරනු ඇසිණ. ඔවුන් ගෙනා ගමන්මල්ලට ලණුවක් ගැටගසා තිබූ බවත්, මම තේරුම් ගතිමි. ඒ කුමක් නිසාද යත් බිම සිටි එකා ඉහළට විසිකළේ කැරලි ගැසුණු ලණුවකි. එය අල්ලාගත් උඩුමහලේ සිටි එකෙක් ක්‍රියාත්මක විය. ගමන්මල්ල ඉතා හෙමින් ඉහළට ගිය ආකාරය මම දුටුවෙමි.

මීළඟට මිනිත්තු කිහිපයක් යනතුරු අපට ශබ්දයක් නොඇසිණි; කිසිවක් දැකගන්නටද නොලැබිණි. උඩුමහලට නැඟුණු දෙදෙනා ජනේලයක් ඇරගැනීමට උත්සාහ දැරුවා විය යුතුය. තවත් මිනිත්තුවක් හෝ දෙකක් ගතවෙද්දී 'ක්ලික්' හඬක් ඇසිණි. ඒ ජනේලයක අගුළ විවෘත වූ හඬය. ඒ සමගම ඇසුණු සියුම් ශබ්දය හොරුන් දෙදෙනා නිවස තුළට රිංගූ හඬ විය යුතුය.

මීළඟට සිදුවන්නේ කුමක්ද? මම කැලඹුණු සිතෙන් බලා සිටියෙමි. නාටයේ මීළඟ ජවනිකාව ඇරඹෙන්නේ කෙසේද? ඊට කොපමණ වේලාවක් ගතවේද? එහෙත් ඒ සඳහා වැඩිවේලාවක් බලාසිටීමට අපට සිදු නොවිණි.

නිවසෙන් මඳක් පිටුපසට වී, බිම සිටි එකා දිගින් දිගටම තෙන් යොමුකළේ, පහළ තට්ටුවේ ජනේල වෙතයි. මා ඒ පැත්ත බලාසිටියදීම පඳුරු අතරේ අඳුරු සෙවණැලි අසලින් කිසිවෙකු නැගී සිටියේය. ඔහුගේ ඡායාව බිම සිටි හොරා වෙත ළංවූයේ, කිසිදු ශබ්දයක් නොනගමිනි. තවත් පුද්ගලයෙකුගේ ඡායාවක්ද අඳුරේම එතැනට ළංවිය. එක්වරම බිම සිටි හොරාගේ දෙපසින් ගිය දෑත් ඔහුගේ කට තදින් මිරිකා ගෙන ඇඩිව ග්‍රහණය කරගත් බැව් මම පැහැදිලිවම දුටුවෙමි. හොරා මරු විකල්ලෙන් මෙන් දඟලද්දී එතැනට ඇදුණු දෙවැන්නා, හොරාගේ කකුල් දෙකෙන් අල්ලා ඔසවා, ඒවා එකිනෙකා පටලා අල්ලාගත්තේය. ඒ සමගම ඔවුන් එතැනින් ඉවත්ව ගියේ, බිම සිටි හොරා ද කරේ තබාගෙනයි. තවත් තත්පර කිහිපයක් ගතවෙද්දී හොරා රැඳී සිටි තැනට තවෙකෙක් පැමිණියේය. ඒ සමග හොරුන් ඉහළට නැඟුණු තැන ඉස්තෝප්පුවේ සෙවණැලි අතරට, තවත් තිදෙනෙකු ඇදුණු අයුරු මම දුටුවෙමි. ඔවුහු අඳුරු සෙවණැලි අතරේ සැඟවුණහ.

මිනිත්තු පහළොවක් පමණ ගතවී ගියේය. මම නොඉවසිල්ලෙන් බලාසිටියෙමි. නිවස තුළට වැදුණු හොරුන් ඇයි මෙතරම් ප්‍රමාද? තවත් මිනිත්තු පහක් පමණ ගතවෙද්දී හොරෙක් උඩුමහලේ ජනේලයෙන් එළියට පිවිසෙනු මම දුටුවෙමි. අනෙකාද ඒ සමගම ආවේය.

"බිල් මෙන්න මල්ල අරගනිං" එකෙක් කොඳුරනු ඇසිණ. ඒ සමගම ඔහු ලණුව ඩුරුල් කරද්දී, ලොකු ගමන්මල්ල පහතට ආවේය. පහළ සිටි එකා එය දැතින් ගෙන ඉවතින් තැබීය. හොරුන් දෙදෙනා පහළට බැස්සේද, ඉහළට නැගීමට යොදාගත් ආකාරයට, බිම සිටි එකාගේ උරහිස් යොදා ගනිමිනි. ඔවුන් දෙදෙනාම පහළට බට වහාම පොලිස් හටයන් කිහිප දෙනෙකුගේ ග්‍රහණයට හිරවූයේ, හොරුන්ට කිසිවක් සිතාගැනීමටවත් ඉඩක් නොතබමිනි.

"දෙයියන්ට ඔප්පුවෙච්චාවෝ!" එකෙකුට කියැවිණි. "ජිම්. බිල් අපිව පොලීසියට පාවාදීල වගේ"

"උඹට හෙණ ගහන්න ඕන" අනෙකා කීවේ ඔහුගේ දැතට ඇතල්නි ජෝන්ස් විලංගු දමද්දීය.

"අපොයි බිල් ඔහෙලව පාවා දුන්නෙ නෑ" ඇතල්නි ජෝන්ස් කීය. "මෙන්න මිනිහා තණකොළ ගොඩේ පෙරළිලා ඉන්නවා, කුදලපු උගරෙක් වගේ"

"කෝ බලන්න ඔය ගමන් මල්ලේ තියෙන්නෙ මොනවද කියල" හෝම්ස් කීවේ පොලිස් භටයෙකු අතේ තිබූ මල්ල තුළට ලන්තෑරුම් එළිය යොමුකරමිනි. "මුතු මැණික් දියමන්ති සමග රිදී රත්තරන් ආභරණ. මේවල අයිතිකාරයන් කැඳවල, ඒ අයට පෙන්වලා හිටියොත් වඩා හොඳයි"

විලංගු දැමූ සොරුන් තිදෙනා පොලිස් භටයන්ගේ භාරයේ සිටියදී, ඇතල්නි ජෝන්ස් නිවසේ සීනුව නාද කළේය. ඒ අනුව පැමිණියේ වයස්ගත සේවකයකු පමණි. නිවසේ ප්‍රධානියා කැඳවීමට ජෝන්ස් කළ ඉල්ලීමට සේවකයා එකඟවූයේ බලවත් අකමැත්තෙනි. අන්තිමේදී නිවසේ ප්‍රධානියා වූ සර් ඩෙනිස් මිඩ්ල්ටන් අප ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ, තම සාදයට බාධා කිරීම ගැන තරමක කෝපයකටද පත්වය.

"මහත්වරුනි! ඇයි මේ විධියට අපට කරදර කරන්නේ? මොකක්ද ප්‍රශ්නේ? මොකක්ද ප්‍රශ්නේ?"

"ප්‍රශ්නේ නම් එච්චර බරපතළ එකක් නෙමෙයි" හෝම්ස් කීය. "ඔබ සාද පවත්වන අතරේ හොරු තුන්දෙනෙක් ඔබේ ගේ බිඳලා. බලන්න මේ, ඔබට හා ඔබේ අමුත්තන්ට අයිති ආභරණ මුතු මැණික්ද කියලා"

සර් ඩෙනිස් මුතුමැණික් ආභරණ දෙස බලාසිටියේ, කිසිවක් විශ්වාස කිරීමට පවා අපහසු අයුරින් දෙනෙත් විශාල කරගෙනය.

මෙම වැඩකටයුතු කෙළවරක් වීමට බොහෝ වේලා ගතවීමට ඉඩ ඇති බැව් හෝම්ස් මා සමග කීවේ, එතැනින් පිටත්වී ඒමට සූදානම් වෙමිනි. "ජෝන්ස් මහත්මයට කියන්න, ඔහුගේ ලන්ඩන් මිත්‍රයන් දෙදෙනා ආපසු හෝටලයට ගිය බව. ඔහුට අපි හමුවෙන්න උවමනා නම්, හෙට හැන්දෑවෙ බේකර් වීදියට ආවොත් හමුවෙන්න හැකි බවත් කියන්න" හෝම්ස් මේ තොරතුරු කීවේ ජෝන්ස්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සැරයන්වරයාටයි. ඉන්පසු අපි එතැනින් පිටත්වී ආපසු හෝටලයට ආවෙමු.

පසුවදා උදෑසන දුම්රියෙන් අපි ලන්ඩනයට පැමිණියෙමු. වෝට්සූ දුම්රිය පොළේ අලෙවි කළ සෑම පුවත්පතකම ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්තිය වී තිබුණේ, බිශොප්ස්ගේට් මන්දිරයෙන් රන් අබරණ මුතුමැණික් කොල්ල කෑ හොර කල්ලිය පොලීසියට අසුවූ පුවතයි.

"අපේ මිත්‍රයා වුණු මහත්සියට, මිනිහට පාඩුවක් නම් වෙන්නෙ නෑ වොට්සන්. මේ ටික කියවලා බලන්න" හෝම්ස් කීවේ "මෝනිං ලීඩර්" පත්‍රයේ කොටුකර තිබූ පුවතක් පෙන්වමිනි.

"ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ අපරාධ පරීක්ෂක ඇතල්නි ජෝන්ස් මහතාගේ තීක්ෂණ බුද්ධිය නොවන්නට, මෙම හොර කල්ලිය සිසිදිනෙක පොලීසියට කොටු නොවන්නට ඉඩ තිබිණ. සෑම විටම නිහඬ පිළිවෙතක් අනුගමනය කරන ඔහු, තම හපන්කම් ගැන පුවත්පත් වලට පාරම්බාන අයෙකු නොවේ. මෙවැනි බුද්ධිමත් රහස් පරීක්ෂකයනට රහස් පොලිස් සේවයේ නිසි තැන ලබාදීමට පොලීසියේ ඉහළම නිලධරයන්ගේ අවධානය යොමු විය යුතුය"

"සැකයක් නෑ. මේ සැරේ නම් ජෝන්ස්ට උසස්වීමක් ලැබෙනවා" මම කිවෙමි.

එදා දිවා භෝජනය ගැනීමට අප සූදානම් වෙද්දී, ඇතල්නි ජෝන්ස් බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනට පැමිණියේය. "හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබට කොහොම ස්තූති කරන්නද කියලා මට නම් තේරෙන්නෙ නෑ" ජෝන්ස් කීවේ හෝම්ස්ගේ ඇරයුමෙන් මෙසයට හිඳගනිමිනි.

"මගේ විශිෂ්ට ජයග්‍රහණය ගැන ඉහ පතලා, රටපුරා ඉන්න මගේ මිත්‍රයන්ගෙන් මට විදුලි පුවත් ලැබෙනවා"

"ඉතින් කොයිතරම් හොඳ ද" හෝම්ස් කීය. "මං හිතන්නේ පොලිස් ලොක්කන්ගේ අවධානයත්, දැන් ඉතින් ඔබ වෙත යොමුවේවි"

"ඒක හරි හෝම්ස් මහත්මයා. ඒ වුණත් මගේ හිත දන්නවා මේකෙ ගෞරවය සම්පූර්ණයෙන්ම හිමිවිය යුත්තේ ඔබට කියල. කවුද ඔබට මේ ඔත්තුව දුන්නේ? කොහොමද ඔබ මේ අභිරහස විසඳුවේ?"

"මං මේ හැමදෙයක්ම දැනගත්තේ "ඩේලි ටෙලිග්‍රාෆ්" පුවත්පතේ පළවී තිබූ දැන්වීමකින්" හෝම්ස් කීය.

"දැන්වීමකින්?" ජෝන්ස් සහ මම – අපි දෙදෙනාම එක් හඬෙන් ඇසුවෙමු.

"සති හයක පමණ කාලයක් තිස්සේ මේ හොරකම සිදුවුණු බව ඔබ එදා අපට කිව්වා. හරියටම ඔය කාලය පුරාම එම පුවත්පතේ පළවුණු දැන්වීමක් වෙත. මගේ අවධානය යොමුවුණා. එදා මේඩන්හෙඩ් හිදී ඔබ අපට හමුවුණානේ. ඊට දින තුනකට කලින් මං ඒ දැන්වීම පුවත්පතේ දුටුවා. ඊළඟට යළිත් ඒ දැන්වීම දකින්න ලැබුණාම තමයි මං ඔබට කිව්වේ සත්බරි හි බදාදා හැන්දෑවේ හොරකම සිදුවෙන බව"

"මහත්මයා, කෝ ඒ දැන්වීම? මං කැමතියි ඒක කියවා බලන්න" ජෝන්ස් ඉල්ලා සිටියේය.

"චොට්සන්. කෝ අර මං ඔබට දුන්නු "ඩේලි ටෙලිග්රාෆ්" පුවත්පත?"

මම එය හෝම්ස් අතට පත්කළෙමි.

"මෙන්න මහත්මයා ඒ දැන්වීම. මගේ මිත්‍ර චොට්සන් දොස්තර මහත්මයටත් මේක කියවා බලන්න දුන්නා. ඔහු ඒකෙ තිබුණු පණිවුඩය තේරුම් ගත්තද කියල, මට නම් කිව්වේ නෑ. බලන්න ඔය රතු පාටින් රවුමක් ඇඳ තිබෙන දැන්වීම....." කී හෝම්ස් මුවෙන් පිටවීමට ආ සිනාවක් යටපත් කරගත්තේය.

රතුපාටෙන් රවුම් කර තිබුණේ, ඔහු මට විසඳීමට දී තිබූ ප්‍රහේලිකාව ය.

ZJQM IJTX ENYA DSEN DEWX
ISTS APFL AHNO ITAT SYRU BNUS

මඳ වේලාවක් ඒ දෙස බලාසිටි ජෝන්ස්ගේ මුහුණ කෝපයෙන් රතුවූ බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි. අන්තිමේදී ඔහු පුවත්පත ඉවතට විසිකළේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා! මොකක්ද මේකෙ තේරුම? ඔබ මාව විහිළුවකට ගත්තද?" අන්තිමේදී ජෝන්ස් කීවේ කෝපය පිටකරමිනි.

"කලබල වෙන්න එපා ජෝන්ස්. විස්තර හැම එකක්ම එතැන තිබුණා. ඔබට බැරිවුණාද ඒක කියවා තේරුම් ගන්න?" හෝම්ස් කීය.

"තේරුම් ගන්නෙ කොහොමද? ඒ ඉංග්‍රීසි නොවෙයි. වෙනිං මොකක්ද බහුබූතයක්"

"චොට්සන් මගේ මිත්‍රයා. මේක විසඳන්න ඔබත් පැය දෙක තුනක් ගතකර ඇති බව මං තේරුම් ගත්තා. ඒ ඉවත දමා තිබූ කුරුටු ගෑ කඩදාසිවලින්" හෝම්ස් කීය.

"ඒක ඇත්ත. මට මෙකෙ අගක් මුලක් මොකුත් තේරුම් ගන්න බැරිවුණා" මම කීවෙමි.

"හැබෑට? මේක ලිවීමේදී එච්චරම ගැඹුරු රහස්‍ය ක්‍රමයක් අනුගමනය කරල නෑ. කෑම කාල ඉවරවුණාම මං පෙන්වන්නම් මේ පටළැවිල්ල විසඳන හැටි"

දහවල් භෝජනය අවසන් වූ පසු, කඩදාසියක් අතට ගත් හෝම්ස් මෙහි වූ රහස් පණිවුඩය හෙළිකරගත් හැටි අපට පෙන්වා දුන්නේය.

"ඔබට පෙනෙනවාද මෙතැන පේළි දෙකකට තිබුණත්, මේ තිබෙන්නේ එකම පණිවුඩයක් බව? මේ හැම වචනයක්ම අකුරු හතරක වචනයක් කර තිබෙන්නේ කියවන්නාගේ මොළය අවුල් කිරීමට.

මුලින්ම ඔබට තියෙන්නේ වචන වෙන් නොකොට, මේ පණිවුඩය අග කෙළවරේ සිට මුලට ලිවීම. එතකොට අපට ලැබෙනවා මෙහෙම දෙයක්.

SUNBURYSTATIONHALFPASTSIXWEDNESDAYNEXTJIMQTZ.

දැන් ඔබට තියෙන්නේ මේ අකුරු පේළිය වචන වලට වෙන්කිරීම පමණයි. මේ බලන්න

SUNBURY STATION HALF PAST SIX WEDNESDAY NEXT JIM QTZ

අන්තිමට යොදා ඇති QTZ වල කිසි තේරුමක් නෑ. ඒක තියෙන්නේ පණිවුඩය විසඳීමට උත්සාහ කරන, කෙනෙකු නොමග යැවීමට, අන්තිම වචනයේ අකුරු හතර සම්පූර්ණ කිරීමට.

හොරුන් සති ගණනක් තිස්සේ ඔවුන්ගේ මිත්‍රයාට පණිවුඩය යැවීමේ, පුවත්පතේ පෞද්ගලික දැන්වීම් තීරයේ පළ කෙරුණු දැන්වීමක් මගින්. ඔබ දන්නවානේ වොට්සන්. පුවත්පත්වල පළවන මේ අන්දමේ ගැටලු සහගත දැන්වීම්වලට, මං විශේෂ අවධානයක් යොමුකරන බව.

කලින් සතිවල මේ ප්‍රහේලිකාව පළවෙද්දී, මං ඒක කියවා පණිවුඩය තේරුම් අරගෙන තිබුණා. නමුත් ඒ කුමක් සම්බන්ධයෙන්ද කියා වටහා ගැනීමට තරම් දත්ත මට ලැබී තිබුණේ නෑ. එදා මේඩන්හෙඩ්හිදී ජෝන්ස් හමුවුණු වෙලාවෙ ඔහු නගර කිහිපයක නම් කියාගෙන ගියා. වොකිං, සෙවනෝක්ස්, බික්ලි, හාපෙන්ඩන්, එෂර් ආදී හැම නගරයක්ම, ඔය පිළිවෙළටම මගේ මොළයේ සටහන්

වී තිබුණා. අන්තිම දැන්වීමේ 'මේඩන්හෙඩ්' දුටුවාම, මගේ මොළයට පණිවුඩය ලැබුණේ සීතුවක් නාදවුණා වගේ. ඊළඟ මංකොල්ලය සිදුවන තැන සත්බරි බව දැනගත් වහාම තමයි මං ජෝන්ස්ට දැනුවත් කළේ"

"මට සමාවෙන්න හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබේ බුද්ධිමත් බව නොවෙන්න, මේ ගැටලුව පොලීසියට නම් කවදාවත් විසඳගන්න ලැබෙන්නෙ නෑ. මේකෙ ගෞරවය හිමිවිය යුතු ඔබට බව, මං මගේ උසස් නිලධරයන්ට දැනුම් දෙන්නම්.....?"

"කොහොමටවත් එපා ජෝන්ස්. මෙය විසඳීමෙන් මං විශාල තෘප්තියක් ලැබුවා. මට ඒ ඇති. ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. අද හැන්දෑවෙ කොවෙන්ට් උද්‍යානයේ ෆ්ලෝරල් ශාලාවේ, ඩිතෝවන් සංධ්‍වනි සංගීත ප්‍රසංගයක් පැවැත්වෙනවා. අද එන්නේ රෆායෙල් එස්ට්‍රාඩා මහත්මයා. අපි ඒකට සවත් දී, රෑ කෑමට යමු ඉතාලි අවන්හලකට. අපට හුඟ කාලෙකින් බැරිවුණා නේද මොසරෙල්ලා චීස් සහ කුකුළු මස් දැමූ ලසඤ්ඤා රසවිඳින්න? ජෝන්ස් මං ඔබටත් ඇරයුම් කරනවා අප සමග එන්නෙන්න කියලා"

හීමණයක් !

මගේ හිත මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා යෙදුණු පරීක්ෂණවල චරිත ඉතා විශාල සංඛ්‍යාවකි. ඒවා සුළු ගතකිරීමට බොහෝ කලක සිට මට උවමනා වී තිබිණ. එහෙත් කාලවේලා නොතිබූ බැවින් එය සම්පූර්ණ කිරීම මට අතපසු විය. පසුගිය දිනෙක එම සූචියේ 'L' අකුරෙන් සඳහන් පිටු මා අතින් අහම්බෙන් පෙරළිණි. ඔබ අසා තුරුපුරුදු නම් රැසක්ම, බැලූ බැල්මට ම මට දකින්නට ලැබිණ. ලැටිමර් (ග්‍රීක භාෂා පරිවර්තකයා), ලාල් චෞදී (සිවරහස් සලකුණ), ලුවිශාම් කල්ලිය (මහරැ ආ මාරයා), ලැන්කැස්ටර් (හරිම භයානක මිනිහෙක්). මෙම නම් අතර ලෙනොක්ස් යන නාමය ද මට දකින්නට ලැබිණි. මෙතෙක් ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකිවූ එම කතන්දරය ද, ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කාලය පැමිණ ඇතැයි මට හැඟිණ.

ඒ 1897 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දිනයකි. ශීඝ්‍රගාමී තැපැලෙන් හෝම්ස් වෙත ලැබුණු කෙටි ලිපියක් ඔහු මා අතට පත්කළේ සවස තුනට පමණය. එහි මෙසේ සඳහන් විය.

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාණෙනි,

මා මුහුණ දී ඇති ප්‍රශ්නයක් සම්බන්ධයෙන් ඔබ හමුවන මෙන් මට උපදෙස් දුන්නේ කෝඩෙලියා එදෙරිජ් මහත්මියයි. මගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා මීට මාස කිහිපයකට පෙර අතුරුදන්වී ඇති බැව් දැන් මට පෙනී යයි. ඔහු සොයා ගැනීම සඳහා ඔබගේ උදව් බලාපොරොත්තු වෙමි. අද සවස හතරට ඔබගේ නිවහනේදී ඔබ හමුවීමට ඉඩක් ලබාදිය හැකි නම්, අතිශයෙන්ම කෘතඥ වෙමි.

මෙයට

එඩ්ගා ලෙනොක්ස්.

"කෝඩෙලියා එදෙරිජ්ගේ නැතිවුණු ස්වාමිපුරුෂයා හොයා දුන්නේ මා බව ඔබට මතක ඇති වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ මා ඒ ලිපිය කියවා අවසන් කරදීය.

"ඔව්. මට ඒක මතකයි. ඒ නිසාම ඇය අනුග්‍රාහකයන් ගණනාවකුත් ඔබ වෙත එව්වා. එහෙම නේද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්"

ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ මතකය ඉතාම පුදුම සහගත එකක් බැව් මම මීට පෙර ද සඳහන් කර ඇත්තෙමි. ඔහු විසඳූ ගැටලු සියල්ලක්ම පිළිබඳ තොරතුරුත්, ඒවාට අදාළ පුද්ගලයන්ගේ නම් ද ඔහුගේ මොළය තුළ ගබඩා කර තිබිණි. අවශ්‍ය විටෙක අවශ්‍ය කරුණු තෝරා බේරා එළියට ගැනීමට විශිෂ්ට හැකියාවක් ද ඔහු සතු විය.

හරියටම සවස හතරට කිසිවෙකු අපේ දොරට තට්ටු කරන ශබ්දය අසන්නට ලැබිණ. දොර විවෘත කළ අප දුටුවේ උස අඩි හයක් පමණ වූ, පුළුල් උරහිස් සහිත හැඩිදැඩි තරුණයෙකි. ඔහුගේ වයස අවුරුදු විසිහතක් පමණ වියයුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. රැවුළ සම්පූර්ණයෙන්ම මුඩුකොට තිබූ ඔහුගේ, මුහුණ කඩවසම් එකක් විය. කළු පැහැති දෙනෙත් සහ කළු අක්බමරු කෙස්වලින් ඔහුට මනා පෞරුෂයක් ලැබී තිබුණු බැව් තිව යුතුය.

හෝම්ස්ගේ සංඥාව අනුව අමුත්තා සැපපහසු පුටුවක හිඳගත්තේය. මීළඟට ඔහුගේ දෙනෙත් යොමුවූයේ මගේ මිත්‍රයාගේ හිසට ඉහළින් පාවී ගිය දුම්රැළි වෙතයි.

"මට පෙනෙන්නේ ඔබ දෙදෙනාම දුම්පානය කරන්නන් බවයි" අමුත්තා කීය. "මගේ පයිප්පය දල්වාගෙන කතාබහ කළාට, ඔබගේ විරුද්ධත්වයක් නැහැ කියල මා හිතනවා"

"කිසිම ප්‍රශ්නයක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "අප ඔබට උදව් කළ යුත්තේ මොන ආකාරයෙන්ද කියලා අපට කියන්න."

අමුත්තා තම කබා සාක්කුවෙන්, අලංකාර පෙනුමක් තිබූ බ්‍රයර් පයිප්පයක් සහ කුඩා හම් පසුම්බියක් එළියට ගත්තේය. එයින් දුම්කොළ ස්වල්පයක් ගෙන පයිප්පයේ කෝව පිරෙව්වේය. අනතුරුව තම කබා සාක්කුවෙන් ගත් ගිනිපෙට්ටියකින් පයිප්පය දල්වාගෙන, ගිනිකුර ගිනිඋදුන වෙත විසිකළේය. මගේ මිත්‍රයා නිහඬව ඒ දෙසම බලාසිටි අයුරු මම දුටුවෙමි.

"විදේශ තානාපති සේවයේ යෙදී ඉඳලා, ළඟදී ආපසු ආව ඔබ වගේ කෙනෙකුට, උදව් කරන්නට ලැබීමත් සතුටට කරුණක්." හෝම්ස් කිවේ තම පයිප්පය මුවෙන් ඉවතට ගෙන, දුම් රැල්ලක් පාකර හරිමිනි.

එම කීමෙන් අමුත්තා පුදුමයට පත්වූ අයුරු මම දුටුවෙමි.

"දෙයියෝ සාක්කි! මං එංගලන්තයට ආපසු ආව බවට ඡේදයක්, අද උදේ පත්තරවල වත් පළවුණාද? ඒ කාරණාව ඔබ දැනගත්තෙ

කොහොමද කියල, මට හිතාගන්නවත් බෑ. ඔබ කොහොමද ඒ කරුණ තේරුම් ගත්තෙ?"

"මං ඒ සියල්ල ඔබට පැහැදිලි කර දුන්නොත්, එහි අගය අඩුවෙනවා ලෙනොක්ස් මහත්මයා." හෝම්ස් කීය. "ඒ වුණත් කමක් නෑ. මං එය කියන්නම්.

ඔබගේ ඇඳුම් කට්ටලය පැහැදිලිවම, යුරෝපයේ රටක මසන ලද එකක්. කබා අතේ ඉදිරි කෙළවරේ බොත්තම් තුනක් හෝ හතරක් මැසීම එංගලන්තයේ, විශේෂයෙන්ම ලන්ඩනයේ ටේලර්වරුන් දැං කරන්නේ නෑ. මේක අලුත් කබායක්. ඒ නිසා ඔබේ ඇඳුම් කට්ටලය අනිවාර්යයෙන්ම ඉතාම මෑතකදී විදේශයක කළ මැසීමක්. ඒ වගේමයි ඔබේ පාවහන් යුගළත්. එහි අඩිය මා දුටුවේ නැහැ. නමුත් රතු මිශ්‍ර තද දුඹුරු තුර්කි සම යොදාගෙන මැසූ පාවහන්, නිසැකවම විදේශයකදී මිලදී ගත් ඒවා. එහි ඉදිරි කොටසට යොදා ඇති අප දැක තුපුරුදු මෝස්තරයෙන්, ඒ කරුණ වඩාත් තහවුරු වෙනවා.

ඔබ කෙටි සංචාරයකට විදේශයකට ගොස් ආව කෙනෙක් කියල කියන්න බැහැ. ඒ මොකද ඔබ පයිප්පයට පාවිච්චි කළ දුම්කොළ, විදේශයක මිශ්‍රණයක් බව මට එහි සුවඳෙන් කිව හැකියි. විදේශ සංචාරයක යන ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙකු නම්, තමන්ට හුරු පුරුදු එංගලන්තයේ දුම්කොළ, තමන්ට ප්‍රමාණවත් තරම් ගෙනියනවා. නමුත් ඔබ විදේශයක දිගු කලක් ගත කළ නිසා, එහි ඇති දුම්කොළ වල රසයට පුරුදු වෙලා. එය නිගමනය කිරීම මට අපහසු නෑ....."

"මොනවා මහත්මයා?"

"ඔබේ පයිප්පයෙන් නැඟුණු දුම, මම හොඳින් ආඝ්‍රාණය කළා. එය කිසි විටෙකත් ඕලන්දයේ දුම්කොළ විය නොහැකියි. ඇම්ස්ටර්ඩෑම් හා රොටර්ඩෑම් වල දුම්කොළ වලින් නැඟෙන්නේ තරමක් සැර ගඳක්. ඔබේ සම තද සූර්ය රශ්මියට නිරාවරණය වී නැහැ. ඔබ මධ්‍යධරණියේ තීරු එළියට, දිගු කලක් විවෘතව් නැති බැව් එයින් පැහැදිලියි. ඒ නිසාම මධ්‍යධරණී රටවල් අපට බැහැර කරන්න පුළුවනි. මට එක් මොහොතකට සිතුණේ ඔබ ඉන්න ඇත්තේ ජර්මනියේ හෝ ස්විට්සර්ලන්තයේ කියලයි. නමුත් ඔබ පයිප්පය දල්වා ගනිද්දී ගිනිකූරේ දැල්ල වෙත මම අවධානය යොමු කළා. එහි තිබුණා ඇපල් කොළ පැහැය මිශ්‍ර දීප්තියක්. එම වර්ණය එන්නේ

ගිනිකුරු වෙඩිබෙහෙත් වලට බෙරියම් ලවණ මිශ්‍ර කිරීම නිසා එවැන්නක් දකින්නට ලැබෙන්නේ ස්කැන්ඩිනේවියානු රටවල ගිනිකුරු වල පමණයි.

ඊළඟට ඔබේ තනතුර ගැනත් මං යමක් කියන්නම්. ඔබේ සිනහවෙන් කථාවෙන් මට නිරීක්ෂණය කිරීමට ලැබුණේ ඉතා ස්වල්පයක් පමණයි. නමුත් ඔබ වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයෙකු වත් හමුදා නිලධාරියෙකු වත් නොවන බව කීමට, ඒ දුටු හරිය ප්‍රමාණවත්. ඒ නිසා ඔබ ස්කැන්ඩිනේවියානු රටක තිබෙන අපේ තානාපති කාර්යාලයක නිලධරයෙක්."

"හරියටම හරි මහත්මයා" අමුත්තා පැවසුවේ තම පයිප්පය ඉවතින් තබා තම දකුණු අතේ මීට මොළවා, එයින් තම වම් අත්ලට ගසාගනිමිනි. "ඉතාම පුදුමාකාරයි"

"කෙටියෙන් කියනවා නම් ඔබ ස්විඩනයේ ස්ටොක්හෝම් නුවර බ්‍රිතාන්‍ය තානාපති කාර්යාලයේ, අවුරුදු දෙකක්වත් සේවය කර තිබෙනවා" හෝම්ස් කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි.

ලෙනොක්ස් තරුණයා අතිශය පුදුමයට පත්වෙද්දී, ඔහුගේ මුව බාගෙට ඇරිණි.

"හරිම පුදුමාකාරයි!" ඔහු කීවේ, දෙනෙත් විශාල කරගෙන හෝම්ස් දෙස බලාසිටිමිනි.

"ඔබේ ඔරලෝසු දම්වැලට අමුණා ඇති කුඩා මුද්‍රිකාවත් මට දකින්න ලැබුණේ මේ දැන්." හෝම්ස් කිය. "ඒ ගාන්ත මාග්‍රට් රත් මුද්‍රිකාව. ස්කැන්ඩිනේවියානු රජවාසල මගින් එය ප්‍රදානය කෙරෙන්නේ, අවුරුදු දෙකක් විශිෂ්ට සේවයක යෙදුණු විදේශ තානාපති නිලධරයන්ට.

ලෙනොක්ස් මහත්මයා. දැන් මං කැමතියි ඔබට මුහුණදීමට සිදුවී ඇති ගැටලුව ගැන දැනගන්න. මං දන්නේ ඒ ඔබේ සහෝදරයා ගැන බව පමණයි"

"හෝම්ස් මහත්මයා, ඔහු කිසිම සලකුණක් ඉතිරි නොකර අතුරුදන් වෙලා; හරිම අද්භූත ආකාරයට අතුරුදන් වෙලා" අපේ අමුත්තා කීවේ කැලඹීමට පත් මුහුණෙනි. "ඊට අමතරව තවත් දෙයක් තියෙනවා මහත්මයා. ඊයේ රාත්‍රී මාව මරාදමන්නත් උත්සාහයක් කෙරුණා!"

"හරිම සිත්ඇදගන්නාසුලු පුවතක්." හෝම්ස් කීය. "අපි ඒකෙ විස්තර හැම දෙයක්ම අහමු. ඔබේ කතන්දරය මුල ඉඳලම අපට කියන්න"

"ඔව් මහත්මයා. හැම දෙයක්ම තේරුම් ගැනීම ඔබට පහසුවෙන්නේ, මං කතන්දරය මුල ඉඳලම කිව්වොත් පමණයි.

ඔබ සමහර විට අහලත් ඇති මගේ මුත්තා ගැන. ඒ කියන්නේ මගේ සීයාගේත් තාත්තා වූ තෝමස් ලෙනොක්ස් ගැන. ඔහු 18 වැනි ශතවර්ෂයේ එංගලන්තයේ සිටි සාර්ථක වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයෙක්. පෙරදිග රට වලින් ගෙන ආ කුළුබඩු, ඔහුගේ නැව් වලින් ලෝකය පුරා අලෙවි කෙරුණා. ඒ මගින් ඔහු විශාල ධනස්කන්ධයක් උපයාගත්තා. බ්‍රිතාන්‍යයේ රජ පවුලට පසු සාමාන්‍ය පවුල්වල අයගෙන් සිටි, දෙවැනි ලොකුම ධනවතා ඔහු බවටත් කතාවක් එකල තිබුණලු.

මුත්තා මියයද්දී ඔහුගේ ධනය, ඔහුගේ එකම පුත්‍රයා වුණු රොමියුලස් ලෙනොක්ස් – අපේ සීයාට හිමිවුණා. සීයාට හිටියේ පුතුන් දෙදෙනෙකු පමණයි. ඒ මගේ මහප්පා වුණු එස්මන්ඩ් සහ මගේ තාත්තා රිචඩ් දෙදෙනා.

මහප්පා සහ තාත්තා, සීයාගේ වෙළඳ ව්‍යාපාරය සාර්ථක ලෙස කරගෙන ගියා. මහප්පා එස්මන්ඩ් ඒ කාලයේම විවාහ වෙලා ඔහුට එක් පුතෙකු හිටියා. මගේ තාත්තාගේ විවාහය පමා වුණා. අන්තිමේදී ඔහු ප්‍රේම සම්බන්ධයක් ඇතිකරගත්තේ දුප්පත් පවුලක තරුණියක සමග. එයට මගේ සීයා තදින්ම විරුද්ධවුණාලු. එම තරුණිය විවාහ කරගත්තොත්, තම බුදලයෙන් කිසිවක්, බාල පුතා වන රිචඩ්ට නොදෙන බවට සීයා තර්ජනය කළාලු. ඒ තර්ජන වලට හිස නොනැමූ මගේ තාත්තා, ඒ දුප්පත් තරුණිය – එනම් මගේ අම්මාව විවාහ කරගත්තාලු.

මගේ අම්මා දුප්පත්කම නිසා රුසියාවෙන් එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වුණු පවුලක එකම දියණිය. ඔවුන් ඇදහුවෙත් එංගලන්ත සභාවේ ක්‍රිස්තියානි ආගම නොව, රුසියානු ඔතොඩොක්ස් නිකායේ ක්‍රිස්තියානි ධර්මය.

මගේ සීයා වූ රොමියුලස් ලෙනොක්ස් මියගියේ මං කුඩා අවදියේ. ඔහුගේ අන්තිම කැමති පත්‍රයෙන් ඔහු සතුව තිබූ දේපළ සියල්ලම වැඩිමහල් පුතාවුණු එස්මන්ඩ් නමට ලියුවාලු. මේ විශාල බුදලය

තනිවම හිමිකරගත් එස්මන්ඩ් මොන තරම් විශාල ධනවතෙක්ද කියලා ඔබට හිතාගන්න පුළුවන් නේද?

සීයාගේ වෙළඳ ව්‍යාපාරය දිගටම සාර්ථකව කරගෙන යන්න මහප්පාට හැකියාවක් ලැබුණේ නැහැ. අශ්වයෙකු පිටින් වැටී සිදුවූ බරපතළ තුවාල නිසා, ඔහු ආබාධිත තත්ත්වයට පත්වුණා. ඊළඟට ඉක්මනින්ම මියගියා. ඔහුට සිටින්නේ හියුගෝ නම් එකම පුත්‍රයෙකු පමණයි.

දැන් මගේ පවුල ගැනත් ඔබට යමක් කිව යුතුයි. සීයා ඔහුගේ බූදලයෙන් කිසිවක් තාත්තා නමට නොලියූ බව මං ඔබට කිව්වා. මේ ගැන තාත්තා හිටියේ හරි කම්පාවෙන්. ඔහු වරින්වර රැකියා කිහිපයකම යෙදුණා. නමුත් ඒවායින් ලැබුණේ යන්තම් ජීවත්වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් මුදලක් පමණයි. අපේ පවුලේ දරුවන් තුන්දෙනයි. මගේ අයියා ජෝන්ට උවමනා වුණේ නීතිඥයකු වීමට. ඒ සඳහා ඉගෙනීම ලැබුවත්, නීතිඥයකු ලෙස දිවුරුම් දීමට ඔහුට හැකිවුණේ නෑ. ඔහු නීතිඥ සමාගමක රැකියාවක් ලබා ගත්තා. මං විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉගෙනීම කළේ, ඒ අතරම රැකියාවකත් යෙදෙමින්. මං විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉගෙනුම අවසන් කරන්න පෙර, මගේ තාත්තා මියගියා. මගේ නංගී වන එලිසබෙත් සහ මගේ අම්මා සඳහා අපි අගනුවරට පිටින් කුඩා නිවසක් කුලියට ගත්තා. අපි ඒක කළෙත් සෑහෙන අමාරුවෙන්.

අපේ ඥාති සහෝදරයා වන හියුගෝ – ඒ කියන්නේ එස්මන්ඩ් මහප්පාගේ පුතා, දැන් වයස අවුරුදු හතළිස් පහක, පනහක කෙනෙක්. තාත්තාගේ මරණයෙන් පස්සේ අපට අප්‍රමාණ අගහිඟකම් වලට මුහුණදීමට සිදුවුණු බව හියුගෝ දන්නවා. ඔහුට අතිවිශාල බූදලයක් හිමි නිසා, එයින් කුඩා කොටසක්වත් අපට දේවි කියල අපි බලාපොරොත්තු වුණා. ඒ නිසා අපට මුදලක් ණයට දීමටවත් ඔහු කැමැති වුණේ නෑ....."

"..... ඔහු විවාහකද? දරුවන් ඉන්නවාද?" හෝම්ස් විමසුවේ අමුත්තාගේ කතාවට බාධා කරමිනි.

"හියුගෝ අවුරුදු පහළොවකට පමණ පෙර විවාහ වුණා. එයින් අවුරුදු එකහමාරක් දෙකක් ගතවෙද්දී, කුඩා අතදරුවාත් සමග ඔහුගේ බිරිඳ ඔහු අත්හැර දමා ගියාලු. දරුවාත් රැගෙන ඇය, ඕස්ට්‍රේලියාවේ පදිංචි ඇගේ සොහොයුරන් වෙත ගිය බවයි අපට අහන්න ලැබුණේ.

නියුගෝ අමුතු ගතිගුණ ඇති පුද්ගලයෙක්. සීයාගේ වෙළඳ ව්‍යාපාරය ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම විකුණා දැමුවා. ඊළඟට නීතිය හදාරා, නීතිඥයෙකු වී, නීතිඥ සමාගමක රැකියාවක් කළා. පසුව එයින් ඉවත්වී දැන් සරේ ප්‍රදේශයේ නිවසකට වී තනියම ජීවත්වෙනවා."

"ඔහු දැන් මොනම කටයුත්තක වත් නිරත වෙන්නෙ නැද්ද?"

"ඔහුගේ ආශාව තිබිල තියෙන්නේ සත්ත්ව විද්‍යා අංශයට. ඒ නිසා නීතිඥ වෘත්තියෙන් ඉවත්වී ඔහු කළේ සත්ත්ව විද්‍යා අංශයෙන් ඉහළට ඉගෙනීම. ඒ අංශයේ විභාග සමත් වෙන්නත් ඇති. ඔහු සුළු කාලයක් කැම්බ්‍රිඩ් සරසවියේ සහකාර කථිකාචාර්ය ධුරයක් දැරුවා.

ඔහු උරගයින් හා උභයජීවීන් පිළිබඳ විද්වතෙක් කියලයි ප්‍රසිද්ධ. දැනටත් ඔහු තමන්ගේ කාලය සම්පූර්ණයෙන්ම ගතකරන්නේ ඒ සතුන් ගැන අධ්‍යයනයට"

"හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "දැන් ඔබේ සොහොයුරා ගැනත්, ඔහුගේ අතුරුදන්වීම ගැනත් තොරතුරු අපට කියන්න."

"මගේ අයියා ජෝන් මට වඩා අවුරුදු දෙකක් වයසෙන් වැඩියි. අපි දෙන්නා කුඩා කාලයේ සිටම හොඳ මිත්‍රයන්. ඔහු මොනම හෝ කටයුත්තක යෙදෙනවා නම්, මට ඒ ගැන දැනුම් නොදී එය කරන්නේ නැහැ. මමත් එහෙමයි. පත්වීමක් ලබා මට ස්වීඩනයට යන්න සිදුවුණාම, මට ඔහු නිතර හමුවුණේ නැහැ.

කොහොම වුණත් පසුගිය ජනවාරි මාසයේ තුන් වැනිදා, ඒ කියන්නේ මීට මාස තුනකට කලින්, මට ජෝන්ව හමුවුණා. ඒ උන්ධනයේ පැවැත්වුණු මගේ විවාහ ගිවිස ගැනීමේ උත්සවයේදී. එදා ඔහු බොහොම සන්තෝෂයෙන් සිටියා. ඔහුට කිසිම ප්‍රශ්නයක් තිබුණු බවක් පෙනුණේ නැහැ."

"ඔහුට මුදල් අගහිඟකම් තිබුණද?"

"ඔහු කවදාවත් ලොකු පොහොසතෙක් නෙමෙයි. අපි දෙදෙනාම එහෙම තමයි. නීතිඥ සමාගමේ රැකියාවෙන් ඔහුට ලැබුණු මුදල, යන්තම් ජීවත්වෙන්න ප්‍රමාණවත් වුණා. ඇත්තම කියනවා නම් එදා මං දුටුවේ, ඔහු වෙනදාටත් වඩා ලොකු සතුටකින් සිටි බවයි. ඒකට හේතුවක් තිබේ නෑ. සමහර විට ඒ බොහෝ කලකට පසු අප දෙදෙනාත් අම්මාත් නංගීත් එකට හමුවුණු නිසා වෙන්න ඇති."

"ඔහුගේ ශරීර සෞඛ්‍යය?"

"ඉතාම හොඳයි"

"ඔහු විවාහකද?"

"නැහැ. කෙන්සිංටන් මහා වීදියට සම්බන්ධ හරස් පාරක, කුඩා නිවසක් කුලියට අරගෙන, එහියි ඔහු ජීවත්වුණේ. ඔහු ජීවත් වෙන්නේ තනියම. දින තුනකට කලින් මං එංගලන්තයට ගොඩ බැහැපු වෙලේ ජෝන් හමුවෙන්න මං ගියේ ඒ ගෙදරට.

අපි ඒ හැටි පිළිවෙළකට ලියුම් ගනුදෙනු කළ අය නෙමෙයි. ඒ වුණත් පසුගිය මාස තුනේ මං ඔහුට එවූ ලියුම් එකකටවත්, අයියා පිළිතුරු එව්වේ නෑ. ඒකට හේතුව මොකක්ද කියා දැනගන්න මට උවමනා වුණා. ඔහු මොනවා හරි කරදරයකට මුහුණදීලද? එහෙම නම් ඒකට පිහිට වෙන්නත් මං බලාපොරොත්තු වුණා.

අයියාගේ නිවසේ ඉදිරි දොරට අමතර යතුරක් මා ළඟ තියෙනවා. කිහිප වාරයක් දොරට කටිටු කරලත් පිළිතුරක් නොලැබුණාම, මම යතුරෙන් දොර ඇරගෙන ගෙට ඇතුළුවුණා.

ගෙදර ඇතුළේ හැමදෙයක්ම ඉතාම ක්‍රමානුකූලව පිළිවෙළකට තිබුණා. කෑම කාමරයේ මේසය උඩ කෑම වේලකට හැමදෙයක්ම සූදානම්ව තිබුණා. නමුත් ජෝන්ගේ සලකුණක්වත් නැහැ. එහෙම නමුත් ජෝන් ගෙදරින් පිටවෙලා ගිහින් තියෙන්නේ, මං එහි එන්න මිනිත්තු පහකට කලින් නොවෙන බව නම් මට පැහැදිලියි. ඒ මොකද ඉදිරි දොරේ ලියුම් කවුළුව ළඟ බිම, විශාල ලියුම් ප්‍රමාණයක් ගොඩගැසී තිබුණා. මං එවූ ලියුම් සියල්ලමත් එතැන තිබුණා. ඊට අමතරව වෙනත් ලියුම් දහයක් දොළහක් තිබුණා. මේවා පරීක්ෂා කිරීමෙන් මට එක් කාරණයක් පැහැදිලිව තේරුම් ගැනීමට හැකිවුණා. ජෝන් ජනවාරි මාසයේ තුන්වැනි සතියේ සිට ගෙදර ඉඳලා නැහැ."

"ඔහුට ගෙදර සේවක සේවිකාවත් කවුරුවත් නැද්ද?"

"අයියා ගෙවුවේ වාම් ජීවිතයක්. ස්ථිර සේවකයෙකුට වැටුපක් ගෙවීමට ඔහුට හැකියාවක් තිබුණෙත් නැහැ. ඒ නිසා සේවකයෙකු ගෙදර රඳවා ගැනීමට ඔහු කැමැති වුණේ නැහැ. අසල්වැසි වයසක කාන්තාවක් දිනපතාම ඇවිත් නිවස පිරිසිදු කර, රෑ කෑම පිළියෙල කර තබා පිටවී යාමට පුරුදුව සිටියා."

"ඇය ළඟ අමතර යතුරක් තිබුණාද?"

"නැහැ. ඇය උදේට වැඩට එන්නේ ජෝන් රැකියාව සඳහා පිටත්වී යාමට පෙර. ඔහු ඇය අතට දී යන යතුර, ඇය පිටවී යද්දී ලියුම් පෙට්ටියෙන් නිවස තුළට දමා යනවා."

"ඇය හමුවී විමසා බලන්න ඔබට අවස්ථාවක් ලැබෙන්න ඇති?"

"නැහැ" අමුත්තා කීය. "මං ඇය ගැන සොයා බැලුවා. ඇය තවත් අසල්වැසි නිවසකටත් සේවයට ඇවිත් තිබුණා. නමුත් ජෝන් හදිසියෙන් ම නිවසින් පිටවී යාම ගැන, ඇයට කලින් දැනුම් දී තිබී නැහැ. ඇය දින දෙක තුනක්ම ඇවිත්, බලාපොරොත්තු කඩවූ බවයි මට අහන්න ලැබුණේ. මේ ගැන ඇය සිට ඇත්තේ තරහෙන්. සතියක පමණ වැටුපක් ඇය වෙත ගෙවීමට තිබුණත්, ජෝන් එය ගෙවා සම්පූර්ණ කර නැහැ. ඔහු කිසිම දවසක, තමන් ගෙවිය යුතු මුදලක් නොගෙවා මඟහැර යන කෙනෙක් නෙමෙයි. අනෙක් නිවස පිරිසිදු කිරීමට පැමිණීමත්, පසුව ඇය අත්හැර දමා තිබෙනවා. ඇගේ ලිපිනයක් හෝ වෙනත් තොරතුරු ඔවුන් දැන හිටියෙත් නැහැ."

"හොඳයි ඔබ ඊළඟට මොකද කළේ?"

"මං ගියා ඔහු රැකියාව කළ ආයතනයට. ඔවුන් කීවේ ජෝන් සති දෙකක නිවාඩුවක් ඉල්ලා එය ලබාගත් බවයි. ජනවාරි මාසයේ 14 වැනිදා සිට සති දෙකක කාලයකට, පෞද්ගලික කටයුත්තක් සඳහා ඔහු නිවාඩු අයදුම් කර තිබුණා. මේ පෞද්ගලික කටයුත්ත කුමක්ද යන්න ඔහු දැනුම් දී නැහැ. අනතුරුව ඔහුගේ සමීප මිතුරෙකු වෙත මා යොමුකරනු ලැබුවා. ඔහු කීවෙත් යම්කිසි නිතිමය සොයා බැලීමේ කටයුත්තක් සඳහා ජෝන් නිවාඩු අයදුම් කළ බවයි. ඊට වඩා දෙයක් කියන්න ඔවුන් දැනහිටියේ නැහැ. කොයි මොහොතේ හෝ ඔහු යළිත් රැකියාවට එවී යයි ඔවුන් බලාපොරොත්තු වුණා."

"ලෙනොක්ස් මහත්මයා. ඔබේ සොහොයුරාගේ නිවස ඔබ හොඳින් පරීක්ෂා කර බැලුවද?" හෝම්ස් විමසීය. "නිවාඩු ගැනීමෙන් පෙනෙන්නේ ඔහු යම්කිසි කටයුත්තකට සූදානමින් සිටි බව. නමුත් කවුරුන් හෝ නිවසට ඇවිත්, ඔහු බලෙන් පැහැරගෙන ගියේ නැහැ කියල ඔබට විශ්වාසද?"

"නිවස ඇතුළත ක්‍රමානුකූලව තිබුණු ආකාරයට, එහෙම දෙයක් සිදුවෙලා කියල හිතන්න අමාරුයි. අල්මාරි හෝ වෙනත් කිසිම දෙයක් ඇද දමා හෝ අවුල්කර තිබුණේ නැහැ. ඔහු සතුව තිබූ සුළු මුදල හැමවිටම තිබුණේ බැංකුවේ. ඔහු මෙත්ම පවුලේ අනෙක් අයත් දුප්පතුන්. ඉතින් කප්පමක් ගැනීමේ අරමුණෙන් ඔහු පැහැරගෙන ගියා කියල කොහොම හිතන්නද?"

"ඔහුගේ නිවසෙන් මොනවද ඔබට හමුවුණේ?"

"ජෝන්ගේ කන්තෝරු කාමරයේ මේසය උඩ, "ඩේලි ටෙලිග්රාෆ්" පුවත්පතේ පිටපතක් තිබුණා. එහි දිනය ජනවාරි 17 වැනි සිකුරාදා"

"පුවත්පත කියවූ බවට සලකුණු තිබුණද?"

"ඔව්. එහි පිටු දිගහැර, තැන් තැන් පොඩි වී තිබුණා"

"වෙන මොනවද ඔබට දකින්න ලැබුණේ?"

"ජෝන්ගෙ පුරුද්දක් තියෙනවා, තමන් එදිනෙදාට කළ යුතු වැඩ, තමන්ටම මතක් වෙන්න, ඔහු ඒවා කඩදාසි කැබලිවල කෙටියෙන් සටහන් කරගන්නවා. එහි සඳහන් කටයුත්ත කර අවසන් වුණාම, ඔහු ඒවා ලේඛනයෙන් කපා දමනවා. ජනවාරි 18 කියා ලියා තිබූ කඩදාසි කැබැල්ලේ ලියා තිබූ කිසිවක් කපා තිබුණේ නැහැ. ඔහු ගෙදරින් පිටවී යන්න ඇත්තේ ජනවාරි 17 කියා මං නිගමනය කළේ ඒ නිසයි"

"විශිෂ්ටයි. කෝ ඔබ ඒ කඩදාසි කැබැල්ල අරගෙන ආවෙ නැද්ද?"

"මං එය ගෙන ආවා හෝම්ස් මහත්තයා" කී අමුත්තා දෙකට නමා තිබූ කඩදාසි කැබැල්ලක් තම මුදල් පසුම්බියෙන් එළියට ගෙන හෝම්ස් අතට දුන්නේය. එය පරීක්ෂා කර බැලූ මගේ මිත්‍රයා මිළඟට එය දුන්නේ මා අතටයි. එදිනෙදා කටයුතු ක්‍රමානුකූලව කරන පුද්ගලයෙකු බව හැඟවෙන ලකුණු මිස, වෙන යමක් එහි නොතිබිණ.

18th Jan

Baker	–	see again
wine merchant	–	payment & inquire about sherry
butcher	–	settle this month's bill

ජනවාරි 18

බේකරිකරු	–	යළිත් හමුවිය යුතුය.
වයින් වෙළෙන්දා	–	මුදල් ගෙවීම සහ ෂෙරි සැපයීමට හැකිදැයි විමසීම.
මස් වෙළෙන්දා	–	මේ මාසයට හිඟ මුදල් ගෙවා අවසන් කිරීම.

"මෙහි සඳහන් වෙළෙන්දන් හමුවී ඔබ විමසා බලන්න ඇති?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔය දිනයේ ජෝන් ආවද නැද්ද යන්න ගැන ඔවුනට හරියට මතකයක් තිබුණේ නැහැ. මාස කිහිපයක් ගතවී තිබූ නිසා ඒකෙ

ගුදුමයක් නැහැ. කොහොම නමුත් වයින් සහ මස් වෙළඳුන්ගේ බිල් ගෙවා තිබුණේ නැහැ. මං ඒවා ගෙවා අවසන් කළා"

"ඔබේ කතාවේ ඉතිරි කොටසත් කියන්න මහත්මයා"

".....කොහැනද මං නැවැත්තුවේ? .....ආ..... ඔව්. ජෝන් කාර්යාලයේ තමාගේ වැටුපෙන්, අත්තිකාරම් මුදල් ලබාගෙනද කියන කරුණත් මං විමසා බැලුවා" ලෙනොක්ස් කීය. "මට දැනගන්න උවමනා වුණේ මේකයි. ඔහු විශාල මුදල් අර්බුදයකට මැදිවෙලා, කරදරයක පැටළිලාවත්ද? ජෝන් කාර්යාලයේ වැටුපෙන් අත්තිකාරම් අරගෙන නැහැ. එපමණක් නොවෙයි. වර්ෂය අවසානයේ සේවකයන්ට ගෙවන පාරිතෝෂික මුදල (බෝනස්) මෙහි සාමාන්‍යයෙන් ලබාදෙන්නේ, ඊළඟ මාසයේ එනම්, ජනවාරි මාසයේ පහළොස් වැනිදාටලු. ඔහු ඒක ලබාගන්නවත් ඇවිත් නැහැ. ලොකු පොහොසතකු නොවුණත්, අන්තිම කරදරයකදී බැරිම වෙලාවක මිස, ඔහු කාගෙන්වත් මුදල් ණයට ගත්තේ නැහැ."

"ඊළඟට ඔබ මොකද කළේ?"

"මං පොලීසියෙන් සහ රෝහල් වලින් විමසා බැලුවා. ඔහු හදිසි අනතුරකට මුහුණ දීලද කියල, මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණා. නමුත් ලෙනොක්ස් යන නම ඇති කෙනෙකු ගැන ඔවුන්ගේ පොත්වල වාර්තාවී නැහැ. ජනවාරි මාසයේ අන්තිම සතියේ සහ පෙබරවාරි මුල සතියේ, ඔවුනට හමුවුණු නාඳුනන පිරිමි මළසිරුරු දෙකක් ගැන පොලීසිය කිව්වා. ඒ ගැන සටහන් ඔවුන් ළඟ තිබුණා. නමුත් ඒ විස්තර අනුව ඒ ජෝන් විය නොහැකියි."

"ඔබට හිතෙන්නේ කළ යුතු හැම විමසීමක්ම ඔබ කරලා අවසන් කියලයි. එහෙම නේද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔව් මහත්මයා. මං හිතාගෙන හිටියේ එහෙම තමයි. නමුත් තවත් එක් තැනකිනුත්, එනම් අපේ ශ්‍රාති සොහොයුරා වන හියුගෝ ලෙනොක්ස් ගෙනුත් විමසලා බලන්න කියල කැතරින් යෝජනා කළා. කැතරින් කියන්නේ මගේ පෙම්වතිය, ටවුන්ස්එන්ඩ් මෙනෙවිය.

ඇය කියන්නේ මොකක් හෝ හේතුවකට ජෝන්, හියුගෝ හමුවෙන්න ගියාවත් ද දන්නෙ නැහැ කියලයි. මට නම් හිතුණේ ඒකෙ ඇති ප්‍රයෝජනයක් නැහැ කියල.

හියුගෝ ලෙනොක්ස් කියන්නේ කිසිම කෙනෙකු සමග සම්බන්ධයක් නැති, ආශ්‍රයක් නැති, සමාජයෙන් වෙන්වී ජීවත්වන

කෙනෙක්. ඔහු ගෙදරින් එළියට යන්නෙත් නැහැ. අමුත්තන් භාරගන්නෙත් නැහැ. මගේ අයියා අවුරුදු ගණනාවකින් වත් හියුගෝ හමුවුණාද කියල මං දන්නෙ නැහැ. එහෙම දේකට අයියා ඉදිරිපත් වුණා නම් පුදුමයි. නමුත් ඔහු ගැන කිසිම තොරතුරක් නැති නිසා හියුගෝ හමුවෙලත් විමසා බලන්න, මං අවසානයේ තීරණය කළා. ඔහු පදිංචිව ඉන්නේ තේම්ස් ගඟ අසබඩ තිබෙන රිච්මන්ඩ් නගරයේ. ඔහුගේ නිවස පිහිටා තිබෙන්නේ රිච්මන්ඩ් කන්ද මුදුනේ.

හියුගෝ කාලයක් නිහිඬ වෘත්තියේ යෙදී හිටි බව මං ඔබට කලින් කියුවා. මට මතකයි අවුරුදු හතරකට පහකට කලින් අයියා, හියුගෝ ගෙන් මුදලක් ණයට ඉල්ලූ බව. ඔහු විශාල ධනස්කන්ධයක හිමිකරුවෙක්. ඒ නිසා මෙය ඔහුට විශාල මුදලක් නෙමෙයි. නමුත් එවැනි ණයක් දීම හියුගෝ ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඒ නිසා යළිත් වරක් හියුගෝ හමුවීමට ජෝන් ගියා කියල හිතන්න අමාරුයි. ඔවුන් දෙදෙනා අතර ලිපියක් වත් හුවමාරු නොවුණු බව මං දන්නවා. ඊට පස්සේ මටත් හියුගෝ හමුවුණේ එකම වතාවයි.

පසුගිය අගෝස්තු මාසයේ ටවුන්ස්එන්ඩ් මෙනෙවිය සහ ඇගේ මව සමග මම තේම්ස් ගඟේ බෝට්ටු සංචාරයක යෙදුණා. අපේ ගමන් මාර්ගය වැටී ඇත්තේ රිච්මන්ඩ් නගරය හරහා බව මට මතක් වුණා. ඉතින් මම ඒ ගැන හියුගෝට ලිපියකින් දන්වා සිටියා. ඔහුට කරදරයක් නොවේ නම්, කැතරින් සහ ඇගේ මව සමග, හියුගෝගේ නිවසට ඇවිත් යන්න කැමති බව මං දන්වා යැව්වා. එක් පැයක කාලයකට ඔහුගේ නිවසට ඇවිත් යන්න ඔහු අපට අවස්ථාව සලස්වා දුන්නා. නමුත් ඔහු අප පිළිගත්තේ සාදරයෙන් කියල මට අවංකව කියන්න අමාරුයි. ටවුන්ස්එන්ඩ් මෙනෙවියගෙ හිතේ නම් ඔහු ගැන ඇතිවුණේ කලකිරීමක්. මේ සිද්ධිය නිසා මට ඇතිවුණේ ලැජ්ජාවක්."

"බිරිඳ ඔහුගෙන් වෙන්වී ගියාට පස්සේ ඔහු යළිත් විවාහ වුණේ නැද්ද?"

"මා දන්නා තරමින් එහෙම දෙයක් සිදුවුණේ නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා. දැන් ඔහුට වයස පනහක්වත් ඇති. පසුගිය අවුරුදු විස්සක කාලයම, ඔහු ගතකළේ ජන සමාජයෙන් බොහොම දුරට ඈත්වූ ජීවිතයක්. මට මතක හැටියට ඔහු අන්තිමට සමාජය ඉදිරියට ආවේ, අවුරුදු පහළොවකට පමණ කලින්. ඒ අර උරගයන් පිළිබඳ

ආයතනයේ විද්‍යාත්මක සැසිවාරයක දී, ඔහු කළ පර්යේෂණවලින් සොයාගත් කරුණු ගැන දේශනයක් කරන්න. එහි මාතෘකාව වී තිබුණේ "ඇමේසන් වනාන්තරයේ මාංශ භක්ෂක උරග පරපුර". ඒ දේශනය අවසානයේ ඔහු ඉදිරිපත් කර තිබූ කරුණු ගැන, සෙසු විද්‍යාඥයන් සැක පහළ කොට ප්‍රශ්න කර තිබූ බවත්, ඒ ගැන ඔහු කෝපාවිෂ්ට වී ඔවුනට බැණ වැදුණු බවත්, පුවත්පත්වල පළවී තිබුණා. මා පාසල් යන කාලයේ ඔහු ගැන පළවී තිබූ මේ ලිපි මා උනන්දුවෙන් කියෙව්වා.

උරගයන් පිළිබඳව හැදෑරීමට ඔහු දෙවරක්ම විදේශ ගතවෙලා හිටි බවත් මට මතකයි. හරියටම ඒ කොයි කාලවලද කියා මට සිහිකරන්න අමාරුයි. එක් වාරයක් ඔහු ගියේ දකුණු ඇමරිකාවේ ඇමේසන් ප්‍රදේශයට හා ගලාපගොස් දූපත් වලට. අනෙක් වාරයේ ගිහින් තිබුණේ මධ්‍යම අප්‍රිකාවේ කොංගෝ වනාන්තරයට. මේ ගමනේදී ඔහු, කොංගෝවේ මිතිකන වනචාරීන්ට අහුවී, දින කිහිපයක් සිරකරුවෙකුව සිට, යන්තම් දිවි ගළවාගත් බවත් පුවත්පත්වල සඳහන් වී තිබුණා. ඔහු සමග ගිය සේවකයන් තිදෙනෙකු වනචාරීන්ගේ ගොදුරු බවට පත්වුණාලු. සෑහෙන කාලයක් තිස්සේ ඔහුගේ මුළු ජීවිතයම ගතවුණේ මේ උරග සංගමයේ කටයුතු හා පර්යේෂණ වෙනුවෙන්. නමුත් අවුරුදු හත අටකට කලින්, ඒ ආයතනයේ අනෙක් අය සමග මතභේදයක් ඇතිවෙලා ඔහු ඉල්ලා අස්වුණා."

"ඔබ කියූ කාරණා අනුව මට මෙන්න මේ කරුණු තේරුම් ගන්න පුළුවනි." හෝම්ස් කීය. "හියුගෝ ලෙනොක්ස්ට එංගලන්තයේ ඉන්න එකම ඥාතීන් දෙදෙනා ඔබ සහ ඔබේ සොහොයුරා පමණයි. ඔහු මියගිය දවසක මේ මුළු බූදලයම හිමිවෙන්නේ ඔබ දෙදෙනාටයි. එහෙම නේද?"

"නීත්‍යානුකූලව එහෙම වෙන්න ඇති" එඩ්ගා ලෙනොක්ස් කීය. "නමුත් ඇත්තෙන්ම සිදුවෙන්නේ ඒක කියල අපට සහතික වෙන්න බෑ. ඒ මොකද තමන්ගේ මුළු බූදලයම ඔහු උරග සංගමයට, නැත්නම් එවැනි වෙනත් ආයතනයකට හිමිවෙන පරිදි, අන්තිම කෑමැත්ත ලියන්න ඉඩ තියෙනවා. මට ඔහුගෙන් විශාල ධනයක් උරුම වේවි කියල, මම නං කවදාවත් බලාගෙන ඉන්නෙ නෑ!"

"හොඳයි. ඔබේ කතාව දිගටම කියන්න"

"ඔහු හමුවෙන්නත්, ඔහුගේ නිවසේ රාත්‍රිය ගතකරන්නත් එන බව, විදුලිපුවතක් මඟින් මං කල්තබා හියුගෝට දැන්නුවා. ලෙයාඩ්ස්

මන්දිරය පිහිටා තිබෙන්නේ රිච්මන්ඩ් කන්ද මුදුනේ. දුම්රිය ස්ථානයේ සිට එතැනට හැතැක්ම දෙකක් පමණ දුරයි. ඒ පාර හොඳටම අබලත් නිසා කුලීරථ රියැදුරන් ඒ පාරේ අශ්වකරත්ත ගෙනයන්න කැමති නෑ. ඒ නිසා යන කෙනෙකු පයින්ම යා යුතුයි.

ලෙයාඩ්ස් මන්දිරය ඉදිකර තිබෙන්නේ කඳු මුදුනේ පිහිටි, අක්කර තුනක් පමණ විශාල තැනිතලා ඉඩමක. එය බොහොම පැරණි අබලන් වලව්වක්. කාලෙන් කාලෙට, කිසිදු සැලැස්මක් නැතුව, ඔහු එයට අංගන එහෙන් මෙහෙන් එකතු කරලා. ඒ නිසා පැරණි වලව්වල දක්නට ලැබෙන අලංකාර තේජාන්විත පෙනුම මෙහි දකින්නට නැහැ. මානසික රෝගීන් හා ලාදුරු රෝගීන් සඳහා රජය මගින්, අවුරුදු සීයකට පමණ පෙර ඉදිකළ පුනරුත්ථාපන නිවාස ඔබ දැකල ඇති. රජයෙන් තවදාවත් ඒ රෝහල් වලට දැකුම්කලු, නවීන පහසුකම් සහිත, පිඟන් ගඩොල් ඇල්ලූ ගොඩනැගිලි ඉදිකරන්නේ නැහැනේද? කිසිදු සැලැස්මක් නොමැතිව හිතු හිතු තැන්වලින් කොටස් එකතු කිරීම තේද කරන්නේ? ලෙයාඩ්ස් මන්දිරයත් හරියටම ඒ වගෙයි. එහි බිත්ති පිරිසිදු කිරීමක් හෝ තීන්ත ආලේප කිරීමක් අවුරුදු හතළිහකින් හෝ පනහකින් කර තිබෙනවද කියල මට සැකයි. එය මානසික රෝගී සිරකරුවන් සඳහා වෙන්වුණු, බෙඩ්ලාම් සිරගෙදර කොටසක් වගේ පෙනුණොත් ඒකෙ පුදුමයක් නෑ.

ඉඩම වටේටම ගඩොලින් තැනූ අඩි අටක් දහයක් උස තාප්පයක් තියෙනවා. වත්තට ඇතුළුවීම සඳහා තියෙන්නේ යකඩෙන් තැනූ පරණ ගේට්ටුවක්. එතැන සිට ඔහුගේ ගෙදර දොරටුවට යාර පනහක් පමණ දුරයි. ඒ දක්වා වැටී තියෙන්නේ බොරලු පාරක්. මේ මුළු දුරම අමුතු විදියේ ආවරණයකින් වැහිලා තියෙන්නේ. ඒ කොහොමද කිව්වොත්; බොරලු පාරට ඉහළින් සහ දෙපැත්තෙන් ගතකම් වීදුරු තහඩුවලින් ආවරණය වෙලයි තිබෙන්නේ. ඒ වීදුරු තහඩු සවිකර තිබෙන්නේ ශක්තිමත් ලී වලින් සෑදූ රාමුවකට. මේක හරියටම ඇතුළට අවිරශ්මිය නොවදින්න හැදූ, ඉතා දිග හරිතාගාරයක් වගේ. වෙනස එම වීදුරු වඩාත් සවිමත් වෙන්න, අඩි තුනයි තුනේ කොටු සහිත ලී රාමුවක් තිබීම.

කෙනෙකුට හිතේවි මෙහෙම දෙයක් තිබෙන්නේ, නිවසට එන අමුත්තන් වැස්සෙන් ආවරණය වෙන්න කියලා. නමුත් මේ ඒකට

නොවෙයි. මේ විදුරු කුඩුව නිසා, ඔහුගේ උරග ප්‍රජාව සහ උන්ගේ හැසිරීම්, උන්ට ඉතා සමීපයෙන්ම ඉඳගෙන පහසුවෙන් නැරඹීමට, මියුගෝට අවස්ථාව සැලසිලා තියෙනවා. ඔහුගේ නිවස වටේටම තිබෙන උද්‍යානය, දිය තටාක, දිය කඩිති, මඩ වළවල් සහ බාධාවකින් තොරව ගස් කොළත් හැදුණු, ස්වාභාවික වනාන්තරයක් බවට පත්වී තියෙනවා. දකුණු ඇමරිකා, අප්‍රිකා හා ආසියා මහද්වීපවල වනාන්තරවලින් ගෙන ආ, උරග ගෝත්‍රයේ සතුන් ලක්ෂ ගණනක් මෙහි ගැවසෙනවා. ඉදිබුවත්, කටුස්සන්, තලගොයන්, කබරුත් වැනි පාද සහිත උරගයින් මෙන්ම, නොයෙක් ප්‍රමාණ හා වර්ගවල, විෂ සෝර සර්පයන්, මෙහි ජීවත්වෙනවා. මා මෙතැනට උද්‍යානය කියන වචනය පාවිච්චි කළාම, ඔබට එහි තියම තත්ත්වය තේරුම් ගන්න බැහැ. ඇත්ත වශයෙන්ම ඒක සර්ම කලාපික වනාන්තරයක් කිව්වොත් වඩාත් නිවැරදියි. සමහර විට මුළු යුරෝපයටම තිබෙන, එවැනි එකම වනාන්තරය මෙය වෙන්න ඇති. මට කිතෙන හැටියට පහුගිය අවුරුදු විසිපහක පමණ කාලයකට, මේ කුඩා වනාන්තරයට, මිනිසා විසින් කිසිම බාධාවක් කෙරිල නෑ. මා කුඩා ළමයෙකුව සිටි අවදියේ, තාත්තා එක්වරක් මා එහි කැඳවාගෙන ගියා. විදුරු කුඩුවට පිටතින් විවිධ ආකාරයේ උරගයන් සර්පයන් හා අනෙක් සතුන් ගැවසුණු හැටි, මං බලාගෙන හිටියේ හිතේ ත්‍රාසයෙන්. දැන් ඒ තත්ත්වය වඩාත් නරක අතට හැරිලා. විදුරුවට පිටතින් බැඳුණු පෙඳ සෙවෙල් ආදිය සහ ඝනව වැඩුණු කැලෑව නිසා, ඒ හැටි සතුන් පෙනෙන්නේ නෑ.

මං ඔහුගේ ගේට්ටුව වෙත ළඟාවෙද්දී, ඇඳිරි වැටෙන්නත් ළඟයි. එහි මුරකාරයෙක් හිටියේ නෑ. ගේට්ටු පියන තල්ලු කරගෙන මම ඇතුළුවුණා. මට එක්වරම දකින්න ලැබුණු දෙයින් මං පත්වුණේ හරි පුදුමයකට. මං ඔබට කලින් කියූ විදුරු උමඟ දිගේ, ඉදිරියට ආවා කාන්තාවක්. තරුණවිය ඉක්මවා සිටි ඇය, හැඳ සිටියේ කිළිටි වුණු, පොඩිවුණු හා දිරාගිය ඇඳුම්. ඇගේ මුහුණේ තිබුණේ සුදුමැලි පෙනුමක්. ඉදිරියට එද්දී ඇගේ දෙනෙත් යොමුවී තිබුණේ පහළට. මං හුඟක් ළංවෙනතුරුම ඇය මා දුටුවේ නෑ. එක්වරම මා දුටුවාම ඇය නිගැස්සුණා. ඊළඟට මා දිහා බැලුවේ අප්‍රමාණ භීතියකට පත්වෙමින්. ඇය එතැනම නැවතී ඇසිපිය නොහෙළා මා දිහා බලා හිටියා. මං ඇය දෙස බැලුවත් ඇය සමග කතා කළේ නෑ. මීළඟට

මං ඇය පසු කරගෙන යද්දී, ඇය එක්වරම අත දිගු කර මගේ කබා අතෙන් අල්ලා ඇද්දා. හරි පුදුමයකට පත්වුණු මම එතැනම නැවතී ඇය දෙස බැලුවා.

"ඇයි?" මං ඇහුවා.

"ඔය ගෙට ඇතුළුවෙන්න එපා" ඇය කීවේ ඇගේ හිසෙන් දොර පෙන්වමින්.

"මොකක්ද ඒ කතාවෙ තේරුම?" මං ඇහුවා.

ඊට පිළිතුරු ලෙස ඇය කුමක් හෝ දෙයක් පහත් කටහඬකින් දෙඩෙව්වේ, සිහිමඳ කෙනෙක් දොඩවන ආකාරයට. එයින් මට තේරුම් ගැනීමට හැකිවුණේ "පසුතැවිලි වෙන්න වේවි" කියූ වචන කිහිපය පමණයි. මිළඟට මාව අහකට තල්ලු කළ ඇය, ඉදිරියට ගිහින් ගේට්ටුවෙන් පිටවෙලා යන්න ගියා. බොහොම අප්‍රසන්න මොළේ අවුල් කරන සිදුවීමක්. ඇය මන්ද බුද්ධික හෝ පිස්සු හැදුණු ගැහැනියක වෙන්න ඇති කියලා, මම ඒ සිදුවීම අමතක කර දැම්මා.

මං ඉදිරි දොර වෙත ළඟාවෙද්දී එය තිබුණේ බාගෙට ඇරලා. ගේ ඇතුළත තිබුණේ අන්ධකාර ගතියක්. කිහිප වාරයක් දොරට තට්ටුකළත් කිසිවෙක් ආවෙ නෑ. ඊළඟට මම "සුභ සන්ධ්‍යාවක්!" "හලෝ!" කියමින් කෑගැහුවා. ඒත් පිළිතුරක් නෑ. ඊළඟට මගේ පිටුපසින් මා ළඟින්ම ශබ්දයක් ඇසී මං තිගැස්සුණා. ආපසු හැරුණු මට දකින්නට ලැබුණේ හියුගෝ. ඔහු ඉඳල තියෙන්නේ මට නොපෙනෙන විදියට දොරට මුවාවී.

ඔහු මා දිහා බලාගෙන හිටියෙ ඔහුට සුපුරුදු බැල්මෙන්. ඒක සුහද සිනාවක් නොවෙයි; කෙනෙකු දිහා අවඥාවෙන් කරන විරිත්තීමක්. ඔහුගේ පෙනුම කොයි තරම් පිළිකුල් සහගත, සිතේ භයක් ඇතිකරවන එකක්ද කියා මට සිතුණා. එය වඩාත් මට අවබෝධ වුණේ ඔහු දිහා කෙළින් බලාගෙන ඉඳිද්දී. කෙස් වැටියටත්, මුහුණ පුරා වැවුණු රැවුළටත්, මෑත කාලයක කරණවෑමියෙක් කතුරක් පනාවක් තියලා නෑ. ඒ නිසාම මුහුණේ තිබුණේ, පිස්සෙකුගේ නැතිනම් දිළිඳු හිඟන්නෙකුගේ වැනි, අපිරිසිදු පිළිකුල් සහගත බවක්. මගේ පෙම්වතිය ටවුන්ස්එන්ඩ් මෙනෙවියගෙ හිතේ, ඔහු ගැන පිළිකුලක් ඇතිවුණු එකේ පුදුමයක් නෑ.

"ඉලන්දාරියා" ඔහු කිව්වා. "මගේ මේ ගෙදර අමුත්තන් සාදරයෙන් පිළිගන්නා තැනක් නොවෙයි. කොහොම වුණත් ඔබේ ඉල්ලීම නිසා ඔබට මෙහි නවාතැන් ගන්න මම කාමරයක් සූදානම් කළා"

"මේ තරම් කෙටි දැනුම්දීමකින් එසේ කිරීම ගැන මං ඔබට ස්තුතිවන්ත වෙනවා"

එහෙම කියූ මම සූදානම් වුණේ ගේ ඇතුළට යන්නයි. නමුත් ඔහු මා නවත්වාගෙන, ඔහුට කීමට තිබූ දේ කිවා.

"මෙහේට එද්දි ඔහේට ගැහැනියක් හම්බවුණා නේද ඉස්සරහට? ඒ තමයි මේ ගෙදර වැඩකරල දීල යන්න එන ගෑනි. ඒ ගෑනිට හොඳටම පිස්සු. නමුත් මොනවා කරන්නද? මේ පළාතේ සේවක සේවිකාවන් හොයාගන්න හරිම අමාරුයි."

"හැබෑට?" මං ඇහුවා.

"ඔහේව පහුකරගෙන යද්දී ඇය ඔහේට යමක් කිව්වා නේද? මොනවද ඇය කිව්වෙ?"

"මොකක්දෝ කිව්වා. නමුත් ඒක මට හරිහැටි තේරුණේ නැහැ"

"නමුත් මං දුටුවා ඔහේ ඒකට පිළිතුරු දෙන හැටි. ඒ කොහොමද?"

"ඔබට ඇත්තම කියන්නම් හියුගෝ. ඇය මොනවා දෙඩෙව්වාද කියල මට නම් තේරුණේ නැහැ."

"මොකුත්ම තේරුණේ නැද්ද?"

"මං හිතන්නේ ඇය කිව්වේ මෙහෙම දෙයක්; මං ඇවිත් ඉන්නේ වැරැදි තැනකට, ලිපිනය වැරදුණාද ඇහැව්වා"

"හෝ!" ඔහු කෑගැසුවේ අඩිය පොළොවේ හප්පමින්. "දුෂ්ඨ හැතිරී! අනුන්ගේ දේට ඇඟිලි ගහන්න එනවාට, මං එයාට හොඳ පාඩමක් උගන්වන්නම්. කොහොම වුණත් ඒකට තව කල් තියෙනවා."

"මං එවූ ලියුම ඔබට ලැබෙන්න ඇති. එහෙම නේද?" මං ඇහුවේ මාතෘකාව වෙනස් කරමින්.

ඔහු මා දිහා ඔරවාගෙන බලා හිටියේ නළල රැළි කරමින්.

"හොඳයි මට ඒක ලැබුණා කියල හිතමු. ඉතින් මොකක්ද මට කියන්නෙ?"

"මං මගේ අයියා ජෝන්ව හොයනවා"

"ඉතින් මට මොකක්ද කියන්නෙ?" ඔහු ඇසුවා.

"ජෝන් ඔබට ලියුමක් ලියුවද, නැත්නම් මෙහේ ඇවිත් ගියාද? මං කැමතියි ඒ කාරණය ඔබෙන් දැනගන්න"

"එයා මොකටද මාව හම්බවෙන්න එන්නෙ?" හියුගෝ ඇහුවේ මහ අවඥා සහගත විදියට.

"ඒකට හේතුවක් මට හිතාගන්න බෑ. නමුත් ජෝන් ආ-ගිය තැනක් හොයාගන්න මට බැරිවුණා. ඒකයි මං මෙහාටත් ආවෙ හොයල බලන්න"

"නෑ නෑ. මං එයාව අවුරුදු ගණනාවකින් දුටුවෙ නෑ. ඒ වුණත්" ඔහු කීවේ මහා අප්‍රසන්න ආකාරයට. "වැඩිය රෑ වෙන්න කලින් අපි කෑම කමු. කෑම ගන්නා අතරේ අපට පුළුවනි මේ ගැන වැඩිදුර කතාකරන්න"

ඔහු මාව නිවස තුළට කැඳවාගෙන ගියා. ඒක තද අන්ධකාරයක් තිබුණු මූසල තැනක්. හෝජනාගාරය ඇතුළෙ මේසය උඩ දෙදෙනෙකුට කෑම සූදානමින් තිබුණා. මුළු කාමරයටම එළිය ලැබුණේ මේසය උඩ සවිකර තිබූ එක ඉටිපන්දමකින්. මෙතැන තිබූ අප්‍රසන්න බව මට තේරුණා කියල හියුගෝට වැටහෙන්න ඇති.

"අපට උවමනාවක් නැති අනවශ්‍ය ආලෝකයක් ලබාගන්න, අපි මොකටද මුදල් නාස්ති කරන්නෙ?" ඔහු සිනාවෙමින් කිව්වා.

ඒ කෑම වේල තමයි මට ජීවිතේටම කන්න ලැබිල තියෙන තරකම කෑම වේල. කන්න තිබුණු ප්‍රධානම දේ තමා හපන්න බැරි තරම් සවිමත් මස්, මස්කටු. තවත් තිබුණා අධික වශයෙන් ලුණු අඩංගුව තිබූ බෙකන්. වයින් කියලා මට බොන්න දුන්නු එකේ රසය වඩාත් ළංවුණේ විනාකිරි වලට. එම වයින් ඔහුට බොහොම අඩු මුදලකට ගන්න හැකිවුණාලු. ඒ තිසාම බෝතල් දුසිමක වයින් පෙට්ටියක් මිලදී ගත්තලු. මේ කාරණා හියුගෝ කිව්වෙ හරි සතුටෙන්.

මෙහේට ආව ගමනෙන් ජෝන් ගැන කිසිම දෙයක් හොයාගන්න නො ලැබෙන බව මට ඉක්මනින් තේරුම් ගියා. මේ ගැන ලෙයාඩ්ස් මන්දිරයට ආව එක මොන මෝඩකමක්ද කියලයි මට හිතුණේ."

"ඔහේගේ අයියා යන්න ඇති ඉතාලියට" ඔහු අන්තිමේදී කිව්වෙ මං නිශ්ශබ්ද බව දකිද්දී.

"ඇයි එයා ඉතාලියට ගියා කියල ඔබට හිතුණේ?"

"නෑ. සමහර අයට යන්න තැනක් නැතිවුණාම ඒ වගේ රටවල් වලට යනවනේ" එහෙම කියූ ඔහු මහ හඬින් හිනාවුණේ හරියට ලොකු විහිළුවක් අහන්න ලැබුණා වගේ.

රෑ කෑම අවසන් කළ වහාම හියුගෝට උවමනා වුණේ මගේ නිදන කාමරය පෙන්වන්න. මේසය උඩ තිබූ ඉටිපන්දම ගළවා අතට අරගෙන, තමන් පසුපස එන්න කියල ඔහු මට කිව්වා.

ඔහු මා කැඳවාගෙන ගියේ කලාල කිසිවක් දමා නොතිබුණු, දිරාගිය, අපිරිසිදු, තරප්පු පෙළක් දිගේ ඉහළට. තුන්වැනි තට්ටුවට නැඟුණාට පස්සෙ අපි පටු කොරිඩෝවක ඉදිරියට ගියා. හැම

පැත්තකින්ම ආවෙ දුර්ගන්ධයක්. ඒ දිගින් දිගටම එහි ඇතිවූ තෙතමනය නිසාත් අපිරිසිදු කම නිසාත් බව මට තේරුණා. අන්තිමේදී ඔහු දොරක් අසල නැවතී එය විවෘත කළා.

"මේ තමයි ඔබේ කාමරය" ඔහු කීවේ මා එහි ඇතුළට කැඳවාගෙන යමින්. එහි මේසයක් මත තිබූ බාගෙට අවසන් වුණු ඉටිපන්දම ඔහු දැල්වූවා. ඇඳ තිබුණේ ඒ මේසය අසලමයි. කාමරයෙන් පිටවී යන්න සූදානම් වුණු ඔහු දොර බාගෙට ඇරලා, යළිත් කාමරයට ඔළුව දැමීමා.

"රෑට ඔබට බීමට වතුර උවමනා වුණොත්, ඔය ජෝගුවේ වතුර තියෙනවා" ඔහු කිව්වේ මේසය මත තබා තිබූ අපිරිසිදු පෙනුමක් සහිත මැටි ජෝගුව පෙන්වමින්. "ඒකෙ තිබෙන වතුර ඔබට මදි වුණොත්, අමතර වතුර ලබාගන්න පුළුවනි අරහෙන්..... ඔය දොර ඇරගෙන ඇතුල්වුණාම ඒකෙත් තියෙනවා වතුර" ඔහු කිව්වේ කාමරයේ ඇත කෙළවරේ අන්ධකාරයේ තිබුණු දොරක් පෙන්වමින්.

මට රාත්‍රිය ගතකරන්න ලැබුණු කාමරය, අන්ධකාර වගේම මූසල පෙනුමක් තිබූ, දුගඳ හැමූ තැනක්. පුරාණ කාලයේ හිරගෙදරක කුටියක් වුණත් මීට වඩා හොඳ ඇති කියලයි මට හිතුණේ. ඇඳ සහ මේසය හැරුණාම කාමරයට තිබුණේ තවත් එක් ලීබඩුවක් පමණයි. ඒ, කාමරයේ ඇත කෙළවරේ දොර අසල තිබූ දිරාගිය ලාච්චු කැබිනෙට්ටුවක්. දීර්ඝ කාලයක් කාමරය වැස්සට තෙම්ම නිසා ඇතිවුණු පිළුණු ගඳ, ගෙදර අනෙක් කොහේටත් වඩා මෙහි තිබුණා. බිත්ති වල අලවා තිබූ කඩදාසි ඉරී පහතට කඩා හැළෙමින් තිබූ අතර, බිත්ති කළුපුස් කා, පෙඳ පාසි වලින් වැසී තිබුණා, පුළුවන් ඉක්මනින් ඇඳට වැටිලා, පොරෝණය මගේ ඔළුවටත් උඩින් දමාගැනීම හොඳයි කියලයි මට හිතුණේ. සෑහෙන වෙලාවක් යනතුරු මට නින්ද ගියේ නෑ. ඒ දිගටම මට අහන්න ලැබුණේ පහළ වතාන්තරයේ සිටි සතුන් නැඟූ නොයෙකුත් ශබ්ද. මගේ ජීවිතේටම, එකම එක රෑයක් ගතකරන්න වත්, මේ ගෙදරට තවත් නම් එන්නෙ නෑ කියල මං තදින්ම හිතට ගත්තා. රෑට පස්සේ මට නින්ද යන්න ඇති.

පැය කිහිපයකට පස්සේ මම එක්වරම අවදිවුණා. මට තද හිස කැක්කුමක් දැනුණා. රෑට අමතරව තොල-කට ඔක්කොම වියළී ගොස් දැඩි පිපාසයක් දැනුණා. මම ගිනිකූරක් ගහලා ඉටිපන්දම දැල්වූවා.

ඒ එළියෙන් මට දකින්න ලැබුණේ, මගේ ඇඳ අසලම, මගේ හිසට ඉහළින් බිත්තියේ සිටි සත්ත්වයින් රැසක්. එතැන කළු පැහැති විශාල මකුළුවන් දහයක් දොළහක් පමණ හිටියා. මගේ උගුරත් කොලත් කටත් මේ ආකාරයට වියැළී යාමට හේතුව, මට හිතාගන්න අපහසු වුණා. ඒ මං රැ කෑමට ගත් ආහාරයේ තිබූ අධික ලුණු ප්‍රමාණය ද, නැත්නම් අයහපත් තත්ත්වයේ වයින් පානය කිරීමද, එහෙමත් නැත්නම් වෙන මොකක් හරි ද යන්න, මට හිතාගන්න බැරිවුණා. කොහොම හරි මා කළ යුතුව තිබුණේ වැඩි වතුර ප්‍රමාණයක් පානය කිරීමයි. ඇඳෙන් බැහැලා ගිහින් මම අර මැටි ජෝගුව අතට ගත්තා. එහි වතුර පුරවා ඇති බවයි හියුගෝ මට කිව්වේ. නමුත් ඒකේ එක වතුර බින්දුවක් වත් තිබුණේ නැහැ. එය සම්පූර්ණයෙන්ම හිස්. ඒ ගැන මගේ හිතේ ඇතිවුණේ තරහක්.

කොහොම වුණත් ඔහු කිව්වා, කාමරයේ කෙළවරේ දොර විවෘත කළාම, උවමනා තරම් ජලය ලබාගන්න පුළුවන් තැනක් ඇති බව. මං නිදිමතේම ඒ පැත්තට ගියා.

මං දොරේ බෝලය කරකවලා, දොර පියන මං දිහාවට ඇද්දා. ඒ මේකත් අනෙක් දොරවල් මෙන් ඇතුළට ඇරෙන එකක් යයි හිතාගෙන. නමුත් දොර එළියට ඇදී තල්ලුවී ගියේ, හරියට පිටතට ඇරෙන විදියට එයට දැන්නක් සවිකර තිබුණා වගේ. විවෘතවුණු දොරෙන් මා දුටුවේ දැඩි අන්ධකාරයක්. මගේ අතේ තිබුණු ඉටිපන්දමේ එළිය, ඒ අන්ධකාරය නැතිකරන්න තරම් ප්‍රමාණවත් වුණේ නැහැ. ඒ සමගම වේගයෙන් හමා ආ සුළඟින් ඉටිපන්දම නිවී ගියා. මගේ හිතේ එක්වරම ඇතිවුණේ මහ කැලඹිලි සහගත ගතියක්. ඒ වගේම භයක්. ඒ වුණත් මං එක් අතකින් දොරේ උළුවස්ස තදින් අල්ලාගෙන, එක් අඩියක් ඒ පැත්තට තැබුවා.

දෙවියනේ! මගේ අඩිය ගියේ හිස් අවකාශයට! ඒක කොහේවත් නොරැඳී පහළටම ගියේ මගේ මුළු ඇඟම හිරිවට්ටමින්. මගේ කටින් විලාපයක් නැඟෙන්න ඇති. මා ගමන් කළේ අනෙක් කාමරයට යන අදහසින් නිසා, මගේ මුළු ශරීරයම ඒ පැත්තට විසිවී ගියා..... ඒ හිස් අවකාශයට! වාසනාවකට වගේ, උළුවස්ස අල්ලාගෙන හිටි මගේ ග්‍රහණය තවත් වැඩිවුණේ ඉඩේම. මගේ දෙපා කොහේවත් නොරැඳී අහසේ පාවෙද්දී, මගේ අනෙක් අත එක් ක්ෂණයකින් ගියේ ග්‍රහණය කරගැනීමට යමක් සොයමින්. කාමරයේ පොළොවට

කඩ කළ ලෑලි මත මගේ ඇඟිලි එහා මෙහා ගියේ වේගයෙන්. මරුවිකල්ලෙන් මෙන් දඟලමින් මා දැරූ උත්සාහයේදී ඇඟිලිවලට අහුවුණා, දිරාගිය ලෑලි අතර කැඩිගොස් පළුදු වූ තැනක්. මගේ ඒ අතේ ඇඟිලි හතරක් ඒ කඩතොලු වූ තැනට කිඳා බැස්සා. උළුවස්සේ ග්‍රහණයට වඩා හොඳ තැනක් මා ඉක්මනින් සොයා ගත යුතු බව මං තේරුම් ගත්තේ එක් ක්ෂණයකින්. ඒ මොකද උළුවස්සේ සැදුණු පෙඳ පාසි හා තෙතමනය නිසා වැඩිවේලාවක් එතැන එල්ලී සිටීමට බැරි බව මට තේරුණා. අනෙක මගේ දකුණු අත හා වම් අත එකිනෙක හරහා ගිහින් තිබුණේ. ඒකෙන් ග්‍රහණය වඩාත් දුර්වල වුණා. මම උළුවස්ස අතහැර ඒ අතත් කාමරයේ පොළොව මත ඉදිරියට දිගු කළා. වේගවත්ව සොයා බැලීමේදී මගේ වාසනාවකට වගේ ලෑලි දෙකක් අතර තිබූ හිඩසක් මට අසුවුණා. ඊළඟට මම දෑත්වල හා උරහිසේ මස්පිඩු වලට වෙර අරගෙන, මුළු සිරුරම කාමරය ඇතුළට ඇද ගැනීමට උත්සාහ කළා.

නමුත් ශරීරයේ මුළු බරම උඩට ඇදගන්න තරම්, ඇඟිලිවල තිබුණු ග්‍රහණය ප්‍රමාණවත් වුණේ නෑ. වම් අතේ ග්‍රහණය දැඩි කරගෙන අල්ලාගත හැකි යමක් ඇති දැයි දකුණු අතින් සොයා බැලුවා. මට හැකිවුණා, අර ලාච්චු කැබිනෙට්ටුවේ කකුලක් අල්ලා ගැනීමට. මුලින්ම පපුවත්, ඊළඟට සිරුරේ අනෙක් හරියත්, කාමරය තුළට ඇදගන්න මට හැකිවුණේ දේව බැල්මකින් වගේ. ඒ තත්පර කිහිපයක කාලය මං හිටියේ ජීවිතයත් මරණයත් අතර සටනක බව මට වැටහුණා. මගේ මුළු ශරීරයම වෙව්ළමින් තිබුණේ. තවත් මිනිත්තු දෙකක් හෝ තුනක්, මං ඒ විධියටම පොළොව මතම හිටියා.

තවමත් දෙපා වෙව්ළද්දී මං මීළඟට දෙපාවලට ශක්තිය අරගෙන නැගිට්ටා. නැගී සිටගෙන දෑත්වලින් උළුවස්ස දෙපැත්තේ බිත්තිය අල්ලා ගත්තා. ශරීරය අවදානම් ලෙස ඒ පැත්තට බර නොකොට, මං බැලුවේ ඒ හිස් අවකාශය දිහා. පහළ ඇත්තේ කුමක්ද?

ඒත් දැඩි අන්ධකාරය නිසා මට කිසිවක් දැකගන්න ලැබුණේ නැහැ. පහළ තිබුණේ කුමක් වුවත්, සුළඟ සමග පහළින් උඩට ආ දැඩි දුර්ගන්ධයක් මට දැනුණා. මඳ වේලාවකින් ජලාශයක යමක් සෙලවෙනවා වැනි මෘදු ශබ්දයක් මට ඇහුණා. ඒ සමගම සතෙකු බිම පහුරු ගාන්නාක් වැනි ශබ්දයක් ද ආවා. වතුර පල්වුණු ජලාශයකින් නැඟෙනවාට වඩා, තියුණු දුර්ගන්ධයක් තමා එතැනින් ආවේ.

ආපසු මගේ ඇඳ වෙත ඇවිත් එහි වාඩිවී මං කල්පනා කරන්න පටන්ගත්තා. මගේ ගිනිපෙට්ටියෙන් ගිනිකූරු දල්වමින්, මං ඉතා පරෙස්සමෙන් ඒ දොරවසා දැම්මා.

හියුගෝගේ අරමුණ වී තිබුණේ මොකක්ද කියන එක මට එක් ක්ෂණයකින් වැටහුණා. ඔහු මට අටවලා තිබුණේ මාරක උගුලක්. තට්ටු තුනකින් පහළට වැටුණා නම් මගේ මරණය නියතයි.

මේ කාමරයෙන් තවත් ඉටිපන්දම් කෑල්ලක් හොයා ගත්තොත්, තව ටිකක් හොයා බලන්න පුළුවන් බව මට වැටහුණා. මගේ ගිනිපෙට්ටියේ ගිනිකූරු දල්වමින් කාමරය තුළ ඉටිපන්දමක් හෙව්වත්, එවැන්නක් දකින්න ලැබුණේ නෑ. මීළඟට මං අර ලාච්චු අල්මාරියේ ලාච්චු එළියට අදිමින් පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඒත් ඒ හැම එකක්ම හිස්. ඇතුළත සිටියේ කැරපොත්තත් වැනි කෘමි සතුන් පමණයි. එක ලාච්චුවක් පමණක් හරිහැටි වසා දැමීමට නොහැකි බව මට තේරුණා. ඒකට හේතුව ඇතුළේ යමක් හිරවීම විය හැකියි. මං ලාච්චුවම එළියට අරගෙන, හිරවෙන්නේ මොකක්ද කියා අත දමා බැලුවා. මගේ අතට අහුවුණේ ලෝම මල්ලරයක්. තවත් ගිනිකූරත් දල්වා එයට එළිය කර මං බැලුවා.

හෝම්ස් මහත්මයා. මගේ හිතේ ඒ වෙලාවේ ඇතිවුණු තිගැස්සීම හා මවිතය ඔබට නම් හිතාගන්න බැරිවේවි. ඒ තිබුණේ මගේ අයියා ජෝන් නිතර පාවිච්චි කළ මල්ලරය. එය අඳුනාගැනීමට මට කොහොමටවත් අමාරු නැහැ. මගේ නංගී එලිසබෙත් ඒක විශේෂයෙන් ගෙනුවේ අයියා වෙනුවෙන්මයි. ඔහු කැමති රතු, කහ සහ කැඹිලි වර්ණ යොදා එය ගෙතූ ඇය, පසුගිය නත්තලට ඒක ජෝන්ට තෑගි දුන්නා. ජනවාරි මාසයේ මගේ විවාහ ගිවිසගැනීමේ උත්සවයට එද්දිත්, ජෝන් එය පැළඳ සිටියා. ඒ බව මට හොඳට මතකයි. හියුගෝ කිව්වේ ජෝන්ව අවුරුදු ගණනකින් දුටුවේ නැති බවයි. නමුත් ජෝන් මේ ගෙදරම, මේ කාමරයේම රාත්‍රියක් ගතකර ඇතිබව හිතාගැනීම, මට අපහසු වුණේ නැහැ.

මේ අත්දැකීම නිසා මගේ සිතේ ඇතිවුණු කැලඹීම, ඔබට තේරුම් ගන්න පුළුවන් ඇති. ජෝන්ගේ මල්ලරය ද මගේ ඇඳුම් බෑගයට දමාගෙන, උදේම ගෙදරින් පිටත්වී එන්න මං තීරණය කළා. ඉදිරි දොර තනියම ඇරගෙන ගෙදරින් පිටවෙලා, මං රිච්මන්ඩ් හිල් දුම්රියපොළට ආවෙ පයින්ම. උදේම ආව දුම්රියෙන් මං ලන්ඩනය

බලා ආවා. මට මුහුණ දෙන්න වුණු අත්දැකීම් මං එලිසබෙත් සමග කිව්වා. කෝඩේලියා ඇගේ මිතුරියක්. ඔබ ඇයට පිහිටවුණු හැටි එලිසබෙත්ට මතක තිබුණා. වහාම ඔබෙන් උපදෙස් පැතිය යුතු බැව් මට කීවේ ඇයයි"

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මෙම දීර්ඝ කථාන්තරයට සවන්දීගෙන සිටියේ දෙනෙත් වසාගෙනය. ඔහු ඒ අයුරින්ම තවත් මිනිත්තු කිහිපයක් නිශ්චලව සිටියේය.

"මෙවැනි අත්දැකීමක් මීට පෙර අපට අහන්නට ලැබී නැති බව මා කිව යුතුයි" අන්තිමේදී හෝම්ස් කීවේ දෙනෙත් විවර කොට, මේසය උඩ තිබූ තම පිඟන්මැටි පයිප්පය අතට ගනිමිනි. "මේකෙ තැන් දෙක තුනක් මට තවමත් පැහැදිලි නැහැ. ඒ වුණාට මෙතැන අපරාධයක් සිදුවී තිබෙන බවට නම් කිසිම සැකයක් නෑ. මේක මගේ සිත තදින්ම ආකර්ෂණය කරගන්නා ගැටලුවක්. මොහොතක් ඉන්න මහත්මයා.....

වොට්සන්. අතුරුදන් වූවන් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කර, මා සකස් කර තිබෙන ස්ක්‍රැප් පොත අරගන්න..... අන්න හරි. ඒ පොත නමා. පසුගිය අවුරුදු දෙකේ තොරතුරු ඇත්තෙ තවත් පොතක. ඒකත් අරගන්න. අපි බලමු....."

ස්ක්‍රැප් පොත් දෙකම ළංකරගත් හෝම්ස් ඒවා පෙරළා බැලීමට පටන්ගත්තේය.

"අපි බලමු 'R' අකුරෙන්..... රිච්මන්ඩ් යටතේ තියෙන්නේ මොනවද කියලා..... රෙඩිං..... රයිස්හැම්,..... මේ තියෙන්නේ රිච්මන්ඩ්..... හා ඔන්න අහගන්න.

තරුණ ගෘහ සේවකයා අතුරුදන් වෙයි.

මැංචෙස්ටර්හි කිංස්ක්‍රොස් පාරේ පදිංචිව සිටි ලෝරන්ස් මැක්ලියොඩ් නම් තිස්අට හැවිරිදි ගෘහසේවකයා, රිච්මන්ඩ් නගරයේදී අතුරුදන් වී ඇත. ගියුගෝ ලෙනොක්ස් මහතාගේ නිවසේ සේවය කළ ඔහු, විදුලිපුවතක් යැවීම සඳහා නගරයට පැමිණ ඇත. උස අඩි.....

ඊළඟට තවත් එකක් තියෙනවා.

රැකියාවක් සඳහා ඉප්ස්විච් සිට රිච්මන්ඩ් වෙත ආ ඩේවිඩ් බිශොප් නම් පනස්පස් හැවිරිදි විශ්‍රාම ලත් හමුදා භටයා ආ ගිය අතක්

නොමැත. උඩ අඩි පහයි අඟල් නවයයි. හැඩි දැඩි සිරුරක් ඇති අතර මුහුණ පුරා වවා ඇති රැවුළ තැන් තැන් වලින් පැසී ඇත. රාත්‍රී නවයේ දුම්රියෙන් පැමිණි ඔහු, එලියට මංසන්ධිය වෙත යන මාර්ගය රිච්මන්ඩ් හිල් දුම්රියපොළේ සේවකයෙකුගෙන් විමසා ඇත....."

"ගිය අවුරුද්දේ එපමණයි. මට යන්තමින් මතකයි ඊට කලින් අවුරුද්දෙත් රිච්මන්ඩ් වල අතුරුදන් වීමක් තිබුණා වගේ..... බලමු" කී හෝම්ස් අතෙක් පොත පෙරළීමට පටන්ගත්තේය.

"හරි..... මේ තියෙන්නෙ.

"පවුම් පහක ත්‍යාගයක්

අතුරුදන්ව ඇති හතමිස් එක් හැට්රිදි මර්සි ගෝඩන් මහත්මිය ගැන ආරංචියක් සපයන්නෙකුට ඉහත සඳහන් තෑග්ග ලබාදෙන්නෙමු. රිජන්ට් උද්‍යානයේ වෙස්ට්මෙවුස් රැකිරක්ෂා ආයතනය මගින් සොයා දුන් රැකියාවකට පැමිණි ඇය, ආගිය අතක් නොමැත. සරේ ප්‍රාන්තයේ රිච්මන්ඩ් හි විද්‍යාඥයෙකුගේ නිවසේ ගෘහපාලිකා රැකියාවක් සඳහා, ඇය වෝටලූ දුම්රිය පොළෙන් පිටත්වී ඇත්තේ පසුගිය පෙබරවාරි 27 වැනි දින ය. මාර්තු 15 වන දින වන තුරුත් ඇය රැකියා ස්ථානය වන ලෙයාඩ්ස් නිවසට නොපැමිණි බව ගෙහිමියා පවසයි. කෙට්ටු සිරුරක් ඇති ඇයගේ දුඹුරු පැහැති කොණ්ඩය කොටට කපා ඇත....."

කී හෝම්ස් පොත වසා දැමීමේය.

"ජෝන්ට අත්වුණු ඉරණම මොකක්ද කියලා හියුගෝ හොඳින්ම දන්නවා." ලෙනොක්ස් තරුණයා කීය. "මට ඒක හොඳටම විශ්වාසයි. නැත්නම් ඇයි ඔහු බොරු කිව්වෙ ජෝන් දැකපු කාලයක් මතක නෑ කියල"

"ඔබ මේ ගැන පොලීසියට දැනුම් දුන්නද?"

"එහෙම කරන්න මට හිතුණා" අමුත්තා කීය. "නමුත් මගේ හිතේ ඇති සැකය තහවුරු කරන සාක්ෂි මට මොකුත් නෑ. ජෝන්ගේ මල්ලරය මා ළඟ තිබුණත්, මං එය හොයා ගත්තේ හියුගෝගෙ ගෙදරින් කියල ඔප්පුකරන්නේ කොහොමද? ප්‍රබල සාක්ෂි නොමැතිව මෙවැනි දෙයක් හාරා අවුස්සන්න පොලීසිය ඉදිරිපත් වේවි කියල හිතන්න අමාරුයි"

"ඒ කරුණ සම්බන්ධයෙන් ඔබ නිවැරදියි ලෙනොක්ස් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "පොලීසියට දැනුම්දීමට කලින් හියුගෝට එරෙහිව

ප්‍රබල සාක්ෂි අපි සොයාගත යුතුයි. ඒ වෙනුවෙන් මං සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදන්නම්. මට පැය විසිහතරක් වත් උවමනාවෙච්. හෙට හවස තුනේ දුම්රියෙන් අපි යමු රිච්මන්ඩ් වෙත. දොස්තර වොට්සනුත් ඒවි අප සමග. වෝටලූ දුම්රිය ස්ථානයේදි අපි හමුවෙමු. හවස තුනට මිනිත්තු පහක් තිබියදි දුම්රිය පොළේ පොත් වෙළඳසල ළඟ ඉන්න"

"හරිම ප්‍රදුමාකාර සිදුවීමක්. එහෙම නේද හෝම්ස්?" මා මගේ මිත්‍රයාට කීවේ තරුණ ලෙනොක්ස් මහතා නිවහනෙන් පිටවී ගිය පසුවය.

"මෙකෙ යම් අපූර්වත්වයක් තිබෙන බව ඇත්තයි වොට්සන්. ඒ වුණත් මට තවමත් හරිහැටි නොපැහැදිලි තැන් කීපයක්....." කී මගේ මිත්‍රයා නළල රැළි කරගෙන කල්පනා කරන්නට විය.

"මොනවද ඔබට නොපැහැදිලි?" මම ඇසීමි.

"එක් කාරණයක් මෙකයි වොට්සන්. අපේ අමුත්තා කියූ කාරණා වල හැටියට, විශාල ධනස්කන්ධයක හිමිකරුවාත් හියුගෝ ලෙනොක්ස්. ජෝන් මරාදැමීමේ සැකය එල්ල වෙන්නෙත් හියුගෝට, එඩ්ගා මරාදැමීමට උත්සාහ කළෙත් හියුගෝලු. හියුගෝ කියන්නෙ විශාල ධනස්කන්ධයක හිමිකරුවෙක්. ඔහුට කිසි හිරිහැරයක් නැති, මේ දුප්පත් ඥාති සහෝදරයන් දෙන්නා ඝාතනය කිරීමෙන් හියුගෝට ලැබෙන වාසිය මොකක්ද? මෙය සිදුවුණේ මීට විරුද්ධ පැත්තට නම්, ඔන්න අපට සැකයක් ඇතිවෙනවා"

"මෙහෙම දෙයක් වුණා කියල අපට හිතන්න බැරිද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි. "අත-මිට හිඟ ජෝන් ආවෙ, හියුගෝව මරා දමන අරමුණෙන්. නමුත් එතැනදි වුණු සටනෙදි ජෝන් මියගියා. මිනිමැරීමේ චෝදනාවෙන් ගැළවෙන්න හියුගෝ කියනවා ජෝන් දුටුවෙ වත් නෑ කියල."

"එතකොට එඩ්ගාව ඝාතනය කරන්න හියුගෝ උත්සාහ කළේ ඇයි? ඊට අමතරව සේවකයත් දෙදෙනෙක් සහ සේවිකාව අතුරුදන් වීමටත් හියුගෝ ලෙනොක්ස් සම්බන්ධයි කියල හිතන්න පුළුවන්. එහෙමද? එහෙම නැත්ද?" හෝම්ස් විමසීය.

"මට මොකුත් හිතාගන්න අමාරුයි" මම කීවෙමි.

"ඔබ කියන දේත් කල්පනා කර බැලිය යුතු කාරණයක් වොට්සන්. ඔහොම දේවල් මේ ලෝකයේ අනන්තවත් සිදුවෙලා තියෙනවා. නමුත් මං කියන මේ කරුණ ගැනත් ඔබේ සිත යොමුකරන්න.

ඊයෙ රාත්‍රී එඩ්ගා තරුණයාව ඝාතනය කරන්න හියුගෝ සැලසුම් කළා කියලා හිතමු. අධික වශයෙන් ලුණු යෙදූ මස්, ශරීරය වියළා දමන වයින්, ආහාරයට දුන්නේ අමුත්තාට පිපාසය ඇතිකරවන්න. ඊළඟට තියල තිබුණේ වතුර නොමැති ගිස් ජෝගුවක්. වතුර උවමනා නම් අර දොර ඇරගෙන යන්න කිව්වෙ මොකටද? පැහැදිලිවම තරුණයාව මරු කපොල්ලෙන් බිමට දමා ඝාතනය කරන්න. ඊළඟ ප්‍රශ්නය ජෝන් ලෙනොක්ස්ගේ මල්ලරය.

මට මෙහෙම දෙයක් හිතෙනවා වොට්සන්. මෙතැන හුඟක්ම ගැඹුරේ තියෙනවා, අපට තේරුම්ගන්න අමාරු, එළියට පැහැදිලිව නොපෙනෙන කාරණා. ඒව හෙව්ම මං පටන්ගත යුත්තේ කොතනින්ද, කොහොමද.....?"

එසේ කියූ හෝම්ස් මේසය මත තිබූ තම ස්ට්‍රැඩිවේරියස් වයලීනය ගෙන වාදනය කිරීමට පටන්ගත්තේය. සංකීර්ණ ගැටලු වලින් මනස අවුල් වූ විට, ඒවා විසඳා ගැනීමට පෙර, සිත සන්සුන් කර ගැනීම වැදගත් යයි හෝම්ස් විශ්වාස කළේය. මේ ඔහු ඒ සඳහා උත්සාහයක යෙදෙන ආකාරය බැව් මම දැන සිටියෙමි.

* * *

පසුවදා උදයේ මා අවදිවෙද්දී තරමක් ප්‍රමාද වී තිබිණ. උදේ තේ මේසයට වාඩිවූ මට දැනගන්නට ලැබුණේ, හෝම්ස් ඒ වන විටත් නිවසෙන් පිටවී ගොස් ඇති බවයි. ඔහු යන්නේ කොහේදැයි දැනුම් දෙන සටහනක් වත් දක්නට නොවීය. ඔහු යන්නට ඇත්තේ ලෙනොක්ස් සිද්ධිය පිළිබඳව කරුණු එක්‍රැස් කිරීමට බැව් මම සිතාගත්තෙමි.

දහවල් එකට පමණ මා නමට විදුලිපුවතක් ලැබිණ. එය එවා තිබුණේ රිච්මන්ඩ් නගරයෙනි.

"ප්‍රමාද වුණු නිසා ඔබ කැඳවාගෙන යාමට ගෙදරට පැමිණිය නොහැක. සවස 3.45ට රිච්මන්ඩ් දුම්රිය පොළේදී හමුවන්න.

එස්. එච්"

ඔහු කළ පරීක්ෂණ හා විමර්ශණ කටයුතු වෙනුවෙන්, අන්තිමේදී ඔහුට රිච්මන්ඩ් දක්වාම යන්නට සිදුවී ඇති බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි. පරීක්ෂණ වල යෙදෙද්දී, තොරතුරු හෙළිකර ගැනීමට, හෝම්ස්ටම විශේෂිත ක්‍රම සහ විධි තිබිණ. එබැවින් ඔහු කුමන හෝ

ආකාරයකින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ඇති බවට මට සැකයක් නොවීය. ඔහුගේ සාර්ථකත්වයට සවන්දීමට මම නොඉවසිල්ලෙන් සිටියෙමි.

කලින් යොදාගත් ආකාරයට එඩ්ගා ලෙනොක්ස් චෝට්ලූ දුම්රිය පොළට පැමිණ සිටියේය. අපි දෙදෙනා දුම්රියෙන් පිටත් වී ගියෙමු. හෝම්ස් සඳහන් කර තිබූ වෙලාවට මිනිත්තු දහයක් තිබියදී අප ගමන්ගත් දුම්රිය, රිච්මන්ඩ් හිල් දුම්රියපොළට ළඟාවිය. එහෙත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් නම් අපට දැකගන්නට නොලැබිණ. අපි දුම්රිය පොළට ඇතුළුවන තැනට වී බලාසිටියෙමු. අව්රශ්මිය සහිත සැඳෑකාලයේ තිබුණේ ප්‍රසන්න බවකි. ශරීරය ප්‍රාණවත් කරන ආකාරයේ සුළඟක් ප්‍රධාන මාර්ගය දෙසින් හමා ආවේය. පාරේ කිසිදු වැඩිහිටියෙකු දක්නට නොලැබිණි. පාසල ඇරී ගෙදර යන ළමුන් හත් අට දෙනෙකු ගෙදර යාම නවතා, පාර අයිනේ ක්‍රිකට් ක්‍රීඩා කරන අයුරු මම බලාසිටියෙමි.

මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙද්දී රස්තියාදු කාරයෙකු ප්‍රධාන පාර දිගේ ඉදිරියට ආවේය. ඔහුගේ දෑත් වේගයෙන් ඉදිරියට හා පිටිපසට දෝලනය වූයේ, ඔහු කිසිවෙකුට ගරුසරු නොකරන පුද්ගලයෙකු බැව් පෙන්වීමට මෙනි. දින කිහිපයක් රැවුළ නොබෑම නිසා මුහුණේ තිබූ රැවුල් කොට සහ කමිසයේ කොලරය වටා තිබූ රතු පැහැති කර ලේන්සුව වෙත මගේ අවධානය යොමු විය. ඊට අමතරව ඔහුගේ පොඩිවූ ටවිඩ් ඇඳුම් කට්ටලයත්, රෝල්කර කිහිල්ලේ ගසාගෙන සිටි පුවත්පතත්, රෙදි වලින් මැසූ බාලවර්ගයේ කැප් තොප්පියත් මම හොඳින් නිරීක්ෂණය කළෙමි. ඒ අනුව නිශ්චිත නිගමනයකට ඒමට මට හැකි විය. එනම් මොහු රැකියාවක් නොමැති රැකියා සොයමින් ඇවිදින පුද්ගලයෙකු බවයි. මෙවැනි පුද්ගලයන් බොහෝ විට අතමට ඇති අය දුටුවිට, ඔවුන් රවටා මුදලක් කඩා වඩා ගන්නා බැව් මම දැනසිටියෙමි. එබැවින් ඔහු අප දෙස බලමින් අප වෙතට ළංවෙද්දී මම අහක බලාගත්තෙමි. එහෙත් අපේ මිත්‍ර එඩ්ගා ලෙනොක්ස් මහතා, දිගටම රස්තියාදුකාරයා දෙසම බලාගෙන සිටියේය.

"මිනිහ අපෙන් කියක් හරි ඉල්ලාගන්නයි එන්නෙ" ලෙනොක්ස් කීවේ කෙඳිරිලි හඬෙනි. ඊට පිළිතුරක් නොදී මා ඈත බලාගෙන සිටියේ, කල්පනාවකට වැටී සිටින අයුරක් පෙන්වමිනි.

"කරුණාවන්ත මහත්වරුනි" අමුත්තා කීවේ ස්කොට්ලන්ත උච්චාරණයෙනි. "අද උදේ ඉඳලම මං රක්ෂාවක් සොයමින්

ඇවිදිනවා. ඒත් රක්ෂාවක් ලැබුණෙ නෑ. මට තේ කෝප්පයක් බොන්න පැන්ස හයක් දුන්නොත් ඔබට දේවාශිර්වාද ලැබෙවි."

සාක්කුවට අත දැමූ ලෙනොක්ස් සිලිමේ කාසියක් ගෙන රස්තියාදුකාරයා දෙසට දිගු කළේය.

"අනේ අනේ!" රස්තියාදු කාරයා කීය. "මෙතන දොස්තර මහත්තයෙකුයි, තානාපතිතුමෙකුයි දෙන්නෙක් ඉන්නවා. දුප්පත් මට දෙන්නේ එක සිලිමද?" ඔහු එසේ කීවේ ගොරෝසු කට හඬකිනි. ඊළඟ මොහොතේ කැප් තොප්පිය, දිගු නාසය හා බොරු රැවුලක් ගලවා අතට ගත් ඔහු මහ හඬින් සිනාසුණේය. මම එක්වරම මගේ මිත්‍රයා හඳුනාගතිමි.

"හෝම්ස්!..... ඔබ?" මට කෑගැසිණි.

"හෝම්ස් මහත්තයා. මං සම්පූර්ණයෙන්ම රැවටුණා" ලෙනොක්ස් කීය.

"ඔබ දෙදෙනා තිගැස්සීමට ලක් කළාට මට සමාවෙන්න." හෝම්ස් කීය. "මේ පළාතේ කරුණු සොයාබැලීමක් කරන්න, වෙස්වළා ගැනීම වඩා සුදුසුයි කියල මං තීරණය කළා. පාරෙන් එහා පැත්තේ කියනවා අවන්හලක්. අපි යමු ඒකට. මං කාමරයකට ගිහින් ඇල්බට් ටෙලර්ට ආයුබෝවන් කියලා, යළිත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් වෙලා එන්නම්. එතෙක් ඔබට සුළුවෙනි තේ කෝප්පයක රස විඳින්න."

මිනිත්තු දහයකින් හෝම්ස් අප තේ පානය කරමින් සිටි මේසය වෙත පැමිණ හිඳගත්තේය. මම ඔහු දෙසට කෝප්පයක් ළංකළෙමි.

"ඇල්බට් ටෙලර් හැටියට මට සෑහෙන්න තේ බොන්න සිදුවුණා වොට්සන්" ඔහු කීය. "ලෙනොක්ස් මහත්මයාට දකින්න ලැබුණු අර ගැහැනිය – මාග්‍රට් පිකාඩ; ඇය හඳුනාගන්න මට අවස්ථාවක් ලැබුණා. මේ පළාතේ අය ඇයට කියන්නේ "පිස්සු මැරී" කියලයි. ඇගේ මානසික තත්ත්වයේ සුළු විපරීත බවක් තියෙන බව ඇත්ත. ඒ වුණත් ඇය මිනිස්සු කියන තරම් ලොකු පිස්සියක් වත් මෝඩ ගැහැනියක් වත් නොවෙයි. අවන් හලකට වෙලා තේ පානය කරමින්, කතාබහෙන් ඇගේ විශ්වාසය දිනාගන්න මට හැකිවුණා.

මාස තුන හතරකට කලින් ජෝන් ලෙනොක්ස් ලෙයාඩ්ස් මැදුරට ආව හැටි ඇය දැක තිබුණා. ඔබ කියූ ආකාරයට ජෝන්ට තිබූ තට්ටය සහ දෙකෙළවරින් උඩට නැමුණු කළුපාට දිගු උඩු රැවුල ඇයට හොඳට මතක තිබුණා. පහුවදා පාන්දරින්ම ඇය තම රාජකාරි

සඳහා ලෙයාඩස් නිවස වෙත ගියාලු. ඒ අමුත්තා එතැනින් පිටවී ගිය බවක් ඇයට දකින්න ලැබිල නැහැ. ඔහු මොකක් හරි අවාසනාවන්ත ඉරණමකට මුහුණ දෙන්න ඇති කියල, ඇගේ හිතේ සැකයක් තියෙනවා."

එඩ්ගා ලෙනොක්ස්ගේ මුවෙන් දිගු සුසුමක් හෙළිණි. ඔහු දැනින්ම මුහුණ වසාගත්තේය. "..... මගේ හිතෙත් ඒ සැකය තිබුණා" ඔහු කීය.

"ලෙනොක්ස් මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ තරුණයාගේ උරහිසකින් අල්ලා ඔහු ධෛර්යමත් කරමිනි. "හියුගෝ ඔබේ සොහොයුරා මරා දමා ඇති බව හිතට ගැනීම වේදනාකාරීයි. නමුත් සත්‍යය එය බවයි පෙනෙන්නෙ. හිත ධෛර්යමත් කරගන්න. අපරාධකාරයාට ඊට සුදුසු දඬුවම් ලබාදීම අපේ වගකීම. ඒකට අපි ප්‍රමාද වෙන්නේ නෑ"

"හෝම්ස්. මේ බාගෙට පිස්සු කියන ගැහැනියකගේ සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් වේවිද, හියුගෝට විරුද්ධව උසාවි යන්න?" මම ඇසීමි.

"අන්න ඒක තමයි චොට්සන් ප්‍රශ්නෙ. මං තවත් තොරතුරු ස්වල්පයකුත් හොයාගත්තා. ඒවත් මං යන අතරේ කියන්නම්. දැන් අපි පිටත්වෙමු"

අහස ඉක්මනින්ම කළු වලාකුළෙන් බරවූ අතර, වේගයෙන් හමා ආ සුළඟේ ද තිබුණේ අසාමාන්‍ය සිසිල් බවකි. ඉක්මනින් වැසි ඇද හැළෙන බව පෙන්වූ මේ ලකුණු, අපේ සිත්වල කැලඹීමක් ඇති කළේය. ලෙයාඩස් මන්දිරය අවට කෙරෙන සෝදිසි කිරීමකට මේ අයහපත් කාලගුණය බාධාවක් වේද?

"ලෙයාඩ් නිවස වෙතට වැටෙන පාර පටන්ගන්නා තැන කුඩා කඩසාප්පු කිහිපයක් තිබෙනවා. එයින් එකක් පුවත්පත් හා දුම්වැටි විකුණන වෙළඳ සලක්. එහි ජනේලයක අලවා තිබුණා සිත් ඇදගන්නා දැන්වීම් දෙකක්. දෙකම කහපාටට හැරුණු පරණ දැන්වීම්. ඒවා ලෙයාඩස් නිවසේ ඇති රැකීරක්ෂා ඇබෑර්තු. එකක් ගෘහ සේවිකාවකට. අනෙක මුරකරු සහ කෝකියා තනතුර. ගෙවන වැටුප ගැන එහි සඳහන් කර තිබුණේ නෑ. ලෙයාඩස් නිවස වෙත පැමිණ විමසන්න කියලයි සඳහන්ව තිබුණේ. මං රැකියාවක් හොයන කෙනෙක් බව කියමින්, වෙළඳසල අයිතිකරුගෙන් ඒ දැන්වීම් ගැන විමසුවා.

"මේ දැන්වීම් කහපාට වෙලා තියෙන්නේ ඒවා බොහොම කාලයකට පෙර ඇළවූ ඒවාද?" මං ඇහුවා.

"ඔහේගේ නිගමනය හරි මිත්‍රයා" ඔහු කීවා. "නාකි ලෙනොක්ස්ගේ ගෙදර කිසිකෙනෙක් එක දිගට රස්සාව කරන්නේ නෑ. රැකියාවක් ඉල්ලාගෙන කොයි තරං අය එනවද? බොහොම දෙනෙක් ගිය පයින්ම ආපහු හැරී එනවා. සමහරු දවස් හතර පහක් රස්සාව කරලා හොරෙන් පැනලා යනවා. ඒ හින්දා මේ දැන්වීම ඉවත්කරන්න එපා කියලයි නාකියා මට දැනුම්දීල තියෙන්නේ. ලෙනොක්ස්ගේ ගෙදර සහ ඔහු ගැන දන්න මේ ගමේ මිනිස්සු නම්, කවුරු වත් ඔතැන රස්සාවට යන්නෙ නැහැ; පිටපළාත් වල නොදන්නා මිනිස්සු එනවා මිසක."

"මිනිහගෙ පිළිවෙළ එච්චර හොඳ නැද්ද?"

"ඔහේ කවුද කියල මං අඳුනන්නෙ නෑ" ඒ මිනිහා කිව්වා. "මං ලෙනොක්ස්ට විරුද්ධව මොනවා හරි කිව්වා කියල ආරංචි වුණොත් මං ඉඳලා ඉවරයි."

"මං එයාව අඳුනන්නෙ නෑ. එතැන රස්සාවක් කරන්න සුදුසු තැනක්ද කියන එකයි මට දැනගන්න උවමනා"

"ඒ මිනිහට බාගෙට පිස්සු" පුවත්පත් වෙළෙන්දා කිව්වා. "අද මේ තත්ත්වෙට ඇදවැටුණට, උන්ගෙ ආතල මුත්තල කොහොම ඉඳපු මිනිස්සුද. දැන් අන්තිමට එයාගෙ රාජකාරි වලට ඉතුරු වෙලා ඉන්නෙ පිස්සු මැගී විතරයි. ඒ ගෑනිටත් බාගෙට පිස්සු. ඒ හින්දා වෙන කොහේවත් රස්සාවක් ගන්න ඒ ගෑනිට බෑ. මැගීගෙ පිස්සුව කොහොම වුණත්, ඒ ගෑනිත් උදේට ගිහිං හැන්දෑවට එනව මිසක් රෑට එහේ නවතින්නෙ නෑ"

"මං දැන් සෑහෙන කාලෙක ඉඳලයි රස්සාවක් හොයන්නෙ" මං කිව්වා. "මට කන්න බොන්නයි වැටිල ඉන්නයි ලැබුණොත් ඇති. මහ ලොකු පඩියක් උවමනා නෑ. ඔබට පුළුවන්ද ඔය මැගී කියන සේවිකාව පදිංචි කොහේද කියලා මට කියන්න. එතැන කරන්න තියෙන්නෙ මොන වගේ වැඩද කියලා, මට පුළුවනි ඇයගෙන් දැනගන්න"

මැගී පදිංචි ස්ථානයේ ලිපිනය මං ඔහුගෙන් ලබාගත්තේ ඒ විදියටයි. ඔය ඉස්සරහින් තියෙන්නෙ කඩ පේළිය. මං කියූ පුවත්පත් වෙළඳ සල තමයි අන්තිම කෙළවරේ තියෙන සාප්පුව. අර මැදින් තිබෙන ජනේලයේ විදුරුවෙ අළවා තියෙන දැන්වීමත් කියවලා බලන්න. ඒක ඇබෑර්තුවක් නෙමෙයි. මේක පුවත්පත් වල පළවෙන්න නැහැ. ඒ හින්දා මගේ ස්ක්‍රැප් පොතේ මේ තොරතුරු නැහැ"

පැහැදිලි අත්අකුරෙන් තීන්තෙන් ලියැවුණු දැන්වීමේ මෙසේ සඳහන් විය.

"අතුරුදන් වී ඇත.
මොහු ගැන ආරංචියක් ඇත්නම් පොලීසියට දැනුම් දෙනු.
සයිමන් ක්‍රෝචර්ච්

කලකට පෙර නිව්බෙරි ආදිපාදවරයාගේ ගෘහසේවකව සිටි, ශ්‍රීමත් ඔලිවර් ටෙට්ගේ මුරකරු හා උද්‍යාන පාලකව සිටි, මෑත කාලයේ හියුගෝ ලෙනොක්ස් මහතාගේ මුරකරු හා ගෘහපාලකව සිටි සයිමන් ක්‍රෝචර්ච් දෙසැම්බර් 11 වැනි දින සිට අතුරුදන්ව ඇත. වයස අවුරුදු හැටයි. තට්ටය පැදී ඇත. වම් ඇසට පහළින් සහ නළලේ කැපුම් තුවාල කැළැල් තිබේ. අන්තිමවරට දකින විට ඇඳ සිටියේ කාකි නිල ඇඳුමකි. පොලීසියට හෝ පහත සඳහන් ලිපිනයට දන්වන්න. සුසාන් ක්‍රෝචර්ච් මහත්මිය, අංක 52, ජෑන්ස් පටුමඟ, ක්‍රොක්ස්ලි."

"සයිමන් ක්‍රෝචර්ච් ලෙයාඩ්ස් නිවසෙන් පිටවී ගියාද නැද්ද කියල කවුද දන්නෙ?" හෝම්ස් කීය. "තොරතුරු අලුතෙන් දැනගන්න දැනගන්න තත්ත්වය වඩාත් භයානක අතටයි හැරෙන්නෙ"

"මට තවමත් තේරුම් ගන්න අමාරු" එඩ්ගා ලෙනොක්ස් හතිදමමින් කීවේ අප කඳුපාරේ ඉහළට ගමන් ගනිද්දීය. "ජෝන්ව මරාදමන්නත්, මාව මරාදමන්නත් ඔහුට උවමනා වුණේ ඇයි කියන එක. අනික ජෝන් කලින් ණයක් ඉල්ලා හියුගෝ ඒක කෙළින්ම ප්‍රතික්ෂේප කරල තිබුණ, ඉතින් මොන කාරණයක් නිසාද ජෝන්ට යන්න හිතුණෙ හියුගෝ හමුවෙන්න?"

"ඒවට හේතු නම් ඔබට පැහැදිලි කරන්න පුළුවන් කියලයි මට හිතෙන්නෙ." හෝම්ස් කීය. "ඔබට මතකද ඔබ මට දුන් කඩදාසි කැබැල්ල? මෙන්න මෙක?" හෝම්ස් විමසුවේ තම පසුම්බිය තුළ තිබූ කඩදාසි කැබැල්ල එඩ්ගා අතට දෙමිනි.

"ඔබ මේකෙ අමුත්තක් දකින්න නැහැ. මේ ලැයිස්තුව පටන්අරගෙන තියෙන්නේ Baker කියන වචනයෙන් නිසා, මුලට කැපිටල් B යෙදීමේ, පුදුමවෙන්න දෙයක් නැති බව ඇත්තයි. නමුත් මෙන්න මේ සුළු කාරණයත් අපි ප්‍රයෝජනයට ගතයුතුයි.

මෙක තමන්ට කාරණා මතක් වෙන්න ලියූ පෞද්ගලික ලැයිස්තුවක් පමණයි. පළවෙනි පේළියේ කැපිටල් B ලියූ ඔහුට

තිබුණා වයින් මර්චන්ට් කියන වචනයත් කැපිටල් W අකුරෙන් ලියන්න, බුචර් කියන වචනයත් කැපිටල් B අකුරෙන් ලියන්න. එහෙම නොලියා මුලම වචනය Baker කියල ලිව්වෙ ඇයි? මං ඒ ගැන කල්පනා කළා. මට හිතුණා සමහර විට බේකර් කියල මෙතන යෙදුවේ කාගෙ හරි නමකට; ඒ නිසයි කැපිටල් B අකුරකින් වචනය පටන්ගත්තෙ කියල."

"ඕක ඉතාම සුළු කාරණයක් නේ හෝම්ස් මහත්මයා. නිරීක්ෂණයට ඔබ ඉතාම දක්ෂයෙක් බව ඇත්ත. නමුත් ඕකෙ ඇති වැදගත් කමක් මට නම් පෙනෙන්නෙ නෑ"

"ඔය සුළු, නොවැදගත් ලෙස පෙනෙන කරුණු මගේ පරීක්ෂණවලදී මට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙලා තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඔබට ලැබී තිබුණු සාක්ෂි අනුව ජෝන් මෙහේ ආවා කියල හිතමු. ණයක් ගැනීමට නොවෙයි නම්, ඒ කුමකට විය හැකිද? ඔවුන් දෙදෙනාටම පොදු කරුණක් තමා, ඔබේ සීයා වන රොමියුලස්ගේ බූදලයේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය. ඒ නිසා මං මෙහෙම තීරණයකට ආවා. රටේ සියලුම වැසියන්ගේ අන්තිම කැමැති පත්‍ර තැන්පත් කර ඇති, රාජ්‍ය අධිකරණ ලේඛනාගාරය වෙත ගිහින් එය පරීක්ෂා කරල බලන්න....."

"එයින් ඇති වැඩක් නෑ. මං ඔය, අන්තිම කැමැත්ත මගේ ඇස් දෙකෙන්ම දැකල තියෙනවා" ලෙනොක්ස් තරුණයා කීය. "ඒකෙ හැම දෙයක්ම පැහැදිලිව ලියා තියෙනවා. තමන්ගේ වැඩිමහල් පුත්‍රයා වන එස්මන්ඩ් සහ මුණුබුරා වන හියුගෝ ලෙනොක්ස්ට, තමන්ගේ නිශ්චල චංචල දේපළ සියල්ල හිමිවිය යුතු බවට සීයා කියා තිබුණා"

"ඔහොම දේකදි ඒ කඩදාසිය විතරක් කියවලා සෑහීමකට පත්වෙන්න බෑ" හෝම්ස් කීය. "මම නං ඒකෙ අඩියටම, ඇතුළාන්තයටම ගිහිං විමසා බලනවා. ඔබ දන්නවාද මේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය පිළියෙල කළේ කවුද කියලා?"

"නැහැ"

"ටොටන්හැම් කෝට් පාරේ, රොබින්සන් ගොඩනැගිල්ලේ, පාකර් බට්ලර් සහ බෙනට් බට්ලර් නීතිඥ සමාගමෙන්"

"වෙන්න ඇති"

"මේකෙ සාක්ෂියට අත්සන් කරල තියෙන්නේ ඒ සමාගමේ ම ලිපිකරුවන් දෙදෙනෙක්"

"ඉතිං?"

"මේ අන්තිම කැමැති පත්‍රයේ කෙටුම් පත සකස් කළ තැනැත්තාගේ නම ඔබට අනුමාන කරන්න පුළුවන්ද?"

"බැහැ" එඩ්ගා කීවේ උදාසීන අයුරෙනි.

"බේකර් මම පිළිතුරු දුන්නෙමි.

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" ඔහුගේ මිත්‍රයා කීවේ සතුටෙනි. "ඔබේ බුද්ධිමත් බව ගැන, කවදාවත් මගේ හිතේ සැකයක් තිබුණෙ නෑ. ඒ ලියවිල්ල සකස් කරලා තියෙන්නේ හෙන්රි වුඩ්වඩ් බේකර් විසින්.

පහුගිය අවුරුදු විස්ස ඇතුළත මේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය අනුව හැම දෙයම සිදුවුණා. හියුගෝ දේපළ නිරවුල්ව භුක්ති විත්දා. එහෙම නම් මොකටද බේකර් හමුවෙන්න, ජෝන් එක්වරක් ගියේ? එයින් නොතැවතී 18 වැනිදාත් බේකර් හමුවෙන්න යොදාගත්තේ?"

"මේ ලන්ඩන් නගරයේ බේකර්ලා දහස් ගණනක් ඇති. ඉතින් ඔබ කියන බේකර්.....?"

"හරියට හරි. කාලෙකට පෙර අපට තවත් හෙන්රි බේකර් කෙනෙක් හමුවුණේ ටොටන්හැම් කෝට් පාරේදීම නේද වොට්සන්? අර මැරිච්ච පාත්තයෙක් කරේ තියාගෙන ගියේ?"

"ඒකෙන් කමක් නෑ. ඔබේ කතාව කියන්න" ලෙනොක්ස් කීවේ නුරුස්නා අයුරෙනි.

".....ඔව්. මට ටිකක් මහන්සි වෙන්න සිදුවුණා. අධිනීතිඥ ලේඛකාධිකාරි සභාවේ පොත්වලින් මං ඒකත් සොයා ගත්තා. ඔබ කිව්වා නේද හියුගෝ කලකට පෙර නීතිඥ වෘත්තියේ යෙදුණු බව?"

"ඔව්"

"ඔහු සේවය කරලා තියෙන්නේත්, ටොටන්හැම් කෝට් පාරේ පාකර් බට්ලර් සහ බෙනට් බට්ලර් නීතිඥ සමාගමේමයි. බේකර් සහ හියුගෝ සමකාලීනයන් බවට සියලුම සාක්ෂි තියෙනවා."

"ඔව් ඒක වෙන්න ඇති" ලෙනොක්ස් කීය. "නමුත් හියුගෝ එහි තනතුර අත්ඇරල, එතැනින් අස්වෙලා ආවේ, සීයාගේ මරණයට අවුරුදු දෙක තුනකට පෙර බව මං අහල තියෙනවා. ඉතින් සීයාගේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය සම්බන්ධ වැඩකට ඔහු මැදිහත්වුණා කියල හිතන්න අමාරුයි නේද?"

"ඔව්. එවැනි දේකට හියුගෝට ඇඟිලි ගහන්න බැරි බව ඇත්තයි. නමුත් ඔහු දිගු කලක් සමීපව ආශ්‍රය කළ මිතුරෙකු ලවා ඒ වෙනස කරවන්න, අල්ලසක් ලබා දුන්නා වෙන්න බැරිද?"

"ඔව් ඒකත් ඇත්ත"

"අනුග්‍රාහකයෙක් තමන් වෙත තබා තිබෙන විශ්වාසය බිඳ දැමීම තමයි, නිහඬයෙකු අතින් විය හැකි ලොකුම අපරාධය." හෝම්ස් කීය. "නමුත් කියන්න කණගාටුයි. එහෙම දේවල් මීට කලින් සිදුවෙලා තියෙනවා. අපි ඉක්මන් කළොත් හොඳයි. කොයි මොහොතේ හෝ මහවැස්සක් කඩාවැටෙන්නයි යන්නෙ."

අපි ඉදිරි ගමන වේගවත් කළෙමු. වැසිබිඳු එක දෙක ඇද වැටුණු අතර, අහස ගොරවමින් විදුලි කොටන අයුරු ද දක්නට ලැබිණ.

"බේකර් තවමත් ඒ ආයතනයේම රැකියාව කරන බව මට පුළුවන් වුණා හොයාගන්න" හෝම්ස් තවදුරටත් කීය. "ඔහු දැන් එතැන ජ්‍යෙෂ්ඨ තනතුරක් දරනවා. හිසකෙස් පැසී, මුහුණ රැළි වැටී, ඝන වීදුරු සහිත උපැස් යුගලක් පැළඳ හිටි ඔහු, මගේ ආගන්තුක පත්‍රයට ඒ තරම් සැලකිල්ලක් දැක්කුවේ නැහැ."

"හමුවීමට අවශ්‍ය කාරණය – හදිසියි පෞද්ගලිකයි කියලයි මේකෙ සඳහන් කරල තියෙන්නෙ" බේකර් කිව්වා. "ඒ වුණත් මං ඔබව හඳුනන්නෙ නෑ"

"ඒක හරි. ඒ වුණත් මං ඔබව හමුවෙන්න ආවේ ජෝන් ලෙනොක්ස් මහත්මයා වෙනුවෙන්"

ඒ නම ඇහුණම බේකර්ගේ මුහුණ ටිකක් සුදුමැලි වුණා. ඔහුගේ කට බාගෙට ඇරුණේ විමතිය පළකරමින්..

"මං දැන් සති කිහිපයක ඉඳල ඔහු හමුවෙන බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නේ" බේකර් කීවේ අපහසුවෙන් වගේ. "ඔහුගේ පැමිණීමට මොකක් හරි බාධාවක් තියෙනවද?"

"මං ආවෙ ලෙනොක්ස් මහත්මයාට පැමිණීමට නොහැකි නිසා. ඔහු මට කාරණා හුඟක් කිව්වා. ඒ ගැන ඔබට ආයෙමත් මතක් කරන්න උවමනා නැහැනේ....."

"මේ අහන්න මහත්මයා" බේකර් කිව්වේ මට බාධා කරමින්. "ඔහු හැමදෙයක්ම ඔබට කියලා ඇති කියලා අනුමාන කරන්න මට පුළුවනි. මං දීර්ඝ කාලයක් ඉතාම අවංකව රාජකාරි කළ කෙනෙක්." ඔහු කිව්වේ පරාජයට පත් දුර්වල හඬෙන්. "මගේ බලාපොරොත්තුව තිබුණේ වෘත්තීය ගෞරවය ආරක්ෂා කරගෙන, වැදගත් විධියට මේ වෘත්තියෙන් විශ්‍රාම ගන්නයි. නමුත් මගේ ජීවිතේටම මා අතින් සිදුවුණු එකම වැරැදීමක තොරතුරු, ජෝන් ලෙනොක්ස් මහත්මයා සොයාගෙන"

"ඔහුගේ සීයා රොමියුලස් අති විශාල බූදලයක් හිමිව හිටි කෙනෙක්" මං කිව්වා. "ඔහුගේ අන්තිම කැමැති පත්‍රය පිළිබඳ කාරණය බොහොම බරපතළ එකක්. ඒකෙදි බාල පුත්‍රයා වුණු රිචඩ්ට, බූදලයේ කිසිවක් හිමි නොවී දුප්පතෙකු ලෙස මියගියා. දරුවන් තිදෙනා සහ ලෙනොක්ස් මහත්මිය ලොකු අමාරුවක වැටුණා.

බෙකර් මහත්මයා, ඔබ කාඩ් ක්‍රීඩාවේ යෙදිලා තියෙනවා නම් ඔබ දන්නවා; තුරුම්පු ටිකත්, ආසියො හේරො ටිකත් තියෙන්නෙ ඔබේ ප්‍රතිවාදීන් අත්වල නම්, මොනවා කළත් දිනන්න බෑ. පරාජය භාර අරගෙන තමන්ගේ කොළ ටික පෙන්නුවාම, දෙපැත්තේම කාලය ඉතිරි වෙනවා."

බෙකර් හිස සෙලෙව්වේ පරාජය භාර අරගෙන ශෝකාකූල මුහුණකින්.

"මහත්මයා, මේ ගැන ඔබ මට චෝදනා කිරීම අසාධාරණයි. රොමියුලස් ලෙනොක්ස් බොහොම තදින් කෝපාවිෂ්ඨ වුණු කෙනෙක්. එහෙම වෙලාවට ඔහුට සාධාරණය, අසාධාරණය මනුස්සකම පෙනෙන්නේ නෑ. තමාගේම දරුවාට වුණත් ඔහු බැණ වැදුණේ අන්තිම පහත්, නින්දිත ආකාරයට. ඔහුට යක්ෂාවේශ වුණාම, අනික් අය දෙන කාරුණික උපදෙසක් තඹ කාසියකට වත් මායිම් කරන්නෙ නෑ. එවක ගිලන්ව සිටි ඔහුගේ බිරිඳ, අනන්තවත් කිව්වා, එස්මන්ඩ්ට හා රිචඩ් ට හැම දෙයක්ම සම සමව බෙදා දෙන්න කියලා. එහෙම බැරි නං රිචඩ්ට තුනෙන් එකක්වත් දෙන්න කියලා. නමුත් රොමියුලස් ඒවට කන්දුන්නේ නෑ. ඔවුන් බ්‍රිතාන්‍ය රජ පෙළපතට ඥාති සම්බන්ධයක් තිබුණු අය. ඒ නිසා ඔහු ප්‍රභූ ගර්වයෙන් හිස උඩුම්මාගෙන හිටියේ. රිචඩ් රුසියානු පවුලක තරුණියක විවාහ කරගැනීමෙන්, රොමියුලස් තදින්ම කෝපාවිෂ්ඨ වුණා. ඇය ඇදහුවේ රුසියානු ඕතොඩොක්ස් ක්‍රිස්තියානි ආගම. ඔහු එයත් හෙළා දුටුවා. ඔහු හිතුවක්කාර තීරණයක් ගත්තෙ එවැනි මොහොතකයි. රොමියුලස්ගෙ බූදලය රිචඩ්ට සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි කළා.

තමන්ට දේපළ අහිමි කළත් රිචඩ් ඔහුගේ බිරිඳ ලුද්මිලා සමග තමන්ගේ දෙමව්පියන් දකින්න ගියා. ගිහින් ඔවුන්ගෙන් සමාව අයැද සිටියා, තමන් අතින් සිදුවුණු බරපතළ වැරැද්ද වටහාගත්ත රොමියුලස් ලෙනොක්ස්ට මාසයක් ගතවුණේ නෑ. කලින් ලියූ අන්තිම කැමැති පත්‍රය අවලංගු කරන්නත්, අලුත් එකක් සූදානම් කරන්නත්

ඔහු මට නියෝග කළා. ඒකෙන් තමන්ගේ බුදලය ඔහු පුතුන් දෙදෙනාට සම-සමව බෙදා දුන්නා."

"ඒ අන්තිම කැමැති පත්‍රය රහසේම විනාශ කර දමන්න, හියුගෝ ලෙනොක්ස් ඔබට විශාල අල්ලසක් දුන්නා. එහෙම නේද බේකර් මහත්මයා?"

"මං මොනවා කරන්නද?. මං දුප්පතෙක්. ඒ කාලෙ මම හුඟක් මුදල් අමාරුකම් වලට මුහුණදීල හිටියෙ. හියුගෝ මට පවුම් දෙදහස් පන්සීයක් තෑගි කළා. ඒ තරම් විශාල මුදලකට ඕනෑම කෙනෙක් යටවෙනවා."

"ඉතින් ඔබ අන්තිම කැමැති පත්‍රය විනාශ කළාද?"

"නැහැ. නැහැ" බේකර් සීවේ මා දෙස සැකයෙන් බලමින්. "ජෝන් මේ කාරණාව ඔබට තේරුම් කරල දීල නැහැ වගෙයි. අනපසු වීමක් මා අතින් සිදුවුණත්, වෘත්තීය ගෞරවය රැකගත යුතු බව, මගේ හිතේ තැන්පත් වෙලා තිබුණා. අවස්ථාවක් ලැබුණොත් ඒ කියන්නේ හියුගෝ ඉක්මනින් මියගියොත්, මේ රහස හෙළිකරන්න මං බලාපොරොත්තු වුණා. එය විනාශ නොකර අන්තිම කැමැති පත්‍රය කාටවත් අහුනොවෙන තැනක හංගලා තැබුවා....."

"..... දැන් ඉතින් ඔබට තියෙන්නේ සත්‍යය හෙළිකිරීම. ජෝන් ලෙනොක්ස් මහත්මයා තියු ආකාරයට කටයුතු කිරීමයි"

"ජෝන් මහත්මයා ඉතාම කරුණාවන්ත කෙනෙක්" බේකර් කිව්වා. "මට එරෙහිව නීත්‍යානුකූලව කටයුතු නොකර, මේක බේරුම් කර ගැනීමට ඔහු එකඟවුණා. ජෝන් මහත්මයා කිව්වේ තමන් කරන යෝජනාවකට හියුගෝ එකඟ නොවුණොත් විතරක් උසාවි යන බවයි. ප්‍රශ්නය ඒ තරම් දුරදිග ගියොත් මගේ ගෞරවයත් කීර්ති නාමයත් සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ වෙන බව ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නෑ. නමුත් මට පොරොන්දු වුණු විදියට ජෝන් ලෙනොක්ස් මහත්මයා මා හමුවෙන්න ආවේ නැහැ නේ..... දැන් මොකක්ද තත්ත්වය?"

"ඔහු අතුරුදන් වෙලා. ඔහු තමන්ගේ ඥාති සොයුරු හියුගෝ අතින් ඝාතනය වුණු බවට සාක්ෂි හමුවෙන්නේ දැන්. ජෝන් ලෙයාඩ්ස් මැදුර වෙත ගිය බවට ඇඟින් දුටු සාක්ෂි තියෙනවා. පොලිස් පරීක්ෂණ ඇරඹුණු වහාම, මිනීමැරීමට ආධාර හා අනුබල දීමේ චෝදනාව යටතේ, ඔබ අත්අඩංගුවට ගැනෙන්න ඉඩ තියෙනවා. ඒ නිසා ඇතිවෙන ලැජ්ජාව හා අපකීර්තිය ගැන හිතුවොත්....."

"දෙවියනේ! මේ මොන අපරාධයක්ද? මං එහෙම දේකට කවදාවත් ආධාර කළේ නෑ."

"ඒ කරුණ මං විශ්වාස කරනවා බෙකර් මහත්මයා" මං කිව්වා. "නමුත් ජූරි සභිකයන් ඔය කතාව විශ්වාස කරාවිද? ඒ අන්තිම කැමැති පත්‍රය ඔබ ජෝන් අතට දුන් බවට සාක්ෂි නැහැ. ජෝන් මරා දමද්දී හියුගෝ ඒ ලියවිල්ල විනාශකර දමන්න ඇති. ඔබ කොහොමද මේවා ඔප්පු කරන්නෙ?"

"ඔහොම ඉන්න මහත්මයා" බෙකර් කිව්වා. "ඒ දෙවැනි අන්තිම කැමැති පත්‍රය සකස් කළ වහාම, එහි පිටපතක් රාජ්‍ය අධිකරණ ලේඛනාගාරයට යැවීම සඳහා සැකසුවා. නමුත් ඒකත් එහාට නොයවා මා ළඟ තබාගත්තා. එය මගේ පෞද්ගලික ලිපිලේඛන අඩංගු ටුන්ක පෙට්ටියේ ඇති. මං එය ඉක්මනට ඔබට හොයා දෙන්නම්....."

"බෙකර් මහත්මයා" මං කිව්වා. "මං ඔබට දුන්නු කාඩ් පතේ මගේ ලිපිනය ඇති. හෙට හවස හතරවෙන්න කලින් ඒ ලියවිල්ල මගේ කාර්යාලයට ලැබුණොත් හොඳයි. එහෙම නොවුණොත් ඔබට මොන ඉරණමකට මුහුණදෙන්න වේවිද කියල මට කියන්න බැහැ. මේ රටේ අපරාධ නීතියෙන් ඔබට සමාවක් හිමිවේවිද?"

"ඒ ලියවිල්ල නොවරදවාම මම ඔබ අතට පත්කරන්නම් මහත්මයා"

හෝම්ස්ගේ මේ කතන්දරය අවසන් වෙද්දී අපි ලෙයාඩ්ස් මන්දිරයේ ගේට්ටුව අසලට පැමිණ සිටියෙමු. අහසේ විදුලි කෙටීම වැඩිවී තිබූ අතර, අහස ගොරවන ශබ්දය සෑම දෙසකින්ම ඇසිණ. වැහිපොද ඇද හැළෙද්දීම අපි ගේට්ටුව තල්ලුකරගෙන ඇතුළු වූයෙමු.

ලෙනොක්ස් මහතා අපට පැවසූ විදුරු උමග ගැන මම කලින් සඳහන් කළෙමි. ගනකම් ශක්තිමත් විදුරු තහඩු වලින් සාදා තිබූ එය ගේට්ටුව අසල සිට ඉදිරි දොරටුව ළඟටම විහිදිණි. එහි ආවරණය නිසා වැස්සට නොතෙමී ඉදිරියට යාමට අපට හැකිවිය. එඩ්ගා ලෙනොක්ස්ගේ මුහුණෙන් පිළිබිඹු වූයේ භය, කෝපය, වෛරය මිශ්‍ර හැඟීම් යයි මම අනුමාන කළෙමි. එහෙත් ඔහු එක් වචනයක් වත් කථා නොකෙළේය. අපි කිහිපවරක් දොරට තදින් ගැසුවෙමු. අන්තිමේදී නිවස තුළින් ගොරෝසු කටහඬක් ඇසිණ.

"කවිද ඔය? මොනවද ඔන කරන්නෙ?"

"මං ඔබේ ඥාති සොහොයුරු එඩ්ගා. මං කැමතියි මගේ අයියා ජෝන් ගැන, ඔබ සමග වචන කිහිපයක් කතා කරන්න"

"මං තමුසෙට එක සැරයක් කිව්වා. මං එයා ගැන කිසිම දෙයක් දන්නෙ නෑ. තවත් මොනවා කියන්නද? මට නිදහසේ ඉන්න දීලා යනවා ආව දිහාවකටම."

"ජනවාරි මාසයේ මැද ජෝන් මෙහේ ආවා" එඩ්ගා කිය. "ඒ කාරණය මං සහතිකෙන්ම දන්නවා"

"නෑ! එයා ආවෙ නෑ"

"මං නිදාගත්තු කාමරයේ තිබිල, ජෝන්ගේ මෝලරය මට හමුවුණා. ඒ කොහොමද?"

"මෝලරයක් තිබුණා නම් ඒක දාන්න ඇත්තෙ තමුසෙ!"

ඔවුන්ගේ වචන හුවමාරුව මේ ආකාරයෙන් තවත් කොයිතරම් වේලාවක් තිබුණාදැයි මම නොදනිමි. එය තවදුරටත් අසා සිටීමට නොහැකි වූ තැන ජේලොක් හෝම්ස් කථා කළේය.

"හියුගෝ ලෙනොක්ස් මහත්මයා. ඔබ මේ ගෙදර දොර ඇරියෙ නැත්නම්, මං ඒ කටයුත්ත පොලීසියට භාරදෙන්නද?"

තත්පර කිහිපයක නිහඬතාවයක් පැවතිණ. ඉන්පසුව අපට අසන්නට ලැබුණේ බරට අඩි තබමින් කෙනෙක් ඉදිරි දොර වෙත පියවර තැබූ ශබ්දයයි. අනතුරුව දොර අඟුළු බුරුල් කරන හඬක් ඇසිණ.

දොර මොහොතකින් විවෘත විය. ඒ පිටිපස සිටි පුද්ගලයාගේ පෙනුම දුටු මම තිගැස්සුණෙමි. අඩි හයකට වැඩි උසත් ශරීරයේ තරබාරු බවත් නිසා, ඔහුට තිබුණේ යෝධයෙකුගේ පෙනුමයි. මුහුණ පුරා වැවී තිබුණු රැවුළ තැනින් තැන පැසී තිබිණ. මෑත කාලයක නොපිරූ, නොකපා, දික්වූ කෙස්වැටිය, එකට ගැටගැසී ඇලී තිබිණ. එබැවින් ඔහුගේ පෙනුම වඩාත් සමීප වූයේ උන්මත්තකයෙකුටද නැත්නම් හිඟන්නෙකුට දැයි මට කිව නොහැක.

"එන්නම ඕනෙ නම් එනවා ඇතුළට" කී ඔහු දොර සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘත කළේය. ඒ සමගම උඩුමහල දෙසින් ඇසුණේ, දොරකට තඩිබාමින් ගැහැනියක වියරුවෙන් මෙන් කෑගසන හඬයි.

"අර පිස්සු ගෑනි! ආයෙමත් සැරයක් කාමරය ඇතුළට වෙලා දොර වහගෙන; ඇරගන්න බැරුව කෑ ගහනවා. මං මිනිත්තුවෙන්

එන්නම්" කී ඔහු උඩුමහලට නැඟුණේය. ඒ සමගම ඔහු ගැහැනිය අමතා කෝපයෙන් බැණවදින හඬද ඇසිණ. එවිට ඇයගේ කෑගැසීම නැවතිණ.

ඉන්පසු ඔහු යළි පහළ තට්ටුවට පැමිණියේය.

"හොඳයි" ඔහු කීවේ කටුවක් තුළින් තම හිස ඉදිරියට දිගුකරන ඉදිබුවෙකු මෙන් හිස දිගුකරමිනි. "ඔහේලට උවමනා වුණේ ජෝන් ගැන මගෙන් දැනගන්න නේ. ජනවාරි මාසයේ මට ඔහු දකින්න ලැබුණා. ඒක ඇත්ත. මං ඒක පිළිගන්නවා. මෙච්චර වෙලා මං ඒක පිළිනොගත්තෙ ඇයි කියන එකට බොහෝම වැදගත් හේතු තියෙනවා. ඔහේල කැමතිද ඒව ඇස්දෙකෙන්ම බලාගන්න?" කී ඔහු මහ හඬින් සිනාසුණේ උපහාසාත්මක අයුරෙනි. මීළඟට ඔහු කතාකිරීමට පටන්ගත්තේ, තර්ජනාත්මක අයුරෙන් දබරැඟිල්ල ඉහළට ඔසවමිනි.

"ඒ කාරණා ඔහේල හිතනවට වඩා සංකීර්ණයි. ඒත් මං කැමතියි ඒ හැම එකක්ම ඔහේලට පෙන්වල දෙන්න. එන්න මේ පැත්තෙන්..... මෙහෙන් මෙහෙන්..... එතකොට තමන්ටම පුළුවනි බලාගන්න"

ඔහු අප කැඳෙව්වේ සාලයෙන් එළියට තිබූ දොරක් විවෘත කරමිනි. ඒ දොර විවෘත වූයේ නිවසට පිටතින් වූ දිගු පටු බරාඳයකටයි. "මේ පැත්තෙන් ගියාම පහසුයි. වැස්සට නොතෙමී උවමනා තැනකට පහසුවෙන් යන හැකි. නිදහසේ ගැවසෙන පුංචි සත්තු ගේ ඇතුළට වැදුණාම හරි කරදරයි. ඒ හින්දා අපි මේ දොර වහල දාමු" ඔහු මිත්‍රශීලීව කීවේ, අන්තිමට ආ මා බරාඳයට පිවිසි පසු, ඒ දොර වසා දමමිනි.

අපගේ වම් පැත්තෙන් එක දිගටම තිබුණේ, ගලින් ඉදිකරන ලද නිවසේ දිගු උස බිත්තියයි. දකුණු පැත්තේ එක දිගටම පසුකාලයක ගඩොලින් බැඳ, කපරාරු නොකළ දිගු උස තාප්පයකි. පළලින් අඩි හතරකට වැඩි නොවූ මේ දිගු බරාඳයේ ඈත කෙළවරේ පටු දොරක් විය. වඩාත් සවිමත් වීම සඳහා එම ලෑලි දොරට යකඩ ග්‍රිල් එකක් සවි කොට තිබූ බැව් ළංවෙද්දී දුටුවෙමු. එය ආරක්ෂිත වීම සඳහා සවිමත් ඉඩියතුරු සහ අගුළු යොදා තිබිණ. නිතර විවෘත නොකළ එය විවෘත කිරීමට, ඔහුට මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවිය. ඒ සඳහා යතුරු කිහිපයක් යොදාගත් බැව් මම දුටුවෙමි. ගැහැනිය නොනවත්වා කෑගසන හඬ යළිත් වරක් උඩුමහල දෙසින් ඇසිණ.

"ඉක්මන් කරන්න. මේ දොරෙන් ඇතුළට ගියාම හරි" ඔහු කිවේ කැලඹීමට පත් හඬෙනි.

මුලින්ම ඇතුළු වූයේ එඩ්ගා ලෙනොක්ස්ය. ගෙහිමියා දොර අසල පිටිපසට වූයේ අනෙක් අයට ඉඩදෙමිනි. ඊළඟට හෝම්ස් ඇතුළු විය. මා වටපිට බලමින් ප්‍රමාදවෙනු දුටු හියුගෝ කෑගැසීය.

"ඉක්මන් කරන්න, ඉක්මන් කරන්න. වැස්ස වැඩිවුණොත් හුගක් දේවල් බලාගන්න බැරිවෙනවා. මෙතැන වැස්සට නොතෙමී ඉක්මනට එහා පැත්තට යමු"

ඔහු දොරටුවේ තවත් පිටුපසට වූයේ මට පහසුවෙන් යාමට ඉඩ සලසමිනි. මා දොරටුවට පිවිසෙත්ම, ඔහු මගේ පිටට අත තබා එක් ක්ෂණයකින් මා වේගයෙන් ඉදිරියට තල්ලු කර දැම්මේය. මා ඉදිරියට විසිවී ගොස් හෝම්ස්ගේ ඇඟේ හැපිණ. ඒ ඇසිල්ලේම එක් සැණෙකින් ගෙහිමියා ආපසු බරාඳයට පැනගත්තේය. අනතුරුව හියුගෝ "දඩාස්" ගා දොර වසා ඇතුළෙන් දොර යතුරු දමා ගත්තේය!

"මොකක්ද වුණේ?" අනෙක් අය කෑගසන විටත් සියල්ල සිදුවී හමාරය.

ඔහු බරාඳය දිගේ ආපසු දිවයන අඩි ශබ්දය අපට ඇසිණ. බරාඳය දිගේ ගොස් නිවසට ඇතුළු වූ ඔහු, තරප්පු පෙළ දිගේ උඩුමහලට නගිද්දී මහත් ශබ්දයක් නිකුත් විය.

"මොකක්ද මේ විකාර වැඩේ තේරුම?" එඩ්ගා කෑගැසුවේ කෝපයෙනි.

"මිනිහා අපිව රවටලා මේකෙ හිරකළා" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොන අරමුණකින්ද දන්නෙ නෑ"

අප දැන් සිටින්නේ හතර වටෙත්ම උස් තාප්ප හා බිත්ති වලින් කොටු වූ කුඩු කෝණාස්‍රාකාර තැනක බැව් මා දුටුවේ එවිටයි. වම් පැත්තේ පමණක් තට්ටු තුනක් උසට තිබූ බිත්තිය දක්නට ලැබිණ. බිත්තිය මුදුනේ එක් තැනක වසා තිබූ දොරක් අපි දුටුවෙමු.

"අන්න අර දොරෙන් තමයි ඊයෙ රෑ මං එළියට විසිවෙන්න ගියේ" එඩ්ගා තරුණයා කීවේ අත ඒ දෙසට දිගුකර පෙන්වමිනි.

ඒ කෙළින්ම පහළින් තිබුණේ ඉතා විශාල දිය තටාකයකි. මා එසේ කිවද, එය පිරිසිදු වතුර සහිත පිහිනුම් තටාකයක් නොවීය. එය පිරී තිබුණේ පල්වුණු, දුගඳ හැමූ, අපවිත්‍ර ජලයෙනි. එහි ඈත කෙළවර පිහිටියේ අඩි තිහක් හෝ හතළිහක් ඇතින් බැව් අපි දුටුවෙමු.

මෙම ජලාශයේ තිබූ එක් විශේෂත්වයක් නම්, එය තටාකයක් ලෙස සිමෙන්ති බිත්ති සහිතව ඉදිකර තිබීමයි. නමුත් අප සිටි පැත්තේ තටාක බිත්තිය තිබුණේ, අංශක තිහක පමණ ආනත තලයක ආකාරයේ බෑවුමකටයි. පෙඳ සෙවෙල් වලින් වැසී තිබූ එයට පා තැබුවහොත්, හිම මත ලිස්සා යන ආකාරයට ලිස්සා යනු නොඅනුමානය. එසේ යන කෙනෙකු ඇද වැටෙන්නේ, තටාකය මැද පල්වූ දුගඳ හමන කොළ පැහැති ජලයට බැව් පැහැදිලිව පෙනිණ.

තටාකයේ එක් මායිමක් මෙවැනි ආනතියකට ඉදිකළේ ඇයිද යන්න මට ඉක්මනින් වැටහිණි. ජලාශ්‍රිත සතුන්ට අවශ්‍ය විට, පහසුවෙන් ජලයට බැසීමට ද, අව්ව තැපීමට උවමනා වූ විට ගොඩට ඒමටද, මෙසේ නිර්මාණය කරන්නට ඇත. ලන්ඩන් සත්ත්වෝද්‍යානයේ හිපපොටේමස් සතුන් සඳහා මේ ආකාරයේ දිය තටාකයක් තිබෙන බැව් එවිට මට සිහිවිය. කලින්දා රාත්‍රියේ එඩ්ගා ලෙනොක්ස් අර දොරටුවෙන් පහළට ඇද වැටුණා නම්, ඔහු කෙළින්ම ඇද වැටෙන්නේ දුර්ගන්ධය හැමූ මෙම ජලාශය මධ්‍යයටයි. ඔහුගේ සොහොයුරාටද අත්වන්නට ඇත්තේ එම ඉරණම විය හැකි බැව්, මගේ සිතේ ඇඳී ගියේ මිනිත්තුවකටත් අඩු කාලයකදීය.

කළයුතු දෙයක් සිතාගත නොහැකිව අපි දෙදෙනෙක් හිස් බැල්මෙන් බලාසිටියෙමු. එහෙත් හෝම්ස් වට පිට බලමින් එහා මෙහා දුවමින් සොයා බැලුවේ, මේ උගුලෙන් ගැළවිය හැකි ආකාරයයි.

ගඩොල් තාප්පයට සවි කළ විශාල වීදුරුවක් ඇති බැව් හෝම්ස් පෙන්වා දුන්නේය.

"එහා පැත්තේ ඉන්න සතුන් තරඹන්න, එකට සවි කළ ඝනකම් වීදුරු තහඩු දෙකක්. නමුත් එහා පැත්තෙන් පෙඳ සෙවෙල හා කැලෑව වැවිල නිසා, ඇත් ඒක විනිවිද දැකීම අමාරුයි. මේකෙන් ගැළැවී යන්න අපට තියෙන එකම මාර්ගය මේකයි"

වඩාත් සවිමත් වීමට වීදුරුවේ අප සිටින පැත්තේ, කුරුසයක හැඩයට යකඩ කූරු වලින් සෑදූ ග්‍රිල් එකක්ද විය. මේ විශාල වීදුරුව බිඳ දැමිය හැකි නම්, ලොකු යකඩ කොටු තුළින් රිංගා යාම අපහසු නොවනු ඇත. එහෙත් වීදුරුව බිඳ දැමීමට යොදාගත හැක්කේ කුමක්ද? එවැනි යමක් ඇත්දැයි අපි වටපිට බැලුවෙමු. ලොකු කළුගලක්, මල්පෝච්චියක්, ගල් ඉන්නක් ඇත්දැයි ඉක්මනින් පරීක්ෂා කර බැලුවෙමු. එහෙත් එවැන්නක් දක්නට නොවීය.

"මේ යක්ෂයා අපව මේකෙ හිර කළේ මොන අරමුණකින්ද?" මම ඇසීමි.

"වැඩිවෙලා යන්න කලින් ඒක අපට තේරුම් ගන්න හැකිවේවි" හෝම්ස් කීය.

මා කලින් සඳහන් කළ දොර– නිවසේ තුන්වැනි කට්ටුවේ බිත්තිය මුදුනේ වූ දොර එක්වරම විවෘත විය. එතැනට වී අප දෙස බලා සිටියේ, හියුගෝ ලෙනොක්ස් නම් වියරු උරග විද්‍යාඥයාය. ඔහු අවඥා සහගත ලෙස මහ හඬින් සිනාසුණේය.

"වොට්සන් මේ තියෙන්නේ බංකුවක්. අපි මේක ඔසවලා විදුරුවට ගහලා ඒක කඩමු" හෝම්ස් කීය.

හෝම්ස්ට දකින්නට ලැබී තිබුණේ සිමෙන්තියෙන් තැනූ උද්‍යාන බංකුවකි. දිගින් අඩි හතකට වැඩිවූ එය, අප තිදෙනාම එකතු වුවත් එසවිය හැකි දැයි මගේ සිතේ සැකයක් ඇතිවිය.

අවඥා සහගත ලෙස මහ හඬින් සිනාසුණු හියුගෝ යමක් කෑගසා කීවද, එය තේරුම් ගැනීමට අපට හැකි නොවිණි. අනතුරුව ඔහු යමක් කීමට පටන් ගත්තේ තටාකය දෙසට අත දිගු කරමිනි. අපි ඒ දෙසට නෙත් යොමු කළෙමු.

මෙතෙක් වේලා නිශ්චලව තිබූ ජලාශයේ කොළ පැහැති දිය දෙබෑ කරමින්, ගසක දිරාගිය කොටයක් වැනි යමක් එළියට පාවී ආ අයුරු අපි දුටුවෙමු. ඊළඟ මොහොතේ එය වඩාත් ඉහළට මතුවූයේ පණ ඇති සතෙකු විලසිනි.

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෙ!" එඩ්ගාට කෑගැසිණ. මගේ උගුර කට වියැළී ගියේ, කිසිවක් කීමට නොහැකි අයුරෙනි. දුටු දසුනෙන් මගේ මුළු ඇඟම හිරි වැටී ගියේය. එය ලී කොටයක් නොවිය. ඉදිරි කෙළවරේ ලොකු නාස්පුඩු දෙකක්ද, දිගු උල් දත් රාශියක්ද සමග ඉහළට මතු වූයේ යෝධ කිඹුලෙකුගේ හිසය! හියුගෝ ලෙනොක්ස් උස් හඬෙන් සිනාවූයේ ඇයිද යන්න අපට වැටහුණේ එවිටයි.

කිඹුලා උගේ හිසෙන් කොටසක් ජල මට්ටමෙන් ඉහළට එසෙව්වේය. මිළඟට ඌ හිස හරවමින් වටේටම බලන අයුරු අපි දුටුවෙමු.

"දෙයියෝ සාක්කි හෝම්ස්! මූ මොකාද? මේ තරම් යෝධ කිඹුලෙක් මං සත්ත්ව උද්‍යානයකවත් දැකල නෑ" මා කියුවේ උගේ සම්පූර්ණ හිස කොටස ඉහළට ඔසවා, කට ඇරගෙන ඉදිරියට එන ආකාරය දුටු විටයි.

"පණ බේරා ගන්න නම්, අපි පුළුවන් ඉක්මනින් පැනගන්න ඕන වොට්සන්. සතා මොකා ද කියල....." හෝම්ස් කියූ දෙයට බාධා කරමින් හියුගෝ කෑගැසුවේය. මගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුර ලැබුණේ අඩි පනහක් පමණ ඉහළ විවෘත දොර අසලට වී සිටි හියුගෝ ගෙනි.

"ඔහේට දැනගන්න උවමනා උගේ සත්ත්ව විද්‍යාත්මක නාමය ද? ඌ තමයි ක්‍රොකොඩිලස් ජයගැන්ටස් ඇෆ්‍රිකානස්. සරල වචන වලින් කිව්වොත් අප්‍රිකානු යෝධ කිඹුලා. දිගින් අඩි විසිදෙකයි. උන් කෑමට ගන්නේ මොනවද කියලත් දැනගන්න තමුසෙට උවමනාද? කොංගෝ වනාන්තරයේ ඉන්නා විශාල ක්ෂීරපායි සිව්පාවුන් තමා, අප්‍රිකාවෙදි ප්‍රධාන ආහාරය. ඒත් දැන් නම් දෙපා සතුන් භෝජනයට ගන්න හරි කැමති බවයි, මං නිරීක්ෂණය කරල තියෙන්නේ. සරලව කිව්වොත් උගේ අග්‍ර භෝජනය මිනිමස්! හොඳ වෙලාවට අද උන්ට ගොදුරු තුනක්ම ලැබිලා!" කී ඔහු යළින් මහ හඬින් සිනාසීමට පටන්ගත්තේය.

මීළඟට ඔහු විවෘත දොර අසලම හිඳිමින්, ආපසු කාමරය දෙසට හැරී යමක් කියා කෑ ගැසුවේය. ඔහුගේ ඒ නියෝගය සේවිකාවට විය යුතුය.

ජල මට්ටමෙන් ඉහළට හිස ඔසවාගෙන සිටි කිඹුලා අප සිටි පැත්තට එන අයුරක් නුදුටුවෙමු.

"මේ හරියට එන එක ඌට බොහොම පහසු වැඩක්" හෝම්ස් කීය. "ඊට කලින් ඉක්මන් කරල මේ විදුරුව කඩාගන්න ඕන"

සිමෙන්ති බංකුව ඉහළට ඔසවා ගැනීමට අපි දැඩි උත්සාහයක් දැරුවෙමු. කළුගල් කැබලි හා සිමෙන්ති යොදා සෑදූ එම විශාල බංකුව, ඉහළට එසවීම පවා අපහසු විය. වරින් වර හති අරිමින් හියුගෝ වෙතද අවධානය යොමු කළෙමු.

"පිස්සු මැරී" ඔහු වෙතට ලොකු මල්ලක් ගෙනැත් දුන්නාය. ඔහු ඒ තුළින් යමක් ගෙන කිඹුලා සිටි දෙසට විසි කළේය. ඒ ගව හෝ බැටළු මස් කුට්ටි බැව් අපි දුටුවෙමු. එය වතුරට වැටුණු සැණින් ගිල දැමූ කිඹුලා, මීළඟට තටාකයේ ආනතව තිබූ සිමෙන්ති පුවරුව මතින් ඉදිරියට ඒමට උත්සාහ කළේය. එය එක්වරම සාර්ථක නොවූයේ පෙඳ සෙවෙල් මත ඌ ලිස්සා යාම නිසයි.

මහ හඬින් සිනාසුණු හියුගෝ මීළඟ මස්කුට්ටි කිහිපය විසි කළේ, තටාකය මැදට නොව අප සිටි දෙසටයි. දැන් ඔහුගේ අරමුණ

කුමක්ද යන්න වටහා ගැනීමට අපට අපහසු නොවීය. ඒ කිඹුලාගේ අවධානය අප වෙත යොමුකිරීමයි.

හැකි සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදා සිමෙන්ති බංකුව ඔසවා ගෙන ගොස් යකඩ ග්‍රිල් එකට හා වීදුරු තහඩුවට අපි ප්‍රහාරයක් එල්ල කළෙමු. වීදුරුව කිඳී ගොස් කුඩා විවරයක් සෑදිණ. එහෙත් එය අපට රිංගා යාමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවීය.

ජීවිත බේරාගැනීමට අපට ඉතිරිව ඇත්තේ තවත් මිනිත්තු කිහිපයක් පමණි. අපි යළිත් වරක් බංකුව ඔසවා දෙවැනි වරටත් වීදුරුව වෙත ප්‍රහාරයක් එල්ල කළෙමු. වීදුරුවේ ආරක්ෂාවට යොදා තිබූ යකඩ ග්‍රිල් රාමුව නැවී ගියත් සතුටු දායක ප්‍රතිඵල නොලැබිණ.

හියුගෝ දැමූ මස් සියල්ල ගිල දමා හමාර කළ කිඹුලා මේ වනවිට, අප නොදැකම තටාකයෙන් එළියට පැමිණ සිටියේය. උගේ පාදවල තියුණු නියපොතු ඒ සඳහා ඌට උපකාරී වන්නට ඇත. ඌ හිස හරවාගෙන සිටියේ හියුගෝ උඩුමහලේ සිට මස්කැබලි විසිකළ දෙසටයි.

"දෙයියෝ සාක්ෂි අර!" එඩ්ගාට කෑගැසිණ. "අර! තටාකයේ ඈත කෙළවරේ තවත් කිඹුලෙක්"

ගොඩට පැමිණි එකාට වඩා මඳක් කුඩා එකෙක් තටාකය ඈතින් හිස ඔසවන අයුරු අපි දුටුවෙමු. අපේ භීතිය දෙගුණ තෙගුණ විය.

මේ අතර හියුගෝ අතේ තිබූ මල්ලේ මස් සියල්ල අවසන් වී ඇති අයුරකි. තවත් මස් ගෙන එන මෙන් ඔහු ඇයට නියෝග කරන්නට ඇත. එහෙත් 'පිස්සු මැරී' එයට ප්‍රමාද වන්නට ඇත. කෝපාවිෂ්ඨ වී සිටි ඔහු නොසරුප් වදනින් ඇයට බැණවැදුණේ අපට ද ඇසෙන අයුරෙනි.

අපේ මීළඟ උත්සාහයේදී වීදුරුවෙන් තරමක් ලොකු කොටසක් කඩාගැනීමට අපට හැකිවිණි. එය තුළින් රිංගා යා හැක්කේ ඉතා අපහසුවෙනි. දැළිපිහි මෙන් මුවහත් වීදුරු කටු අතරින් රිංගා යාමද, ජීවිතය පරදුවට තබා කළ යුතු සටනකි. කුමක් සඳහා වුවත් අපට ඉතිරි වී ඇත්තේ තවත් තත්පර කිහිපයක් පමණක් විය හැක. කිඹුලාට මස් සැපයීම අවසන් වූ වහාම, ඌ අප වෙත කඩා පනිනු නියතය. ඌ තවමත් සිටියේ හියුගෝ නැගිට සිටි දොර දෙස බලාගෙන මුව අයාගෙනය.

කෝපයෙන් වියරුව සිටි හියුගෝ, සේවිකාවට යළිත් තර්ජනය කළ අයුරු අපි දුටුවෙමු. ඊළඟ මොහොතේ සිදුවූයේ අප කිසිසේත් නොසිතූ දෙයකි.

එක් ක්ෂණයකින් හියුගෝ ලෙනොක්ස් දොරටුවෙන් අවකාශයට විසිවූයේ මරළතෝනි නගමිනි! නොනවත්වාම මරළතෝනි නැගූ ඔහු ශබ්දයක් නංවමින් ඇද වැටුණේ, කිඹුලාට යාර දෙකක් පමණ ඇතටය. ඔහු අමාරුවෙන් නැගිටීමට උත්සාහ කළේය. එහෙත් ඉහළින් ඇද වැටීමෙන් පාදවලට සිදුවූ ආබාධයක් නිසාදෝ, ඔහුට නැගිටීමට අපහසුවන්නට ඇත. පොළොවේ ඇතිවූ දෙදරීමත් ශබ්දයත් නිසා ආපසු හැරී බැලූ කිඹුලා දුටුවේ, ඌ අසලම දඟලමින් සිටි හියුගෝය. ඔහු විලාප නඟද්දීම කිඹුලා උගේ හනු අතරට හියුගෝ අල්ලා ගෙන උගේ හිස ඉහළට එසෙව්වේය. හියුගෝ මරළතෝනි නගද්දී කිඹුලා ඔහුගේ ලේ පෙරෙන ශරීරය හප කළේය. භීතියෙන් ගල් ගැසී අපි එය බලා සිටියෙමු.

"ඉක්මන් කරමු! අපට තව තියෙන්නේ තත්පර කිහිපයයි!" අප සිහි එළවා ගත්තේ හෝම්ස් කළ එම කෑගැසීම අනුවය. සිමෙන්ති බංකුව ඔසවා අප මිළඟට විදුරුව වෙත එල්ල කළ පහර වඩාත් සාර්ථක විය. යකඩ ග්‍රිල් රාමුව කැඩී ගිය අතර, විදුරුව කැබලි කැබලි වලට බිඳී ගියේය. තවත් මොහොතක් හෝ පමා නොවී අපි ඉක්මනින් එළියට පැන ගත්තෙමු. අපේ ජීවිත රැකගත් නිසා, අපි මඳකට රැඳී කිඹුලා දෙසට නෙත් යොමු කළෙමු. උගේ දත්වලට බෙල්ල ළඟින් අසුවීම නිසා කැපී වෙන්වූණු හියුගෝ ගේ හිස ලේ උතුරමින් බිමට පෙරැළී ගියේය. ඔහුගේ සිරුරේ අනෙක් කොටස් ගිල දමමින්, කිඹුලා වේගයෙන් ආවේ අප සිටි දෙසටය. තවත් තත්පර කිහිපයක් පමා වූවා නම් අප ද ඌට ගොදුරු වන්නට ඉඩ තිබිණ.

ධාරානිපාත වර්ෂාවේ නැහැවෙමින් අපි රිච්මන්ඩ් හිල් දුම්රියපොළ වෙත ගමන් කළෙමු.

"හියුගෝ අර දොරෙන් එළියට විසිවුණේ කොහොමද කියල හිතාගන්න නම් එච්චර අමාරු නෑ" හෝම්ස් කීවේ අප දුම්රියපොළ අසල ජෝජ් බෝ තානායමට වී, බ්‍රැන්ඩි වීදුරුවක් පානය කරමින් සිටින අතරය. "ඔහු ලිස්සා ගියා වෙන්නත් පුළුවනි. නමුත් මට නම් හිතෙන්නේ හියුගෝ අර ගැනිට බැණ වැදුණු ආකාරයට, "පිස්සු මැහී" ගේ ඉවසීමේ සීමාව ඉක්මවා ගියා කියලයි. ඔහු නොහිතූ මොහොතක ඒ ගැනි එකපාරට ඔහුව තල්ලුකර දමන්න ඇති. මේ කෲර පුද්ගලයා අසරණ මිනිසුන් ගණනක් ඝාතනය කළාට, ඔහුට නිසි දඬුවම ලැබුණා."

"කිඹුලාගේ ගොදුර ලෙස හියුගෝව ලැබුණේ අපේ හොඳ වෙලාවට. ඔහු ඒ වෙලාවෙ එතැනට නොවැටුණා නම්, ඌ ඊළඟට ලේ පෙරමින් හපකරන්නෙ අපිව" මම කීවෙමි.

"මතකද වොට්සන් ඒ වෙලාවෙ හියුගෝ අපට කියූ කතාව? ක්‍රොකෝඩිලස් ජයගැන්ටස් ඇෆ්‍රිකානස් ගේ ප්‍රියතම භෝජනය මිනිමස් කියලා? හියුගෝ ඒක අපේ ඇස් ඉදිරිපිටදීම අපට ඔප්පු කරල පෙන්නුවා!"

Reading Purposes Only Not For Commercial

අද්භූත ආගන්තුකයා

බ්‍රිතාන්‍ය යුද හමුදාවේ ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස මා ඉන්දියාවේ ගත කළ කාලය ගැන පාඨක ඔබට අමුතුවෙන් කීම අනවශ්‍ය යයි සිතමි. එකල මා මුහුණදුන් අපූරු සිදුවීමක් ගැන මට මැතකදී සිහිවිය. එය මීට පෙර ඔබ වෙත ඉදිරිපත් නොකළ සිද්ධියකි.

එදා හමුදාවේ සේවය කළ අපි සිව්දෙනෙක්, හින්දු හා බෞද්ධ සිද්ධස්ථානවල නටබුන් නැරඹීමේ අරමුණෙන් බරණැස් නගරයේ සංචාරය කළෙමු. අප සැමදෙනෙකුම සැරසී සිටියේ සිවිල් ඇඳුමෙනි. පැය කිහිපයක් ගිනියම් අවවේ ඇවිදීමෙන් පසු අපට එක් විශාල නුග ගසක් දක්නට ලැබිණි. එහි සෙවණට වී විඩා නිවා ගැනීමට අපි තීරණය කළෙමු. එහිදී අපට දක්නට ලැබුණේ, නුග සෙවණේ කෙළවරකට වී භාවනානුයෝගීව සිටි හින්දු භක්තික සන්නාසියෙකි. නාඳුනන අයගේ අත්ලේ ඇති රේඛා පරීක්ෂා කොට ඔවුන් පිළිබඳ යමක් කීමට, මොවුන් දක්වන දක්ෂතාවය ගැන අප අසා තිබිණි. එබැවින් ඔහු අමතා එවැන්නක් ඇසීමට අපේ කැමැත්ත ඔහුට දැනුම් දුන්නෙමු.

අප පිළිබඳ කිසිදු තොරතුරක් දැන නොසිටි සන්නාසියා මගේ දකුණු අත්ල පරීක්ෂා කොට, කැඩුණු ඉංග්‍රීසියෙන් පැවසුවේ කරුණු ස්වල්පයක් පමණි. එය මෙසේයි.

"..... මේ අත්ල හිමි ඔබ දුප්පතෙක්. ඔබට විශාල ධනයක් හිමි තරුණියක සමග විවාහවීමට වරම් තිබෙනවා. නමුත් ඔබේ විවාහය පෙනි පෙනී ඇයට ද ඒ ධනය අහිමි වෙනවා. ජීවිතයේ හොඳම කාලය ඔබට ගෙවීමට වන්නේ දුප්පතෙකු ලෙස. නමුත් දෛවය කුරිරු නෑ. ඔබ මැදිවිය පසුකරද්දී ඔබ විශාල ධනයක හිමිකරුවෙකු වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඔබ අතට මුදල් ලැබෙන්නේ ඔබ මහලු වියට පා තැබූ පසු..... ඒ කාරණය ගැන මං සහතික වෙන්නම්.

..... තවත් කරුණක්..... ඔබේ දැතේම මහපටැඟිලි කෙළවර පිහිටි නියපොතු වලට ඇත්තේ, ඉතා අසාමාන්‍ය සෘජුකෝණාස්‍රාකාර හැඩයක්. මෙවැනි අය බොහෝවිට මිනිසුන් තියුණු ආයුධ වලින් කපාදමන, සිරුරෙන් ලේ ගලන කැපුම් තුවාල සාදන, අපරාධකාරයින් බවට පත්වෙනවා. නමුත් උත්සාහ දැරුවොත් ඔබට ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු වෙන්නත් බැරි කමක් නෑ.....!"

මෙය ඇසූ මගේ මිතුරෝ එවෙලේම කොක් හඬලා සිනාසුණහ. ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු වීමට මට කුසලතාවයක් ඇති බැව්, මේ සන්නාසියා දැනගත්තේ කෙලෙසද?..... ඊළඟට මා වයස්ගත වූ පසු ධනවතෙකු වන බව.....? සුද්දන්ගෙන් මුදලක් ගරාගැනීමට හින්දු පූජකයෝ නොයෙක් ප්‍රයෝග කරති. මෙය ද එවැන්නක් යයි නිගමනය කොට, මම ඔහු කී සියල්ල සිතින් බැහැර කළෙමි. එහෙත් අපේ දෛවය අපේ ජීවිත කරකවා දමන්නේ, අප කවුරුත් නොසිතන ආකාරයටයි. ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස, විශාල මුදලක් උපයා ගැනීමට මට කිසිදාක හැකි නොවීය. මගේ බිරිඳ වූ මේරි මෝස්ටන්ට හිමිවීමට තිබූ ධනස්කන්ධයක්, අපට පෙනි පෙනී අහිමිවූ බවද ඔබ දන්නා කරුණකි. සන්නාසියා කියූ දෙය මොන තරම් සැබෑවක් ද යන්න මගේ මේ කතාව ඇසූ පසු ඔබට වැටහෙනු ඇත.

ශ්‍රීමත් ඩොමිනික් හෝල්ඩන් යනු මගේ මවගේ දුරස්ථ ඥාති සොහොයුරෙකි. ජීවිතයේ දීර්ඝ කාලයක් ඉන්දියාවේ ගත කළ ඔහු ඉන්දියාව පුරා ප්‍රසිද්ධියට පත් විය. ඔහු විශිෂ්ට කීර්ති නාමයක් ලැබුවේ අති දක්ෂ විශේෂඥ වෛද්‍යවරයකු ලෙසිනි. සදාකල්හිම දුප්පතෙකුව සිටි මා, එක් පැයක් ඇතුළත ඉඩම් හිමි විශාල ධනවතෙකු බවට පත්කළේ ඔහුගේ මරණයයි.

සර් ඩොමිනික්ගේ බූදලය උරුම වීමට, මට පෙර, ඔහුට සමීප ඥාතීන් තවත් පස්දෙනෙකු සිටි බව අප්‍රකට කරුණක් නොවීය. එසේ තිබියදීත් තම අන්තිම කැමැති පත්‍රයෙන් සියයට අනූවක්ම ඔහු මා නමට ලියුවේ ඇයිද යන්න, කාගේත් විමතියට හේතුවීය. මගේ ඉන්දියානු මාමා මට හඳුනාගන්නට ලැබුණේ ඉතා මෑත කාලයේදී බව ඇත්තකි. නමුත් වෙනත් නෑදැයෙකු අතින් මාමාට කිසිදිනෙක සිදුනොවුණු සේවයක්, මා අතින් සිදුවුණු බව මම වගකීමෙන් සඳහන් කරමි. මෙම කථාව ඔබ විශ්වාසයට ගනී ද නැද්ද යන්න මම නොදනිමි. ඊට හේතුව එය ඉතාමත් කලාතුරකින් අසන්නට ලැබෙන ආකාරයේ අසාමාන්‍ය සිදුවීමක් වීමයි. එය විශ්වාස කිරීම හෝ නොකිරීම ඔබට භාරය. මම එය ලියා තබමි.

මා දන්නා තරමින් සර් ඩොමිනික් හෝල්ඩන්ට තිබූ වෛද්‍ය උපාධි වූයේ, CB (Bachelor of Chirology), M. Path. (Master of Pathology), KCSI (Knight Commander Surgeon of India) සහ MD (Doctor of Medicine) පමණි. එහෙත් ඔහු ඉන්දියාවේ ගතකළ කාලයේ මුළු

ඉන්දියානු අධිරාජ්‍යයටම සිටි, විශිෂ්ටතම ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා වූයේ ඔහුය. හමුදා සේවයෙන් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු ඔහු පෞද්ගලික වෛද්‍ය සේවය ඇරඹුවේය. ඔහු සතු විශේෂඥ දැනුම රට හැමතැනකටම ඇවැසි වීම නිසා, ඔහු ඉන්දියාව පුරා සංචාරය කළේ ය. වයස්ගත වෙද්දී මෙසේ අධික ලෙස මහන්සිවීම නුසුදුසු බැව් ඔහු තේරුම් ගන්නට ඇත. එබැවින් ඔහු පෞද්ගලික වෛද්‍යකම බොම්බායේ පමණක් කිරීමට තීරණය කළේය. බොම්බායේ අදටත් සුප්‍රසිද්ධ අති විශාලම සුවසේවා මධ්‍යස්ථානය වන පෙරදිග මහා රෝග්‍යශාලාවේ නිර්මාතෘ සර් ඩොමිනික් හෝල්ඩන් ය.

කෙසේ වෙතත් කාලය ගතවෙද්දී, ඔහු සතුව තිබූ අයෝමය ශක්තිය පිරිහෙන්නට පටන් ගත් බව අසන්නට ලැබිණි. ආපසු එංගලන්තයට ගොස් සම්පූර්ණ විවේකයක් ගැනීම යෝග්‍ය බව, සහෝදර වෛද්‍ය විශේෂඥයෝ ඔහුට උපදෙස් දුන්හ. මුලදී ඊට කැමැති නොවූවත් අවසානයේ ඔහු ඊට එකඟවූයේ, ඔහුගේ බිරිඳ වූ හෝල්ඩන් ආර්යාවගේ ආයාචනය නිසා ය.

ඔහු පදිංචිය සඳහා තෝරා ගත්තේ ඔහුගේ උපන්බිම වූ විල්ට්ශයර් ප්‍රාන්තයයි. සැලිස්බරි තැනිතලා ප්‍රදේශයේ විශාල වතුයායක් මැද පිහිටි සුවිසල් පැරණි වලව්වක් සර් හෝල්ඩන් මිලදී ගත්තේය. මීළඟට ඔහු තම කාලය ගතකළේ හැමදාමත් ඔහුගේ විනෝදාංශය වූ, සංසන්දනාත්මක ව්‍යාධිවේදය පිළිබඳ හැදෑරීම සඳහාය.

දරු මල්ලන් නොසිටි, එහෙන් කෝටිපතියෙකු වූ අපේ මාමා හා නැන්දා, එංගලන්තයේ පදිංචියට ආ බැව් පුවත්පත් වල පළවී තිබෙනු මම දුටුවෙමි. මෙම කරුණ අපේ පවුලේ ඥාතීන්ගේ සිත්වල යම් උත්තේජනයක් ඇති කළ බව පුදුමයක් නොවේ. ඔහුගේ නිවහන වූ රොඩන්හර්ස්ට් මන්දිරය වෙත ඥාතීන් වරින්වර කැඳවීමට, මාමාද අමතක නොකෙළේය. ඒ පිළිබඳව මම එහි ගිය මගේ ඥාති සොහොයුරන් කිහිපදෙනෙකුගෙන් විමසුවෙමි.

රොඩන්හර්ස්ට් වෙත ගිය ගමන සිතේ කිසිදු සතුටක් ඇති නොකළ, දොම්නසින් පිරුණු එකක් බැව් ඔවුහු පැවසූහ. මගේ වාරය පැමිණියේ මා බලාපොරොත්තු නොවූ විලසිනි. එහි යම්දෝ නොයම්දෝයි මගේ සිතේ දෙගිඩියාවක් ද ඇතිවිය. මේ කාලය වන විට මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා ද සසෙක්ස් ප්‍රාන්තයට වී, ඔහුගේ විනෝදාංශය වූ මී මැස්සන් ඇතිකිරීමේ යෙදුණේය. පාළුවෙන්

පිරුණු මගේ ජීවිතයේ යම් වෙනසක් අපේක්ෂාවෙන් ඔක්තෝබර් මාසයේ දිනයක, මම විල්ට්ෂයර් ප්‍රාන්තය බලා පිටත්වීමි.

මාමාගේ වතුයාය පිහිටා තිබුණේ සැලිස්බරි තැනිතලාවේ අන්තිම කෙළවරේය. වගා කළ හැකි සශ්‍රීක ගොවිබිම් පිහිටි මේ අඩවියෙන් පසු ඇරඹුණේ හුණු ගලින් පිරුණු කඳුකරයයි. ඩින්ටන් දුම්රියපොළෙන් බැස මම කුලීරියකට නැඟුණෙමි. මගේ ගමන් මඟ වැටී තිබුණේ ගැමියන්ගේ කුඩා නිවාස හා ගොවිපොළ රැසක් අතරිනි. ඈතින් පිහිටි කඳුගැට, බැසයන හිරුගේ එළියෙන් වර්ණවත් විය. රොඩින්හර්ස්ට් මැදුර වෙත වැටී තිබූ මාවත අලංකාර වී තිබුණේ ඒ දෙපස වවා තිබූ එල්ම් ගස් වලිනි. ඒ ගස් අතරින් සීතල සුළඟක් හමා ගියේ, දෙසවණට මිහිරි සංගීතමය හඬක් නංවමිනි.

මම අඩ අඳුරේ ඈතින් එළියක් දිටිමි. ටියුඩර් රාජ සමයේ ගෘහනිර්මාණ ශිල්පයට ඉදිවුණු, පෞරාණික වලව්වක් ගස් අතරින් දක්නට ලැබිණ. රියෙන් බට මා, ප්‍රධාන ගෘහසේවකයා විසින් සිය ස්වාමියා වෙත කැඳවාගෙන යන ලදි.

ඔහු ගිනිඋදුන අසලට වී ගිනිතපිමින් සිටියේය. එංගලන්තයේ හේමන්ත ඍතුවේ සීතලෙන් ඔහු වෙවුළමින් සිටියේය. එම කාමරයේ පහන් දල්වා නොතිබිණි. මා දුටුවේ රත්පැහැයෙන් බැබළුණු ගිනිඅඟුරු පමණකි. ඒ අතරේ සේවකයෙක් දීප්තිමත් ආලෝකයක් විහිදූ පහනක් කාමරය වෙත ගෙන ආවේය. මගේ මාමාගේ පෙනුම මට හරි හැටි දැක ගන්නට ලැබුණේ ඒ මොහොතේදීය. මා දුටු වහාම ඔහු අසුනින් නැගිට මට අතට අත දුන්නේ, රොඩින්හර්ස්ට් මන්දිරයට මා සාදරයෙන් පිළිගනිමිනි.

උසින් අඩි හයකටත් වැඩි ඔහුට පුළුල් උරහිස් තිබිණ. මේ නිසා තරුණ කාලයේ නම්, ඔහුට දැවැන්ත සිරුරක් තිබෙන්නට ඇත. නමුත් වයසත් සමග ඔහුගේ උරහිස් ඉදිරියට හැකිළී තිබිණි. රතු ඉන්දියානුවෙකුගේ වැනි උල්, වක් වූ නැහැයක් ඔහු සතුවිය. එහෙත් මුහුණ පුරාම රැළිවැටී තිබිණ. ඇස්වල ඇතුළු කෙළවරේ සිට නිකට දක්වාම ඒ රැළි පිහිටා තිබුණේ, මුහුණේ ඇතිවූ ගැඹුරු කැළැල් විලසිනි. කෙසේ වෙතත් ඝන ඇහිබැමි යටින් මා වෙත යොමු වී තිබුණේ, නිල් පැහැති තියුණු නෙත් යුගලකි. ලෝකයට මුහුණ දී අප්‍රමාණ අත්දැකීම් ලබා සිටි ඔහු, තම තියුණු නෙත්වලින් නිරීක්ෂණය කරන්නට උත්සාහ කළේ, මා කෙබඳු පුද්ගලයෙකුද යන්න විය යුතුය.

ඔහු මට අතට අත දුන්නේ රොඩන්හර්ස්ට් මන්දිරයට මා සාදරයෙන් පිළිගනිමිනි.

මගේ මිත්‍රයා සමග දිගු කලක් ගත කිරීම නිසා, යම් යම්දේ නිරීක්ෂණය කොට නිගමනවලට එළැඹීමට, මට ද තරමක හැකියාවක් තිබිණ. සර් ඩොමිනික් මට අතට අත දෙද්දී ඔහුගේ අත්වල ඇඟිලි හා මැණික් කටුව මම දුටුවෙමි. ඒවා අතිශයින්ම කෙටිටු වී තිබුණේ අසාමාන්‍ය විලසිනි. වයසට යද්දී සිරුරේ මේද ප්‍රමාණය අඩුවුවත්, මෙතරම් අසාමාන්‍ය කෙටිටුවීමක්? දෙනෙතේ තිබූ බැල්ම රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගෙන තෘප්තිමත් ජීවිතයක් ගෙවන්නෙකුගේ බැල්ම නොවේ; මානසිකව කඩාවැටීමකට ලක්වුණු, භීතියෙන් අසරණ වුණු පුද්ගලයෙකුගේ බැල්මකි. ඒ, තම ස්වාමියා වේවැල අතට ගෙන, තමාට දඬුවම් කිරීමට යද්දී බල්ලෙකුගේ දෙනෙතට නැගෙන බැල්මය. මා ලබා තිබූ වෛද්‍ය අත්දැකීම් අනුව, මෙයට හේතුව කුමක් විය හැකිදැයි මම කල්පනා කළෙමි. ඔහු යම්කිසි භයානක රෝගයකට ගොදුරුවී සිටිනවා වියයුතුය. තමන් සතු වෛද්‍ය දැනුම නිසා, එම රෝගය නිශ්චය කර, කොයිමොහොතේ හෝ මරණය තමා වෙත එන බැව් ඔහුට වැටහී ඇතුවා විය යුතුය.

පැයක් පමණ ගතවෙද්දී මම සර් ඩොමිනික් හා ඔහුගේ බිරිඳ සමග, රාත්‍රී භෝජනය සඳහා මේසයට හිඳගත්තෙමි. හෝල්ඩන් මහත්මිය එනම් මගේ තැන්දා, සිහින් මිටි සිරුරක් තිබූ කරුණාවන්ත කාන්තාවක වූවාය. ඒ සමගම ඇය තම සැමියා කෙරෙහි දැඩි අවධානයකින් පසුවූවාය. ඔහුගේ දෙනෙත්වල තිබූ භීතියට පත් බැල්ම, ඇගේ දෙනෙත්වල ද ඇත්දැයි විටෙක මට සැක සිතිණි. ඉන්දියාවේදී දිගු කලක් නිස්සේ ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් ගැන කියමින් විටෙක ඔවුහු සිනාසුණහ. විටෙක ඔවුන් තම කථාව එක්වරම නවත්වා නිහඬ වූයේ කැලැඹුණු සිත්වලිනි. ඔවුන් සමග ඉන්දියාවේ සිට ආ සේවකයින් කිහිප දෙනෙකුම, රොඩන්හර්ස්ට් මැඳුරේ සේවය කළ බැව් මට අසන්නට ලැබිණි. සමහර ව්‍යාංජන ඉන්දියානු ආකාරයට කුළුබඩු දමා පිළියෙල කර තිබිණි. කෑම මේසයේ කටයුතු වලටද සහාය වූයේ ඉන්දියානු ජාතිකයෙකි.

කෑම වේල අවසන් කොට අපි විසිත්ත කාමරයේ හිඳගෙන වයින් වීදුරුවක රස බැලුවෙමු. මෙවැනි වෙලාවල පයිප්පය හෝ සුරුට්ටුවක් දල්වාගෙන දුම්බීමේ පුරුද්දක් හෝම්ස්ට සහ මට තිබුණු බැව් මගේ පාඨකයෝ දනිති. එහෙත් මගේ මාමා – සර් ඩොමිනික් හෝල්ඩන්, තවමත් මට දුම්බීමට ඇරයුමක් නොකළේය. අපි දිගින් දිගටම නොයෙක් දේ ගැන කතාබහ කළෙමු.

මා ඉන්දියාවේ ගත කළ කාලයේදී සාමාන්‍ය මිනිසුන් සමග ආශ්‍රයට මට එතරම් අවස්ථාවක් නොලැබිණ. එහෙත් ඔහුට ඔවුන් ගැන හොඳ දැනුමක් තිබිණ. පෙරදිග වැසියන් ඇදහූ ආගම් සහ පුනරුත්පත්තිය ගැන කථාකළ අපේ මාතෘකාව, හොල්මන් සහ අවතාරවලට යොමුවූයේ කෙලෙසදැයි, මට දැන් අමතකය. හොල්මන් අවතාර ගැන මා විශ්වාස නොකරන බවත්, එයින් බියට පත්නොවන බවත් මම ඔවුනට කීවෙමි. ඒ කතාබහ ඇරඹුණු විගසම, තම අසුනෙන් නැගී සිටි හෝල්ඩන් ආර්යාව තම කාමරයට ගියාය.

සුරුට්ටු පෙට්ටිය මා වෙතට ළං කළ සර් ඩොමිනික්, පසුව ඔහුද සුරුට්ටුවක් දල්වා ගත්තේය. අපි දෙදෙනා මඳ වේලාවක් නිහඬව දුම්පානය කළෙමු. ඔහු තම දුම්වැටිය දෙතොලට ළං කළ සෑම වාරයකදීම, ඔහුගේ අත වෙව්ළූ ආකාරය මම බලාසිටියෙමි. ඔහු පාකින්සන් රෝගය වැනි මොළය හා මධ්‍යස්තායු පද්ධතිය සම්බන්ධ රෝගයකට ගොදුරු වී ඇත්දැයි සැකයක්, එක්වරම මගේ සිතේ ඇතිවිය. ව්‍යාධිවේද විශේෂඥයකු වන ඔහුට, මෙවැනි රෝග ගැන පරතෙරටම ගිය දැනුමක් ඇතුවා නොඅනුමානය. මා ඒ ගැන විමසීමට සූදානම් වූවා පමණි.

තමාගේ අතීතය පෞද්ගලික රහසක් මා වෙත හෙළිකිරීමට, ඔහු සූදානම් වෙමින් සිටින්නේ යයි මට ඉවෙන් මෙන් හැඟිණ. ඒ ඔහු මා සමග කථා කළ ස්වරය වෙනස් වූ නිසාය. ඔහුගේ කථාවට බාධාකිරීම නවත්වා, ඔහුට නිහඬව සවන්දීමට මම එවෙලේ තීරණය කළෙමි.

"දොස්තර වොට්සන්" ඔහු කීය. "මට ඔබ සමග කතාබහ කරන්න ලැබුණේ බොහොම ටිකයි. නමුත් මට පෙනෙනවා, මං හමුවිය යුතු, මං සොයමින් සිටි පුද්ගලයා ඔබය කියා"

"එය ඇසීමත් මට සන්තෝෂයක් මහත්මයා"

"ඔබ බොහොම ඉවසීමෙන් කන්දෙන බුද්ධිමත් කෙනෙකු බව මට තේරෙනවා" ඔහු කීය. "මා ඉන්දියාවේ ජීවත්වුණත්, ඔබේ මිත්‍රයා ෂර්ලොක් හෝම්ස් ගැනත් ඔහුගේ වික්‍රමාන්විත පරීක්ෂණ ගැනත් මට අහන්න ලැබුණා. ඔබ ලියූ ඒ හැමදෙයක්ම, මං ආශාවෙන් කියෙව්වා. ඔබ දෙදෙනා ගැන තොරතුරු මට ගෙනැත් දුන්නේ එංගලන්තයේ සිට මගේ ආරෝග්‍යශාලාවේ සේවයට පැමිණි වෛද්‍ය විශේෂඥයෙක්."

"මොකක්ද ඔහුගේ නම?"

"වෛද්‍ය කෙවින් සිම්සන්"

"වෛද්‍ය සිම්සන් අපි දෙදෙනාගේ මිත්‍රයෙක්"

"ඔහු ඒ බව මට කිව්වා" සර් ඩොමිනික් කීය. "මමත් මුහුණදීල ඉන්නවා බරපතළ ප්‍රශ්නයකට. මං දන්නෙ නෑ මට පිහිටවීමට ඔබට හැකිවේවිද කියල"

"අපි හැකි සම්පූර්ණ උත්සාහයක් යොදන්නම්"

"නමුත් චොට්සන් මහත්මයා, ඔබේ මිත්‍රයාට පරාජය කිරීමට හැකිවුණේ මනුෂ්‍යයින්. එහෙම නේද? මට විශාල ප්‍රශ්නයක් වෙලා තියෙන්නේ අමනුෂ්‍යයෙක්! එවැනි දේකින් ඔබ භයට පත්වෙන්නෙ නැද්ද?"

"කොහොමටවත් නෑ මහත්මයා"

"සමහර විට එහෙම දෙයක් දකින්න එවැනි කෙනෙකුට මුහුණදෙන්න ඔබ කැමතිත් ඇති?"

"හරිම කැමතියි"

සර් ඩොමිනික් සැනසුම් සුසුමක් හෙළුවේය.

"දොස්තර චොට්සන්, ඔබ විශ්වාස කරාවිද මම දන්නෙ නෑ. නමුත් ඔය විදියට නිර්භීතව කතාකරන්න පුළුවන් කාලයක් මටත් තිබුණා. මොන සතුරු බලවේගයක් ඉදිරියට ආවත් මං නිර්භයව ඉස්සරහට ගියා. මගේ ඒ තොසැලෙන, නිර්භයකම ගැන ඉන්දියාවේ විසූ ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් අතර මට කීර්ති නාමයක් ලැබී තිබුණා. සුද්දන් ඝාතනය කරමින් ඇවිළුණු මහා ඉන්දියන් කැරැල්ල අප ඉදිරියට ළංවුණත් මම සැළුණේ නෑ. ඒ වුණාට දැන් මං පත්වී ඇති තත්ත්වය ඔබට පෙනෙනවා නේද? මේ විල්ට්ෂයර් ප්‍රාන්තයේ පාළු ගමකට වෙලා, මං අද ඉන්නේ බයගුල්ලෙක් වගේ. මං ඔබටත් අවවාද කරනවා, අපට තේරුම් කරන්න බැරි, හරිහැටි නොපෙනෙන භූතයන් ගැන, ඕනෑවට වඩා නිර්භයව කතාකරන්න එපා. ඒ මොකද ඊළඟට ඔබත් පත්වේවි මගේ තත්ත්වයට. එහෙම වුණු කෙනෙක් අන්තිමට තවනින්නේ පිස්සන් කොටුවේ; නැත්නම් වළ පල්ලේ"

ඔහුගේ විශ්වාසය දිනා ගැනීමේ අරමුණෙන්, මම තවදුරටත් ඔහුට කන් දුන්නෙමි. ඔහු එය මට පැවසූ ආකාරයට මගේ සිතේ කුතූහලයක් ඇතිවූ බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නැත.

"දොස්තර චොට්සන්, දැන් අවුරුදු දෙකකට කිට්ටු කාලයක ඉඳලා මගේ බිරිඳගේත්, මගේත් ජීවිත ඉතාම දුක්ඛිත තත්ත්වයකට පත්වෙලා තියෙනවා. හැමදාමත් එයට මුහුණදුන්නා කියල, ඒකෙන්

ඇතිවෙන කම්පනයේ නම් අඩුවක් වුණේ නෑ. අපට මහා හිරිහැරයක් වී තිබෙන මේ අද්භුත දේ ගැන, එයට අප කුමක් කළ යුතු ද යන්න ගැන, ඔබට පුළුවන් ද උපදෙසක් දෙන්න? එහෙම දෙයක් දිය හැකිනම් මං එය ඉතාම අගය කරනවා."

"මං කැමතියි දැනගන්න, ඔබ මුහුණදෙන ඒ උපද්‍රවය කුමක්ද කියල. ඒ මොන වගේ දෙයක්ද?"

"ඒ ගැන මං ඔබට කල් තබා කියල දීල ඔබ දැනුවත් කරන්නම්. එහෙම නොකොළොත් මේය තේරුම් ගැනීම ඔබට අපහසුවෙනවා. එන්න මගේ පිටිපසින්"

කී ඔහු අසුනෙන් නැගිට විසිත්ත කාමරයෙන් පිටවිය. මිළඟට දිගු බරාඳයක් දිගේ තරමක් දුර ඇවිද ගිය පසු අප ළඟාවූයේ වසා තිබූ දොරක් වෙතය. එය විවෘත කළ සර් ඩොමිනික් මා ඇතුළට කැඳෙව්වේය. මට දකින්නට ලැබුණේ වෛද්‍ය විද්‍යාලවල දකින්නට ලැබෙන ආකාරයේ පර්යේෂණාගාරයකි. සෑහෙන තරම් විශාල කාමරයක් වූ එහි දිගු බිත්ති දෙකක් පුරා හතරැස් කොටු සිටින සේ රාක්ක සාදා තිබිණි. මෙම සෑම කොටුවක් තුළම විදුරු සිලින්ඩර හෝ ගෝලාකාර ප්ලාස්කු විශාල සංඛ්‍යාවක් විය. එම විදුරු භාජන තුළ තිබුණේ ෆෝමලින් ද්‍රාවණය තුළ බහා සංරක්ෂිත, මිනිස්පටක හා ඉන්දියයන් බැව් බැලූ බැල්මට පෙනිණ. ලන්ඩන් වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ හා එඩින්බ්‍රෝ වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ ව්‍යාධි පටක කෞතුකාගාර වත්, මේ තරම් විශාල සංඛ්‍යාවක් නිදර්ශක සහිත, මේ තරම් ක්‍රමානුකූල ලෙස සකස් වූ ඒවාද යන්න මම නොදනිමි. හෘදයවස්තුව, අක්මාව, මොළය, පෙණහැල්ල, අත්, කකුල් ආදී වශයෙන් සිරුරේ එක් එක් කොටස් සඳහා රාක්කවල තැන් වෙන් කර තිබිණි. පර්යේෂණාගාරයේ එක් කෙළවරක, පටක සංරක්ෂණය සඳහා යොදාගන්නා ෆෝමලින්, සේලයින්, මද්‍යසාරය, ඇතුළු රසායන ද්‍රව්‍ය අඩංගු බෝතල් ගබඩාවය. මෘතශරීර විච්ඡේදනය කිරීමට යොදාගන්නා ආයුධ සහිත මේසයක් තවත් තැනක විය.

"ඔබට පෙනෙනවා නේද දොස්තර වොට්සන්, මම තවමත් මගේ ප්‍රියතම ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යයන කටයුතු කරනවා." සර් ඩොමිනික් කීවේය.

"මේ වගේ ව්‍යාධි පටක සංරක්ෂණාගාරයක් මං කොහේවත් දැකල නෑ" මම කීවෙමි. "මෙතැන නිදර්ශක දස දහස් ගණනක් ඇති කියලයි මට හිතෙන්නේ."

"බොම්බායේ මගේ ගෙදර තිබූ පටක කෞතුකාගාරය ඔබ දුටුවා නම්" ඔහු කීය. "'99 අවුරුද්දේ මගේ ඒ ගෙදර ගිත්නක් ඇති වී නිවසෙන් කොටසක් විනාශවුණා. මං සංරක්ෂණය කර තිබූ නිදර්ශක විශාල ප්‍රමාණයක් එයින් මට අහිමිවුණා. ගාත්‍රාවල අස්ථිවලට සම්බන්ධ පිළිකා සහ මුඛයේත්, මහ බඩවැලේත් පිළිකා සම්බන්ධ සංරක්ෂිත පටක සියල්ලම වගේ මට අහිමි වුණා. අනෙක් ඒවායිනුත් විශාල ප්‍රමාණයක් ගිත්නෙන් දැවී තිබුණා. ඒ සියල්ලමත් තිබුණා නම්, මේක අතිශයින්ම පරිපූර්ණ ව්‍යාධි පටක කෞතුකාගාරයක් වන බවට සැක නෑ."

රාක්ක වෙත නෙත් යොමු කරමින් මම ඉදිරියට ඇවිද ගියෙමි. මට මීළඟට දක්නට ලැබුණේ කුඩා වීදුරු සිලින්ඩරවල නොව විශාල වීදුරු බඳුන්වල බහා සංරක්ෂණය කර තිබූ ඉන්ද්‍රියයන් හා අංගෝපාංගය. පරපෝෂිත රෝගවලින් පීඩාවට පත් ඉන්ද්‍රිය, නොයෙක් ආකාරයට විකෘති වූ අස්ථි, විකෘති සහිතව උපන් හා නූපන් දරුවන් ආදී දහසකුත් එකක් නිදර්ශක, ෆෝමලීන් තුළ සංරක්ෂිතව තිබිණ.

"ඔබට පෙනෙනවා නේද මෙන්න මෙකැන තිබෙන සෝපාව" ඔහු කීය. "අපේ අමුත්තෙකුට රාත්‍රිය ගතකිරීමට මෙකැන සුදුසු තැනක් නෙමෙයි. නමුත් ඔබ වෛද්‍යවරයෙක්. මිනිස් සිරුරේ මියගිය කොටස් හෝ මෘත ශරීරවලින් ඔබ බියට පත්වෙන්නේ නෑ. අනික් වැදගත්ම කරුණ මං තේරුම් ගත්තේ, ඔබ සමග කෙරුණු කතාබහේ දී. ඒ, ඔබ හොල්මන් අවතාර කිසිවක් විශ්වාස නොකරන, ඒවායින් මඳකට වත් නොසැලෙන, නිර්භීත පුද්ගලයෙකු බව. මං මුහුණදී ඇති භයානක අර්බුදය හරි හැටි වටහාගන්න නම්, ඔබ මෙකැන රාත්‍රියක් ගතකළ යුතුයි. ඒ කොහොම වුණත් මගේ මේ යෝජනාවට අකමැති නම්, ඒ බව මට කියන්න. ඒකට මොහොතකටවත් පසුබට වෙන්න එපා"

"ඇත්තම කියනවා නම්, ඔබේ ඒ යෝජනාවට මං හරි කැමතියි." මම කීවෙමි.

"ඔබ මේ බරාඳය දිගේ ඉදිරියට ගියාම වම් පැත්තේ තිබෙන දෙවැනි දොර, මගේ කාමරයට" ඔහු කීය. "ඔබට මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් නම්, ඕනෑම වෙලාවක මට කතා කරන්න. වහාම ඔබේ ළඟට එන්න මං සූදානම්."

"මට නම් විශ්වාසයි ඔබ අවදිකරන්න උවමනා වෙන එකක් නැහැ කියල" මම කීවෙමි.

"මට නින්ද ගිහින් තියේවි කියල හිතන්න අමාරුයි. සුව නින්දක් මට දැන් ලැබෙන්නෙ නැති තරමයි. කොහොම වුණත් හදිසියක් වුණොත් මට කතාකරන්න."

එදා රාත්‍රියේ මට භාරවූ එම වික්‍රමාන්විත කටයුත්ත මා භාරගත්තේ, අපමණ සතුටකින් යයි කීවොත් එය බොරුවකි. මගේ සිතේ තිබූ ධෛර්යය මෙන්ම භය ද, මගේ අසල්වැසි ඕනෑම කෙනෙකුගේ ඒ ගුණාංග වලට සමීපය. දිගු කලක් වෛද්‍ය වෘත්තියේ යෙදීම නිසාත්, ඇෆ්ගනිස්ථාන යුද පෙරමුණේ කළ ශල්‍ය වෛද්‍ය කටයුතු නිසාත්, මිනිස් පටක මගේ සිතේ පිළිකුලක් ඇති කළේ නැත. මරණය යනු වෛද්‍යවරයෙකුට එදිනෙදා දක්නට ලැබෙන දෙයකි. එබැවින් එයින් ද මම තැති නොගත්තෙමි. මගේ මාමා මෙවැනි මානසික කඩාවැටීමකට ලක්වී ඇත්තේ, ඔහු දිගු කලක් විවේකයක් නොලබා වෙහෙසවීම නිසා විය යුතුය. වැඩ රාජකාරි අඩු ජීවිතයක් ගතකළ මට, මෙය හොඳ අත්දැකීමක් වීමට ඉඩ ඇත. දඩයක්කාරයකු තමා දඩයම් කරන සතුන් දියබීමට එනතුරු කැලේ ගහකට මුවා වී හැංගී සිටින්නේ යම්සේද, මමත් එලෙස සෝදිසියෙන් බලා ඉඳිමි.

පර්යේෂණාගාරයේ දොර වසා දමා මම ඇඳුම් මාරුකිරීමට සිතුවෙමි. එහෙත් පිජාමා ඇඳුමකින් සැරසී සිටීම හදිසි අවස්ථාවකදී කරදරයකි. එබැවින්, කොලරය, ටයිපටිය හා ඇතුළු කබාය ඉවත්කොට, පිටත කබාය යළි හැඳ ගතිමි. අතතුරුව ඝන රෙද්දකින් ආවරණය කොට තිබූ සෝපාවේ වැතිරුණෙමි.

මෙතැන සුවසේ නිදාගත හැකි තැනක් නොවීය. රසායන ද්‍රව්‍ය වලින්, විශේෂයෙන්ම ෆෝමලීන් ආදී අනෙක් රසායන ද්‍රව්‍ය වලින් නැඟුණු දුර්ගන්ධය නිසා, හුස්ම ගැනීම පවා අපහසු විය. ජනෙල් වීදුරුව ආවරණය කිරීමට ජනෙල් තිරයක් නොවීය. එබැවින් කාමරය තුළට සඳඵලිය හොඳින් වැටිණ. සතරවටින්ම මට දක්නට ලැබුණේ මොනවාද? විශාල වීදුරු බඳුන්වල දැමූ විකෘති මුහුණු, දරුණු රෝග නිසා මියගිය පුද්ගලයන්ගේ ඉන්ද්‍රීය, අංගෝපාංග, විකෘති අස්ථි ආදියයි. මෙපමණ වේලාවක් මා නුදුටු නිදර්ශක රැසක් මා දුටුවේ සෝපාවේ වැතිරුණු පසුය. ඒ බිත්තියට සවිකළ වීදුරු තට්ටු දෙකක තබා තිබූ හිස්කබල් රාශියකි. හිස්කබලේ විවිධ අස්ථීන්ට

ඒ පුද්ගලයා විදුරු බඳුන්වල තිබූ නිදර්ශක පරීක්ෂාකරමින් ඉදිරියට ගමන් කළේය.

වැලඳුණු රෝග නිසා, මාමා ඒවා එකතු කරන්නට ඇත. මඳ අඳුරේ තිබූ ඒවා මට දිස්වූයේ අඳුරේ සැඟවී මා දෙස බලාසිටි භූතයන් පෙළක් විලසිනි.

නින්දට යාමේ අරමුණෙන් මම ඉටිපන්දම නිවා දැමුවෙමි. මුළු නිවස පුරාම තිබුණේ දැඩි නිශ්ශබ්දතාවයකි. මඳ සුළඟට ගස්වල අතුරිකිලි සෙලවෙන හඬ පමණක් උද්‍යානය දෙසින් ඇසිණ. මම එයට සවන්දීගෙන සිටියෙමි. නැළැවිලි ගීතයක් වැනි එම මියුරු හඬ නිසා මගේ සිතේ සන්සුන් බවක් ඇතිවිය. එදා දවසම දුම්රියේ හා පසුව අශ්වකරත්තයේ ගමන්කිරීම නිසා මට ගමන් විඩාව ද දැනිණ. එබැවින් මම ඉක්මනින් ගැඹුරු නින්දකට වැටුණෙමි.

මා එක්වරම අවදිවූයේ කාමරයේ ඇතුළත ඇතිවූ ශබ්දයක් නිසයි. වැළමිටි දෙක සෝපාවට බරකර මම මඳක් ඉහළට එසවී බැලුවෙමි. හතරැස් කොටුවක හැඩයට කාමරය තුළට වැටී තිබූ සඳ එළිය තවමත් තිබිණ. එහෙත් දැන් එය කාමරයේ වෙනත් තැනකය. පැය කිහිපයක් ගතවී ඇති බැව් මම එයින් වටහා ගත්තෙමි. කාමරයේ අනෙක් හරියේ සෑහෙන තරම් අඳුරු බවක් විය. මඳ වේලාවක් ගතවෙද්දී මගේ දෙනෙත් අඳුරට හුරුවිය. යමක් කාමරය තුළ සෙලවෙන බව මා දුටුවේ එවිටය. අඳුරු අඩවියේ සිට එය සඳඑළිය වැටී තිබූ කොටසට ගමන් කරද්දී, ඒ කුමක් දැයි මම හොඳින් දුටුවෙමි. ඒ එතරම් උස් නොවූ, මඳක් තරබාරු මිනිසෙකු බව හඳුනාගැනීමට මට අපහසු නොවිය. එම පුද්ගලයා හැඳ සිටියේ අළු පැහැති ගවොමක් වැනි ඇඳුමක් යයි මට සිතිණි. ඔහුගේ මුහුණේ පැත්තකට වැටුණු සඳ එළිය නිසා, ඒ ඉන්දියානුවෙකු බව මම තේරුම් ගනිමි. ඔහු ඉතා සෙමින් බිත්තියක අයිනක් දිගේ ඉදිරියට ගමන් කරමින් සිටියේය.

ඔහු ඉතා විමසිල්ලෙන් තම දෙනෙත් යොමුකරගෙන සිටියේ රාත්‍රිකවල, වීදුරු බඳුන්වල ඛහා තිබූ නිදර්ශක වෙතයි. එහි තිබූ සෑම බඳුනකටම ළංවෙමින්, පරීක්ෂා කරමින් ඔහු ඉදිරියට පා තැබුවේය. ඔහු ගමන් කළේ ඉතා පරෙස්සමෙන් වුවත්, ඔහුගේ පියවර හඬ මට පැහැදිලිවම ඇසිණි. මේ නම් නිසැකවම සර් ඩොමිනික්ගේ සේවකයෙකු විය යුතුය. එහෙත් ඔහු මෙවැනි කටයුත්තක යෙදෙන්නේ කුමක් නිසාද? දහවල් කාලයේ මෙතැනට පැමිණ ඔහුට තම කුතූහලය සංසිඳවා ගත නොහැක්කේ ඇයි? මඳ

වේලාවක් ගතවෙද්දී අන්ධකාර සෙවණැලි මධ්‍යයේ ඔහු නොපෙනී ගියේය. ඔහුගේ අඩි ශබ්දය මට නොඇසී ගියේය.

දොරක් හෝ ජනේලයක් වසාදමන මෘදු ශබ්දයක් මට ඇතින් ඇසිණි. මෙම අසාමාන්‍ය දර්ශනයෙන් මගේ සිතේ ඇතිවූයේ කැලඹීමකි. සර් ඩොමිනික් කියපත් වූයේ මෙම දසුනෙන්ද? තම සේවකයෙකුගේ අසාමාන්‍ය හැසිරීමෙන් මගේ මාමා කියවූයේ ඇයි? එබැවින් මට සිදුවූයේ ඉර පායන තෙක් අවදියෙන් සිටීමටයි.

එළිය වැටුණු පසු මා එම පර්යේෂණාගාරයෙන් එළියට ආවේ. මිදුලට බැස පිරිසිදු වාතය ආශ්වාස කිරීමේ අරමුණෙනි. එහෙත් මට දකින්නට ලැබුණේ සර් ඩොමිනික් උද්‍යානයේ ඉහළ පහළ සක්මන් කරමින් සිටි ආකාරයයි. මා දුටු වහාම ඔහු මා වෙත දිව ආවේය.

"සුභ උදෑසනක් දොස්තර වොට්සන්. කොහොමද ඔබට ඊයේ රාත්‍රි සුවසේ නිදාගන්න ලැබුණද?"

"පැය කිහිපයක් නම් සුවසේ නිදා ගත්තා....."

"ඊට පස්සේ....."

මම ඊට පිළිතුරක් නොදුන්නෙමි. ඔහුම ඊළඟට එම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීය.

".....ඔබට අර ඉන්දියානු ජාතිකයා දකින්න ලැබෙන්න ඇති?"

"හරියටම හරි" කි මම මට දකින්නට ලැබුණු දර්ශනය විස්තර කළෙමි.

"ඔබ කියන දේ මට අමුතු දෙයක් නොවෙයි" සර් ඩොමිනික් කීය. "ඔය දර්ශනයම මම විසි-තිස්වාරයක් දකින්න ඇති. රාත්‍රියේ ශබ්දයක් ඇහිලා පර්යේෂණාගාරයේ දොර මං විවෘත කරනවා. එතකොට ඔහු බෝතල් සිලින්ඩර ඇසිරූ රාක්ක ඉදිරියෙන් ඇවිද යන්නේ ඒවා පරීක්ෂා කරමින්. මගෙන් අවසරයක් නැතුව ඔහුට ඒමට ඇති අයිතිය කුමක්ද? මා දුටු වහාම ඔහු ඇවිත් මගේ උරහිසෙන් අල්ලා සොලවනවා."

"මොනවද ඔහුට උවමනා වෙලා තියෙන්නේ?"

"ඔහුට තමන්ගේ අත උවමනා වෙලා"

"තමන්ගේ අත?"

"ඒක සිදුවුණේ මේ විදියටයි දොස්තර වොට්සන්" කි සර් ඩොමිනික් මගේ අතින් අල්ලාගෙන උද්‍යානයේ වූ බංකුවක් වෙත ගමන් කළේය.

"ඒක සිදුවුණේ මේ විදියටයි දෙස්කර වොට්සන්"

"මේක සිදුවුණේ අවුරුදු දහයකට පමණ කලින් මං ඉන්දියාවේ සේවය කරද්දී. විශේෂඥ වෛද්‍ය සායනයක් සඳහා මට වරක් වයම දිග ඉන්දියාවේ පෙෂාවර් නගරයට යෑමට සිදුවුණා. ඔබ දන්නවා එම ප්‍රදේශය බොහොම උස් කඳු සහිත දුෂ්කර පළාතක්. විශේෂඥ වෛද්‍යවරු පැමිණීමට නියමිත කාලයට පෙෂාවරයට, බොහොම ඈත ගම්වලිනුත් රෝගීන්, කරත්ත හෝ බුරුවන් පිටේ නැගී පැමිණෙනවා.

මං කියන පුද්ගලයාත් බොහොම ඈත කෆිරිස්ථානයටත් එහා පැත්තේ ගමකින් ආ කෙනෙක්. ඔහු මුස්ලිම් ජාතිකයෙක් නොමෙයි. ඔහු හින්දු ආගම ඇදහූ කෙනෙක් විය යුතුයි. සමහර විට ඔහු ජම්මු-කාශ්මීර ප්‍රදේශයේ වෙනත් ආගමක් ඇදහූ තැනැත්තෙක් ද දන්නෙත් නැහැ. කොහොම වුණත් ඔහු කථා කළ භාෂාව තේරුම් ගැනීමට මගේ උර්දු හා පශ්තෝ භාෂා දැනුම පවා ප්‍රමාණවත් වුණේ නැහැ. නමුත් ඔහුට ඇතිවී තිබූ රෝගය තේරුම් ගන්න මට බැලූ බැල්මටම හැකිවුණා. ඔහුට වැලඳී තිබුණේ පිළිකාවක්. දකුණු අතේ මැණික් කටුවට ඉදිරියෙන්, කුෂිංස් සාකෝමා නමින් අප හඳුන්වන අස්ථි පිළිකාව වැලඳී තිබුණා. අත මතුපිට, අත්ල සහ ඇඟිලි සියල්ල එකම වණයක් බවට පත්වී තිබුණේ, රොඩන්ට් අල්සරයක් විලසින්. ඔහුගේ ජීවිතය බේරාගැනීමට ඇති එකම මාර්ගය, මැණික් කටුව ළඟින් අත කපා දැමීම බව මං ඔහුට කිව්වා. අනෙක් බොහොමයක් රෝගීන් මෙන් මුලදී ඔහු ඊට කැමැතිවුණේ නැහැ. ඔහුගේ භාෂාව හොඳින් දැනසිටි සේවකයෙකු ලවා හුඟක් වේලා මං ඔහුට කරුණු පැහැදිලි කළා. මෙහි ඇති භයානක තත්ත්වය ඔහුට ඒත්තු ගන්වන්න අන්තිමේදී මට හැකිවුණා. ඊළඟට ඔහු මගෙන් විමසුවේ මේ ශල්‍යකර්මය සඳහා මං අයකරන ගාස්තුව. මේ මිනිහා බොහොම දුප්පත් හිඟන්නෙකු වැනි කෙනෙක්.

"මට ඔබෙන් මුදලක් උවමනා නැහැ. මගේ ගාස්තුව වශයෙන් සැත්කමෙන් කපා වෙන් කරන අත මම ගන්නම්."

"ඒ මොකටද?"

"මෙවැනි දුර්ලභ රෝග වැලඳීම නිසා කපා දමන්න වුණු කොටස් මම සංරක්ෂණය කර තබනවා. මෙයත් ඒ එකතුවට."

ඔහු එය කෙළින්ම ප්‍රතික්ෂේප කළා. "මහත්මයා. මගේ ශරීරයේ කොටස් වෙන කෙනෙකුට දී තියන්න බැහැ. මා මියයද්දී මගේ

සිරුර ආදාහනය කළ යුත්තේ ඒ කපාදැමූ කොටසත් සමග. මගේ ආගමේ කියා තිබෙන්නේ එහෙමයි. එහෙම නොකළොත් මම ඊළඟ ආත්මයේ උපදින්නේ ඒ අත නොමැතිව"

මෙය මට සිනාඋපදවන කරුණක් වුවත්, එය බොහොම පැරණි විශ්වාසයක් බව මට සිහිවුණා. ඊජිප්තුවරුන් ඔවුන්ගේ මළසිරුරු පිරමිඩ තුළ සංරක්ෂණය කළේ, ඊළඟ ආත්මයේ අංග සම්පූර්ණ නිරෝගී සිරුරක් අපේක්ෂාවෙන්.

"ඔබ කොහොමද මං කපන අත, ඔබ මැරෙන දවස දක්වා ආරක්ෂා කරගන්නේ?" මං ඇහුවා.

"එය වටා ලුණු කැට අතුරා තැබීමෙන් මට පුළුවනි එය ආරක්ෂා කරගන්න" ඔහු කිව්වා.

"මේක බොහොම දරුණු කුවාල සහිත අතක්. ලුණු දමා කරන සංරක්ෂණය කොහොමටවත් සතුටුදායක වෙන්නේ නෑ. මාසයකින් දෙකකින් එය තරක් වේවී. වෛද්‍යවරු සංරක්ෂණයට යොදාගන්නේ රසායනික ද්‍රව්‍ය. මද්‍යසාරය මිශ්‍රිත ෆෝමලින් වල බහා තැබීමෙන්, ඔබේ අත අවුරුදු සියයක් වුණත් ආරක්ෂා කළ හැකියි. බොම්බායේ මගේ නිවසට ආවොත්, ඔබට පුළුවනි එවැනි ශරීර කොටස් දස දහස් ගණනක් දකින්න. මේ අත දමා තබන වීදුරු බඳුනේ පිටත, ඔබේ නම, වයස, රට හා මෙම රෝගය ගැන සඳහන් ලේබලයක් මම අලවනවා"

ඔහුගේ ළඟ තබා ගැනීමෙන් කෙරෙනවාට වඩා මා ළඟ තැබීමෙන් අතේ ආරක්ෂාව සැලසෙන බව ඔහු තේරුම් ගත්තා. එතකොට ඔහුගේ විරුද්ධත්වය අඩුවුණා.

"කොහොම වුණත් මහත්මයා, මං මැරෙන දවසක ඔය අත මට ආපහු උවමනා වෙනවා. ඔබ මේ අත සංරක්ෂණය කරන බඳුනේ මගේ නම හා රට පැහැදිලි අකුරෙන් ලියා තබන්න අමතක කරන්න එපා"

ඔහු කියූ ඒ දේට මට සිනා පහළවුණා. ඒ සිද්ධිය එතැනින්ම අවසන්වුණා. ඔහු තමන්ගේ ගමට ගියා. මං ආපහු බොම්බායට ආවා.

මං ඊයේ රෑ ඔබට කිව්වා වගේ, මගේ බොම්බායේ නිවස ගින්නකට අහුවුණා. අර මිනිහාගේ අතත් ගින්නට අසුවී විනාශවුණු ව්‍යාධිපටක රාශියෙන් එකක්. අතේ අයිතිකාරයා මා හොයාගෙන එන්න පටන්ගත්තේ මීට අවුරුදු දෙකකට පමණ කලින් සිට. ඔහු ඇවිත්

තමන්ගේ අත සොයමින් මගේ පර්යේෂණාගාරයේ ඇවිදිනවා. විටෙක මම දොර ඇරගෙන එන ශබ්දයට ඔහු අතුරුදන් වී යන්නේ ඉතා ඉක්මනින්."

"ඔබ මේ ගැන මොකද කළේ?"

"මං මගේ ඉන්දියානු සේවකයන්ගෙන් විමසුවා. ඔවුන් කියන්නේ මෙය අවතාරයක් විය යුතු බව. අර රෝගියාගේ මරණයට පසු ඔහුගේ අවතාරය අත සොයාගෙන එනවා විය යුතුයිලු. කොහොමටත් මගේ පර්යේෂණාගාරයට භය ඔවුන්. දැන් කොහොමටවත් ඒ පැත්තට යන්නේ නැහැ. අත ආපසු දුන්නොත් නම් මෙය අවසන් වෙන බව මගේ සේවකයන් කිව්වා. නමුත් කලකට පෙර ගින්නෙන් විනාශවුණු එය මං කොහොමද ආපසු දෙන්නේ?"

"සර් ඩොමිනික්. ඔබට හොඳටම විශ්වාසද ඒ ඔබේ සේවකයෙක් නොවෙයි, අවතාරයක් කියලා?"

"මං වෙන මොනවා විශ්වාස කරන්නද මහත්මයා? ඔය අතකින් මගේ සේවකයෙකුට ඇති ප්‍රයෝජනය මොකක්ද? අනෙක පර්යේෂණාගාරයෙන් එළියට ඇති ජනෙල් සියල්ල ඇතුළෙන් අගුළු දමා වසා තියෙන්නේ. එළියට ඇති දොරවල් දෙකත් නාන කාමරයේ දොරත් එලෙසම අගුළු දමා තියෙන්නේ."

"ඔහු හැම රාත්‍රියකම එනවාද?"

"නැහැ. පුන්සඳ හොඳින් ආලෝකය විහිදුවන දිනට, දින දෙකක් පෙර සිට, දින දෙකක් පසුවන තුරු ඔහු එනවා. අවතාර සහ පුරාසඳ ගැන තියෙන මිථ්‍යා විශ්වාස ඔබ අසා ඇති. නමුත් එය මිථ්‍යාවක් නොව සත්‍යයක් බවයි, මටත් දැන් විශ්වාස කිරීමට සිදුවී තිබෙන්නේ.

මගේ සිත භයටත් කලකිරීමටත් පත්වීම නිසා, මට සැනසිල්ලේ නිදා ගැනීමට හැකියාවක් නෑ. මට පමණක් නොවෙයි. මේ ප්‍රශ්නය මගේ ආදරණීය බිරිඳටත් බලපාලා. අපේ මහලු වයස සැනසිල්ලේ ගතකරන්නවත් එයින් අපට ඉඩක් නැතිවුණා.

අන්න උදේ කෑම මෙසයට සූදානම් බවට සීනුව නාදවුණා. ඔබේ අත්දැකීමට සවන්දෙන්න ඇයත් නොඉවසිල්ලෙන් ඇති. මේ අවතාරය ඔබත් දැක තිබීමෙන් පෙනෙන්නේ, අපි දෙන්නාට පිස්සු හැදී නැතිබව. අපි දෙන්නාට ඒකත් ලොකු සහනයක්"

උදේ ආහාරයෙන් පසු මම කාමරයට වී මේ ගැන දිගින් දිගටම කල්පනා කළෙමි. මේ වයසක දෙදෙනා කම්පාවෙන් හා අසහනයෙන්

ගළවාගැනීමට මට කළ හැක්කේ කුමක්ද? මට එක්වරම සිහිවූයේ මෙයට මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ ආධාරය ලබාගත යුතු බවයි. ඔහු සසෙක්ස් ප්‍රාන්තයට වී විශ්‍රාම දිවියක් ගෙවන බව සැබෑය. එහෙත් මෙවැනි අද්භූත, අභිරහස් ගැටලුවක් ගැන දැනගත් විට, මගේ මිත්‍රයා එයට පොළඹවා ගැනීම දුෂ්කර නොවනු ඇත. විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු දෙතුන්වරක් ඔහු එවැනි රහස් පරීක්ෂණ කටයුතු වල යෙදුණේය. ඒ රජපවුලේ, අග්‍රාමාත්‍යතුමාගේ හා මයික්‍රොෆ්ට්ගේ විශේෂ ඉල්ලීම් නිසාය. මා ඔහුගේ ළබැඳි මිත්‍රයා නිසා, මගේ ඉල්ලීම ඔහු ඉවත නොදමනු ඇත. එහෙත් මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවූයේ, ඩේලි ටෙලිග්‍රාෆ් පුවත්පතේ මට දකින්නට ලැබුණු එක් පුවතක් නිසයි.

"..... තමා රජ පවුලේ සමීප ඥාතියෙකු සහ ආදිපාදවරයෙකු බව හඟවමින්, නොයෙකුත් අයරා කටයුතු වල යෙදී ඇති පුද්ගලයෙකු ගැන, ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියේ රහස් පරීක්ෂණ අංශයට තොරතුරු ලැබී ඇත. අවුරුදු 32 ක් පමණ වයසැති කඩවසම් පුද්ගලයකු වන මේ වංචනිකයා, තරුණියන් කිහිපදෙනෙකු වරින්වර විවාහ කරගෙන, ඔවුන් සතු රන් පවුම් ලක්ෂ ගණනක රන්, රිදී, මුතු, මැණික් වංචාකරගෙන ඇති බැව් පැවසේ. ඔහු එම මුදල් යොදවා ඇත්තේ සුදු ක්‍රීඩාවටය. දැන් ඔහු ලන්ඩනයෙන් අතුරුදන්වී ඇති නිසා ඔහු අල්ලා ගැනීම පොලීසියට ප්‍රශ්නයක් වී ඇත. කෙසේ වෙතත් මෙය රජ පවුල අපකීර්තියට පත් කරන ප්‍රශ්නයක් බැවින්, අපරාධකරු අල්ලා ගැනීමට රාජ්‍යාරක්ෂක අමාත්‍යංශය දැඩි පරිශ්‍රමයක් දරයි. මහ රජතුමාගේ විශේෂ ඉල්ලීම නිසා විශ්‍රාමික විශේෂඥ රහස් පරීක්ෂකයකු, ලන්ඩනයට පැමිණ තම කටයුතු අරඹා ඇති බව විශ්වාස කටයුතු මගකින් අපට දැනගන්නට ලැබී ඇත."

මේ රහස් පරීක්ෂකයා ෂර්ලොක් හෝම්ස් බවට කිසිදු සැකයක් නොමැත. නමුත් ඔහු මෙම කටයුත්තේ යෙදී සිටින්නේ නම්, ඉක්මනින් රොඩින්හර්ස්ට් මන්දිරය වෙත කැඳවාගෙන ඒම අපහසු වනු ඇත. එහෙත් මේ ගැන මගේ සම්පූර්ණ උත්සාහය යෙදිය යුතු යයි මම අන්තිමේදී තීරණය කළෙමි. තවත් මිනිත්තු දහයක් ඇතුළත, යා හැකි පළමුවැනි දුම්රියෙන්ම ලන්ඩනය බලා යෑමට තීරණය කළ බැව්, මම හෝල්ඩන් යුවළට දැනුම් දුන්නෙමි. ඒ අසා ඔවුහු මවිතයට පත්වූහ.

"මගේ හිතවත් දොස්තර මහත්තයා" සර් ඩොමිනික් කීවේ කැලඹීමට පත් හඬෙනි. "ගෙදරට ආව ආගන්තුකයෙකුට ගෞරවයෙන් සලකනවා වෙනුවට මොකක්ද මං මේ කළේ? මං තනියම විඳ දරා ගතයුතු ප්‍රශ්නයක් ඔබේ හිස මතත් පැටෙව්වා කියල, මගේ හෘද සාක්ෂිය මට දොස් කියනවා."

"ඒක කොහොමටවත් මගේ හිත අවුල් කළේ නෑ සර් ඩොමිනික්." මම කීවෙමි. "ඊයේ රෑ වුණු සිදුවීමෙන් මං භයට හෝ කැලඹීමට පත්වෙලා කියලද ඔබ හිතන්නේ? එහෙම නම් ඒක ඔබට වුණු ලොකු වැරදීමක්. මං කරන්න හදන්නේ මේ ගැටලුව විසඳන්න මගේ සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදන්න. මෙය විසඳීමට සුදුසුම පුද්ගලයා මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස්. අද හවස දුම්රියෙන් ඔහු සමග ආපසු එන්න මං බලාපොරොත්තු වෙනවා. මං කැමතියි ඒකට ඔබේ අවසරය ඉල්ලා හිටින්න. මගේ හිතේ පොඩි සැකයක් තිබෙනවා, මට ඔහු අල්ලාගන්න හැකිවේවිද කියල. ඒ මොකද ඔහු රජපවුල වෙනුවෙන් පරීක්ෂණයක යෙදෙනවා කියල පුවත්පත්වල තිබුණා."

"අප වෙනුවෙන් කුමක් හෝ දෙයක් කළ හැකි නම්, ඒ ගැන මං ඔබට කෘතඥ වෙනවා දොස්තර චොටසන්. ඔබේ උත්සාහය සාර්ථක වේවා කියල මං ප්‍රාර්ථනා කරන්නම්."

මගේ ඇඳුම් පැළඳුම් සහිත ට්‍රන්ක පෙට්ටිය වත් නොගෙන, සර් ඩොමිනික්ගේ අශ්වකරත්තයෙන් ඩින්ටන් නගරය වෙත පැමිණියෙමි. මා ඔහු හමුවීමට බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනට එන බව දන්වා, මම එහි ලිපිනයට හෝම්ස්ට විදුලි පුවතක් යැවීමි. උදේ 9.20 දුම්රියෙන් මම ඩින්ටන් වලින් පිටත්වීමි. මා බේකර් වීදියේ අපේ නිවහනට ළඟාවෙන විට දහවල් කෑම වෙලාවට ළංවී තිබිණි.

"ඔබ දකින්න ලැබීමත් සතුටක් දොස්තර මහත්මයා" හඩසන් මහත්මිය කීවේ සතුටු සිනාවකින් මා පිළිගනිමිනි. "ඔබේ මිත්‍රයත් දැන් දවස් හතරක් තිස්සේ මෙහේ. ඒත් කොයිවෙලාවක වත් කාමරේ නෑ. හිටි ගමන් එනවා. හිටි ගමන් යනවා. වෙනදා වගේමයි."

"කෝ ඔහු?"

"අද උදේ පාන්දරම තේ බීව ගමන් ගියේ දවල් කෑමට එනව කියලා. දෙවිමැදුරේ සීනුවේ දොළහ වැදුණේ මේ දැන්. හෝම්ස් මහත්මයා කොයි වෙලාවේ ඒවිද කියල දෙයියො තමයි දන්නෙ"

ඇය කියා තත්පර පහක් ගතවන්නට පෙර වේගයෙන් පැමිණි කුලීරථයක් මා සිටි තැනම නතරවිය. එයින් බිමට පැන්නේ ෂර්ලොක් හෝම්ස් බැව් මම සැණෙකින් හඳුනාගනිමි.

"හලෝ වොට්සන්! මේ වෙලාවේ ඔබ මෙතැන! මට හරි පුදුමයි! මොහොතක් ඉන්න" කී ඔහු යළිත් වරක් කුලීරථ රියැදුරා දෙසට හැරී ඔහු ඇමතුවේය.

".....මං ඔහේට කිව්වෙ මිනිත්තු තිහකින් ආපසු එන්න කියල නේද? එහෙම එපා. ආපහු එන්න මිනිත්තු හතළිස් පහකින්. ඒ කියන්නේ පැය තුන්කාලකින්. හරිද?"

"හරි මහත්මයා" කී රියැදුරා හෝම්ස් මිට මෙළවූ මුදලද රැගෙන කුලීරිය පදවාගෙන ගියේය. හෝම්ස් එම කාලය තවත් මිනිත්තු පහළොවකින් වැඩිකළේ මා සමග සුහද කතාබහකට බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"හෝම්ස්. මං ආවේ සුහද කතාබහකට නොමෙයි. මං ඔබට ඉතා අසාමාන්‍ය ගැටලුවක් අරගෙන ආවා" මා කීවේ අප දහවල් ආහාරය සඳහා හිඳගත් පසුය. "ඔබ මේ දිනවල රජපවුල වෙනුවෙන් පරීක්ෂණයක යෙදෙන බව මං පුවත්පත්වල දැටුවා"

"රහස් පරීක්ෂණ වෘත්තියෙන් විශ්‍රාම අරගත්තත් මට නම් ගැළවීමක් නෑ" ඔහු කීය. "මේ පටළැවිල්ල ඇති කළ එකා ලෝක හොරෙක්. ඌ අල්ලා ගැනීම එච්චර ලේසිවෙන්නෙ නෑ වගෙයි. මොකක්ද ඔබේ ප්‍රශ්නය?"

මා රොඩ්නිහර්ස්ට් මැදුරේ මුහුණදුන් අත්දැකීම පිළිබඳ සම්පූර්ණ විස්තරයක්, මම මගේ මිතුරාට පැවසුවෙමි. කෑම ගන්නා අතරේ වුවද ඔහු සාවධානව මගේ කතාවට සවන් දුන්නේ, එක් ප්‍රශ්නයක් හෝ නොඅසමිනි. පැය භාගයකට කිට්ටු කාලයක් ඒ සඳහා ගතවී තිබිණ. තම ඔරලෝසුවෙන් වේලාව පරීක්ෂා කළ ඔහු මෙසේ කීය.

"වොට්සන් ඔබේ ගැටලුව නම් ඉතාම සිත් ඇදගන්නා එකක්. නමුත් කණගාටුවට කරුණ අද ඔබ සමග විල්ට්ෂයර් යෑමට එන්න මට හැකියාවක් නෑ. හෙට දවසවත් ඔබ සඳහා වෙන්කරන්න පුළුවන්ද කියන එක සැක සහිතයි. මේක රජපවුලේ විශේෂ ඉල්ලීමකින් කෙරෙන පරීක්ෂණයක් නේ. ඒ නිසයි මට ඔබ සමග එන්න අපහසු....."

"ඔබේ ප්‍රශ්නය මට තේරෙනවා හෝම්ස්. නමුත් ඔබ එනතුරු මට කළ හැකි යමක් නැද්ද? එහෙම නැත්නම් මං කිසිවක් නොකර ඉන්නද?"

හාන්සිපුටුවේ හිඳගත් මගේ මිත්‍රයා දෙනෙත් පියාගෙන මිනිත්තු කිහිපයක් කල්පනා කළේය. අන්තිමේදී ඔහු එක් තීරණයකට පැමිණි බැව් පෙනිණ.

"වොට්සන් අපි මෙහෙම දෙයක් කරමු. මං දන්නෙ නෑ මේක කොයිතරම් සාර්ථක වේවිද කියල. නමුත් උත්සාහ කරලා බලමු.

මිනිහට උවමනා වෙලා තියෙන්නේ අතක් නේ. අපි මිනිහට අතක් දෙමු"

"ඒ කොහොමද?"

"නරක් නොවුණු අතක් හොයාගැනීම ඒ තරම් පහසුවෙන්නෙ නැති බව ඇත්තයි" හෝම්ස් කීය. "මියගිය කෙනෙකුගේ අතක් රෝහල් මෘතශරීරාගාරයෙන් ලබාගැනීම අපහසුයි. ඊට හේතුව මිනිය භාරදෙද්දී ඒ අඩුපාඩුව ඥාතීන් දකින නිසා. නමුත් කාත් කවුරුත් නැති හිඟන්නෙකුගේ මළසිරුරකින් එවැන්නක් ලබාගන්න පුළුවනි. භූමදානයට පෙර එය ගැනීමේ වරදක් මා දකින්නේ නෑ..... නමුත් ප්‍රශ්නය වෙන්නේ සුදු ජාතිකයෙකු ගේ අතක් වුණොත්..... ඉන්දියන්කාරයා ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරන්නත් ඉඩ තියෙනවා....."

"මං හිතන්නේ නෑ ප්‍රතික්ෂේප කරාවි කියල" මම කීවෙමි. "ඔහුට එය හඳුනාගැනීම පහසු වෙත්තෙ නෑ."

"ඈ මේක හරි අපූරු පරීක්ෂණයක්." හෝම්ස් කීය. "මට මේකට සම්බන්ධ වෙන්න බැරි වෙන එක විශාල පාඩුවක්. ඔය තරම් උගත් පළපුරුදු වෛද්‍යවරයෙක් වෙලත්, ඔබේ මාමා අවතාර විශ්වාස කරනවද?"

"දිගු කලක් ඉන්දියාවේ වාසය කළ නිසා, දැන් ඔහුගේ සිතුම් පැතුම් හැම දෙයක්ම පෙරදිග පිළිවෙළට....."

"..... හරි වොට්සන්. මට මතක් වුණා. මේකෙ මුල් පියවර මං ඔබට භාර දෙනවා. ඔබ දන්නවා නේද වරාය අසල පිහිටා තිබෙන ෂැඩ්වෙල් රෝහල?"

"ඔබ කියන්නේ නාවික රෝහලද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. හදිසි අනතුරුවලට මුහුණ දෙන විදේශීය නාවිකයන් මෙන්ම අපේ කම්කරුවන්ට, ප්‍රතිකාර ලබාදෙන්නෙ එතැනින් නේ."

"මං දන්නවා. මගේ යාළුවා ජැක් හෙවට් එතැන ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙක් නේ"

"අපූරුයි." හෝම්ස් කීය. "එතැනින් ඔබට උවමනා දේ හොයාගන්න පුළුවන් බව මට විශ්වාසයි. වහාම ගිහින් එය රැගෙන විල්ට්ෂයර් වෙත යන්න. අද රාත්‍රියට එය බෝතලයක දමා රාක්කයක් උඩ තබලා සෝදිසියෙන් ඉන්න. මිනිහා ඒක ගනිද්දී ඔහුව අල්ලා ගත්තොත් තමයි හොඳ. නමුත් ඔබ ඒ වැඩේ තනිවම කරන්න යන එක අවදානම්. ඔහුගේ ඉණේ ආයුධයක් තියෙන්නත් ඉඩ තියෙනවා. ඔබ සමග සණ්ඩුවකට එනවා වගේ නම් ඔහුට පිටවී යන්න ඉඩහරින්න. වැඩේ අසාර්ථක වුණොත් මට විදුලිපුවතකින් දන්වන්න. මගේ වැඩකටයුතු හෙට දවස තුළ අවසන් කරගන්න, මං සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදනවා. ඒක හෙට දවල් වෙනකොට අවසන් කළොත්, හැන්දෑවෙනකොට විල්ට්ෂයර් වෙත එන්නම්....."

එසේ කී මගේ මිත්‍රයා අසුනෙන් නැගිට්ටේ තම ඔරලෝසුව පරීක්ෂා කරමිනි.

"මට පමාවෙන්න හැටියක් නෑ මිත්‍රයා. රාජ්‍යාරක්ෂක ඇමතිතුමා හමුවීමට, අපි වෙලාවක් යොදාගෙනයි ඉන්නෙ..... මයික්‍රොෆ්ට් මඟ බලාගෙන ඇති. අපි ඉක්මනින් හමුවෙමු" කී ඔහු තරප්පු පෙළ පහළට දිව ගියේය. මිනිත්තුවක් ගතවීමට පෙර අශ්වකරත්තය පිටත්වී යන හඬ මට ඇසිණ.

හඩසත් මහත්මියට ආයුබෝවන් කියා මම බේකර් වීදියෙන් පිටත්වී ගියෙමි. මගේ ගමනාන්තය වූයේ ෂැඩ්වෙල් නාවික රෝහලය. මගේ මිත්‍රයා වූ වෛද්‍ය ජැක් හෙවට් ශල්‍යාගාරයෙන් එළියට පැමිණ තේ කෝප්පයක් රස විඳිමින් සිටියේය. මට මුහුණ දීමට සිදුවී ඇති ගැටලුව ගැන මම ඔහුට කිසිත් නොකීවෙමි. මා සඳහන් කළේ මට අවශ්‍ය දෙය ගැන පමණි.

"ඉන්දියන් කාරයෙකුගේ දුඹුරු පාට අතක්?" ඔහු කීවේ විමතියට පත්වය. "අතක කෑල්ලක් විතරක්, මොන මළ ඉලව්වකටද?"

"ඒ මොන අවශ්‍යතාවයකටද කියන එක මං තමුසෙට දවසක කියන්නම්කො." මම මිත්‍රයාට කීවෙමි. "ඔහේගෙ ශල්‍යකර්ම ලේඛනයට ඉන්දියන් කාරයො නිතරම ඉන්නවා කියල මට ආරංචියි"

"ඒක නම් ඇත්තයි. ඒ වුණත් අතක කෑල්ලක් කොහෙන් හොයන්නද? අපි ඉන්දියන් මිනියක් මෘතශරීරාගාරෙට යැව්වෙත් සතියකට කලින්. ඒව හුමදාන කරල හුඟක් දවස් ගතවෙන්න ඇති. ඒත් ඔහොම ටිකක් ඉන්න බලන්න....." කී ඔහු සීනුව නාදකර, තම සහකාර වෛද්‍යවරයෙකු කැඳෙව්වේය.

"වැරැවර්ස්. අර වාෂ්ප ක්‍රේන් එකක දම්වැලක පැටළිලා අතක් කැඩුණු මිනිහෙකුට, අපි ශල්‍යකර්මයක් කළානේ. ඒ මිනිහගෙ අතට මොකද කළේ?"

"ඔබ ඔය කියන්නෙ අර ඉන්දියන් කාරයා ගැනද?"

"අන්න හරි"

"ඒ මිනිහගෙ කැපූ අත තවමත් ඇති පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණ කාමරේ"

"ඒ අත ෆෝමලීන් බෝතලයක අහුරලා මේ මහත්තයට දෙන්න. මේ දොස්තර වොට්සන්"

එය ලැබුණු වහාම මගේ මිත්‍ර හෙවටට ස්තුති කොට මම රෝහලෙන් පිටවූයෙමි. මගේ අරමුණ වූයේ රැ බෝවීමට පෙර රොඩ්නිහර්ස්ට් මන්දිරයට ළඟාවීමයි.

දුම්රිය එන අතරමඟ මඳ ප්‍රමාදයක් සිදුවුණත්, රාත්‍රි ආහාරය වෙලාවට මම රොඩ්නිහර්ස්ට් කරා පැමිණියෙමි. මා කිරීමට බලාපොරොත්තු වූ පරීක්ෂණය ගැන, මම සර් ඩොමිනික්ට කිසිවක් නොකීවෙමි. නමුත් ඔහුගේ ව්‍යාධිපටක කෞතුකාගාරයේ, එදින ද රාත්‍රිය ගතකිරීමට අවසර ඉල්ලා සිටියෙමි. තරමක අකමැත්තකින් ඔහු ඊට අවසර දුන්නේය.

ලන්ඩනයෙන් ගෙන ආ අත, මට අසුරා දී තිබුණේ ෆෝමලීන් සහිත විදුරු බෝතලයකයි. පළමුව සර් ඩොමිනික් අලවා තිබූ ලේබල වලට සමාන ලේබලයක් සකසා එය බෝතලයේ ඇලෙව්වෙමි. මීළඟට අත් සන පාද සඳහා වෙන්වූ අංශයේ එක් තැනක තිබූ නිදර්ශකයක් ඉවත් කොට, මේ බෝතලය එහි තැබීමි. මා එය තැබුවේ පහසුවෙන්ම දැකිය හැකිවන පරිදි මඳක් ඉදිරියට වන්නටයි. අනතුරුව මට නිදාගැනීම සඳහා තිබූ සෝපාව මත වැතිරුණෙමි.

මගේ පරීක්ෂණයෙන් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ළඟාවේවි යයි අපේක්ෂාවෙන් මම බලා සිටියෙමි. ඒ නිසා සිතේ ඇතිවූ කැලඹීමෙන් මට නිදා ගැනීමට කිසිදු හැකියාවක් නොවීය. විසිත්ත කාමරයේ තිබූ ලාම්පුව මම සේවකයාගෙන් කල්තබා ඉල්ලා ගත්තෙමි. එහි එළිය මඳක් අඩුකොට, අලුතෙන් ගෙනා අත සහිත රාක්කයට හොඳ එළියක් වැටෙන සේ මේසයක් උඩ තැබීමි. මීළඟට කාමරයේ ඈත දොර දෙස අන්ධකාරයට මුහුණ යොමුකරගෙන බලා සිටියෙමි.

පිටතින් මඳ ශබ්දයක් ඇසෙද්දී මැදියම් රැයට ද ළංවී තිබිණ. තවත් මිනිත්තුවක් ගතවෙද්දී අන්ධකාරය තුළින් ඔහුගේ රූව මතුවිය.

ඉන්පසු ඔහු බිත්තියේ තිබූ රාක්ක දෙස විමසිල්ලෙන් බලමින් ඉදිරියට ආවේය. ඔහු ගමන් කළේ කලින්දා රාත්‍රියට වඩා සෙමින් බැව් මම දුටුවෙමි. ඒ හරියේ තබා තිබූ දැල්වූ පහන නිසා, බෝතල් හා විදුරු බඳුන් වල බහා තිබූ දෑ, ඔහුට පැහැදිලිව දැකිය හැකිවිය. බෝතල් දෙස බලාගෙනම ඉදිරියට ගිය ඔහු, මා ගෙනා අත දමා තිබූ බෝතලය පසුකරගෙන යාරයක් පමණ යන්නට ඇත. යම් කිසිවක් නැරඹීමේ අවස්ථාව තමාට අහිමිවූ බවක් ඔහුට හැඟෙන්නට ඇත. එක්වරම නැවතුණු ඔහු, අඩි කිහිපයක් ආපසු ගියේය. මේවර ඔහුගේ දෙනෙත් යොමුවූයේ අත සහිත බෝතලයටයි. එය අතට ගනිද්දී ඔහුගේ දෙනෙත් සතුටෙන් බැබළිණි. බෝතලය අතේ තබාගෙන ඔහු මඳ වේලාවක් ඒ දෙස විමසිල්ලෙන් බලා සිටියේය. ඔහුගේ මුහුණ කෝපයෙන් විරූපවීමට ගත වූයේ මොහොතකි. කෝපාවිෂ්ටව දත්මිටි කමින් බලාසිටි අමුත්තා, එක් ක්ෂණයකින් බෝතලය පොළොව මත දමා ගැසුවේය! ඒ වහාම එතැනින් පිටවී ගියේය.

බෝතලය කිඳී කැලිවලට පිපිරුණු හඬ මුළු නිවස පුරාම විහිදී යන්නට ඇත. ඊට මඳ වේලාවකට පසු දොර විවෘත විය. එතැනට වී බලාසිටි සර් ඩොමිනික් අපුමාදව කාමරය තුළට පිවිසුණේය.

"ඔබට තුවාලයක් සිදුවුණේ නැහැ නේද?" ඔහුට කෑගැසිණි.

"නැහැ. ඒ වුණත් මගේ බලාපොරොත්තු සම්පූර්ණයෙන්ම කඩවුණා."

බිඳුණු බෝතලයේ කැබලි අතර වැටී තිබුණු අත් කැබැල්ල දෙස ඔහු බලා සිටියේ පුදුමයෙනි.

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෙ! මේ මොකක්ද?"

මෙම අද්භූත ආගන්තුකයාගේ පැමිණීම වළක්වාලීමට, මගේ සිතේ ඇතිවූ සැලැස්ම සහ එය කෙළවර වූ හැටි, සර් ඩොමිනික්ට විස්තර කළෙමි.

"ඔබේ අරමුණ නම් බොහොම හොඳ එකක්" ඔහු කීය. "නමුත් මං මුහුණ දීල ඉන්නෙ ඉතාම අවාසනාවන්ත ඉරණමකට. ඒකෙන් මට ගැළවීමක් නෑ. ඒ බිත්දා මින් ඉදිරියට ඔබට මේ කාමරයේ රාත්‍රිය ගතකරන්න මම නං ඉඩදෙන්නේ නෑ. ඒ කිහිසුණු ශබ්දය ඇහුණාම, ඔබට මොනවා හරි කරදරයක් වුණාද කියල මගේ හිතේ ඇතිවුණේ භීතියක්. තවත් තමි එහෙම දේකට ඉඩ හරින්න මට බෑ."

එහෙත් රාත්‍රියේ ඉතිරි කොටස මට එම කාමරයේම ගතකිරීමට ඔහු ඉඩදුන්නේය. කළ යුත්තේ කුමක්දැයි කල්පනා කරමින් මම

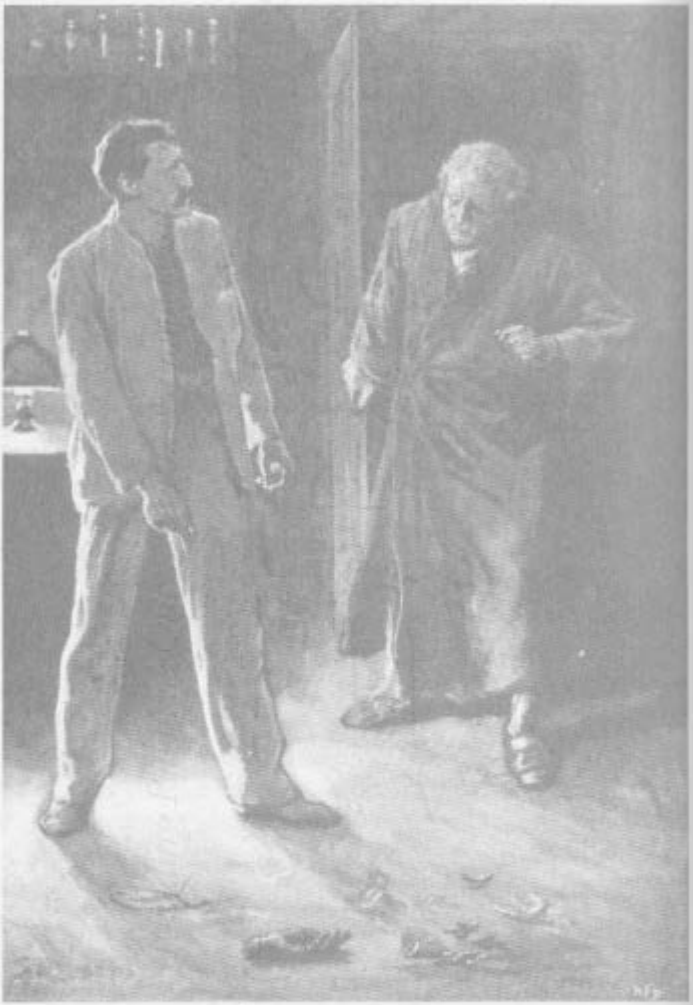

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෙ!
.....මේ මොකක්ද?"

රාත්‍රියේ ඉතිරි කොටස නිදිවර්ජිතව ගතකළෙමි. මෙම ගැටලුවේ ඉතිරි කොටස විසඳීම ෂර්ලොක් හෝම්ස්ට තබා, නිහඬවීම සුදුසු යයි මම අන්තිමේදී තීරණය කළෙමි.

අපි උදේ තේ මෙසයට හිඳගත්තෙමු. කලින්දා රාත්‍රියේ සිදුවූ සියල්ල සර් ඩොමිනික් සිය බිරිඳට පවසන්නට ඇත. මගේ මිත්‍ර හෝම්ස් කැඳවාගෙන යළි මෙහි ඒමේ අරමුණෙන්, ආපසු ලන්ඩනයට යාමට මම බලාපොරොත්තුවීමි. එහෙත් ඒ මොහොතේම සේවකයෙක් මා නමට ලැබුණු විදුලිපුවතක් ගෙන ආවේය. මම එය විවෘත කළෙමි.

"දහවල් එකයි තිහට ඩින්ටන් වෙත ළඟාවෙන දුම්රියෙන් පැමිණෙමි.

එස්. එච්"

එය කියවීමෙන් මා අප්‍රමාණ සතුටකට පත්වූ බැව් අමුතුවෙන් කිව යුතු නොවේ. එහිවූ ආරංචිය මම සර් ඩොමිනික්ට දැනුම් දුන්නෙමි. එහෙත් මගේ මිත්‍රයා එහි පැමිණෙන බැව් අසා සර් ඩොමිනික්ගේ සිතේ උද්‍යෝගයක් ඇතිවූ බවක් නුදුටුවෙමි. කෙසේ වෙතත් මගේ මිත්‍රයා කැඳවාගෙන ඒමට දහවල් එකයි තිහේ දුම්රිය සඳහා, මා සමග ඩින්ටන් වෙත යෑමට ඔහු තම රියැදුරාට නියම කළේය.

"අර අපරාධකාරයා සෙවීමේ කටයුත්ත දින කිහිපයකට කල් දමාගන්න, ඔබට හැකිවුණාද හෝම්ස්?" මා විමසුවේ ඩින්ටන් දුම්රිය පොළේදී මගේ මිත්‍රයා අශ්ව කරත්තයට ගොඩනැඟුණු විගසය.

"නෑ. මං ඒ අපරාධකාරයාව අල්ලා ගත්තා. ගැටලුව එතැනින්ම විසඳුණා." හෝම්ස් කීය. "ඔහු බකිංහැම් මාලිගයේ දිගු කලක් සේවය කර තිබූ තරුණයෙක්. ඔහු රජ පවුලේ ලිපි ශීර්ෂ, මුද්‍රා සොරකම් කරගෙන. රජ කුමර කුමරියන් සමග පෙනී සිටි ඡායාරූපවලින් තමා ඔහු මෙච්චර හපන්කමක් කරල තියෙන්නේ?

ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. ඔබ ඇඩ්වෙල් නාවික රෝහලෙන් ගෙන ආ අත් කැල්ලෙනුත් ප්‍රශ්නය විසඳුණේ නැහැ නේද?"

"ඔබ කොහොමද එය දැනගත්තේ?"

"එකක් ඔබේ මුහුණේ ඇති බලාපොරොත්තු කඩවුණු පෙනුම. අනික ඔබේ කටහඬේ ඇති පරාජිත ස්වභාවය....."

"තවත් මොනවත් තියෙනවද?" මම ඇසීමි.

"ඔබ දුඹුරු පාට අතක් සොයා ඇඩ්වෙල් රෝහලට ගිය ගමන සාර්ථක වුණාද නැද්ද යන්න මං දැන හිටියේ නෑ. ඒ හින්දා ඊයේ රාත්‍රී මං එහේ ගියා. ඔබේ මිත්‍රයා– ඩොක්ටර හෙවට කිව්වා, චොටසන් ඖෂධවල දැමූ අතක් අරගෙන ගිය බව....."

"..... මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" මා කීවේ හෝම්ස්ගේ කථාවට බාධා කරමිනි. "ඒ ඔක්කොම හරි. නමුත් මට ලැබුණු ප්‍රතිඵල ඉතාම අසතුටුදායකයි. මං බලාපොරොත්තු වුණේ, කොහොම හරි ඔබ මෙහාට කැඳවාගෙන ඒමේ අරමුණෙන් ලන්ඩන් වෙත එන්න. ඔබේ විදුලිපුවත මට ලැබුණේ එවිටයි."

ඉන්පසු මම ඔහුට සිද්ධිය සම්පූර්ණයෙන්ම විස්තර කළෙමි. ඔහු නිහඬව ඊට සවන්දුන්නේය. ගමනේ ඉතිරි හරිය ඔහු ගමන් කළේ කිසිවක් නොකියා කල්පනා කරමිනි. දල්වා ගැනීමේ අරමුණෙන් පයිප්පය අතට ගත්තද හෝම්ස්ට එය ද අමතක විය.

රොඩ්නිහර්ස්ට් නිවසේදී සර් ඩොමිනික් මගේ මිත්‍රයා සාදරයෙන් පිළිගත්තේය. දිවා භෝජනය අවසන් කළ වහාම, හෝම්ස් කෙළින්ම මාතෘකාවට බැස්සේය. සර් ඩොමිනික් මට පැවසූ අයුරින්ම එම කතාන්තරය මගේ මිත්‍රයාට ද පැවසීය.

"ඔබ කිව්වා මෙම සිද්ධිය වුණේ අවුරුදු දහයකට පමණ කලින් කියල?" හෝම්ස් ඇසීය. "රෝගියා ඒ කාලෙම මියගියා වෙන්න බැරිද? ඒ කියන්නේ පිළිකා රෝගය ශරීරයේ අනෙක් කොටස්වලට පැතිරයාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස?"

"එහෙම වුණා කියල මං කොහොමටත් හිතන්නෙ නෑ හෝම්ස් මහත්මයා" සර් ඩොමිනික් කීය. "ඒක – කුෂිංස් සාකෝමාව, ලේ හෝ වෙනත් මාර්ගයකින් ශරීරය පුරා පැතිරී යන්නේ නෑ. එහි භයානක ප්‍රතිඵල ඇතිවන්නේ ඒ ළඟම ඇති පටකවලට. මේක බේසල් සෙල් කාසිනෝමාවට සමානයි."

"මට දැනගන්න උවමනා වුණේ රෝගියා ඒ කාලෙම මියයන්න ඇත්ද කියන කාරණයයි. එහෙම වුණා නම් තමන්ගෙ අත ඉල්ලාගෙන, ඔහු එන්න තිබුණේ ඒ කාලෙමයි. හොඳයි. ඔබේ සේවක මණ්ඩලයේ සිටින ඉන්දියානු ජාතිකයන් කීදෙනෙක්ද ඒ කවුරුන්ද?"

"පිරිමි අය පස්දෙනයි, ගෘහසේවකයින් වන පටෙල් සහ රාමි දෙදෙනා. උද්‍යාන සේවකයින් වන ශිවසංකර් සහ චෙරියන්, ඉස්තාලයේ සේවකයන්ගේ අත්උදව් කාරයා කුල්දීප් සිං යන අය. ගැහැනු අය තිදෙනයි. මුළුතැන් ගෙයි සේවිකාවන් දෙදෙනා වන

සූසම්මා සහ අන්නලක්ෂ්මී, ආර්යාවගේ පෞද්ගලික සේවිකාව වන දේවකී"

"මට ඔවුන් ගැන විස්තර කියන්න"

"පටෙල් සහ රාමී දෙදෙනා අවුරුදු තිස්පහක්, හතළිහක් වයසැති, ඉංග්‍රීසි භාෂාව හොඳින් උගත්, වැදගත් පවුල්වල අය. ඔවුන් දෙදෙනාම මට එකතුවුණේ මා ඉන්දියාවෙන් පිටවී එන්න අවුරුද්දකට පමණ පෙර. ඔවුන් අවිවාහකයි. බොහොම විශ්වාසවන්ත කිකරු අය. වයස අවුරුදු පනස් ගණන්වල සිටින ශිවසංකර් හා චෙරියන් දෙදෙනාගේ බිරින්දෑවරු අන්නලක්ෂ්මී සහ සූසම්මා පිළිවෙළින්. ඔවුන් උගත් අය නොවෙයි. නමුත් දීර්ඝ කාලයක සිට අප ළඟ සිටින කිකරු යටහත් පහත් අය. සේවක සේවිකාවන් අතරින් අපට සිටින විශ්වාසවන්තම තැනැත්තිය තමා දේවකී – ආර්යාවගේ පෞද්ගලික මෙහෙකාරිය. ඇගේ වයස අවුරුදු විසිපහත් තිහත් අතර විය යුතුයි. ආර්යාව වෙනුවෙන් ජීවිතය වුණත් පූජා කරන තරමට ඇය පක්පොතයි. අවිවාහක ඇය අප සමග එකතුවුණේ, අප බොම්බායෙන් නැව් නගින්න මාසයකට පමණ කලින්. ඉස්තාලයේ සේවකයාට උදව්කරන කුල්දීප් සිං අපට එකතුවුණේ බොම්බායෙන් පිටවී එන්න දින ගණනකට පෙර. ඔහුගේ වයස තවම විසිපහක් නැතිව ඇති. ඔහු දඩබ්බරයි, කිකරු කමෙන් ඉතාම අඩුයි. අපගේ රියැදුරා වන ජෝන් හැරිසන් සමග සිං නිතරම සණ්ඩු සරුවල් ඇති කරගන්නවා."

"ඔහු සික් ජාතිකයෙක් නේද?"

"මං හිතන්නේ සික් ජාතිකයෙක්. නමුත් අනික් සික් අය මෙන් ඔහු රැවුළ හෝ කොණ්ඩය වවන්නේ නෑ. අනික් ඉන්දියන් ජාතිකයන් සමග වත් සහයෝගයෙන් වැඩකරන්නේ නෑ."

"මෙතැන ඉන්න සෑම දෙනෙකුම හින්දු භක්තිකයන්ද?"

"නැහැ. චෙරියන් සහ ඔහුගේ බිරිඳ සූසම්මා ක්‍රිස්තියානි. කුල්දීප් සිං වෙනම ආගමක නේ. අනික් හැමදෙනාම හින්දු"

"එතකොට චෙරියන් හා ඔහුගේ බිරිඳ අපට අයින් කරන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "සර් ඩොමිනික්. ඔබට රාත්‍රියේ දකින්න ලැබුණු පුද්ගලයා, රූපය අතින් ගත්තොත් සමාන වෙන්නේ ඔබේ සේවකයන්ගෙන් කාටද?"

"කිසිම කෙනෙකුට සමාන නෑ" සර් ඩොමිනික් කීය. "රාත්‍රියේ මා දකින පුද්ගලයා මිටි, මඳක් තරබාරු පැත්තට බර කෙනෙක්.

ඔහුගේ පැහැය දුඹුරු පාටටත් වඩා සුදට හුරුයි. ඔබ දැක ඇති උතුරු ඉන්දියානුවන්ගේ හම වඩාත් ළංවන්නේ රන්වන් පැහැයට. මගේ සේවකයන්ගෙන් ශිවසංකර් ඇරෙන්න අනික් සෑමදෙනෙකුම උසයි කෙට්ටුයි. ශිවසංකර් මිටි හා තරබාරු වුණත් ඔහුගේ හම කළුයි"

"ඒ නිසා මේ අවතාරය ඔබේ සේවකයෙකු විය නොහැකි බවට ඔබට හොඳටම විශ්වාසයි?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"සියයට සීයක් විශ්වාසයි. අනෙක හෝම්ස් මහත්මයා, මම ඔය ගල්‍යකර්මය කළ පුද්ගලයාගේ පෙනුම මට හොඳට මතකයි. ඔහුගේ මුහුණ පුළුල්, නාසය පැතලියි. නාස් පුඩු විශාලයි. කන්පෙති දෙක ගොටුමෙන් එළියට නෙරා ආ විශාල ඒවා. රාත්‍රියේ මා දකින පුද්ගලයාට තිබෙන්නේත් එම ලක්ෂණමයි. සහතිකෙන්ම මේ ඔහුමයි. මට කිසි සැකයක් නෑ"

"වොට්සන්, කෝ ඔබ ලන්ඩනයෙන් ගෙනැවිත්, ඔහු පොළොවේ ගැසූ අත?" හෝම්ස් විමසුවේය.

යළිත් වරක් ෆෝමලීන් සමග විදුරු බඳුනක බහා තිබූ එය, මම විසිත්ත කාමරයට ගෙන ආවෙමි. මගේ මිත්‍රයා එය පරීක්ෂා කර බලා උස් හඬින් සිනාවෙන්නට පටන් ගත්තේය. මගේ පමණක් නොව සර් ඩොමිනික් ගේ සිතේ ද කෝපය ඇතිකරන ආකාරයට හෝම්ස් සිනාවූයේය.

"වොට්සන්, ඒ මිනිහා මෙක පොළොවේ ගැහූ එකේ පුදුමයක් නෑ."

"ඇයි?"

"සර් ඩොමිනික්. ඔබ කිව්වා ඔබ කපා ඉවත් කළේ රෝගියාගේ දකුණු අත කියා. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"මේ තියෙන්නේ වම් අතක් නේ!" හෝම්ස් කීය.

"දෙයියෝ සාක්කි!" මට කියැවිණි.

සර් ඩොමිනික්ගේ මුහුණ රතුවූ බැව් මම දුටුවෙමි.

"ඒක මං දුටුවෙත් නෑ. හැබෑමයි!" ඔහු කීය.

"කමක් නෑ. හැමදේම වෙන්නෙ හොඳට කියල අපි හිතමු" හෝම්ස් කීය. "නිවැරදි අත ලැබුණා නම් ඔහු යළි නොඑන්නත් ඉඩ තිබුණා. එහෙම වුණා නම් අපට මේකෙ ගැඹුරටම ගිහින්, මේ අභිරහස

මොකක්ද කියල හොයාගන්න ලැබෙන්නේ නෑ. අප ගන්නා ක්‍රියා මාර්ගය මං ඔබට පසුව කියන්නම්" ඒ අන්තිම වාක්‍යය හෝම්ස් කීවේ රහසක් කියන ආකාරයට කෙඳිරිලි හඬකිනි. අපේ කතාබහට නිවසේ සේවක ඉන්දියන් ජාතිකයන් සවන් යොමුකරනැයි හෝම්ස් සිතන්නට ඇත.

යළිත් වරක් නිශ්ශබ්ද වූ ඔහු කල්පනාවට වැටුණේය. පැය භාගයකට පමණ පසු හෝම්ස් සාක්කුවෙන් තම සටහන් පොත අතට ගෙන, පිටුවක් ඉරා එහි යමක් ලියූ අයුරු මම දුටුවෙමි. මීළඟට ඔහු එය සර් ඩොමිනික් අතට දුන්නේය. හෝම්ස් එහි ලියා තිබුණේ "සවස හතරට පුස්තකාලයේදී හමුවෙමු" යන්නය.

නියමිත වේලාවට මිනිත්තු දෙකක් තිබියදී අපි දෙදෙනා පුස්තකාල කාමරයට ගියෙමු. තවත් මිනිත්තුවක් ගතවෙද්දී එහි පැමිණි සර් ඩොමිනික්, මගේ මිත්‍රයාගේ උපදෙස් පරිදි පුස්තකාල කාමරයේ දොර වසා යතුරු දැම්මේය.

"මේ ගැටලුව සාර්ථකව විසඳාගන්න නම්, අපේ සැලැසුම් රහසිගතව තබා ගැනීම වැදගත්" හෝම්ස් කීය. "අපේ සැලසුම් මොනවද කියල ඔබේ බිරිඳටවත් කියන්න එපා. රාත්‍රී ආහාරය කීයටද?"

"රෑ හතට. ඊට කලින් උවමනා නම්....."

"නැහැ. ඒකෙ කිසි වෙනසක් කරන්න උවමනා නැහැ." හෝම්ස් කීය. "රාත්‍රී කෑම අවසන් කළ වහාම, ඔබ ආර්යාව සමග ඔබේ කාමරයට වෙලා දොර වසා ගන්න. ගෙදර වැඩකටයුතු සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් අවශ්‍ය නම්, ඔබේ බෑනා වන දොස්තර වොට්සන්ගෙන් විමසන්න කියා ප්‍රධාන ගෘහසේවකයාට කියන්න. නියමිත වෙලාව පැමිණි විට අපි ඔබ කැඳවන්නම්.

මට තවත් එක් කරුණක් දැනගන්න උවමනායි සර් ඩොමිනික්. ඔබ සමග ඉන්දියාවේ රැකියාව කළ, නැත්නම් ඔබ ළඟින් ආශ්‍රය කළ ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් කවුරුන් හෝ නැවත එංගලන්තයට පදිංචියට ආවද? ඔවුන් පදිංචිවුණේ කොහේද?"

"ඔව්. ඉන්දියාවේදී මා ළඟින් ආශ්‍රය කළ කිහිප දෙනෙකුම හිටියා" සර් ඩොමිනික් කීය. "මං ඉන්දියාවට ගිය කාලයේ සිටම මගේ මිතුරෙකු වුණු ජෝන් කැම්බල් එයින් එක් කෙනෙක්. ඔහු නාවික හමුදාවේ රෙයා අද්මිරාල් වරයෙක්. ඔහු බොම්බායේ නාවික හමුදා

මූලස්ථානයේ අධිපති ධුරය දැරුවා. ඔහු කියමින් හිටියේ විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසු එංගලන්තයට ආපසු නොගිහින් ඉන්දියාවේ නවතිනා බව. නමුත් මා ඇවිත් අවුරුද්දක් පමණ ගතවෙද්දී, ඔහු ආපසු ආවේ එංගලන්තයේ ස්ථිරව පදිංචි වෙන්න. ඔහු මා මෙන්ම පරණ වලවක් මිලට ගෙන පදිංචි වුණේ, මීට හැතැක්ම හයක් පමණ දුරින් රෝඩ්හැම්වල. අපි දෙදෙනා නිතර හමුවෙනවා.

ඊට අමතරව ඒ කාලයේ ඉන්දියාවේ සිටි මා ආශ්‍රය කළ තවත් කෙනෙක් තමා කර්නල් බ්‍රයන් එයිට්කින්. ඔහු නම් අවුරුදු හතළිස් පහක පමණ තරුණ වයසේ කෙනෙක්. කාලතුවක්කු හමුදාවේ කපිතාන් වරයෙකු ලෙස ඔහු එහේ ගියේ තරුණ කාලයේ. ඔහු ශ්‍රීනගර් හා දිල්ලියේ අපේ හමුදා කඳවුරු වලයි සේවය කළේ. ඉන්දියානු තරුණියක හා පෙමින් බැඳී ඇය විවාහ කර ගත් ඔහු බොම්බායට ආවේ, මං මෙහේ එන්න අවුරුදු පහකට පමණ පෙර. මෙ තරම් ඉක්මනින් ඉන්දියාව හැර දමා එන්න එයිට්කින්ගේ බලාපොරොත්තුවක් තිබුණේ නෑ. මං හිතන්නේ ඔහු එන්න ඇත්තේ ළමයින් තුන්දෙනාගේ ඉගෙනීම ගැන හිතලා. ඉතාම ප්‍රසන්න විනෝදකාමී පුද්ගලයෙකු වන ඔහු ඉන්නේ, ට්‍රෝබ්‍රිජ් සමීපයේ චෙරිගාඩන්ස්වල. ඒ කියන්නේ මෙහේට හැතැක්ම දහයක් පමණ දුරින්. මං ඔහුගේ ගෙදරට යන්නේත්, ඔහු මෙහේ එන්නේත් ඉඳහිට තමා.

බොම්බායේ ඉංග්‍රීසි විද්‍යාලයේ විදුහල්පති ධුරය දැරූ සැමුවෙල් විල්කින් දේවගැතිතුමා තවත් කෙනෙක්. ඔහුත් මගේ වයසේම කෙනෙක්. දැන් රෝගී තත්ත්වයේ ඉන්නේ. ඒ නිසා වැඩි ආශ්‍රයකට අපට ඉඩක් ලැබෙන්නේ නෑ."

"මට මේ අයගේ ලිපිනයන් ලබාදෙන්න ඔබට පුළුවන්ද?" හෝම්ස් ඇසීය. "මේ අය ඔබේ ක්ෂේත්‍රයේ අය නොවුණත්, ඒ කාලයේ ඉන්දියාවේ පසුබිම ගැන මගේ දැනුම පුළුල් කරගැනීමට ඔවුන්ගෙන් යමක් අසා දැනගන්න හැකිවේවි. හැකි සහයෝගයක් මට දෙන්න කියලා, මා හඳුන්වාදීමේ ලිපිය බැගින් ලියා දෙන්නේ නම්, මං ඔබට කෘතඥවෙනවා"

"ඒක සුළුදෙයක්. මං එය මේ මොහොතේම කරන්නම්" කී සර් ඩොමිනික් තම මේසයට වාඩිවී ලිපි ලිවීම ඇරඹීය.

"ඔබ ඔය කටයුත්තේ යෙදෙන අතරේ, මට උවමනායි ඔබේ පර්යේෂණාගාරයට ඇතුළුවෙන දොරවල් පරීක්ෂා කර බලන්න."

"ඔහොම ඉන්න හෝම්ස් මහත්මයා. මං මේ කටයුත්ත ඉක්මනින් අවසන් කර එන්නම්" කී සර් ඩොමිනික් ඉක්මනින් හඳුන්වාදීමේ ලිපි ලියා, අදාළ ලිපින ද සඳහන් කොට හෝම්ස් අතට දුන්නේය.

මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් අපරාධයක් සිදුවූ තැනක් පරීක්ෂා කරන අන්දම මගේ පාඨකයෝ හොඳින් දනිති. මෙහි බරපතළ අපරාධයක් සිදු වී නොතිබුණත්, සෑම දෙයක්ම, සෑම තැනක්ම, සූක්ෂ්මව පරීක්ෂා කිරීම හෝම්ස් අතපසු නොකෙළේය. කබා සාක්කුවෙන් තම කාචය අතට ගත් ඔහු මුලින්ම සෙවිසියට ලක් කළේ, කලින් දිනයේ රාත්‍රියේ ඉන්දියානුවා, අත සහිත බෝතලය පොළොවේ ගැසූ ස්ථානයයි.

තවමත් රාත්‍රි කාලය ළංවී නොතිබුණත්, පර්යේෂණාගාරය තුළ තිබුණේ මඳ අඳුරු බවකි. විසිත්ත කාමරයේ තිබූ දීප්තිමත් ආලෝකයක් විහිදු පහන හෝම්ස් ඉල්ලා ගත්තේය. එය රැගෙන ඔහු මුලින්ම පරීක්ෂාවට ලක් කළේ, එතැනට ඇතුළුවීමට තිබූ දොරටුවල අගුල් සහ ඒ අසල වූ තරප්පුය. අනතුරුව පර්යේෂණාගාරයට පිටතින් ගොස් ජනේල හා ඒ අවට බිම පරීක්ෂා කරන ආකාරය ද මම දුටුවෙමි. මෙම සියුම් පරීක්ෂා සඳහා ඔහුට දෙපැයක් වත් ගතවන්නට ඇත.

"ඔබේ සේවකයින්ගේ කාමර තිබෙන්නේ මොන පැත්තෙද?"

"විවාහක අය පදිංචි වන්න පහළ වූ කුඩා නිවාස දෙකක. ආර්යාවගේ පෞද්ගලික සේවිකාව ඉන්නේ, ආර්යාවගේ නිදන කාමරයට මඳක් එහායින් වූ කාමරයක. අනෙක් පිරිමි සේවකයන් තුන්දෙනා ඉන්නේ නිවසේ බටහිර පැත්තේ පිහිටි, මෑත කාලයක ඉදිකළ අංගනයේ."

"හදිසියකදී උවමනා වුණොත් ඔවුන් කැඳවීමට පිළිවෙළක් තියෙනවද?"

"හදිසි අවස්ථාවකදී සීනුව නාදකිරීමෙන් ඔවුන් කැඳවන්න පුළුවනි."

"හොඳයි. මටත් වොට්සන්ටත් නිදාගැනීමට අමුත්තන්ගේ කාමරයේ ඇඳන් සූදානම් කරන ලෙස සේවකයන්ට දැනුම්දෙන්න. මේ කටයුත්ත අප ඉතා රහසිගතව කළ යුතුයි. ඒ නිසා අපට ඔබේ සහයෝගය අවශ්‍යයි"

"ඔබට උවමනා දෙයක් කියන්න මහත්වරුනි. මං එය ඉටුකරන්නම්"

"දැනට වෙනත් කිසිවක් අවශ්‍ය නෑ සර් ඩොමිනික්" හෝම්ස් කීය. "මට උවමනා කරන්නේ කාටත් හොරා නිරීක්ෂණ කටයුත්තක යෙදෙන්න. ඒ නිසා අප දෙදෙනා අද රාත්‍රිය ගතකරන්නේ ඔබේ පර්යේෂණාගාරයේ. මේ බව ඔබේ ආර්යාවටවත් දැනුම්දෙන්න එපා"

එම ප්‍රකාශයෙන් සර් ඩොමිනික් තරමක පුදුමයකට පත්වූ බැව් අපි දුටුවෙමු.

"ඔබට උවමනා කරන්නේ ඒ පිළිවෙළට නම් ඒකෙ ප්‍රශ්නයක් නෑ" ඔහු තම එකඟත්වය පළ කළේය.

සේවකයන් රාත්‍රි ආහාරයෙන් පසු තම කාමර පිහිටි අංගනයට යනතුරු අපි බලා සිටියෙමු. ඉන්පසු විසින්න කාමරයේ තිබූ සැහැල්ලු සෝපාවක් අපි සර් ඩොමිනික්ගේ පර්යේෂණාගාරය තුළට ගෙන ගියෙමු. ඒ හෝම්ස්ට රාත්‍රිය ගතකිරීම සඳහාය.

එදා රාත්‍රි එකොළහ වන විට හෝම්ස් සහ මා පර්යේෂණාගාරය තුළ වූ සෝපාවලය. අප කිසිදු කතාබහක නොයෙදී නිහඬව කාලය ගත කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය බැව් මගේ මිත්‍රයාගේ අදහස විය.

රාත්‍රි දොළහ සහ එක බිත්ති ඔරලෝසුවක නාදවන හඬ මට අසන්නට ලැබිණ. ඉන්පසු මට නින්ද යන්නට ඇත. මගේ මිත්‍රයා මා අවදිකරද්දී එළිය වැටෙන්නටත් පටන්ගෙන තිබිණි.

"නැගිටින්න වොට්සන්. ඔබට නම් පාඩුවක් වුණේ නෑ නින්ද ගිය නිසා. එළිවෙන තුරුම නිදිමැරුවත් මට නම් වැඩක්වුණේ නෑ"

"ඒ කියන්නේ ඉන්දියානු කාරයාගෙ අවතාරය ආවෙ නැද්ද?" මම ඇසීමි.

"ඒක නේන්නං. පුරහඳත් පායා, හොඳට එළිය වැටී තිබුණා. නමුත් ඔහු ආවේ නැහැ."

"මොකක්ද හෝම්ස් ඔබ ඊළඟට කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"වැඩ රාශියක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "උදේ තේ පානයෙන් පස්සේ මං පිටත්වෙලා යනවා. යළිත් වරක් මං එන්නේ හොඳටම රෑ බෝවුණාට පස්සේ; ගෙදර අය රාත්‍රි ආහාරය අවසන් කරලා, ඔවුන් නින්දට ගියාටත් පස්සේ. ඔබ අද රෑට නිදාගත යුත්තේ අමුත්තන්ගේ කාමරයේ. රෑ එකොළහට පමණ මං පිටතින් ඇවිත් ජනේලයට තට්ටු කරන්නම්. මං එතැනින් ගේ ඇතුළට පැනගන්නම්. හොඳට මතක තියාගන්න. මං අද රාත්‍රියට එන බව සර් ඩොමිනික්ට වත් කියන්න එපා."

"ඒ ඇයි?"

"ඒ ඇයිද කියන කාරණාව මං ඔබට පසුව කියන්නම්. තවත් වැදගත් දෙයක් ඔබ කළ යුතුව තිබෙනවා වොට්සන්. අමුත්තන්ගේ කාමරයේ සිට පර්යේෂණාගාරයට ඇතුළුවෙන දොර දක්වා, සියලුම දොරවල අගුළු ඔබ විවෘත කර තිබිය යුතුයි. වෙනත් වචන වලින් කියනවා නම්; කිසිම ශබ්දයක් නොකර පර්යේෂණාගාරයට ඇතුළු වෙන්න මට උවමනායි. ඊළඟට අද දහවල් කාලයේ, ඒ පැත්ත සම්පූර්ණයෙන්ම වසා තබන්න. ඒ පැත්තට යන්න නොදී, සර් ඩොමිනික්ගේ පැමිණීමත් වළක්වන්න පුළුවන් නම් වඩාත් හොඳයි."

ෂර්ලොක් හෝම්ස් සමහර අවස්ථාවලදී කටයුතු කරන්නේ ඉතා පුදුම සහගත ආකාරයටය. ඔහු තම සැලසුම් කිසිවිටෙකත් කල් තබා හෙළි නොකරයි. ඔහු යම් යම් දේ නියෝග කරන්නේ වැදගත් හේතූන් නිසා බැව් මම දැන සිටියෙමි. එබැවින් ප්‍රශ්න නොඅසා ඔහුගේ නියෝගවලට කීකරුවීමට මම පුරුදුව සිටියෙමි.

"අප බලාපොරොත්තුවුණු මිත්‍රයා, ඊයේ රාත්‍රී නම් මෙහේ ආවෙ නැහැ සර් ඩොමිනික්" හෝම්ස් කීවේ අප දෙදෙනා සර් ඩොමිනික් සහ ආර්යාව සමග උදේ තේ පානය කරද්දීය.

"හැබෑට? ඔහු සදහටම නැවිත් ඉන්නවා නම් කොච්චර හොඳද? එහෙම කරන්නේ නැතුව මිසක්. මොකක්ද හෝම්ස් මහත්මයා ඔබ මීළඟට කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"මට උදේම ලන්ඩනය බලා පිටත්වී යන්න සිදුවෙලා තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "අද දවසත් සමහර විට හෙටත් මට ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියේ රාජකාරි තියේවි. අනිද්දාට මං ආපහු එන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. ඒ නිසා දොස්තර වොට්සන් මෙහේ හිටපුවාවෙ. එතකොට අපි දෙන්නාට යළිත් පුළුවනි පරීක්ෂණය අරඹන්න."

"ඔබේ කැමැත්තක්"

සර් ඩොමිනික්ගේ අශ්වකරත්ත රියැදුරා එදා මඳ අසනීප ගතියකින් පසුවූ නිසා, හෝම්ස් ඩින්ටන් දුම්රියපොළ වෙත ගෙනයාමේ කටයුත්ත භාරවූයේ කුල්දීප් සිං නම් ඉන්දියානු සේවකයාට ය.

හෝම්ස් මගෙන් ඉල්ලා සිටියේ එදින සර් ඩොමිනික් තම පර්යේෂණාගාරයට යාමෙන් වළක්වාගන්නා ලෙසයි. එය කෙසේ කළ යුතුදැයි මම කල්පනා කළෙමි.

ඔහුගේ උද්‍යානයේ වවා තිබූ විවිධ පඳුරු හා මල් වර්ග ගැන විමසමින් කාලය ගතකිරීමට මම බලාපොරොත්තු වූයෙමි. එහෙත් තරමක වැස්සක් ඇද හැළුණේ නොසිතූ විලසිනි. ඔහු කතාබහකට සම්බන්ධ කර ගැනීමට මම මීළඟට සිතුවෙමි. එය සාර්ථක විය. විසිත්ත කාමරයේ හාන්සි පුටුවකට වී තම ඉන්දියානු අත්දැකීම් පැවසීමට ඔහු පටන්ගත්තේ අපමණ සතුටකිනි. මඳ වේලාවක් ගතවෙද්දී ආර්යාවද අප සමග එකතුවූවාය.

දහවල් ආහාරයෙන් පසු ඔවුහු විවේක ගැනීම සඳහා තම කාමරය වෙත ගියහ. රාත්‍රියේ නිදිමැරීමට සූදානමෙන් දහවල් කාලයේ පැය කිහිපයක් නිදාගැනීමට මම තීරණය කළෙමි. සවස් කාලය ගෙවී ගියේ කිසිදු වැදගත් සිදුවීමක් නොමැතිවය. රාත්‍රි භෝජනයේදී හෝම්ස් ගැන කතාබහක් මතුවිය. එහෙත් ඔහු පිළිබඳව කථා නොකොට මම කතාබහ වෙනත් අතකට හැරවීමි.

රාත්‍රි දහය වන විට සේවකයෝ පහන් නිවාදමා, නිදා ගැනීම සඳහා තම කාමර වෙත ගියහ. මිනිත්තු දහයකට පමණ පසු හෝම්ස් දුන් උපදෙස් අනුව මම ක්‍රියා කළෙමි. අපගේ කාමරයේ සිට සර් ඩොමිනික්ගේ පර්යේෂණාගාරය දක්වා තිබූ සියලුම දොරවල අගුළු විවෘත කර තැබීමි. මගේ කාමරයේ ජනේලයක අගුළ ද මා විවෘත කළේ, මගේ මිත්‍රයාට පහසුවෙන් ඇතුළුවීම සඳහාය.

රෑ එකොළහයි තිහ පමණ වෙද්දී මගේ ජනේලයට තට්ටු කරන හඬක් ඇසිණ. ශබ්දයක් නොනඟා මම එය විවෘත කළෙමි. මගේ මිත්‍රයා පහසුවෙන් ජනේලය හරහා කාමරයට ඇතුළු විය.

"හෝම්ස් මං හිතුවා ඔබ එකොළහ වෙනකොට ඒවි කියල" මම කීවෙමි.

"මං ගේ ළඟට ඇවිත් ගහකට මුවා වෙලා හිටියේ" හෝම්ස් කීවේ කෙඳිරිලි හඬෙනි. "සේවක සේවිකාවන්ගේ කාමරවල ශබ්ද නැවතුණේ නෑ. ඒවා නවතිනතුරු මේච්චර වෙලා බලාගෙන හිටියේ"

"කොහොමද ඔබ ලන්ඩනයට ගිය වැඩ කටයුතු සාර්ථක වුණාද?"

"මං ලන්ඩනයට ගියේ නෑ වොට්සන්. මේ අවට රැඳී සිටිමින් මං තැනින් තැනට සංචාරය කළා. එයින් ලැබූ ප්‍රතිඵල සාර්ථකද නැද්ද කියා හරියටම කිව හැක්කේ හෙට උදේ."

මගේ මිත්‍රයා ඇඳුම් කට්ටලය ඉවත් කොට සැහැල්ලු ඇඳුමකින් සැරසුණේය. ඉන්පසු සෙරෙප්පු කුට්ටමක් පැළඳගත්තේය. මීළඟට

අපි ශබ්ද නොනගා සර් ඩොමිනික්ගේ පර්යේෂණාගාරය වෙත ගොස් එහි වූ සෝපාවල වැතිරුණෙමු. කිසිවෙකු එහි නොසිටිනා බව හැඟවීමට ඉටිපන්දමක් පවා නොදල්වා අන්ධකාරයේ සිටියෙමු. කෙසේ වෙතත් තිර රෙදිවලින් ආවරණය නොකළ ජනේල හරහා ඇතුළතට සැහෙන තරම් සඳ එළියක් වැටිණි.

කලින් දිනයේ මෙන් රාත්‍රී දොළහ, එක නාදවෙනු ඇසිණ. ඒ එකහමාර පමණ වෙද්දී පර්යේෂණාගාරයේ ඈත කෙළවර දෙසින් මෘදු ශබ්දයක් ඇසිණ. ඒ ජනේලයක පියන පරෙස්සමෙන් විවෘත කළ හා යළි වැසූ ශබ්දය බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි. මීළඟට අපට ඇසුණේ කිසිවෙකු ඉදිරියට ඇවිද ආ අඩි ශබ්දයයි. ඇවිද ආ පුද්ගලයා කවුරු වුවත්, මෙතැන ඔහුට හොඳහැටි හුරුපුරුදු තැනක් බැව් පෙනී ගියේය. කාමරයේ එක් කෙළවරක තබා තිබූ ලන්තෑරුම් කිහිපය වෙත ගිය ඔහු, එයින් එකක් දල්වා ගත්තේය. මීළඟට ඔහු ගමන්ගත්තේ අත්, කකුල් ආදියේ ව්‍යාධි පටක සංරක්ෂණය කර තිබූ ස්ථානය වෙතයි. එදින මෙතැනට දැඩි අවධානයක් යොමුකිරීම ඔහුගේ අරමුණ වූ බැව් අපි තේරුම් ගත්තෙමු.

ඔහුගේ සිරුර මිටි එකක්වීම නිසා රාක්ෂවල ඉහළින්ම තිබූ නිදර්ශක සෝදිසි කිරීම ඔහුට අපහසු විය. ඒ සඳහා කළ යුත්තේ කුමක්ද යන්න ඔහු කල්පනා කරන්නට ඇත. ලන්තෑරුම බිම තැබූ ඔහු පර්යේෂණාගාරයේ කෙළවරක තිබූ හකුළන වර්ගයේ ඉණිමඟක් ඔසවාගෙන ආවේය. එය රාක්ෂය සමීපයට කර දිග හැර, ඔහු සූදානම් වූයේ එයට නැඟීමටයි. හැඳ සිටි ගවොමක් වැනි ඇඳුම එයට අවහිරයක් වූ නිසා ඔහු එය ඔසවා කැසපට ගසන්නට පටන්ගත්තේය. මගේ මිත්‍රයා වහා ක්‍රියාත්මක වූයේ මට ද සංඥාවක් කරමිනි.

අපට සඳ එළියේ ඔහු පැහැදිලිවම පෙනිණි. අඳුරු මුළුවලට වී සැඟවී සිටි අපි, එක් ක්ෂණයකින් ඔහු වෙතට කඩා පැන්නෙමු. ඔහුගේ දෑත් සෙලවීමට නොහැකිවන සේ, හෝම්ස් තම දෑතින් ඉන්දියානුවා බදාගත්තේය. මට ලැබී තිබූ උපදෙස් අනුව මම ඔහුගේ කකුල් දෙකෙන් අල්ලා ගත්තෙමි. ඉන්පසු ඔහු බිම පෙරළා ගැනීමට අපට හැකිවිය. තමාට සිදුවූයේ කුමක්ද යන්න සිතාගැනීමට, එක් මොහොතකට ඔහුට අපහසුවන්නට ඇත. එහෙත් ඊළඟ මොහොතේ ඔහු වෙඩි කෑ කොටියෙකු මෙන් දඟලන්නට පටන්ගත්තේය. එහෙත්

ඉක්මනින්ම හෝම්ස් තම ග්‍රහණය වඩාත් දැඩි කළේය. එසේ වනවිට තමාට ගැළවීමක් නොමැති බැව් ඉන්දියානුවා වටහාගන්නට ඇත.

"මාව මරන්න එපා" ඔහු කීවේ කැඩුණු ඉංග්‍රීසි බසිනි. "මට සමාව දෙන්න. මං යටත්වෙන්නම්. මං පැනල යන්නෙ නෑ. මාව මරන්න එපා"

"සමාව ඕන නම් යටත් වෙනවා" හෝම්ස් කීවේ දැඩි ස්වරයකිනි. "වොට්සන් මගේ සාක්කුවේ තිබෙන මාංචු යුගළය අරගෙන මොහුගේ දෑතට දමන්න"

මම එයට කීකරු වූයෙමි. ඉන්පසු හෝම්ස් කල් තබා සූදානම් කරගෙන සිටි ලණුවකින් සිරකරුගේ දෙපා බැඳ දැමීමේය. මේ අවතාරයක් නම් ඔහු දැඟලුවේ කෙසේ ද යන්න ඔබට පුදුමයක් වනු ඇත. මේ නම් ලෙයින් මසින් සැදුණු අප වැනිම සජීවී පුද්ගලයෙකි. එපමණක් නොව ඔහුගේ දකුණු අත නිරෝගීව, සම්පූර්ණව තිබිණ!

"වොට්සන් මොහුට කියන්න බොහෝ දේ ඇති. ඔහුගේ කටින්ම ඒ හැමදෙයක්ම සර් ඩොමිනික්ට හා ආර්යාවට අහන්න සැලැස්වීම අපි කළ යුතුමයි. නමුත් මෙතැනදී ඔවුන්ගේ සේවක සේවිකාවන්ට තොපෙනී එය කළ හැකි නම් තමා වැඩේ සාර්ථකව ඉටුවෙන්නෙ"

"මං ගිහින් ඔවුන් දෙදෙනා මෙහි කැඳවාගෙන එන්නම්" මම කීවෙමි. "නමුත් මෙතැන දකින්නට ලැබෙන දර්ශනයෙන් ආර්යාව කැලඹීමට පත්වෙන්න පුළුවනි. මං සර් ඩොමිනික් විතරක් කැඳවාගෙන එන්නම්"

"මටත් හිතෙනවා ඒක වඩාත් හොඳයි කියා" මගේ මිත්‍රයා එය අනුමත කළේය.

කෙසේ වෙතත් කටයුතු සිදුවූයේ ඒ ආකාරයට නොවේ. සර් ඩොමිනික්ගේ කාමරයේ දොරට තට්ටු කොට, මා වොට්සන් බව පැවසූ විගසම ඔවුහු දෙදෙනාම එළියට ආහ. මෙතෙක් කලක් පර්යේෂණාගාරයේ හොල්මන් කළ අද්භූත ආගන්තුකයා අපේ අතටම අසුවී, හෝම්ස්ගේ ග්‍රහණයේ සිටිනා බැව් මම හෝල්ඩන් යුවළට දැනුම් දුන්නෙමි. ඔවුහු වහා මා සමග පැමිණියහ. අල්ලාගත් ඉන්දියානුවා අප සමග පැවසූ කථාන්තරය පැටළිලි සහිත දීර්ඝ එකකි. එහි පැහැදිලි සාරාංශය මම මෙලෙස ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කැමැත්තෙමි.

"..... මගේ නම යශ්වාන්ත් සිං. මගේ උපන්ගම උතුරු ඉන්දියාවේ කාශ්මීරයේ ඈත කෙළවරේ ජුලන්ධාර්. නමින් සිං වුණත් කාශ්මීරයේ වාසය කළත් අපි සික් ජාතිකයන් නෙමෙයි. අපි අදහන්නේ හින්දු ආගම. මේ සුදුජාතික වෙදදුරු තුමා ඉතා කරුණාවන්ත කෙනෙකු හැටියට අපේ පළාත්වල ප්‍රසිද්ධව හිටියා. හනුමන්ත් සිං මගේ නිවුන් සොහොයුරා. ඔහුගේ දකුණු අතේ සෑදුණු ගෙඩියක්, වණයක් බවට පත්වුණේ ඉතා කෙටි කාලයකින්. මොන තරම් දේශීය ප්‍රතිකාර කළත් සුවවුණේ නැහැ. මේ දොස්තර මහත්මයා පෙෂාවර් නගරයට එන දිනය ගැන අපි කලින් දැන හිටියා. අයියාගේ අත කපා දමන්න සිදුවේවි කියා අපි කොහොමටවත් හිතුවේ නැහැ. හනුමන්ත් විසින් කළ යුතුව තිබුණේ කපාදැමූ අත සැත්කමෙන් පසු ආපසු ඉල්ලා ගැනීමයි. නමුත් වෛද්‍යවරයාගේ බලවත් ඉල්ලීම නිසා හනුමන්ත් අතින් එම කටයුත්ත අතපසු වෙලා.

මහත්වරුනි. අපේ ආගමේ හැටියට අප මියගියත් යළිත් උපදිනවා. මේ ආත්මයේ මියගියාම, අතක් නොමැතිව සිරුර ආදාහනය කළොත්, අප ඊළඟ ආත්මයේ උපත ලබන්නේ අතක් නොමැතිව. ඒ නිසා ඔහුගේ අත අප කෙසේ හෝ ලබාගත යුතුව තිබුණා. වෛද්‍යවරයාගේ බොම්බායේ නිවසට රහසෙන් ඇතුළුවෙන්න අපි උත්සාහ කළා. නමුත් එය සාර්ථක වුණේ නැහැ. අපේ ඥාති සොහොයුරෙකු වෛද්‍යවරයාගේ නිවසේ රැකියාවට බඳවන්න අපි උත්සාහයක් දැරුවා. නමුත් වෛද්‍යවරයාට තවත් සේවකයන් උවමනා වී තිබුණේ නැහැ.

වෛද්‍යවරයා රැකියාවෙන් විශ්‍රාම අරගෙන, ඉන්දියාවෙන් පිටවී එංගලන්තය බලා ආපහු එන්න හදන බව අපට ආරංචි වුණා. මං කියුවේ ඔහු හමුවෙන්න ගිහිං අපි අයියාගේ අත ආපසු ඉල්ලා සිටිය යුතු බව. නමුත් මගේ දෙමාපියන් ඒකට කැමැති වුණේ නැහැ. ඔවුන් කීවේ වෛද්‍යවරයා එය දීමට කිසිසේත් කැමැති නොවේවි; ඒ නිසා සොරකම් කිරීමට බැරි නම් එය පැහැරගත යුතු බව.

වෛද්‍යවරයා ළඟ පිරිමියෙකුට ඇබෑර්තුවක් නැතිවුණත්, කඩිසර තරුණියකට රැකියාවක් ඇතිබව අපට දැනගන්න ලැබුණා. ඒ ආර්යාවගේ පෞද්ගලික සේවිකාව ලෙස. අපේ ඥාති දියණිය දේවකීට වෛද්‍ය නිවසේ රැකියාවක් ලැබුණේ එලෙසයි. හනුමන්ත්ගේ අත ඇය ලවා සොරකම් කරවාගන්න සිතුවත් අපි ප්‍රමාද වැඩියි.

වෛද්‍යවරයා මිනිවල කොටස් ඒ වනවිටත් පෙට්ටිවලට අසුරා පොදි බැඳ අවසන්. අන්තිමේදී ඔවුන් එංගලන්තය බලා එන්න නැව් නැග්ගා.

ඔවුන් එංගලන්තයට ඇවිත් මෙහේ පදිංචිවුණු බව, දේවකී අපට තැපැල් මගින් දන්වා එව්වා. ඇය කියා තිබුණේ වෛද්‍යවරයාගේ මනුෂ්‍ය කොටස් අතරේ සොයා බැලුවත්, ඇයට මිනිස් අතක් හමුනොවුණු බව. මේවා දිහා බලන්න ඇගේ සිතේ පිළිකුලක් තිබුණා. ඒ නිසා ඇය හරිහැටි හොයා බලන්න නැති බවයි අපි හිතුවේ. මේ අතරේ ක්ෂයරෝගය වැලඳීමෙන් හනුමන්ත් රෝගී තත්ත්වයට පත්වුණා. ඔහුගේ අත සොයා ගෙන එංගලන්තයට එන්න, මං අන්තිමේදී තීරණය කළේ ඒ නිසයි. නමුත් ඊට මුදලක් දැනීමක් හෝ පහසු කමක් අපට තිබුණේ නෑ. කළයුතු හොඳම දේ ඉන්දියාවේ රැකියාව අවසන් කර ආපසු එංගලන්තයට යන ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙකුගේ සේවකයෙකු ලෙස යාම බව මං තේරුම් ගත්තා. එහෙම කෙනෙකු ගැන අපි විපරම් කරමින් හිටියේ.

බ්‍රයන් එයිට්කින් නම් හමුදා නිලධරයා ඉන්දියාව හැරදමා එන්න සූදානම් වෙන බව, අපට දැනගන්න ලැබුණේ මේ අතරේ. මගේ වාසනාවකට මෙන්, ඔහු විවාහ කරගෙන සිටියේ මගේ ගෝත්‍රයේ කාන්තාවක්. ඔවුන් වෛද්‍ය හෝල්ඩන් හඳුනන අයවීම මට තවත් වාසියක් වුණා. ඉතින් ඥාතියාගේ උදව්වෙන් එයිට්කින් පවුලේ සේවකයෙකු ලෙස බැඳී එංගලන්තයට එන්න මට හැකිවුණා.

චාරිත්‍රයක් ඉටු කිරීමට මේ තරම් දුෂ්කර ගමනක් ඒම ගැන සමහර විට ඔබ පුදුම වෙනවාත් ඇති. නමුත් අපේ හින්දු ආගම සහ අපේ හින්දු චාරිත්‍ර රැක ගැනීමට අපි මැරෙන්න වුණත් සූදානම්. ඒ වගේමයි ඒව කීඳ දමන පුද්ගලයන් මරා දමන්නත් අපි පසුබට වෙන්නේ නෑ. ආගමික චාරිත්‍ර කීඳිනවාට වඩා මරණය උතුම්.

එයිට්කින් මහත්මයා පදිංචි මීට හැතැක්ම දහයක් පමණ දුර. මේ වෛද්‍යවරයා පදිංචි තැනත් මෙහි පැමිණෙන ආකාරයත් මට සොයාගැනීමට හැකිවුණා. ඒ මගේ ඥාතිවරියගේ උපකාරයෙන්. ඊළඟට වෛද්‍යතුමා මිනිස් සිරුරේ කොටස් ගබඩා කර තිබෙන කාමරයේ ජනේලය විවෘත කර තැබීමට, මගේ ඥාති දියණිය දේවකී එකඟවුණා.

මම මගේ ස්වාමියා වන කර්නල් එයිට්කින්ට පක්ෂපාතව, කැපවීමෙන් සේවය කළා. ඒ නිසා පුන්සඳ පායන දිනයට පෙර හා

පසු දින දෙක බැගින් නිවාඩුගැනීමට ඔහුගෙන් මට අවසර ලැබුණා. ඒ දින මගේ ආගමික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය බවයි මං ඔහුට කිව්වේ. නමුත් ඇත්තෙන්ම මා කළේ ඒ දිනවලට, මේ සමීපයේ ගොවිපොළක පිහිටි කුඩා පැල්පතකට පැමිණ නවාතැන් ගැනීම. ඒ සඳහා එය අයිතිකරුට මා සුළු මුදලක් ගෙව්වා. රාත්‍රී කාලයේ මා මෙහි ආවේ මගේ සොහොයුරාගේ අත සොයාගැනීමට.

මේ අතරේ ඔහු ඉන්දියාවේදී ක්ෂයරෝගයෙන් මියගිය බව දන්වා ලිපියක් මා වෙතට ලැබුණේ එයිටිකින් නිවස හරහා. රාත්‍රියට ඇවිත් මා කරන මේ සොයා බැලීම අවදානම් කටයුත්තක් බව මා දැනගිටියා. වෛද්‍යවරයා මේ ගැන පොලීසියට දැන්වීමට ඉඩ ඇති බව මට අමතක වුණේ නැහැ. ඔවුන් මා අල්ලා ගැනීමට උගුලක් අටවන බවට සැක නැහැ. ඒ නිසා මේ හනුමන්ත් සිංගේ අවතාරය බව හැමදෙනෙකුගේම ඔළුවලට දැමීම අවශ්‍ය බව මට වැටහුණා. අනෙක් සේවක සේවිකාවන්ගේ මාර්ගයෙන්, ඒ කරුණ වෛද්‍යවරයාට හා ඔහුගේ කිරිදට ඒත්තු ගන්වන්න දේවකී සමත්වුණා. ඒ නිසා මගේ කටයුත්තට කිසිවෙකුගෙන් බාධාවක් ඇතිවුණේ නැහැ. පසුගිය දිනක මේ කාමරයේ තිබී අතක් මට හමුවුණා. නමුත් ඒ හනුමන්ත්ගේ කපා දැමූ දකුණු අත නෙමෙයි; වෙන කාගේදෝ වම් අතක්. ඒ කාරණය තේරුම් ගියාමයි, මං කෝපයෙන් ඒක පොළොවේ ගැහැව්වේ"

"ඔබ සමහරවිට දන්නේ නැතුව ඇති" හෝම්ස් කීවේ අමුත්තාගේ කරාවට බාධා කරමිනි. "මේ දොස්තර මහත්මයා ඉන්දියාවේ සිටියදී ඔහුගේ නිවස ගිනිගත්තා. ඒ ගින්නෙන් ඔබේ සොහොයුරාගේ අත විනාශවෙලා. ඒ නිසා ඔහුගේ අත නම් ඔබට කොහොමටවත් ලැබෙන්නේ නැහැ. නමුත් වෙනත් කෙනෙකුගේ අතක් උවමනා නම් ඉන්දියානු ජාතිකයෙකුගේ දකුණු අතක් ඔබට ලබාදෙන්න අපට හැකිවේවි. ඔබ ඊට කැමැතිද?"

තම සොයුරාගේ අත ගින්නෙන් දැවී ගිය බව දැනගත් විට යෂ්වාන්ත් සිං සැඟීමට පත්විය. කෙසේ වෙතත් දකුණු අතක් තමා වෙත ලබාදෙන්නේ නම්, එය තමාගේ මුළු පවුලටම මහත් අස්වැසිල්ලක් බැව් ඔහු කීය. ඔහුගේ අවශ්‍යතාවය ඉක්මනින් ඉටුකරන බවට හෝම්ස් පොරොන්දු විය.

"මගේ හිතවත් දොස්තර වොට්සන්" සර් ඩොමිනික් මා ඇමතුවේ පසුවදා අප ඔවුන්ගෙන් සමුගැනීමට සූදානම් වෙද්දීය. "මේ ප්‍රශ්නය

ඉතාම සතුටුදායක අන්දමින් විසඳා දීම ගැන, මමත් මගේ බිරිඳත් ඔබ දෙදෙනාට සදා ණයගැතියි. අප තව ටිකෙන් ගිහින් නවතින්නේ පිස්සන් කොටුවේ. ඔබව මා ළඟට එවන්න ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේ විය යුතුයි. තවත් මාස කිහිපයක් මේ පිස්සු බහුඛුන වලට මුහුණ දුන්නා නම්, මං නවතින්නේ එක්කෝ හිරගෙදර; නැත්නම් මිනීපෙට්ටියේ. මගේ බිරිඳ බරපතළ ලෙස වෙනස් වෙලා රෝගී වුණේ මං බලාගෙන ඉඳිද්දී. මාව මේ විපතෙන් ගළවා ගන්න හැකි මනුස්සයෙක් මෙලොව ඇති කියල, මං කවදාවත් හිතුවෙ නෑ." ඔහු මගේ දත් ග්‍රහණය කර ගත්තේ සෙනෙහෙබර, කෘතඥ පූර්වක බැල්මක් දෙනෙතේ රඳවා ගනිමිනි. ඔහු මගේ මිත්‍රයාට ද මුව තොසෑහෙන සේ ස්තුති කළේය.

"අපි කාටවත් තේරුම් ගන්න බැරිවුණු මේ ගැටලුව, ඔබ තේරුම් ගත්තෙ කොහොමද හෝම්ස්?" මා විමසුවේ අප දෙදෙනා දුම්රියෙන් ලන්ඩනය බලා එමින් සිටියදීය.

"මට නං හිතෙන්නේ වොට්සන් එතැන විසඳන්න තරම් ලොකු ගැටලුවක් තිබුණෙ නැහැ කියලයි"

"මොනවා?"

"මමත් කාලයක් උතුරු ඉන්දියාවේ, සහ ටිබැට් රටේ වාසය කළ බව ඔබ දන්නවානේ වොට්සන්. ඒ කාලයේ මගේ එක් විනෝදාංශයක් වුණේ පෙරදිග ආගම් අධ්‍යයනය කිරීම. හින්දු, බෞද්ධ හා ජෛන ආගම් එයින් ප්‍රධානයි. ටිබෙටයේ තිබෙන්නේ වෙනත්ම බුද්ධාගමක්. කාශ්මීරයේ ඉන්නා සීක් ජාතිකයන් අදහන්නේ තවත්ම ආගමක්. නමුත් ඔය හැම ආගමකම වගේ නැවත ඉපදීම ගැන විශ්වාසය අඩු වැඩි ප්‍රමාණවලින් තියෙනවා. මියගිය වීට සිරුර ගින්නට දමා පුලුස්සා දැමීමක් ගැන, යුරෝපීයයන්ට හිතන්නවත් පුළුවන්ද?

මං සර් ඩොමිනික්ගේ පර්යේෂණාගාරය සෝදිසි කළා නේ. පෙරදිග වැසියන් භාවිත කරන ලිහිල් සෙරෙප්පු යුගලක අඩි සටහන් පර්යේෂණාගාරය ඇතුළතත් පිටතත් තිබුණා. ඒ සියල්ල සලකුණු වී තිබුණේ ලොකු ජනේලයක් හරහා. ජනෙල් පඩියේ මඩ සහ අඩි සටහන් රැසක් තිබුණා. ඒ අනුව ඉන්දියානුවෙකු මේ ගෙදරට ආ ගිය බව පොඩි ළමයෙකුට වුණත් කිමට පුළුවන් කම තිබුණා.

අපි දන්නවා මේ රටේ ඉන්දියානු ජාතිකයන් පවුල් පිටින් පදිංචි නැති බව. ඒ නිසා මට සොයන්න තිබුණු එකම දේ, මේ පුද්ගලයා

නැවතී සිටියේ කොහේද කියන එකයි. ඔහු නිසැකවම සිටිය යුත්තේ ඉන්දියාවේ සේවය කොට එංගලන්තයට ආපසු පැමිණි පවුලක.

මගේ අවධානය මුලින්ම, සර් ඩොමිනික් හඳුනන විල්ට්ශයර් ප්‍රාන්තයේ පදිංචි අය වෙත යොමුකරන්න මං තීරණය කළා. ඔබ දන්නවා සර් ඩොමිනික් තුන්දෙනෙකුගේ නම් හා ලිපින අපට දුන්නා. මං මුලින්ම ගියේ ගරු සැමුවෙල් විල්කින් දේවගැතිතුමා හමුවෙන්න. සම්පූර්ණයෙන්ම තට්ටය පෑදුණු තිසක් හා ලොකු රැවුළක් තිබුණු දේවගැතිතුමා කරුණාවන්ත කෙනෙක්. එතුමා ළඟ ඉන්දියන් සේවකයන් හිටියේ නෑ. ඊළඟට මං ගියා රෙයා අද්මිරාල් ජෝන් කැම්බල් හමුවෙන්න. ඔහු ළඟ ඉන්දියන් සේවකයන් හයදෙනෙකු සිටියා. නමුත් ඒ එක්කෙනෙක් වත් මං හොයපු මිනිහා නෙමෙයි. ඊළඟට මං ගියා කර්නල් එයිට්කින් හමුවෙන්න. මට උවමනා පුද්ගලයාගේ ස්වරූපය මං කිව්වා. ඒ හැඩරුව තිබෙන කෙනෙක් තමන් ළඟ සේවය කරන බව කර්නල් කිව්වා. නමුත් මෙම සේවකයා තම ආගමික ඇදහීම් සඳහා මාසයකට දින පහක් පසළොස්වකට සඳ පායන දිනවල නිවාඩු ගන්නා බව කර්නල් මට පැහැදිලි කළා. එතැනින් ඉදිරියට මගේ ගමන බොහොම පහසුවුණා."

හෝල්ඩන් ආර්යාවගේ පෞද්ගලික සේවිකාව වූ දේවකී තවදුරටත් සේවයේ රඳවා ගැනීමට සර් ඩොමිනික් අකමැති විය. රැකියාවෙන් ඉවත්වූ ඇය ආපසු සියරටට ගියාය.

එක් රැයකින් මා මහා ධනවතකු බවට පත් කළ සිදුවීම එයයි. මගේ මාමා සහ නැන්දා කිසිදු කරදරයකින්, හිරිහැරයකින් තොරව තවත් සෑහෙන කලක් ජීවත්වූහ. ඔවුන් අවාසනාවන්ත ලෙස මියගියේ බටහිර යුරෝපය පුරා පැතිර ගිය මහා ඉන්ෆ්ලුවන්සා වසංගතයට ගොදුරු වීමෙනි.

"පාඨකයන් වෙත කතන්දර ඉදිරිපත් කිරීම දැන් ඔබ නවත්වලා නේද වොට්සන්?" ෂර්ලොක් හෝම්ස් විමසුවේ මගෙන් සමුගැනීමට සූදානම් වෙමිනි.

"ඇයි හෝම්ස් එහෙම අහන්නෙ?"

"පළමුවැනි කාරණය; ඔය කතාව එංගලන්තයේ කිසිකෙනෙක් විශ්වාස කරන එකක් නෑ. ඔවුන් කියාවි අපේ චිත්‍රමාන්විත පරීක්ෂණ බොහොම දුරට අවසන් නිසා, මේක ඔබ පාඨකයන් රැවටීමට කළ ප්‍රබන්ධයක් කියල.

දෙවැන්න; මං යෙදුණු ඉතාම සංකීර්ණ, පැටළුණු ගැටලු හා සසඳද්දී, මේක ඉතාම සරල සිදුවීමක්. මෙවැනි කතා නිසා අපේ හපන්කම් වල අගය අඩුවෙනවා."

"කියවන මිනිහා මේක විශ්වාස කරාවිද නැද්ද කියන එක මට අයිති වැඩක් නෙමෙයි" මම කීවෙමි. "මා මෙය වාර්තා කර තැබිය යුතුයි. මෙතැනදී ඔබේ දක්ෂකම් ඒ තරම් කැපී නොපෙනුණු බව ඇත්ත. ඒත් අපේ යුතුකම සෑම දෙයක්ම පාඨකයා වෙත ඉදිරිපත් කිරීම. ඒක වැදගත්ද රසවත්ද නැද්ද කියල තීරණය කළ යුත්තේ පාඨකයා."

සමාප්තයි

Reading Purpuse Only Not For Commercial Use.

හීෂණයක් !

ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

"කොස්ස් සහ සමාගමට අයත් බැංකුවේ සුරක්ෂිතාගාරයක, තැළී, පළුදු වී, දුර්වර්ණ වී ගිය ලෝහ ට්‍රන්ක් පෙට්ටියක් තැන්පත්ව ඇත.

JOHN H. WATSON M.D.
LATE INDIAN ARMY

යනුවෙන් පින්තාරු කොට ඇති මේ පෙට්ටිය කඩදාසි හා ලිපිගොනුවලින් පිරී ඇත. මේ කඩදාසි සියල්ලක්ම පාහේ මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් විවිධ කාලවලදී කළ පරීක්ෂණ පිළිබඳ විස්තර සටහන්ය....."

- බ්ලැක් මෝගල් මංකොල්ලය
- ඇබර්ගැවනි බේදවාචකය
- මංජුසාවේ අභිරහස
- බිසොප්ස්ගේට් මැණික් හොරකම
- හීෂණයක් !
- අද්භූත ආගන්තුකයා

ISBN 978-955-1262-13-6

මිල රු. 325/-

චන්ද්‍රා මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන